

Jaarrekening 2024

Inhoud

Stadsrekening.....	5
Inleiding	7
Voorstel om te besluiten	9
Financieel beeld.....	11
Rechtmatigheidsverantwoording.....	17
Programma's	19
Bestuur en organisatie	21
Veiligheid.....	31
Economie en toerisme.....	38
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg.....	48
Werk en Inkomen	73
Onderwijs	84
Bereikbaarheid	93
Wonen en stedelijke ontwikkeling.....	108
Openbare ruimte	119
Cultuur en Cultureel Erfgoed	145
Sport.....	155
Financiën.....	163
Paragrafen	172
Investerings	174
Lokale heffingen	177
Bedrijfsvoering.....	185
Verbonden partijen.....	190
Onderhoud kapitaalgoederen	193
Grondbeleid	200
Weerstandsvermogen & risicobeheersing.....	205
Financiering	214
Openbaarheidsparagraaf Wet Open Overheid (Woo).....	218
Jaarrekening.....	223
Overzicht van baten en lasten	225
Balans.....	237
Toelichting activa 31 december 2024	239
Toelichting passiva 31 december 2024	246
Grondslagen.....	254
Bijlagen.....	257
Gemeentefonds	260
Kasgeld limiet	262
Renterisico vaste schuld.....	263
EMU saldo.....	263
OMBD's	264
Begrotingswijzigingen.....	275
Subsidiestaat	276
Sisa bijlage	277

Stadsrekening

Inleiding

In de Stadsrekening 2024 laat de gemeente Nijmegen zien wat in het afgelopen jaar is bereikt. Het college van burgemeester en wethouders legt op deze manier inhoudelijk en financieel verantwoording af aan de gemeenteraad over het gevoerde beleid zoals dat is vastgelegd in de Stadsbegroting van 2024.

In de tweede helft

Dit is het derde jaar van onze bestuursperiode. We stellen vast dat we weer flinke stappen hebben gezet om onze plannen voor Nijmegen uit te voeren, bijvoorbeeld als het gaat om de binnenstad. Het Actieplan binnenstad is vastgesteld en we gaan aan de slag met de uitvoering, zoals meer groen in de binnenstad. Een voorproefje in de vorm van een verplaatsbaar parkje was op veel plekken te zien. Ook zijn we druk met het herinrichten en verkeersveiliger maken van de binnenstad en zijn de verbouwing van de Stadsschouwburg en museum het Valkhof gestart.

Metterswane is gesloopt en op deze plek is het eerste zichtbare nieuwbouwproject in het Stationsdistrict gestart. 2024 was een succesvol jaar voor de woningbouw. Er zijn 1.500 woningen opgeleverd op veel plekken in de stad. Het aantal sociale huurwoningen is uitgebreid. Ook zijn er 150 nieuwe studentenwoningen bij gekomen en hebben we stappen gezet om 32 nieuwe woonwagendplaatsen toe te voegen. Aan de Nieuwe Dukenburgseweg zijn 500 tijdelijke woningen gebouwd en de nieuwbouw van De Hulsen is af. Ook voor het nieuwe sportcentrum in Winkelsteeg is de opdracht verstrekt.

In het sociaal domein bouwen we aan een sterke sociale basis in alle stadsdelen. We zijn gestart met stadsdeelbudgetten voor bewonersinitiatieven en we zetten steeds vaker de doorbraakaanpak in om inwoners een op maat gesneden en effectieve oplossing voor hun problemen te bieden. We deden voor het eerst een zogenaamde Ethos light-telling, die ons veel meer inzicht heeft gegeven in hoeveel mensen in Nijmegen geen dak boven hun hoofd hebben. Die groep bleek groter dan we wisten en we zijn intussen aan de slag met meer opvang- en woonvoorzieningen.

Andere mijlpalen zijn onder meer de installatie van de eerste gemeentelijke ombudsman, de opening van de nieuwe locatie Via-T, waar leerlingen en omscholers kennismaken met duurzame techniek, het nieuwe woonzorgcomplex Living Inn (een plek waar ouderen en starters samenwonen) en de Nachtvisie Nijmegen. We kenden de Karel de Grote Oeuvreprijs toe aan artiest Sven Ratzke en de Cultuurstimuleringsprijs van Nijmegen 2024 aan schrijver Marjolein Visser. We wonnen de BNG Erfgoedprijs voor beste erfgoedgemeente. 2024 was ook het jaar van 80 jaar vrijheid, dat vierden we met een groot herdenkingsprogramma.

Wereldproblemen raken ook Nijmegen

De toestand in de wereld had ook zijn weerslag op onze stad. Zo waren er ruim 90 demonstraties dit jaar, die we gefaciliteerd hebben en we hebben intensief ingezet op een veilige jaarwisseling. Met 1.500 vrijwilligers hebben we het stemmen voor de Europese verkiezingen voorbereid. In Winkelsteeg en Koudenhoek hadden we een tijdelijke noodopvanglocatie voor asielzoekers en ook de opvang van en onderwijs aan Oekraïense ontheemden bleef een forse opgave in 2024.

Oog voor de lange termijn

Ondertussen gaan we gestaag door met grote opgaven die een lange adem vragen, zoals de verduurzaming van de stad. Inmiddels staan er 1.000 laadpalen. We hebben zero-emissiezones voor brom- en snorfietsen in de binnenstad, Hof van Holland en op campus Heijendaal en voor stadslogistiek voorbereid, die per 1 januari 2025 zijn ingegaan. Er zijn 1.050 bomen geplant. In onze ruimtelijke ontwikkeling hebben we vooruitgang geboekt in langlopende projecten als het warmtenet en de herontwikkeling van het winkelcentrum in Dukenburg. Op sociaal gebied hebben we de buurtteams en preventieve jeugdzorg verder uitgebouwd en in drie stadsdelen het gebiedsgericht werken ter versterking van de sociale basis voorbereid. Om de economische ontwikkeling van Nijmegen te bevorderen, organiseerden we meer dan 50 projecten en bijeenkomsten voor ondernemers.

Financieel rekeningresultaat

De Stadsrekening 2024 laat een voordelig financieel resultaat zien van 27,8 miljoen euro. Het gaat hierbij voornamelijk om a-structurele voor- en nadelen. We ontvingen gelden van de rijksoverheid en een forfaitaire vergoeding van het COA voor de opvang van vluchtelingen en ontheemden. Voor de planexploitaties hebben we de verliesvoorziening met 10,9 miljoen euro aangepast. Naast de vooral a-structurele voordelen, zien we een fors tekort op de jeugdzorg. Dit tekort is door de genomen maatregelen teruggebracht van 10 miljoen naar 7 miljoen. De verschillen bij de inkomsten uit het gemeentefonds ontstaan door bijstellingen gedurende de mei-, september- en decembercirculaire van een jaar.

Tot slot

We gaan met enthousiasme en volharding door in het laatste jaar van deze bestuursperiode. Vanuit het coalitieakkoord willen we Nijmegen nog aantrekkelijker, duurzamer, socialer, veerkrachtiger en leefbaarder maken. Ook over een jaar willen we daarvan mooie mijlpalen kunnen laten zien.

Voorstel om te besluiten

Onderwerp

Jaarrekening 2024

Opsteller Ellen van de Waterbeemd
Programma Financiën
Portefeuillehouder T.F.A. van Elferen

Behandeldatum 8 april 2025
Status Openbaar

Advies

Aan de raad voor te stellen:

1. De Stadsrekening 2024 vast te stellen.
2. Het voordelig jaarrekeningresultaat van € 27.742.613,40 toe te voegen aan de saldireserve.
3. De reserve Energiecrisis op te heffen.
4. Te verrekenen met reserves:
 - a. De middelen vanuit de Decemercirculaire 2024 die niet tot besteding hebben geleid van € 725.000 toe te voegen aan de bestemmingsreserve Decemercirculaire.
 - b. De middelen voor aardgasvrij maken van € 702.965,87 vanuit het programma Openbare Ruimte die niet tot besteding hebben geleid, toe te voegen aan de reserve Aardgasvrij.
 - c. De restantmiddelen van € 897.000 vanuit de reserve Energiecrisis toe te voegen aan de saldireserve.
 - d. De bovenstaande reservemutaties van per saldo € 530.965,87 te onttrekken aan de saldireserve.
5. De volgende restantmiddelen 2024 beschikbaar te stellen in 2025:
 - a. *Doorontwikkeling project Dienstverlening Sociaal Domein*
Door verschillende oorzaken is een aantal deelprojecten van het meerjarige project Doorontwikkeling Dienstverlening Sociaal Domein in 2024 later gestart. Daardoor is het budget 2024 van € 1.307.805 niet volledig besteed. Het resterende bedrag blijft noodzakelijk voor het vervolg van het traject en daarom stellen we voor om het restant van € 690.086 over te hevelen naar 2025.
 - b. *Middelen Kansengelijkheid*
In het programma Onderwijs zijn restantmiddelen ter hoogte van € 380.000 voor kansengelijkheid. In januari 2024 heeft uw raad bij motie 'Ongelijk investeren met jongerenwerk' aangegeven dat deze over de jaren 2025 en 2026 moeten worden verdeeld. We willen daarom de restantmiddelen overhevelen naar 2025.
6. De volgende aanpassingen bij investeringen te verwerken:
 - a. 'Vervanging Toezichtcamera's' ad € 75.000 (programma Veiligheid) vrij te laten vallen
 - b. restant van 'Duurzaamheidstoekomst Heumensoord' van (afgerond) € 19.000 (programma Economie en Toerisme) vrij te laten vallen en het krediet af te sluiten
 - c. 'Tijdelijk infopunt Winkelsteeg' van 0,24 miljoen euro (programma Welzijn Wijkontwikkeling en Zorg) vrij te laten vallen en het krediet af te sluiten
 - d. restant van 'Slijtlaag vervangen op de Snelbinder' ad € 10.000 (afgerond) (programma Bereikbaarheid) vrij te laten vallen en het krediet af te sluiten
 - e. krediet 'Watersportcentrum Spiegelwaal' (programma Wonen en stedelijke ontwikkeling) af te sluiten
 - f. vanwege oplevering gymzaal 'De Stelt' het restantkrediet van (afgerond) € 42.000 (programma Sport) vrij te laten vallen en het krediet af te sluiten

- g. het restant van het krediet 'Verbeteren akoestiek sportaccommodaties' van € 312,24 (programma Sport) vrij te laten vallen en het krediet af te sluiten
 - h. het restant van € 8.000 (afgerond) van 'Herontwikkeling Staddijk t.b.v. Oranje Blauw' (programma Sport) vrij te laten vallen en het krediet af te sluiten
 - i. van het rendabel krediet 'Duurzaamheid' (programma Wonen en stedelijke ontwikkeling) een bedrag van 5 miljoen euro vrij te laten vallen
 - j. van 'Maatregelen luchtkwaliteit' (programma Openbare Ruimte) een bedrag van € 810.000 vrij te laten vallen
 - k. van het krediet 'Groot en vervangingsonderhoud' (riolering) (programma Openbare Ruimte) een bedrag van 4,53 miljoen euro vrij te laten vallen
 - l. het tekort op het krediet 'Park & Ride' en het tekort op het krediet 'Onderhoudstoestand woonstraten' (programma Bereikbaarheid) te bekostigen uit het krediet 'Investerings openbare ruimte'
 - m. het tekort op het krediet 'Vervangen parkeerapparatuur KKG' (programma Bereikbaarheid) te bekostigen uit het krediet 'Fietsenstalling Kelfkensbos'
 - n. het tekort van € 31.000 (afgerond) op het krediet 'Bereikbaarheid campus o.a. Heyendaal' (programma Bereikbaarheid) te bekostigen uit het krediet 'Mobiliteit' en het daarna resterende krediet van € 6.000 van het krediet 'Mobiliteit' vrij te laten vallen en het krediet af te sluiten
 - o. het tekort op het krediet 'LED verlichting Binnenstad' (programma Openbare Ruimte) te bekostigen uit het krediet 'Beweegvriendelijke omgeving'
 - p. het restant van het bulkkrediet 'Vervanging speelvoorzieningen' van € 450.000 (programma Openbare Ruimte) over te hevelen naar 2025
 - q. de budgetten voor Sporthal Plus, Hof van Holland ad 0,456 miljoen euro (programma Sport) door te schuiven naar 2029
 - r. het restant van het bulkkrediet 'Kunstgrasvelden' van 0,113 miljoen euro (programma Sport) door te schuiven naar 2025
 - s. het restant van het bulkkrediet bedrijfsinvesteringen van 1,982 miljoen euro (programma Bestuur en organisatie) door te schuiven naar 2025. Verwacht wordt dat het beschikbaar gestelde jaarbedrag voor 2025 niet toereikend zal zijn voor de noodzakelijke bedrijfsinvesteringen
 - t. het subsidiabele deel uit het krediet 'woonomgevingsverbeteringen', lasten en baten € 28.000 (programma Openbare Ruimte) over te hevelen naar 2025
 - u. het tekort van 1,737 miljoen euro op het krediet 'Winkelsteeg e.o. voorbereiding' (programma Wonen en stedelijke ontwikkeling) te verrekenen met het krediet 'Kanaalzone Zuid en Winkelsteeg'.
7. De begrotingswijziging budgetoverheveling (BW-10018) vast te stellen.
 8. De begrotingswijziging investeringen (BW-10019) vast te stellen.

Financieel beeld

Algemeen

Hieronder ziet u een grafische weergave van de gerealiseerde lasten per programma.

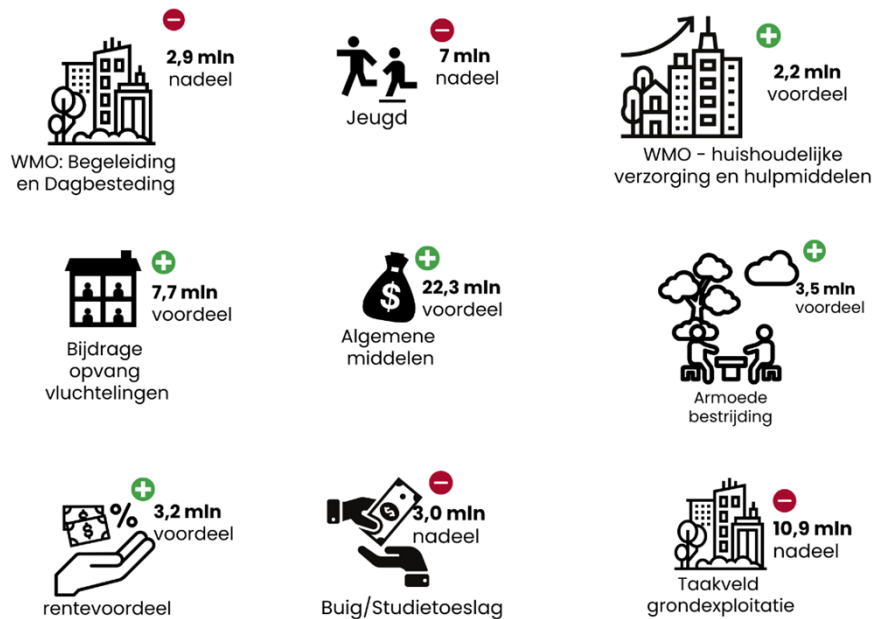
Het financieel beeld geeft op hoofdlijnen de financiële resultaten van 2024 en het effect op de financiële positie. In de paragraaf 'resultaat' wordt eerst ingegaan op de grootste financiële afwijkingen in de realisatie. Daarna gaan we in op de belangrijke afwijkingen per programma.

Resultaat

Financieel resultaat 2024 (saldo van gerealiseerde lasten en baten)

Het financieel resultaat is 27,8 miljoen euro voordelig. Een verklaring voor de verschillen tussen begroting en realisatie vindt u bij de afzonderlijke programma's in het onderdeel 'Wat heeft het gekost - Toelichting per ambitie'.

Grootste afwijkingen

Hieronder richten we ons op de grootste positieve en negatieve afwijkingen in de realisatie. Een deel daarvan is na vaststelling van de 1e en 2e Voortgangsmonitor verwerkt in de begroting.

Omschrijving afwijking	x € 1 miljoen
Programma Bestuur en organisatie	
Hogere leges agv paspoortpiek	1,3
Implementatie van het nieuwe Financieel Informatie Systeem	-0,8
Storting voorziening pensioenen wethouders en ex-wethouders	-2,4
Programma Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	
Wmo begeleiding en dagbesteding	-2,9
Wmo beschermd wonen	1,5
Wmo huishoudelijke verzorging	1,4
Wmo Hulpmiddelen	0,8
Jeugd	-7,0
Middelen Oekraïne (deels in begroting verwerkt)	7,7
Vrijval energietoeslag 2023	3,5
Programma Werk en Inkomen	
Buig/Studietoeslag	-3,0
Armoedebestrijding (energietoeslag)	3,5
WSW	1,3
Verlaging voorz dub deb	1,5
Programma Bereikbaarheid	
(Fiets)parkeren	-1,3
Programma Wonen en Stedelijke ontwikkeling	
Taakveld grondexploitatie (8,8 grex'en en 2,1 overige kosten)	-10,9
Niet gerealiseerde verkooptaakstelling panden maatschappelijk vastgoed	-1,0
Programma Openbare Ruimte	
Dotatie voorziening GRP	0,5
Hogere uitgaven huishoudelijke afvalstromen	-0,4
Minder opbrengsten afvalzakken en verpakkingsmateriaal	-0,9
Niet bestede middelen project aardgasvrij	0,7
Middelen uitbreiding capaciteit klimaat- en energiebeleid	1,1
Programma Sport	
Minder uitgegeven aan groenonderhoud	0,4
Lagere kosten voor planmatig onderhoud	0,9
Lagere energiekosten Triavium	0,4
Programma Financiën	
Gemeentefonds (deels in begroting verwerkt)	9,7
Vrijval kapitaallasten (in begroting verwerkt)	5,5
Vrijval gereserveerde prijscompensatie	5,4
Treasury (deels in begroting verwerkt)	3,2
Aanpassing BTW Gemengd %	1,8
+ = voordelig; -/- = nadelig	

Toelichting

Voor een uitgebreide financiële toelichting verwijzen we naar 'Wat heeft het gekost? – Toelichting per ambities' bij de verschillende programma's.

Programma Bestuur en organisatie

- *Hogere ontvangen leges als gevolg van de paspoortpiek (1,3 miljoen euro voordeel)*
We hebben dit jaar extra inkomsten uit het verstrekken van reisdocumenten. We hebben ongeveer 35.000 reisdocumenten uitgegeven (10.000 identiteitskaarten en 25.000 paspoorten).
- *Implementatiekosten nieuw financieel systeem (0,8 miljoen nadeel)*
De invoering van een nieuw financieel systeem heeft, vooral vanwege vertraging, tot hogere kosten voor consultants en externe expertise geleid.
- *Storting in de voorziening pensioenen wethouders en ex-wethouders (2,4 miljoen nadeel)*
We bepalen jaarlijks op grond van een actuariële doorrekening hoe groot de voorziening moet zijn voor de wethouderspensioenen.

Programma Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg

- *Wmo begeleiding en dagbesteding (2,9 miljoen nadeel)*
In de begroting wordt al rekening gehouden met een daling van 80% van het aantal cliënten op geïndiceerde begeleiding. Dit is, samen met indexatie van de tarieven, de belangrijkste oorzaak van het tekort op begeleiding. Het tekort op dagbesteding wordt veroorzaakt door een stijging van de subsidiëring voor de pilot indicatievrije ontwikkelingsgerichte dagbesteding en nabetalingen over vorig jaar.
- *Wmo beschermd wonen (1,5 miljoen voordeel)*
We zien een groei in het aantal maatwerkovereenkomsten, een daling van de uitgaven aan de PGB (via de SVB), minder uitgaven voor gecontracteerde aanbieders en hogere ontvangen eigen bijdragen van het zorgkantoor (het CAK).
- *Wmo huishoudelijke verzorging (1,4 miljoen voordeel)*
Vanaf 2022 zijn er achterstanden ontstaan bij het verwerken van de aanvragen Wmo als gevolg van onderbezetting bij de Wmo consulenten. In 2024 is het nog niet gelukt om met de huidige bezetting de wachttijden te laten afnemen.
- *Wmo hulpmiddelen (0,8 miljoen voordeel)*
Het overschot wordt deels verklaard door vraagafhankelijk vervoer door een lagere indexatie. Daarnaast spelen ook hier de achterstanden bij het verwerken van de aanvragen Wmo als gevolg van onderbezetting bij de Wmo consulenten.
- *Ambulante jeugdhulp (7,0 miljoen nadeel)*
De tekorten van de jeugd-ggz zijn minder groot dan de verwachting bij de 2^e voortgangsmeter. We hebben bestedingsruimten in de contracten van Wmo en Jeugd ingevoerd. Hiermee lijkt een eerste stap van deze bestedingsruimten gerealiseerd te zijn.
- *Opvang ontheemden Oekraïne en noodopvang Winkelsteeg en Koudenhoek (7,7 miljoen euro voordeel)*
We ontvangen van het rijk een forfaitaire vergoeding voor de opvang voor ontheemden en vluchtelingen. Deze bijdrage is hoger dan de kosten die we hiervoor maken.
- *Vrijval energietoeslag 2023 (3,5 miljoen voordeel)*

Programma Werk en Inkomen

- *Buig/Individuele studietoeslag (3,0 miljoen euro nadeel)*
De uitgaven aan bijstandsuitkeringen (PW, IOAW/Z, BBZ levensonderhoud) en BBZ bedrijfskredieten zijn dit jaar toegenomen wat voornamelijk te maken heeft met de stijging van het totale klantenbestand (2,2 miljoen). Aan de studietoeslag is 0,8 miljoen euro meer uitgegeven door met name een toename van het aantal studenten dat een beroep doet op de IST.
- *Armoedebestrijding (3,5 miljoen voordeel)*
Er is 3,5 miljoen euro overgehouden op de energietoeslag 2023. Het aantal toekenningen lag veel lager dan eerder ingeschat.
- *WSW (1,3 miljoen voordeel)*
De uitstroom van SW-medewerkers door natuurlijk verloop heeft de afgelopen jaren versneld plaatsgevonden.
- *Verlaging voorziening debiteuren (1,5 miljoen euro voordeel)*
Elk jaar wordt het percentage oninbare vorderingen bepaald. Dit jaar is dat gedaald ten opzichte van vorig jaar. De neerwaartse bijstelling levert een voordelig resultaat op.

Programma Bereikbaarheid

- *(Fiets)parkeren (1,3 miljoen nadeel)*
We hebben hogere kosten gemaakt voor onderhoud en beheer aan de (fiets)parkeerfaciliteiten en voor het aanbrengen en beheren van de tijdelijke parkeervoorziening tijdens de vierdaagse. Daarnaast hebben we minder aan parkeeropbrengsten gerealiseerd.

Programma Wonen en stedelijke ontwikkeling

- *Taakveld grondexploitatie (10,9 miljoen nadeel)*

De tegengestelde effecten van stijging van plankosten en stijging van grondprijzen, leidt in 2024 tot een nadeel van 8,8 miljoen euro op de grondexploitatie. Daarnaast is in dit taakveld een nadeel van 1,9 miljoen op de overige kosten)

- *Niet gerealiseerde verkooptaakstelling panden maatschappelijk vastgoed (1,0 miljoen nadeel)*
Het is dit jaar niet helemaal gelukt om de verkooptaakstelling voor panden maatschappelijk vastgoed te realiseren.

Programma Openbare Ruimte

- *Dotatie voorziening Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) (0,5 miljoen voordeel)*
We berekenden minder kapitaallasten aan het GRP toe als gevolg van lagere realisatie op de investeringen in de afgelopen jaren.
- *Hogere uitgaven huishoudelijke afvalstromen (0,4 miljoen nadeel)*
De transport- en verwerkingskosten van de huishoudelijke afvalstromen vallen hoger uit. Datzelfde geldt voor de kosten van preventief en curatief onderhoud van alle ondergrondse en bovengrondse inzamelmiddelen voor rest, glas, textiel en plastic+.
- *Minder aan opbrengsten van afvalzakken en verpakkingsmateriaal (0,9 miljoen nadeel)*
We hebben 0,6 miljoen euro minder aan opbrengsten van afvalzakken gerealiseerd. En 0,3 miljoen euro lagere vergoeding voor verpakkingsmateriaal ontvangen.
- *Niet bestede middelen project aardgasvrij (0,7 miljoen euro voordeel)*
De middelen voor aardgasvrij maken zijn in 2024 niet geheel besteed. Om de plannen in 2025 te kunnen verwezenlijken, stellen we bij de 2e winstbestemming voor om 0,7 miljoen euro toe te voegen aan de reserve Aardgasvrij.
- *Middelen voor uitbreiding capaciteit uitvoeren klimaat- en energiebeleid (1,1 miljoen voordeel)*
Dit komt voornamelijk door de regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) waar wij middelen ontvangen voor uitbreiding capaciteit (bemensing) voor het uitvoeren van klimaat- en energiebeleid.

Programma Sport

- *Minder uitgegeven aan groenonderhoud (0,4 miljoen voordeel)*
We hebben dit jaar minder besteed aan groenonderhoud. Onze onderhoudspartij kon vanwege personeelstekort en vanwege de natte zomer niet alle werkzaamheden uitvoeren.
- *Lagere kosten voor planmatig onderhoud (0,9 miljoen voordeel)*
Het geraamde bedrag is een gemiddeld benodigd bedrag. Als we minder uitgeven, blijven de middelen via de reserve beschikbaar voor toekomstige jaren.
- *Lagere energiekosten Triavium (0,4 miljoen voordeel)*
De energiekosten Triavium vallen lager uit dit jaar. De (nu bekende) verbruikscijfers over 2023 en 2024 zijn nagenoeg gelijk gebleven. Het voordeel is ontstaan door dalende inkooprijzen.

Programma Financiën

- *Gemeentefonds (9,7 miljoen voordeel)*
Dit betreft het budgettaire effect van de mei-, september- en decembercirculaire 2024. 7 miljoen hiervan is bij de 1e Voortgangsmonitor in de begroting verwerkt.
- *Vrijval kapitaallasten (5,5 miljoen voordeel)*
Er zijn vertragingen opgetreden in de realisatie van investeringen. Daardoor vallen de kapitaallasten lager uit dan begroot.
- *Vrijval gereserveerde prijscompensatie (5,4 miljoen voordeel)*
In de septembercirculaire 2023 hebben we onder andere voor de jaarschijf 2024 prijscompensatie gereserveerd. Het bedrag van 5,4 miljoen euro valt nu vrij ten gunste van het resultaat. De prijscompensatie dient ter dekking van de hogere uitgaven bij de overige programma's die veroorzaakt zijn door stijgende prijzen.
- *Treasury (3,2 miljoen voordeel)*

- Doordat we de planning van investeringen niet gehaald hebben, hoeven we voor de financiering minder middelen aan te trekken, wat leidt tot lagere rentelasten. Door de veranderende omstandigheden op de kapitaalmarkt voorziet ook het rijk weer in een rentevergoeding over de voor ons overtollige middelen die wij dagelijks moeten afstorten in de schatkist bij het rijk.
- *Aanpassing BTW gemengd percentage (1,8 miljoen voordeel)*
Er heeft een bijstelling plaatsgevonden van het gehanteerde percentage BTW.

Resultaatbestemming

In het vorige deel hebben wij uitgelegd dat het programmaresultaat 2024 27,8 miljoen euro voordelig is. Het resultaat wordt in de regel verrekend met de saldireserve. Dit jaar leidt deze verrekening tot een verhoging van de saldireserve.

Bestemming resultaat	bedragen x € 1 miljoen
Programmaresultaat (1)	27,8
Toevoegen aan Reserve Decembercirculaire (2)	-0,7
Toevoegen aan Reserve Aardgasvrij (3)	-0,7
Vrijval restantmiddelen Reserve Energiecrisis (4)	0,9
Resultaat na winstbestemming / toe te voegen aan de saldireserve (5)	27,3
- bedragen = nadeel, + bedragen = voordeel	

1. *Het voordelig rekeningsaldo van de programmabegroting van 27,8 miljoen euro.*
2. De totale toename van het gemeentefonds in de Decembercirculaire 2024 betreft 2 miljoen euro. Een aantal middelen uit de Decembercirculaire 2024 heeft niet tot besteding in 2024 geleid maar zijn nog wel benodigd voor genoemde doelen in 2025. Deze middelen van 0,7 miljoen euro zijn toegevoegd aan de bestemmingsreserve Decembercirculaire zodat deze middelen beschikbaar blijven in 2025 (zie onderstaand overzicht). Dit zijn voornamelijk nieuwe gemeentefondsmutaties waarover u nog niet eerder bent geïnformeerd. De overige gemeentefondsmutaties van 1,3 miljoen euro waren niet benodigd in 2024 en vallen vrij ten gunste van het programmaresultaat 2024.

Decentralisatie-uitkeringen	bedrag * € 1.000
Work in Nederland	183
Slavernijverleden	40
Natuurbrandpreventie en -mitigatie	30
Natuur bij energieprojecten	462
Register Externe veiligheidsrisico's	10
Totaal overheveling naar 2025	725

3. De middelen voor aardgasvrij maken van € 702.965,87 vanuit het programma Openbare Ruimte die niet tot besteding hebben geleid, toevoegen aan de reserve Aardgasvrij.
4. De Reserve Energiecrisis kan komen te vervallen. De restantmiddelen van € 897.000 worden toegevoegd aan de saldireserve. Eind 2022 heeft uw raad besloten om 5 miljoen euro beschikbaar te stellen om het leed van onze inwoners en instellingen door de snelle stijging van de energieprijzen te verkleinen. De interventies golden voor de winterperiode 1-12-2022 t/m 31-3-2023. De verstrekte subsidies aan maatschappelijke instellingen zijn verantwoord onder de ontvangen provinciale Winterfondssubsidie. Deze subsidie is ontvangen voor het verstrekken van tegemoetkomingen aan maatschappelijke voorzieningen of het MKB.
5. *Uiteindelijk wordt met deze jaarrekening 27,3 miljoen euro toegevoegd aan de saldireserve.*

Budgetoverhevelingen / claims op de saldireserve

Naast de resultaatbestemming 2024 stellen wij 1,1 miljoen euro aan budgetoverhevelingen voor. Deze overhevelingen hebben geen effect op het resultaat 2024 maar doen wel een beroep op de saldireserve in 2025. Hieronder worden de overhevelingen toegelicht.

a. Doorontwikkeling project Dienstverlening Sociaal Domein

Door verschillende oorzaken is een aantal deelprojecten van het meerjarige project Doorontwikkeling Dienstverlening Sociaal Domein in 2024 later gestart. Daardoor is het budget 2024 van € 1.307.805 niet volledig besteed. Het resterende bedrag blijft noodzakelijk voor het vervolg van het traject en daarom stellen we voor om het restant van € 690.086 over te hevelen naar 2025.

b. Middelen Kansengelijkheid

In het programma Onderwijs zijn restantmiddelen ter hoogte van € 380.000 voor kansengelijkheid. In januari 2024 heeft uw raad bij motie 'Ongelijk investeren met jongerenwerk' aangegeven dat deze over de jaren 2025 en 2026 moeten worden verdeeld. We stellen daarom voor de restantmiddelen over te hevelen naar 2025.

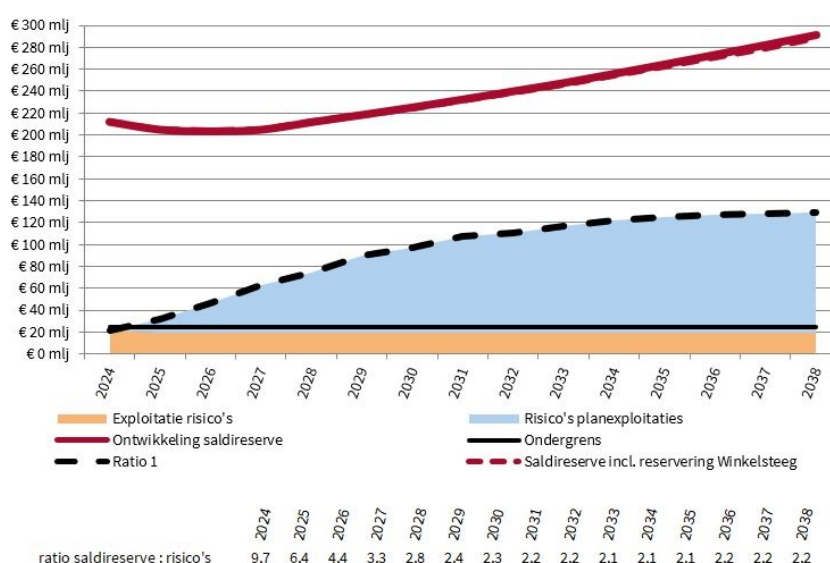
Vermogen & risico's

Het weerstandsvermogen maakt het mogelijk incidentele financiële tegenvallers op te vangen zonder direct ingrepen in de begroting te hoeven doen. Bij structurele financiële tegenvallers moet het weerstandsvermogen het mogelijk maken om de eerste klap op te vangen zodat we de tijd krijgen om een zorgvuldige afweging te maken hoe we de financiële gevolgen een plek kunnen geven.

Het gewenste niveau van het weerstandsvermogen is een vrije weerstandscapaciteit die gelijk is aan het risicoprofiel. Dus de gewenste verhouding tussen beschikbare vrije weerstandscapaciteit en risicoprofiel = 1. Bij deze verhouding betrekken we het element tijd.

Voor de weerstandscapaciteit hanteren we een absolute ondergrens van 25 miljoen euro. Wanneer onze weerstandscapaciteit onder dit niveau komt, krijgt herstel hiervan hoge prioriteit. Wanneer de vrije weerstandscapaciteit boven het risicoprofiel uitkomt, kan uw raad beslissen om deze middelen in te zetten. In Nijmegen beschouwen we de saldireserve als het weerstandsvermogen.

We brengen de ontwikkeling van de saldireserve en de risico's in beeld in één grafiek. Deze grafiek is hieronder opgenomen. In de delen hierna wordt ingegaan op de ontwikkeling van de risico's en saldireserve.

Rechtmatigheidsverantwoording

Inleiding

In de werkwijze van de rechtmatigheidsverantwoording (zie ook paragraaf Bedrijfsvoering – rechtmatigheid) classificeren we over- en onderschrijdingen van de lasten en baten als onrechtmatig. De afwijkingen kunnen wel acceptabel zijn. Zoals in de financiële verordening die uw raad heeft vastgesteld is opgenomen, gelden afwijkingen die in een tussentijdse rapportage zijn opgenomen, veroorzaakt worden door openeind-regelingen, als er sprake is van direct gerelateerde inkomsten die de overschrijding compenseren of die we door het late tijdstip niet meer konden meenemen in onze meldingen (zoals de decembercirculaire) als acceptabel. Bij de 2e Voortgangsmonitor 2024 hebben we een groot aantal verwachte afwijkingen gemeld aan uw raad.

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders[1]

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 29 januari 2025 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op **11,2** miljoen euro.

De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen 47,7 miljoen euro bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van 11,2 miljoen euro. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van 47,5 miljoen euro acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

Het resterende bedrag van **0,2** miljoen euro is niet acceptabel. Het betreft hier de afboeking van de restwaarde van de investering Hubertusstraat 50 (hobbycentrum). Na onderzoek is gebleken dat kapitaallasten uit het verleden ten onrechte drukken op het pas later aangeschafte pand. De technische levensduur is dus korter gebleken.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de gemeenteraad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie ondernomen wordt om vermelde afwijking in de toekomst te voorkomen.

		x 1 miljoen euro
Begrotingsonrechtmatigheid		overschrijding lasten
1A.	overschrijding lasten programma's	
	<i>Bestuur en organisatie</i>	5,6
	<i>Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg</i>	6,2
	<i>Bereikbaarheid</i>	2,7
	<i>Wonen en stedelijke ontwikkeling</i>	31,5
1B.	Overschrijding investeringsbudgetten	1,7
2.	Ongeautoriseerde reservemutaties	-
3.	Overschrijding baten en/of onderschrijding lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan de raad zijn gemeld.	-
Totaal begrotingsonrechtmatigheden		47,7
4.	Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (1 en 2) dat past binnen het vooral vastgestelde beleid en daarmee acceptabel is.	
	<i>Bestuur en organisatie</i>	5,6
	<i>Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg</i>	6,0
	<i>Bereikbaarheid</i>	2,7
	<i>Wonen en stedelijke ontwikkeling</i>	31,5
	<i>Wonen en stedelijke ontwikkeling (investering)</i>	1,7
Totaal acceptabele begrotingsonrechtmatigheden		47,5
Resterende (niet-acceptabele) begrotingsonrechtmatigheden		0,2
Voorwaarden criterium		
5.	Inkopen ten onrecht niet Europees aanbesteed	
M&O criterium		
6.	Bevindingen rond aanbestedingsonrechtmatigheden	
Totaal Onrechtmatigheden (1, 2, 3, en 5)		47,7
	waarvan acceptabel	47,5
	waarvan niet-acceptabel (toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering - rechtmatigheid)	0,2
Verantwoordingsgrens (1% gerealiseerde lasten)		11,2

[1] In deze tekst wordt gesproken over college van burgemeester en wethouders, maar deze geldt ook voor gedeputeerde staten van de provincie en het (dagelijks) bestuur van waterschappen en gemeenschappelijke regelingen. Daar waar gemeente staat, dient ook provincie, waterschappen of gemeenschappelijke regeling gelezen te worden.

[2] De afwijkingen (fouten en/of onduidelijkheden als gedefinieerd in de notitie rechtmatigheidsverantwoording) worden alleen in de rechtmatigheidsverantwoording vermeld indien de door de raad gestelde verantwoordingsgrens voor rechtmatigheid is overschreden. Op basis van afspraken tussen de raad en het college kunnen afwijkingen die lager zijn dan de verantwoordingsgrens in de paragraaf Bedrijfsvoering worden vermeld.

Programma's

Bestuur en organisatie

Wat hebben we dit jaar bereikt

Ambitie: We zijn een transparant en slagvaardig stadsbestuur dat in samenspraak met de stad en haar omgeving aan de afgesproken doelstellingen werkt

Doel: De raad treedt op als vertegenwoordiging van de Nijmegenaar. De gemeenteraad stelt beleid vast. De raad controleert op de uitvoering van beleid

- *We ondersteunen de gemeenteraad in haar rol om te sturen op (de maatschappelijke effecten van) digitalisering van de gemeentelijke organisatie en digitale transformatie van de maatschappij als geheel.*

In 2024 is een themamiddag voor de gemeenteraad gehouden over digitale dienstverlening. Die werd positief ontvangen. Daarnaast is er een bijeenkomst mede-georganiseerd voor raadsleden uit het Rijk van Nijmegen over de veranderende digitale wereld. Ook waren er sessies met de gemeenteraad over het onderwerp informatieveiligheid en privacy.

Doel: Het college stuurt als dagelijks bestuur van de stad integraal op de belangrijke opgaven

- *We handelen bezwaren en klachten tijdig af en vervullen de rol van ombudsfunctie*

In 2024 is 80,3% van de bezwaren en 94% van de klachten afgehandeld binnen de wettelijke termijn. Daarbij kiezen we voor een informele aanpak indien dat mogelijk is. Van de ingediende klachten is 97% via de minnelijke weg afgehandeld. Voor het horen van de indieners maken we gebruik van fysiek uitnodigen, bellen of videobellen, zodat we flexibel kunnen werken.

Als men het niet eens is met een beslissing op een klacht, kan men zich wenden tot de Nationale Ombudsman. In 2024 heeft de nationale ombudsman één klacht onderzocht. De conclusie daarbij was dat de klacht gegrond is. Het rapport heeft geleid tot bewustwording en het doorvoeren van verbeteringen in het proces.

Na een lange voorbereiding is in november 2024 de eerste gemeentelijke ombudsman geïnstalleerd. Na de besluitvorming door de raad, via twee verordeningen, hebben we gezamenlijk met de griffie en de gemeenteraad de werving en selectie gedaan. Om te zorgen dat de ombudsman vanaf 1 januari 2025 daadwerkelijk aan de slag kan zorgden we voor een werklocatie en een klachtregistratiesysteem. Ook in de communicatie vanuit de gemeente zorgden we dat we per 1 januari 2025 niet meer verwijzen naar de nationale ombudsman, maar naar de gemeentelijke ombudsman.

- *We geven uitvoering aan de Wet open overheid (Woo)*

In de openbaarheidsparagraaf van deze Stadsrekening zijn de ontwikkelingen opgenomen over de Woo.

Ambitie: We zetten de Nijmegenaar centraal in onze dienstverlening

Doel: We zorgen dat de Nijmegenaar gebruik kan maken van zijn of haar democratische rechten

- *We zorgen dat de Nijmegenaar beschikt over informatie die van invloed kan zijn op zijn of haar rechten, plichten of leefomgeving.*

We ronden in 2024 de eerste twee beschrijvingen van het gebruik van algoritmes af en schreven een derde in concept. We actualiseerden het open data portaal Nijmegen door het bijwerken van alle metadata (kenmerken van de databestanden). In 2025 gaan we verder met het uitbreiden van de beschikbare datasets. Ook zorgde de leverancier van het portaal ervoor dat er onderscheid te maken is in het extern of intern publiceren van datasets. Het open dataportaal krijgt in 2025 de functie van dataportaal dat zowel toegankelijk is voor bedrijven en burgers als voor onze eigen collega's. De publicatie van de eerste beschrijvingen in het algoritmeregister heeft in 2024 wat vertraging opgelopen en zal begin 2025 plaatsvinden. De beschrijvingen van gebruik van algoritmes die als eerste gepubliceerd worden zijn: anonimisering van documenten voor Woo-verzoeken, automatische controle van verhuizingen en WOZ-taxatie.

- *We ondersteunen de Nijmegenaar bij het gebruikmaken van zijn rechten.*

We ronden het meerjarige opleidingsprogramma voor de afdeling Publiekszaken grotendeels af. De meeste medewerkers ronden het programma succesvol af. Voor nieuwe collega's ontwikkelden we een inwerkprogramma. Door de opleidingen zijn werkprocessen en dagelijkse controles verbeterd, wat heeft geleid tot een hogere kwaliteit van dienstverlening en meer grip op de Basisregistratie Personen (BRP).

Bij ons loket Registratie Niet-ingezetenen (RNI) hebben we folders meegegeven met informatie over wonen, werken en de rechten van arbeidsmigranten in Nederland. Hiermee hebben we een eerste stap gezet in de overgang van een registrerende rol naar een breder informatiepunt. Daarnaast voerden we gesprekken met het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) over de ontwikkeling van een Work in NL (WIN)-punt. Met een WIN-punt kunnen we het informeren van arbeidsmigranten in de toekomst nog beter positioneren.

Het beleidskader 'Zorgplicht in de dienstverlening van gemeente Nijmegen' is vastgesteld. Met een bijbehorende infographic communiceren we voortaan richting inwoners en ondernemers op welke manier zij hulp kunnen krijgen in het contact met de gemeente. Dat kan met behulp van de Stips, de bibliotheken en de Teletolk.

Tolkcontact is onderdeel van onze dienstverlening, en wordt maandelijks gemiddeld een paar keer gebruikt door de Nijmegenaar.

De ingangsdatum voor de verdere vereisten van de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer is uitgesteld naar 1 januari 2026. In 2025 werken we verder aan de invoering hiervan.

- *We organiseren verkiezingen en referenda*

We organiseerden de Europese Verkiezingen met zo'n 1500 vrijwilligers. Het verkiezingsproces is technisch en qua sfeer uitstekend verlopen. Mede als gevolg van de Centrale stemopneming en de telmethode waren de stemmen rond 1.00 uur geteld. Er was één terechte melding. Bij één stembureau was een hertelling. Dit heeft niet geleid tot een wijziging van de zetelverdeling.

- *We registreren en beschermen de identiteit van de Nijmegenaar*

Medewerkers volgden extra trainingen, waaronder gesprekstechnieken en bewustwording rondom frauderisico's. We hebben in overleg met de Politie nieuwe afspraken hierover gemaakt en deze vastgelegd. Daarnaast zijn werkprocessen aangescherpt, waardoor we meer grip hebben op frauderisico's en de kwaliteit van de BRP is verbeterd.

Voor meer dan driekwart van onze online producten kan naast DigiD inmiddels ook het systeem Yivi worden gebruikt. Voor MijnNijmegen kan de Nijmegenaar nu inloggen met DigiD, Yivi en eHerkenning.

We hebben ongeveer 35.000 reisdocumenten uitgegeven (10.000 identiteitskaarten en 25.000 paspoorten). Hiervoor hebben we extra (tijdelijk) personeel aangenomen en opgeleid. Burgers konden over het algemeen binnen 5 werkdagen terecht voor een afspraak, met een korte piek in het voorjaar waarin de wachttijd opliep naar 6 tot 10 werkdagen.

Om het wachten in de Stadswinkel fijner te maken hebben we de wachtruimte beter ingericht (meubilair, planten en vloerbedekking). Op het Steunpunt werken we hier nog aan.

Doel: We verbeteren onze dienstverlening continu

- *We bewaken de kwaliteit van onze dienstverlening continu.*
Kwaliteit van de websites

In 2024 werkten we dagelijks aan het toegankelijk houden en verbeteren van onze bestaande en nieuwe websites door:

- Het technisch, functioneel en inhoudelijk verbeteren van bestaande websites en de ontwikkeling van nieuwe websites en applicaties.
- Websites die onvoldoende gebruikt en onderhouden worden te verwijderen.
- Het onderzoeken van, rapporteren over en verbeteren van de digitale toegankelijkheid van nijmegen.nl en alle andere gemeentelijke websites. Dat zijn er momenteel 62.
- De gebruikerservaring van bezoekers aan nijmegen.nl en diverse andere gemeentelijke websites te onderzoeken. Op basis van deze onderzoeken is gestart met het verbeteren van de online huisstijl. Daarbij zochten we aansluiting bij het landelijke NL Design System.
- Teksten op de website te schrijven op niveau B1, het niveau dat voor de meeste lezers begrijpelijk is.

In de Algemeen Plaatselijke Verordening (APV) staan regels over de openbare orde en veiligheid. Hieruit blijkt of er een vergunning nodig is. Op MijnNijmegen is nu statusinformatie te vinden voor aanvragen van APV-vergunningen en ingediende klachten. Voor deze producten ontvangen inwoners en ondernemers een notificatie als de status wijzigt. Ook kunnen op MijnNijmegen nu voor veel producten bijbehorende documenten worden ingezien.

Nijmegenaren kunnen in de meeste webformulieren inmiddels aangeven op welke manier (telefoon en/of e-mail) zij contact willen hebben met de gemeente.

Kwaliteit van klantcontact

De gemaakte basisafspraken dienstverlening gelden voor de hele organisatie. Sinds begin 2024 kunnen leidinggevendenden de telefonische bereikbaarheid en afhandeltermijn van terugbelverzoeken zien in dashboards. Op deze afspraken wordt toegezien door het opgaveteam Betrouwbare en moderne dienstverlening.

Medewerkers van het klantcontactcentrum gebruiken een klantcontactsysteem om terugbelverzoeken door te zetten naar andere afdelingen. Dit systeem bevat relevante klantinformatie en een samenvatting van de hulpvraag voor een vlotte afhandeling.

Slechts 55 procent van de aangeboden gesprekken werd binnen 1 minuut opgenomen. Dit had verschillende redenen:

- Door de krappe arbeidsmarkt konden we moeilijker geschikte medewerkers vinden.
- Door de krappe arbeidsmarkt was het verloop van personeel bijzonder hoog.
- Het besluit om de inhuurkrachten van het KCC soms ook aan de balie in te zetten om de paspoortpiek op te vangen.
- Doordat de Nijmegenaar niet direct doorverbonden kon worden en nog een keer moest bellen kregen we extra belverkeer.

Tijdens het jaar hebben we bijgestuurd waar nodig. Zo haalden we de laatste maanden van 2024 de opname doelstelling wel. Gedurende het jaar is er ook specifiek aandacht besteed aan de dienstverlenende houding van medewerkers.

Kwaliteit van internationale dienstverlening

We werkten aan de oprichting van het International Center Nijmegen, een centraal punt voor internationale dienstverlening. We hebben met de Immigratie- en Naturalisatiedienst besproken hoe hun rol in dit project het beste gepositioneerd kan worden, zodat zij in de regio blijven. Daarnaast hebben we ons aangemeld bij andere partijen, zoals het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), om een Work in NL (WIN)-punt te integreren. Zo ontwikkelen we het center steeds meer als informatiepunt, naast registratiepunt. In 2024 hebben we onze dienstverlening ook uitgebreid met een DigiD-punt, waarmee we niet-ingezetenen ondersteunen bij het zelfredzaam zijn.

- *We gebruiken feedback van de Nijmegenaren om onze dienstverlening te ontwikkelen.*
Met een klantcontactstelsysteem zetten we terugbelverzoeken uit in onze organisatie. Hierin staat de vraag van de Nijmegenaar samengevat zodat collega's die terugbellen beter weten waar het over gaat. De dienstverlening wordt hiermee verbeterd.
Op MijnNijmegen kunnen Nijmegenaren steeds meer (status)informatie terugvinden over (lopende) aanvragen.

Doorlopend vragen wij Nijmegenaren onze dienstverlening te beoordelen na een afspraak in de Stadswinkel. Met steekproeven doen we dit ook na telefonisch contact met het klantcontactcentrum. Het totaalcijfer tevredenheid voor de Stadswinkel en het Steunpunt is 8.8 (10.615 reacties), en voor telefonie 7.7 (165 reacties).

Halverwege 2024 is ook onderzoek gedaan naar de behoeften van Nijmegenaren in onze dienstverlening. Van de 499 reacties was 78% positief over onze dienstverlening.

Naast het doorlopende onderzoek naar klanttevredenheid en het behoefteonderzoek is het Stadspanel in 2024 bevraagd over onze dienstverlening. Ook vroegen we, tijdens het onderzoek naar het lokale ondernemingsklimaat, hoe ondernemers de dienstverlening ervaren. Ervaringsdeskundigen met een licht verstandelijke beperking (LVB) vanuit STERKplaats hebben een mysteryguest onderzoek gedaan naar onze dienstverlening.

De uitkomsten van alle bovenstaande onderzoeken gebruiken wij doorlopend om onze dienstverlening te verbeteren.

Ambitie: We hebben een betrouwbare en omgevingsbewuste uitvoeringsorganisatie

Doel: We zijn een goede werkgever

- *We hebben meer aandacht voor en focus op organisatieontwikkeling.*
In 2024 beschreven we het organisatieverhaal: waarom willen we als organisatie (blijven) ontwikkelen. Vanuit dat verhaal hebben we een meerjarig plan gemaakt langs drie ontwikkellijnen: ambtelijk vakmanschap, hoe we werken en organiseren, en sturing en inrichting. Per ontwikkellijn stelden we doelen vast.
We bepaalden met het management waar we ons binnen de drie ontwikkellijnen op richten en wat voorrang krijgt. We richtten een projectorganisatie in met een projectmanager voor het geheel en projectleiders op de drie ontwikkellijnen. We versnelden en versterkten lopende ontwikkelingen. We richtten ons daarnaast op onderdelen waarop we vernieuwing stimuleren en kwamen tot een bestendige uitwerking en uitvoering.
We pasten de sturing op en omvang van onderdelen in onze organisatie aan wanneer we merkten dat de groei ging knellen. Organiseontwikkeling vraagt veel communicatieve aandacht. Dit hebben we in 2024 gedaan via heidagen van het Gemeentelijk Management Team, een leiderschapsdag voor het voltallig management en online via het programma Let's Connect voor alle medewerkers.
- *We ontwikkelen een Management Developmentprogramma en rollen dit uit.*
Aansluitend bij het Management Developmentprogramma stelden we een basis ontwikkelprogramma op voor beginnende leidinggevers. Dit programma bestaat uit trainingen zoals financiën, leidinggeven voor beginners, gesprekstechnieken, een themabijeenkomst verzuim, sturing op juridische dossiers en workshops op het gebied van digitaal leiderschap. Passend bij digitaal leiderschap hebben we in 2024 workshops georganiseerd over Microsoft 365, in de maand van de vitaliteit aandacht besteed aan digitale vitaliteit, een online training digitaal leiderschap ontwikkeld en hebben we de leerlijn voor nieuwe leidinggevers geactualiseerd.
- *We investeren in het aantrekken en behouden van nieuwe medewerkers.*
Ons werkgeversmerk 'hart voor de stad, oog voor de toekomst' is in 2024 een vast beeldmerk geworden voor al onze vacature uitingen online. Om jong talent aan te trekken namen we deel aan het traineeprogramma 'starters in Gelderland'. Ook hebben we actief ingezet op inclusieve werving en selectie door samen met het

Werkbedrijf met alle MT's in gesprek te gaan en is een start gemaakt met de ontwikkeling van nieuw beleid op het vlak van inclusief werven en selecteren.

Daarnaast ging er een projectgroep van start voor het maken van een centraal onboardingsprogramma oftewel introductieprogramma om geworven talentvolle medewerkers te behouden.

- *We zetten in op duurzame inzetbaarheid door het bieden van een tijdelijk extra vitaliteitsbudget.*

We voerden in 2024 een tijdelijke regeling in voor Vitaal en Duurzaam werken, het ViD-budget. Deze regeling geldt voor 2 jaar en bestaat uit een budget voor alle medewerkers om een extra impuls te geven aan Vitaal en Duurzaam werken. Medewerkers konden tot maximaal €450 bruto (naar rato van het dienstverband) uitgeven aan de (vitale) doelen die in de regeling staan.

In totaal 1.563 medewerkers deden een aanvraag voor het ViD-budget. Dit is 77% van het aantal medewerkers dat hier recht op had. De top 3 van de bestedingsdoelen was:

1. Een abonnement of benodigdheden voor een sport (60%)
2. Een (elektrische) fiets voor woon-werkverkeer of benodigdheden daarvoor zoals een batterij (14%)
3. Het kopen van extra vakantie-uren (14%)

- *We hebben extra aandacht voor het thema omgangsvormen, zowel intern als extern.*

In 2024 zijn we doorgegaan met de implementatie van de geactualiseerde gedragscode. De gedragscode is onder de aandacht gebracht bij alle organisatieonderdelen. Dit hebben we gedaan door gericht aandacht te geven aan de verschillende onderwerpen uit de gedragscode zoals omgaan met belangen en omgaan met elkaar.

Daarnaast werkten we aan een richtlijn voor contact tussen bewoners en medewerkers in het kader van de veilige publieke taak. Sinds 1 december 2023 is er een adviseur Veilige Publieke Dienstverlening die het uitgangspunt 'wij gaan altijd respectvol met elkaar om' invulling geeft. Daarbij is er aandacht voor preventie, incidentaanpak, zorg en nazorg voor bestuurders, raadsleden, leidinggevend en medewerkers.

In het afgelopen jaar is het beleid en het op uitvoering gerichte regels en richtlijnen Veilige Publieke Dienstverlening opgesteld en in besluitvorming gebracht. We verwachten de vaststelling begin 2025.

Daarnaast is ingezet op communicatie (wat, waarom, wie en hoe), en de advisering van medewerkers, leidinggevend en bestuurders bij de aanpak van incidenten. Ook gaven we advies bij herinrichtingsplannen van gemeentelijke gebouwen en is het Gemeentelijk Incidenten Registratiesysteem (GIR) geactualiseerd en beter toegankelijk gemaakt.

Doel: We zijn een moderne en betrouwbare overheidsorganisatie

- *We zorgen voor een werkomgeving waarin medewerkers en leidinggevend in staat zijn hun werk optimaal te doen, door steeds aan te sluiten bij de vragen vanuit de stad en de organisatie.*

We zijn in 2024 gestart om samen te werken binnen ons eigen Microsoft 365-platform. Dat is gekoppeld aan de apparaten die medewerkers gebruiken. De hele gemeentelijke organisatie kan met Microsoft Teams werken op een geregelde wijze. Ook zijn er afspraken gemaakt over ambtelijk vakmanschap en projectmatig werken. De komende jaren is er nog wel veel aandacht nodig voor het digitaal samenwerken en het verder inrichten van het Microsoft 365-platform.

- *We beheersen risico's voor de uitvoering van taken.*

We stuurden twee informatiebrieven aan de gemeenteraad om inzicht te geven in de voortgang op het vlak van informatiebeveiliging en privacy, op basis van de punten die de gemeenteraad bepaalde.

Dit jaar deden minder medewerkers mee aan de digitale leergang over informatiebeveiliging dan vorig jaar. Daarom startten we een onderzoek om de deelname te verhogen.

Elke afdeling heeft een coördinator aangewezen voor continuïteit van dienstverlening. Deze coördinatoren lieten minimaal het continuïteitsplan dienstverlening opstellen en oefenden ermee. In 2024 is voor 7 kritische processen het continuïteitsplan dienstverlening bij systeem(ver)storingen getest. De resterende 3 oefeningen

vinden in 2025 plaats. Alle aanbevelingen die naar voren kwamen werden meegenomen in het verbeteren van de continuïteitsplannen.

- *We bevorderen de reputatie van de organisatie en de stad en zoeken actief de samenwerking met de Nijmegenaar.*
We voerden in 2024 meer dan 30 Data Protection Impact Assessments (DPIA's: toets van gegevensverwerking op privacy risico's) uit op verschillende processen. Die hebben ertoe geleid dat in deze processen privacy by design zo goed mogelijk is toegepast. Dit is onder andere gebeurd voor Microsoft 365. Daarnaast adviseerde onze privacy officer consequent op intakes, zodat privacy altijd meegenomen werd in nieuwe processen met een informatie component. Hiermee verhoogden we het vertrouwen in de gemeente als betrouwbare overheid.
- *We sturen via de planning & control cyclus op een goede begroting, tussentijdse rapportages en verantwoording van de realisatie van doelen, activiteiten en de daarvoor ingezette middelen.*
In 2024 werkten wij aan het in gebruik nemen van een nieuw financieel systeem. Omdat het financieel systeem de basis is van alle financiële processen die door de onze hele organisatie worden gebruikt hebben we dit intensief en en zorgvuldig voorbereid. We nemen het nieuwe financieel systeem is vanaf 1 januari 2025 in gebruik. Met dit systeem ondersteunen we de planning en control cyclus in de toekomst.
- *We zorgen voor een goede (digitale) informatievoorziening.*
We ontwikkelden in 2024 een model voor een informatiebeheerplan. Een informatiebeheerplan geeft inzicht en overzicht in de zogenaamde informatiehuishouding (regels, structuren, processen en voorzieningen) van een organisatie en bevordert de samenwerking. Op basis daarvan schreven we informatiebeheerplannen voor het financiële informatiesysteem en voor Microsoft 365.

Verbonden partijen en samenwerking

In 2024 is de samenwerking binnen de Groene Metropoolregio (GMR) verder versterkt, met onder andere een vastgestelde regionale agenda 2025-2028. Die lijnen zetten we voort.

Medio 2024 zijn we tot een goede afronding gekomen van de implementatie van de nieuwe wet gemeenschappelijke regelingen met als doel om meer grip en sturing te krijgen op regionale vormen van samenwerking. Zo is de invloed van de raad vergroot door een uitbreiding van de zienswijze-procedure bij veel GR-en en is bij de MGR een regionale raadsadviescommissie in het leven geroepen.

In 2024 zijn we gestart met het komen tot een visie en samenwerkingsagenda Rijk van Nijmegen. We verwachten dit proces eerste helft 2025 af te kunnen ronden, waarbij we de raden passend zullen meenemen.

Verder zijn in 2024 in regionaal verband weer diverse doorontwikkeltrajecten uitgevoerd, zoals het verder werken aan de uitvoeringskracht GMR en het versterken van het samenspel gemeenten – GGD (collectief opdrachtgeverschap). Ook die lijnen zullen we continueren.

Naar een Regionale Agenda Rijk van Nijmegen

De afgelopen jaren is de regionale samenwerking versterkt en zijn er goede resultaten bereikt. Die lijn zetten we voort. Veel van onze grote maatschappelijke opgaven hebben een regionale dimensie en bovendien is inmiddels een groot deel van de gemeentelijke uitvoering regionaal belegd via o.a. de gemeenschappelijke regelingen (GR-en). Het belang van een goede werkend geheel van regionale samenwerking is daarmee steeds relevanter, zoals ook is opgetekend in de recente actieagenda Sterk Bestuur van BZK. Denk hierbij aan grote regionale maatschappelijk opgaven op o.a. het gebied van verstedelijking, wonen, werk en bereikbaarheid, maar ook energie, leefkwaliteit en gezondheid.

Nijmegen werkt samen met andere gemeenten in meerdere regio's, van klein (Rijk van Nijmegen, RvN) tot groot (Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, het grootste stedelijk netwerk buiten de Randstad). Daarnaast werken we ook actief samen in o.a. de regio Gelderland-Zuid (GGD, VRGZ), de Euregio en op provinciaal niveau. Het is hierbij de uitdaging om de opgaven op een evenwichtige manier te combineren, met meer regionale slagkracht en een betere democratische legitimatie. Voor dit laatste willen we ook gebruik maken van de mogelijkheden die de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen biedt. Bijvoorbeeld door te kiezen voor een gemeenschappelijke adviescommissie of het vragen van zienswijzen aan gemeenteraden. Denk hierbij verder aan het verbeteren van het samenspel tussen stad en ommeland, het realiseren van explicieter samenspel tussen GR-en en de gemeenten als collectief opdrachtgever, alsook het slim organiseren van samenspel tussen de verschillende schalen van regionale samenwerking. Zie voor dit laatste o.a. het belang van het samenspel tussen aan de ene kant de sterke GMR met stevige lobbykracht in combinatie met de gewenste uitvoeringskracht op subregionaal niveau binnen het RvN.

De gezamenlijke ambitie is een kwalitatieve en evenwichtige groei. Daarom werken we ook het komende jaar aan de ontwikkeling en uitvoering van een strategische samenwerkingsagenda binnen het Rijk van Nijmegen, uiteraard in samenhang met de andere gemeenten binnen alle andere genoemde regio's. In het RvN wordt hierbij gewerkt aan een versterkingsagenda regionale samenwerking, dat uit twee hoofdsporen bestaat:

1. komen tot regionale visie op samenwerking,
2. het verder verbeteren van bestaande samenwerkingen bij o.a. de GR-en.

Het lopende onderzoek onder leiding van Berenschot en de universiteit Groningen heeft in het najaar van 2023 de nodige bouwstenen hiervoor aangeleverd. De onderzoeksvraag luidt: 'Hoe succesvol is het bestuurlijke regionale ecosysteem in het RvN in het realiseren van publieke waarde?'. Kracht van dit onderzoek zit vooral in het breed ophalen van 'de blik van buiten', waarbij tientallen externe partners worden bevraagd om te reflecteren op het samenspel.

Wat heeft het gekost

Begrotingswijzigingen

Bedragen x €1 mln		Besl.niveau	Besl.datum	Besl.nr	Baten	Lasten	Saldo	
Stadsbegroting 2024-2027 primitief					-7,6	83,0	75,4	N
Wijzigingen								
BW-01897	VM2023-II Verzamelvoorstel	raad	20-12-2023	4.13	0,0	2,2	2,2	N
BW-01911	VM2024-I Verzamelvoorstel	college			0,0	-0,6	-0,6	V
BW-01921	SB2025-2028 Correct. jaarschijf 2028	raad			0,0	0,0	0,0	V
BW-01935	stadsrek. 2023 budgetoverheveling	college	5-6-2024	35/2024	0,0	0,2	0,2	N
BW-01944	VM2024-II Meldingen	college			0,0	0,4	0,4	N
BW-01945	VM2024-II Verzamelvoorstel	college			-1,1	0,0	-1,1	N
Totaal	Bestuur en organisatie				-8,7	85,3	76,6	N

De primitieve begroting bedroeg 75,4 miljoen euro. Hier is 1,2 miljoen euro aan toegevoegd, zodat de totale dynamische raming is uitgekomen op 76,6 miljoen euro.

Op basis van besluitvorming bij de diverse bestuursdocumenten (1 e en 2 e Voortgangsmonitor 2022) en de verwerking van de begrotingswijzigingen die volgen uit afzonderlijke raadsbesluiten (Extra gelden stijging contributie VNG), loonsom indexeringen van het ambtelijke apparaat, materiële indexeringen en correctie tussen taakvelden.

Een [overzicht met links](#) naar de bestuurlijke besluitvorming is beschikbaar onder de bijlagen, onderdeel begrotingswijzigingen.

Toelichting per ambitie

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 na wijziging	Rekening 2024	Vershil
Lasten				
Transparant en slagvaardig stadsbestuur	7,6	7,8	9,6	-1,8
Nijmegenaar centraal in onze dienstverlening	7,2	9,6	11,5	-1,9
Betrouwbare en omgevingsbewuste uitvoeringsorganisatie	68,2	67,9	69,7	-1,9
	83,0	85,3	90,9	-5,6
Baten				
Transparant en slagvaardig stadsbestuur	0,2	0,3	0,4	0,1
Nijmegenaar centraal in onze dienstverlening	2,7	4,0	5,4	1,4
Betrouwbare en omgevingsbewuste uitvoeringsorganisatie	4,7	4,4	3,7	-0,7
	7,6	8,7	9,5	0,8
Totaal per programma	75,4	76,6	81,3	-4,8

Vershil = Begroting na wijziging -/- Rekening (+ = voordeel; - = nadeel)

Totaal programma

Aan het programma Bestuur en Organisatie geven we per saldo 81,3 miljoen euro uit. Het grootste deel hiervan gaat naar de ambitie *Betrouwbare en omgevingsbewuste uitvoeringsorganisatie*.

Per ambitie

We zijn een transparant en slagvaardig stadsbestuur dat in samenspraak met de stad en haar omgeving aan de afgesproken doelstellingen werkt.

Ten opzichte van de dynamische begroting is er per saldo 1,7 miljoen euro nadeel op deze ambitie.

Lasten: 1,8 miljoen euro nadeel

Baten: 0,1 miljoen euro voordeel

Bij onderstaande doelen lichten we de oorzaken voor de grootste afwijkingen toe.

Doel: Sturen op belangrijke opgaven

Lasten: 2,0 miljoen euro nadeel

Baten: 0,1 miljoen euro voordeel

Het nadeel bij de lasten wordt grotendeels veroorzaakt door een storting in de voorziening pensioenen wethouders en ex-wethouders. We bepalen jaarlijks op grond van een actuariële doorrekening hoe groot de voorziening moet zijn voor de wethouderspensioenen.

We zetten de Nijmegenaar centraal in onze dienstverlening

Ten opzichte van de dynamische begroting is er per saldo 0,5 miljoen euro nadeel op deze ambitie.

Lasten: 1,9 miljoen euro nadeel

Baten: 1,4 miljoen euro voordeel

Bij onderstaande doelen lichten we de oorzaken voor de grootste afwijkingen toe.

Doel: Democratische rechten

Lasten: 1,9 miljoen euro nadeel

Baten: 1,4 miljoen euro voordeel

Een overschrijding met 0,4 miljoen euro wordt veroorzaakt door het product verkiezingen. Dit als gevolg van de sterke kostenstijging van onder andere catering, energie- en huurkosten locaties en drukwerk en van hogere kosten voor de organisatie van de verkiezingen als gevolg van de wetswijziging. Daarnaast hebben we in 2024 een

extra structurele kostenstijging gezien door de recente aanbesteding van de postbezorging, de extra kosten van het Gemeentelijk Stembureau (wettelijke vereiste) en overhead.

Het voordeel bij de baten betreft extra inkomsten voor reisdocumenten.

We hebben een betrouwbare en omgevingsbewuste uitvoeringsorganisatie

Ten opzichte van de dynamische begroting is er per saldo 2,6 miljoen euro nadeel op deze ambitie.

Lasten: 1,9 miljoen euro nadeel

Baten: 0,7 miljoen euro nadeel

Bij onderstaande doelen lichten we de oorzaken voor de grootste afwijkingen toe.

Doel: We zijn een moderne en betrouwbare overheidsorganisatie

Lasten: 1,9 miljoen euro nadeel

Baten: 0,7 miljoen euro nadeel

Bij de lasten wordt een nadeel van 0,8 miljoen veroorzaakt door implementatie van een nieuw financieel systeem en overige eenmalige ict applicaties. Daarnaast hebben we tot en met 2022 implementatiekosten van Software as a Service (SaaS) als investering verantwoord. Het BBV geeft aan dat dergelijke implementatiekosten niet als investering mogen worden aangeduid omdat we niet het juridisch en economisch bezit hebben. Omdat we deze kosten vanaf 2024 als exploitatiekosten moeten verantwoorden, geeft dit bij het programma Bestuur & Organisatie een nadeel van 0,7 miljoen euro. De kosten voor de facilitaire producten zijn gestegen door nieuwe contracten als gevolg van de wettelijk verplichte aanbestedingen (warme dranken), door het hogere minimumloon voor schoonmakers en doordat de ambtelijke organisatie de afgelopen 4 jaar met $\pm 10\%$ is gegroeid en daardoor ook het gebruik van een aantal producten. Dit heeft tot een nadeel van 0,3 miljoen euro geleid. Bij de baten ontstaat het nadeel vooral doordat er minder kosten van personeel kon worden doorbelast naar andere onderdelen van de begroting.

Het verschil tussen de primitieve begroting en de dynamische begroting is hierboven toegelicht bij het onderdeel Begrotingswijzigingen.

Investerings per doel en ambitie

Er zijn in dit programma geen investeringen opgenomen.

Indicatoren

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
basisset (BBV)										
Formatie (fte per 1.000 inwoners)	9,2	8,8	8,3	8,2	8,2	8,1	8,1	8,2	8,5	8,7
Bezetting (fte per 1.000 inwoners)	8,8	8,4	8,1	8,2	8	8,1	8,1	8,3	8,8	9,0
Apparaatskosten (kosten per inwoner in €)	751	711	688	610	674	747	765	804	905	968
Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom plus kosten inhuur externen)	6,5%	5,7%	11,3%	10,2%	11,2%	9,0%	11,1%	15,3%	18,1%	18,0%
Overhead (% van totale lasten)			6,3%	7,1%	7,6%	5,8%	6,4%	6,3%	6,6%	6,7%
gevraagd door raad										
Percentage van gemeentelijke websites/apps dat voldoet aan wettelijke verplichting m.b.t. digitale toegankelijkheid								52%	82%	89%
Aantal meldingen van datalekken dat doorgezet wordt naar de autoriteit persoonsgegevens						12	8	6	13	9
Aantal ingediende Woo-verzoeken								135	159	119

Toelichting

- **Formatie (fte per 1.000 inwoners)**

Het gaat hier om de toegestane formatie in fte van de ambtelijke organisatie, ongeacht of die worden ingevuld door iemand met een vaste aanstelling of een tijdelijke aanstelling of nog openstaan in de vorm van een vacature.

- **Bezetting (fte per 1.000 inwoners)**

Het gaat hier om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is.

- **Apparaatskosten (kosten per inwoner)**

Apparaatskosten zijn alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.

- **Overhead (% van totale lasten)**

Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

- **Percentage van gemeentelijke websites/apps dat voldoet aan wettelijke verplichting m.b.t. digitale toegankelijkheid**

De bron voor dit percentage is het dashboard dashboard.digitoegankelijk.nl. Op 6 maart 2025 voldeden 54 van de 61 websites en apps van de gemeente Nijmegen aan de wettelijke verplichting. Deze 54 websites/apps hebben status A (voldoet volledig), status B (voldoet gedeeltelijk) of status C (eerste maatregelen genomen).

- **Aantal meldingen van datalekken doorgezet naar autoriteit persoonsgegevens**

Een goede ontwikkeling is dat medewerkers zich steeds meer bewust worden van risico's (bijvoorbeeld door de verplichte eLearning) en daarom steeds meer risicovolle situaties melden. Gelukkig leiden deze meestal niet tot een melding bij de AP, bijvoorbeeld omdat de gegevens de vertrouwde omgeving niet verlaten hebben.

- **Aantal Woo-aanvragen**

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden als vervanging van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Het doel van de Woo is een meer transparante en actief openbaar makende overheid. In 2023 werden er 382 Woo-verzoeken ingediend. Meer informatie over de Woo is opgenomen in de openbaarheidsparagraaf van de Stadsbegroting.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over bestuur en organisatie:

<https://swm2024-nijmegen.pcportal.nl/p58569/kerncijfers>

Veiligheid

Wat hebben we dit jaar bereikt

In onze jaarlijkse veiligheidsbrief rapporteren wij uitgebreid over de ontwikkelingen in het veiligheidsdomein en blikken daarbij onder andere terug op wat we in het afgelopen jaar hebben bereikt. Hieronder geven wij op hoofdlijnen een aantal resultaten weer.

Ambitie: We willen een actieve burger die verantwoordelijkheid neemt voor zijn eigen veiligheid en die van zijn omgeving

Doel: We respecteren de autonomie van de burger en treden op als wet- en regelgeving ons daartoe verplicht of als de vrijheid en zelfbeschikking van anderen in het gedrang komt

- *We blijven de burgemeester adviseren over zijn aanpak van de openbare orde*
Het aantal demonstraties is verder gestegen naar meer dan 90 demonstraties in 2024. We hebben ons hierbij ingezet om deze demonstraties volgens de wettelijke kaders op een veilige manier te faciliteren. Daarnaast heeft de burgemeester enkele woningen gesloten op basis van de Wet Victoria. Ook is een horeca-richting gesloten na aanslagen.
Ten slotte hebben we rondom de jaarwisseling ingezet op een preventieve aanpak in combinatie met een repressieve aanpak. Daarbij is de handhaving van het samenscholingsverbod geïntensiveerd en zijn verblijfsontzeggingen ingezet.

Doel: We sturen op een integrale programmering van Omgevingsdienst (ODRN) en regionale brandweer (VRGZ) in relatie tot fysieke veiligheid, waarbij de eigen verantwoordelijkheid van de burgers en ondernemers expliciet tot uitdrukking komt

- *We zetten in op een betere vertaling van beleid naar beleidsuitvoering op het gebied van fysieke veiligheid*
De inzet op de eigen verantwoordelijkheid van eigenaars, gebruikers en organisatoren om de brandveiligheid en constructieve veiligheid van bouwwerken en activiteiten hebben we gecontinueerd. Risicogericht, doelmatigheid en kosteneffectiviteit staan hierbij centraal.

Ambitie: We zijn een lokaal bestuur dat binnen het veiligheidsdomein regie neemt, kaders stelt en partijen bij elkaar brengt

Doel: We spannen ons in om georganiseerde criminaliteit zoveel als mogelijk uit Nijmegen te weren, waarmee we ondermijning van de rechtsorde tegengaan en voorkomen dat kwetsbare burgers misbruikt worden

- *We bouwen de aanpak van ondermijning uit*
Door vroegtijdig signaleren en interveniëren willen we voorkomen dat we (bewuste of onbewuste) criminele inmenging faciliteren. We hebben daarom afgelopen jaar interne voorlichtingsactiviteiten voortgezet. Er zijn 55 meldingen gedaan bij het interne Meldpunt Ondermijning. Dit is een stijging ten opzichte van 2023. De binnengekomen signalen zijn geanalyseerd en indien nodig opgepakt.
We hebben een themaweek georganiseerd waarbij we op alle weekmarkten voorlichting hebben gegeven over het herkennen van drugsproductie. Ook is een online campagne gestart om de meldingsbereidheid op bedrijventerreinen te verhogen.
Verder hebben we onder meer ingezet op de inzet van de Wet Bibob in het zorgdomein. Er zijn ongeveer 100 Bibob-toetsen uitgevoerd in vier aanbestedingen.
- *We besteden meer aandacht aan de preventie van digitale criminaliteit*
Om bewustwording van de kansen en gevaren van internet onder jongeren te vergroten hebben we de eerste campagne van de online game 'HackShield' uitgevoerd. Daarnaast hebben we tijdens preventiebijeenkomsten voor ouderen, zorgverleners en ondersteuners tips gegeven om de kans op digitaal

slachtofferschap te verkleinen. Ook zijn ondernemers op laagdrempelige wijze geïnformeerd en geadviseerd over het voorkomen van digitale criminaliteit.

Doel: We nemen regie bij de persoonsgerichte aanpak door de samenwerking en afstemming tussen zorg- en strafrechtinterventies in het Veiligheidshuis te organiseren

- *We blijven werken aan (nieuwe) oplossingen voor problematiek op het raakvlak van zorg en veiligheid*
De domeinoverstijgende samenwerking aan complexe problematiek ter bevordering van de maatschappelijke veiligheid in de stad hebben we gecontinueerd. We hebben, gelet op de toename van de gemelde overlast door personen met verward of onbegrepen gedrag, bovenop de persoonsgerichte aanpak extra aandacht voor deze doelgroep. Er zijn afspraken gemaakt met GGZ, politie, GGD en woningbouwcorporaties om nog beter maatwerk te kunnen leveren in een aantal zeer complexe gevallen. Ook is, in samenwerking met Pro Persona, gestart met de planvorming voor een maatwerkvoorziening voor deze complexe doelgroep. Bij woonoverlast veroorzaakt door personen met ernstige psychiatrische problematiek en verslavingsproblematiek zorgen de regieteams voor een goede integrale samenwerking tussen betrokken instanties. Ook in 2024 hebben we hierop weer ingezet.
- *We verbreden de doorbraakaanpak*
De verbreding van de doorbraakaanpak is in gang gezet. Zo zijn de Buurteams Volwassenen getraind in de methodiek van de doorbraakaanpak en zijn respectievelijk de buurtteams Jeugd en Gezin, het MBZ en de financieel experts in de wijk gedeeltelijk getraind.
- *We verbreden de nazorg aan ex-gedetineerden*
Het nazorgteam ex-gedetineerden is verder ontwikkeld. Door vroegtijdig en frequent gedetineerden te bezoeken, bestaanszekerheid te vergroten en maatwerkoplossingen te bieden, zijn de leefomstandigheden van 102 ex-gedetineerde inwoners verbeterd. Hiermee leveren we een bijdrage aan succesvol terugkeer in de samenleving, vermindert het recidiverisico en nemen maatschappelijke kosten af.

Doel: We nemen regie bij veiligheidsvraagstukken op straat-, buurt- en wijkniveau door de inzet van de Veiliger Wijkteams

- *We blijven inzetten op de aanpak van overlasthotspots*
In 2024 zijn we verdergegaan met de (verbetering van de) integrale aanpak van overlasthotspots. In aanloop naar de jaarwisseling hebben we geïnvesteerd in een preventieve aanpak voor probleemlocaties, zoals rond De Klif, in Lindenholt en in Meijhorst. Zo zijn daar extra activiteiten door jongerenwerk en jeugdcoaches georganiseerd en zijn sleutelfiguren ingezet. Afhankelijk van de situatie is contact gezocht met (overlastgevende) jongeren en hun ouders. Ook is op deze locaties extra toezicht gehouden en gecontroleerd door politie en boa's.
Daarnaast hebben we extra geïnvesteerd in de aanpak van overlasthotspots in het centrumgebied, zoals de omgeving Ringstraten en Plein 1944. Zo hebben we op Plein 1944 ingezet op actieve handhaving van het samenscholingsverbod (artikel 2:1 APV) en extra cameratoezicht ter ondersteuning van de aanpak. Deze aanpak heeft geresulteerd in afname van het aantal meldingen, vermindering van de overlast en meer zicht op overlastgevers en hun motieven.
- *We betrekken bewoners meer bij de aanpak van veiligheidsproblematiek in hun wijk*
Bewonersbetrokkenheid is essentieel bij de verbetering van de leefbaarheid en veiligheid in de wijk. Afgelopen jaar hebben de regisseurs uit de wijkteams weer regelmatig contact met bewoners en ondernemers georganiseerd. Hiermee wordt de kern van ervaren leefbaarheids- en veiligheidsproblemen achterhaald. Daarnaast zijn bewoners en ondernemers betrokken bij het maken van een passende aanpak en is met hen samen aan de leefbaarheid en veiligheid gewerkt. Dit gebeurde afgelopen jaar bijvoorbeeld in Lankforst, bij de kop van de Willemsweg, in Grootstal rondom basisschool de Kleine Wereld en rondom de Klif in Oosterhout.

Doel: Wij kijken bij interventies en maatregelen altijd of ze te verantwoorden zijn zowel met het oog op de kosten voor de burger als gelet op de opbrengst in termen van daadwerkelijke veiligheidswinst

- *We blijven inzetten op risicobewustzijn van bewoners, ondernemers en partners*
We merken dat rond het thema risicogestuurd werken veel spanningen blijven ontstaan door diverse, tegengestelde belangen en verwachtingen. Ook in 2024 hebben we daarom bij de organisatie van onder andere evenementen, horeca en markten in contact met bewoners, ondernemers en partners aandacht gevraagd voor dit thema.

Ambitie: We zorgen voor een sterke informatiepositie en voor de samenwerking die hierbij nodig is, zodat tijdig en gericht optreden mogelijk is alvorens een veiligheids- probleem ontstaat of escaleert

Doel: We versterken de strategische en tactische informatiepositie van de gemeente en zijn partners om zo fenomenen en achtergronden in beeld te brengen

- *We blijven inzetten op het tegengaan van jonge aanwas in de criminaliteit*
In 2024 zijn we gestart met de uitvoering van ons plan om risicojeugd en kwetsbare jongeren eerder in beeld te krijgen en te komen tot een passende aanpak. We zetten in op laagdrempelige interventies om strafbaar gedrag te voorkomen. Speerpunt in 2024 was de versterking van de informatie-uitwisseling met partners (politie, jongerenwerk, jeugdcoaches, (jeugd)boa's). Ook is de groepsaanpak van jeugdoverlast herijkt en zijn samenwerkingsafspraken met ketenpartners geïmplementeerd. Daarnaast hebben we ingezet op versteviging van de samenwerking met onderwijs, gericht op vroegsignalering. Ten slotte is begonnen met een aantal interventies gericht op preventie en het voorkomen van strafrechtelijke inzet. Bijvoorbeeld met Halt in de wijk (voor 12-/12+) en Kansrijk (voor 10-18 jaar) vanuit de Gecertificeerde instellingen (jeugdbescherming/jeugdreclassering) is begonnen.

Verbonden partijen en samenwerking

- Openbaar Ministerie
- Politie
- Belastingdienst
- Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN)
- Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ)
- (Jeugd)reclassering
- GGD Gelderland-Zuid
- Ggz
- Veilig Thuis

Wat heeft het gekost

Begrotingswijzigingen

Bedragen x €1 mln		Besl.niveau	Besl.datum	Besl.nr	Baten	Lasten	Saldo	
Stadsbegroting 2024-2027 primitief					-0,5	25,8	25,2	N
Wijzigingen								
BW-01897	VM2023-II Verzamelvoorstel	raad	20-12-2023	4.13	-0,7	1,1	0,4	N
BW-01910	VM2024-I Meldingen	college			0,0	0,0	0,0	N
BW-01911	VM2024-I Verzamelvoorstel	college			0,0	0,2	0,2	V
BW-01944	VM2024-II Meldingen	college			0,0	0,3	0,3	N
BW-01945	VM2024-II Verzamelvoorstel	college			-1,3	1,3	0,0	V
Totaal	Veiligheid				-2,5	28,7	26,1	N

De primitieve begroting bedroeg 25,2 miljoen euro. Hier is 0,9 miljoen euro aan toegevoegd, zodat de totale dynamische raming is uitgekomen op 26,1 miljoen euro.

Op basis van besluitvorming bij de diverse bestuursdocumenten (1e en 2e Voortgangsmonitor 2024) en de verwerking van de begrotingswijzigingen die volgen uit afzonderlijke raadsbesluiten zoals de stijging van de VRGZ bijdrage 0,325 miljoen euro, loonsom indexeringen van het ambtelijk apparaat, materiële indexeringen en correcties tussen taakvelden is de primitieve begroting met 0,9 miljoen euro bijgesteld naar een dynamisch saldo van 26,1 miljoen euro.

Een [overzicht met links](#) naar de bestuurlijke besluitvorming is beschikbaar onder de bijlagen, onderdeel begrotingswijzigingen.

Toelichting per ambitie

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 na wijziging	Rekening 2024	Vershil
Lasten				
Actieve burger met verantwoordelijkheid voor veiligheid	17,8	18,3	17,9	0,5
Lokaal bestuur dat regie neemt, kaders stelt en verbindt	7,9	10,3	9,5	0,8
	25,8	28,7	27,4	1,3
Baten				
Actieve burger met verantwoordelijkheid voor veiligheid	0,1	0,1	0,1	0,0
Lokaal bestuur dat regie neemt, kaders stelt en verbindt	0,5	2,4	2,0	-0,4
	0,5	2,5	2,1	-0,4
Totaal per programma	25,2	26,1	25,3	0,8

Vershil = Begroting na wijziging -/- Rekening (+ = voordeel; - = nadeel)

Totaal programma

Aan het programma Veiligheid geven we per saldo 25,3 miljoen euro uit. Het grootste deel hiervan gaat naar de ambitie *Actieve burger met verantwoordelijkheid voor veiligheid*.

Per ambitie

We willen een actieve burger die verantwoordelijkheid neemt voor zijn eigen veiligheid en die van zijn omgeving.

Ten opzichte van de dynamische begroting is er per saldo 0,5 miljoen euro voordeel op deze ambitie.

Lasten: 0,5 miljoen euro voordeel

Baten: 0 miljoen euro voor/nadeel

Bij onderstaande doelen lichten we de oorzaken voor de grootste afwijkingen toe.

Doel: Integrale Regionale Programmering

Lasten: 0,5 miljoen euro voordeel

Baten: 0 miljoen euro nadeel

Bij het overgaan van de brandweer van de gemeente naar de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ) per 1 januari 2013, zijn de budgetten voor het Functioneel Leeftijdsontslag (FLO- een soort vroegpensioen voor functies die lichamelijk en psychisch te zwaar zijn om tot de pensioengerechtigde leeftijd vol te houden) van het voormalige gemeentelijke brandweerpersoneel achtergebleven bij de gemeente. Jaarlijks vindt er een afrekening plaats. De berekeningen hiervoor worden gemaakt door de VRGZ, vergezeld van een accountantsrapport met bevindingen. Door landelijke wijzigingen bleken de berekeningen van VRGZ te hoog. Daardoor hadden we 0,4 miljoen euro lagere kosten dan begroot.

We zijn een lokaal bestuur dat binnen het veiligheidsdomein regie neemt, kaders stelt en partijen bij elkaar brengt.

Ten opzichte van de dynamische begroting is er per saldo 0,4 miljoen euro voordeel op deze ambitie.

Lasten: 0,8 miljoen euro voordeel

Baten: 0,4 miljoen euro nadeel

Bij onderstaande doelen lichten we de oorzaken voor de grootste afwijkingen toe.

Doel: Integrale aanpak wijkveiligheid

Lasten: 0,8 miljoen euro voordeel

Baten: 0,4 miljoen euro nadeel

Een administratieve verrekening om gereserveerde rijksmiddelen op de juiste plek te krijgen, heeft geleid tot zowel een voordeel bij de lasten als een nadeel op de baten ter hoogte van 0,4 miljoen. Het overige voordeel ontstaat doordat het niet is gelukt om extra cameratoezicht in het centrum in het kader van de hotspot aanpak te realiseren. Daarnaast is het calamiteitenbudget niet aangesproken.

Het verschil tussen de primitieve begroting en de dynamische begroting is hierboven toegelicht bij het onderdeel Begrotingswijzigingen.

Investeringen per doel en ambitie

Voor een verdere toelichting op de investeringen verwijzen we naar de paragraaf Investeringen.

Ambitie	Doel	Investering
We zijn een lokaal bestuur dat binnen het veiligheidsdomein regie neemt, kaders stelt en partijen bij elkaar brengt.	We nemen regie bij veiligheidsvraagstukken op straat-, buurt- en wijkniveau door de inzet van de Veiliger Wijkteams	Vervanging Toezichtcamera's

Indicatoren

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
basisset (BBV)										
Aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	7,2	7,1	6,3	6,3	5,5	5,7	5,2	6,5	5,9	5,5
Gemiddelde benchmark	7,5	7,3	6,9	6,8	6,6	6,1	5,6	6,1	5,7	5,8
Aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners	4	3,9	3,2	2,5	2,8	1,9	1,5	1,9	1,6	1,2
Gemiddelde benchmark	4,8	3,9	3,1	2,8	2,6	2	1,4	1,6	1,6	1,4
Aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	4,2	4,1	3,7	3,8	3,6	3,4	2,7	3,3	3,9	3,2
Gemiddelde benchmark	4,1	3,8	3,7	4	4	3,4	2,7	3,7	4,3	3,7
Aantal vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag per 1.000 inwoners	8	8,1	7	6,3	6,7	6,9	7,5	7,6	7,5	6,5
Gemiddelde benchmark	9,1	8,7	7,7	7,1	8,1	8,1	7,9	8,1	7,9	7,5
Aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar	12	11	10	8	10	9	9	7	10	
Gemiddelde benchmark	17	18	17	15	17	16	12	11	12	
gevraagd door raad										
Aantal casussen regieteams					384	401	361		411	456
Aantal Nijmeegse casussen veiligheidshuis	140	158	173	187	280	257	323	309	221	
Aantal casussen doorbraakaanpak						77	89	128	162	142
Aantal meldingen ondermijning								133	168	263
Aantal overlasthotspots aan het einde van het jaar								26	24	21

Toelichting

Het jaar 2024 is nog niet overal gevuld. Dit kan komen doordat de cijfers voor 2024 pas in de loop van 2025 ter beschikking komen. Dat geldt onder meer voor veel van de verplichte indicatoren, waarvoor

waarstaatjegemeente.nl de bron is. Daarnaast geldt voor diverse indicatoren dat deze tweejaarlijks gemeten worden (en enkele worden zelfs vierjaarlijks gemeten).

- **Gemiddelde benchmark**

Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

- **Aantal geweldsmisdrijven, diefstallen uit woningen, winkeldiefstallen en vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag (per 1.000 inwoners)**

Het gaat bij de opgenomen aantallen misdrijven en incidenten om door de politie geregistreerde gevallen.

- **Aantal casussen regieteams**

Het gaat om de casussen die in het betreffende jaar opgestart zijn plus de casussen die in eerdere jaren opgestart zijn en nog lopen.

- **Aantal Nijmeegse casussen veiligheidshuis**

Het gaat om de Nijmeegse casussen die in het betreffende jaar opgestart zijn plus de casussen die in eerdere jaren opgestart zijn en nog in het betreffende jaar liepen. Het gaat om de casussen Top X aanpak, Top X plus aanpak, Jeugdbeschermingstafel en Top15&15 aanpak. De daling van het aantal casussen na 2021 heeft te maken met een verzwarende van de casuïstiek. Er worden scherpere keuzes gemaakt in welke casussen op de tafels van het Zorg- en Veiligheidshuis belanden. Verder heeft het lagere aantal in 2023 een administratieve oorzaak. In de periode januari-april 2023 is een aantal casussen afgesloten. Deze casussen zijn niet meegenomen naar het nieuwe registratiesysteem, dat vanaf mei 2023 gebruikt wordt, en zijn niet opgenomen in het genoemde aantal van 221 casussen.

- **Aantal casussen doorbraakaanpak**

Opgenomen is het aantal aangemelde casussen. Omdat het gaat om een kortdurende aanpak staat het aantal aanmeldingen min of meer gelijk aan actieve casussen in een jaar.

- **Aantal meldingen ondermijning**

Ondermijnende criminaliteit is een vorm van zware, georganiseerde criminaliteit. Criminelen maken voor hun illegale activiteiten gebruik van legale bedrijven en dienstverleners. Zo raken onder- en bovenwereld met elkaar vermengd. Concrete voorbeelden van ondermijnende criminaliteit zijn de georganiseerd hennepcultuur, mensenhandel en -smokkel, misbruik en fraude binnen de vastgoedsector en witwassen. Meldingen van ondermijning zijn afkomstig van Meld Misdaad Anoniem en het interne Meldpunt Ondermijning. Deze meldingen gaan niet alleen over ondermijnende criminaliteit, maar ook over de zichtbare uitingsvormen hiervan, zoals het dealen van drugs.

- **Aantal overlasthotspots aan het einde van het jaar**

Een locatie is een overlasthotspot als omwonenden dan wel bezoekers gedurende een langere periode (> 4 weken) een hoge mate van overlast ervaren ten opzichte van andere locaties en/of de voorgaande periode. Het gaat dan met name om (een stapeling van) overlast door personen, zoals overlast door dealen, jeugdoverlast en overlast door personen met verward gedrag. Door deze vormen van overlast kan een gevoel van onveiligheid ontstaan. Andere vormen van overlast, zoals overlast van fietsen, afval en andere vormen van verloedering zijn vaak complementair. Gezamenlijk zorgen deze vormen van overlast voor een vermindering van ervaren leefbaarheid. De ervaren overlast kan resulteren in meldingen over een locatie (bij gemeente of politie), maar signalen van overlast kunnen ook via andere kanalen terecht komen bij de gemeente. Daarom wordt de afweging of iets een overlasthotspot is bepaald door professionals uit de buurt (in het Veiliger Wijkteam). Hierin wordt harde en zachte informatie meegewogen. Ter aanvulling: er zijn ook overlastplekken die meer incidenteel van aard zijn (<4 weken). Door preventief in te zetten op deze incidentele plekken kan in veel gevallen worden voorkomen dat iets een overlasthotspot wordt.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over veiligheid:

<https://swm2024-nijmegen.pcportal.nl/p58580/kerncijfers>

Economie en toerisme

Wat hebben we dit jaar bereikt

Ambitie: We dragen bij aan het creëren en behouden van meer en passende banen en zijn als stad aantrekkelijk voor werkgevers en werknemers

Doel: We stimuleren de start en groei van bedrijven in een sterk economisch ecosysteem, met name in de kansrijke Nijmeegse sectoren

- Aan het uitvoeringsprogramma van de Economische Visie hebben we uitvoering gegeven met een vijftigtal van projecten en bijeenkomsten binnen de actielijnen van de Economische Visie. Het gaat om grote projecten als bijvoorbeeld het CITC en Ondernemersfonds. Ook hebben we kleine projecten gesteund als bijvoorbeeld events in de Health & High Tech en de Impactawards. Daarnaast is de actualisatie van de Economische Visie 2.0 ingezet, waarbij de stad betrokken is in gesprekken via verdiepingscafé 's en inspiratiebijeenkomsten.
- We blijven inzetten op het organiseren van "toevallige" ontmoetingen. We hebben twee grote netwerk- en inspiratiebijeenkomsten met rond de 300 deelnemers georganiseerd voor Nijmeegse ondernemers, onderwijs en instellingen. Daarnaast is er een themabijeenkomst georganiseerd, gericht op ondernemers uit de binnenstad.
- In 2024 hebben de accountmanagers 244 werkbezoeken aan bedrijven afgelegd, waarvan 31 samen met de wethouder Economie. Daarnaast zijn door de accountmanagers ook 170 externe bijeenkomsten bezocht.
- De werkbezoeken worden door ondernemers gewaardeerd. De onderwerpen die tijdens de werkbezoeken worden besproken zijn zeer gevarieerd en mede afhankelijk van de economische positie van het bedrijf, technologische ontwikkelingen waar het bedrijf (in de wet- en regelgeving) tegen aanloopt en de toekomststrategie. Ook komt vaak de (Nijmeegse) ontstaansgeschiedenis aan bod.
- Door de werkbezoeken krijgen we signalen binnen die worden doorgegeven aan onze beleidsafdelingen. Daardoor komen praktische, realistische situaties op de kantoorvloer terecht, waardoor beleid voor iedereen wordt verbeterd. Er worden verbindingen gelegd met andere bedrijven, met onderwijs, met andere overheden of instellingen en met andere collega's van de gemeente.
- RvN@ heeft zich gericht op het organiseren van het ecosysteem tussen Ondernemers, Onderwijs als Overheid. Daarnaast heeft RvN@ projecten opgezet voor het mkb, waarbij studenten worden ingezet om transitie in gang te zetten. De eerste stappen zijn gezet naar een opschaling van Rijk van Nijmegen naar Lifeport niveau (het innovatienetwerk rond Arnhem en Nijmegen).
- Met onze actieve bijdrage aan Logistics Valley regio Nijmegen hebben we bijgedragen aan verdere versterking van de logistieke sector. Dit doen we samen met het bedrijfsleven en het onderwijs (ROC/HAN). Er is gewerkt op thema's zoals duurzaamheid en arbeidsmarkt.
- We hebben actief deelgenomen aan de stuurgroep Port of Nijmegen (onderdeel van TPN West) en geïnvesteerd in een economisch sterke en toekomstbestendige haven. De voorgenomen samenwerking tussen de havens Tiel – Arnhem en Nijmegen wordt uitgelicht bij het doel over duurzame werklocaties.
- Binnen de regionale opgave Productieve regio is gewerkt aan een uitgangspuntennotitie voor het nieuwe Regionaal Programma Werklocaties 2025-2028. Met ingang van 2024 is het speerpunt Internationale clusters (health, high tech en energy). De uitwerking van het Human Capital Akkoord is de verantwoordelijkheid van The Economic Board.
- Met een jaarlijkse subsidie aan StartUp Nijmegen hebben we een uniek concept voor ondernemers ondersteund. StartUp Nijmegen heeft zich ingezet voor iedere starter en verbindt starters ook met heel ondernemend Nijmegen en de gemeente Nijmegen. Het is een werk- en ontmoetingsplek.
- Met het stimuleren van Impact first ondernemers hebben we bijgedragen aan de versnelling van transitie op de arbeidsmarkt, gericht op het behoud én uitbreiding van werkgelegenheid voor mensen met een kwetsbare positie. We stimuleren hiermee ook de start van een meer impactvol MKB brede beweging.
- Met de onderwijsinstellingen en ondernemers hebben we samengewerkt om studenten tijdens hun studie met elkaar in contact te brengen. Hiermee werken we aan verbinding tussen talent en werkgevers.

- Het in 2023 gestarte programma Scale & Grow voor scale-ups is in 2024 verder uitgebouwd. Binnen dit programma worden startups en jonge scale-ups geholpen met hun groei-ambities. Daarnaast zoeken we scale-up bedrijven op en geven we ze met gericht accountmanagement ondersteuning bij hulpvragen.

Doel: We versterken de bedrijvigheid en innovatiekracht van de clusters health & high tech

- In 2024 hebben we samen met Briskr de ontwikkeling van Chiptech Gelderland ondersteund. Binnen dit initiatief hebben bedrijven uit Nijmegen (waaronder NXP, Ampleon en Nexperia) samen met OostNL gewerkt aan een actieplan. Dit om Nijmegen en de regio beter te positioneren als een toonaangevend Europees knooppunt voor chipontwerp, chipproductie en geavanceerde packaging.
- In samenwerking met The Economic Board is gewerkt aan een verdere aanscherping van onze strategie en werkwijze gericht op versterken van de brede welvaart en de maatschappelijke opgaven in de regio. Prioritaire dossiers betroffen onder meer de uitvoering van de Human Capital Agenda gericht op het versterken van onze regionale arbeidsmarkt. Ook is het Versterkingsplan voor Microchiptalent ontwikkeld dat in het kader van het Beethoven programma is opgesteld.
- Via de regionale opgave Productieve Regio is gewerkt aan de versterking van onze werklandschappen door regionale afspraken te maken in het kader van het Regionaal Programma Werklocaties. Daarnaast draagt de GMR financieel bij aan de uitvoering van de Human Capital Agenda die zich (ook) richt op de versterking van de arbeidsmarkt in de clusters health en high-tech.
- Dit jaar leverden we, samen met andere lokale en regionale partners, zoals Radboud Universiteit, Radboudumc, OostNL en provincie Gelderland, een bijdrage aan het uitvoeringsprogramma Briskr. Naast activiteiten om (startende) bedrijven binnen de clusters health & high tech te ondersteunen, richt Briskr zich ook op het aantrekken van bedrijven (acquisitie) en project- en programmaontwikkeling. Bijvoorbeeld door workshops te geven, bedrijven te begeleiden naar financiering of de samenwerking en agendaontwikkeling van bedrijven die werken aan de ontwikkeling van chips (chip tech) te ondersteunen.
- Om de verdere groei van onze campussen te ondersteunen, is in het kader van de Ontwikkelvisie Winkelsteeg gewerkt aan plannen voor de doorontwikkeling van Noviotech Campus. Dit in samenwerking met onder meer OostNL en Noviotech Campus. Ook is in 2024 de gebiedsvisie voor Campus Heijendaal gereedgekomen. De gebiedsvisie is het eerste gezamenlijke toekomstbeeld van Radboud Universiteit, Radboudumc, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen en gemeente Nijmegen op de ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden van Campus Heijendaal.
- Ook hebben we samen met de provincie Gelderland een bijdrage geleverd aan het CITC. Binnen het CITC werken bedrijven en kennisinstellingen samen aan onder meer het opleiden en aantrekken van talent en innovaties op het gebied van chipontwikkeling.
- We hebben samen met bedrijven, onderwijsinstellingen, de provincie Gelderland en The Economic Board gewerkt aan het Regionaal Versterkingsplan voor Microchiptalent. Het plan is ontwikkeld in het kader van het Beethoven programma en richt zich op het verhogen van de arbeidsparticipatiegraad, het verhogen van het aantal afgestudeerden in techniek opleidingen, het behouden van talent voor techniek, het verhogen van de arbeidsproductiviteit en het aantrekken en het behouden van internationaal talent.

Doel: We dragen bij aan de kwalitatieve match tussen de Nijmeegse beroepsbevolking en banen

- Door het uitgevoerde werklocatie-onderzoek is inzichtelijk gemaakt wat de vraag en het aanbod op de verschillende werklocaties zijn. Hieruit is gebleken dat de werklocaties een belangrijke bron van banen zijn voor de praktisch geschoolden én theoretisch geschoolden. Dat onderstreept het belang om te blijven werken aan toekomstbestendige, kwalitatief goede en bereikbare werklocaties. Daarnaast willen we zoveel mogelijk passende werkgevers op de diverse locaties laten vestigen. Extra aandacht is uitgegaan naar: de Grift, het Stationsdistrict, campus Heijendaal, Winkelsteeg, NTC, TPN- West en binnenstad.
- We hebben gewerkt volgens de speerpunten vanuit de HCA (- Aantrekken en behouden van Talent, - Leven Lang Ontwikkelen, - Ongezien (onbenut) Talent. Concrete voorbeelden van het aantrekken en behoud van talent zijn het Lifeport Welcome Centre, het Ondernemerslab en On Stage. Het Leven Lang ontwikkelen hebben we vormgegeven door bijeenkomsten te organiseren in samenwerking met het UWV, Werkbedrijf en

het ROC. Dit om ondernemers te inspireren tot een andere kijk op de arbeidsmarkt en door een andere manier van matchen en opleiden. Met het ecosysteem van impactondernemers hebben we passende werkgelegenheid voor Ongezien talent gecreëerd.

- De tijdelijke huisvesting voor ViaT is gerealiseerd. In juli 2024 heeft het college akkoord gegeven voor de cofinanciering van de Regiodeal. In augustus is de nieuwe directeur gestart. In oktober is de kick-off van VIA-T gevierd in het Linnaeus gebouw. Er zijn plannen gemaakt voor een oriëntatie- en ontwikkelcentrum voor statushouders en anderstaligen door een aangesloten partner. Talloze leerlingen en omscholen maken kennis met duurzame bouwtechniek.
- De ontwikkeling van het Regionaal Werkcentrum is nog in oprichting. Daarbij worden geleerde lessen van HONK1 meegenomen, zoals het actief betrekken van werkgevers.
- We hebben Techniek als interessant vakgebied gepromoot bij jongeren. We hebben dat gedaan door het faciliteren van diverse evenementen rondom techniek. Via een Techlokaal maakt iedere jongere kennis met verschillende vormen van techniek. Ook VIA-T levert deze ervaring met de diverse leerstations. We promoten Werken in de Techniek nu nog via TECH Gelderland, en hebben regionaal besloten dit op een andere manier vorm te geven. Het bereik van de doelgroepen waarop Tech Gelderland inzet is niet groot. Andere middelen kunnen meer bereik en bijdrage leveren aan de profilering. Regionaal vonden andere partijen dit ook. Daarom wordt er gewerkt aan een beter alternatief.
- Met de HAN en het ROC zijn samenwerkingen en verbindingen gelegd om opleidingen op elkaar aan te sluiten en meer aandacht te hebben voor stagemogelijkheden.

Doel: We ondersteunen ondernemers en bedrijven, waarbij we kansen benutten om ondernemerschap en innovatie te stimuleren

- Onze accountmanagers hebben zich proactief opgesteld en hebben bedrijven gevraagd en ongevraagd bezocht. Bedrijven met meer dan 20 banen waren gekoppeld aan een accountmanager. We hebben steeds ingespeeld op actualiteiten en hadden daarbij steeds aandacht voor bedrijven met de zes actuele actielijnen van de Economische Visie op ons vizier.
- We hebben snelgroeiende bedrijven ondersteund bij het realiseren van betere toekomstperspectieven. We hebben de 50 snelstgroeiende bedrijven in beeld gebracht en actief benaderd. Juist snelle groeiers hebben extra uitdagingen. We hebben een bijdrage geleverd met onze kennis en netwerkoplossingen voor management, HR, financiële en huisvestingsvraagstukken.
- We hebben de dienstverlening via het OndernemersPunt verzorgd. De medewerkers van het OndernemersPunt zijn het 1e aanspreekpunt voor ondernemers. Zij informeren en beantwoorden vragen over regels, vergunningen en procedures.
- We hebben Start Up Nijmegen ondersteund als stichting en bij diverse projecten, zoals het partnernetwerk, StartUp junior, Pitch for the future, 'StartUpper van het jaar' en Word je eigen baas'.
- We hebben projecten van ondernemers ondersteund die bijdragen aan het versterken van ondernemerschap en innovatie in de Economisch Visie. Zo stimuleerden we ondernemerschap, vooral met de projecten die door ondernemers zelf zijn aangedragen. We hebben daarbij met nadruk ook gelet op sociaal/impact/inclusief ondernemerschap en projecten in de creatieve sector.
- We hebben ondernemers aangezet om meer duurzaam te ondernemen en mogelijkheden voor circulair ondernemen te benutten. Samen met de omgevingsdienst ODRN streven we naar verhoogde bewustwording en beter inzicht in rest- of materiaalstromen. Ook kijken we samen met de ODRN of een reststroom kan worden ingezet als grondstof. Circulair ondernemen leidt tot nieuwe businessmodellen maar ook nieuwe vergunningentrajecten bij de Omgevingsdienst. Met de ODRN is afgesproken dat we vanaf het begin, ofwel bij de initiatiefase, betrokken zijn bij gesprekken met circulaire initiatiefnemers. Zo kunnen we tijdig aangeven of een initiatief kansrijk is, of aanpassing of sturing nodig is.

Doel: We zorgen voor goede en duurzame werklocaties

- Het subsidieplafond van het Ondernemersfonds is met €1 ton opgehoogd. Ook met deze ophoging is het subsidieplafond voor 2024 weer overvraagd. Dit laat zien dat de werklocaties hier gretig gebruik van maken.

Wij voorzien met deze subsidie in kwaliteit voor de werklocaties en hebben de gelden ook gebruikt voor verduurzamingsmaatregelen op de werklocaties.

- We hebben besloten elke twee jaar het Ondernemersklimaat te monitoren door middel van een beknopte enquête en elke vier jaar door middel van een uitgebreide enquête. Wij gebruiken deze informatie en andere informatieverzameling om ons beleid aan te scherpen waar nodig en funderen hiermee de Economische Visie 2.0.
- De aanbevelingen uit het kantorenmarktonderzoek zijn vertaald in de concept gebiedsuitwerkingen van de Omgevingsvisie. In de gebiedsvisie voor het Stationsdistrict en campus Heijendaal is ruimte opgenomen voor het realiseren van kantoren.
- De aanbevelingen uit het werklocatie-onderzoek worden gebruikt voor de gebiedsuitwerkingen van de Omgevingsvisie. Daarnaast maken de resultaten onderdeel uit van de Economische Visie 2.0 in wording.
- De operationele samenwerking tussen de havens van Arnhem en Nijmegen is verstrekt en voortgezet. Movares onderzocht wat de havens Tiel, Nijmegen en Arnhem op strategisch niveau bindt. Conclusie is dat de havensamenwerking ook op strategisch niveau vorm moet krijgen. Oost NL is in opdracht van partijen als kwartiermaker aangesteld om de samenwerking verder vorm te geven.
- Voor Winkelsteeg, het Engie-terrein en de Grift zijn de bestemmingsplannentrajecten grotendeels afgerond. De plannen zijn nog niet allemaal onherroepelijk. Hier wordt specifiek op ingegaan in het programma Stedelijke ontwikkeling.
- Voor Winkelcentrum Dukenburg is dit jaar gestart met het vastleggen van de samenwerkingsovereenkomst. Hierbij wordt het economisch belang nauw betrokken bij de gebiedsontwikkeling om te zorgen voor een goede en duurzame inbedding van de economische functies.
- De uitgangspuntennotitie voor het Regionaal Programma Werklocaties 2025-2028 omvat de basisuitgangspunten voor de koers in het nieuwe RPW. Deze uitgangspuntennotitie is naar alle raden van gemeenten gestuurd voor zienswijzen. Ook zijn stakeholders (ondernemersverenigingen, parkmanagers, belangenorganisaties en marktpartijen) geïnformeerd over de uitgangspuntennotitie. Wij hebben op hoofdlijnen ingestemd met de uitgangspuntennotitie. Alle zienswijzen en het gesprek met stakeholders vormen input voor het definitieve Regionale Programma Werklocaties dat in het voorjaar 2025 aan de raad voor besluitvorming wordt voorgelegd.
- Afgelopen jaar is onderzocht welke wensen en behoeften er leven bij het bedrijfsleven op de werklocatie de Grift. Nu ook het vraagstuk rondom energievoorziening urgent is geworden, wordt bekeken of de revitalisering van de Grift in breder perspectief kan worden geplaatst. Er zijn gesprekken gevoerd om de organisatiegraad van bedrijven op deze werklocatie via het Economisch Collectief Nijmegen te gaan vergroten. Daar wordt mee doorgegaan.
- We werken aan de realisatie van het nieuwe terrein de Grift als een aantrekkelijke vestigingslocatie voor logistieke dienstverleners die passen bij ons lokale en regionale DNA. Daarnaast biedt de Grift ruimte voor vestiging/uitbreiding van lokale bedrijven.
- Met ondernemers en ondernemersverenigingen hebben we diverse invullingen van verduurzaming van de bedrijventerreinen in beeld gebracht. Afgelopen jaar is het initiatief genomen voor verdere uitwerking van de Smart Energy Hubs op TPN –West en Bijsterhuizen. Er is gesproken met bedrijven voor aansluiting op het warmtenet van de afval- en energiecentrale ARN, meer zonnepanelen op bedrijfsdaken voor zover teruglevering op het stroomnet dat toelaat en vergroening van de Novio Tech Campus. TPN-West heeft menukaarten gemaakt waarmee kansrijke locaties zijn geïdentificeerd die als voorbeeld dienen voor vergroening en biodiversiteit op het bedrijventerrein. Dit is vertaald in de actualisatie van de omgevingsvisie en uitwerking in de gebiedsvisies. TPN-West heeft de potentie om een nog grotere bijdrage te leveren aan de circulaire economie en de energietransitie. Op de Winkelsteeg en De Grift wordt de nieuwbouw aardgasvrij en ook zo netneutraal mogelijk ontwikkeld om netcongestie te vermijden.
- Samen met bedrijvenvereniging TPN-West hebben we uitvoering aan de circulaire economie verder vormgegeven door businesskansen te onderzoeken en pilots uit te voeren. Opdracht is gegeven voor de verkenning van de haalbaarheid voor het duurzaam verwerken van resthout en het inzamelen en verwerken van verpakkingsfolie. Met de Circulaire Raad Rijk van Nijmegen hebben we een platform opgericht waar MKB-

bedrijven op circulair gebied van elkaar kunnen leren, ervaringen uitwisselen en waardevolle relaties aangaan met samenwerking met bedrijven, overheid en onderwijsinstellingen.

Doel: We investeren in onze aantrekkelijke en gastvrije binnenstad

- We hebben diverse projecten in de openbare ruimte aangepakt. Vergroening, klimaatadaptatie en kwaliteitsverbetering staan hierbij voorop. Deze projecten bevinden zich in diverse stadia. Met 1.3 miljoen euro verbeteren we de publieke ruimte rondom het Vlaamskwartier. Op het Joris Ivensplein hebben we, na verwerving van de horecavoorziening, de herinrichtingskansen van het plein en directe omgeving opgepakt. Voor de Burchtstraat, Augustijnerstraat, (bus)Plein 1944 is een schetsontwerp in de maak.
- We hebben een Koers voor de binnenstad opgesteld met een visie en kader voor vernieuwing. We hebben acties rond ondernemerschap, groen, bereikbaarheid, levendigheid en een schone binnenstad uitgevoerd.
- De vergroening van de binnenstad is samen met bewoners en ondernemers opgepakt in het project Verblijfsvriendelijke binnenstad. Hiervoor is nodig dat het straatparkeren verplaatst wordt naar de parkeergarages. Eind 2024 is besloten dit verder uit te werken in een uitvoeringsplan. Verder gaan we door met het perkjes aanleggen via het project Hartje binnenstad.
- We hebben het Huis voor de Binnenstad gesteund om tot een nog betere samenwerking te komen met ondernemers, vastgoedeigenaren en anderen in de binnenstad. We hebben reclamebelasting geïnd ten gunste van het Binnenstadsfonds. De opbrengsten hebben we doorgezet naar het Huis voor de Binnenstad.
- We hebben een “aankpak leegstand” opgesteld. We versterken de acties uit het plan, het verblijfsklimaat en ondersteunen zo de economische en maatschappelijke functies van de binnenstad. Vanaf 2025 starten we met de uitvoering van deze acties. We hebben vastgoedeigendom globaal in kaart gebracht. Ook hebben we onderzocht welke kansen en belemmeringen bestemmingsplannen bieden op het gebied van wonen, retail en horeca op de begane grond.
- Voor een schone en prettige binnenstad met een prettig verblijfsklimaat hebben kleine ingrepen als bankjes, toiletten en verlichting plaats gevonden. Via Hartje Binnenstad hebben we deze kleine projecten ondersteund.
- We hebben de samenwerking met vastgoedeigenaren verbeterd. We zijn van start gegaan met een vraag en kennis gestuurd overleg met de intermediairs van zakelijk vastgoed in onze stad.
- Voor bezoekers is het belangrijk om snel op de plek van bestemming te komen. Dit vraagt om een “logische binnenstad”. We hebben geïnvesteerd in reeds bestaande wegbewijzing en routes en verbeteren deze, daar waar dat nodig is. We geven fietsers- en scooters de ruimte om zich goed te kunnen bewegen in de binnenstad. Ook stellen we de bewaakte fietsenstallingen ruimer open en voeren we publieksacties uit om mensen hier beter op te wijzen.
- De Stadshopper heeft in 2024 gereden met als doel te onderzoeken of deze vorm van kleinschalig vervoer een haalbare oplossing is. Op 1 juli 2024 is de pilot gestopt. Lessen uit de pilot: er werd weinig gebruik van gemaakt en de kosten zijn in verhouding hoog. Geleerde lessen passen we toe in de uitwerking van de OV-visie.

Ambitie: We dragen de stad met trots uit en hebben een krachtig (inter)nationaal profiel

Doel: We profileren de unieke kracht van health & high tech

- Samen met Arnhem, Provincie Gelderland, OostNL, de Groene Metropool Regio en The Economic Board werken we aan een krachtige nationale en internationale regioprofilering. Zoals gebruikelijk bij profileringstrajecten is dit een proces van de lange adem wat ook de komende jaren focus, doorzettingsvermogen en vasthoudendheid zal vragen. De positionering en profilering van de regio hebben ook in het kader van de chiptech ontwikkelingen bijzondere aandacht gehad.
- We hebben aansluiting gezocht bij het landelijke initiatief van NBTC en RVO om de innovatieve kant van Nijmegen nationaal en internationaal te profileren via de campagne New Dutch.

- Met het Health & High Tech spoor op IntoNijmegen werkten we aan een bredere bekendheid voor de innovaties van onze clusters Health en High Tech. Dit is gedaan door het creëren van aansprekende content rond deze thema's.
- We hebben congressen op de thema's Health of High Tech gestimuleerd, zoals het Health Valley event en het Dondrite Symposium, een internationaal event georganiseerd door de studievereniging van het Donders Instituut.
- In navolging van het Parkinson weekend hebben we ingezet op een groter event, waarbij de Health & High Tech innovaties op beide campussen centraal stonden. Dit event is ingezet om de stakeholders binnen de sectoren Health & High tech elkaar te laten ontmoeten en de community te versterken.
- Door een subsidie aan INNOVATE hebben we de verbinding tussen wetenschap en ondernemerschap rondom urgente en relevante thema's, zoals AI gestimuleerd en deze ontsloten voor een breder publiek. Ook hebben we INNOVATE het publieksprogramma rond de Vrede van Nijmegen Penning 2024 laten maken wat een groot succes werd.
- We hebben samen met partners het Health & High Tech plein en de pitstops tijdens de Vierdaagse invulling gegeven, waardoor de sectoren Health & High tech een breder podium hebben gekregen.

Doel: We profileren Nijmegen als oudste stad van Nederland met een jong en bruisend karakter

- We hebben samen met Arnhem en omliggende gemeenten gewerkt aan diverse projecten om de vrijetijdseconomie te versterken, onder andere op het gebied van duurzaamheid. We deden dit steeds op drie schaalniveaus: Arnhem-Nijmegen, Rijk van Nijmegen en Nijmegen.
- We hebben in 2024 een uitvoeringsagenda vrijetijdseconomie opgesteld. Diverse projecten zijn uitgevoerd of in uitvoering. Het gaat bijvoorbeeld om het UrbanTourismLab en Nijmegen Wandelstad. Ook hebben we een bijdrage geleverd aan de Nijmeegse Winterweken, Green Destinations en de Via Romana. We evalueren de Uitvoeringsagenda vrijetijdseconomie en kijken vooruit.
- We hebben het hotelonderzoek uit laten voeren en dit verbreed naar verblijfsrecreatie samen met de gemeenten uit het Rijk van Nijmegen. Op basis daarvan actualiseren we de beleidslijn rond hotels en andere horeca. Deze actualisatie levert bouwstenen op voor de nieuwe Omgevingsvisie.
- In het kader van 80 jaar Vrijheid werd de EO documentaire De middag van '44 gelanceerd. Ook organiseerden we een indrukwekkende Sunset March, een eerbetoon aan de geallieerde militairen, die gevochten hebben voor de vrijheid van Nederland.
- We werkten samen met evenementen die bijdragen aan de profilering van Nijmegen als oudste stad en jonge bruisende stad, zoals de Vierdaagsefeesten, st. DE4DAAGSE, de concerten van Mojo in het Goffertpark en de Zevenheuvelenloop. We zorgden ervoor dat rond de NEC bekerfinale de stad in rood, groen en zwart kleurde en de trots op de successen van NEC werd uitgedragen.
- We hebben succesvolle projecten voortgezet en hebben de zevende Vrede van Nijmegen Penning uitgereikt aan Eliot Higgins, oprichter van Bellingcat. We hebben nieuwe schrijfp opdrachten voorbereid en de schrijfp opdracht aan schrijver Thomas Olde Heuvelt bekend gemaakt.
- We hebben IntoNijmegen als DE online etalage van de stad verder uitgebouwd met meer content. Door de toenemende bekendheid en campagne rond Old City Young Vibe altijd direct te koppelen aan IntoNijmegen, nam het aantal bezoekers van de website dit jaar ten opzichte van vorig jaar met 15% toe tot ruim 1,2 miljoen unieke bezoekers.
- We hebben met de Rijk van Nijmegen gemeenten aan Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (TVAN) opdracht gegeven om de regionale toeristische promotie voor het Rijk van Nijmegen verder aan te scherpen en beter aan te laten sluiten op onze Uitvoeringsagenda Citymarketing 2030.

Doel: We versterken ons evenementenklimaat en stimuleren evenementen die bijdragen aan het profiel van onze stad

- We hebben uitvoering gegeven aan de convenanten die zijn afgesloten met de organisatoren van de Zevenheuvelenloop, MOJO/EDH, Stichting de Vierdaagsefeesten en Stichting DE 4DAAGSE.

- We hebben (meerjarige) subsidierelaties met organisatoren van evenementen, te weten Stichting de Vierdaagsefeesten en Stichting DE 4DAAGSE. Met beide stichtingen waren en zijn we in gesprek over de inhoud van deze subsidierelatie en de toekomstige uitdagingen voor grootschalige evenementen in de stad.
- We zijn opdrachtgever voor de kermis en hebben hiermee uitvoering gegeven aan de jaarlijkse voorjaars- en najaarskermis.
- We beheerden de evenementen in onze stad via een evenementenkalender. Zo voerden we regie over ons evenementenaanbod volgens de in het evenementenbeleid vastgelegde voorrangscriteria.
- We hebben het locatiegebonden evenementenbeleid geactualiseerd. Ook hebben we nieuwe evenementenlocaties in de openbare ruimte gevonden (o.a. Kersenboomgaard) en mogelijkheden in de Winkelsteeg geïnventariseerd.
- Na het succesvolle, circulaire bekerproject tijdens de Vierdaagse zijn we aan de slag gegaan met nieuwe manieren om evenementen te verduurzamen. Voorbeelden hiervan zijn een pilot voor herbruikbaar servies, meer vaste stroompunten en betere richtlijnen in ons locatiegebonden evenementenbeleid.
- We stimuleerden evenementenorganisatoren om hun evenement toegankelijk te houden voor iedereen en organiseerden hierover een inspiratiebijeenkomst toegankelijkheid.
- De Nijmeegse Winterweken hebben wederom in de stad plaatsgevonden. Daarbij is het buitenprogramma, met de bekende lichtobjecten, straattheater en de projectie op het stadhuis, een voorname pijler onder deze weken.
- We onderzochten de economische en toeristische impact van onze evenementen door middel van effectmetingen bij de Dag van het Levenslied, Iconic en de Zevenheuvelenloop.

Verbonden partijen en samenwerking

Om bovenstaande ambities waar te maken werken we samen met ondernemers, ondernemersverenigingen, kennisinstellingen, het onderwijsveld, uitvoerende organisaties zoals Werkbedrijf Rijk van Nijmegen en Oost NL, andere overheden en maatschappelijke organisaties. Er zijn drie verbonden partijen actief in het economisch domein: stichting RvN@, The Economic Board en stichting Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (TVAN).

- *Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen*
- De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is in het programma Wonen en Stedelijke ontwikkeling toegelicht. De GMR heeft inhoudelijke raakvlakken met diverse programma's.
- *Stichting RvN@*
Stichting RvN@ is een bottom-up beweging die innovatie, sociale en economische groei in het Rijk van Nijmegen actief stimuleert. Ondernemers, overheid, organisaties, investeerders en kennisinstellingen/studenten werken over gemeentelijke en sectorale grenzen heen samen om nieuwe en bestaande initiatieven met elkaar te verbinden en door te ontwikkelen. De focus hierbij ligt bij het MKB. Het meerjarenplan RvN@ 2020-2022 is uitgewerkt naar een Groeistrategie 2022-2026. Hierin worden de mogelijkheden voor een lange termijn financiering van RvN@ als een triple helix organisatie (overheid, onderwijs, ondernemers) op een rij gezet.
- *The Economic Board*
The Economic Board is een triplehelix-samenwerking tussen overheid, kennisinstellingen en bedrijven in de regio Arnhem-Nijmegen, met Wageningen. The Economic Board zet zich op diverse manieren in voor de economische groei van de regio en de profilering van de regionale sterkten in onder andere Den Haag, Düsseldorf en Brussel. De focus ligt daarbij op de speersectoren Food, Health, High Tech en Energy en de cross-overs daartussen. Binnen deze sectoren liggen de beste kansen voor innovatie, meer bedrijvigheid en werkgelegenheid. Daarnaast werkt The Economic Board ook aan een aantal randvoorwaardelijke clusters die essentieel zijn voor het versterken en laten bloeien van de speerpuntsectoren. Op dit moment gaat het hier om de clusters Slimme Duurzaamheid en Arbeidsmarkt.
- *Stichting Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (TVAN)*
TVAN verzorgt de toeristische promotie, marketing en gastheerschap voor het Rijk van Nijmegen. Op dit

moment vindt opdrachtverlening aan TVAN plaats op de basis van een gemeenschappelijke regeling, samen met de andere gemeenten in het Rijk van Nijmegen.

Wat heeft het gekost

Begrotingswijzigingen

Bedragen x €1 mln		Besl.niveau	Besl.datum	Besl.nr	Baten	Lasten	Saldo	
Stadsbegroting 2024-2027 primitief					-1,7	7,7	5,9	N
Wijzigingen								
BW-01897	VM2023-II Verzamelvoorstel	raad	20-12-2023	4.13	0,1	1,6	1,7	N
BW-01911	VM2024-I Verzamelvoorstel	college			-0,1	0,2	0,1	V
BW-01945	VM2024-II Verzamelvoorstel	college			-0,2	-1,1	-1,3	N
Totaal	Economie en toerisme				-1,8	8,3	6,5	N

De primitieve begroting bedroeg 5,9 miljoen euro. Hier is 0,6 miljoen aan toegevoegd, zodat de totale dynamische raming is uitgekomen op 6,5 miljoen euro.

Lastenzijde

Ten opzichte van de primitieve begroting is 0,6 miljoen toegevoegd aan lasten. Hiermee komen de lasten op 8,3 miljoen euro. De voornaamste effecten aan de lastenkant zijn geweest:

- Vanuit de 2e Voortgangsmonitor 2023 is er een aantal budgetten overgeheveld naar dit begrotingsjaar. Dit betreft onder andere 1,0 miljoen Via-T en 0,4 miljoen Chip Integration Technology Center (CITC). Daarnaast is er voor het actieplan Hartje Nijmegen 0,1 miljoen overgeheveld naar begrotingsjaar 2024.
- Vanuit de 2e Voortgangsmonitor 2024 is de begroting 2024 met 1,1 miljoen euro naar beneden bijgesteld als gevolg van een aantal budgetoverhevelingen naar 2025. Dit betreft onder andere Via-T, Economische Visie, CITC en actieplan Binnenstad.

Batenzijde

Ten opzichte van de primitieve begroting is 0,1 miljoen euro toegevoegd aan baten. Hiermee komen de baten op 1,8 miljoen euro.

Een [overzicht met links](#) naar de bestuurlijke besluitvorming is beschikbaar onder de bijlagen, onderdeel begrotingswijzigingen.

Toelichting per ambitie

Bedragen x €1 mln	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 na wijziging	Rekening 2024	Verschil
Lasten				
We dragen bij aan 10.000 extra banen	5,7	6,0	5,2	0,8
We dragen de stad met trots uit	2,0	2,3	2,2	0,1
	7,7	8,3	7,4	0,8
Baten				
We dragen bij aan 10.000 extra banen	0,4	0,4	0,4	0,0
We dragen de stad met trots uit	1,3	1,4	1,4	0,0
	1,7	1,8	1,8	0,0
Totaal per programma	5,9	6,5	5,6	0,8

Verschil = Begroting na wijziging -/- Rekening (+ = voordeel; - = nadeel)

Totaal programma

Aan het programma Economie en Toerisme geven we per saldo 5,6 miljoen euro uit. Het grootste deel hiervan gaat naar de ambitie *We dragen bij aan 10.000 extra banen*.

Per ambitie

We dragen bij aan het creëren en behouden van meer en passende banen en zijn als stad aantrekkelijk voor werkgevers en werknemers

Ten opzichte van de dynamische begroting is er per saldo 0,8 miljoen euro voordeel op deze ambitie.

Lasten: 0,8 miljoen euro voordeel

Baten: 0,0 miljoen euro voor/nadeel

Bij onderstaande doelen lichten we de oorzaken voor de grootste afwijkingen toe.

Doel: Human capital

Lasten: 0,4 miljoen euro voordeel

Baten: 0 miljoen euro voor/nadeel

Een aantal projecten uit het uitvoeringsprogramma van de Economische Visie zijn in 2024 niet uitgevoerd. Dit zorgt voor een voordeel van 0,4 miljoen euro.

Doel: Kwaliteit werklocaties

Lasten: 0,3 miljoen euro voordeel

Baten: 0 miljoen euro voor/nadeel

De uitwerking van de visie uit de 'Koers voor de binnenstad' vergde meer tijd waardoor er minder projecten en onderzoeken zijn uitgezet. Dit resulteert in een voordeel van 0,2 miljoen euro.

We hebben van de uitvoerende organisatie die zich bezig heeft gehouden met energiecrisisaanpak het restant van 0,2 miljoen euro terugontvangen.

We dragen de stad met trots uit en hebben een krachtig (inter)nationaal profiel

Ten opzichte van de dynamische begroting is er per saldo 0,1 miljoen euro voordeel op deze ambitie.

Lasten: 0,1 miljoen euro voordeel

Baten: 0,0 miljoen euro voor/nadeel

Het verschil tussen de primitieve begroting en de dynamische begroting is hierboven toegelicht bij het onderdeel Begrotingswijzigingen.

Investerings per doel en ambitie

Voor een verdere toelichting op de investeringen verwijzen we naar de paragraaf Investerings.

Ambitie	Doel	Investering
We dragen de stad met trots uit en hebben een krachtig (inter)nationaal profiel	We versterken ons evenementenklimaat en stimuleren evenementen die bijdragen aan het profiel van onze stad	Voorzieningen evenemententerreinen
		Duurzaamheidstoekomst Heumensoord

Indicatoren

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
basisset (BBV)										
Aantal vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar	111,3	115,1	117,2	122,8	128,9	135,2	138,9	145,1	153,3	
Gemiddelde benchmark	114	118,8	121,5	127	131,7	138,2	144,7	152	159,8	
Functiemenging	55,4	54,9	55,4	55,8	55,9	55,8	56,1	56,7	57,4	
Gemiddelde benchmark	55,6	55,6	56	56,4	56,5	56,3	56,4	56,9	57,2	
gevraagd door raad										
Percentage winkelloppervlak dat langer dan een jaar leegstaat	7,9%	7,0%	6,8%	6,1%	5,1%	5,4%	5,1%	3,9%	3,2%	2,9%
spanningsindicator voor krapte op arbeidsmarkt in Rijk van Nijmegen		ruim	gemiddeld	gemiddeld	krap	gemiddeld	krap zeer krap	krap	krap	krap
Aantal horecavestigingen ten opzichte van aantal winkelvestigingen in Stadscentrum	50%	54%	57%	64%	65%	69%	71%	72%	75%	76%

Toelichting

Het jaar 2024 is nog niet overal gevuld. Dit kan komen doordat de cijfers voor 2024 pas in de loop van 2025 ter beschikking komen. Dat geldt onder meer voor veel van de verplichte indicatoren, waarvoor www.werk.nl de bron is. Daarnaast geldt voor diverse indicatoren dat deze tweejaarlijks gemeten worden (en enkele worden zelfs vierjaarlijks gemeten).

- Gemiddelde benchmark**
 Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.
- Functiemenging**
 De functiemengingsindex weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen in de stad. Bij een waarde van 50 zijn er evenveel banen als woningen. Bij een waarde boven de 50 zijn er meer banen dan woningen (alle benchmarksteden scoren boven de 50).
- Percentage winkelloppervlak dat langer dan een jaar leegstaat**
 Het percentage betreft alle winkelgebieden in de stad (niet alleen de binnenstad) en geeft de stand van zaken in januari weer.
- Spanningsindicator voor krapte op arbeidsmarkt in Rijk van Nijmegen**
 Het UWV berekent een spanningsindicator voor de krapte op de arbeidsmarkt door het geschatte aantal openstaande vacatures te delen door het aantal personen dat op hetzelfde moment korter dan 6 maanden WW ontvangt. De spanning wordt getypeerd, variërend van 'zeer ruim' tot 'zeer krap'. De spanningsindicator wordt niet apart voor Nijmegen berekend, wel voor het Rijk van Nijmegen. De bij de indicator opgenomen typering heeft betrekking op het derde kwartaal. Ieder kwartaal wordt de spanningsindicator geactualiseerd (zie: <https://www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/dashboards/spanningsindicator>)
- Aantal horecavestigingen ten opzichte van aantal winkelvestigingen in Stadscentrum**
 In 2024 is het aantal horecavestigingen in de binnenstad 76% ten opzichte van het aantal winkels in Stadscentrum. Stel dat dit percentage op 100% komt, dan zijn er net zoveel horecavestigingen als winkelvestigingen.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over economie en toerisme:

<https://swm2024-nijmegen.pcportal.nl/p58574/kerncijfers>

Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg

Wat hebben we dit jaar bereikt

Ambitie: We hebben wijken met een vitaal & gezond leefklimaat waar inwoners zich thuis voelen en mee kunnen doen

Doel: Wij stimuleren positieve en samenhangende ontwikkeling in iedere wijk/buurt

- *We bevorderen het meedoen in de wijk*

Op basis haalbaarheid en het onderzoek 'Ruimte voor jongeren in Noord' hebben we, met professionals en buurtbewoners, prioriteiten gesteld voor de aanpak van de fysieke ruimte voor jongeren in Nijmegen Noord. In de wijk Oosterhout hebben we een nieuw calisthenics Park gerealiseerd en in Lent is het Basketbalveld opgeknapt. Daarnaast is er gekozen om de prioriteit te leggen op de wijk Oosterhout.

In Oud-West hebben we de samenwerking tussen de sociale wijkondernemingen dit jaar verder versterkt. We hebben samen met partners in de wijk en de Provincie Gelderland gewerkt aan een Wijkendeal voor Nijmegen-West. Dat is een provinciale subsidie om activiteiten en samenwerking in de wijk te stimuleren. De provincie neemt in 2025 een besluit over deze subsidie.

In de wijk Weezenhof in Dukenburg nemen de plannen voor een nieuw onderkomen voor het Huis van Weezenhof steeds concretere vormen aan. Het Huis voorziet in ontmoeting en activiteiten voor bewoners en wordt gerund door vrijwilligers. Ook in andere wijken in Dukenburg staat ontmoeting centraal. In 2024 zijn nieuwe activiteiten in wijkcentrum De Turf gestart en Podium1390 zorgt met maandelijkse concerten een combinatie van cultuur en ontmoeting. Door middel van het project 'In de Wijk', uitgevoerd door Bindkracht10, is aandacht voor geldzorgen in de wijk en worden deelnemers extra uitgenodigd te participeren in de maatschappij.

- *We verbeteren het welzijn van onze inwoners in onze wijken via stadsdeelprogrammeren*
Vanuit de opgave Sturen op een sterke sociale basis in Nijmegen (Kadernota Samen werken, samen sterk) lopen er in 2024, in bijna alle stadsdelen varianten van het stadsdeelprogrammeren (volwassenen). We hebben in Lindenholt, Nijmegen-Zuid, en Nijmegen-Oost samen met inwoners en professionals de belangrijke thema's bepaald met deze werkwijze. In Lindenholt zijn vervolgplannen gepresenteerd.

In sessies met het college en met (een deel van) de raad, hebben we samen met onze kernpartners (Bindkracht10, Buurtteams Volwassenen, Buurtteams Jeugd, Sterker, Lindenberg, GGD, vertegenwoordiging namens de Nijmeegse Corporaties) en het Instituut voor Publieke Waarden inzichten gedeeld en drie aanpakken gepresenteerd om het versterken van de sociale basis in Noord, Lindenholt en Zwanenveld/Lankforst samen verder vorm te geven. We starten in 2025. We gaan hierop verder op in, in het raads-/collegevoorstel begin 2025.

We hebben in 2024 experimenten met stadsdeelbudgetten voorbereid, waarbij inwoners en organisaties meer ruimte krijgen om vanuit dit budget hun gezamenlijke aanpakken te financieren. Bij het project experimenten met stadsdeelbudgetten staat leren centraal en het loopt in 2025-2026.

- *We investeren in een doorontwikkeling van het preventieplatform jeugd*
We hebben gewerkt aan de doorontwikkeling van het preventieplatform jeugd als onderdeel van de opgave Sturen op een sterke sociale basis. We pakken de doorontwikkeling ook op wijkniveau aan. Zo zijn we in Lindenholt gestart met stadsdeelprogrammeren als werkwijze voor de leeftijd 0 – 23 jaar. Nieuw hierbij is dat er ook ouders zijn aangesloten. In Nijmegen-West zijn we gestart met een verkenning van een passende werkwijze voor het preventieplatform jeugd. In Dukenburg doen we onderzoek naar de behoeften van ouders over preventie. We werken hierbij samen met sleutelfiguren. In Nijmegen-Noord is door het preventieplatform

'de hand voor mentale gezondheid' gelanceerd. We werken o.a. samen met zorgpartners aan een gebiedsgerichte visie en aanpak voor de mentale gezondheid voor de jeugd in Nijmegen-Noord.

Doel: Wij versterken de mogelijkheden in een wijk/buurt voor bewoners om mee te doen en verantwoordelijkheid te nemen als zij dit willen

- *We werken aan ruimte voor ontmoeten*

We hebben het nieuwe verhuurkader ingevoerd. In dit verhuurkader zijn de verschillende activiteiten onder loep genomen en zijn er nieuwe regels opgenomen om de verhuur van onze wijkcentra eenduidig te laten plaatsvinden. Er is opnieuw gekeken welke huurders voor het nultarief in aanmerking komen en welke een korting of een volledig tarief moeten betalen. Daarnaast hebben we in 2024 een start gemaakt met de verbouwing van wijkcentrum 't Oude Weeshuis. De verwachting is dat de verbouwing medio 2025 kan worden afgerond. Verder zijn er plannen gemaakt voor het toekomstige wijkcentrum Villanova. Deze worden in 2025 nader uitgewerkt.

Doel: We dragen bij aan een gezonde leefomgeving, zowel in fysiek als sociaal opzicht

- *We zetten gezondheid meer centraal in ons omgevingsbeleid*

De nieuwe omgevingsvisie is in 2024 in concept uitgewerkt. Hierin zijn beleidshoofdpijnen gedefinieerd waarvan één de sociale en gezonde stad is. Voor het eerst is de gezonde leefomgeving zo'n belangrijk onderdeel van de omgevingsvisie. De gezonde leefomgeving is uitgewerkt in 8 onderwerpen en in gebiedsuitwerkingen om zo prioriteiten te stellen per stadsdeel. Hiermee is de gezonde leefomgeving geborgd in ruimtelijk beleid en is het één van de leidende principes geworden in ruimtelijke planprocessen. Het geeft daarmee richting in de beoordeling van ruimtelijke initiatieven.

Tot nu toe wordt gezonde leefomgeving vaak nog onvoldoende meegenomen in ruimtelijke plannen en projecten. Eén van de ondernomen acties om dit te verbeteren is het aanstellen van een projectleider gezonde leefomgeving en daarmee de verbinding tussen het sociale en het fysieke domein te versterken. In 2024 is deze rol verder vormgegeven en is er meer capaciteit om te adviseren bij een groter aantal ruimtelijke initiatieven.

In 2024 zijn we samen met de GGD, Bindkracht10, Radboud Universiteit, de academische werkplaats AMPHI en de woningbouwcorporaties gestart met het een participatief actie-onderzoek naar hoe we gezondheid beter kunnen meenemen in ruimtelijke processen en projecten in de Kanaal-zone Zuid. Het project is gericht op het concreter maken wat er nodig is volgens professionals en inwoners om wijken gezonder te maken en het is gericht op het versterken van samenwerking tussen verschillende beleidsterreinen en betrokken partijen.

In 2024 hebben we in de wijken Bottendaal, Landbouwbuilt en Oud Lent de wijkaanpak van BOSS gerealiseerd. We zijn gestart met een pilot van twee wijkspieeltuinen om een open karakter te realiseren. In Nijmegen Noord is een Calisthenics Park toegevoegd bij een groen sociaal knooppunt. We gaven hiermee een impuls aan meer faciliteiten voor het groeiend aantal jongeren in Noord.

Ambitie: We zorgen dat inwoners eigen regie kunnen voeren over hun leven, gezin en gezondheid en actief deel kunnen nemen aan de maatschappij. Men heeft respect voor elkaar en ondersteunt elkaar.

Doel: We ondersteunen ontmoeting, participatie en vrijwilligerswerk

- *We ondersteunen sociale wijkvoorzieningen*

Dit jaar hebben wij de sociale ondernemingen ondersteund om plannen te maken om beter toekomst bestendig te worden. De sociale ondernemingen zijn een leernetwerk gestart om meer gezamenlijk te kunnen ontwikkelen. Daarnaast is er door sociale ondernemingen en bewonersinitiatieven gezamenlijk een projectplan hebben gemaakt om in aanmerking te komen voor een Wijkendeal. Dat is een provinciale subsidie om activiteiten en samenwerking in de wijk te stimuleren. De provincie neemt in 2025 een besluit over deze subsidie.

- *We stimuleren een toekomstbestendig vrijwilligersklimaat*
In 2024 zijn de vrijwilligersorganisaties in de stad geïnformeerd over de enquête over vrijwilligerswerk. De Vrijwilligerscentrale heeft de bevindingen uit de enquête verwerkt in hun Beleidsplan 2025-2027. Daarnaast zijn we gestart met de voorbereidingen voor een Uitvoeringsagenda Vrijwilligers.

Doel: We stimuleren activiteiten die inclusie bevorderen

- *We maken werk van de inclusie voor mensen met een beperking*
We hebben samen met ervaringsdeskundige inwoners en betrokken maatschappelijke partners verder gewerkt aan de uitvoering van het Actieprogramma Inclusie. Speerpunt was de fysieke en sociale toegankelijkheid van de stad en stedelijke voorzieningen. Het belang van de inzet van ervaringsdeskundigheid wordt in de gemeentelijke organisatie steeds sterker gevoeld. We hebben in 2024 onder meer de volgende concrete acties uitgevoerd:
 - Met een inspiratiebijeenkomst is een start gemaakt met toegankelijke evenementen in sport en cultuur in Nijmegen. Ook is met de inzet van mystery guests met een licht verstandelijke beperking gewerkt aan een nog toegankelijker gemeentelijke dienstverlening aan inwoners van Nijmegen.
 - Ervaringsdeskundigen van het Zelfregiecentrum Nijmegen zijn ingezet bij het ontwerp en de ontwikkeling van het nieuwe Stationsdistrict. Met de pilot wordt ervaring opgedaan hoe ervaringsdeskundigheid regulier kan worden toegepast bij gebiedsontwikkeling.
 - In 2024 is de subsidieregeling 'Stimulering Toegankelijkheid' ontwikkeld, die ondernemers en organisaties met een bezoekfunctie ondersteunt bij het toegankelijker maken van hun pand of website. Ook is het project MKB Toegankelijke route gestart, waarmee MKB ondernemers toegankelijkheidsadvies krijgen en de toegankelijkheid van ondernemingen voor het brede publiek in kaart wordt gebracht.
- *Versterken antidiscriminatie*
In 2024 hebben we op twee manieren gewerkt aan het tegengaan van discriminatie. Voor de kortere termijn hebben wij vier onderwerpen geselecteerd waarop we initiatieven organiseren:
 1. Verhogen meldingstoegankelijkheid discriminatie. In 2024 hebben wij een publiekscampagne voorbereid die de eerste weken van januari 2025 te zien is in de stad en op social media.
 2. Aandacht voor koloniaal verleden en doorwerking in het heden. In 2024 hebben wij opdracht gegeven aan de Radboud Universiteit om onderzoek te doen naar het slavernijverleden van de gemeente.
 3. Aandacht voor (Zuid-)Oost Aziatisch racisme. In het najaar van 2024 hebben wij een gespreksavond gehouden over (zuid-)oost Aziatisch racisme o.l.v. Stichting Asian Raisins met circa 60 wijkbewoners.
 4. Veilig uitgaan in de horeca. Discriminatie is één van de speerpunten van de Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan (KVU). Concrete activiteiten in 2024 waren onder meer: trainingen Safer Clubbing voor horecaprofessionals; het faciliteren van een jongerenpanel/ uitgaansraad o.l.v. Stichting Nachtburgemeester Nijmegen. In het kader van het tegengaan van seksueel grensoverschrijdend gedrag heeft een werkbezoek van de regeringscommissaris Mariëtte Hamer plaatsgevonden. Voor de aanpak van discriminatie op de langere termijn zijn wij in 2024 gestart met een ontwikkeling van een meerjarige antidiscriminatie-agenda. In 2024 is hiervoor een onderzoek uitgevoerd.
- *We werken aan de inclusie van lhbtqi+ personen*
In 2024 werkten we samen met de partners uit het regenboognetwerk aan de acceptatie van seksuele-, gender- en seksediversiteit. We verstrekten subsidies aan COC Regio Nijmegen en Stichting Roze Woensdag om de inzet binnen het regenboognetwerk duurzaam te versterken. In 2024 is de regenbooggemeenschap actief betrokken geweest bij het prioriteren van de beleidsuitvoering. Dat leidde tot mooie resultaten, zoals:
 - Een zeer uitgebreide Roze Woensdag programmering, met een extra focus op jongeren.
 - Het opzetten van een transzorg-kaart voor hulpverleners om patiënten beter door te kunnen verwijzen. Daarbinnen zit ook een sociale trans-kaart zodat transpersonen een eigen netwerk kunnen vinden en opzetten.
 - Een succesvolle coming outdag/week/maand met een groot aanbod van activiteiten.
 - Het onderzoeken van het welzijn van de LHBTIQ+-gemeenschap in Nijmegen. Op deze enquête zijn veel reacties binnengekomen.

De verkenning hoe er vervolg kan worden gegeven aan de huidige Regenboogagenda vindt plaats in 2025.

- *We gaan maatregelen bepalen om inclusie van jonge kinderen te verbeteren.*

Er zijn minder kinderen op jonge leeftijd (tot en met 3 jaar) in specialistische jeugdzorgvoorzieningen geplaatst.

In 2024 zijn we doorgegaan met onze inspanningen om zo regulier mogelijke kinderopvang en zo regulier mogelijk onderwijs voor elk jonge kind mogelijk te maken. Belangrijk bij het realiseren van inclusiever onderwijs is om zo veel mogelijk te voorkomen dat jonge kinderen (vaak uit VVE-groepen) al vroeg in hun educatieve loopbaan op specialistische jeugdzorgvoorzieningen als voorschoolse dagbehandeling worden geplaatst. Met onze partners, verenigd in het Netwerk Jonge Kind, proberen we deze 'vroege exclusie' zo veel mogelijk te voorkomen. De resultaten zijn positief. Zo is het aantal jonge kinderen tot en met drie jaar dat op voorschoolse dagbehandeling is geplaatst in 2024 met 25% gedaald ten opzichte van 2022. Ook zagen we in 2024 een reductie van 18% in het aantal verwijzingen van jonge kinderen naar andere vormen van jeugdzorg.

De inzet van de Ambulant Pedagogisch Medewerker is positief geëvalueerd.

In 2023 zijn we samen met KION de pilot Ambulant Pedagogisch Medewerker (APM) gestart in Lindenholt en Dukenburg. De APM biedt als extra pedagogisch medewerker maximaal drie maanden ondersteuning aan kinderen in voorschoolse educatiegroepen met een lichte ondersteuningsbehoefte. Daarbij wordt ook de vaste pedagogisch medewerker gecoacht. De pilot is in 2024 positief geëvalueerd door Oberon en zal met de implementatie van het nieuwe VVE-beleid als preventieve aanpak worden uitgerold over de stad. Het is een zeer kansrijke interventie om de instroom in voorschoolse dagbehandeling nog verder te verminderen.

Met NPO-subsidies hebben we de start van Jonge Kindgroepen mogelijk gemaakt.

Deze zijn ook in 2024 operationeel geweest. Een Jonge Kindgroep is een kleine onderbouwgroep binnen het regulier onderwijs waarin kinderen geplaatst kunnen worden in de leeftijd van 4 tot 7 jaar. Deze kinderen hebben een boost in hun ontwikkeling nodig waarbij de inschatting is dat zij zodanige groei kunnen doormaken dat zij op termijn binnen regulier onderwijs kunnen instromen (in plaats van het S(B)O). Ook is met NPO-subsidies de inzet van jonge kindspecialisten bij Samenwerkingsverband Stroomland mogelijk gemaakt. Zij voeren regie over de onderwijsplaatsing van jonge kinderen in de kinderopvang en voorschoolse dagbehandeling en proberen daarbij deze kinderen vooral binnen het reguliere onderwijs te plaatsen.

Doel: We stimuleren zelfstandigheid en zelfredzaamheid van onze (wijk)bewoners

- *We houden het welzijn van ouderen op peil.*

We hebben de capaciteitsuitbreiding van het ouderenadvies van Sterker Ouderenwerk in 2024 gecontinueerd. Hetzelfde geldt voor de inzet van Sociaal arrangeurs, die zich richten op thuiswonende ouderen (65+) met problematiek op meerdere leefgebieden en cognitieve problemen.

Begin 2024 afgesproken dat inwoners van 65 jaar en ouder zich melden bij Sterker en inwoners jonger dan 65 jaar bij Buurteams Volwassenen. De rol van Sterker bij de toegang tot de Wmo is uitgebreid met het indiceren van praktische begeleiding.

In het kader van de woonopgave is er in 2024 verhuiscoach gestart bij Sterker Ouderenwerk. Daarnaast heeft Sterker vrijwillige verhuismaatjes aangeboden voor praktische hulp.

In 2024 zijn er extra ontmoetgroepen voor ouderen opgestart. Ook is er in 2024 is een ontmoetgroep specifiek voor Arabisch sprekende mannen opgezet. Deze groep draait momenteel goed en hopen we uit te breiden richting een dagbesteding voor Arabisch sprekende mannen en vrouwen.

- *We ontwikkelen een integrale ketenaanpak rond valpreventie, bewegen en gezonde voeding*

De uitvoering van de integrale ketenaanpak valpreventie is in 2024 belegd bij de GGD. Deze ketenaanpak is gericht op het bereiken van minimaal 14% van de thuiswonende ouderen met een valpreventietest. Uit de test blijkt of mensen meer dan een gemiddeld valrisico lopen. Ouderen, bij wie het valrisico bovengemiddeld is, krijgen een valanalyse en een cursus valpreventie aangeboden. Elke stadsdeel kent een werkgroep valpreventie en ontvangt financiële middelen om een passende aanpak uit te voeren in het stadsdeel. De

eerste buurtsportcoaches en fysiotherapeuten zijn eind van de zomer opgeleid als “begeleider valpreventieve beweeginterventies” en in oktober zijn de eerste valpreventie cursussen gestart.

- *We continueren en verbeteren onze inzet op de inburgering en integratie van onze nieuwkomers*
In 2024 hebben we een integraal beleidskader en bijhorende uitvoeringsprogramma opgesteld voor de inzet op Asiel & Integratie, zodat in de toekomst vanuit een duidelijk kader en in onderlinge samenhang keuzes gemaakt worden in de opvang van vluchtelingen, huisvesting van statushouders, integratie van nieuwkomers en ondersteuning van mensen zonder documenten. We hebben de gemeentelijke dienstverlening op het vlak van inburgering geëvalueerd. Mede op basis hiervan zijn we gestart met een aanbestedingstraject voor meer passend inburgeringsaanbod, waarin meer ruimte is voor maatwerk voor onder andere jongvolwassenen en (hoogopgeleide) werkende statushouders. Daarnaast hebben we de formatie uitgebreid van het team klantregisseurs om statushouders sneller en intensiever te kunnen begeleiden.

Doel: We stimuleren informele hulp en mantelzorg

- *We werken aan toekomstbestendig mantelzorgbeleid*
In 2024 hebben we de evaluatie naar het mantelzorgbeleid en respijtzorg afgerond. Uit de evaluatie blijkt dat ons aanbod van mantelzorgondersteuning goed is. Het ontwikkelen van nieuw mantelzorgbeleid is daardoor niet noodzakelijk. Er zijn echter wel enkele aandachtspunten waarmee we aan de slag gaan. Daarom stellen we in 2025 een uitvoeringsagenda mantelzorg op.

Doel: We versterken het opvoedklimaat rond gezinnen, in wijken en scholen

- *We versterken de mogelijkheden voor ieder kind om mee te doen in de eigen wijk en te werken aan talentontwikkeling*
De eerste stappen zijn gezet om te komen tot een nieuwe werkwijze rond de brede scholen, maar de gesprekken in 2024 tussen de besturen van de betrokken partners hebben nog niet geresulteerd in een nieuwe werkwijze. Men is het over enkele hoofdlijnen eens. Deze worden begin 2025 verder aangevuld en uitgewerkt. Daarmee moet het mogelijk zijn binnen dit schooljaar nog een nieuwe perspectief te presenteren. Gedurende het jaar hebben de uitvoerders van onze partners onvermoeid doorgewerkt aan het bevorderen van talentontwikkeling. Daarbij hebben ze, vooruitlopend op de nieuwe plannen, elkaar meer opgezocht tijdens het vormgeven en uitvoeren van de (naschoolse) programma's.
- *We zetten in op een kansrijke start voor iedereen*
Het nieuwe consultatiebureau in Dukenburg heeft vertraging opgelopen. Het plan was om in 2024 een nieuw consultatiebureau te realiseren in Dukenburg. Dat is nog niet gelukt, omdat het lastig was om een passende locatie te vinden. We verwachten dat de jeugdgezondheidszorg een nieuw consultatiebureau in september 2025 in gebruik kan nemen.
- *We continueren en borgen de inzet van het jongerenwerk in het voortgezet onderwijs*
We hebben op alle voortgezet onderwijs scholen in de stad, en op basisscholen met een hoge schoolweging, jongerenwerk ingezet. Dit is als één van de activiteiten opgenomen in het plan gelijkwaardige kansen in het onderwijs. De jongerenwerkers zijn er voor alle leerlingen op school. Zij signaleren wat er speelt onder jongeren, organiseren (pauze)activiteiten en vragen behoeften uit van zowel jongeren als de school. Zij zorgen waar nodig ook voor een terugkoppeling naar het jongerenwerk in de wijk, verwijzen door binnen de zorgstructuur van de school of naar een externe samenwerkingspartner. Via de laagdrempelige en toegankelijke werkwijze van de jongerenwerkers wordt de basisondersteuning op school versterkt.

Doel: We beschermen inwoners tegen infectieziekten, ongunstige milieufactoren en seksuele gezondheidsrisico's

- *We hebben aandacht voor gezondheidsrisico's*
Ook in 2024 heeft de GGD Gelderland Zuid de wettelijke taken met betrekking tot infectieziektebestrijding uitgevoerd namens de gemeente Nijmegen. Daarnaast heeft de GGD in 2024 in relatie tot seksuele gezondheid

3121 soa testen afgenomen bij jongeren tot 23 jaar. In perioden van relatief weinig aanvragen is dit uitgebreid tot 25 jaar. In juli 2024 is de landelijke pilot met PrEP afgerond. PrEP een pil is waarmee je kunt voorkomen dat je HIV oploopt. Vanaf augustus 2024 is de pilot omgezet in een structurele PrEP-regeling vanuit het Rijk. In 2024 hebben zo'n 350 mensen die behoren tot een risicogroep PrEP-zorg gehad via de GGD, waarvan 98 mensen nieuw zijn geïncubeerd in dit jaar.

Doel: We realiseren een preventieve basisinfrastructuur ter bevordering van de volksgezondheid via een integrale aanpak

- *We bieden via de GGD voorlichtings- en preventieprogramma's aan*
De gezondheidsmakelaars School & jeugd en Volwassenen zijn naar stadsdeel georganiseerd. Zij richten zich op het bevorderen van gezondheid op scholen en in wijken in samenwerking met inwoners en partners in de stad. Een aantal programma's/aanpakken die er uit springen in 2024 zijn:
 - In januari 2024 stelde het college de Nijmeegse Aanpak Gezonde Jeugd en Jongeren (NAGJJ) vast. Deze aanpak is later omgedoopt tot Jong Gezond en in Beweging. Met deze aanpak werken onder regie van de GGD samen met inwoners en partners aan een gezonde jeugd.
 - Via Wij zijn Groen, Gezond en in Beweging werkten we ook in 2024 aan het versterken van het lokale preventienetwerk en werd op vele momenten inspiratie gedeeld. Eén van de hoogtepunten was het jaarevent in juni dat geheel in het teken stond van gezondheidsverschillen verkleinen.
 - In 2024 zijn alle 350 openbare speelplekken in Nijmegen rookvrij gemaakt.
 - In 2024 zijn we gestart met de aanpak 'De (studenten)tijd van je leven!'. Overmatig en zwaar alcoholgebruik, en de norm hieromtrent, moet in de toekomst een minder vanzelfsprekend onderdeel van het studentenleven worden. We werken hieraan met IrisZorg Preventie, RU, HAN, ROC, Yuverta, vertegenwoordigers van studenten(verenigingen) en GGD Gelderland-Zuid.
 - In maart 2024 heeft de buitenexpositie KIND VAN op Plein 1944 in Nijmegen gestaan. De expositie is georganiseerd door de gemeente, Stichting Open Mind, Pro Persona Connect, IrisZorg en de LUX. In november 2024 is het standbeeld stille strijd naar Nijmegen gehaald. De tentoonstelling en het standbeeld dragen bij aan het begrip voor en het bespreekbaar maken van psychische problemen.

Doel: We verkleinen de gezondheidsverschillen door inwoners met verhoogde gezondheidsrisico's extra te ondersteunen

- *We verbeteren gezondheid in de stadsdelen*
We hebben via verschillende aanpakken bijdrage geleverd aan het verkleinen van gezondheidsverschillen:
 - Via de "Aanpak gezondheidsvaardigheden" is bijvoorbeeld begin 2024 een Toolbox laaggeletterdheid in de eerste lijn ontwikkeld. Met als doel om de zorg beter op deze doelgroep af te stemmen. Deze tool is ontwikkeld in samenwerking met Wijkgezondheidscentrum Lindenholt (WGCL), NEO-huisartsenzorg en GGD Gelderland-Zuid.
 - Om gezondheidsverschillen te verkleinen zijn in 2024 veel samenwerkingen aangegaan op het gebied van bevorderen van gezonde voeding en het tegengaan van voedselonzekerheid. Bijvoorbeeld met de met de srw wagen van de Blauwe Tomaat, die goedkoop groente en fruit aanbiedt in wijken waar gezondheidsachterstanden groter zijn. Behalve met deze organisatie zijn we ook samenwerkingen aangegaan met Huis van Compassie, Vincentius Vereniging en Rode Kruis.
 - Verder is in het najaar van 2024, voor de duur van een jaar, een ervaringsdeskundige gestart bij Bindkracht10 op het snijvlak van geldzorgen en gezondheid. Vanuit haar ervaringsdeskundigheid begeleidt zij als budgetcoach onder andere cliënten en speelt ze een rol in vroegsignalering.
 - Ook op het gebied van stoppen met roken (smr) is in 2024 stevig ingezet om gezondheidsverschillen te verkleinen. Pharos heeft bijvoorbeeld vanuit haar opdracht ingezet op het scholen van een groep financieel experts in de wijk bij Bindkracht10. Ook is er een project opgezet voor nieuwkomers in Koudenhoeke en zijn we met Rookvrij en Fitter een project gestart in Dukenburg en Hatert. Alle projecten hebben als insteek om stoppen met roken laagdrempelig bespreekbaar te maken en toe te leiden naar stopaanbod.

- We proberen de aanpak Kind naar Gezonder Gewicht uit in Nijmegen West. Daarin worden in totaal 50 kinderen met overgewicht en hun gezin, opvoeders ondersteund door een centrale zorgverlener (JGZ-verpleegkundige) om meer regie te krijgen over hun eigen gezondheid.
- Met de inzet van Preventiegelden en middelen uit het Gezond en Actief Leven Akkoord en Nationaal Sportakkoord stimuleerden we in 2024 tientallen kleinere initiatieven uit de stad die bijdragen aan het verkleinen van gezondheidsverschillen. Wij zijn Groen, Gezond en in Beweging publiceerde verhalen van deze initiatieven om het netwerk te inspireren.

Doel: We dragen bij aan dierenwelzijn en stimuleren een diervriendelijke (leef)omgeving

- *We blijven werken aan (het bevorderen van) dierenwelzijn*
We hebben aandacht gegeven aan het duurzaam blijven uitvoeren van onze wettelijke taken. Daarnaast hebben we gewerkt aan blijvende ondersteuning van de dierenvoedselbank en het project Dierenbuddy, initiatieven die (de dieren van) onze kwetsbare inwoners ondersteunen. Ook hebben we een actieve rol genomen in het kennisproject DierVizier, waarin inmiddels meer dan zestig gemeenten samenwerken op dierenonderwerpen.
Tot slot stond 2024 ook in het teken van voorbereiden. Voorbereiding op de Uitvoeringsagenda Dieren, die in 2025 van start zal gaan, met voor de komende jaren verschillende activiteiten die Nijmegen nog diervriendelijker zullen maken.

Doel: We zorgen dat kinderen en hun ouders dichtbij en deskundig worden ondersteund als zij problemen ervaren met opvoeding, ontwikkeling, zelfredzaamheid en participatie in de samenleving

- *We zetten de doorontwikkeling van de Buurtteams Jeugd en Gezin voort*
De Buurtteams Jeugd & Gezin zijn in 2024 positief geëvalueerd en de overeenkomst is verlengd. Op basis van de positieve uitkomsten van de evaluatie, gedaan door Heemstra & de Vries, is de overeenkomst verlengd voor de periode 1 januari 2025 tot en met 31 december 2027. Het adviesbureau heeft een aantal aanbevelingen voor verbetering geformuleerd, die de Buurtteams Jeugd en Gezin én de gemeente betreffen. Aan de hand van bijeenkomsten en raadsbrieven is de gemeenteraad geïnformeerd over de resultaten van de evaluatie en hoe de Buurtteams Jeugd en Gezin en de gemeente opvolging geven aan de aanbevelingen.

De Buurtteams hebben ook dit jaar volop geïnvesteerd in het vakmanschap van hun gezinswerkers. Deze zijn op grote schaal getraind, bijvoorbeeld rondom basishulp en rondom veiligheid. In elk stadsdeel zijn aandachtsfunctionarissen veiligheid actief die collega's coachen en ondersteunen bij (complexere) veiligheidscasussen. Ook onderhouden de Buurtteams korte lijnen naar veiligheidspartners. Tevens participeren de Buurtteams Jeugd en Gezin in de Proeftuin Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming in Dukenburg 'Samen Verder'.

We zien ook dat het aantal verwijzingen naar begeleiding jeugd is – mede door de inzet van de Buurtteams Jeugd & Gezin – gedaald. De kern van de opdracht aan Buurtteams Jeugd en Gezin is het realiseren van meer indicatievrije basishulp, door zelf hulp te verlenen of bijvoorbeeld te verwijzen naar mogelijkheden in de sociale basis en daarmee minder te verwijzen naar begeleiding. De Buurtteams Jeugd en Gezin slagen hier steeds beter in. Het aantal verwijzingen naar begeleiding jeugd is in 2024 met 19% gedaald ten opzichte van 2023 en met 34% ten opzichte van 2022. Een vergelijkbare reductietrend zien we bij Wmo-begeleiding (waar Buurtteams Jeugd en Gezin overigens een relatief kleine speler is). Het aantal volwassenen (met inwonende minderjarigen) dat door de Buurtteams Jeugd en Gezin is verwezen naar Wmo-begeleiding is in 2024 met 12% gedaald ten opzichte 2023 en met 31% ten opzichte van 2022.

Dit succes komt door scherpe interne sturing door Buurtteams Jeugd en Gezin op meer zelf begeleiden en randvoorwaardelijke steun aan deze beweging door het werken met bestedingsruimtes voor begeleidingsaanbieders jeugd vanuit de gemeente. De gemeente handhaaft de bestedingsruimtes door toeleidingsstops af te kondigen wanneer aanbieders de budgetten overschrijden. De toeleidingsstops gaan gepaard met grote zorgvuldigheid en redelijkheid. De stops gelden bijvoorbeeld niet voor verwijzingen vanuit

de Regieteams en het Regionaal Expertiseteam, die zich bezig houden met complexere casussen. Ook blijft het mogelijk voor zorgaanbieders met toeleidingsstops om cliënten aan te nemen indien de Commissie Passende Verwijzing daar toestemming geeft. Deze wordt verleend wanneer beargumenteerd kan worden door de Buurteams dat de betreffende aanbieder de best passende optie is en er geen alternatieven zijn. In deze commissie hebben ook onafhankelijke experts zitting.

We zien de Buurteams Jeugd en Gezin, conform bedoeling, een robuuste positie innemen in het jeugdn netwerk. Steeds meer jeugdigen en gezinnen weten de Buurteams te vinden. Het aandeel van Buurteams Jeugd en Gezin in het totaal aantal verwijzingen naar de jeugdhulp groeit ten opzichte van andere wettelijke verwijzers. Met name de huisartsen verwijzen minder naar ambulante jeugdhulp. Met de huisartsen en Buurteams Jeugd en Gezin hebben we in 2023 een samenwerkingsconvenant gesloten om deze beweging te versterken: praktijken verwijzen cliënten naar de Buurteams wanneer zij denken dat de inzet van ambulante hulpverlening noodzakelijk is. We hebben ook in 2024 gezien dat huisartsen zich aan deze afspraken houden.

- *We gaan aan de slag met de aanpak van de wachtlijsten in de JeugdGGZ*
Het gedachtegoed van GEM (Ecosysteem Mentale Gezondheid) heeft zich in Nijmegen Noord aangesloten bij de werkwijze van het preventieplatform. Dit gedachtegoed ambieert een systemische transitie in de jeugdzorg waarin we stoppen met diagnostisch/medisch model-denken bij 'normale' levensvragen. Ook is GEM, tevens een onderdeel van het Regioprogramma Jeugd 2023-2028, uitgebreid naar Heumen en Wijchen. Daarnaast zijn in 2024 voorbereidingen getroffen om regionale ontwerpessies te organiseren waarin het thema 'collectiveren van jeugdzorg' centraal gaat staan. Bovenstaande heeft echter nog niet geleid tot een aanzienlijke reductie van de wachttijden in jeugd ggz.
- *We voeren de doorbraakaanpak uit en zitten in op verbreding*
Vorig jaar bent u geïnformeerd over de opbrengsten van de Doorbraakaanpak van 2023. We zijn voornemens om u voortaan jaarlijks te informeren over de opbrengsten van de Doorbraakaanpak in de stadsrekening. In 2024 heeft de Doorbraakaanpak het volgende gekost:
 - € 260.000 voor inzet 2,5 FTE doorbraakcoaches
 - € 60.000 voor een doorbraakbudgetIn 2024 heeft de Doorbraakaanpak het volgende opgeleverd:
 - Totaal aantal aanmeldingen 2024: 142
 - Casuïstiek opgepakt met maatwerkplan:
 - 2024 totaal maatwerkplannen: 53
 - De overige casuïstiek is middels advies vanuit het Doorbraakteam opgepakt, waardoor de casuïstiek weer verder kon in het reguliere proces.
- Financiële opbrengst:
 - Totale baten van 2024: € 913.621,00
 - Gemiddelde besparingen in 2024 per casus met maatwerkplan: € 17.238
- Belangrijkste baten en kosten per wet in 2024:
 - Besparingen Jeugdwet: € 441.116,00
 - Besparingen WMO: € 389.688,00
 - Besparingen overig (o.a. Leerlingenvervoer, Opleidingen): € 59.881,00
 - Besparingen Zorgverzekeringswet: € 136.216,00
 - Besparingen Participatiewet: € 62.528,00
 - Besparingen Wet gemeentelijke schuldhulpverlening: € 3.744,00
 - Besparingen WLZ: € 43.375,00

Kosten Doorbraakoplossingen (o.a. afboeken terugvorderingen, inzet fondsen, maatwerk Bijzondere Bijstand, inzet doorbraakbudget): - € 222.927,00

De grootste besparingen zijn binnen de Jeugdwet gerealiseerd. Echter zien we in 2024 voor het eerst (sinds 2019) dat de besparingen binnen de Jeugdwet en de WMO dicht bij elkaar liggen.

Doel: We zorgen dat volwassenen dichtbij en deskundig worden ondersteund als zij problemen ervaren met zelfredzaamheid en participatie in de samenleving

- *We innoveren met de Buurtteams volwassenen*

De Buurtteams Volwassenen hebben in 2024 dienstverlening verder ontwikkeld. Er worden steeds meer mensen geholpen met een mix van persoonlijke en digitale hulp (blended care) en door middel van collectieve hulp. In 2024 is een pilot met volledige digitale begeleiding uitgevoerd. De werkwijze wordt in 2025 toegevoegd als onderdeel van het reguliere aanbod.

Ook was er in 2024 – met name door de inbreng van Buurtteams Volwassenen – een reductie van de verwijzingen naar Wmo begeleiding te zien. Zo is de reductie van het aantal verwijzingen in het 3^e kwartaal van 2024 19% ten opzichte van het 3^e kwartaal van 2023. De gemiddelde wachttijd tot het eerste gesprek bij Buurtteams Volwassenen is binnen de daarvoor gestelde norm van 14 dagen gebleven.

Doel: We ondersteunen kinderen en gezinnen bij gezond en veilig opvoeden en opgroeien met (specialistische) ambulante jeugdhulp indien nodig

- *De ambulante jeugdhulp gaan we regionaal en opgavegericht aanbesteden*

De ambulante jeugdhulp is in 2024 regionaal aanbesteed en definitief gegund. De nieuwe overeenkomsten ambulante jeugdhulp gaan in op 1 januari 2025 en eindigen op 31 december 2028. Na het verstrijken van deze looptijd kan drie keer verlengd worden met steeds een periode van drie jaar. Inclusief deze verlengingen gaat het om een totale contractperiode van in totaal twaalf jaar, tot en met 31 december 2037.

De regionale inkoop jeugd is inhoudelijk zo vormgegeven dat deze optimaal bijdraagt aan de realisatie van de transformatie van de jeugdzorg conform de ambities die de regio Rijk van Nijmegen bestuurlijk heeft vastgesteld in het *Regioprogramma Jeugd 2023-2028*: jeugdhulp zo thuis mogelijk, het versterken van de mentale veerkracht, vergroten en versterken van gezinsvormen in de regio, verbeteren door- en uitstroom 18+, meer inclusie in de basis, kwaliteitsverbetering en blijvend leren. De inkoop is dienend aan de visie en centrale ambitie van het regioprogramma: het duurzaam versterken van gezinnen zodat de inzet van jeugdhulp minder vaak noodzakelijk is. Met de nieuwe inkoop zetten we ook in op het verder verstevigen en uitbouwen van de richting die we hebben ingezet met de Buurtteams Jeugd en Gezin. Aanvullend op de basishulp aangeboden door de Buurtteams blijft begeleiding door aanbieders nodig voor een dekkend zorglandschap. Bij de inkoop van ambulante hulp hebben we bepaald dat aanbieders van aanvullende begeleiding hun inzet zo veel mogelijk in afstemming met de Buurtteams en met de lokale sociale basis plegen.

- *We zorgen voor een betere aansluiting tussen jeugdhulp en onderwijs*

De pilots voor collectieve financiering van jeugdhulp op het speciaal onderwijs zijn positief geëvalueerd. In 2024 zijn de pilots van de gemeenten van regio Rijk van Nijmegen en Land van Cuijk met collectieve financiering van jeugdhulp op de drie scholen Tarcisius, De Kom en Mikado voortgezet. De zorgaanbieders Unik (Mikado), 's Heeren Loo (De Kom) en TVN (Tarcisius) kregen een subsidie om de jeugdhulp collectief op school te leveren voor die kinderen die ondersteuning nodig hebben. Minder (verschillende) hulpverleners zorgden voor meer rust in de klas. Nu er geen individuele indicatie meer nodig is, is er minder bureaucratie voor ouders, scholen en gemeenten. In 2024 heeft onderzoeksbureau Oberon de pilots gemonitord en in een rapport aanbevelingen gedaan om de pilots door te ontwikkelen naar een structurele aanpak. We voeren gesprekken met andere (v)so-scholen om in 2025 de mogelijkheden voor collectieve financiering te organiseren.

- *We breiden de STORM-aanpak op het voortgezet onderwijs uit*

De STORM-aanpak is in schooljaar 2024/2025 uitgebreid naar in totaal 10 VO scholen en 2 MBO scholen.

Op deze VO scholen worden Mental Health lessen gegeven, screenings uitgevoerd door de GGD om depressie en suïcidaliteit vroegtijdig te signaleren en worden 'op volle kracht' vaardigheidstrainingen georganiseerd waarin jongeren leren beter om te gaan met negatieve gedachten en gevoelens. Op het MBO worden vooral lessen en vaardigheidstrainingen georganiseerd. De eerste volle kracht trainingen aan jongeren zijn gegeven. In het volgende schooljaar (2025/2026) wordt de aanpak volgens plan uitgebreid naar in totaal 17 scholen.

Doel: We ondersteunen volwassen inwoners (en hun mantelzorgers) bij het zelfstandig kunnen blijven wonen en participeren met aanvullende ondersteuning en specialistische hulp indien nodig

- *We gaan Wmo-begeleiding aanbesteden*

De aanbesteding voor ambulante Wmo-begeleiding is in 2024 succesvol doorlopen. Op basis hiervan is besloten de opdracht te definitief gunnen aan 37 organisaties voor Wmo-begeleiding en begeleiding plus en 8 aanbieders voor praktische Wmo-begeleiding. Met deze definitieve gunning heeft de gemeente Nijmegen nu een dekkend zorglandschap.

In 2024 is de pilot Ontwikkelingsgerichte dagbesteding als beschikkingsvrije voorziening geëvalueerd. Bevindingen uit de pilot zouden worden meegenomen in de nieuwe contracten voor ontwikkelingsgerichte dagbesteding die per 2025 in zouden gaan. Echter, gezien de andere aanbestedingen die in 2024 liepen (ambulante begeleiding volwassenen, jeugd, en arbeidsmatige dagbesteding) is besloten de aanbesteding voor ontwikkelingsgerichte dagbesteding en voor kortdurend verblijf met een jaar uit te stellen. De pilot en lopende contracten worden met een jaar verlengd. De subsidieregeling voor de pilot in 2025 is in 2024 vastgesteld door het college. De aanbestedingsprocedure voor de contracten die per 2026 ingaan, is inmiddels gestart.

In 2024 is – in het kader van het integraal zorgakkoord (IZA) - het transformatieplan GGZ voor volwassenen opgesteld op initiatief van Pro Persona, Iriszorg en RIBW. Gemeenten en partners uit het sociaal domein zijn onderdeel van een brede coalitie. Dit plan bevat de richting van de transformatie tot 2030 en zal in 2025 vastgesteld worden.

In de samenwerkplaats van het netwerk sluitende aanpak zijn onder begeleiding van de HAN de leercoalities netwerkzorg en small wins gestart. Dit met als doel om vanuit de praktijk te leren hoe vanuit sociaal domein en GGZ samen zo goed mogelijk aan te sluiten op de hulpvraag van volwassenen met een psychische kwetsbaarheid.

Doel: We ondersteunen inwoners bij het oplossen van mobiliteitsproblemen in en buiten het huis waardoor ze zo lang mogelijk in staat zijn zelfstandig te blijven wonen en mee te doen

- *We evalueren Wmo-klassiek en we hebben nieuwe contracten voor de Wmo huishoudelijke hulp*

In 2024 hebben we wel een intern plan met doelen voor 2025 opgesteld om de wachttijden en wachtlijsten terug te dringen en de kwaliteit van de (toeleiding tot) Wmo-hulpmiddelen, hulp bij het huishouden en vraagafhankelijk Wmo-vervoer te verbeteren. Ook hebben we bepaald hoe we gaan monitoren en meten aan de hand van o.a. doorlooptijden. Eind 2025 rapporteren we op deze doelen en monitoring. En bepalen we wanneer een uitgebreide evaluatie passend is.

In 2024 zijn met 15 aanbieders Hulp bij het huishouden nieuwe contracten ingegaan en zijn we gestart met het inzetten van langdurige indicaties waar geen verbetering in de situatie wordt verwacht. Er is een verkorte indicatieroute en door middel van de signalenroute is het in samenwerking met de aanbieder mogelijk om een indicatie op of af te schalen indien nodig.

De pilot was- en strijkservice is eind 2024 gestart in samenwerking met de Driestroom en Velocity. Deze pilot loopt tot en met juli 2025 en zal worden geëvalueerd.

Ambitie: We zorgen dat kinderen en volwassenen zo veel mogelijk in een (veilige) thuissituatie kunnen leven. We versterken inwoners en gezinnen die de basis van het bestaan niet (meer) op orde hebben of deze dreigen te verliezen

Doel: We versterken jeugdigen en gezinnen zodat er minder kinderen in verblijf opgroeien en als dit moet dan in gezinsvormen en zo kort mogelijk

- *We blijven aandacht vragen voor pleegzorg*

De pleegzorgcampagne is een succes en mede hierdoor is de wachtlijst voor pleegzorg gedaald. Inmiddels is onze wervingscampagne 'Jouw liefde maakt het verschil' als sinds 2020 een begrip in Nijmegen en omstreken. Dit is onze eigen lokale campagne met échte pleeggezinnen in beeld. Hiermee brengen we pleegzorg dichtbij, is er heldere informatie beschikbaar, en komt er meer aandacht en bekendheid. We adverteren het hele jaar door, en met een bijzondere piek in de landelijke week van de pleegzorg eind november. Dit, zodat mensen zich aanmelden als pleegouder en er dus meer gezinnen beschikbaar komen voor eventuele pleegkinderen. Hierdoor daalt de wachtlijst, deze is nu onder de 10. We doen daarbij lokale acties (pleegzorgcompliment, voorlichting en informatieavonden). Pleegzorg, zowel in het eigen netwerk of daarbuiten, is het eerste waar we naar kijken als een kind of jongere een plekje elders nodig heeft als alternatief voor open en gesloten groepen.

- *We gaan in 2024, samen met de regiogemeenten, verder met de transformatie van gezinshuizen en kleinschalig verblijf*

We hebben als regio noodgedwongen onze ambitie om kinderen te laten opgroeien in gezinsvormen (zoals pleegzorg en gezinshuizen) bij te stellen en op zoek te gaan naar meer realistische oplossingen. We hebben als regio Rijk van Nijmegen veel tijd gestoken in het vinden van passende hulp voor alle jeugdigen. In eerste instantie waren we op zoek naar meer gezinshuiscare in onze eigen regio. Na gesprekken met zorgaanbieders, wetenschap en ervaringsdeskundigen concludeerde we dat het lastig wordt om het ondernemingsklimaat voor gezinshuisouders te vergroten. Ook kwamen we tot het inzicht dat het plaatsen in gezinshuiscare voor veel reeds uithuisgeplaatste kinderen een brug te ver is. Ons netwerk gaf aan dat een (her) plaatsing in gezinshuis door trauma en hechtingsproblemen voor een groep kinderen een brug te ver is.

We hebben ervoor gezorgd dat bij de inkoop van de specialistische jeugdhulp (per 2025) er voldoende alternatieven zijn in verblijfsvoorzieningen. Zodat maatwerk mogelijk is voor bijzondere (sub)doelgroepen. Gezien het aantal inschrijvingen, lijkt er vanaf 2025 sprake van een dekkend regionaal zorglandschap.

- *We werken op bovenregionaal niveau aan verschillende ontwikkelingen in de specialistische jeugdhulp*

We hebben de bovenregionale verwerving van de essentiële jeugdhulpfuncties gerealiseerd. Dit hebben we gelijktijdig aan de aanbesteding voor de specialistische jeugdhulp gedaan. De Gelderse jeugdalliantie moet voorkomen (per 1 januari 2025) dat jongeren met een complexe hulpvraag vastlopen in het systeem. Dat ze gelijk de zorg krijgen die nodig is, ook al zijn er meerdere zorgaanbieders nodig om die hulp te leveren. Deze alliantie bestaat uit vijftien samenwerkende jeugdhulporganisaties met verschillende expertises: jeugd- en opvoedhulp, LVB (Licht Verstandelijk Beperkt), GGZ, forensische zorg en verslavingszorg.

Voor onze regio betekent deze ontwikkeling dat een kleine groep jongeren gebruik kan maken van integrale verblijfszorg. Deze is veelal kleinschalig. Een andere mogelijkheid is dat de Gelderse Alliantie ervaring, expertise en specialisme toe kan voegen op de plek waar jongeren wonen. En daarmee dus ook pleeggezinnen, gezinshuizen of (regionaal gecontracteerde) kamertraining of andere woonvormen kan ondersteunen. We verwachten dat het aantal overplaatsingen van kinderen naar andere zorgaanbieders drastisch omlaag gaat, en de zorg aan de meest kwetsbare jongeren beter wordt.

Ook hebben we in 2024 bijgedragen aan de afbouw van – en opbouw van passende alternatieven voor – gesloten jeugdzorg. De middelen die in 2024 vrijkwamen (via SPUK, specifieke uitkeringen) hebben ervoor gezorgd dat jeugdhulpinstellingen in Eefde (Pluryn) en Zetten (Pactum) omgebouwd zijn (of op korte termijn worden omgebouwd) naar kleinschalige voorzieningen die veiligheid en bescherming bieden. Naast deze vastgoedtransitie is middels pilots geleerd van wat het werken in een kleinschalige setting voor professionals betekent. Hoe zij deze zorg kunnen vormgeven en doorontwikkelen, waarbij de aanname is dat het aantal repressieve maatregelen daalt. Einde 2024 hebben we frictiekosten aangevraagd ten behoeve van de

opbouw van alternatieven. Gemeente Nijmegen heeft hierbij de rol gekregen als coördinerend gemeente voor het gebied Oost (Gelderland en Overijssel). In een plan geven we aan hoe we in 2030 zo dicht als mogelijk willen komen bij nul gesloten plaatsingen.

Doel: We verbeteren de veiligheidsketen voor jeugdigen door een systeemgerichte aanpak, meer preventieve jeugdbescherming en duurverkorting van ondertoezichtstellingen

Doel: We voorkomen huisuitzettingen, leiden toe naar zorg, werken aan het perspectief van multi-probleemhuishoudens en beperken de overlast als gevolg van dakloosheid en psychiatrische en/of psychosociale problematiek

- *We rollen de doorbraakaanpak verder uit*
We hebben de doorbraakaanpak verder uitgerold en professionals van verschillende organisaties getraind. Vanuit het huidige coalitieakkoord is € 180.000 beschikbaar gesteld voor de verbreding van de Doorbraakaanpak. In 2024 is hiervoor de kerngroep van het TWES-netwerk getraind in de doorbraakaanpak, bij al hun casuïstiek wordt gebruik gemaakt van het doorbraakgedachtegoed. Daarnaast zijn de Buurtteams Volwassenen getraind (2 aandachtsfunctionarissen per stadsdeel). Ook zijn deels de Buurtteams Jeugd&Gezin, de financieel experts in de wijk en de professionals van Meldpunt Bijzondere Zorg (GGD) getraind. In 2025 volgt de rest. Tot slot zijn er voor de verschillende vindplaatsen de randvoorwaarden georganiseerd zoals monitoring en doorbraakbudget. Zo blijven we het gedachtegoed van de doorbraakaanpak verder verspreiden om zo nog meer legitiem maatwerk te bieden en nog meer besparingen mogelijk te maken.

Doel: We bieden opvang aan inwoners (uit Nijmegen en regio) die dakloos zijn geworden en werken aan herstel richting zo zelfstandig mogelijk wonen en participeren

- *We verminderen de druk op de opvang en borgen de winteropvang voor daklozen*
In overleg met de zorgaanbieders en de Centrale Toegang Maatschappelijke Opvang (GGD) dragen we zorg voor opvang van dakloze mensen. We monitoren de in-, door- en uitstroom van dakloze mensen in de opvang en dragen zorg voor een goede door- en uitstroom. Het gebrek aan voldoende huisvestingsmogelijkheden maakt dat de druk op de opvang niet helemaal weg te nemen is. We zoeken voortdurend naar nieuwe vormen van huisvesting, zie in de tekst verder onderaan. Door de inzet van het Interventieteam en OGGZ-begeleiding dragen we bij aan het verminderen van de druk op de maatschappelijke opvang. Met de inzet van porta cabins is de winteropvang geborgd. Bij het ingaan van het winterprotocol (bij 0 gr.en kouder) en een toename in vraag naar opvang is opschaling mogelijk. We zijn in overleg over de start van een straathulpcoach (start 2025).
- *We verbeteren hulp aan (straat)sekswerkers*
De aanpak en draagvlak van het kennisnetwerk in sekswerk en seksualiteit is verbeterd door verschillende gemeenten te betrekken en preventieactiviteiten uit te breiden. Dit jaar is men gestart met extra aandacht voor de mannelijke sekswerker.
- *We ondersteunen straatsekswerkers met de voor hen ontwikkelde zorgaanpak*
De time-out voorziening, de tippelzone en huiskamer de Cirkel zijn gehandhaafd. De registratieplicht van de sekswerkers op de tippelzone is niet meer van toepassing door het besluit van de rechtbank in juni van 2024. Het aanwijzingsbesluit is ingetrokken. Besloten is om met een maximum van 20 sekswerkers per dag te werken. Sinds die tijd monitoren we nauwgezet op aantallen sekswerkers en klanten, incidenten en signalen van mensenhandel.
- *We ondersteunen ongedocumenteerden*
Voor mensen zonder documenten is in de stad sinds 2014 een sobere opvang geregeld. In zogenaamde Bed-, Bad- en Broodvoorzieningen (BBB-opvang) wordt onderdak, een warme douche en eten aangeboden. In 2024 werd duidelijk dat het in 2018 opgestelde plan om een landelijk dekkend netwerk van begeleidings- en

opvangvoorzieningen voor mensen zonder documenten (Landelijke Vreemdelingen Voorziening) zou stoppen in 2025. De ondersteuning van uitgeprocedeerde asielzoekers blijft in de plannen van het ministerie beperkt tot de voorbereiding van (gedwongen) terugkeer. Het ministerie heeft laten weten dat gemeenten zelf door kunnen gaan met de BBB-opvang maar dan zonder bijdrage van het rijk.

We gaan door met het opvangen van inwoners die dakloos zijn geworden, waaronder ook mensen zonder documenten. Deze plannen zijn opgenomen in het beleidskader Asiel & Integratie 2025-2028. In 2024 zijn daarnaast de bestaande samenwerkingsvormen met lokale opvangorganisaties en landelijke partners via het Lokaal Samenwerkingsoverleg (LSO) voortgezet. Daarnaast zijn er in 2024 nieuwe zorgpartners betrokken bij de begeleiding van de doelgroep en werken deze samen in het opnieuw opgezette Transcultureel Team (TCT) van lokale zorgorganisaties.

Doel: We bieden een beschermende woonomgeving aan inwoners (uit Nijmegen en regio) die vanwege hun ernstige psychiatrische of psychosociale problemen (nog) niet in staat zijn zelfstandig te wonen en werken aan herstel richting zo zelfstandig mogelijk wonen en participeren

- *Verdere ondersteuning en hulp aan volwassenen/wonen met zorg*

We hebben afgelopen jaar nieuwe raamovereenkomsten gesloten met zorgaanbieders Beschermd Wonen voor 2025-2030 (met verlengingsmogelijkheden tot 1-1-2035). Hiermee hebben we meer en een meer divers zorgaanbod Beschermd Wonen gecontracteerd voor inwoners van Gelderland-zuid. In de nieuwe contracten is meer aandacht voor het bieden van zorg aan inwoners met complexe zorgvragen, het bevorderen van Beschermd Thuis en uitstroom en het voorkomen van intramurale zorg. Daarnaast hebben we ingezet op het realiseren van een gespreid zorglandschap binnen de regio en het ontwikkelen van een toekomstbesteding zorglandschap door middel van innovatie, kennisdeling en samenwerking.

- *We creëren een solide basis voor de regionale samenwerking beschermd wonen en maatschappelijke opvang per 2024*

De regionale samenwerking Gelderland-zuid is versterkt door financiële afspraken om kosten en baten Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang samen te delen vanaf 1-1-2025. Daarnaast werken we met de regiogemeenten aan het versterken van de lokale opvang- infrastructuur in de regiogemeenten en het bevorderen van zorgaanbod in de regio zodat meer inwoners Beschermd Wonen zorg dichtbij en Thuis ontvangen.

- *We realiseren en continueren wonen met zorg en ondersteuning*

In oktober 2024 concretiseerden we voor de gehele Groene Metropoolregio de ambities uit de Woondeal 2.0 met een Regionaal Afsprakenkader Huisvesting Aandachtsgroepen op een 4-tal thema's:

- Vitale wijken (spreiding, preventie & Community-building)
- Toewijzing (evenwichtig, effectief en spreiding)
- De taart vergroten
- Wonen & Zorg Ouderen.

In december 2024 is de lokale, Nijmeegse Woonzorgvisie mét uitvoeringsagenda vastgesteld. In deze woonzorgvisie verbinden we landelijke en regionale ambities op Wonen & Zorg voor ouderen en aandachtsgroepen met lokale kansen en partijen.

Met zorgpartijen en corporaties werkten we in 2024 aan de opgave om gepaste huisvesting én zorg voor aandachtsgroepen te creëren. Via de Werkgroep Bijzondere Bemiddeling (WBB) stelden woningcorporaties in de regio Rijk van Nijmegen 6% van de vrijkomende sociale huurwoningen beschikbaar voor aandachtsgroepen. In 2024 zijn 9 Housing First-trajecten gestart. Housing First is een vorm van wonen met ambulante, intensieve begeleiding en bedoeld voor dakloze mensen met meervoudige problemen waarbij de toewijzing van een woning de start is van een traject waarbij zelfstandig wonen het doel is.

We continueerden Binder (woonproject in het oude belastingkantoor) en Droombankje, een tussenvoorziening voor economisch dak- en thuisloze mensen. Met Portaal en Onder de Bomen startten we met de bouw van Bongerd, een gemengd wonen-project. Dit inclusieve woonproject draagt na oplevering bij aan uitstroom uit Beschermd Wonen.

We realiseerden in 2024 meer (flexibele) woonruimte voor spoedzoekers, dak- en thuisloze mensen, statushouders en andere speciale doelgroepen. Samen met de woningbouwcorporatie realiseerden we circa 500 flexibele woningen (NDW21), waarvan er 150 bestemd zijn voor statushouders. Met de samenwerkende corporaties was afgesproken dat we 30% van de woningen inzetten om statushouders te huisvesten. Hierdoor ontstaat een gemengde, leefbare wijk in het hart van Winkelsteeg waar we een grote groep statushouders een nieuwe toekomst bieden.

We boden passende ondersteuning aan 8 bewoners van de Zorgwoningen in de Weezenhof. Eind november 2024 heeft de Raad van State alle hoger beroepschriften ongegrond verklaard en de tijdelijke vergunning voor 5 soortgelijke Skaeve Huse in Nijmegen Noord definitief verleend. De voorbereidingen hiervoor zijn opgestart.

Doel: We bieden slachtoffers van huiselijk geweld en kindermishandeling een veilige omgeving en er wordt ingezet op het voorkomen, vroegsignaleren, stoppen en duurzaam doorbreken van geweld

- *We blijven investeren in veiligheid*
In 2024 hebben we belangrijke stappen gezet om huiselijk geweld en kindermishandeling (HGKM) te voorkomen, vroeg te signaleren en duurzaam door te breken. Wij hebben verschillende leerbijeenkomsten georganiseerd. Hierdoor leren professionals elkaar beter kennen en werken zij steeds beter samen. Het blijft echter een aandachtspunt om de problematiek breder te analyseren en niet alleen te focussen op één gezinslid, maar op de dynamiek in het hele gezin. De kennisbank en het toekomstscenario zijn hierin ondersteunend. Organisaties vinden elkaar steeds beter, wat leidt tot een effectievere aanpak van complexe casussen en meer oog voor de gezinsdynamiek. Professionals worden dankzij de kennisbank, trainingen en bijeenkomsten beter ondersteund in het tijdig herkennen en aanpakken van geweld. Al met al zorgt dit ervoor dat slachtoffers profiteren van een sterker netwerk in onze regio.

Verbonden partijen en samenwerking

We kunnen onze doelstellingen niet alleen bereiken. We werken samen met netwerkpartners en andere programma's binnen de gemeente. We zijn aanwezig in de wijk en betrekken inwoners bij ontwikkelingen in de stad. Zo hebben we de laatste jaren geïnvesteerd in de samenwerking met inwoners, inwonersorganisaties en met sociale ondernemingen, zoals BUUR, de Wijkfabriek en de Broerderij. Ook geven we subsidies aan inwoners om wijkinitiatieven te verwezenlijken. Samen met vele organisaties, professionals, vrijwilligers en inwoners blijven we werken aan het versterken van de sociale basis in wijken, stadsdelen en de stad. Deze lerende samenwerking is een belangrijke pijler binnen de kadernota Samen werken, samen sterk.

We werken samen met een groot aantal maatschappelijke instellingen, stichtingen en verenigingen. We hebben subsidierelaties met een aantal grote welzijnsinstellingen zoals Bindkracht10 en Sterker sociaal werk voor onder meer de uitvoering van welzijnswerk in de wijk. We werken samen met de GGD voor onder andere de inzet van jeugdartsen en -verpleegkundigen, het bestrijden van infectieziekten, gezondheidsbevordering en de toegang tot beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Ook geven wij opdracht aan Stichting Oidos en Stichting Buurteamorganisatie Volwassenen voor de uitvoering van de Buurteams Jeugd&Gezin en Volwassenen.

Op grond van de Wmo en de Jeugdwet kopen we regionaal zorg in bij een groot aantal aanbieders die zorg leveren op het gebied van beschermd wonen, ambulante Wmo, huishoudelijke hulp, ambulante jeugdhulp en jeugdzorg met verblijf. We werken samen met Straatdokters, die zich inzetten voor de gezondheid van daklozen. We subsidiëren grote zorginstellingen voor maatschappelijke opvang. We werken nauw samen met onderwijsinstellingen, woningcorporaties, verzekeraars en het Werkbedrijf Rijk van Nijmegen. Voor de uitvoering van het Wmo- en Jeugdwet-vervoer werken we samen met de bedrijfsvoeringsorganisatie doelgroepenvervoer regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN).

We werken intensief samen met huisartsen, onder andere door middel van de inzet van de praktijkondersteuners huisartsenzorg jeugd te realiseren. Huisartsen zijn onder andere verantwoordelijk voor verwijzing naar de Jeugdwet en naar de volwassen GGZ. Om de veiligheid van onze inwoners te kunnen waarborgen werken we samen met Veilig Thuis waar kindermishandeling en huiselijk geweld gemeld kan worden. We subsidiëren verschillende gecertificeerde instellingen voor de uitvoering van (preventieve) jeugdbescherming en jeugdreclassering. Ook werken we samen met politie en justitie.

In het verleden zijn al grote stappen gezet rondom de vormgeving van de regionale samenwerking beschermd wonen, echter werd de doordecentralisatie jaar na jaar uitgesteld. Nijmegen blijft acteren als centrumgemeente, maar de samenwerking met de regio intensificeert omdat gemeenten per 2025 een grotere (budget)verantwoordelijkheid hebben gekregen dan voorheen.

Wat heeft het gekost

Begrotingswijzigingen

Bedragen x €1 mln		Besl.niveau	Besl.datum	Besl.nr	Baten	Lasten	Saldo	
Stadsbegroting 2024-2027 primitief					-20,4	282,9	262,5	N
Wijzigingen								
BW-01897	VM2023-II Verzamelvoorstel	raad	20-12-2023	4.13	-1,2	2,6	1,4	V
BW-01911	VM2024-I Verzamelvoorstel	college			-7,0	7,9	0,8	N
BW-01913	lumpsumbudget 2024 Buurtteams	college	28-11-2023	4.6	0,0	0,0	0,0	V
BW-01935	stadsrek. 2023 budgetoverheveling	college	5-6-2024	35/2024	0,0	0,2	0,2	N
BW-01944	VM2024-II Meldingen	college			-50,9	42,7	-8,2	V
BW-01945	VM2024-II Verzamelvoorstel	college			-1,0	1,2	0,1	V
Totaal	Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg				-80,6	337,5	256,9	N

De primitieve begroting bedroeg 262,5 miljoen euro. Hier is 5,6 miljoen euro op verminderd, zodat de totale dynamische raming is uitgekomen op 256,9 miljoen euro.

Lastenzijde

Ten opzichte van de primitieve begroting is 54,6 miljoen toegevoegd aan lasten. Hiermee komen de lasten op 337,5 miljoen euro. De voornaamste effecten aan de lastenkant zijn geweest:

BW-01897 VM2023 II Verzamelvoorstel (2,6 miljoen euro lasten):

- Bij de 2e Voortgangsmonitor 2023 is besloten om de Parlementaire Ondervraging Kinderopvangtoeslag (POK)-middelen over te hevelen van 2023 naar 2024 voor de inzet van de Proeftuin Toekomstscenario Gelderland Zuid.
- Bij de 2e Voortgangsmonitor 2023, zijn extra middelen voor de GGD van 0,1 miljoen euro, voor het RVP toegevoegd aan de begroting.
- Bij de 2e Voortgangsmonitor 2023 is er voor 0,7 miljoen euro bij de stadsrekeningen 2023 overgeheveld t.b.v. inburgering, antidiscriminatie, STIP's en VN verdrag gehandicapten.

BW-01911 VM2024 I Verzamelvoorstel (7,9 miljoen euro lasten)

- Bij de 1e Voortgangsmonitor 2024 is het budget IZA (Integraal Zorgakkoord) van 2,6 miljoen euro als lasten opgenomen.
- De middelen van SPUK GALA 2023 mochten voor maximaal 20% doorgeschoven worden naar 2024. Dit is bij de 2e Voortgangsmonitor voor 0,3 miljoen euro gedaan.
- In de 1e Voortgangsmonitor 2024 zijn extra lasten opgenomen vanwege uitgaven van de SPUK-DOS uitkering (dagbesteding) van 0,2 miljoen euro.
- Bij de 1e Voortgangsmonitor 2024 zijn de via de circulaire ontvangen middelen van 0,5 miljoen euro, voor het faciliteitenbesluit 2023, maatschappelijke begeleiding statushouders (zijnde een correctie van 2017-2022)s en voorElip verwerkt.

- De specifieke uitkering Bovenregionale Expertisecentra voor gespecialiseerde jeugdhulp (BOEG) is op baten-niveau toegenomen met 3,2 miljoen euro (1e VM).

BW-01913 Lumpsumbudget 2024 Buurtteams (0 lasten)

BW-01935 Stadsrekening 2023 Budgetoverhevelingen (0,2 miljoen euro lasten)

- Middels een budgetoverheveling bij de stadsrekening 2023 is 0,2 miljoen euro overgeheveld rondom onbenut projectbudget dat regiogemeenten niet in 2023 hadden ingezet. Met deze budgetoverheveling naar 2024 heeft de regio, in lijn met de gemaakte regionale afspraken, dit bedrag alsnog kunnen inzetten.

BW-01944 VM2024 II Meldingen (42,7 miljoen euro lasten)

- Voor de opvang van Oekraïners en de gerealiseerde Noodopvang in Winkelsteeg en Koudenhoek ontvangt de gemeente in 2024 voor 50,9 miljoen euro aan Rijks-middelen. Met hetzelfde bedrag hebben we ook de lasten opgehoogd. Bij VM2024 II hebben wij de verwachting uitgesproken dat wij de opvang voor 8,3 miljoen aan lagere lasten zullen realiseren. Met dit bedrag van 8,3 miljoen is vervolgens de lastenbegroting naar beneden bijgesteld.

BW-01945 VM2024 II Verzamelvoorstel (1,2 miljoen euro lasten)

- Bij de 2e Voortgangsmonitor 204 is besloten een budget van 0,7 miljoen euro over te hevelen naar 2025 voor statushouder en inburgering.
- Bij de 2e Voortgangsmonitor 2024 is besloten een budget van 0,4 miljoen euro over te hevelen naar 2025 voor ruimte voor ontmoeten en Stips .
- De SPUK GALA middelen zijn door het Rijk in 2024 met 0,1 miljoen euro geïndexeerd. Dit is verwerkt bij de 2e Voortgangsmonitor 2024
- Bij de 2e Voortgangsmonitor 2024 is besloten om de Bed, Bad, Brood middelen uit de septembercircularisatie, 0,2 miljoen euro, over te hevelen naar 2025.

Batenzijde

Ten opzichte van de primitieve begroting is 60,2 miljoen euro toegevoegd. Hiermee komen de baten op 80,6 miljoen euro. De voornaamste effecten aan de lastenkant zijn geweest:

BW-01897 VM2023 II Verzamelvoorstel (1,2 miljoen baten):

BW-01911 VM 2024 I Verzamelvoorstel (7,0 miljoen euro baten)

- De middelen van SPUK GALA 2023 mochten voor maximaal 20% doorgeschoven worden naar 2024. Dit is voor 0,3 miljoen euro gebeurd.
- Bij de 1e voortgangsmonitor 2024 zijn de SPUK middelen voor IZA (Integraal Zorgakkoord) zijn voor 2,6 miljoen euro als baten opgenomen.
- Extra inkomsten vanwege ontvangst van de SPUK-DOS uitkering (dagbesteding) van 0,2 miljoen euro.
- De specifieke uitkering Bovenregionale Expertisecentra voor gespecialiseerde jeugdhulp (BOEG) is op lastenniveau toegenomen met 3,2 miljoen euro (1e VM).
- Voor de Proeftuin Toekomstscenario Gelderland Zuid is een subsidie van 0,5 miljoen euro van het rijk ontvangen.

BW-01935 Stadsrekening 2023 Budgetoverhevelingen (50,9 miljoen euro baten)

BW-01945 VM2024 II Verzamelvoorstel (1,2 miljoen euro baten)

- De SPUK GALA middelen zijn door het Rijk in 2024 met 0,1 miljoen euro geïndexeerd. Dit is verwerkt bij de 2e voortgangsmonitor 2025.

BW-01944 VM2024 II Meldingen (50,9 miljoen euro baten)

- Voor de opvang van Oekraïners en de gerealiseerde Noodopvang in Winkelsteeg en Koudenhoek ontvangt de gemeente in 2024 voor 50,9 euro miljoen aan baten. De vergoeding vindt plaats op basis van het aantal beschikbare opvangplaatsen tegen een vastgesteld bedrag per dag.

Een [overzicht met links](#) naar de bestuurlijke besluitvorming is beschikbaar onder de bijlagen, onderdeel begrotingswijzigingen.

Toelichting per ambitie

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 na wijziging	Rekening 2024	Vershil
Lasten				
Vitaal woon & leefklimaat in wijken	11,8	13,0	12,6	0,4
Eigen regie, respect en onderlinge steun	159,3	206,8	212,0	-5,2
Ondersteuning volwassenen, gezinnen en kinderen	111,8	117,7	119,1	-1,4
	282,9	337,5	343,7	-6,2
Baten				
Vitaal woon & leefklimaat in wijken	6,0	6,3	6,4	0,1
Eigen regie, respect en onderlinge steun	8,6	64,4	67,9	3,4
Ondersteuning volwassenen, gezinnen en kinderen	5,7	9,8	10,0	0,2
	20,4	80,6	84,3	3,7
Totaal per programma	262,5	256,9	259,4	-2,5

Vershil = Begroting na wijziging -/- Rekening (+ = voordeel; - = nadeel)

Totaal programma

Aan het programma Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg geven we per saldo 259,4 miljoen euro uit. Het grootste deel hiervan gaat naar de ambitie *Eigen regie, respect en onderlinge steun*.

Per ambitie

We hebben wijken met een vitaal & gezond leefklimaat waar inwoners zich thuis voelen en mee kunnen doen

Ten opzichte van de dynamische begroting is er per saldo 0,5 miljoen euro voordeel op deze ambitie.

Lasten: 0,4 miljoen euro voordeel

Baten: 0,1 miljoen euro voordeel

Bij onderstaande doelen lichten we de oorzaken voor de grootste afwijkingen toe.

Doel: Versterkte mogelijkheden in de wijk

Lasten: 0,4 miljoen euro voordeel

Baten: 0,1 miljoen euro voordeel

Het voordeel van 0,4 miljoen euro vond met name plaats bij de exploitatie van de Wijk- en buurtcentra. Ten opzichte van de dynamische begroting vielen de kosten van elektriciteit en aardgas lager uit dan begroot. Het voordeel op de baten van 0,1 miljoen is een gevolg van een afrekening van de servicekosten. Deze opbrengsten zijn nog niet opgenomen in de begroting.

Doel: Gezonde leefomgeving, fysiek en sociaal

Lasten: 0,1 miljoen euro nadeel

Baten: 0,1 miljoen euro voordeel

Het rijk staat verschuiving van 15% van de SPUK-middelen GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord) toe. Hierdoor is er 0,1 miljoen euro meer uitgegeven bij gezonde leefomgeving, wat gedekt wordt door de GALA middelen.

We zorgen dat inwoners eigen regie kunnen voeren over hun leven, gezin en gezondheid en actief deel kunnen nemen aan de maatschappij. Men heeft respect voor elkaar en ondersteunt elkaar.

Ten opzichte van de dynamische begroting is er per saldo 1,8 miljoen euro nadeel op deze ambitie.

Lasten: 5,2 miljoen euro nadeel

Baten: 3,4 miljoen euro voordeel

Bij onderstaande doelen lichten we de oorzaken voor de grootste afwijkingen toe.

Doel: Ondersteuning van ontmoeting, participatie en vrijwilligerswerk

Lasten: 0,1 miljoen euro nadeel

Het afboeken van een restwaarde van een investering heeft geleid tot een nadeel van 0,2 miljoen euro. Het betreft de Hubertusstraat 50 (hobbycentrum). Na onderzoek is gebleken dat kapitaallasten uit het verleden ten onrechte drukken op het pas later aangeschafte pand. De technische levensduur is dus korter gebleken.

Daarnaast is er een voordeel van 0,1 miljoen euro, door het niet volledig uitgeven van diverse subsidiebudgetten en overige kosten.

Doel: Stimulering activiteiten die inclusie bevorderen

Lasten: 0,3 miljoen euro voordeel

Een voordeel van 0,1 miljoen euro wordt veroorzaakt door het laten vrijvallen van het budget “Ouderen Versterken Sociale Basis” (overgehevelde middelen uit de decembercirculaire 2022). Vanwege krapte in beleids capaciteit is het in 2024 niet gelukt om deze a-structurele middelen nog uit te geven.

Verder wordt het voordeel voor 0,1 miljoen euro veroorzaakt door het niet volledig uitgeven van de middelen die beschikbaar zijn gesteld voor anti-discriminatie en het VN verdrag Gehandicapten.

Tot slot is er een voordeel van 0,1 miljoen euro dat voor de helft veroorzaakt wordt door het niet volledig uitgeven van subsidie- en overige budgetten en door, bij definitieve subsidie vaststellingen 2023, teruggevorderde subsidies.

Doel: Stimulering zelfstandigheid en zelfredzaamheid

Lasten: 2,0 miljoen euro nadeel

Baten: 1,5 miljoen euro voordeel

Inburgeringsvoorzieningen:

De lasten voor de inburgeringsvoorzieningen, die volledig betaald worden door de SPUK-inburgeringsmiddelen die we hiervoor van het rijk ontvangen, zijn 0,8 miljoen euro hoger dan begroot. Dit verklaart 0,8 miljoen euro voordeel bij de baten en 0,8 miljoen euro nadeel bij de lasten.

Statushouders:

Bij de definitieve vaststelling van subsidies van instellingen is er over de jaren 2023 een bedrag van 0,1 miljoen euro teruggevorderd.

Dagbesteding ouderen:

De subsidiebudgetten zijn voor 0,1 miljoen euro niet uitgegeven, met name bij de dagbesteding ouderen.

Opvang ontheemden Oekraïne en Noodopvang Winkelsteeg en Koudenhoek

Bij de 2^e Voortgangsmonitor 2024 hebben wij voor de opvang Oekraïners en de Noodopvang Winkelsteeg en Koudenhoek een voordeel gemeld van 8,3 miljoen euro. Bij het opmaken van de rekening blijkt het resultaat uit te komen op 7,7 miljoen euro; dat is 0,6 miljoen euro lager dan verwacht.

Dat verschil wordt verklaard door een voordeel bij de baten van afgerond 0,7 miljoen euro als gevolg van onder andere de ontvangst van de rijksmiddelen voor de uitvoering van de werkzaamheden opvang Oekraïners op het niveau van de Veiligheidsregio. Op het vlak van de uitgaven daarentegen blijkt dat de lasten bij de opvang van

Oekraïners fors meevielen en bij de Noodopvang Koudenhoek juist hoger uitvielen dan verwacht, totaal afgerond 1,4 miljoen euro hogere lasten.

Doel: Stimulering informele hulp en mantelzorg

Lasten: 0,6 miljoen euro voordeel

Door het inzetten van Integraal Zorg Akkoord (IZA) - en Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) middelen voor al reeds geraamde subsidies in de begroting, vallen middelen vrij in het jaar 2024. Voor zowel GALA als IZA ontvangen we een specifieke uitkering van het rijk (SPUK). Het voordeel op dit onderdeel is 0,5 miljoen euro. Het betreft subsidies voor RIBW Inloop, IXTA-NOA en een deel van de uitgaven voor het mantelzorgcompliment. Daarnaast zijn de subsidiebudgetten voor 0,1 miljoen euro niet ingezet/teruggevorderd door definitieve subsidievaststellingen 2023, teruggevorderde subsidies en door lagere uitgaven op de dagbesteding, het vrijwilligers/maatjesproject. Dat laatste door terughoudendheid in het starten van nieuwe projecten/subsidieverleningen met het oog op de financiële krapte in 2024 en verder.

Doel: Sterk opvoedklimaat

Lasten: 0,6 miljoen euro voordeel

Baten: 0,1 miljoen euro nadeel

Het voordeel van 0,6 miljoen euro op de lasten wordt veroorzaakt doordat niet alle subsidies voor dit onderdeel zijn uitgegeven (0,2 miljoen euro voordeel). Daarnaast is besloten om een van de subsidies te bekostigen uit de NPO middelen (0,3 miljoen euro voordeel). Daarnaast is er een voordeel van 0,1 miljoen euro door de OMBD STORM, deze lagere uitgaven zijn aan de batenzijde een nadeel van 0,1 miljoen euro.

Doel: Bescherming gezondheid inwoners (tegen infectieziekten, ongunstige milieufactoren en seksuele gezondheidsrisico's)

Baten: 0,6 miljoen euro voordeel

Wij vorderen als gemeente een deel van de door de GGD betaalde BTW terug in verband met de btw-koepelvrijstelling. Het door ons teruggevorderde bedrag is 0,6 miljoen euro hoger dan begroot. Dat de BTW-opgave van de GGD dit jaar zoveel hoger is, wordt voornamelijk veroorzaakt door extra kosten dit jaar voor de investeringen voor de nieuwbouw, de inrichting van het nieuwe pand en de daarmee samenhangende vervanging van ICT-middelen, maar ook door inhuur.

Doel: Preventieve basisinfrastructuur ter bevordering van volksgezondheid

Lasten: 0,3 miljoen euro voordeel

Baten: 0,2 miljoen euro voordeel

Het lastenvoordeel van 0,3 miljoen euro bestaat voor 0,1 miljoen euro uit lagere uitgaven aan de GGD. Enerzijds vanwege vertraging bij een verbouwing van een consultatiebureau waardoor in 2024 nog geen extra huur betaald hoefde te worden en anderzijds lagere kosten voor het Rijksvaccinatieprogramma (RVP). Daarnaast zijn door het inzetten van de IZA - middelen voor al geraamde uitgaven in de begroting middelen vrijgevallen in het jaar 2024 wat heeft geleid tot een voordeel van 0,2 miljoen euro. Het betreft een deel van de subsidie van de gezondheidsmakelaars.

Het voordeel aan de batenkant wordt veroorzaakt door een betaling van de GGD. Als bij de GGD de Algemene Reserve hoger is dan de streefnorm, wordt het meerdere teruggestort naar de gemeenten. Bij de jaarrekening 2023 bleek dit het geval te zijn waardoor er 0,2 miljoen euro betaald is aan de gemeente Nijmegen.

Doel: Verkleinen gezondheidsverschillen

Lasten: 0,1 miljoen euro voordeel

Door het inzetten van IZA- middelen voor al geraamde uitgaven in de begroting vallen middelen vrij in het jaar 2024, dit leidt tot een voordeel van ruim 0,1 miljoen euro. Het betreft de subsidie voor Beweeg je Fit en Coöperatieve Verloskundigen.

Doel: Ondersteuning volwassenen

Lasten: 0,5 miljoen euro nadeel

Het lumpsumbudget van Buurtteams Volwassenen is in 2024 verhoogd met 0,5 miljoen euro.

Doel: Ambulante jeugdhulp en dagbesteding

Lasten: 3,7 miljoen euro nadeel

Baten: 0,1 miljoen euro voordeel

De overschrijding van de begrote lasten betreft een nadeel van 2 miljoen euro op ambulante jeugdhulp en een nadeel van 1,8 miljoen euro op de jeugd-ggz. Verder laat logeren een klein positief resultaat zien van 0,2 miljoen euro.

De tekorten van de jeugd-ggz zijn in lijn met de melding en verwachting bij de 2^e Voortgangsmonitor. De tekorten op ambulante jeugdhulp zijn minder groot dan de melding en verwachting bij de 2^e voortgangsmonitor. Ambulante jeugdhulp, en dan met name het onderdeel begeleiding, is de zorgsoort waarop door de gemeente Nijmegen intensief is en wordt gestuurd om de trend in de kostenstijging te kunnen doen doorbreken. Eerder in 2024 hebben wij al geconcludeerd dat de kostenstijging voornamelijk zit in een stijging van gemiddelde kosten per cliënt en niet zo zeer in de aantallen cliënten; daarnaast hadden we al de ambitie om het aandeel basishulp door de Buurtteams Jeugd en Gezin te vergroten. Op basis hiervan zijn er gericht acties uitgezet om de groei van de kosten voor begeleiding om te buigen. In 2024 hebben we € 1,6 miljoen minder uitgegeven aan begeleiding dan in 2023. De gemeenteraad heeft besloten tot de invoering van bestedingsruimten in de contracten van Wmo en Jeugd. Hoewel de taakstelling voor 2025 en verder fors is, geloven we dat we met deze maatregel zowel de zorg betaalbaar houden en richting de stad de boodschap afgeven dat we ons niet kunnen permitteren om het zorggebruik oneindig te laten groeien. Het resultaat in 2024 op ambulante jeugdhulp lijkt een mooie eerste stap in realisering van deze bestedingsruimten.

De hoger gerealiseerde baten dan begroot worden veroorzaakt door ontvangen bedragen uit voorgaande jaren.

Doel: Zelfstandig wonen en participeren

Lasten: 1,7 miljoen euro nadeel

Baten: 0,2 miljoen euro voordeel

Huishoudelijke hulp

Op Wmo huishoudelijke verzorging is per saldo 1,4 miljoen euro minder uitgegeven dan begroot. Dit is conform de verwachting van de 2^e Voortgangsmonitor. Het overschot wordt veroorzaakt door voordelen op huishoudelijke verzorging en PGB-budgetten, resp. 0,7 en 0,7 miljoen euro. Vanaf 2022 zijn er achterstanden ontstaan bij het verwerken van de aanvragen Wmo als gevolg van onderbezetting bij de Wmo consulenten. In 2024 is het nog niet gelukt om met de huidige bezetting de wachttijden te laten afnemen. Dit heeft ook effect op de financiële prognose waarbij rekening is gehouden met een groei van het aantal cliënten.

Wmo Nieuw

Op Wmo nieuw (begeleiding en dagbesteding) is per saldo 2,9 miljoen euro meer uitgegeven dan begroot. Dit is binnen de eerder aangegeven bandbreedte in de 2^e Voortgangsmonitor. De Buurtteams Volwassenen zijn goed op weg, wat er voor zorgde dat het aantal cliënten met geïndiceerde begeleiding in november 2024 is gedaald met

57% ten opzichte van december 2021. In de begroting 2024 wordt echter al rekening gehouden met een daling van 80% van het aantal cliënten op geïndiceerde begeleiding. Dit is, samen met indexatie van de tarieven, de belangrijkste oorzaak van het tekort op begeleiding. Het tekort op dagbesteding wordt veroorzaakt door een stijging van de subsidiëring voor de pilot indicatievrije ontwikkelingsgerichte dagbesteding en nabetalingen over vorig jaar.

De bovenstaande tekorten worden gedempt door de dalende uitgaven voor de PGB. Tot slot zien we ook dat de uitgaven op tijdelijke verblijf lichtverstandelijk beperkte 18+ hoger zijn dan eerder begroot. Dit tekort is incidenteel van aard, vanaf 2025 valt dit onder de producten binnen Beschermd Wonen.

Doel: Ondersteuning mobiliteitsproblemen

Lasten: 0,8 miljoen euro voordeel

Baten: 0,1 miljoen euro voordeel

Op Wmo hulpmiddelen is per saldo 0,8 miljoen euro minder uitgegeven dan begroot. Dit voordeel is 0,3 miljoen euro lager dan ingeschat bij de 2e Voortgangsmonitor. Onze leverancier van hulpmiddelen had een facturatieachterstand. Er heeft na de 2e Voortgangsmonitor een herstelactie plaatsgevonden waardoor de realisatie hoger uitvalt. Het overschot wordt voor 0,2 miljoen euro verklaard door vraagafhankelijk vervoer doordat de indexatie lager is uitgevallen. Vanaf 2022 zijn er achterstanden ontstaan bij het verwerken van de aanvragen Wmo als gevolg van onderbezetting bij de Wmo consulenten. In 2024 is het nog niet gelukt om met de huidige bezetting de wachttijden te laten afnemen. Dit heeft ook effect op de financiële prognose waarbij rekening is gehouden met een groei van het aantal cliënten.

We zorgen dat kinderen en volwassenen zo veel mogelijk in een (veilige) thuissituatie kunnen leven. We versterken inwoners en gezinnen die de basis van het bestaan niet (meer) op orde hebben of deze dreigen te verliezen.

Ten opzichte van de dynamische begroting is er per saldo 1,2 miljoen euro nadeel op deze ambitie.

Lasten: 1,4 miljoen euro nadeel

Baten: 0,2 miljoen euro voordeel

Bij onderstaande doelen lichten we de oorzaken voor de grootste afwijkingen toe.

Doel: Minder kinderen in verblijf

Lasten: 5,1 miljoen euro nadeel

Baten: 1,8 miljoen euro voordeel

De overschrijding van de lasten wordt voor 1,6 miljoen euro veroorzaakt door de OMBD minderjarige terugkeerders. Deze hogere uitgaven zijn aan de batenzijde een voordeel. 0,4 miljoen euro wordt veroorzaakt door facturen die betrekking hebben op voorgaande jaren. Verder is er een nadeel van 3,1 miljoen euro op Jeugdzorg met verblijf. Dit is in lijn met de melding en verwachting bij de 2e Voortgangsmonitor.

Het meerjarige beeld dat gevormd is tijdens de melding van de 1e en de 2e Voortgangsmonitor, namelijk dat de kosten van jeugdzorg in verblijf blijven stijgen, blijft ongewijzigd. Daarbij geldt dat de beïnvloedbaarheid van deze kosten beperkt is, onder andere door de positie van wettelijke verwijzers als huisartsen, rechters en gecertificeerde instellingen. Ook heeft landelijk beleid invloed. Wel blijven we sturen op minder uithuisplaatsingen en passende zorg bij complexe casuïstiek. De beweging naar kleinschaligheid in verblijf zorgt voor hogere kosten (minder kinderen op een groep). Daarnaast hebben we soms te maken met complexe situaties waar zorg gestapeld wordt. Met de aanbesteding specialistische jeugdhulp en Essentiële Functies per 1 januari 2025 nemen we maatregelen om stapeling tegen te gaan. Komend jaar vertalen we het landelijke oordeel van de deskundigencommissie in januari 2025 naar een actualisatie van het Regioprogramma + lokaal plan Jeugd. In deze programma's wordt richting gegeven aan de vastgestelde Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028.

Doel: Verbeterde veiligheidsketen

Lasten: 0,6 miljoen euro nadeel

Onderdelen van de verbeterde veiligheidsketen zijn de Jeugdbescherming en de Jeugdreclassering. Hier zien we een nadeel van 0,6 miljoen euro. Dit wordt veroorzaakt doordat de tarieven van deze zorgsoorten sterk gestegen zijn omdat er vanaf 2024 met landelijke tarieven wordt gewerkt.

Doel: Voorkomen van huisuitzettingen en opvang voor daklozen

Lasten: 1,0 miljoen euro nadeel

Baten: 1,4 miljoen euro voordeel

De activiteiten binnen dit doel richten zich op de maatschappelijke opvang, waarvoor Nijmegen als centrumgemeente fungeert in de regio Gelderland-Zuid. In vergelijking met voorgaande jaren is het geconstateerde resultaat aanzienlijk verbeterd. Dit is het gevolg van een bijstelling in de stadsbegroting 2024 en verder, waarbij de begroting beter is afgestemd op de daadwerkelijke verwachte realisatie. Zowel de middelen voor maatschappelijke opvang als voor beschermd wonen zijn in lijn gebracht met deze verwachtingen. De totale (verwachte) overschotten zijn verwerkt ten gunste van de algemene middelen.

Binnen dit doel zijn zowel voordelen als nadelen te constateren. Door de toenemende druk op opvangvoorzieningen is er sprake van een uitbreiding van subsidies aan stedelijke partijen die opvang, begeleiding, bemoeizorg en preventieactiviteiten verzorgen. Daartegenover staat een daling in de lasten voor de overloopvoorziening Grand Care, evenals lagere kosten voor de winteropvang dan eerder begroot. Bovendien hebben we extra middelen ontvangen van het rijk in het kader van het Nationaal Actieplan Dak- en Thuisloosheid en zijn er middelen ingezet vanuit het Integraal Zorg Akkoord, de zogenaamde IZA-middelen.

Doel: Beschermd woonomgeving

Lasten: 1,2 miljoen euro voordeel

Baten: 0,3 miljoen euro voordeel

Deze centrumgemeentetaak heeft betrekking op Wmo Beschermd Wonen en laat een minder significant voordeel zien dan in eerdere jaren. De oorzaak hiervan ligt grotendeels in het feit dat er tijdens de stadsbegroting 2024 en volgende jaren al verwachte voordelen zijn ingeboekt. Het voordeel valt hoger uit dan in de 2e Voortgangsmonitor geprognosticeerd door enkele ontwikkelingen. Enerzijds zien we een groei in het aantal maatwerkovereenkomsten. Anderzijds zien we een daling van de uitgaven aan de PGB (via de SVB), minder uitgaven voor gecontracteerde aanbieders en hogere eigen bijdragen ontvangen van het zorgkantoor (het CAK). Het betreft een incidenteel voordeel door de op handen zijnde doordecentralisatie (gepland 2026), met invoering van het objectief verdeelmodel en jaarlijkse afname van totale budget voor BW. Tevens delen we vanaf 2025 de overschotten en tekorten op Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang met de regiogemeenten.

Doel: Doorbreken huiselijk geweld

Lasten: 0,4 miljoen euro voordeel

Baten: 0,1 miljoen euro nadeel

Het grootste voordeel wordt, eveneens als in 2023, veroorzaakt door het inzetten van IZA-middelen (SPUK) voor bestaande uitgaven in de begroting. Hierdoor vallen middelen vrij ten gunste van het jaarresultaat 2024. Verder zien we dat aan enkele activiteiten niet of minder budget is besteed dan eerder verwacht, het gaat hier om onder andere: project handle care, deskundigheidsbevordering huisartsen, koffer van Kaatje (dat in 2024 afliep). Tevens zijn er ook nog middelen ontvangen door afwikkeling van subsidies van voorgaande jaren.

Het verschil tussen de primitieve begroting en de dynamische begroting is hierboven toegelicht bij het onderdeel Begrotingswijzigingen.

Investerings per doel en ambitie

Voor een verdere toelichting op de investeringen verwijzen we naar de paragraaf Investerings.

Ambitie	Doel	Investering
We hebben wijken met een vitaal & gezond leefklimaat waar inwoners zich thuis voelen en mee kunnen doen	Wij versterken de mogelijkheden in een wijk/buurt voor bewoners om mee te doen en verantwoordelijkheid te nemen als zij dit willen	Toegankelijkheid wijkaccommodaties Tijdelijk infopunt Winkelsteeg
We zorgen dat kinderen en volwassenen zo veel mogelijk in een (veilige) thuissituatie kunnen leven. We versterken inwoners en gezinnen die de basis van het bestaan niet (meer) op orde hebben of deze dreigen te verliezen.	We bieden opvang aan inwoners (uit Nijmegen en regio) die dakloos zijn geworden en werken aan herstel richting zo zelfstandig mogelijk wonen en participeren	Skaeve Huse NUNN Renovatie
We zorgen dat inwoners eigen regie kunnen voeren over hun leven, gezin en gezondheid en actief deel kunnen nemen aan de maatschappij. Men heeft respect voor elkaar en ondersteunt elkaar.	We versterken het opvoedklimaat rondom gezinnen, in wijken en scholen.	Jongerencentrum Nijm.Noord Consultatiebureaus Noord en Dukenburg

Indicatoren

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
basiset (BBV)										
Percentage jongeren (0 t/m 17 jaar) met jeugdhulp							13,1%	13,7%	16,9%	
Gemiddelde benchmark							15,0%	14,6%	15,0%	
Percentage jongeren (0 t/m 17 jaar) met jeugdbescherming							1,3%	1,2%	1,2%	
Gemiddelde benchmark							1,5%	1,4%	1,3%	
Percentage jongeren (12 t/m 22 jaar) met jeugdreclassering							0,5%	0,4%	0,4%	
Gemiddelde benchmark							0,5%	0,4%	0,4%	
Percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) met een delict voor de rechter	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%	
Gemiddelde benchmark	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%	1,0%	
Aantal WMO-cliënten met een maatwerkarrangement (per 10.000 inwoners)			6 90	7 20	7 40	7 70	7 70	7 40	7 10	6 20
Gemiddelde benchmark					78 0	83 0	82 3	81 8	80 3	73 9
gevraagd door raad										
Aantal cliënten jeugdhulp zonder verblijf			3.9 21	4.0 10	4.0 25	4.1 17	4.1 41	4.1 01	3.9 43	
Aantal cliënten jeugdhulp met verblijf			38 9	39 9	42 0	41 4	45 9	42 3	39 7	
Aantal cliënten buurtteams volwassenen							3.2 65	3.3 75	3.4 94	
Buurtteams volwassenen: percentage heeft binnen 14 dagen na aanmelding eerste gesprek							76%	86%	86%	
Buurtteams jeugd en gezin: percentage heeft binnen 14 dagen na aanmelding eerste gesprek							46%	62%	53%	
Aantal bezoeken Stips	13.500	15.000	18.000	23.100	14.052	15.013	22.000	24.300		
Percentage huishoudens dat gebruik maakt van 5 of meer gemeentelijke voorzieningen in het sociaal domein	3,9%		3,7%	3,8%	4,5%	4,5%	4,9%	4,5%	4,8%	

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Percentage dat vindt dat men te weinig contact met anderen heeft	10%		9%		12%		12%			
Rapportcijfer bewoners voor woonbuurt als plek om te wonen en te leven	7,4		7,5		7,6		7,5		7,6	
Percentage bewoners tevreden over openbaar vervoer in de buurt	79%		78%		76%		76%		72%	
Percentage bewoners tevreden over groen in de buurt	69%		71%		68%		66%		65%	

Toelichting

Het jaar 2024 is nog niet overal gevuld. Dit kan komen doordat de cijfers voor 2024 pas in de loop van 2025 ter beschikking komen. Dat geldt onder meer voor veel van de verplichte indicatoren, waarvoor waarstaatjegemeente.nl de bron is. Daarnaast geldt voor diverse indicatoren dat deze tweejaarlijks gemeten worden (en enkele worden zelfs vierjaarlijks gemeten).

- **Gemiddelde benchmark**

Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

- **Percentage jongeren (0 t/m 17 jaar) met jeugdhulp**

Het CBS is de bron voor deze verplichte indicator. In 2021 is het CBS gestart met een nieuwe tijdreeks vanwege wijzigingen in de dataverzameling. De stijging in Nijmegen in 2022 en 2023 van het percentage jongeren met jeugdhulp heeft te maken met de toename van ondersteuning die geboden wordt door de buurtteams jeugd en gezin, die in juli 2021 van start zijn gegaan. Het voorlopige cijfer voor 2024 is niet opgenomen, omdat in voorgaande jaren is gebleken dat het voorlopige cijfer voor deze indicator sterk afwijkt van het definitieve cijfer. Bij de stedenvergelijking voor deze indicator moeten we een kanttekening plaatsen: Het CBS geeft aan dat het aantal jongeren met buurt-/wijkteamhulp niet goed vergelijkbaar is tussen verschillende gemeenten en verschillende jaren. Voor het CBS is het soms lastig om op basis van de door gemeenten aangeleverde gegevens onderscheid te maken tussen jongeren die wel of niet jeugdhulp van het buurt-/wijkteam krijgen.

- **Percentage jongeren (0 t/m 17 jaar) met jeugdbescherming / Percentage jongeren (0 t/m 17 jaar) met jeugdreclassering.**

Het CBS is de bron voor deze verplichte indicatoren. In 2021 is het CBS gestart met nieuwe tijdreeksen voor deze indicatoren vanwege wijzigingen in de dataverzameling. De voorlopige cijfers voor 2024 zijn niet opgenomen, omdat in voorgaande jaren is gebleken dat de voorlopige cijfers voor deze indicatoren sterk afwijken van de definitieve cijfers.

- **Aantal WMO-cliënten met een maatwerkarrangement (per 10.000 inwoners)**

In Enschede en Maastricht ligt dit aantal duidelijk hoger dan in Nijmegen en de andere benchmarksteden.

- **Aantal cliënten jeugdhulp zonder verblijf / Aantal cliënten jeugdhulp met verblijf**

De aantallen betreffen de geleverde en gedeclareerde jeugdhulp via een maatwerkvoorziening (de aantallen zijn dus exclusief de ondersteuning die rechtstreeks door de buurtteams jeugd en gezin gegeven wordt). De meeste cliënten 'jeugdhulp met verblijf' maken tevens gebruik van een andere maatwerkvoorziening op het vlak van jeugdhulp ('jeugdhulp zonder verblijf'). Er zit dus een overlap tussen de cijfers. Een ruime meerderheid van de cliënten jeugdhulp met verblijf ontvangt daarnaast ook een vorm van jeugdhulp zonder verblijf.

- **Aantal cliënten buurtteams volwassenen**

Het gaat om het aantal mensen dat in 2024 hulp van de buurtteams volwassenen ontvangen heeft. Deze buurtteams, die begin 2022 van start zijn gegaan, bieden basiszorg. Bij maatwerk - zorg die het basisteam niet kan leveren - wordt een zorgaanbieder met expertise ingezet.

- **Percentage huishoudens dat gebruik maakt van 5 of meer gemeentelijke voorzieningen in het sociaal domein**

Met gemeentelijke voorzieningen in het sociale domein bedoelen we regelingen op het vlak van zorg, inkomen, werk en jeugd. De energietoeslag is niet meegerekend. De vergelijking door de tijd is niet helemaal zuiver, vanwege veranderingen in het aantal regelingen en veranderingen in de voorwaarden voor het gebruik van regelingen.

- **Percentage dat vindt dat men te weinig contact met anderen heeft**

De bron voor deze cijfers is de tweejaarlijkse Burgerpeiling. Gevraagd wordt: “Vindt u in het algemeen dat u voldoende contacten met andere mensen heeft, dat wil zeggen buiten werk, school of het eigen huishouden/gezin?” met als antwoordmogelijkheden ‘ja, zeker’, ‘ja, maar ik zou wel wat meer contacten willen’ en ‘nee, ik vind dat ik te weinig contacten heb’. Voor de Burgerpeiling 2023 kunnen we geen uitkomst geven op deze vraag, vanwege een foute doorverwijzing in de vragenlijst.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over welzijn, wijkontwikkeling en zorg:

<https://swm2024-nijmegen.pcportal.nl/p58583/kerncijfers>

<https://swm2024-nijmegen.pcportal.nl/p58581/kerncijfers>

Werk en Inkomen

Wat hebben we dit jaar bereikt

Ambitie: We willen dat alle Nijmegenaren kunnen participeren, bij voorkeur door werk

Doel: We willen uitkeringsgerechtigden met een relatief grote afstand tot de arbeidsmarkt meer kans geven op duurzaam betaald werk

- *We bieden intensieve en integrale begeleiding.*
Dit deden we door de samenwerking van Inkomen, Zorg & leerrecht met WerkBedrijf te intensiveren en o.a. op elkaars locatie te werken met kandidaten, casussen te bespreken etc. Ook hebben de participatiecoaches bij IZ&L een belangrijke rol gehad voor uitkeringsgerechtigden die (nog) niet bij WerkBedrijf konden worden aangemeld. Het resultaat hiervan is dat uitkeringsgerechtigden een passendere en meer integrale ondersteuning krijgen. Daardoor kunnen zij beter participeren en in sommige gevallen doorstromen naar (vrijwilligers)werk.
- *We zorgen voor de uitvoering van het regionaal arbeidsmarktbeleidsplan en de uitvoering van de Dienstverleningsovereenkomst met WerkBedrijf.*
We monitorden de resultaten via de kwartaal- en halfjaarrapportage en de jaarrekening van WerkBedrijf en bespraken deze in diverse gremia. WerkBedrijf en wij hebben bijgestuurd waar dat mogelijk was. Het ging in het eerste halfjaar van 2024 bijvoorbeeld om de resultaten van de arbeidstoeleiding van statushouders en de realisatie van beschutte werkplekken. Gemeenten vragen hier in hun beleid en zienswijzen extra aandacht voor. Ook hebben we in de begroting van de MGR doelstellingen vastgesteld. Wanneer deze niet behaald worden, stellen we daar vragen over en roepen we bijvoorbeeld op tot extra inspanningen. NB De jaarcijfers van WerkBedrijf waren op het moment van schrijven nog niet bekend.
- *We continueren de Maatwerkbanen*
Er is slechts één Maatwerkbaan ingevuld in 2024. Eind 2024 heeft het college een voorstel naar de gemeenteraad gestuurd om te stoppen met deze lokale werkgelegenheidsmaatregel. Daar zijn meerdere inhoudelijke argumenten voor. Op 19 februari 2025 neemt de raad hierover een besluit.
- *We geven meer aandacht en begeleiding aan inwoners die langdurig afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering.*
Dat hebben we gedaan door onder andere de uitvoering van het project Doe je mee en de vervolgaanpak van de adviezen door Doe je mee bij IZ&L. Resultaat is dat inwoners goed in beeld zijn, we daarmee weten welke ondersteuning zij nodig hebben en we die ook kunnen gaan inzetten. Daardoor wordt participatie en soms ook werk mogelijk.

Doel: We bieden mensen perspectief op zinvol werk en leggen verbinding tussen werk, inkomen, onderwijs, welzijn en zorg

- *Wij zetten het Regionaal MobiliteitsTeam Rijk van Nijmegen voort en ontwikkelen deze verder door.*
WerkBedrijf participeerde in het Mobiliteitsteam Rijk van Nijmegen namens de gemeenten in de regio en werkte hierin samen met sociale partners, UWV en Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB). Iedereen kan bij het mobiliteitsteam terecht met vragen over werk. Inwoners kijken samen met een van de adviseurs naar de vraag, wensen en mogelijkheden rondom werk. Vanaf de start in september 2021 tot en met oktober 2024 zijn 674 inwoners uit de regio ondersteund via de RMT-dienstverlening. Het gaat vooral om werknemers die met ontslag worden bedreigd (342) en om mensen met een WW-uitkering die aanvullende ondersteuning nodig hebben om duurzaam aan het werk te komen (173). Dit sluit aan bij wat we wilden bereiken.
- *We coördineren de regionale aanpak jeugdwerkgelegenheid en ontwikkelen deze verder door.*

We hebben het loopbaanteam MBO verder doorontwikkeld en uitgebreid. Hierdoor zijn 159 kwetsbare jongeren geholpen met de stap van onderwijs naar de arbeidsmarkt en/of is er extra andere hulp gerealiseerd. We hebben het professionele netwerk rondom kwetsbare jongeren verder versterkt door middel van verschillende nieuwsbrieven (inmiddels 214 geabonneerden) en een groot netwerkevent (62 deelnemers). We hebben daarnaast een groot netwerkevent georganiseerd, waarbij 32 bedrijven en 435 jongeren kennis hebben gemaakt met elkaar en de eerste contacten voor werk zijn gelegd. Door inzet van de Stagemakelaar zijn er 64 studenten van Yuverta en 39 van het ROC Nijmegen extra begeleid tijdens hun stage, zodat ze hun opleiding positief konden vervolgen of afronden. Ook zijn werkgevers extra ondersteund.

- *We bevorderen de regionale samenwerking in de arbeidsmarktregio.*
In deze netwerksamenwerking Regionale Tafel Arbeidsmarkt (RTA) kwamen wethouders Werk & Inkomen en Economische Zaken, onderwijsinstellingen, sociale partners, SBB, UWV en WerkBedrijf Rijk van Nijmegen samen om uitdagingen en kansen op de arbeidsmarkt te bespreken én aan te pakken. Dit leidde tot diverse activiteiten die regionale partners uitvoeren op de arbeidsmarkt in Rijk van Nijmegen. Voorbeelden hiervan zijn regionale netwerkbijeenkomsten voor werkzoekenden, werkenden en werkgevers, en het stimuleren van (mkb-)ondernemers om te komen tot een leercultuur voor ontwikkeling en behoud van medewerkers. Deze activiteiten vormen een aanvulling op de reguliere dienstverlening van de partners en zorgen voor een nauwere samenwerking in de regio.

Doel: We bestrijden de financiële risico's die samenhangen met een slechte gezondheid voor huishoudens onder de Nijmeegse armoedegrens

- *We dragen bij aan het verkleinen van gezondheidsverschillen.*
We hebben de volgende initiatieven financieel ondersteund: de ontbijtwinkel van de Vincentius Vereniging, gezonde lunches vanuit Huis van Compassie, goedkope groente en fruit via de Blauwe Tomaat, de sociale supermarkt van de Voedselbank en het uitdelen van boodschappenkaarten door het Rode Kruis. Met deze initiatieven hebben we inwoners gestimuleerd om gezond te eten. Ook hebben we extra gezondheidsmakelaars ingezet, net als sleutelpersonen vanuit Pharos. We bieden voor de Collectieve Aanvullende Ziektekostenverzekering drie verschillende dekkingspakketten aan.
- *We breiden de samenwerking met huisartsen uit.*
Wegens uitval bij NEO Huisartsenzorg is het in 2024 niet gelukt om webinars te organiseren. We hebben wel een bijdrage geleverd aan de Tolken telefoon, die huisartsen en anderstalige patiënten helpt om elkaar te verstaan.

Doel: We willen intergenerationele werkloosheid doorbreken

- *We bestrijden kinderarmoede door het aanbieden van kindregelingen via onze partner Stichting Leergeld Nijmegen en inzet op meer en betere financiële educatie, zo dragen we bij aan het tegen gaan van kansenongelijkheid.*
In 2024 heeft Stichting Leergeld 4.354 kinderen geholpen in de leeftijd van 0 tot en met 17 jaar (vrijwillige ouderbijdrage primair onderwijs, schoolreis of excursie voortgezet onderwijs, laptop, zwemles en activiteit op het gebied van sport, cultuur of educatie). Hiermee zijn 2.413 gezinnen geholpen. MoneyWays en MoneyStart hebben aan respectievelijk 40 en 19 klassen lesgegeven over financiën. We zijn dit jaar gestart met geldlessen op het speciaal en praktijkonderwijs.

Doel: We bieden aanvullende gemeentelijke regelingen die participatie bevorderen aan inwoners vanaf 18 jaar

- *We gaan door met het vereenvoudigen van de toegang tot de inkomensondersteunende regelingen en ontwikkelen de digitale Meedoen-pas verder door.*
Er is één digitale toegangspoort tot alle inkomensondersteunende regelingen: vergoedingen.nijmegen.nl. Alle regelingen via één formulier aanvragen is helaas nog niet mogelijk. Wel hebben we er in 2024 voor gezorgd dat een grote groep rechthebbenden van de individuele inkomensvoorschot deze voortaan automatisch

uitgekeerd krijgt. Het gaat om inwoners die langer dan 36 maanden een bijstandsuitkering ontvangen. Daarnaast hebben we alle ontvangers van de energietoeslag die nog geen gebruikmaken van het busvoordeelabonnement of de meedoenregeling een briefkaart toegestuurd. Naar aanleiding hiervan hebben zo'n 7.000 inwoners de tool van BerekenUwRecht doorlopen, waarmee ze kunnen zien op welke landelijke en lokale regelingen ze recht hebben.

- *We werken samen met een om meer werkende armen te bereiken.*

In 2024 hebben we een onderzoek uitgevoerd met de Hogeschool van Amsterdam over het bereik onder werkende armen. Daarvoor hebben we een Marktplaatscampagne uitgevoerd voor de Meedoenregeling. Daaruit blijkt dat Marktplaats een goede vindplaats is voor inwoners van Nijmegen, maar niet specifiek voor de groep werkende armen. Het onderzoek heeft dus niet geleid tot een andere aanpak.

Ambitie: We willen dat alle Nijmegenaren kunnen voorzien in hun levensonderhoud

Doel: We verstrekken uitkeringen en individuele toeslagen op basis van wettelijke regelgeving

- *We bereiden ons voor op de wijziging van de Participatiewet en passen waar nodig onze uitvoering aan.*

In het voorjaar van 2024 zijn we begonnen met verschillende projectgroepen. Door de voortvarende start van de projectgroepen hebben wij goed in beeld wat de impact is voor de gemeente Nijmegen. Ook hebben we een start gemaakt met het vormen van beleidsregels. De verschillende projectgroepen hebben hun bevindingen na het zomerreces opgeleverd op basis van de informatie die toen beschikbaar was. Wij hebben op dit moment alle mogelijke voorbereidingen getroffen. In 2025 gaan we hiermee verder. We verwachten dat het wetsvoorstel op 1 januari 2026 in werking zal treden.

Doel: We bieden aanvullende gemeentelijke regelingen voor inwoners die daarvoor in aanmerking komen

- *We steunen de Voedselbank in hun pilot met een supermarktmodel.*

De Voedselbank heeft op 5 november 2024 de deuren geopend van de eigen winkel in winkelcentrum Dukenburg. Klanten kunnen hier één keer in de week zelf boodschappen doen, waar ze voorheen een krat met boodschappen kregen. Ook kunnen ze hier terecht voor een kopje koffie. De traditionele uitgiftepunten in Dukenburg, Goffert, Hatert en Lindenholt sluiten hierdoor. Veel klanten zijn positief over de nieuwe formule.

Doel: We voorkomen dat er (problematische) schulden ontstaan en/of dat schulden onnodig hoger worden door het bieden van preventieve ondersteuning, vroeg signalering en nazorg

- *We proberen armoede- en schuldensituaties zoveel mogelijk te voorkomen.*

We hebben onze inzet voortgezet en uitgebreid, met onder andere een pilot van de Financieel Expert in de Wijk. In de wijken Heseveld en Biezen krijgen financieel experts meer ruimte om met inwoners en partners in de wijk contact te leggen. Zo brengen we de aandacht voor geldzorgen bij meer wijkprofessionals onder de aandacht. Hierdoor komen inwoners die we eerder niet in beeld hadden, nu wel terecht bij de Financieel Expert in de Wijk.

Daarnaast hebben we in 2024 door de regeling 'Noodfonds eindafrekening blokverwarming' voorkomen dat bij 605 huishoudens potentieel problematische schulden zijn ontstaan. Woningcorporaties Portaal en Talis hebben voor hun huurders met blokverwarming gebruik gemaakt van deze regeling. De energielasten voor deze Nijmegenaren waren zeer hoog en er bestond geen toereikende ondersteuning. Met dit fonds heeft de gemeente de kosten voor de eindafrekening (op de eerste € 100 na) betaald. De woningcorporaties hebben daarnaast extra ingezet op goede dienstverlening en warme doorverwijzing naar de Financieel Expert in de Wijk.

Doel: We bieden dienstverlening aan huishoudens met financiële problemen en begeleiden huishoudens met problematische schulden en kleine ondernemers (MKB-ers/ZZP-ers) om duurzaam uit de schulden te komen

- *We continueren het Jongerenperspectieffonds*

In december 2023 zijn we begonnen met een intaketafel van het Jongerenperspectieffonds (JPF). Daar zitten de begeleiders en schuldhulpverleners bij elkaar. In 2024 hebben we verder gebouwd aan deze intaketafel en partners in de stad gesproken om het JPF onder de aandacht te brengen. In het jaar 2024 hebben we 12 jongeren laten starten met een traject in het JPF. Zij krijgen intensieve ondersteuning bij het volgen van een opleiding, het zoeken naar werk en/of het vinden van passende woonruimte. Jongeren die eerder niet konden studeren en tegelijk schulden aflossen, kunnen met gebruik van het fonds wél studeren en tegelijk aflossen.

- *We zetten het Ondernemerspunt Geldzorgen voort.*

In 2024 hebben we de dienstverlening van het Ondernemerspunt Geldzorgen voortgezet. We hebben in 2024 zo'n 200 ondernemers geholpen. De medewerkers van het Ondernemerspunt Geldzorgen zijn verder getraind, wat leidt tot minder doorverwijzingen. Daarmee verhelpen we geldzorgen sneller en beter voor deze doelgroep. Ook hebben we in 2024 een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd. Ondernemers geven de ontvangen hulp gemiddeld een 7,3 en zijn vooral tevreden over de snelheid en bereikbaarheid van het loket.

Verbonden partijen en samenwerking

De belangrijkste verbonden partij met wie we vanuit het programma Werk en Inkomen samenwerken is het regionale WerkBedrijf Rijk van Nijmegen, als onderdeel van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) Rijk van Nijmegen. WerkBedrijf is de organisatie waar alle professionaliteit op het gebied van arbeidstoeleiding (inclusief de Sociale Werkvoorziening en 'Op weg naar werk' - voorheen arbeidsmatige dagbesteding) voor deze regio is gebundeld om werkzoekenden en ondernemers in de regio de best mogelijke dienstverlening te bieden. WerkBedrijf bemiddelt, ontwikkelt en begeleidt werkzoekenden met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt naar werk en streeft daarbij naar de best passende en zo regulier mogelijke, duurzame werkplek. Het verstrekken van de uitkeringen, de handhaving en een deel van de taken op het gebied van schuldhulpverlening en armoedebestrijding worden daarnaast uitgevoerd door de gemeentelijke afdeling Inkomen, Zorg en Leerplicht (IZ&L).

We werken daarnaast samen met veel andere grote en kleinere samenwerkingspartners, zoals:

- Regionaal Opleidingencentrum (ROC) Nijmegen
- Hogeschool Arnhem Nijmegen (HAN)
- Radboud Universiteit Nijmegen
- Leerwerkloket Rijk van Nijmegen
- Gemeenten in regio Rijk van Nijmegen
- Afdelingen intern; Stadsontwikkeling (programma economie en toerisme) en Zorg, Inkomen & Leerrecht
- UWV
- VNO-NCW
- FNV/ CNV
- SBB
- The Economic Board
- Provincie Gelderland
- Groene Metropool Regio
- Bindkracht10
- Stichting Leergeld Nijmegen
- Stichting de Voedselbank Nijmegen-Overbetuwe
- Stichting de Kledingbank
- Stichting Vincentius Vereniging
- Stichting Babyspullen
- Stichting Dagloon
- Stichting BWN
- Stichting Schuldhulpmaatje Nijmegen
- Fibon
- Humanitas
- Housing First RIBW
- Armoedefonds

Wat heeft het gekost

Begrotingswijzigingen

Bedragen x €1 mln		Besl.niveau	Besl.datum	Besl.nr	Baten	Lasten	Saldo	
Stadsbegroting 2024-2027 primitief					-108,2	198,0	89,8	N
Wijzigingen								
BW-01897	VM2023-II Verzamelvoorstel	raad	20-12-2023	4.13	0,0	2,2	2,2	N
BW-01904	Overhev. middelen energietoeslag 23	raad	29-11-2023	23/107	0,0	6,8	6,8	N
BW-01910	VM2024-I Meldingen	college			0,0	0,0	0,0	V
BW-01911	VM2024-I Verzamelvoorstel	college			-13,3	13,3	0,0	V
BW-01945	VM2024-II Verzamelvoorstel	college			-6,0	4,9	-1,1	V
Totaal	Werk en Inkomen				-127,5	225,2	97,6	N

De primitieve begroting bedroeg € 89,9 miljoen. Hier is € 7,8 miljoen aan toegevoegd, zodat de totale dynamische raming is uitgekomen op € 97,6 miljoen.

Lastenzijde

Ten opzichte van de primitieve begroting is € 27,2 miljoen toegevoegd aan lasten. Hiermee komen de lasten op 225,2 miljoen euro. De voornaamste effecten aan de lastenkant zijn geweest:

- Ontvangen Rijksmiddelen vanuit mei- en septembercirculaire 2023 voor Armoedebestrijding en Schuldhulpverlening zijn overgeheveld naar 2024, in totaal 1,6 miljoen euro.
- Voor de uitvoering van de energietoeslag 2023 is middels een raadsbesluit 6,8 miljoen euro overgeheveld van 2023 naar 2024.
- Bij de tweede Voortgangsmonitor 2024 is 0,4 miljoen euro overgeheveld naar 2025 voor Advies aan huis, pilot Niet meer kiezen en normonderzoek afdeling IZL.
- Met de 2e voortgangsmonitor 2023 is een bedrag van 0,4 miljoen euro voor het project 'Dichterbij dan je denkt' overgeheveld naar 2024.
- Vanuit de septembercirculaire 2023 is er extra budget beschikbaar gekomen voor de Wsw en voor de 'aanpak jeugdwerkgelegenheid'. Per saldo is er 0,6 miljoen euro aan het programma toegevoegd.
- De ESF subsidie 'Aan de slag' is definitief vastgesteld en uitgekeerd; dit heeft geleid tot een aanpassing van de begrote lasten met 4,7 miljoen euro.
- Actualisatie van de Rijksuitkering BUIG 2024 heeft geleid tot een aanpassing van de begrote lasten met 13,9 miljoen euro.
- Met de 2e voortgangsmonitor 2024 is een bedrag van 0,4 miljoen euro voor het project 'Dichterbij dan je denkt' overgeheveld naar 2025. Daarnaast is er een bedrag overgeheveld van 0,5 miljoen euro voor het project 'aanpak jeugdwerkgelegenheid'.
- Mutaties op de uitvoeringskosten hebben geleid tot een verlaging van de begrote lasten van 0,3 miljoen euro.

Batenzijde

Ten opzichte van de primitieve begroting is 19,3 miljoen euro toegevoegd aan baten. Hiermee komen de baten op 127,5 miljoen euro.

miljoen euro. De voornaamste effecten aan de batenkant zijn geweest:

- De ESF subsidie 'Aan de slag' is definitief vastgesteld en uitgekeerd; dit heeft geleid tot een aanpassing van de begrote baten met 4,7 miljoen euro.
- Mutaties op de uitvoeringskosten hebben geleid tot een verhoging van de begrote baten van 0,5 miljoen euro, waaronder baten voor project Doe je Mee.
- Actualisatie van de Rijksuitkering BUIG 2024 heeft geleid tot een aanpassing van de begrote baten met 13,9 miljoen euro.

Een [overzicht met links](#) naar de bestuurlijke besluitvorming is beschikbaar onder de bijlagen, onderdeel begrotingswijzigingen.

Toelichting per ambitie

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 na wijziging	Rekening 2024	Vershil
Lasten				
Alle Nijmegenaren participeren bij voorkeur door werk	57,5	63,0	60,7	2,2
Alle Nijmegenaren kunnen in hun levensonderhoud voorzien	140,5	162,2	161,7	0,5
	198,0	225,2	222,4	2,8
Baten				
Alle Nijmegenaren participeren bij voorkeur door werk	0,0	4,7	4,9	0,2
Alle Nijmegenaren kunnen in hun levensonderhoud voorzien	108,2	122,8	125,0	2,2
	108,2	127,5	129,9	2,4
Totaal per programma	89,8	97,6	92,5	5,2

Vershil = Begroting na wijziging -/- Rekening (+ = voordeel; - = nadeel)

Totaal programma

Aan het programma Werk en Inkomen geven we per saldo 92,5 miljoen euro uit. Het grootste deel hiervan gaat naar de ambitie *Alle Nijmegenaren participeren bij voorkeur door werk*.

Op het programma is een voordelig resultaat behaald van 5,2 miljoen euro. Het voordelige resultaat is voornamelijk behaald door een incidenteel voordeel op de energietoeslag 2023 van 3,5 miljoen euro en een voordeel van 1,5 miljoen euro door de verlaging van het voorzieningspercentage dubieuze bijstandsdebiteuren.

Per ambitie

We willen dat alle Nijmegenaren kunnen participeren, bij voorkeur door werk

Ten opzichte van de dynamische begroting is er per saldo 2,4 miljoen euro voordeel op deze ambitie.

Lasten: 2,2 miljoen euro voordeel

Baten: 0,2 miljoen euro voordeel

Bij onderstaande doelen lichten we de oorzaken voor de grootste afwijkingen toe.

Doel: Meer kans op duurzaam betaald werk

Lasten: 1,8 miljoen euro voordeel

Baten: 0,0 miljoen euro voordeel

Voor de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) heeft de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) minder uitgegeven dan het bedrag dat is opgenomen in de gemeentelijke begroting. Het voordelige resultaat op de WSW bedraagt 1,3 miljoen euro. Vanaf 2015 is er géén nieuwe instroom mogelijk in de WSW. De uitstroom van SW medewerkers door natuurlijk verloop heeft de afgelopen jaren versneld plaatsgevonden. Ook in 2024 is de uitstroom hoger dan waarmee in de begroting rekening is gehouden. Daarnaast zijn de SW-lonen lager uitgevallen dan begroot vanwege een lagere loonindexatie (de extra loonstijging van het minimumloon medio 2024 is niet doorgegaan). Beide oorzaken hebben tot lagere loonkosten SW geleid. Ten slotte zijn de vervoerskosten voor de SW-medewerkers lager uitgevallen wat een voordeel heeft opgeleverd.

Op de inzet van de Participatiemiddelen is een voordelig resultaat behaald van 0,2 miljoen euro, voornamelijk veroorzaakt door het instrument maatwerkbanen. Het aantal gerealiseerde maatwerkbanen is in 2024 niet verder toegenomen en is achtergebleven op de doelstelling; tot op heden is er 1 maatwerkbaan gecreëerd.

Op overige producten die worden uitgevoerd door WerkBedrijf van de MGR is per saldo een voordelig resultaat behaald van 0,3 miljoen euro. Het gaat om een voordeel van 0,2 miljoen euro op de arbeidsmatige dagbesteding en een voordeel van 0,1 miljoen euro op de inzet van loonkostensubsidies doordat het aantal detachingsbanen minder snel is gegroeid dan verwacht.

Doel: Participatie bevorderen > 18 jaar

Lasten: 0,3 miljoen euro voordeel

Baten: 0,2 miljoen euro voordeel

Op het minima busabonnement is 0,4 miljoen euro overgehouden en op de meedoenregeling is er 0,2 miljoen euro meer uitgegeven dan begroot. Aan overige participatie is 0,1 miljoen euro minder besteed. Bij de baten is van Stichting Leergeld 0,2 miljoen euro subsidie terugontvangen over 2023.

We willen dat alle Nijmegenaren kunnen voorzien in hun levensonderhoud

Ten opzichte van de dynamische begroting is er per saldo 2,7 miljoen euro voordeel op deze ambitie.

Lasten: 0,5 miljoen euro voordeel

Baten: 2,2 miljoen euro voordeel

Bij onderstaande doelen lichten we de oorzaken voor de grootste afwijkingen toe.

Doel: Verstrekken uitkeringen en toeslagen

Lasten: 0,8 miljoen euro nadeel

Baten: 2,2 miljoen euro voordeel

Lasten

De uitgaven aan bijstandsuitkeringen (PW, IOAW/Z, BBZ levensonderhoud) en BBZ bedrijfskredieten zijn dit jaar toegenomen waardoor de bijstandsbudgetten (BUIG) zijn overschreden. Dit levert een nadelig resultaat op van totaal 2,2 miljoen euro. De toename van de uitgaven aan bijstandsuitkeringen heeft voornamelijk te maken met de stijging van het totale klantenbestand. Ten opzichte van 2023 is het klantenbestand toegenomen met 202 klanten (+3%).

Aan de studietoelage is 0,8 miljoen euro meer uitgegeven dan begroot. De overschrijding op de studietoelage is ten opzichte van 2023 verder toegenomen. We constateren dat het aantal studenten dat een beroep doet op de IST in 2024 verder is toegenomen. Daarnaast zijn de normbedragen per leeftijdscategorie in 2023 verhoogd.

Ook de uitgaven die betrekking hebben op nabetalingen aan studenten over voorgaande jaren zijn oorzaak van de overschrijding.

Er is 3,5 miljoen euro overgehouden op de energietoelage 2023. Het aantal toekenningen lag veel lager dan eerder ingeschat. Aan bijzondere bijstand is 0,9 miljoen meer uitgegeven dan begroot.

De afhandeling van de kinderopvangtoelage heeft 0,7 miljoen euro gekost. Deze uitgaven worden gecompenseerd door het Rijk.

Baten

We hebben -net als voorgaande jaren- het voorzieningspercentage dubieuze bijstandsdebiteuren herijkt. Het voorzieningspercentage is aanzienlijk lager vastgesteld. Hierdoor is een lagere voorziening dubieuze debiteuren nodig en valt een bedrag van 1,5 miljoen euro vrij. Dit levert een voordelig resultaat op.

De reguliere terugbetalingen van klanten zijn iets hoger uitgevallen dan begroot. Dit levert een voordelig resultaat op van 0,1 miljoen euro.

Op de rijksontvangsten BBZ Bedrijfskrediet is een nadelig resultaat gerealiseerd van 0,1 miljoen euro.

Voor de afhandeling van de kinderopvangtoelage ontvangt de gemeente in totaal 0,7 miljoen euro van het Rijk.

Doel: Voorkomen van schulden

Lasten: 0,4 miljoen euro voordeel

Baten: 0,0 miljoen euro voordeel

Er is 0,3 miljoen euro minder uitgegeven aan het Jongeren Perspectief Fonds. Binnen het beleidsplan zijn er nog een aantal kleine positieve afwijkingen van in totaal 0,1 miljoen euro.

Doel: Uitvoeringskosten

Lasten: 0,9 miljoen euro voordeel

Baten: 0,0 miljoen euro voordeel

Op de uitvoeringskosten is een voordelig resultaat gerealiseerd van 0,9 miljoen euro. Voor 0,7 miljoen euro is dit veroorzaakt door een vertraging in de aanbesteding van diverse deelprojecten van de Digitale Doorontwikkeling Sociaal Domein (DDSD). De overgebleven middelen blijven echter nodig voor het project DDSD en daarom stellen we voor om deze middelen een tweede winstbestemming door te schuiven naar 2025. Daarnaast is er een voordeel gerealiseerd van 0,1 miljoen euro door niet begrote terugontvangen UWV ziekengelden en een voordeel van 0,1 miljoen euro door vertragingen in het invullen van openstaande vacatures.

Het verschil tussen de primitieve begroting en de dynamische begroting is hierboven toegelicht bij het onderdeel Begrotingswijzigingen.

Investeringen per doel en ambitie

Er zijn in dit programma geen investeringen opgenomen.

Indicatoren

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
basisset (BBV)										
Aantal banen per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar	801,5	789,7	789,6	805,2	822,1	825,9	847,2	876,8	894,8	
Gemiddelde benchmark	844,2	850,8	863,7	879,4	892,6	891,3	908,0	931,6	942,8	
Netto arbeidsparticipatie	65,9	65,7	67,8	68,1	68,9	69,4	70,2	71,8	72,4	73,2
Gemiddelde benchmark	64,9	65,2	66,0	67,1	68,1	67,7	69,0	70,8	71,7	
Percentage werkloze jongeren (16 t/m 22 jaar)	2%	2%	2%	2%	3%	3%	2%	2%	2%	
Gemiddelde benchmark	2%	3%	3%	3%	2%	2%	2%	2%	2%	
Aantal personen met een bijstandsuitkeringen per 10.000 inwoners	633,3	665,1	676,6	639,8	617,4	720,9	656,1	586,2	560,6	548,5
Gemiddelde benchmark	587,1	607,2	611,4	585,2	560,9	637,9	599,8	525,9	499,1	493,6
Percentage kinderen (0 t/m 17 jaar) in uitkeringsgezin	10%	11%	10%	10%	10%	10%	9%	9%	9%	
Gemiddelde benchmark	10%	11%	10%	10%	10%	10%	9%	9%	9%	
Aantal lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar					73,0	73,7	76,5	73,6	75,4	
gevraagd door raad										
Aantal mensen dat uit de bijstand uitstroomt naar werk	755	668	868	933	732	610	883	680	535	567
Percentage mensen dat jaar na uitstroom uit de bijstand door werk niet opnieuw ingestroomd is							87%	87%	89%	
Percentage zelfstandige huishoudens dat zegt dat financiële situatie slecht is	9%		6%		5%		4%		5%	
Aantal Nijmegenaren dat gebruik maakt van 1 of meer inkomensondersteunende voorzieningen	15.994	17.125	18.345	18.544	19.126	19.052	20.756	27.657	32.836	29.126
Aantal Nijmegenaren met inkomen tot 130% sociaal minimum	26.500	26.500	26.500	26.200	25.800	26.100	24.600	23.700	24.000	

Toelichting

Het jaar 2024 is nog niet overal gevuld. Dit kan komen doordat de cijfers voor 2024 pas in de loop van 2025 ter beschikking komen. Dat geldt onder meer voor veel van de verplichte indicatoren, waarvoor [waarsataatjegemeente.nl](https://www.waarsataatjegemeente.nl) de bron is. Daarnaast geldt voor diverse indicatoren dat deze tweejaarlijks gemeten worden (en enkele worden zelfs vierjaarlijks gemeten).

- **Gemiddelde benchmark**

Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

- **Aantal banen per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar**

In Eindhoven, Arnhem, Groningen en Leiden is dit aantal hoger dan in Nijmegen; in Leiden, Tilburg en Enschede is dit aantal lager dan in Nijmegen. In vergelijking met de benchmarksteden is het aantal banen in Nijmegen in de jaren 2017 tot en met 2023 relatief sterk toegenomen, na een periode waarin de banengroei in Nijmegen relatief minder sterk was.

- **Netto arbeidsparticipatie**

Het gaat om het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de potentiële beroepsbevolking. De potentiële beroepsbevolking is het deel van de bevolking dat gezien de leeftijd in aanmerking komt voor deelname aan het arbeidsproces (15 tot 75 jaar).

- **Percentage werkloze jongeren (16 t/m 22 jaar)**

Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie (waarin UWV informatie verzamelt over loon, uitkeringen en arbeidscontracten). Het werkloosheidspercentage volgens deze definitie is lager dan het werkloosheidspercentage voor de 15- t/m 24-jarigen op basis van de Enquête Beroepsbevolking van het CBS. In 2023 lag het werkloosheidspercentage voor de 15- t/m 24-jarigen op 8,4% (versus 4% voor de totale Nijmeegse beroepsbevolking).

- **Aantal re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar**

De gegevens komen uit de Statistiek Re-Integratie door Gemeenten van het CBS. Het aantal varieert in 2023 van 72 in Eindhoven en 75 in Nijmegen tot 228 in Enschede en 238 in Groningen. Die sterk uiteenlopende aantallen per stad hebben te maken met verschillen tussen de gemeenten in wat ze wel en niet tot re-integratievoorzieningen rekenen. Deze verplichte BBV-indicator is daarom niet geschikt voor een vergelijking met de benchmarksteden. Het CBS is bezig met een traject om te komen tot een nieuwe aanpak voor deze indicator, om ervoor te zorgen dat stedenvergelijking wel weer mogelijk is.

- **Aantal mensen dat uit de bijstand uitstroomt naar werk**

Hierbij zijn de IOAW en IOAZ wel meegerekend en de BBZ niet. Bij uitstroom naar werk kan het gaan om werken bij een werknemer of werken als zelfstandige.

- **Percentage mensen dat jaar na uitstroom uit de bijstand door werk niet opnieuw ingestroomd is**

Het gaat om het percentage mensen dat 1 jaar na uitstroom uit de bijstand door het vinden van werk niet opnieuw ingestroomd is.

- **Percentage zelfstandige huishoudens dat zegt dat financiële situatie slecht is**

De bron voor deze indicator is de tweejaarlijkse Burgerpeiling.

- **Aantal Nijmegenaren dat gebruik maakt van 1 of meer inkomensondersteunende voorzieningen**

Voor huishoudens met een laag inkomen zijn er in Nijmegen verschillende gemeentelijke regelingen om financiële ondersteuning te krijgen. De belangrijkste daarvan zijn: Individuele Inkomensvoorslag, Individuele bijzondere bijstand, Meedoenregeling, Kinderfonds, Collectieve Aanvullende Ziektekostenverzekering en Busvoordeelpas. In 2022 was het aantal mensen dat gebruik maakte van 1 of meer inkomensondersteunende voorzieningen een stuk hoger dan in 2021. Dit had vooral met de energietoeslag te maken. In 2023 zien we een verdere stijging: nog steeds veel energietoeslagen (7.000 mensen ontvangen alleen energietoeslag en geen andere toeslag) en stijgingen bij Busvoordeelpas, Meedoenregeling (wijziging deelnamecriteria) en Kinderfonds. In 2024 volgt een daling, omdat er in dat jaar geen energietoeslag was. Wel zitten in het aantal

voor 2024 nog 3.000 mensen, die in 2024 toeslag van 2023 uitgekeerd kregen. Bij de Busvoordeelpas, Meedoenregeling en Leergeld steeg het gebruik in 2024.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over werk en inkomen:

<https://swm2024-nijmegen.pcportal.nl/p58575/kerncijfers>

Onderwijs

Wat hebben we dit jaar bereikt

Ambitie: Alle inwoners hebben gelijke participatiekansen en optimale ontwikkelingsmogelijkheden

Doel: We bevorderen samen met de schoolbesturen en kinderopvanginstellingen kansengelijkheid, taal- en talentontwikkeling en welbevinden, door middel van een rijke en passende ontwikkelomgeving voor kinderen en jongeren; We streven ernaar dat zo veel mogelijk kinderen deel kunnen nemen aan het reguliere onderwijs

- *We voerden het Actieplan kansengelijkheid onderwijs uit*
We zetten in 2024 de uitvoering van het plan voor kansengelijkheid in het onderwijs 2023-2026 voort. De uitvoering gaven we vorm langs de programmalijnen 'iedereen kan meedoen', 'iedereen kan groeien' en 'iedereen kan hulp krijgen'. We focusten de inzet voornamelijk op enkele wijken in de stad en op jongeren in de leeftijd van 10 tot 15 jaar. Zo zijn bestaande initiatieven als de maatjesprojecten School's cool en Stichting Move versterkt en uitgebreid in een aantal stadsdelen. We hebben met het voortgezet onderwijs en Bindkracht10 de inzet van het jongerenwerk op school verstevigd. Ook is inzet van het jongerenwerk opgestart bij de basisscholen met een hoge schoolweging op basis van de criteria van het CBS. Ook is het Kinderwerk in Nijmegen Noord uitgebreid.
Jongeren in de leeftijd van 10 tot 15 jaar konden in de onderwijstijd op verschillende manieren kennismaken met allerlei beroepen, ontdekken welk werk bij hun talenten past en leren solliciteren.
- *We werkten aan de doorontwikkeling van het Voorloperstraject Rijke Schooldag en brede scholen voor betere benutting talenten kinderen*
In 2024 voerden de besturen van de betrokken partners gesprekken om tot een nieuwe visie voor de brede scholen te komen. Het doel is een doorontwikkeling van de brede scholen om de effectiviteit van de inzet op ontwikkelkansen te vergroten. Deze gesprekken hebben eind 2024 geresulteerd in overeenstemming op de hoofdlijnen van de nieuwe visie. Deze hoofdlijnen worden begin 2025 verder aangevuld en uitgewerkt. Daarmee is het mogelijk om schooljaar '25-'26 met een nieuwe werkwijze te starten, die gebaseerd is op de nieuwe visie. Naast de inspanningen op de doorontwikkeling hebben de uitvoerders van onze partners in 2024 verder gewerkt aan het bevorderen van talentontwikkeling, zowel gefinancierd vanuit gemeentelijke middelen als vanuit de rijkssubsidie Rijke schooldag. Daarbij hebben ze, vooruitlopend op de nieuwe plannen, elkaar meer opgezocht tijdens het vormgeven en uitvoeren van de (naschoolse) programma's.
- *We voerden het Nationaal Programma Onderwijs uit*
Het Nationaal Programma Onderwijs stelt middelen ter beschikking om problemen en/of achterstanden die (een deel van de) leerlingen in de coronaperiode opgelopen hebben, weg te werken. Deze extra rijksmiddelen, die deels naar het onderwijs en deels naar gemeenten gaan, zijn bestemd voor de periode halverwege 2021 tot en met juli 2025. We hebben het programma in 2024 voortgezet en vooral ingezet op ondersteuning in en rondom het onderwijs, bijvoorbeeld door extra inzet van leerplicht, jongerenwerk, schoolmaatschappelijk werk en de jeugdarts.
- *We verbeterden de aansluiting onderwijs jeugdhulp voor een sterkere basis, meer preventie en inclusie op school*
In 2023 is gestart met een versterking van de ondersteuningsstructuur op voorscholen (peuteropvang met voorschoolse educatie) met de pilot Ambulant pedagogisch medewerker. Deze biedt extra (tijdelijke) inzet van een pedagogische medewerker. Daarmee versterken we de pedagogische basis van peutergroepen die een extra steuntje nodig hebben. De pilot is in 2024 geëvalueerd en op basis van deze evaluatie verlengd. In 2024 zijn de pilots van de gemeenten van regio Rijk van Nijmegen en Land van Cuijk met collectieve financiering van jeugdhulp op de drie scholen voor speciaal onderwijs Tarcisius, De Kom en Mikado voortgezet. De zorgaanbieders kregen een subsidie om de jeugdhulp collectief op school te leveren voor die kinderen die ondersteuning nodig hebben. Minder (verschillende) hulpverleners zorgden voor meer rust in de

klas. Nu er geen individuele indicatie meer nodig is, is er minder bureaucratie voor ouders, scholen en gemeenten. In 2024 heeft onderzoeksbureau Oberon de pilots gemonitord en in een rapport aanbevelingen gedaan om de pilots door te ontwikkelen naar een structurele aanpak. We voerden gesprekken met andere (v)so-scholen om in 2025 de mogelijkheden voor collectieve financiering te organiseren.

In 2024 is het ontwerp afgerond van het stadsbreed vo-team waarin de buurtteams Jeugd en Gezin een rol krijgen binnen de scholen. De gezinswerkers starten begin 2025 op vier scholen voor voortgezet onderwijs om deze aanpak concreet vorm te geven met de professionals in de school.

In 2024 hebben we weer jongerenwerk ingezet op alle scholen voor voortgezet onderwijs in de stad. Dit is als één van de activiteiten opgenomen in het plan gelijkwaardige kansen in het onderwijs. De jongerenwerkers zijn er voor alle leerlingen op school. Zij signaleren wat er speelt onder jongeren, organiseren (pauze)activiteiten en vragen behoeften uit van zowel jongeren als de school. Zij zorgen, waar nodig, ook voor een terugkoppeling naar het jongerenwerk in de wijk, verwijzen door binnen de zorgstructuur van de school of naar een externe samenwerkingspartner. In 2025 betrekken we de inzet van de jongerenwerker ook bij het vo-team om de rol en opdracht van het jongerenwerk in de scholen te verduidelijken.

- *We verzorgden het Nieuwkomersonderwijs*

Het enorme verloop in het aantal nieuwkomers zorgt ervoor dat de organisatie van het nieuwkomersonderwijs sinds 2022 een dynamisch en arbeidsintensief proces is voor schoolbesturen én gemeente(n). Zo werd in 2024 een tijdelijke opvanglocatie voor nieuwkomers, De Winckelsteegh, gesloten. En in juni 2024 weer een noodopvanglocatie in Nijmegen Noord voor 400 personen geopend. Voor alle kinderen en jongeren die op deze locaties verbleven, is onderwijs mogelijk gemaakt. Voor het eerst konden ook de jongste kinderen gebruik maken van de peuteropvang. We zijn sinds vorig jaar in overleg met de schoolbesturen en de omliggende gemeenten over hoe wij het nieuwkomersonderwijs voor nu en in de toekomst nog beter kunnen organiseren.

- *Subsidies kansengelijkheid en optimale ontwikkelingskansen*

We hebben samen met het onderwijs gewerkt aan de acceptatie van diversiteit en voor een positief en veilig schoolklimaat gezorgd. Dit betreft zowel het project SchoolsOUT dat gericht is op genderdiversiteit als het project om racisme en discriminatie tegen te gaan binnen het onderwijs.

In 2024 waren in Nijmegen de VVE-peuteropvanglocaties voorzien van hbo-coaches, voor het verhogen van de educatieve kwaliteit. In 2024 zijn er gesprekken geweest om de inzet en impact van deze medewerkers te vergroten. Dit wordt meegenomen in het nieuwe VE-beleidskader.

SMI (kinderopvang op basis van sociaal medische indicatie) is in 2024 voldoende beschikbaar geweest voor inwoners. Kinderopvang in Nijmegen is, in de regel, van hoge kwaliteit.

Inzet op taalontwikkeling en ouderbetrokkenheid heeft plaatsgevonden op scholen en VVE-peuteropvanglocaties.

Samen met Stichting Leergeld en het onderwijs is gewerkt aan het verbeteren van de uitvoering van de regeling vergoeding vrijwillige ouderbijdrage (voor gezinnen die dit niet kunnen betalen). Er zijn o.a. verbeteringen aangebracht in het proces en het aanvraag proces vereenvoudigd.

We hebben er met Schoolwijzer voor gezorgd dat kinderen zo veel mogelijk thuisnabij naar kunnen school gaan én dat kinderen gelijkwaardige kansen bij de aanmelding hebben.

Het Samenwerkingsverband Stroomland voor verschillende activiteiten in de schooljaren 22/23 en 23/24 met als doel het tegengaan van de negatieve gevolgen van de corona pandemie in het onderwijs. Dit in combinatie met het realiseren van inclusief onderwijs met speciale aandacht voor Jonge Kind groepen, hoogbegaafdheid en nieuwkomers. Deze activiteiten zijn opgestart met een NPO-subsidie vanuit de gemeente en worden door het samenwerkingsverband gecontinueerd.

Doel: We streven ernaar dat zoveel mogelijk jongeren de school verlaten met een passend vervolgtraject, binnen (vervolg)onderwijs of arbeidsmarkt, met diploma en/of startkwalificatie

- *We voerden het regionaal programma voortijdig schoolverlaten uit*

We zijn verdergegaan met de uitvoering van het regionaal programma voortijdig schoolverlaten 2021-2024. In 2024 is de doorstroom van voortgezet onderwijs naar het mbo verbeterd. Ze was op alle vo-scholen ondersteuning beschikbaar bij de overstap naar het mbo. We hebben het mogelijk gemaakt in pilots dat scholen en zorgpartijen makkelijker met elkaar samenwerken. We hebben de route van school naar werk, vooruitlopend op de nieuwe wet, verder ontwikkeld met de verschillende betrokken partijen. Dit alles moet ertoe leiden dat er minder jongeren voortijdig het onderwijs verlaten. We streefden naar maximaal 420 voortijdige schoolverlaters (vsv-ers) in kalenderjaar 2024. De verwachting is dat het aantal zowel landelijk als regionaal niet hard genoeg is gedaald om het maximaal aantal van 420 te halen. De aantallen zijn op moment van schrijven nog niet bekend.

De looptijd van het huidige programma is met een jaar verlengd. De nieuwe wet 'Jongeren naar school of duurzaam werk' is uitgesteld en treedt in werking op 1 januari 2026. We zijn gestart met de voorbereidingen voor het nieuwe programma.

Doel: We zorgen voor goed en betaalbaar leerlingenvervoer voor leerlingen van primair, speciaal en voortgezet onderwijs

- *We werken met nieuwe verordening en beleidsregels Leerlingenvervoer*
In 2024 zijn nieuwe beleidsregels en verordening Leerlingenvervoer vastgesteld. Met de nieuwe verordening stimuleren we meer de inzet van reizen met het openbaar vervoer of de fiets in plaats van de taxi. Dit is in het belang van de zelfstandigheid van leerlingen en verlicht de druk op het taxivervoer als gevolg van het (landelijke) chauffeurstekort.

Doel: We zetten in op het verbeteren van (digitale) geletterdheid en basisvaardigheden van volwassenen

- *We doorbreken de cyclus van laaggeletterdheid van generatie op generatie met een gezinsaanpak.*
Met de gezinsaanpak willen we het intergenerationele probleem van onvoldoende basisvaardigheden doorbreken. Door in te zetten op betere lees-, schrijf-, en rekenvaardigheden van ouders en verzorgers voorkomen we onvoldoende basisvaardigheden bij kinderen. Dit doen we samen met verschillende partners in de stad, zoals het onderwijs, de kinderopvang, consultatiebureaus en aanbieders van volwasseneneducatie. Door een gebrek aan ambtelijke capaciteit hebben we in 2024 slechts kleine stappen kunnen zetten in de ontwikkeling van de gezinsaanpak. In 2025 gaan we hiermee verder.
- *We versterkten de samenwerking tussen gemeente en partners rondom de aanpak van basisvaardigheden/laaggeletterdheid.*
De contacten tussen de gemeenten krijgen vorm door het regionaal ambtelijk overleg en binnen het PFO Onderwijs en Jeugd. Daarnaast zijn de contacten met lokale, regionale en landelijke partners geïntensiveerd. In 2024 hebben we het Regionaal Uitvoeringsplan Versterken Basisvaardigheden bij Volwassenen 2022-2024 geëvalueerd. Het PFO Onderwijs en Jeugd heeft vervolgens besloten om de werking van dit plan met een jaar te verlengen, zodat er voldoende tijd is voor het opstellen van een nieuw gedragen regionaal beleidskader.
- *We organiseerden Nederlandse taallessen voor Oekraïense ontheemden.*
In opdracht van de gemeente Nijmegen is ROC Nijmegen in 2024 gestart met Nederlandse taallessen voor Oekraïense ontheemden. In korte tijd zijn 114 cursisten begonnen aan een onderwijstraject op verschillende niveaus van taalbeheersing. Naast klassen voor starters bieden we ook taaltrajecten aan voor Oekraïense ontheemden die de Nederlandse taal al op een hoger niveau beheersen. Vanaf 2025 vervolgen we deze aanpak in regionaal verband.

Doel: We profileren Nijmegen als kennisstad en benutten de samenwerking met kennisinstellingen voor maatschappelijke opgaven optimaal

- *We hebben de rol van de gemeente binnen de City Deal Kennis Maken (CDKM) uitgebreid en bestendigd.*
In 2024 hebben we verder gewerkt aan het aangaan van duurzame samenwerking tussen de diverse opleidingen van de kennisinstellingen en de gemeente. Zo koppelen we studenten Culturele Antropologie aan vraagstukken in de wijk en MBO studenten aan maatschappelijke instellingen t.b.v. de burgerschapslessen.

Studenten werken in de 11 HAN-LABS in de wijken mee aan de vraagstukken die voortkomen uit het stadsdeelprogrammeren. De samenwerking met het onderwijs is intensiever geworden. We maken steeds meer gebruik van de expertise en creativiteit van de studenten voor verschillende opgaven binnen de gemeente. Naast de LAB's zijn er in totaal 65 projecten uitgevoerd waarbij we 700 studenten bereikt hebben. Dit levert vaak een frisse blik en nieuwe ideeën op onder andere het gebied van participatie en communicatie. In het voorjaar is de netwerkorganisatie CDKM uitgebreid met de MBO-opleiding Yuverta. In november is in de Latijnse school het Urban Leisure Lab geopend; hier werken studenten (WO/HBO/MBO) mee aan de uitvoering van de agenda van de vrije tijdseconomie.

Eind 2024 is de website City Deal Kennismaken opgeleverd. De website maakt de projecten zichtbaar die onder de vlag van CDKM zijn uitgevoerd.

De gemeente Nijmegen heeft in 2024 een ondersteuningssubsidie mogelijk gemaakt voor studentenverenigingen (sport, cultuur, religie en dergelijke) om hun statuten aan te passen, zodat mbo-studenten ook formeel toegelaten worden. Het wegnemen van deze drempel is echter niet enkel een formaliteit, het is vooral een statement: mbo-studenten horen er in alle opzichten bij.

Ambitie: We hebben voor kinderen en jongeren duurzame, moderne en toegankelijke onderwijsgebouwen

Onderstaande twee activiteiten hebben betrekking op alle drie de doelen onder deze ambitie. Daarom nemen we ze afzonderlijk op.

- *We verbeterden het binnenklimaat bestaande scholen*
Om het binnenklimaat van bestaande schoolgebouwen te verbeteren, zijn in 2023 in totaal 10 aanvragen door verschillende scholen ingediend en toegekend door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Het gaat om de regeling 'specifieke uitkering ventilatie in scholen – SUVIS'. In 2024 zijn 4 projecten afgerond en zijn 3 projecten voortijdig teruggegeven vanwege gebrek aan middelen en andere subsidiemogelijkheden. De realisatie en verantwoording van de resterende 3 projecten vindt het komende jaar plaats.
- *We deden onderzoek naar een duurzame oplossing voor ISK-Onderwijs*
In 2024 zijn de eerste gesprekken met voCampus (VO) en Conexus (PO) opgestart om gezamenlijk te onderzoeken of het mogelijk is een duurzame locatie voor ISK in het voortgezet onderwijs en primair onderwijs te realiseren. Tot nu toe wordt voor nieuwkomersonderwijs een aantal locaties gebruikt en wordt bij crisissen gezocht naar extra locaties. Onderzocht wordt of het mogelijk is de kennis en kunde te bundelen op 1 locatie, waar ook in geval van een crisis de locatie kan groeien en krimpen met de leerlingaantallen. In 2025 wordt hier verder invulling aan gegeven.

Doel: We bevorderen dat kinderen zo veel mogelijk dichtbij huis naar de basisschool gaan, waarbij we streven naar gebouwen met een menselijke maat en vernieuwing van alle basisschoollocaties in de periode 2008-2048

- *Nieuwe basisschool 'Noorderstroom' in Hof van Holland is in voorbereiding*
In 2023 heeft de minister goedkeuring gegeven aan het stichten van basisschool (bs) Noorderstroom in de wijk Hof van Holland. In dat jaar is de bouwvoorbereiding voor de school samen met een vestiging voor de bibliotheek opgestart. In 2024 is een architect geselecteerd en is invulling gegeven aan een voorlopig ontwerp. De bouw hiervan zal in 2025 starten met een verwachte ingebruikname in het 3e kwartaal 2026. Tot aan de oplevering van dit gebouw zal de nieuwe school 'Noorderstroom' gebruik maken van tijdelijke huisvesting. In eerste instantie kan dit in de nog beschikbare ruimte in het gebouw van basisschool De Boomgaard.
- *Nieuwe basisschool in Zuiderveld is in voorbereiding*
In 2024 heeft de minister goedkeuring gegeven aan het stichten van de Vrijeschool Waldorf aan de Waal (Stichting Pallas) in de wijk Zuiderveld. Begin 2024 werd via Schoolwijzer duidelijk dat er sprake was van een groot aantal schoolgaande kinderen in de basisschoolleeftijd ten opzichte van het beschikbare aantal plaatsen op bestaande scholen in dit deel van Nijmegen Noord. Zodoende is in samenspraak met de andere

schoolbesturen in het primair onderwijs en de gemeente besloten de school al in augustus 2024 te laten starten. Het eerste jaar als dislocatie van basisschool Meander en per augustus 2025 als zelfstandige school. De school is in augustus 2024 gestart in het tijdelijke gebouw aan de Griftdijk 93, waar tot dat moment de dependance van basisschool De Oversteek gebruik van heeft gemaakt. De komende jaren zal Vrijeschool Waldorf aan de Waal gebruik maken van het gebouw aan de Griftdijk om daarna in 2028 naar een nieuw schoolgebouw in Zuiderveld te gaan. De eerste gesprekken over deze nieuwbouw in Zuiderveld zijn in 2024 opgestart.

- *Basisschool De Oversteek is volledig gehuisvest in wijkcentrum De Klif*
Tot medio 2024 heeft basisschool De Oversteek gebruik gemaakt van de dependance aan de Griftdijk 93 in Nijmegen Noord. Vanwege teruglopende leerlingenaantallen is de school vanaf augustus 2024 volledig gehuisvest in wijkcentrum De Klif.
- *Nieuwbouwplannen basisschool Hidayah zijn in voorbereiding*
In 2022 is in overleg met Stichting Simon (het bestuur van basisschool Hidayah) het gesprek over de nieuwbouw voor de niet doorgedecentraliseerde basisschool Hidayah, ter vervanging van de hoofdlocatie aan de Heiweg en de dislocatie aan de Akkerlaan, ‘on-hold’ gezet. Dit naar aanleiding van de ongunstige marktomstandigheden in de bouw, zijnde hogere prijsstijgingen dan de geraamde kostenstijging. In de 2e helft van 2023 zijn de gesprekken hervat en is een nieuw locatieonderzoek gestart. In 2024 is hier verder invulling aan gegeven. In 2025 verwachten we hierover definitieve besluitvorming.
- *We hebben basisschool Kampus gebruikt ten behoeve van kinderen uit de crisishulp Winkelseweg*
In de eerste helft van 2024 organiseerden we onderwijs en leerlingenvervoer voor de kinderen uit de crisishulp locatie Winkelseweg. Hiervoor was al in 2023 voormalige basisschool Kampus geschikt gemaakt. Aangezien de crisishulp Winkelseweg is gestopt, is ook het gebruik van basisschool Kampus beëindigd.
- *Fusering scholen in Dukenburg en sluiten basisschool de Driemaster door krimp in het primair onderwijs*
In 2024 is door Conexis het besluit genomen om in Dukenburg 3 scholen te laten fuseren tot 1 nieuwe school per augustus 2027. Krimpende leerlingenaantallen liggen ten grondslag aan dit besluit. De nieuwe school zal in 2027-2028 worden gehuisvest in een nieuw gebouw in de wijk Aldenhof.

Krimpende leerlingenaantallen hebben er in 2024 ook voor gezorgd dat door Stichting Josephscholen het besluit is genomen om basisschool De Driemaster te sluiten. De school zal medio 2025 haar deuren sluiten. De huidige leerlingen van De Driemaster worden zo zorgvuldig mogelijk herplaatst op andere bestaande scholen. Het proces hiervoor is in 2024 in gang gezet.

- *Nieuwbouw de Spil/Prins Clauschool in Weezenhof is gerealiseerd*
In 2024 is de nieuwbouw van de Spil (voorheen Prins Clauschool genoemd) in de Weezenhof gerealiseerd. Begin 2025 wordt dit nieuwe schoolgebouw in gebruik genomen.

Doel: We streven naar een goede verdeling van de scholen voor speciaal (voortgezet) onderwijs over de stad rekening houdend met de regiofunctie en vernieuwing van alle (v)so-schoollocaties in de periode 2008-2048

- *We zijn gestart met aanpak renovatie Aventurijn gecombineerd met doordecentralisatie Aloysius*
In 2021 zijn de scholen van Kristallis overgenomen door Stichting Aloysius. Sindsdien zijn we met stichting Aloysius in gesprek over grootschalige renovatie van de locatie Aventurijn aan de Hatertseweg gecombineerd met doordecentralisatie (ddc) van deze locatie Aventurijn en de locatie Park Neerbosch aan de Scherpenkampweg. Daarnaast willen we als gemeente de sportvoorziening voor het bewegingsonderwijs van de locatie Park Neerbosch vernieuwen vanwege onze zorgplicht voor het bewegingsonderwijs daar. In 2024 hebben deze gesprekken ertoe geleid dat de ddc-overeenkomst hierover in januari 2025 is ondertekend.

- *We zijn gestart met vervangende nieuwbouw en uitbreiding Tarcisiusschool*
In 2024 zijn gesprekken gevoerd met de Tarcisiusschool over vervangende nieuwbouw en uitbreiding van hun voortgezet speciaal onderwijs vleugel. Tarcisius is een niet doorgedecentraliseerde school. In 2024 heeft Tarcisius een subsidiebeschikking gekregen om deze vervangende nieuwbouw te gaan realiseren conform de verordening onderwijshuisvesting. Naar verwachting vindt realisatie plaats in schooljaar 2025-2026. Gedurende dat jaar kan de school voor het VSO deel gebruik maken van een leegstaand pand aan de Streekweg.

Doel: We streven naar een school voor voortgezet onderwijs in ieder stadsdeel en vernieuwing van alle vo-schoollocaties in de periode 2008-2048

- *Nieuwbouw Monnikskap is gerealiseerd*
In 2024 is nieuwbouw van De Monnikskap bij het Kandinsky College aan de Malderburchtstraat afgerond. Per augustus 2024 is deze nieuwbouw in gebruik genomen.
- *Renovatie Karel de Grote College is gestart*
In 2024 is de renovatie van het Karel de Grote College gestart. In 2025 zal de renovatie naar verwachting klaar zijn.

Verbonden partijen en samenwerking

Binnen het programma Onderwijs werken we samen met schoolbesturen, kinderopvangaanbieders, samenwerkingsverbanden, zorg-, welzijn- en gezondheidsinstellingen en ouders aan goede opvang- en onderwijsvoorzieningen in de stad. Voor de uitvoering van het leerlingenvervoer werken we samen met de bedrijfsvoeringsorganisatie doelgroepenvervoer regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN).

Wat heeft het gekost

Begrotingswijzigingen

Bedragen x €1 mln		Besl.niveau	Besl.datum	Besl.nr	Baten	Lasten	Saldo	
Stadsbegroting 2024-2027 primitief					-8,3	38,1	29,8	N
Wijzigingen								
BW-01897	VM2023-II Verzamelvoorstel	raad	20-12-2023	4.13	-0,2	0,7	0,5	V
BW-01911	VM2024-I Verzamelvoorstel	college			-0,7	0,5	-0,1	N
BW-01945	VM2024-II Verzamelvoorstel	college			-0,8	0,7	-0,1	N
Totaal	Onderwijs				-10,0	40,0	30,1	N

De primitieve begroting bedroeg 29,8 miljoen euro. Hier is € 0,3 miljoen aan toegevoegd, zodat de totale dynamische raming is uitgekomen op 30,1 miljoen euro.

Lastenzijde

Ten opzichte van de primitieve begroting is 1,9 miljoen euro toegevoegd aan de begroting van Onderwijs. Voor 1,7 miljoen hangt dit samen met de ontvangen middelen van het rijk voor loon- en prijsaanpassingen bij de rijkssubsidies voor VolwassenenEducatie, RMC en VSV beleid en het Onderwijsachterstanden beleid. Zie hiervoor ook onder Baten.

Daarnaast zijn de lasten ook met 0,4 miljoen toegenomen vanwege de budgetoverheveling van de middelen voor Kansengelijkheid van 2023 naar 2024.

Batenzijde

Ten opzichte van de primitieve begroting is 1,7 miljoen euro aan baten toegevoegd aan de begroting van Onderwijs. Dit houdt verband met de toename (vanwege loon- en prijsaanpassingen) van de rijksmiddelen voor VolwassenenEducatie, RMC en VSV beleid en het Onderwijsachterstanden beleid.

Een [overzicht met links](#) naar de bestuurlijke besluitvorming is beschikbaar onder de bijlagen, onderdeel begrotingswijzigingen.

Toelichting per ambitie

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 na wijziging	Rekening 2024	Vershil
Lasten				
Optimale participatiekansen en ontw.mogelijkheden	18,4	20,3	19,2	1,1
Goede en toegankelijke onderwijsvoorz.PO, (V)SO, VO	19,7	19,8	19,9	-0,2
	38,1	40,0	39,1	0,9
Baten				
Optimale participatiekansen en ontw.mogelijkheden	7,8	9,3	10,8	1,5
Goede en toegankelijke onderwijsvoorz. PO, (V)SO, VO	0,5	0,7	0,7	0,0
	8,3	10,0	11,5	1,6
Totaal per programma	29,8	30,1	27,6	2,5

Vershil = Begroting na wijziging -/- Rekening (+ = voordeel; - = nadeel)

Totaal programma

Aan het programma Onderwijs geven we per saldo Onderwijs 27,6 miljoen euro uit.

Het grootste deel hiervan gaat naar de ambitie *Goede en toegankelijke onderwijsvoorzieningen PO, (V)SO, VO*.

Per ambitie

Alle inwoners hebben gelijke participatiekansen en optimale ontwikkelingsmogelijkheden

Ten opzichte van de dynamische begroting is er per saldo 2,6 miljoen euro voordeel op deze ambitie.

Lasten: 1,1 miljoen euro voordeel

Baten: 1,5 miljoen euro voordeel

Bij onderstaande doelen lichten we de oorzaken voor de grootste afwijkingen toe.

Doelen:

Lasten: 1,1 miljoen euro voordeel

Baten: 1,5 miljoen euro voordeel

We hebben dit jaar naast niet geraamde uitgaven voor Nationaal Programma Onderwijs en VSO/PRO ook extra rijksmiddelen voor Onderwijsachterstandenbeleid ontvangen. Deze konden door het late tijdstip van toekenning niet meer worden besteed. Daarnaast zijn er middelen voor onderwijsachterstanden niet besteed. De belangrijkste reden voor het niet besteden van de gemeentelijke middelen voor Onderwijs achterstanden beleid ligt in de jaarlijks stevige opplussing van het budget door het rijk. Daardoor hoeft de gemeente steeds minder eigen middelen op dit dossier in te zetten. De middelen van het rijk worden in de begroting opgenomen aan de lasten- en aan de batenkant.

We hebben een voordeel van 0,35 miljoen euro op de middelen voor Kansengelijkheid. We stellen voor om deze middelen over te hevelen naar 2025 zodat ze besteed kunnen worden aan de uitvoering van de Motie 'Ongelijk investeren in jongerenwerk'.

Het voordeel bij de baten is ontstaan door terugvordering van subsidies Peuterwerk 2023 (0,7 miljoen euro), niet geraamde dekking voor uitgaven Nationaal Programma Onderwijs (0,7 miljoen euro) en VSO/PRO (0,4 miljoen euro).

We hebben voor kinderen en jongeren duurzame, moderne en toegankelijke onderwijsgebouw

Ten opzichte van de dynamische begroting is er per saldo 0,2 miljoen euro nadeel op deze ambitie.

Lasten: 0,2 miljoen euro nadeel

Baten: 0 miljoen euro voor/nadeel

Doel: Onderwijshuisvesting VO

Lasten: 0,2 miljoen euro nadeel

Baten: 0 miljoen euro voor/nadeel

De overschrijding op de lasten is met name veroorzaakt door de niet gedekte kosten voor de huisvesting van het onderwijs aan de vluchtelingen uit Oekraïne.

Het verschil tussen de primitieve begroting en de dynamische begroting is hierboven toegelicht bij het onderdeel Begrotingswijzigingen.

Investerings per doel en ambitie

Voor een verdere toelichting op de investeringen verwijzen we naar de paragraaf Investerings.

Ambitie	Doel	Investering
We hebben voor kinderen en jongeren duurzame, moderne en toegankelijke onderwijsgebouwen	We streven naar een goede verdeling van de scholen voor speciaal (voortgezet) onderwijs over de stad rekening houdend met de regiofunctie en vernieuwing van alle (v)so-schoollocaties in de periode 2008-2048	Gymzaal plus Park Neerbosch
		Huisvesting Aloysius
	We bevorderen dat kinderen zo veel mogelijk dichtbij huis naar de basisschool gaan, waarbij we streven naar gebouwen met een menselijke maat en vernieuwing van alle basisschoollocaties in de periode 2008-2048	Aanpassing VZH de Klif
		Huisvesting Tarcisius
		Huisvesting Zuiderveld
		Basisschool Hidayat
		OWH Hof van Holland

Indicatoren

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
basisset (BBV)										
Absoluut verzuim per 1.000 leerplichtigen	8,6	11,4	11,9	11,2	9,4	7,6	8,5	14,8	13,0	
Gemiddelde benchmark	2,7	3,7	2,8	4,2	4,1	3,7	4,3	6,1	8,0	
Relatief verzuim per 1.000 leerplichtigen	39	36	27	23	19	15	18	20	23	
Gemiddelde benchmark	31	32	25	25	24	19	19	22	23	
Percentage voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (VSV-ers)										
onder 12- t/m 22-jarigen	2,2%	1,9%	2,4%	2,8%	2,3%	2,1%	2,1%	2,7%	3,1%	
Gemiddelde benchmark	2,5%	2,3%	2,7%	2,8%	2,7%	2,3%	2,5%	3,1%	3,1%	
gevraagd door raad										
Percentage van peuters met ontwikkelingsrisico dat gemeente bereikt met een toegespitst aanbod				95%	92%	83%	84%	87%	91%	94%
Oververtegenwoordiging leerlingen van "rode scholen" dat hoger toetsresultaat dan advies heeft							26%	12%	16%	26%

Toelichting

Het jaar 2024 is nog niet overal gevuld. Dit kan komen doordat de cijfers voor 2024 pas in de loop van 2025 ter beschikking komen. Dat geldt onder meer voor veel van de verplichte indicatoren, waarvoor [waarschaaijgemeente.nl](https://www.waarschaaijgemeente.nl) de bron is. Daarnaast geldt voor diverse indicatoren dat deze tweejaarlijks gemeten worden (en enkele worden zelfs vierjaarlijks gemeten).

- **Gemiddelde benchmark**

Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

- **Absoluut verzuim per 1.000 leerplichtigen**

Van absoluut verzuim is sprake als een leerplichtige jongere tussen de 5 en 16 jaar of een jongere van 16 of 17 jaar die valt onder de kwalificatieplicht niet is ingeschreven op een school en ook niet vrijgesteld is van de inschrijvingsplicht. Administratieve factoren vertekenen de benchmark voor deze verplichte indicator. Vaak is bij scholen de administratie pas op 1 oktober rond. De meldingen van DUO komen echter al in augustus en september binnen. De meeste gemeenten wachten tot oktober met het importeren van DUO-gegevens, om onnodige meldingen van absoluut verzuim te voorkomen. In Nijmegen is de keuze daar juist snel mee te zijn, om er eventueel vroeg op af te kunnen. De gemeente Nijmegen hanteert een strikte registratie van alle absoluut verzuimmelding, dus ook voor de gevallen die snel worden opgelost. Administratieve redenen verklaren dus dat Nijmegen hoger dan het gemiddelde voor de benchmark scoort.

- **Relatief verzuim per 1.000 leerplichtigen**

Van relatief verzuim is sprake als een op een school ingeschreven leer- of kwalificatieplichtige jongere ongeoorloofd afwezig is.

- **Percentage van peuters met ontwikkelingsrisico dat gemeente bereikt met een toegespitst aanbod**

Op consultatiebureau's kunnen peuters een VVE-indicatie (voor voor-en vroegschoolse educatie, ter bestrijding van ontwikkelingsachterstanden) krijgen. Met zo'n indicatie komen zij in aanmerking voor vergoede VVE-opvang. Bij VVE-opvang worden programma's om ontwikkeling van het kind te stimuleren gebruikt, die voldoen aan de daarvoor wettelijke gestelde eisen en die verzorgd worden door daarvoor speciaal opgeleide medewerkers. Daarnaast kunnen deze peuters extra uren naar de opvang. De percentages laten zien hoeveel van de peuters met een indicatie ook werkelijk een opvang bezoeken en betreffen het vierde kwartaal.

- **Oververtegenwoordiging leerlingen van "rode scholen" dat hoger toetsresultaat dan advies heeft**

In 2023 heeft een afvaardiging uit de gemeenteraad voor hen belangrijke indicatoren benoemd. Een thema dat daarbij hoge prioriteit had, is kansengelijkheid in het onderwijs. Het is moeilijk goede indicatoren voor dit thema te vinden. De nu opgenomen indicator geeft aan in welke mate onder advisering meer voorkomt op scholen met veel kinderen met risico op onderwijsachterstand. Gemiddeld haalt ongeveer 30% van de basisschoolleerlingen op de eindtoets een score die hoger is dan het schooladvies. Op scholen met een zware populatie ("rode scholen") komt dat meer voor dan op scholen met een makkelijke populatie ("groene scholen"). De indicator laat zien hoeveel hoger het aandeel is dat op rode scholen hoger scoort dan het advies in vergelijking tot het percentage op groene scholen. In 2024 scoorde op de groene scholen 22% hoger dan het advies en op de rode scholen 49%, een verschil van 26%. De indicator geeft een beeld van mogelijk lagere kansen voor kinderen in een risicosituatie, maar tegelijkertijd is dit een thema waar de gemeente geen verantwoordelijkheid voor heeft en dat dan ook geen onderdeel van het onderwijsbeleid van de gemeente uitmaakt. Het is de verantwoordelijkheid van scholen om goede adviezen af te geven én aan de schoolbesturen om hier toezicht op te houden.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over onderwijs:

<https://swm2024-nijmegen.pcportal.nl/p58577/kerncijfers>

Bereikbaarheid

Wat hebben we dit jaar bereikt

Ambitie: We zijn en blijven een stad die veilig bereikbaar en leefbaar is voor bewoners, bedrijven en bezoekers

Doel: We hebben een optimale bereikbare stad door een goede balans tussen de vervoersmodaliteiten (vracht)-auto, OV, fiets, vaartuig en voetgangers

- We zijn opdrachtgever van projecten waarbij de infrastructuur wordt aangepast. We doen dit in overleg met andere belanghebbenden, zoals de regio, provincie en het Rijk.*
In 2024 is gewerkt aan diverse infrastructurele projecten waarbij afstemming is geweest met hogere overheden. Voorbeelden hiervan zijn de Vijfknoop-Tunnelweg (onderdeel NOVEX-locatie Stationsdistrict, rijkssubsidie), Neerbosscheweg-Mandelaplein-Jonkerbosplein (onderdeel NOVEX-locatie Kanaalzone, rijkssubsidie), fietsroute Krayenhofflaan (provinciale subsidie) en busbaan Weurtseweg (provinciale subsidie). In regionaal verband c.q. met buurgemeenten zijn we gestart met het ontwikkelen van een aantal regionale fietsroutes, zoals het Veluwewaalpad, fietsroute Nijmegen – Beek en fietsroute Oostkanaaldijk-Heumen. Verder is regionaal afgestemd over de planning en impact van wegwerkzaamheden en evenementen.
- We zorgen voor een verblijfsvriendelijke binnenstad, waarin we meer ruimte creëren voor verblijven, fietsen, lopen en groen. Dit doen we door verkeersstromen te scheiden en parkeren grotendeels niet meer op straat plaats te laten vinden. In 2024 starten we met de uitvoering van de verblijfsvriendelijke binnenstad.*
In 2024 hebben we een start gemaakt met de realisatie van een verblijfsvriendelijkere binnenstad. In maart is de 'Koers voor de Binnenstad' vastgesteld, met daarin een concretisering van de maatregelen voor een binnenstad waarin niet meer alle bewoners en ondernemers op straat parkeren. Het uitvoeringsplan hiervoor is in de zomer door het college vastgesteld. Naar aanleiding van onrust bij bewoners is dit uitvoeringsplan opnieuw onder de loep genomen.
- We realiseren hoogwaardige stadrandhubs in alle windrichtingen met Hoogwaardig OV en deelmobiliteit, om parkeren op afstand voor bezoeker beter te faciliteren. In 2024 waarden we P+R Noord op.*
In 2024 zijn we gestart met het project om de P+R in Noord op te waarden. De provincie stelt hiervoor € 0,5 mln subsidie beschikbaar. We zijn daarnaast diverse andere locaties aan het verkennen voor nieuwe stadrandhubs. Ook hebben we met de provincie gesprekken gevoerd over een hoogwaardige busverbinding tussen de P+R West en het stadscentrum.
- We houden nauw contact met de provincie en de busmaatschappij om te zorgen voor een goed busnetwerk.*
Ook dit jaar zijn we uitgebreid in gesprek geweest met provincie en vervoerder over het OV in onze stad. Zo nemen we deel aan reguliere overleggen met provincie en vervoerder, hebben we gereageerd op het nieuwe vervoersplan 2025 en hebben we, samen met de regio, meegedacht met en gereageerd op het programma van eisen voor de nieuwe concessie, die in 2026 zal starten. In dat kader neemt de gemeente Nijmegen ook deel aan het ontwikkelteam, waarin we samen met provincie, vervoerder en andere gemeenten werken aan het verbeteren van het OV.
- We benutten kansen om de bereikbaarheid van en in de stad te verbeteren. Dit doen we in samenwerkingen met diverse partijen en maken we slim gebruik van mogelijkheden om werk-met-werk te maken.*
We werken in regionaal verband samen aan de regionale bereikbaarheid van Nijmegen. Bijvoorbeeld via het regionale programma Slim en Schoon onderweg, waar we dit jaar weer hebben ingezet op de werkgeversaanpak. Ook werken we aan betere doorstroming op onze eigen wegen, bijvoorbeeld door de maatregelen aan de S100, zoals fietstunnels en aanpassingen aan de autoweg, voor de ontwikkeling van Winkelsteeg. De herontwikkeling van S100 is in 2024 zijn gestart.

- *We stimuleren de komst en het gebruik van deelmobiliteit op een manier die bijdraagt aan de duurzame bereikbaarheid van Nijmegen en hinder in de openbare ruimte voorkomt.*
Dit jaar hebben we een nieuwe agenda voor deelmobiliteit vastgesteld. Hierin geeft het college richting voor de groei van deelmobiliteit in onze stad. Ook hebben we diverse hubs voor deeltweewielers gerealiseerd, om overlast tegen te gaan. In 2024 is ook de nieuwe vergunningsuitvraag voor deelfietsen en scooters op de markt gezet, waarin we sturen op meer deelfietsen en scooters.
- *We adviseren bij de ontwikkeling van nieuwe woon- en werklocaties.*
Nijmegen groeit volop. We adviseerden ook in 2024 over mobiliteit binnen grote en kleinschaligere gebiedsontwikkelingen, maar ook bij ontwikkelingen van werklocaties, zoals de Grift.
We nemen daarvoor ook deel aan de omgevingstafel, waar veel kleinere plannen worden beoordeeld.
- *We reguleren (fiets)parkeren en verkeersstromen (VMC), ook in afstemming met andere wegbeheerders in de regio.*
Vanuit verkeersmanagement is het algemene doel reizigers/forenzen op basis van het actuele verkeersbeeld te informeren of te sturen over het netwerk. We richten ons daarbij op het optimale gebruik van het verkeerssysteem voor het (auto)verkeer, waarbij de beschikbare capaciteit met beleid wordt verdeeld, rekening houdend met de benodigde ruimte voor andere vervoerswijzen en met de leefbaarheid in de stad. De wijze van sturen en de keuzes die daarbij gemaakt worden moeten passen bij de beleidsdoelen. Er wordt, bijvoorbeeld bepaald waar meer verkeer wel/niet gewenst is of welke weggebruiker prioriteit krijgt, waarna maatregelen in werking treden om de routekeuze of de verkeerssituatie te beïnvloeden.
We trekken hierin samen op met onze regionale wegbeheerders, zoals de Provincie en Rijkswaterstaat om de verkeersdoorstroming op de Rijks-, Provinciale en Gemeentelijke wegen te verbeteren.
- *We stellen een loopagenda op, waarmee we inventariseren waar we voetgangers ruim baan geven en mensen gaan verleiden meer te gaan lopen.*
In 2024 hebben we een start gemaakt met onze nieuwe loopagenda. In de eerste helft van 2025 verwacht het college deze loopagenda af te ronden. Daarnaast was Nijmegen gaststad voor het Nationale Voetgangerscongres in 2024 en hebben we het Nationaal Masterplan Lopen ondertekend.
- *We zorgen voor looproutes in de openbare ruimte die ook toegankelijk zijn voor ouderen en mensen met een beperking.*
In 2024 heeft het college het onderzoek naar toegankelijkheid van de openbare ruimte afgerond en met de raad gedeeld. Acties die hier uit voortkomen worden uitgewerkt, zoals de herziening van het handboek voor toegankelijkheid. Daarnaast hebben we dit jaar knelpunten in toegankelijkheid opgelost, bijvoorbeeld door het aanjagen van het terugbrengen van de geleide lijnen voor mensen met verminderd zicht in Winkelcentrum Hatert, het aanpassen van de geleide lijnen bij oversteek naar de fietsenstalling Bisschop Hamerstraat, het fietsvrij maken van de oversteek naar nieuwe supermarkt op Plein 1944 en de plaatsing van een waarschuwingslicht bij de busoversteek bij het station.
- *We stellen een nieuw programma laadinfrastructuur op.*
Het huidige programma Laden was toe aan vernieuwing. Daarom hebben we in 2024 een start gemaakt met een nieuwe 'agenda Laden', waarin we inspelen op nieuwe ontwikkelingen zoals netcongestie en we nieuwe doelgroepen met laadbehoeften meenemen.

Doel: We hebben goed bereikbare (economische) kerngebieden, zowel op lokaal, regionaal als landelijk niveau

- *We ontwikkelen en geven uitvoering aan gebiedsgerichte projecten om de bereikbaarheid van het (economisch) kerngebied te borgen. Onder andere rond Knoop 38 en Campus Heijendaal.*

In januari 2024 heeft de provincie besloten om te stoppen met het project Railterminal Gelderland. Provincie, gemeente Nijmegen en gemeente Overbetuwe zijn met elkaar in gesprek gegaan over 'hoe nu verder'. We hebben in 2024 opnieuw gesproken over de projectscope, de afhankelijkheid van de voortgang A15 in relatie tot de Raad van State procedure, de organisatievorm en de financiën (kosten en dekking). Bestuurders van provincie en beide gemeenten hebben in december 2024 een opdracht geformuleerd om verder richting te geven aan een nieuw afsprakenkader zonder rekening te houden met het RTG.

Het Radboudumc en de onderwijsinstellingen op de campus hebben in 2024 nieuw mobiliteitsbeleid opgesteld of werken daar nog aan.

De campuspartners en de gemeente hebben in 2023/2024 gezamenlijk een gebiedsvisie opgesteld voor de periode tot 2040. Voor het thema mobiliteit is hierin vastgelegd dat de Campus Heijendaal de komende jaren verder wordt ontwikkeld volgens het STOMP-principe: eerst Stappen, dan Trappen, dan OV en MaaS en als sluitstuk de personen auto. Deze gebiedsvisie ligt in februari 2025 voor in de raad.

Het samenwerkingsverband Duurzaam Bereikbaar Heijendaal werkt een uitvoeringsprogramma uit voor de uitvoering van de beleidsmaatregelen en de infra-aanpassingen op en rondom de campus. Daarin wordt ook de relatie gelegd met de maatregelen die de gemeente neemt in het kader van de mobiliteitstransitie en die noodzakelijk zijn voor het bereikbaar houden van de campus.

- *We werken met de provincie en rijksoverheid aan het verbeteren van ons spoornetwerk en onze stationsgebieden. Onder andere door aansluiting op hoog frequent spoor, realisatie van een ingang aan de westzijde van centraal station en herinrichting van station Heijendaal (start 2024).*

De herinrichting van het station Nijmegen is gestart. De werkzaamheden ter voorbereiding op de realisatie van de Westentree zijn begonnen. Voor de Centrumzijde is samen met de partners in het project een verkenningenrapport opgeleverd. Ook is de gebiedsvisie voor het Stationsdistrict vastgesteld.

We hebben met name in regionaal verband contact met het Rijk over de doorontwikkeling van het Programma Hoogfrequent Spoor en het toekomstbeeld OV, waarin we streven naar een hoogwaardiger ov-netwerk.

Sinds medio 2024 wordt gewerkt aan de aanpassing van station Nijmegen Heyendaal. Doel is de vele reizigers en de verwachte reizigersstroom beter te faciliteren. Maar ook om de herkenbaarheid en kwaliteit van het station te verbeteren, onder andere door de zichtbaarheid vanaf de Heijendaalse weg te vergroten en het stationsgebied te vergroenen. In 2024 is ongeveer de helft van de werkzaamheden uitgevoerd en afgerond.

- *We werken met de provincie en de Rijksoverheid aan het verbeteren van de doorstroming op de Rijks- en provinciale wegen.*
We overleggen met de regionale partners over verkeerssnelwegen in het regionale netwerk, bijvoorbeeld de A325, de A50 en de A73. We zorgden dat Nijmegen goed bereikbaar blijft tijdens wegwerkzaamheden en evenementen.
- *We werken met de regio aan een systeem waarin deelmobiliteit, MaaS en openbaar vervoer goed op elkaar zijn afgestemd.*
Ook in 2024 werkten we in de GMR samen aan mobiliteitsthema's. Met name deelmobiliteit, OV en de gedragsaanpak hebben onze bijzondere aandacht gehad.
- *We ontwikkelen en realiseren stadrand-hubs in diverse windrichtingen om Nijmegen. Vanaf deze hubs kunnen bezoekers en werknemers snel en schoon reizen naar hun bestemming in de stad.*

In 2024 zijn we gestart met het project om de P+R in Noord op te waarderen. Vanaf deze P+R rijden overdag nu al (zeer) frequent bussen naar de stad en het station (4 tot 8 keer per uur, afhankelijk van het moment van reizen). We zijn daarnaast diverse andere locaties aan het verkennen voor nieuwe stadrandhubs. Ook hebben

we met de provincie gesprekken gevoerd over een directe busverbinding tussen de P+R West en het stadscentrum.

- *We werken met vastgoedeigenaren, provincie, NS en ProRail aan een integrale gebiedsaanpak voor de OV-knoop én winkelcentrum Dukenburg.*

In december 2024 heeft het college een samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente, de Coöperatieve vereniging van eigenaren en BPD/Giesbers vastgesteld. Hierin zijn afspraken gemaakt over de vervolgstappen die moeten leiden tot een anterieure overeenkomst in 2025. In opdracht van de provincie heeft RHDHV een schetsontwerp voor de OV-knoop gemaakt, in afstemming met de gemeente, NS en ProRail. De bij de OV-knoop betrokken partijen hebben afspraken gemaakt over het schetsontwerp, de kosten en dekking van de kosten. Deze afspraken worden in het eerste kwartaal van 2025 met een brief aan elkaar bevestigd.

Doel: We hebben een toekomstbestendige binnenhaven die toegankelijk is en optimaal wordt gebruikt

- *We gaan verder met baggeren in de kanaalhavens en onderzoeken of de andere havens ook meegenomen kunnen worden. Dit doen we samen met de provincie en de Rijksoverheid.*
In oktober is er ruim drie weken gebaggerd in de Waalhaven. Uitvoering is vlot en bijna probleemloos verlopen.
- *We stimuleren de vestiging van water gerelateerde bedrijvigheid in de Oostkanaalhaven.*
Dit heeft continu onze aandacht. In het bijzonder is door een openbare inschrijvingsprocedure een erfpachter gevonden die een perceel aan de Energieweg gaat gebruiken voor een watergebonden bedrijvigheid.
- *We gaan intensiever samenwerken met de havendienst Arnhem op het gebied van personeel.*
De samenwerking op operationeel vlak tussen de havendiensten van Arnhem en Nijmegen is geïntensiveerd. Vanuit Stadsbeheer is een coördinator voor een halve FTE gedetacheerd in Arnhem om de samenwerking, professionalisering en digitalisering vanuit beide gemeentes te begeleiden. Het afgelopen jaar is ook onderzocht of samenwerking op strategisch niveau van toegevoegde waarde is. Bij die samenwerking zijn ook de provincie en gemeente Tiel nauw betrokken.
- *We werken aan het professionaliseren en digitaliseren van onze havenprocessen.*
Hierin werken we nauw samen met de gemeente Arnhem. Een voorbeeld hiervan is dat we hetzelfde havenmanagementsysteem aan het implementeren zijn. Daarnaast is er een start gemaakt met het digitaliseren van het vergunningen proces.

Doel: We bieden een passend aanbod van parkeer- en stallingsfaciliteiten aan, zowel voor de auto als de fiets

- *We wijzigen de Beleidsregels Parkeren en de Spelregels betaald parkeren, conform vastgesteld in de agenda versnelling mobiliteitstransitie.*
Afgelopen april heeft uw raad de nieuwe spelregels invoering betaald parkeren vastgesteld. Dankzij deze nieuwe regels kunnen we overlast door een hoge parkeerdruk door vreemdparkeren beter aanpakken. De Beleidsregels Parkeren zijn in november herzien. Sindsdien hebben we op twee plekken betaald parkeren ingevoerd. Het meest recent in Nijmegen Oost, waar bewoners zelf vroegen om de introductie van betaald parkeren. Wanneer betaald parkeren is ingevoerd neemt de parkeerdruk af.
- *We maken de binnenstad verblijfsvriendelijk.*
Dit voorjaar is de koers voor de binnenstad vastgesteld door uw raad. Hierna is het college gestart met maatregelen om de binnenstad verblijfsvriendelijker te maken, waaronder de uitvoering van het verplaatsen van het straatparkeren door bewoners binnen het roadbarrieregebied naar de parkeergarages.
- *We waarderen de hub in Noord (transferium Noord) op.*
In 2024 is het project voor de opwaardering gestart. In 2025 worden de maatregelen uitgevoerd.

- *We maken vergunningen en ontheffingen en geven deze uit.*
Parkeerbeheer heeft ook in 2024 vergunningen en ontheffingen verleend. Denk onder andere aan ontheffingen voor automobilisten die door de avondafsluiting Van Welderenstraat en Tweede Walstraat moeten blijven kunnen rijden of vergunningen voor bewoners in de Schildersbuurt, waar dit jaar betaald parkeren is ingevoerd.
- *We realiseren en exploiteren (fiets)parkeervoorzieningen.*
We beheren diverse fietsenstallingen en parkeergarages in de stad. Dit jaar hebben we een nieuwe beheerde fietsenstalling geopend: de stalling in de Kelfkensbosgarage.
- *We ondersteunen parkeervoorzieningen van derden, bijvoorbeeld de parkeergarage Berg en Dal.*
Ook dit jaar hebben we de parkeervoorzieningen van derden ondersteund.
- *We stimuleren een langjarige toepassing van deelmobiliteit bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.*
Bij het opstellen van de nieuwe beleidsregels parkeren 2024 hebben we de mogelijkheden voor het vervangen van autoparkeren door het aanbieden van deelmobiliteit uitgebreid bij nieuwe ontwikkelingen. Daarnaast zijn we gestart met een proces voor het ontwikkelen van een bureau mobiliteitsbeheer waarmee we het aanbieden van deelmobiliteit als alternatief voor parkeren bij grote gebiedsontwikkeling vorm willen geven.
- *We zorgen middels fysieke ingrepen op diverse plekken dat deelmobiliteit goed gefaciliteerd wordt op plekken waar voertuigen clusteren (zowel bij P+R's als bijv. rondom stations, binnenstad en campus).*
Afgelopen jaar hebben we op 11 plekken deelmobiliteitshubs gerealiseerd. Hierdoor staan de deelscooters en deelfietsen op deze plekken bij elkaar. Zo zorgen we voor minder verrommeling en overlast door deelmobiliteit.
- *We houden toezicht en handhaven op fout geparkeerde fietsen en voertuigen. Verwaarloosd achtergelaten fietsen en fietswrakken verwijderen we.*
In 2024 hebben we deze taak uitgevoerd.
- *We plaatsen, onderhouden en verwijderen fietsklemmen.*
In 2024 hebben we deze taak uitgevoerd.
- *We faciliteren de plaatsing van laadpalen in de openbare ruimte door deelname aan de concessie van de GO-RAL. Bij semi-publieke parkeervoorzieningen met een slagboom op de gemeentegrond voorzien wij in de laadinfrastructuur.*
Binnen de concessie van de GO-RAL wordt samengewerkt met Vattenfall. De looptijd van de concessie is tot en met 2027. Er is in 2024 een plaatsingsleidraad reguliere laadpalen in de openbare ruimte opgesteld. Dit geeft de gemeente het kader bij aanvraag van het plaatsen van laadpalen.
Voor de semi-publieke parkeervoorzieningen met een slagboom op gemeentegrond gelden ook de richtlijnen uit de plaatsingsleidraad.

Doel: We brengen en houden de kwaliteit van de infrastructuur, weginrichting, straatmeubilair, brandkranen en civiele kunstwerken op orde

- *We beheren en onderhouden de infrastructuur op basis van meerjarige programma's. We geven hiervoor ook opdrachten aan derden: aannemers, Dar, etc.*
In 2024 is er groot onderhoud gepleegd aan de volgende (hoofd)infrastructuur: Waalbrug, Groenewoudseweg, Heydenrijkstraat, Turennensingel/Laauwikstraat, Fleminghstraat, Groesbeeksedwarsweg, Zwanenveld ringweg, O.C. Huismanstraat/Nocturnestraat, Burgemeester Daleslaan fase 1 en Aldenhof ringweg. Van

genoemde wegen is de asfaltdeklaag vervangen. Bij de Burgemeester Daleslaan is zelfs de gehele constructie vervangen i.v.m. teerhoudend asfalt. Op het stalen dek van de Snelbinder is de slijtlaag vervangen. In 2024 is het gehele wegareaal opnieuw geïnspecteerd, zodat deze gegevens weer up-to-date zijn.

- *We inspecteren de kwaliteit van de infrastructuur, civiele kunstwerken en bijzondere (kunst-)objecten.*
We verwerken wijzigingen in het areaal (bijvoorbeeld nieuwe straten toevoegen).
In 2023 is een nieuw wegbeheersysteem aangeschaft (Greenpoint) en in 2024 is een grote slag geslagen met het op orde brengen van de areaalgegevens. Een data-analyserapport vanuit de data-analisten volgt in Q1 van 2025.
- *We implementeren nieuwe generatie verkeerslichten (iVRI).*
Intelligente verkeersregelininstallaties (iVRI's) kunnen onder andere de doorstroming verbeteren als verkeersdata automatisch omgezet worden in een optimale afstelling van de verkeerslichten. De gemiddelde technische levensduur van een VRI is 15 jaar. Wanneer zij deze leeftijd hebben bereikt wordt in Nijmegen de VRI vervangen en wordt dit automatisch een iVRI.
Ten opzichte van de traditionele VRI heeft de iVRI 3 extra gebruikstoepassingen heeft de iVRI's 3 gebruikstoepassingen:
 - Ze informeren het verkeer, waardoor het wachten voorspelbaar wordt en de weggebruiker door het volgen van het snelheidsadvies van de wegbeheerder maximaal groen licht krijgt. In de adviezen neemt de iVRI de categorieën weggebruikers, de hoeveelheid verkeer en de verkeersrichting mee.
 - Ze verbeteren de netwerkprestatie door het reguleren van de bereikbaarheid en doorstroming en bijvoorbeeld de hoeveelheid emissie in het complete stedelijk netwerk, of real time per kruispunt.
 - Ze prioriteren verkeerscategorieën. Zo kunnen zwaailichtvoertuigen sneller en met minder gevaar voor ongevallen door het verkeer worden geloodst, maar ook vertraagde bussen, fietscolleges en zwaar vrachtverkeer kunnen zo nodig voorrang of juist geen prioriteit krijgen.
- *We gaan steeds meer 'datagestuurd' beheren.*
Data biedt een waardevolle ondersteuning, maar we erkennen ook het belang van menselijke expertise en inzicht. Niet alle aspecten van beheer kunnen volledig door data worden gevangen. Daarom blijft de combinatie van data-analyse en de ervaring van onze medewerkers cruciaal om tot de best mogelijke resultaten te komen. Dit jaar hebben we geïnvesteerd in het verbeteren van onze datakwaliteit, zodat we data en menselijke inzichten nog beter kunnen samenbrengen in ons beheerproces.
- *We beheren en onderhouden verkeersregelininstallaties, verkeersborden en (ANWB) bewegwijzering; ABRI's, DRIS en het busstation; civiele kunstwerken, openbare verlichting en bijzondere (kunst-)objecten.*
Dit voeren we uit conform beheerplan. Zo hebben we onder andere in 2024 8 VRI vervangen.
- *We zorgen met de tools Nijmegen.mijnwijkplan.nl en de Meld- en herstel-App dat bewoners en ondernemers hun positieve en negatieve aandachtspunten over de openbare ruimte onder de aandacht kunnen brengen, zodat we samen met hen kunnen werken aan oplossingen.*
We ontvingen regelmatig vragen van onze bewoners. Snelle aanpassingen lossen we op. Waar nodig gaan we in gesprek met de melder.
- *We faciliteren participatieprojecten samen met bewoners.*
In 2024 hebben we over diverse plannen en vraagstukken in de openbare ruimte gesprekken gevoerd met bewoners. Hierin werken stadsontwikkeling en de collega's van wijkregie samen.

Doel: We hebben zo min mogelijk zwerfafval op straat om Nijmegen bereikbaar te houden

- *We verlenen opdracht aan Dar voor het schoon houden van straten.*
Reiniging van de openbare ruimte(waaronder wegen), maakte in 2024 deel uit van onze DVO(Dienstverleningsovereenkomst) met Dar. Deze reiniging geschiedde op de afgesproken beeldkwaliteit.

Aanvullende reinigingsactiviteiten met betrekking tot straatmeubilair, (ondergrondse) afvalcontainers, afval- en hondenpoepbakken, stadscentrum en kernwinkelgebied maakten eveneens deel uit van het contract met Dar.

- *We verlenen opdracht aan Dar voor het inzamelen van bladafval in de herfst.*
Om gladheid en verstopte putten te voorkomen, heeft Dar in het najaar van 2024 ongeveer 600 bladkorven in de wijken geplaatst. Met deze voorziening werd inwoners ook de gelegenheid geboden om zich te ontdoen van het bladafval van gemeentelijke bomen uit hun tuin of straat. Met Dar zijn afspraken gemaakt over de plaatsing, beheer en communicatie. Om vandalisme tegen te gaan zijn deze bladkorven voor de jaarwisseling uit de stad verwijderd.
Daarnaast is het verwijderen van bladafval onderdeel geweest van onze opdracht aan Dar voor de reguliere reiniging van de openbare ruimte (op beeldkwaliteit).
- *We verlenen opdracht aan Dar om (een deel van) het zwerfafval op te ruimen door de inzet van assistent wijkvegers en Stichting Dagloon en het organiseren van participatie door Wijkhelden.*
Wederom hebben we assistent wijkvegers ingezet voor het opruimen van zwerfafval. In het centrum was het afgelopen jaar 1 assistent wijkveger actief, evenals in stadsdeel West, Zuid en Lindenholt. In Dukenburg waren 3 assistent wijkvegers actief. Deze inzet heeft een bijdrage geleverd aan een zichtbare reiniging en het behalen van de gewenste beeldkwaliteit.
Daarnaast hebben we via de Stichting Dagloon Nijmegen de (dreigend) dak- en thuislozen in kunnen zetten voor het verzamelen(prikken) van afval in de openbare ruimte. Daarmee hebben zij, onder aansturing en coördinatie van Dar, een bijdrage geleverd aan het schoonhouden van onze stad, is hen een gelegenheid geboden tot participatie in de samenleving en hebben zij een zakcent kunnen verdienen.
Ook onze Nijmeegse wijkhelden zijn in 2024 actief geweest en hebben geholpen hun eigen buurt schoon te houden. Er waren het afgelopen jaar ruim 7000 Wijkhelden in Nijmegen actief. Zij werden op de jaarlijkse, feestelijke “wijkheldendag” extra in het zonnetje gezet. Via de site “wijkhelden.nl” en dar.nl worden nog steeds wijkhelden geworven. In 2024 is ook de Wijkhelden-app geïntroduceerd, is “wijkhelden” als les opgenomen in het educatieprogramma voor groep 3-4 in combinatie met zwerfafval opruimen. Sinds 2024 kunnen ook scholen en organisaties zich aanmelden als Wijkheld.
- *We verlenen opdracht aan Dar voor het inzetten van afvalcoaches, waarmee we bewustzijn over correct aanbieden van afval bij bewoners willen vergroten. Waar nodig zetten we in op handhaving.*
In de aanpak van zwerf-afvaloverlast hebben we alle beschikbare middelen(waar onder afvalcoaches) ingezet om deze te voorkomen en tegen te gaan. De aanpak kenmerkte zich door een glijdende schaal, die begon met het op orde brengen van de basis(openbare ruimte & voorzieningen). Dikwijls bleek foutief “afvalgedrag” van inwoners, ondernemers en bezoekers echter de oorzaak. Om dit gedrag te veranderen en het bewustzijn te vergroten, werd doorgaans als eerste ingezet op voorlichting & communicatie, gevolgd door uiteindelijk de inzet van de meer repressieve middelen als handhaving. Deze middelen zijn op diverse overlastlocaties ingezet. Foutief “afvalgedrag” bleek echter zeer hardnekkig. Vandaar dat de inzet van deze middelen op sommige locaties herhaald werden. Naast deze locatie-aanpak is er ook aandacht geweest voor stadsbrede communicatie over dit onderwerp middels campagnes en publicaties in/op diverse media.
Middels het project Kwaliteit van Grondstoffen hebben we op de meest vervuilde inzamelroutes extra voorlichting gegeven & controles gehouden op het aanbieden van GF(T) en PMD(plastic, metaal en drankkartons). Deze acties hebben eveneens bijgedragen aan een verbetering van het aanbod- en scheidingsgedrag en vergroting van het bewustzijn. We hebben onze aanpak(voorlichting) ook gericht op specifieke doelgroepen, zoals de bezoekers van de Waalstranden& Veur-Lent en de studenten van de Radboud Universiteit & de HAN. We hebben de contacten met de WBC's geïntensiveerd, om de afvalproblematiek rondom hun complexen gezamenlijk aan te pakken. We zijn in 2024 gestart met het project Bronaanpak Plasticvrije Rivieren, waarmee we in samenwerking met RWS, gedragsbureau D&B en Dar een aanpak ontwikkelen voor het tegengaan van (plastic)afval langs de Waal(kade). Vergroten bewustwording onder inwoners, bezoekers en ondernemers is één van de beoogde doelen van dit project.

- *We faciliteren deelmobiliteit op een manier dat het verrommeling van de stad voorkomt.*
In 2024 zijn er 11 hubs ontwikkeld op overlastlocaties. Ook heeft het college besloten dat in de toekomst alle deeltweewielers in hubs op plekken verspreid over de stad komen te staan.

Doel: We maken het verkeer veiliger

- *We voeren ons risico gestuurde uitvoeringsprogramma verkeersveiligheid uit.*
In 2024 hebben we een start gemaakt met een aantal projecten binnen dit uitvoeringsprogramma, waaronder ‘Spoor tot Stier’ en de Voorstadslaan. Ook hebben we de D’Almarasweg veiliger ingericht met drempels en aanpassingen aan de kruisingen.
- *Ter vervolg op de in 2023 vernieuwde netwerkvisie op onze wegen stellen we een uitvoeringsprogramma op voor zowel de wegen die van 50 naar 30 km/uur gaan als ook voor een veilige inrichting van de wegen die 50 km/uur blijven.*
We boden in 2024 de nieuwe netwerkvisie ‘30 km/uur als norm’ op onze wegen ter besluitvorming aan onze raad aan. Deze netwerkvisie is een nadere uitwerking van de Agenda Mobiliteitstransitie. In deze netwerkvisie tonen we de noodzaak aan uit veiligheidsoogpunt om de maximum toegestane snelheid op ongeveer de helft van onze huidige 50 km/uur wegen te verlagen naar 30 km/uur. In deze netwerkvisie geven we aan welke wegen daarvoor in aanmerking komen en hoe we de inrichting van de nieuwe wegcategorie ‘Stadsstraat 30’ realiseren.
- *We richten onze wegen zo in dat weggebruikers onze wegen veilig kunnen gebruiken.*
Bij aanleg van nieuwe wegen en bij herinrichting van bestaande wegen ontwerpen we onze wegen volgens de landelijke richtlijnen van het CROW. Onderhoud aan wegen grijpen we aan om kleinschalige verbeteringen door te voeren die onze wegen veiliger maken. Met de Groene Metropoolregio hebben we afgesproken om in de periode tot 2030 tien grote verkeersveiligheidsknelpunten op te lossen. In 2025 bepalen we na vaststelling van de netwerkvisie ‘30 km/uur als norm’ welke knelpunten dat gaan zijn.
- *We leren de weggebruikers veilig deel te nemen aan het verkeer, door onder andere het voeren van de landelijke veiligheidscampagnes binnen de gemeente Nijmegen.*
We voeren de landelijke veiligheidscampagnes binnen de gemeente Nijmegen, zoals de campagnes ‘aan in het donker’. We stelden een strippenkaart op met (via ons) af te nemen gedragscampagnes en –interventies. We geven fietslessen op scholen, zorgen dat alle kinderen verkeersexamen doen en doen projecten waardoor kinderen meer met de fiets of lopend naar school komen.
- *We strooien bij gladheid zout op belangrijke wegen, OV-routes, fietspaden en looproutes. In geval van zware sneeuwval, wordt deze op de belangrijkste wegen geruimd ten behoeve van de bereikbaarheid.*
We hebben de gladheidsbestrijding uitgevoerd volgens de uitgangspunten van ons beleid “Grip op Gladheid”. Daarmee hebben we voldaan aan onze inspanningsverplichting om de gladheid op onze belangrijkste wegen en plekken te bestrijden. Jaarlijks wordt een uitvoeringsprogramma en evaluatie gemaakt. In dit programma is opgenomen hoe we OV-routes, fietspaden en looproutes strooien. Net als het sneeuwruimen bij zware sneeuwval.
- *We geven opdracht aan Dar voor verstrekken van zoutkisten voor bewoners.*
Met het jaarlijkse uitvoeringsprogramma en de jaarlijkse evaluatie verstrekken we de opdracht aan Dar. Daarin is ook het verstrekken van zoutkisten voor bewoners opgenomen.

Ambitie: We hebben een stad die duurzaam bereikbaar is

Doel: We stimuleren duurzame vervoerswijzen (lopen, fietsen en openbaar vervoer)

- *We ondersteunen en geven uitvoering aan het programma Slim & Schoon Onderweg van de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen, gericht op duurzame mobiliteit en gedragsverandering. Dit betekent onder meer een aanpak via de werkgevers en de campussen en het aanbieden van mobiliteitshubs en mobiliteit als een service (MaaS).*

In 2024 hebben we samen met de regio uitvoering gegeven aan het programma Slim en Schoon onderweg. Er is een bewonersaanpak opgeleverd die komend jaar wordt uitgevoerd in onder andere Nijmegen, de werkgeversaanpak is uitgevoerd en we werken intensief samen op de campus via 'Duurzaam Bereikbaar Heijendaal'.

- *We brengen onze belangen in bij de provincie Gelderland voor de aanbesteding van de nieuwe concessie van het openbaar vervoer.*

In 2024 is het programma van eisen voor de nieuwe concessie opgesteld en gepubliceerd. Nijmegen heeft hier, onder andere samen met de regio, aan de voorkant over meegedacht en op gereageerd. De gemeente Nijmegen nam daarnaast deel aan het ontwikkelteam voor de nieuwe concessie.

- *We zorgen dat het aanbod van deelauto's in de stad groeit, waarbij bewoners uit verschillende systemen kunnen kiezen afhankelijk van hun behoefte (vaste standplaats, buurtzone, free floating).*

We hebben in 2024 gewerkt aan de nadere regels deelauto's waarmee we het aanbod van deelauto's in de openbare ruimte vormgeven. Deze nadere regels zullen in het eerste kwartaal van 2025 worden vastgesteld.

- *We kijken kritisch naar de ontwikkeling van het aanbod van deelscooters en deelfietsen om te zorgen voor een systeem dat een volwaardig alternatief biedt voor korte autoritten en dat overlast voorkomt.*

In 2024 hebben we nadere regels deeltweewielers vastgesteld. Hiermee hebben we kaders opgesteld waarbinnen deeltweewielers op een verantwoorde wijze kunnen worden aangeboden.

- *We voeren diverse fietsinfra-projecten uit om zo het fietsnetwerk verder uit te breiden, op orde te houden en de veiligheid te waarborgen.*

In 2024 hebben we mooie fietsprojecten gerealiseerd. De Thijmstraat en de Krayenhofflaan zijn ingericht als fietsstraat en de werkzaamheden aan de nieuwe Weurtseweg zijn zo goed als gereed. Daarnaast is de vijfknop Krayenhofflaan, Koninginnenlaan, Tweede Oudeheselaan, Tunnelweg en Marialaan aangepast, waardoor de oversteekbaarheid voor de fietser is verbeterd.

- *We blijven investeren in de kwaliteit van ons fiets- en voetgangersnetwerk.*

We beheren onze fiets- en voetinfrastructuur en voeren verbeteringen door.

Doel: We stimuleren verdere verschoning van het gemotoriseerd verkeer

- *We streven samen met de provincie naar een goede aanbesteding (duurzaam, bereikbare wijken, toegankelijk, etc.) van de concessie voor het openbaar vervoer.*

In 2026 start de nieuwe concessie. Door netcongestie hebben we ambities voor een schone nieuwe busconcessie moeten bijstellen. Het lijkt niet haalbaar om vanaf 2030 volledig elektrisch busvervoer aan te bieden. Wel wordt schoner busvervoer in de nieuwe aanbesteding gestimuleerd.

- *We stellen plaatsingsbeleid en plankaarten op voor uitbreiding van laadpalen, snelladers en ander vormen van laadinfra gebaseerd op het programma Laadinfrastructuur.*

In 2024 is er een plaatsingsleidraad reguliere laadinfrastructuur in de openbare ruimte opgesteld. Hieronder vallen dus alleen reguliere openbare laadpalen, en geen snelladers. Het programma laadinfrastructuur dat wordt opgesteld geeft ambities en doelstellingen aan over de overige vormen en manieren van laadinfrastructuur.

- *We gaan meer elektrische laadpalen plaatsen en gaan hierbij creatief om met de ruimte, zoals het combineren van lantaarnpalen met laadpalen. Als de vraag blijft doorzetten verwachten we dat er in 2025 zo'n 1.000 laadpalen staan.*
Rondom de plaatsing van laadpalen wordt efficiënt omgegaan met de ruimte, zowel fysiek als op het net. Er wordt in de toekomst bijvoorbeeld ingezet op laadpleinen voor zowel logistiek als personenvervoer. Ook Clean Energy Hubs worden gestimuleerd door de gemeente. Met de groeiende vraag blijft ook de plaatsing van het aantal laadpalen groeien, zodat er een dekkend netwerk is voor de gebruikers. In 2025 staan er naar verwachting zo'n 1000 laadpalen. Er is in 2024 ook een onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van het combineren van lantaarnpalen met laadpalen. Uit dit onderzoek is gebleken dat er veel risico's kleven aan deze combinatie. Hier wordt dan ook niet op ingezet.
- *We nemen deel aan de concessie van veel gemeenten in de Gelderse-Overijsselse samenwerking voor de aanpak van laadinfrastructuur, de GO-RAL. De concessie is gericht op het plaatsen van openbare laadinfrastructuur van 2022 t/m 2025.*
We nemen deel aan de concessie van de GO-RAL. Deze loopt tot en met 2027 en richt zich op de openbare laadinfrastructuur in Nijmegen. We werken binnen deze concessie samen met Vattenfall. Eind 2024 stond de teller op 548 reguliere laadpalen. Waaronder 294 gerealiseerd door Vattenfall.
- *We bereiden de invoering voor van drie milieuzones voor brom- en snorfietsen met een eerste toelating van voor 2011 die per 1 januari 2025 gaan gelden in de gebieden binnenstad, Hof van Holland en campus Heijendaal, inclusief een intensieve communicatiecampagne onder de doelgroep.*
De milieuzone is per 1 januari ingevoerd. Hierover is op verschillende momenten en manier gecommuniceerd met de doelgroep.
- *We nemen maatregelen die voortkomen uit het beleidskader deelmobiliteit om schoner gemotoriseerd deelverkeer te stimuleren, te versnellen en het gebruik ervan te vergemakkelijken.*
In 2024 is de agenda Deelmobiliteit vastgesteld. Hierin is benoemd dat we het aanbod van deelmobiliteit willen laten groeien en de verschoning van deelauto's willen faciliteren.

Doel: We stimuleren slimmere en schonere logistiek

- *We maken de zero emissie zones voor stadslogistiek kenbaar*
Per 1 januari 2025 zijn de zero-emissiezones voor stadslogistiek ingevoerd door een verkeersbesluit. In aanloop naar de invoering hebben we wederom veel gecommuniceerd over de zero emissie zones voor stadslogistiek. We hebben lokale campagnes gevoerd en brieven gestuurd. Ook zijn ondernemers via landelijke kanalen op ZES gewezen, bijvoorbeeld via spots op de radio.
- *Wij zetten logistiek makelaars actief in voor minder en schonere kilometers.*
Ondernemers met vragen over het organiseren van logistiek in de zero-emissiezones kunnen terecht bij onze zero-emissie adviseur voor Nijmegen. Bij complexe logistieke vraagstukken verwijst de zero-emissie adviseur door naar de logistiek makelaars die in de regio actief zijn. Hier wordt goed gebruik van gemaakt, ook voor vragen rondom netcongestie en slim laden.
- *We onderzoeken de mogelijkheden van een bouwlogistieke hub*
Voor de ontwikkeling van het stationsgebied is en wordt ongezoekt of een bouwlogistieke hub aan de rand van de stad zinvol is.
- *We stellen vast waar ruimte nodig is voor toekomstige behoefte aan logistieke ruimte.*
In de 'Beleidsaanpak Stadslogistiek Nijmegen' is opgenomen welke toekomstige behoefte er is aan logistieke ruimte in Nijmegen en hoe hiermee wordt omgegaan.

Verbonden partijen en samenwerking

DAR

Een schone stad is een aantrekkelijke stad. Daarom werken we met verschillende partijen samen om zwerfafval zo veel mogelijk te voorkomen. Voor het programma Bereikbaarheid verzorgt de DAR het reinigen van de openbare ruimte en de gladheidsbestrijding, beiden onderdeel van het taakveld Verkeer en vervoer. In het contract met de DAR hebben we deze afspraken gecombineerd met die over het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval, die bij het programma Openbare Ruimte horen.

Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen

We werken intensief met de regio Arnhem Nijmegen samen om de regionale bereikbaarheidsaanpak uit te voeren. Onderdeel hiervan vormt het programma Slim en Schoon waarbinnen projecten als de e-HUBS en de werkgeversaanpak vallen. De provincie Gelderland en het Rijk zijn binnen dit programma ook belangrijke partners.

Ondernemers

Samen met de stad werken we aan een verdere verduurzaming van het vervoer. Hierbij worden ondernemers betrokken om te bepalen hoe een verdere verschoning tot stand kan worden gebracht. Onder andere bij de verschoning van de scheepvaart als het goederenvervoer worden bedrijven betrokken om dit tot stand te krijgen. Daarnaast werken we met een werkgeversaanpak waarbij bedrijven handreikingen krijgen om hun werknemers duurzamer te laten reizen, buiten de spits of minder te laten reizen (vaker thuis werken).

Provincie Gelderland

De provincie Gelderland is als concessieverlener verantwoordelijk voor het openbaar vervoer in de regio. Daarnaast werken we nauw met de provincie samen waar het de regionale bereikbaarheid betreft zoals onderhoud aan de hoofdwegen, bereikbaarheid per trein en bus.

Werken op regie

Een van de pijlers in de beleidsnota “Geef (ze) de openbare ruimte” is integraal werken, waarbij we ons willen concentreren op een regiefunctie en ons zo ver mogelijk willen terugtrekken uit de uitvoering. We willen de uitvoerende partijen de ruimte geven om meer delen van het gemeentelijke takenpakket over te nemen. Hiervoor zijn grotere, integrale opdrachten aan enkele uitvoerende partijen noodzakelijk.

We zoeken vooral partners die naast de uitvoering ook meer beheerstaken kunnen overnemen. Denk hierbij aan het uitvoeren van inspecties, het oppakken en herstellen van meldingen, voorstellen doen voor verbetering en de jaaropdracht en de kwaliteit controleren. Met OSN (onderhoud nieuwe stadsbrug) en I-Lent (onderhoud Verlengde Waalbrug) hebben we al twee partijen die én integraal onderhoud plegen én beheerstaken op zich nemen.

Daarnaast zijn er reeds een aantal partners die, naast de uitvoering, ook meerdere beheerstaken van ons overnemen. Denk hierbij aan het asfaltbestek met Van Gelder, de raamovereenkomst Onderhoud en herstel civiele kunstwerken met Hegeman en de overeenkomst onderhoud en installatiewerk van de openbare verlichting met Spie Infratechniek (voormalig Ziut). We zijn nu aan het kijken welke huidige (aflopende) contracten geschikt zijn om meer delen van het gemeentelijk takenpakket in op te nemen.

Naast onderhoudscontracten voeren we ook projecten uit waarin we samen met marktpartijen werken aan onze doelstellingen. Een mooi voorbeeld is de reconstructie van de Malderburchstraat, waar we door Rapid Circular Contracting (nieuwe manier van inkopen die de markt maximaal uitdaagt om met noodzakelijke, slimme en innovatieve oplossingen te komen, waarbij circulariteit, duurzaamheid en social return centraal staan) samen met Van Gelder onze circulaire ambities hebben vormgegeven.

Wat heeft het gekost

Begrotingswijzigingen

Bedragen x €1 mln		Besl.niveau	Besl.datum	Besl.nr	Baten	Lasten	Saldo	
Stadsbegroting 2024-2027 primitief					-26,1	59,8	33,7	N
Wijzigingen								
BW-01897	VM2023-II Verzamelvoorstel	raad	20-12-2023	4.13	-0,1	0,8	0,7	V
BW-01910	VM2024-I Meldingen	college			-0,8	0,0	-0,8	V
BW-01911	VM2024-I Verzamelvoorstel	college			-0,4	-0,1	-0,5	N
BW-01945	VM2024-II Verzamelvoorstel	college			-1,5	0,6	-0,9	N
Totaal	Bereikbaarheid				-28,8	61,1	32,3	N

De primitieve begroting bedroeg 33,7 miljoen euro. Hier is 1,4 miljoen euro aan onttrokken, zodat de totale dynamische raming is uitgekomen op 32,3 miljoen euro.

Lastenzijde

Ten opzichte van de primitieve begroting is 1,4 miljoen toegevoegd aan lasten.

De voornaamste effecten aan de lastenkosten zijn geweest:

- Bij de 2e voortgangsmonitor 2023 is een budget van € 1,0 miljoen overgeheveld naar 2024 om te kosten van het baggeren van de havens te kunnen dekken. De begrote lasten in 2024 nemen hierdoor met € 1,0 miljoen toe;
- In de 2e Voortgangsmonitor 2024 zijn de lasten in het kader van de ondergrondse ordening met €1,5 miljoen euro opgehoogd. We ontvangen hiervoor ook leges. (zie ook onder batenzijde);
- In de 2e voortgangsmonitor 2024 heeft een budgetoverheveling plaatsgevonden voor wegenonderhoud en verkeersvoorzieningen. Hierdoor zijn de begrote lasten met € 0,65 miljoen naar beneden bijgesteld.

Batenzijde

Ten opzichte van de primitieve begroting is € 2,8 miljoen toegevoegd aan baten. Hiermee komen de baten op € 28,8 miljoen. De voornaamste effecten aan de batenkant zijn geweest:

- In de 2e Voortgangsmonitor over het jaar 2024 zijn de baten in het kader van de ondergrondse ordening met € 1,5 miljoen euro opgehoogd. We ontvangen leges voor de uitvoering van grondwerkzaamheden in verband met kabels en leidingen in de grond. (zie ook onder lastenzijde);
- In de 1e voortgangsmelding over het jaar 2024 is er melding gemaakt van het feit dat de vergoeding die de gemeente Nijmegen ontvangt voor zwerfafval van Nedvang vanaf 2024 is gewijzigd. Daardoor nemen de opbrengsten voor reiniging structureel toe. Omdat we in 2024 nog een eenmalige bijdrage krijgen van € 204.000 is het bedrag in 2024 nog € 750.000. De begrote baten zijn met dit bedrag opgehoogd.

Een [overzicht met links](#) naar de bestuurlijke besluitvorming is beschikbaar onder de bijlagen, onderdeel begrotingswijzigingen.

Toelichting per ambitie

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 na wijziging	Rekening 2024	Vershil
Lasten				
Veilig bereikbare stad	59,1	60,7	63,5	-2,8
Duurzaam verkeerssysteem	0,7	0,4	0,3	0,1
	59,8	61,1	63,8	-2,7
Baten				
Veilig bereikbare stad	26,1	28,8	29,0	0,2
Duurzaam verkeerssysteem	0,0	0,0	0,0	0,0
	26,1	28,8	29,0	0,2
Totaal per programma	33,7	32,3	34,8	-2,5

Vershil = Begroting na wijziging -/- Rekening (+ = voordeel; - = nadeel)

Totaal programma

Aan het programma Bereikbaarheid geven we per saldo 34,8 miljoen euro uit. Het grootste deel hiervan gaat naar de ambitie *Veilig bereikbare stad*.

Per ambitie

We zijn en blijven een stad die veilig bereikbaar en leefbaar is voor bewoners, bedrijven en bezoekers

Ten opzichte van de dynamische begroting is er per saldo 2,6 miljoen euro nadeel op deze ambitie.

Lasten: 2,8 miljoen euro nadeel

Baten: 0,2 miljoen euro voordeel

Bij onderstaande doelen lichten we de oorzaken voor de grootste afwijkingen toe.

Doel: (Fiets)parkeerfaciliteiten

Lasten: 1,3 miljoen nadeel

Baten: 0,4 miljoen nadeel

Hogere kosten bij de (fiets)parkeerfaciliteiten voor onderhoud en beheer, aanbrengen en beheren van de tijdelijke parkeervoorziening tijdens de vierdaagse hebben geleid tot een fors nadeel.

We hebben 0,3 miljoen euro minder aan parkeeropbrengsten gerealiseerd.

Doel: Kwaliteit wegen, civiele kunstwerken

Lasten: 0,7 miljoen nadeel

Baten: 0,2 miljoen voordeel

Extra herstelwerkzaamheden aan het trottoir of straat als gevolg van de grootschalige verzwareningen in het elektriciteitsnetwerk die door Liander worden uitgevoerd, hebben tot een overschrijding van 0,3 miljoen euro geleid. Daarnaast is er een overschrijding van de uitvoeringskosten op dit onderdeel verwerkt; een toelichting op de uitvoeringskosten leest u in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Daarnaast hebben we meer reclameopbrengsten gerealiseerd dan begroot. Dit levert een voordeel op van 0,36 miljoen euro.

Doel: Bereikbaarheid binnenhaven

Lasten: 0,3 miljoen nadeel

Baten: 0,1 miljoen voordeel

We hebben extra kosten gemaakt voor het baggeren van de Waalhaven die te maken hebben met niet geraamde indexatiekosten.

Doel: Schoonmaak straten

Lasten: 0,4 miljoen nadeel

Baten: 0 miljoen euro voor/nadeel

De overschrijding van de kosten voor reiniging worden veroorzaakt door een hogere (voorlopige) afrekening van de Dar.

We hebben een stad die duurzaam bereikbaar is

Ten opzichte van de dynamische begroting is er per saldo 0,1 miljoen euro voor/nadeel op deze ambitie.

Lastenzijde: 0,1 miljoen euro voordeel

Batenzijde: 0 miljoen euro voor/nadeel

Het verschil tussen de primitieve begroting en de dynamische begroting is hierboven toegelicht bij het onderdeel Begrotingswijzigingen.

Investerings per doel en ambitie

Voor een verdere toelichting op de investeringen verwijzen we naar de paragraaf Investerings.

Ambitie	Doel	Investering
We zijn en blijven een stad die veilig bereikbaar en leefbaar is voor bewoners, bedrijven en bezoekers.	We bieden een passend aanbod van parkeer- en stallingsfaciliteiten aan, zowel voor de auto als de fiets	Parkeergarage Hezelpoort
		Parkeergarage Winkelsteeg
		Parkeergarage Waalkwartier
		Vervanging parkeerverg.systeem en aanschaf scanauto
		Apparatuur incl camera en intercom
		Fietsenstalling Hezelpoortgarage
		Transferia
		Vervangen parkeerapparatuur KKG
		Fietsenstalling Kelfkensbos
		Uitbreiding parkeerautomaten
	We brengen en houden de kwaliteit van de infrastructuur, weginrichting, straatmeubilair, brandkranen en civiele kunstwerken op orde	Onderhoudstoestand woonstraten
		Vervanging VRI's (verkeersregelinstallaties)
		Meer dan beheer
		Ambitie gestuurde aanpak bij vervangingen OR
		Investerings Openbare ruimte
		Vervanging armaturen openbare verlichting
		Slijtage vervangen op de Snelbinder
	We hebben een optimale bereikbare stad door een goede balans tussen de vervoersmodaliteiten (vracht)-auto, OV, fiets, vaartuig en voetgangers	Park & Ride
		Fietsprogrammering 2021-2025
		Lopen en toegankelijkheid
		Fietsinfrastructuur
		Mobiliteit
	We hebben goed bereikbare (economische) kerngebieden, zowel op lokaal, regionaal als landelijk niveau	Fietstunnels Waalsprong
		Aanleg Dorpensingel
		Stationsplein
		Bereikbaarheid campus o.a. Heyendaal
		Station Heyendaal
		Weurtseweg
		Verkeersmanagementcentrale (VMC)
		Verkeersveiligheid
		Hoofdinfra (S-wegen)
		Busbaan HOV
		Binnenstad verblijfsvriendelijk
	We maken het verkeer veiliger	Omvormen 30km wegen binnenstad
We hebben een stad die duurzaam bereikbaar is	We stimuleren verdere verschoning van het gemotoriseerd verkeer	Laadinfra
		Hubs deelmobiliteit

Indicatoren

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
gevraagd door raad										
Aantal verkeersongevallen met letsel per 100.000 inwoners	64	61	45	41	30	37	37	59	63	
Gemiddelde benchmark	89	94	104	108	103	90	115	136	137	
Aantal personenauto's van particulieren per 1.000 inwoners	352	354	359	362	363	364	372	377	371	368
Gemiddelde benchmark	357	358	361	364	366	367	373	376	371	370
Aantal (semi)publieke laadpunten voor elektrische auto's					385	534	710	1011	1262	
Gemiddelde benchmark					539	676	841	1236	1533	
Percentage inwoners dat gebruik maakt van deelfervoer									19%	

Toelichting

Het jaar 2024 is nog niet overal gevuld. Dit kan komen doordat de cijfers voor 2024 pas in de loop van 2025 ter beschikking komen. Dat geldt onder meer voor veel van de verplichte indicatoren, waarvoor [waarschijnlijkheid.nl](https://www.waarschijnlijkheid.nl) de bron is. Daarnaast geldt voor diverse indicatoren dat deze tweejaarlijks gemeten worden (en enkele worden zelfs vierjaarlijks gemeten).

- **Gemiddelde benchmark**

Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

- **Aantal verkeersongevallen met letsel per 100.000 inwoners**

Dit aantal varieert in 2024 van 63 in Nijmegen tot 381 in Leiden. De sterk uiteenlopende aantallen per stad wekken de indruk dat administratieve factoren de benchmark voor deze verplichte indicator vertekenen.

- **Aantal personenauto's van particulieren per 1.000 inwoners**

Dit cijfer is exclusief de personenauto's op naam van bedrijven. Hierdoor wordt de vertekening opgeheven die ontstaat door de concentratie van (leasebedrijven) in enkele steden.

- **Percentage inwoners dat gebruik maakt van deelfervoer**

De bron voor deze indicator is de tweejaarlijkse Burgerpeiling. Najaar 2023 hebben we de vragen over deelfervoer voor het eerst in de Burgerpeiling opgenomen. De meest gebruikte vorm van deelfervoer is de OV-fiets (12,6%). Op de tweede, derde en vierde plaats staan deelauto's (4,5%), deelscooters (3,8%) en elektrische deelfietsen (3,5%).

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over bereikbaarheid:

<https://swm2024-nijmegen.pcportal.nl/p58576/kerncijfers>

Wonen en stedelijke ontwikkeling

Wat hebben we dit jaar bereikt

Ambitie: We zijn een aantrekkelijke stad om te wonen, met goede werklocaties, openbare ruimtes en voorzieningen

Doel: We behouden en versterken de ruimtelijke kwaliteit van onze stad, door zorg te dragen voor een goede ruimtelijke ordening

- *We gaan verder met de actualisatie van de omgevingsvisie en de voorbereiding voor het opstellen van het nieuwe Omgevingsplan in het kader van de Omgevingswet na 1 januari 2024.*
In 2024 hebben we de gebiedsuitwerkingen van de omgevingsvisie opgesteld en zijn we in gesprek gegaan met inwoners in de stadsdelen. Daarnaast hebben we de contouren van het beleid voor de omgevingsvisie aan de gemeenteraad voorgelegd.
- *We werken aan een Bouwsteen Binnenstedelijk Bouwen. Deze bouwsteen wordt gebruikt bij het actualiseren van de omgevingsvisie.*
Oktober 2023 hebben we de gemeenteraad geïnformeerd over de opbrengst van het onderzoek naar binnenstedelijk bouwen.
- *We maken bestemmingsplannen (inclusief kosten juridische procedures).*
In 2023 zijn in aanloop naar de invoering van de Omgevingswet veel bestemmingsplannen in procedure gebracht. In 2024 lag de focus op het afronden van lopende procedures, de eerste wijziging van het omgevingsplan en het inrichten van nieuwe werkprocessen onder de Omgevingswet.
Dit heeft tot het volgende geleid:
 - 21 bestemmingen werden onherroepelijk
 - 17 bestemmingsplannen zijn vastgesteld door de gemeenteraad
 - Er lopen nog 8 procedures bij de Raad van State
 - Er is één buitenplanse omgevingsplanactiviteit (bopa) verleend met bindend advies door de gemeenteraad en 1 bopa geweigerd.
 - Het omgevingsplan is gewijzigd
- *We handelen planschadeverzoeken af.*
In 2024 zijn twee verzoeken tot nadeelcompensatie ingediend. Geen van beide zijn toegekend.
- *We actualiseren het welstandsbeleid.*
Door capaciteitsgebrek zal de actualisatie in 2025 starten.
- *We beheren en onderhouden de Basis registratie Grootchalige Topografie (BGT).*
Het beheren en onderhouden van de BGT is een doorlopend proces.
- *We gaan de BRIKS taken weer in eigen huis organiseren.*
In 2024 is er overeenstemming gekomen met ODRN over de overdracht van de zogenaamde BRIKS-taken naar de gemeente Nijmegen. Per 1 januari 2025 voert de gemeente deze taken weer zelf uit.

Doel: We verbeteren de ruimtelijke kwaliteit van onze stad door nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen te ondersteunen dan wel zelf te initiëren en te (laten) realiseren om zo de ambities uit de Omgevingsvisie te kunnen realiseren

- *We voeren verkenningen uit, of geven opdracht hiertoe.*
Er zijn in 2024 geen aparte verkenningen uitgevoerd, maar er is wel gewerkt aan diverse ruimtelijke producten (zie volgend punt).
- *We voeren gebiedsvisies, ambitiedocumenten, quick scans, locatieonderzoeken, stedenbouwkundige plannen en beeldkwaliteitsplannen uit, of geven opdracht hiertoe.*
In 2024 zijn gebiedsvisie Stationsdistrict en gebiedsvisie Koers voor de Binnenstad vastgesteld door de gemeenteraad. Gebiedsvisie Campus Heijendaal is in december door het college behandeld en wordt in 2025 aan de gemeenteraad voorgelegd voor vaststelling. Voor de verdere uitwerking van de gebiedsvisie zijn met de drie campuspartners afspraken gemaakt, die zijn vastgelegd in een intentieovereenkomst. We hebben in

2024 geen nieuwe quick scans opgesteld voor nieuwe initiatieven. Deze aanvragen worden voortaan aan de omgevingstafel behandeld. Aan de omgevingstafel zijn in 2024 150 initiatieven behandeld. Er is een locatieonderzoek uitgevoerd voor de locatie van basisscholen in Dukenburg. Daarnaast lopen er trajecten voor ruimtelijke initiatieven op diverse locaties.

Binnenstad en Valkhofkwartier

In 2024 is de Koers voor de binnenstad vastgesteld en vormt daarmee het kader voor ontwikkelingen en herinrichting van de openbare ruimte.

Voor de herontwikkeling van passage Molenpoort is het bestemmingsplan vastgesteld. Daartegen is echter beroep ingesteld. Voor de transformatie van het voormalige V&D pand is de omgevingsvergunning verleend en inmiddels onherroepelijk. De ontwikkelaar is gestart met het verstevigen van de funderingen. Zowel voor de herontwikkeling van Molenpoort als het voormalig V&D pand hebben wij een Rijkssubsidie verkregen (respectievelijk 1,3 en 1,4 miljoen).

We zijn gestart met het vormen van plannen voor de herinrichting van onder meer Burchtstraat, Augustijnenstraat, (bus)Plein 1944, en het Joris Ivens plein.

Alle vergunningen die nodig zijn voor de renovatie van Park het Valkhof (3-voudig beschermd rijksmonument) zijn in 2024 verleend. Voor de verandering van Kelfkensbos is het Definitief Ontwerp gereed en zijn de voorbereidingen voor een vergunningaanvraag gestart.

Kanaalzone Zuid

Winkelsteeg verandert de komende jaren in een gebied waar inwoners fijn kunnen leven, werken en wonen. Zo zijn in 2024 de verplaatsbare woningen op de voormalige 'Compaq-locatie' (NDW21) opgeleverd. Daarnaast heeft de gemeenteraad de bestemmingsplannen voor de Kanaalknoop-Noord en -Zuid, en stationsomgeving Nijmegen Goffert vastgesteld. Het bestemmingsplan Kanaalknoop-Zuid is inmiddels onherroepelijk geworden. Hiermee gaat het project steeds meer richting de uitvoering. Ook is in 2024 gestart met het verleggen van de Neerboscheweg en Graafseweg en met de voorbereidingen voor de onderdoorgangen voor fietsers en voetgangers. Tevens zijn de aanbestedingen gestart voor de stationsomgeving Goffert en de Kanaalknoop-Zuid. Ook heeft de raad een investerings- en exploitatiebesluit Parkeergarages Winkelsteeg genomen in 2024.

Voor de transformatie van winkelcentrum Dukenburg en omgeving is eind december 2024 een samenwerkingsovereenkomst door het college vastgesteld. Het doel is de plannen verder uit te werken en in 2025 tot een anterieure overeenkomst (een overeenkomst die in een vroeg stadium wordt gesloten om de afspraken tussen de gemeente en de particuliere partijen over de ontwikkeling vast te leggen) te komen. Het bestemmingsplan voor het ROC-terrein in Dukenburg is in juni onherroepelijk geworden. Hierna wordt gewerkt aan de aanvraag voor een omgevingsvergunning. In Lankforst zijn 24 maisonnettes gesloopt en daarvoor zijn in 2024 31 nieuwe appartementen opgeleverd.

In 2024 zijn in Neerbosch-Oost de voorbereidingen gestart voor de intentieovereenkomst van de gemeente met de corporaties Talis en Woonwaarts. Deze is begin 2025 vastgesteld. De corporaties hebben hun bewoners geïnformeerd over de plannen om de buurt te verbeteren.

Stationsdistrict Nijmegen

In 2024 zijn veel stappen gezet voor de plannen om het station en de omgeving te verbeteren.

Zo stelde de gemeenteraad de gebiedsvisie Stationsdistrict vast en ging de eerste schop in de grond voor Het Nieuwe Metterswane. In december 2024 werd het diepste punt bereikt.

Het verkeersknooppunt de Vijfknoop werd opnieuw ingericht zodat verkeer nu en in de toekomst beter en veiliger kan doorrijden. Het voormalige UWV-gebouw werd gesloopt en de grond bouwrijp gemaakt. Verder is grootschalige sanering en archeologisch onderzoek aan de westzijde van het station uitgevoerd en is een deel van de perronkappen van het station verwijderd voor restauratie.

Er is een start gemaakt met de planontwikkeling Talislocatie aan de Van Schaeck Mathonsingel, en er is verder gewerkt aan de planontwikkeling Woo locatie, ook aan de Van Schaeck Mathonsingel.

Bewoners, ondernemers, belangengroepen en andere belanghebbenden waren betrokken bij projecten zoals de renovatie van de schouwburg, woontoren Duet, de Groene Corridor en de fietsstraat Koninginnelaan. Soms op inloopavonden, soms via klankbordgroepen of het Omgevingsberaad Westerkwartier.

Samen met het Zelfregiecentrum is een pilot gestart om de toegankelijkheid nu, tijdens de bouw en in de toekomst te borgen, en om vroegtijdig ervaringsdeskundigen in projecten in te zetten.

Waalfront

In het Waalfront zijn in 2024 gronden geleverd aan het Ontwikkelingsbedrijf Waalfront (OBW). Het OBW heeft de gronden doorverkocht aan ontwikkelaar BPD. Er is een start gemaakt met de ontwikkeling van de parkeergarage die ook de fundering gaat vormen voor de woningen maar ook de functioneert als waterkering. De parkeergarage wordt uiteindelijk terug geleverd aan de gemeente en zal een openbaar karakter krijgen die naast de behoefte van de bewoners ook toegankelijk is voor bezoekers in het gebied. De start van de verkoop in het gebied is ook begonnen en loopt voorspoedig.

Ook de laatste blokken 1, 2 en 3 zijn verkocht aan het OBW. Het OBW heeft de gronden verkocht aan Lingotto en BPD. De gronden zijn nog niet geleverd. De laatste plannen worden op dit moment uitgewerkt waarbij ook het plan van de oude Honig gebouwen een mooie plaats krijgen in het gebied. De levering van de gronden staat gepland in juli 2005.

Nijmegen-Noord

In de Waalsprong is in 2024 grond voor 136 kavels uitgegeven. In de grondexploitatie Waalsprong was voor 2024 het aantal kavels geraamd op 229. Het verschil zit met name in een latere fasering van Hof van Holland en het plateau in de Stelt. Het is momenteel lastig om de productie op peil te houden.

Belangrijkste redenen zijn:

- Het gaat om complexe gebiedsontwikkelingen die meer tijd vergen om tot een haalbaar plan te komen.
- De Waalsprong wordt van een uitbreidingsopgave meer een inbreidingsopgave. Inspraak en participatie van bestaande bewoners leidt in de regel tot langere doorlooptijden en toename van de plankosten.
- Maar ook de krapte op de arbeidsmarkt, de onzekere markt van dit moment maakt dat de ontwikkelaars voorzichtiger zijn met het aangaan van nieuwe contracten, onzekerheid over stikstof, netcongestie, leveringsproblemen van bouwmaterialen, sanering van de Japanse duizendknoop, etc. leiden tot vertragingen in de planvorming en tot extra kosten.

Naast uitgifte van kavels zijn er in 2024 diverse plannen verder uitgewerkt, met name in Zuiderveld-Oost, Vossenpels-Noord, Studentenhuisvesting Spoorstraat, Koudenhoek Noord, Hof van Holland, De Grift en infrastructuur (Dorpensingel, Griftdijk en Afslag 38).

- *Na vaststelling van de geactualiseerde omgevingsvisie ontwikkelen we een visie voor het gebied rondom de Energieweg.*
De geactualiseerde omgevingsvisie is nog niet vastgesteld. De visieontwikkeling voor het gebied rondom de Energieweg is dan ook niet opgestart in 2024.
- *We kopen en verkopen gronden.*
In 2024 zijn voor 620 woningen gronden verkocht en 1596 m2 aan bedrijventerrein.
- *We beheren tijdelijk gronden / opstallen.*
Het beheren van tijdelijke gronden en opstallen is een doorlopend proces.
- *We vestigen voorkeursrecht.*

In 2024 is er geen voorkeursrecht gevestigd.

- *We starten onteigeningsprocedure(s).*
In 2024 is een onteigeningsprocedure gestart die nog niet is afgerond.
- *We maken gronden bouw- en vervolgens woonrijp (bijvoorbeeld de aanleg openbare ruimte).*
In 2024 is voor projecten in o.a. Winkelsteeg, Stationsdistrict, Waalsprong en Waalfront gronden bouwrijp gemaakt of in ieder geval gestart met de voorbereidingen daarvoor.
- *We sluiten anterieure overeenkomsten of gaan overeenkomsten aan, bestaande uit intentie- of samenwerkingsovereenkomsten, realisatieovereenkomsten en uitvoeringsovereenkomsten.*
Het sluiten van diverse soorten overeenkomsten voor projectontwikkelingen is een doorlopend proces.
- *We gaan samenwerkingsovereenkomsten aan met verbonden partijen.*
Gemeente heeft bijvoorbeeld voor de gebiedsontwikkeling Waalfront en Stationsdistrict samenwerkingsovereenkomsten met verbonden partijen.
- *We begeleiden de uitvoering van de overeenkomsten, of geven opdracht hiertoe.*
Het geven van opdracht en het begeleiden van overeenkomsten bij de uitvoering is een doorlopend proces.
- *We dragen beheer van gronden en objecten over aan partijen. Marieke*
Voor het beheren van gronden en objecten geven wij opdrachten aan externe partijen, dit is een doorlopend proces.
- *We gaan mensen met een plan voor gezamenlijk wonen helpen bij hun initiatief*
We ondersteunen mensen door het geven van informatie via een loket, ondersteuning van het CPO (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap) platform en via informatieavonden. We hebben in 2024 twee kavels uitgegeven voor collectief particuliere ontwikkelaars. Op dit moment werken we aan zes projecten voor gezamenlijk wonen.
- *We gaan verder met de verkoop van gemeentelijke panden*
We kunnen de verkoopopgave bijna afronden. Er is nu een realisatie van ruim 11 miljoen euro. Enkele panden zijn al verkocht, maar nog niet geleverd, of komen bijna te koop. Met de verkoopopbrengst daarvan verwachten we de opgave in het eerste kwartaal 2025 te behalen.

Ambitie: We zijn een stad met een gevarieerd woningaanbod dat aansluit bij de vraag van alle nieuwe en bestaande bewoners

Doel: We realiseren onze woningbouwopgave uit de Omgevingsvisie en uitvoeringsagenda wonen

- *We voeren de afspraken in de Woondeal 2.0 met het Rijk en provincie uit, en participeren daartoe in de afstemmings- en overlegvormen in de Groene Metropoolregio.*
We hebben de afspraken uit de Woondeal 2.0 uitgevoerd en zijn de actualisatie hiervan met de samenwerkingspartners aan het voorbereiden. In 2024 zijn circa 1.500 woningen (voorlopige cijfers) in Nijmegen toegevoegd, meer dan afgesproken in de Woondeal 2.0.
- *We zetten het woonfonds in, om zo betaalbare koop- en huurwoningen, flexwoningen en studentenhuisvesting, gemeenschappelijk wonen en/of wonen voor bijzondere doelgroepen financieel haalbaar te maken.*
De kaders voor het woonfonds zijn vastgesteld en daarna is de subsidieregeling woonfonds Nijmegen uitgewerkt en vastgesteld. De regeling is klaar voor uitvoering. Ook zijn de criteria en de werkwijze vastgesteld voor de maximale jaarlijkse storting vanuit de financiële ruimte van de grondexploitaties in de reserve woonfonds.
- *We leggen de principes voor de beoordeling van woningbouwplannen vast in ons beleid.*
We hebben de volkshuisvestelijke criteria voor de beoordeling van woningbouwplannen vastgelegd in de Nijmeegse Woonagenda 2024-2029.
- *We hanteren de uitgangspunten van de doelgroepenverordening bij projecten en passen deze indien nodig toe om zo te kunnen sturen op voldoende betaalbare woningen van goede kwaliteit.*
In 2024 is de Nijmeegse Woonagenda 2024-2029 vastgesteld waarin de volkshuisvestelijke criteria vastgelegd. De definities uit de huidige doelgroepenverordening passen we aan op basis van deze woonagenda.
- *We gaan verder met de uitvoering van de zelfbewoningsplicht en de opkoopbescherming.*

We hebben uitvoering gegeven aan de zelfbewoningsplicht bij nieuwbouw en de opkoopbescherming bij aankoop van bestaande koopwoningen. In 2024 hebben we 16 vergunningaanvragen opkoopbescherming ontvangen en afgehandeld.

- *We creëren woonruimte door woningsplitsing en transformatie van panden en benutten daarmee de bestaande woningvoorraad beter.*

Van de circa 1.500 gerealiseerde woningen in 2024 is circa 25% door splitsing en transformatie toegevoegd (voorlopige cijfers CBS). Een mooi voorbeeld waarbij veel woonruimte is gerealiseerd, is het voormalige Canisiuscollege aan de Berg en Dalseweg. In 2024 is daarnaast de aanpak notitie woningsplitsing en woondelen vastgesteld door het college van B&W.

- *We gaan door met de samenwerking met woningcorporaties en provincie voor de inzet van de verhuiscoach.*
De verhuiscoach was een pilot van de provincie, die is - zoals aangekondigd - in 2024 beëindigd. In 2024 heeft de gemeenteraad een amendement op de begroting aangenomen waardoor er financiële dekking is om de verhuiscoach samen met de corporaties vanaf 2025 door te zetten.

- *We bevorderen de doorstroom van senioren naar passende seniorenhuisvesting.*
De verhuiscoach draagt bij aan Van Groot naar Beter Wonen. In 2024 zijn er twee verhuiscoaches ingezet. Eén in samenwerking met de corporaties die zich richt op sociale huur en één in samenwerking met welzijnsorganisatie Sterker die zich richt op middeldure huur en goedkope koop. Ook via labeling – mogelijk door de huisvestingsverordening – kunnen we maatwerk leveren.

- *We gaan meer (flexibele) woonruimte realiseren voor spoedzoekers, daklozen, statushouders en andere doelgroepen.* In 2024 is het grootste deel van de circa 500 verplaatsbare woningen bij NDW21 opgeleverd. Een deel hiervan wordt ingezet voor de huisvesting van aandachtsgroepen.

- *We geven uitvoering aan het in 2021 vastgestelde plan voor studentenhuisvesting.*
In 2024 zijn het Landelijke Actieplan Studentenhuusvesting en de Landelijke Monitoring Studentenhuusvesting leidend voor gesprekken met studenten, studentenhuusvesters (SSH& en marktpartijen), onderwijsinstellingen en andere relevante partijen. In de Nijmeegse Woonagenda 2024 – 2029 is de opgave van toevoeging van 2.500 studenteneenheden tot en met 2030 vastgesteld met het doel dat de SSH& hiervan minimaal 50% realiseert. In 2024 heeft SSH& 150 studentenwoningen gerealiseerd.

- *We actualiseren de visie op wonen en zorg, waarin we de opgave voor huisvesting van verschillende aandachtsgroepen vaststellen en we dragen bij aan de uitvoering hiervan.*

De Nijmeegse Woonzorgvisie 2025 - 2030 is vastgesteld met een bijbehorende uitvoeringsagenda. Deze visie richt zich op het creëren van passende woningen met ondersteuning en zorg die aansluiten bij de groeiende vraag van ouderen en kwetsbare inwoners. Bij de ontwikkeling van de visie hebben partners en inwoners uit de stad ook bijgedragen aan de uitvoeringsagenda.

- *We leggen onze ambities en doelen vast in gebiedsvisies, ambitiedocumenten en stedenbouwkundige plannen, gericht op realisatie van ambities in projecten.*

De ambities uit het woonbeleid zijn meegenomen bij de opstelling van deze documenten.

- *We beheren en onderhouden de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG).*

Hier is invulling aan gegeven. De data vanuit de BAG gebruiken we ook voor monitoring van gerealiseerde woningen in de nieuwbouw en in de bestaande bouw en voor hoeveel woningen er een vergunning is verleend, en waar deze woningen zijn gelokaliseerd.

- *We sluiten een dienstverleningsovereenkomst met de ODRN voor het afhandelen en handhaven van vergunningen op basis van Omgevingswet en Huisvestingswet.*

Het college heeft, na het horen van de gemeenteraad, de aanvulling op de Dienstverleningsovereenkomst gemeente Nijmegen en Omgevingsdienst Regio Nijmegen vastgesteld. Ook de Ontvlechtingsovereenkomst voor de overdracht van de BRIKS-taken is in dezelfde collegevergadering vastgesteld. Beide documenten zijn door gemeente Nijmegen en ODRN ondertekend.

- *We dragen bij aan uitvoering van het woonwagenebeleid en de uitbreiding van het aantal standplaatsen.*

De voorbereidingen zijn en worden getroffen voor de realisatie van 32 nieuwe standplaatsen voor woonwagens op de locatie Teersdijk. Deels sociale huur en deels koop. In lijn met de wensen van bewoners worden de bestaande standplaatsen ook te koop aangeboden aan de zittende huurders.

- *We ondersteunen initiatieven voor gemeenschappelijk wonen.*
We ondersteunen woonverenigingen die moeite hebben om hun financiering bij de bank te verlengen om in contact te komen met de juiste partijen. Daarnaast ondersteunen we woonverenigingen bij het organiseren van een koepelnetwerk en het bundelen van informatie.
- *We komen medio 2024 in het kader van de woonzorgopgave samen met inwoners(organisaties), woningcorporaties, ontwikkelaars en een scala aan (zorg)instellingen en organisaties tot een Nijmeegse woonzorgvisie met uitvoeringsagenda.*
In 2023/2024 is een breed participatieproces doorlopen wat heeft geleid tot vaststelling van de Nijmeegse Woonzorgvisie 2025-2030 en bijbehorende uitvoeringsagenda.
- *Als koploperregio maken we in 2024 een regionale woonzorgvisie met daarin o.a. concrete afspraken over een evenwichtige spreiding (fair share) van aandacht groepen over de Groene Metropoolregio.*
In 2024 is het regionaal afsprakenkader aandachtsgroepen vastgesteld in de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. In het afsprakenkader zijn afspraken gemaakt over de evenwichtige toewijzing van woningen in de regio, het toevoegen van woningen door nieuwbouw en in de bestaande bouw, en het organiseren van goede ondersteuning en zorg van senioren en aandachtsgroepen.
- *We gaan verder met vergunningverlening en handhaving van het kamerverhuurbeleid*
Hier is uitvoering aan gegeven. Verder zijn in 2024 voorbereidingen getroffen voor de overheveling van deze taken van de ODRN naar de gemeente Nijmegen.

Doel: We hebben voldoende beschikbaar en betaalbaar aanbod van sociale woonruimte

- *We geven samen met de woningcorporaties en huurdersorganisaties uitvoering aan de Samenwerkingsagenda Wonen 2021-2025 (prestatieafspraken).*
Er is uitvoering gegeven aan deze samenwerking. Uit de jaarlijkse monitoringsbrief blijkt dat de corporaties in het algemeen op schema liggen voor de uitvoering van de prestatieafspraken. In 2024 hebben we samen met de woningcorporaties en huurdersorganisaties een kaderdocument vastgesteld dat leidend zal zijn voor de in 2025 te maken nieuwe meerjarige prestatieafspraken.
- *We monitoren de gemaakte afspraken met de woningcorporaties over productie, betaalbaarheid en beschikbaarheid van sociale huur en middeldure huur.*
Uit de jaarlijkse monitoringsbrief blijkt dat de corporaties in het algemeen op schema liggen voor de uitvoering van deze prestatieafspraken. Medio 2025 volgt de nieuwe monitoringsbrief die terugkijkt op 2024.
- *Op basis hiervan bepalen we in overleg met de woningcorporaties in hoeverre we op koers liggen dan wel bijstelling van de afspraken nodig is.*
Uit de jaarlijkse monitoringsbrief blijkt dat de corporaties in het algemeen op schema liggen voor de uitvoering van deze prestatieafspraken. Medio 2025 volgt de nieuwe monitoringsbrief die terugkijkt op 2024 en in 2025 maken we nieuwe meerjarige prestatieafspraken.
- *We gaan met de woningcorporaties afspraken maken dat ouderen die verhuizen naar een kleinere woning geen hogere huur gaan betalen.*
In 2024 zijn hiervoor geen extra middelen gereserveerd in de stadsbegroting. In 2025 maken we nieuwe meerjarige prestatieafspraken met de woningcorporaties en huurdersorganisaties waarin dit onderwerp ook terugkomt.

Doel: We hebben voldoende goede woningen voor studenten en starters, we zorgen ervoor dat de leefbaarheid in wijken op orde is

- *We voeren de afspraken met de SSH& uit over voldoende huisvesting voor studenten. We verkennen met de SSH& de mogelijkheden om de productie te versnellen en te verhogen.*
We voeren de gesprekken met de SSH& over invulling van hun huisvestingsopgave (50%). Hieruit blijkt dat dit financieel veel vraagt van de SSH&. De landelijke kaders zijn in 2024 veranderd. Op basis hiervan kijkt de SSH& naar de mogelijkheden. We blijven hierover in gesprek.

- *Bij nieuwbouw maken we ook met particuliere verhuurders van studentenhuisvesting afspraken over de hoogte van de huur voor een aantal jaren en de kwaliteit.*

We hebben in 2024 het contact met de particuliere verhuurders geïntensiveerd en zijn aan het verkennen hoe particuliere verhuurders tot een haalbare business-case kunnen komen en hoe zij meer woonheden kunnen realiseren (nieuwbouw, of binnen bestaande woningen). In 2024 hebben we geen afspraken over concrete nieuwbouwprojecten gemaakt.

- *We voeren een kamerverhuurbeleid gericht op het tegengaan van overlast en maken daarover afspraken met de ODRN.*

De werking van het kamerverhuurbeleid is geëvalueerd in 2024. Uit deze evaluatie blijkt dat het beleid effect heeft gehad op het tegengaan van overlast. Per 1 januari 2025 ligt de uitvoering van de handhaving bij de gemeente Nijmegen.

- *We rapporteren over de resultaten van de Huurteams, en implementeren proces en organisatie van handhaving van de Wet goed verhuurderschap.*

Stichting Huurteams Nijmegen heeft in april haar resultaten gerapporteerd, die gedeeld zijn met de gemeenteraad. Toezicht & handhaving van de Wet goed verhuurderschap is georganiseerd.

- *Voor een goede huisvesting van arbeidsmigranten participeren we in de regionale aanpak van deze problematiek.*

In de GMR is het rapport huisvesting arbeidsmigranten van Companen/Decisio besproken. In het nieuwe RPW 2025-2028 worden regionale afspraken over huisvesting voor arbeidsmigranten gemaakt. Er is binnen de GMR een kwartiermaker aangesteld voor de huisvesting van arbeidsmigranten.

- *We verstrekken startersleningen aan koopstarters.*

In 2024 is nieuw budget vrijgemaakt voor startersleningen. Er zijn 242 aanvragen voor startersleningen ingediend in december 2024 waren er hiervan 181 verstrekt en stonden er nog 60 aanvragen open.

Doel: We hebben een rechtvaardige en evenwichtige verdeling van de vrijkomende schaarse sociale woonruimte

- *We houden de huisvestingsverordening actueel en handhaven deze verordening.*

We volgen de ontwikkelingen van de Wet versterking regie volkshuisvesting, die naar alle waarschijnlijkheid vraagt om een actualisatie van de huisvestingsverordening.

- *We maken regionaal afspraken over een andere wijze van kostenverdeling in de woonruimteverdeling zodat meer balans ontstaat in de verdeling tussen gemeenten en corporaties*

De kostenverdeling heeft plaatsgevonden: 50% voor gemeenten, 50% voor corporaties.

- *We monitoren de effecten van de nieuwe verordening*

Entree geeft namens de woningcorporaties uitvoering aan de huisvestingsverordening en gemeenten en corporaties monitoren gezamenlijk de effecten. De gemeenteraad is geïnformeerd over het jaarverslag van Entree.

Verbonden partijen en samenwerking

Bewoners(organisatie), woningcorporaties, ontwikkelaars

Voor het bereiken van resultaten werken we lokaal samen met bewoners(organisatie), woningcorporaties, ontwikkelaars en een heel scala aan andere instellingen en organisaties.

Provincie, de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen

We werken verder samen met onze partners zoals de provincie, de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen in verschillende projecten. Voorbeeld hiervan is GR Bijsterhuizen.

Groene Metropoolregio

We werken verder vanuit de versterkte regionale samenwerking in de Groene Metropoolregio samen met het Rijk en andere partners aan (verdere) invulling van het Verstedelijkingsakkoord en de afspraken in de Woondeal. De

opgaven op het terrein van de volkshuisvesting spelen landelijk, regionaal en lokaal, zowel kwantitatief als kwalitatief.

Aanpak van deze opgaven vereist samenwerking tussen het Rijk, provincie en gemeenten en in het verlengde daarvan tussen overheden en woningcorporaties, marktpartijen en maatschappelijke instellingen. Door samenwerking op diverse terreinen (expertise, regelgeving, financiële middelen) ontstaat een nieuw perspectief om de woonopgaven in stad, dorp en regio op te pakken. Hieraan wordt in de Groene Metropoolregio vorm en inhoud gegeven middels de Tempotafels waarin uitvoerings- en actiegericht wordt gewerkt op basis van concrete casuïstiek, aan versnelling in de woningbouw en zaken als groen, circulair en betaalbaar bouwen.

Verbonden partijen: Ontwikkelingsbedrijf Waalfront en Indigo BV

Om de geformuleerde ambitie te kunnen realiseren hebben wij een aantal samenwerkingsverbanden opgericht. Voor de gebiedsontwikkeling Waalfront is dat het ontwikkelingsbedrijf Waalfront en voor het huidige warmtenet in onze stad Indigo BV.

Wat heeft het gekost

Begrotingswijziging

Bedragen x €1 mln		Besl.niveau	Besl.datum	Besl.nr	Baten	Lasten	Saldo	
Stadsbegroting 2024-2027 primitief					-96,7	115,0	18,3	N
Wijzigingen								
BW-01897	VM2023-II Verzamelvoorstel	raad	20-12-2023	4.13	0,0	-0,5	-0,5	V
BW-01911	VM2024-I Verzamelvoorstel	college			0,3	-2,8	-2,6	N
BW-01933	VGP 2024	raad	24-4-2024	18/2024	0,0	0,1	0,1	N
BW-01941	BESLUITEN PARK.GARAGES WINKELSTEEG	raad	21-5-2024	59/2024	0,0	-14,5	-14,5	V
BW-01945	VM2024-II Verzamelvoorstel	college			16,0	-12,7	3,2	V
Totaal	Wonen en stedelijke ontwikkeling				-80,5	84,6	4,1	N

De primitieve begroting bedroeg 18,3 miljoen euro. Hier is 14,4 miljoen euro van afgeraamd, zodat de totale dynamische raming is uitgekomen op 4,1 miljoen euro.

Lastenzijde

Ten opzichte van de primitieve begroting is 30,4 miljoen afgeraamd. De belangrijkste oorzaken voor deze begrotingswijzigingen liggen bij:

- Raadsbesluit investering- en exploitatiebesluit parkeergarages Winkelsteeg waarbij de mobiliteitsverandering is vastgesteld en de aanpassing van het (auto)parkeren Dat leverde een vrijval uit de verliesvoorziening Winkelsteeg op ad € 14,5 . Daarmee wordt de saldovermindering van het totale programma vrijwel volledig verklaard. (BW -01941)
- Voorts is het VGP (nieuwe naam is MPG; Meerjarenperspectief Grondexploitaties) vastgesteld waarbij de effecten uit de herzieningen van de grondexploitaties verwerkt zijn voor zowel de lasten en de baten. (BW-01945).
- ten slotte zijn er aanpassingen doorgevoerd bij de Verzamelvoorstellen voor de kapitaallasten , loonsom en enkele overige kosten.

Batenzijde

Ten opzichte van de primitieve begroting is 16,3 miljoen afgeraamd.

Hier ligt de belangrijkste oorzaak bij de vaststelling van het MPG en de verwerking van de effecten uit de herzieningen van de grondexploitaties, zoals aanpassingen van opbrengsten grondverkoop naar latere jaren.

Een [overzicht met links](#) naar de bestuurlijke besluitvorming is beschikbaar onder de bijlagen, onderdeel begrotingswijzigingen.

Toelichting per ambitie

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 na wijziging	Rekening 2024	Verschil
Lasten				
Goede werklocaties en voorzieningen	98,9	68,9	100,3	-31,4
Gevarieerd woningaanbod	16,1	15,7	15,9	-0,2
	115,0	84,6	116,1	-31,6
Baten				
Goede werklocaties en voorzieningen	87,5	71,7	92,2	20,5
Gevarieerd woningaanbod	9,2	8,7	7,7	- 1,0
	96,7	80,4	100,0	19,5
Totaal per programma	18,3	4,2	16,2	-12,1

Verschil = Begroting na wijziging -/- Rekening (+ = voordeel; - = nadeel)

Totaal programma

Aan het programma Wonen en stedelijke ontwikkeling geven we per saldo 16,2 miljoen euro uit. Het grootste deel hiervan gaat naar de ambitie *Goede werklocaties en voorzieningen*.

Per ambitie

We zijn een aantrekkelijke stad om te wonen, met goede werklocaties, openbare ruimtes en voorzieningen

Ten opzichte van de dynamische begroting is er per saldo 10,9 miljoen euro nadeel op deze ambitie.

Bij onderstaande doelen lichten we de oorzaken voor de grootste afwijkingen toe.

Doel: Verbeteren ruimtelijke kwaliteit

Lasten: 31,4 miljoen euro voordeel

Baten: 20,5 miljoen euro nadeel

In onder andere het Stadscentrum, maatschappelijk vastgoed en overige bedrijventerreinen zijn vertragingen opgetreden. Dit levert een voordeel op. Ook bij de projecten woningbouw zijn vertragingen opgetreden. Dit levert aan de lastenkant voordelen op maar aan de batenkant realiseerden we minder opbrengsten van grondverkoop of kostenverhaal op ontwikkelaars. Bij het Stationsgebied heeft de aankoop van het Belastingkantoor nog niet plaatsgevonden.

Aansluiting MPG 2025 en saldo jaarrekening 2024

Bij de "begrotingswijzigingen" staat verklaard dat er in 2024 een voordeel is opgenomen van 12,5 miljoen euro ten gunste van de saldireserve. Dat betreft de verwerking van de verwachting uit de VGP 2024 en de voordelen die zijn ontstaan bij het investerings- en exploitatiebesluit parkeergarages Winkelsteeg (raadsbesluit 3 juli 2024).

Het resultaat 2024 van het taakveld grondexploitaties bedraagt netto 10,9 miljoen euro nadelig.

Het MeerjarenPerspectief Grondexploitaties 2025 dat aan uw raad is aangeboden, meldt een saldomutatie ten gunste van de saldireserve van 3,7 miljoen euro.

Financieel staatje	x 1 miljoen	
saldo VGP 2024	2,0	nadelig
aanpassing Winkelsteeg	14,5	voordelig
verwachting Stadsrekening 2024	12,5	voordelig
verschil Winkelsteeg met verwachting	3,1	nadelig
aanpassing Waalsprong/Stationsdistrict	6,0	nadelig
aanpassing en afsluiting overige plannen	0,3	voordelig
totaal verschil/aanpassing	8,8	nadelig
MPG 2025	3,7	voordelig

Naast de 8,8 miljoen euro verschillen uit het MeerjarenPerspectief Grondexploitaties 2025 is ook een nadeel van 2,1 miljoen euro op de uitvoeringskosten ontstaan. In totaal een tekort van 10,9 miljoen euro. De tekorten op de rendabele uitvoeringskosten worden veroorzaakt doordat er in verband met ziekte minder rendabele uren konden worden toegerekend. Daarnaast hebben medewerkers in 2024 hun tijd moeten besteden aan een aantal onrendabele werkzaamheden. Hier gaat het onder meer om inzet bij de invoering van het nieuwe financieel systeem en AVG werkzaamheden. Door de reorganisatie van de afdeling Stadsontwikkeling is het totale tekort op de rendabele uren op het taakveld grondexploitatie terechtgekomen in plaats van een verdeling over de andere taakvelden.

We zijn een stad met een gevarieerd woningaanbod dat aansluit bij de vraag van alle nieuwe en bestaande bewoners

Ten opzichte van de dynamische begroting is er per saldo 1,2 miljoen euro nadeel op deze ambitie.

Lasten: 0,2 miljoen euro nadeel

Baten: 1,0 miljoen euro nadeel

Bij onderstaand doel lichten we de oorzaken voor de grootste afwijkingen toe.

Doel: We realiseren onze woningbouwopgave uit de Omgevingsvisie en uitvoeringsagenda wonen

Lasten: 0,2 miljoen euro nadeel

Baten: 1,0 miljoen euro nadeel

Bij de lasten is het nadeel voornamelijk veroorzaakt door de in het najaar overeengekomen ontvlechtingsovereenkomst met de ODRN bij het onderdeel Vergunningverlening Bouwen met 0,6 miljoen euro. En een vrijval uit de voorziening opgelegde aanslagen leges voor het Waterschap van 0,4 miljoen euro. Bij de baten is het nadeel van 1 miljoen veroorzaakt door het niet volledig kunnen realiseren van de verkoopstaakstelling panden maatschappelijk vastgoed.

Het verschil tussen de primitieve begroting en de dynamische begroting is hierboven toegelicht bij het onderdeel Begrotingswijzigingen.

Investerings per doel en ambitie

Voor een verdere toelichting op de investeringen verwijzen we naar de paragraaf Investerings.

Ambitie	Doel	Investering
We zijn een aantrekkelijke stad om te wonen, met goede werklocaties, openbare ruimtes en voorzieningen	We behouden en versterken de ruimtelijke kwaliteit van onze stad, door zorg te dragen voor een goede ruimtelijke ordening	Openbare ruimte NYMA
		Entree Westzijde Spoorzone
		Asbest invent. & sanering
		Watersportcentrum Spiegelwaal
		Museum Valkhof
		Spoorzone Oost
		Aanpas openb. ruimte Vlaams Kwartier
		Kelfkensbos van allure
		Uitvoeren Valkhofkwartier
		Bruisende Binnenstad cofinanciering
		Mercurius Park en Bike
		Waalhalla
		Park & Bike NYMA
		Autoluw 2e Walstraat en v. Welderenstr.

Ambitie	Doel	Investering
		Gebiedsontwikkeling van bedrijvenpark De Grift/Rietgraaf
		Gemeentelijke accommodaties
		Vastgoed Rendabel
		Duurzaamheid
		Renovatie rijksmonument Valkhofpark
		Valkhofkwartier
		Cultuurhistorie kwartier
		Ontwikkelagenda Dukenburg
We zijn een stad met een gevarieerd woningaanbod dat aansluit bij de vraag van alle nieuwe en bestaande bewoners	We realiseren onze woningbouwopgave uit de Omgevingsvisie en uitvoeringsagenda wonen	Verduurzamen vastgoedportefeuille
		Stationsgebied
		Tijd.hulpwarmtecentrale Stationsgebied
		1e fase warmtenet Stationsgebied
		Actualisatie invest.projecten Stationsgebied
		Winkelsteeg e.o. voorbereiding
		Kanaalzone Zuid en Winkelsteeg
		Flexibele woonruimte
		Nieuwbouw De Hulsen

Indicatoren

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
basisset (BBV)										
Aantal nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen	8,7	17,7	17,5	13,7	10,7	5,8	9,5	10,2	18,7	
Gemiddelde benchmark	7,8	8,2	9,3	9,5	10,5	10,3	9,9	11,1	11,6	
Demografische druk	54,0%	53,6%	53,4%	53,8%	54,0%	54,5%	55,0%	55,2%	55,0%	54,7%
Gemiddelde benchmark	56,6%	56,7%	56,8%	57,1%	57,1%	57,1%	57,2%	57,3%	57,0%	56,8%
gevraagd door raad										
Aantal sociale corporatiehuurwoningen	29.050	29.669	29.602	29.608	29.829	29.885	29.794	29.872	30.345	
Aantal woningen SSH&	6.188	6.291	6.280	6.343	6.471	6.313	6.376	6.581	6.592	
Gemiddelde slaagkans op sociale huurwoning (in %)	8,9%	9,5%	9,4%	7,6%	7,7%	5,0%	5,6%	4,5%	4,6%	4,1%

Toelichting

Het jaar 2024 is nog niet overal gevuld. Dit kan komen doordat de cijfers voor 2024 pas in de loop van 2025 ter beschikking komen. Dat geldt onder meer voor veel van de verplichte indicatoren, waarvoor [waarsstaatjegemeente.nl](https://www.waarsstaatjegemeente.nl) de bron is. Daarnaast geldt voor diverse indicatoren dat deze tweejaarlijks gemeten worden (en enkele worden zelfs vierjaarlijks gemeten).

- Gemiddelde benchmark**

Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

- Demografische druk**

De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar. Dit cijfer geeft inzicht in de verhouding van het niet-werkende deel van de bevolking tot het werkende deel van de bevolking. Hoe hoger het percentage, des te hoger is het niet werkende deel. De leeftijdsgrenzen voor de berekening van de demografische druk zijn niet helemaal passend, omdat er ook mensen van beneden de 20 en van 65 jaar en ouder aan het werk zijn. Op 1 januari 2023 telt Nijmegen 34.980 0- tot 20-jarigen, 31.155 65-plussers (samen 66.135) en 120.943 20- tot 65-jarigen.

- **Gemiddelde slaagkans op sociale huurwoning (in %)**
- Het slaagkanspercentage wordt berekend door het aantal toewijzingen te delen door het aantal reacties. Wie reageert op een woning had in 2024 een kans van 4,1% op succes. Dat is ongeveer 1 toewijzing op 25 reacties.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over wonen en stedelijke ontwikkeling:

<https://swm2024-nijmegen.pcportal.nl/p58582/kerncijfers>

Openbare ruimte

Wat hebben we dit jaar bereikt

Ambitie: We zijn een klimaatbestendige stad waar de overlast van hitte, droogte en water tot een minimum wordt beperkt en de biodiversiteit wordt bevorderd

Doel: We analyseren, voorkomen en nemen maatregelen zodat we de negatieve effecten van klimaatverandering in de stad kunnen opvangen

- *We maken een meerjarenplan en jagen de eerste klimaatmaatregelen aan.*
We zijn in 2024 gestart met investeringen in de openbare ruimte. We hebben financieel bijgedragen aan bewonersinitiatieven zoals de Groene Corridor, Prof de langen Wendelstraat, Castellastraat, Dorpsplein Lent en aan de Vernieuwingsgolf (Voorbereiding Kannunikenbuurt en Spoorbuurt), Bomenplan, Stationsdistrict en Winkelsteeg.
De Opgave voor de prioritaire gebieden is in beeld gebracht, waarmee een de motie Stevig Inzetten voor een klimaatbestendig Nijmegen is beantwoord.
Er is input opgehaald en er heeft afstemming plaatsgevonden om watergerelateerde vraagstukken onderdeel te laten zijn van het nieuwe Water- en RioleringsPlan (WRP).
Wateroverlast in Nijmegen-West: bewonersavond, onderzoek laten uitvoeren onder begeleiding van klankbordgroep. Gesprek met Waterschap, Rijkswaterstaat, provincie en Vitens gestart.
- *We maken een strategie en uitvoeringsplan voor klimaatadaptatie, waarin we prioriteit geven aan gebieden met wateroverlast en aan stenige plekken.*
In 2024 is geïnvesteerd in intern en extern draagvlak voor de Klimaatadaptatiestrategie. In de strategie zijn 10 prioritaire gebieden aangewezen.
- *We geven uitvoering aan het Regionaal Uitvoeringsprogramma.*
Vanuit het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA), hebben we met regiogemeenten een Regionaal Uitvoeringsprogramma, Samenwerkingsovereenkomst en een jaarplan voor 2025 opgesteld en ter vaststelling vrijgegeven. Met de Werkregio en Groene Metropoolregio hebben we gewerkt aan de regionale projecten Blauwe Motor en Groene Mantel: beslisdocument en intentieovereenkomst zijn opgesteld, inclusief voorstel voor governance (wie hierover meepraat en meebeslist).
- *We motiveren bewoners, woningcorporaties, scholen, instellingen en ondernemers om hun private ruimtes te vergroenen en klimaatadaptief in te richten, onder andere via de campagne “Operatie Steenbreek”.*
In 2024 is een werkgroep Woningcorporaties Portaal, Talis, SSHN en Woonwaarts met medewerkers van de gemeente actief geweest om samen klimaatmaatregelen uit te werken en acties uit te voeren in de wijken. Quick wins zijn gestart net als de voorbereiding van prestatieafspraken.
Noviotech Campus heeft de landelijke status als ambassadeursterrein behaald, waarmee een budget van 1,5 miljoen euro voor de komende vier jaar beschikbaar is gekomen om te investeren in een gezond, biodivers en klimaatbestendig Werklandschap van de Toekomst. Met TPN-West is een samenwerking gestart en zijn quick wins voorbereid.
Ook is in 2024 opnieuw uitvoering gegeven aan de campagne Operatie Steenbreek door de Bastei. Verderop worden precieze cijfers gegeven over de campagne Steenbreek.
- *We maken bewoners bewust van de effecten van klimaatverandering en het belang van duurzaamheid door bij te dragen aan de programmering van de Bastei en het aanbod van Natuur- en Milieueducatie.*
Op de website van de gemeente is een doorverwijzing gemaakt naar de praktische tips op de Website www.veranderijmee.nl. De communicatiestrategie is verder vormgegeven, een bureau heeft opdracht gekregen om bijbehorende communicatiemiddelen te ontwikkelen.

Doel: We verbeteren de water- en groenstructuur en zorgen voor meer biodiversiteit

- *We stellen een nieuw uitvoeringsprogramma 2024 op voor de beleidsvelden Groen, biodiversiteit en stadslandbouw op basis van de nieuwe Biodiversiteitsagenda.*
We hebben dit uitvoeringsprogramma opgesteld. Er staan directe en meer lange termijn stappen in. De directe stappen worden (deels) komend jaar uitgevoerd. De andere stappen (zoals "laat dood hout liggen") worden verweven in de werkprocessen.
- *We geven uitvoering aan de Uitvoeringsagenda Bomen 2022-2026, onder andere door het planten van 1000 extra bomen per jaar en het verbeteren van groeiplaatsen van bijzondere bomen. Daarnaast actualiseren we het boombeheerplan.*
In 2024 zijn de bomen aangeplant in de stadsdelen Centrum en Oost. We planten in het plantseizoen 1050 bomen aan. Daarmee voldoen we al aan de gestelde 1000 bomen in heel Nijmegen. Voor 350 (bijzondere) bomen in de verharding zijn de groeiplaatsen verbeterd, veelal met het vergroten van boomspiegels en het toevoegen van beplanting. Om ons bomenbestand verder te laten groeien en aan de afspraken uit het klimaatakkoord te voldoen, is de inzet het boomareaal netto 1% te laten toenemen (ten opzichte van 2021). In 2024 hebben we een groei van 6% gerealiseerd, waarmee we nog steeds ruim op koers liggen. Tijdens de twee boomweggeefdagen zijn 161 bomen uitgedeeld aan Nijmegenaren met een tuin in een wijk met veel hittestress (Neerbosch Oost, Bottendaal, Benedenstad en Nije Veld). Het Boombeheerplan is geactualiseerd waarin, naast alle verplichte onderdelen, als nieuw speerpunt het ecologisch en toekomstbestendig beheer is uitgewerkt.
- *We implementeren een toolbox natuurinclusief bouwen voor de hele stad.*
We hebben planregels opgesteld om het natuurinclusief bouwen in het omgevingsplan te laten landen en er zijn twee adviseurs (adviseur natuurinclusief) aangesteld ter toetsing en advisering. Aanvullend hebben we een webpagina gepubliceerd, een burgerpanelonderzoek uitgevoerd, en treffen we op diverse locaties (eigen gebouw/grond) natuurinclusieve maatregelen.
- *We werken aan een hoofdgroenstructuurkaart, die vastgesteld wordt bij de actualisatie van de Omgevingsvisie en in de bijbehorende atlas van de Omgevingsvisie wordt opgenomen.*
We hebben de ecologische groenstructuur meer in detail ingetekend en op hoofdlijnen uitgewerkt in de actualisatie van de omgevingsvisie, inclusief bijbehorende teksten toegevoegd.
- *We realiseren toekomstbestendige parken (Park Brakkenstein, Distelpark, Dorpspark Hees), kloostertuinen en landgoederen.*
De uitvoering van het parkgedeelte van het project Park Brakkenstein is in het najaar van start gegaan. De uitvoering van het Distelpark is ook in het najaar van start gegaan. Door een gebrek aan uitvoeringscapaciteit is het Dorpspark Hees in 2024 niet uitgevoerd.
- *We verbeteren de openbare en private groene leefomgeving samen met bewoners, bedrijven en betrokken organisaties. We ondersteunen hen bij groene initiatieven en handelen meldingen en klachten af.*
Actieve groengroepen (onder andere Lindenholt, Limos, Heesch, Bloemendal (IVN) en het Patersbos) hebben actief bijgedragen aan de vergroening van de stad. Enkele voorbeelden van participatie en vergroeningsprojecten zijn: Dorpsplein Lent, winkelcentrum Hatert, Voorstadslaan, Bandoengstraat, Weijbroekweg en Edisonstraat.
- *We versterken kennis/bewustwording omtrent de biodiversiteit en enthousiasmeren inwoners om te participeren in het behoud en versterking van de stadsnatuur.*
We zijn via diverse wegen meer gaan communiceren over biodiversiteit. Hierbij valt te denken aan de communicatiecampagne 'groen bezig', de totstandkoming van 3 animatievideo's in relatie tot bomen, natuurinclusief bouwen en maaibeheer, fysieke uitingen, en diverse presentaties en media-uitingen. Ook bevorderen we de zichtbaarheid/bewustwording van de stadsnatuur, onder andere door het project

‘symbioCity 2100: stad als natuurgebied’ (samen met LUX), participatieproject met Lentekracht, veelvoud aan excursies, ‘self-guided’ stadsnatuurtour, bosspeurtocht voor kinderen, en plaatsing van livestream camera's om de natuur zichtbaarder te maken.

- *We helpen bewoners om hun eigen terrein te vergroenen en klimaatbestendig in te richten, bijvoorbeeld door de succesvolle campagnes van Operatie Steenbreek door te zetten en regenpijpen af te koppelen.*
 - Er zijn 75.770 stenen vervangen door groen. Hiervan lagen 70.371 stenen in de Openbare Ruimte en 5.399 stenen in 52 tuinen van particulieren. De stenen in de tuinen van particulieren zijn opgehaald tijdens 4 tegelophaaldagen.
 - In totaal zijn er sinds de start van de campagne Operatie Steenbreek in 2018 maar liefst 712.886 stenen vervangen door groen.
 - In samenwerking met Lentekracht en Rainbeer hebben bewoners met de actie ‘Pijpenkappuh’ dit jaar 53 regenpijpen afgekoppeld. De teller staat op 400 sinds 2018.
 - De Steenbreek-tuinadviseurs gaven 31 tuinworkshops aan particulieren.
 - Er kwamen 52 deelnemers naar een filmvertoning van Groenkijkers met nagesprek met de stadsecoloog. De centrale vraag in het nagesprek was ‘met welke kleine handelingen kun je een verschil maken voor de natuur in je eigen omgeving?’.
 - In samenwerking met Urban Rewilding NYMA werd er een inspiratiewandeling ‘Rewilding in Eigen Tuin’ georganiseerd. Er deden 32 mensen mee.
 - In samenwerking met Hortus leerden bewoners hoe je je tuin op duurzame wijze klaarmaakt voor de winter tijdens de rondleiding: Je tuin (niet) winterklaar maken.
 - Tijdens de nationale actie ‘Voer de Bij Bij’ van The Pollinators was De Bastei een voedselbank voor bijen en werden er 70 bijenvoedselpakketjes uitgedeeld.
 - In 2024 vond de eindbijeenkomst plaats van een initiatief dat in 2023 is gestart in Nijmegen-Oost om de biodiversiteit te versterken. Een mooie samenwerking tussen bewoners, de stadsecoloog, Lentekracht en Mijn Wijk Soorten Rijk.
 - Er werden maar liefst 422 boompjes uitgedeeld tijdens Boompjes voor de buurt, in Nijmegen-Noord, Nijmegen-West en Lindenholt.
 - Steenbreek Nijmegen is betrokken bij het pilotproject Groene Golf van Portaal, waarbij versteende tuinen van woningen die wachten op een nieuwe huurder, vergroend worden aangeboden aan nieuwe huurders.
 - Steenbreek Nijmegen was kraamhouder op de infomarkt tijdens een bewonersbijeenkomst in de Kannunikenbuurt, één van de twee eerste vernieuwingsgolfwijken.
- *We voeren de subsidieregeling voor groendaken uit*
In 2024 hebben we 109 subsidie aanvragen gehonoreerd.
- *We doen een voorstel voor regels in het omgevingsplan om afdekken met verharding als standaard saneringsaanpak op specifieke plekken te beperken.*
In 2024 zijn deze regels nog niet aangepast omdat de eerste aanpassing van de regels het omgevingsplan beleidsneutraal (dat wil zeggen zonder wijzigingen in het beleid) zijn gedaan.
- *We monitoren diverse soortgroepen als vogels en zoogdieren om goed onderbouwde uitspraken te kunnen doen over de biodiversiteit van Nijmegen i.r.t. ons beheer en beleid. Zo krijgen we een beter beeld van de effectiviteit van ons beleid en kunnen we sneller ingrijpen waar nodig.*
In 2024 hebben we een start gemaakt met het monitoren van vegetatie, vleermuizen, insecten (incl. bijen, zweefvliegen en vlinders), vogels, en paddenstoelen. Ook werkt Natuurplaza aan een plan van aanpak voor het monitoren van diverse soortgroepen met inzet van vrijwilligers.

Doel: We verbeteren het ecologisch beheer van het groen, de bossen en de natuurgebieden

- *We beschermen de natuur in onze stad zo goed mogelijk en betrekken daarbij de adviezen van onze natuurpartners.*

Eind 2023 is de nota beplantingen vastgesteld. In 2024 is een start gemaakt met de uitvoering daarvan. Daarnaast is het ecologisch beheer van onze stadsbosjes, groenstroken, en aanleg/beheer van diverse landschapselementen zoals takkenrillen en poelen gecontinueerd. Aanvullend zijn er op meerdere locaties broedstoven aangelegd ten behoeve van het vliegend hert.

- *We onderhouden onze bomen en ons openbaar groen en voeren periodiek boomveiligheidscontroles uit om aan onze zorgplicht te voldoen.*
We onderhouden de circa 64.750 individuele bomen in de openbare ruimte van de stad. Er zijn vanuit het boombeheer in 2024 436 bomen gekapt en 486 bomen geplant. Daarbij ging het voornamelijk om bomen die geen toekomstverwachting hebben in verband met ziekte of schade en bomen die dood of onveilig zijn.
- *We beheren ons groenareaal digitaal en verwerken wijzigingen hierin, zodat we efficiënt en doelmatig ons beheer kunnen uitvoeren.*
Met het beheersysteem Greenpoint is ons groenareaal digitaal up-to-dat gehouden.
- *We onderhouden oevers van openbaar water, siervijvers, poelen en sloten op doelmatige en sobere wijze in samenwerking met het waterschap.*
Dit betreft werk dat in 2024 volgens de normen is uitgevoerd.
- *We ontwikkelen een plan waarin we uitwerken hoe we de faunavoorzieningen in onze stad beheren.*
Het is in 2024 door gebrek aan capaciteit niet gelukt om dit uit te voeren.
- *We onderhouden de gazons, plantsoenen, parken, bossen en natuur in onze stad op een zo ecologisch mogelijk verantwoorde manier. We werken hierbij zoveel mogelijk met inheems en gifvrij plantgoed.*
We hebben een start gemaakt met een nieuwe Bosbeheervisie voor de grotere bossen van Nijmegen. De afronding hiervan vindt plaats in het 1e kwartaal van 2025.
- *We bestrijden invasieve exoten, waar mogelijk samen met bewoners en instanties en ontwikkelen tegelijkertijd een plan voor de langere termijn.*
Dit betreft regulier werk. In 2024 is de vrijwilligersgroep uitgebreid.
- *We willen bij bodemsaneringen rekening houden met de biodiversiteit.*
In 2024 zijn er geen gemeentelijke bodemsaneringen uitgevoerd waarbij (bodem)biodiversiteit in het gedrang kwam.

Ambitie: We hebben een groene, gezonde en vitale omgeving om in te wonen, te werken en te recreëren

Doel: We voeren de gemeentelijke watertaken (afvalwater, hemelwater en grondwater) duurzaam en doelmatig uit

- *We stellen een nieuw Water en Rioolprogramma (WRP) op.*
In 2024 is er een aantal financieringsmethodieken voor het berekenen van de rioolheffing onderzocht. Een financieringsmethodiek is nodig om de rioolheffing te berekenen (samen met de concrete opgave) zodat dit verantwoord kan worden in het WRP. De raad heeft gekozen om de direct te investeren met een spaarvoorziening. (exclusief de Waalsprong).
Voor het opstellen van het WRP is er een stakeholdersanalyse en participatieplan opgesteld conform de Omgevingswet. Er is gestart met een reeks werksessies op ambtelijk niveau met zowel interne als externe deelnemers om inhoud te geven aan het WRP. In het WRP geven we aan hoe we de komende jaren invulling geven aan een duurzame en doelmatige uitvoering van de gemeentelijke watertaken (opvolger GRP).

- *We leggen infrastructuur en voorzieningen aan die behoren tot de gemeentelijke watertaken op nieuwe en bestaande bebouwing.*
In de Waalsprong zijn veel nieuwe rioolvoorzieningen aangelegd. Het riool in de Daltonstraat, Weurtseweg (Infiltratieriool), Kanaalstraat is vernieuwd. In de Jeruzalembuurt is het riool omgebouwd naar een duurzaam gescheiden stelsel.

- *We reinigen, inspecteren, beoordelen en voeren onderhoud uit en verbeteren hierdoor het functioneren van rioolstelsels of rioolsystemen.*
Wij hebben circa 20 km aan rioolleidingen geïnspecteerd, gereinigd en beoordeeld. Ongeveer 2 km is gerepareerd door te re-linen, dat wil zeggen dat de rioolbuis vanbinnen versterkt wordt, zonder deze op te graven. Daarnaast is een contract aanbesteed om in 2025 1,2 km te re-linen.
Om efficiënter en op een uniforme manier te werken is de beslissing-ondersteunend methodiek RIOBASE geïmplementeerd.
Een verkenning heeft plaatsgevonden om via artificial intelligence (AI) onze riolen te beoordelen. Daarnaast is ook onderzocht hoe innovatieve technieken (bijvoorbeeld werken met drones) ondersteuning kan bieden in het beheer van onze grotere riolen.

Vanwege grondwateroverlast in Nijmegen West is onderzoek gedaan.

Het hydraulisch model voorspelt wat het effect is van verschillende gebeurtenissen op het rioolsysteem. Dit is in 2024 getest en blijkt tot 50% kloppend. Dat heeft ons meer inzicht gegeven in de werking van het stelsel.

Wij hebben een bijdrage geleverd aan de benchmark rioleringszorg (landelijk)

- *We ondersteunen de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) bij de behandeling van vergunning, toezicht en handhaving (bijvoorbeeld lozingen).*
In 2024 zijn er vergunningen getoetst conform de Omgevingswet inclusief vooroverleggen met de aanvrager. Hierdoor is de aanvragende partij eerder op de hoogte van gestelde eisen, wensen en wet- en regelgeving.
- *We voeren de maatregelen uit die voortvloeien uit het Nationaal Bestuursakkoord Water. Dit zijn maatregelen die uitvoeren geven aan de grote wateropgave voor Nederland.*
Voor de drie verschillende NBW-locaties (Nationaal Bestuursakkoord Water) zijn verschillende maatregelen uitgevoerd. De opgave voor Winkelsteeg is overgedragen aan de “Ontwikkeling Winkelsteeg”. Tijdens de ontwerpfase zijn hier gericht maatregelen opgenomen, zoals een piekberging in Kanaalknoop-Noord, optimalisatie van de watergang Serenadestraat en een verbinding van het watersysteem onder de Nieuwe Dukenburgseweg. Tot slot is de duiker tussen de Winkelsteegse vijver en de primaire watergang vergroot en gestuwd.
Voor de NBW opgave Energieweg is een ontwerp gemaakt voor een stuwconstructie in het Westerpark (De Biezen).
Voor de NBW opgave Westkanaaldijk wordt 0,15 ha waterberging gerealiseerd bij de ontwikkeling Kinderdorp Neerbosch.
- *We geven voorlichting en communiceren over een veilig en verantwoord gebruik van de voorzieningen via een waterservicepunt en zoeken samenwerking met de Bastei.*
Samen met de Bastei is er gecommuniceerd over veilig en verantwoordelijk gebruik. Ook is gecommuniceerd over de subsidieregelingen voor groene daken en pijpuh kappe. Daarnaast zijn er diverse acties uitgevoerd voor actie Steenbreek.
- *We beheren de verordening rioolheffing en verzorgen de inning van de rioolheffing bij woningen en niet-woningen.*
Op 18 december 2024 heeft de raad de verordening rioolheffing vastgesteld voor 2025

- *We beheren de verordening eenmalig rioolaansluitrecht, we verzorgen de inning van de rioolaansluitrechten en realiseren de aangevraagde eenmalige rioleringsaansluitingen.*

Op 18 december heeft de raad de verordening 'eenmalig rioolaansluitrecht' vastgesteld voor het jaar 2025

Doel: We zorgen voor een schone omgeving die bijdraagt aan de leefbaarheid van onze inwoners en bezoekers

- *We verlenen opdracht aan Dar om het groen, water en basismeubilair schoon te houden*
Dit betreft reguliere werkzaamheden die in 2024 zijn uitgevoerd.
- *We verlenen opdracht aan Dar voor het organiseren en inzetten van Wijkhelden, assistent-wijkvegers en Stichting Dagloon voor het opruimen van zwerfafval*
Dit betreft reguliere werkzaamheden die in 2024 zijn uitgevoerd.
- *We verlenen opdracht aan Dar voor het inzetten van afvalcoaches waarmee we bewustzijn over zwerfafval en het correct aanbieden van afval bij bewoners willen vergroten. Waar nodig zetten wij in op handhaving.*
Dit betreft reguliere werkzaamheden die in 2024 zijn uitgevoerd.
- *We zorgen middels een pilot voor een integrale aanpak van illegale graffiti.*
Het plan van aanpak wordt volgens de vastgestelde koers uitgevoerd met als doel een schonere stad. Tot nu toe zijn er meer dan 500 meldingen van bewoners ontvangen en is ongeveer 12.500 m graffiti gereinigd of overgeschilderd.

Doel: We hebben een groene omgeving die bijdraagt aan de gezondheid van onze inwoners en bezoekers en uitnodigt tot spelen, bewegen en ontmoeten

- *We gaan verder met het realiseren van groene sociale knooppunten in de wijk.*
Afgelopen jaar zijn in de wijken/buurtten Bottendaal en Landbouwbouwt groene sociale knooppunten gerealiseerd.
- *We onderhouden sport- en speelvoorzieningen en ontmoetingsplekken in de openbare ruimte.*
Zoals ieder jaar zijn alle speelplekken en ondergronden 2 keer per jaar gecontroleerd en is het nodige onderhoud uitgevoerd.
- *We onderhouden en beheren onze speeltuinen en kinderboerderijen.*
We hebben bij kinderboerderijen Lindenholt en Kobus veel geïnvesteerd in de hekwerken, dierverblijven en hoofdgebouwen van de kinderboerderijen. Bij de Leemkuil is de entree (inclusief kassa) verplaatst en is een extra groepsfaciliteit met toilet gebouwd. Bij twee wijkspela tuinen is een pilot geweest voor 24/7 openstelling. Na evaluatie is besloten dat wijkspela tuinen Beetsplein en 't Genestetje omgevormd worden tot standaard speeltuinen (zonder hek).
- *We verwerken inspectieresultaten, wijzigingen en toevoegingen van speeltoestellen in onze areaalbestanden.*
Het beheersysteem ABS is up to date. In dit beheersysteem wordt alle informatie over speeltoestellen bijgehouden. In 2024 is de koppeling tussen ABS en BGT tot stand gekomen. BGT is een digitale kaart van Nijmegen waarop alle speeltoestellen te vinden zijn. Nu is het dus mogelijk om eenvoudig alle relevante informatie op te halen en op de kaart te zien.
- *We beheren en onderhouden waterobjecten zoals siervijvers, fonteinen en watergeefinstallaties.*
We hebben eenden trappetjes geplaatst (ook voor egels die in de vijver vallen) en mosselen en slakken uitgezet in het Kronenburgerpark om groenalgal en draadalg te verminderen. De Vijver Keizerkareplein is helemaal schoon gemaakt (ism RAVON) en een gedeelte is waterdicht gemaakt. Ook is de fontein in Hof van Holland opgeleverd.

- We bewaken en communiceren in samenwerking met het waterschap over de waterkwaliteit van het stedelijke oppervlaktewater in het kader van de volksgezondheid.*

Met het waterschap wordt minimaal twee keer per jaar het Afvalwaterakkoord (AWA) besproken. In het AWA staan concrete afspraken tussen gemeente en waterschap. Tijdens het halfjaarlijks overleg is de voortgang van deze afspraken besproken. Naast het AWA was er een goede samenwerking met het waterschap over bijvoorbeeld de Kaderrichtlijn water en is het onderwerp oppervlakte water besproken tijdens de werksessies voor het opstellen van het WRP.
- We ondersteunen initiatieven om te spelen, te sporten, te bewegen en te ontmoeten in de openbare ruimte zoals onder andere beweegroutes en calisthenics.*

In 2024 zijn we gestart met de ontwikkeling van een Freerun-park bij de NYMA en realiseerden we Calisthenics bij sportpark Nieuw Balveren. Daarnaast zijn op verschillende locaties de speeltoestellen vervangen en past de inrichting beter bij het spelen van nu.
- We werken samen met scholen en wijkbewoners om schoolpleinen buiten schooltijden open te stellen voor de buurt.*

Afgelopen jaar zijn er geen nieuwe scholen bijgekomen die hun schoolplein hebben opgesteld voor de buurt. Er heeft wisseling plaats gevonden bij de schoolbesturen waardoor de gezamenlijke aanpak van open schoolpleinen is vertraagd. Daarnaast was er tot september geen capaciteit beschikbaar binnen de gemeente Nijmegen om dit op te pakken.
- We bouwen aan een netwerk van organisaties en bedrijven op de thema's gezonde voeding en bewegen in de openbare ruimte.*

In de beweegvriendelijke openbare ruimte hebben we gewerkt aan steviger netwerk van hardware (faciliteiten), software(activiteiten) en orgware (proces). Voorbeelden hiervan zijn de wijkaanpak BOSS in Bottendaal, project Gezonde Buurten in Grootstal en de speeltuinen speurtocht. Maar ook de inzet van het sportakkoord.

Binnen het netwerk van Groen Gezond en in Beweging zijn er diverse initiatieven van verschillende partijen ondersteund rondom gezonde voeding. Voorbeelden hiervan zijn van Tuin-tot-bord junior, supermarktdirecteur voor één dag en de ondersteuning voor de Blauwe Tomaat.
- We doen onderzoek naar de kwaliteit van de bodem op speelplaatsen in de aandachtsgebieden waar lood verhoogd voorkomt in de bodem.*

We hebben de bodemonderzoeken naar lood in de bodem op speelplaatsen afgerond. We hebben vanaf 2022 alle meer dan 100 speelplaatsen onderzocht. De resultaten en eventuele vervolgstappen zijn nog niet besproken met de betrokken afdelingen en het bestuur.
- We zorgen voor voldoende hondenvoorzieningen zoals hondenlosloopgebieden en / of hondenuitlaatplaatsen (HUP's) en onderhouden deze.*

Afgelopen jaar zijn alle HUP's en hondenlosloopgebieden gecontroleerd en onderhouden. Daar waar een hondenvoorziening in een projectgebied ligt schakelen we met de projectleider voor behoud en eventueel aanpassing. Voor een verbouwing bevragen we de gebruikers naar hun wensen en zorgen zo voor een voorziening die past bij de gebruikers.
- We werken aan het financieel gezond maken van de kinderboerderijen.*

We zijn kritisch geweest op wat we hebben uitgeven voor de kinderboerderijen en zijn binnen onze jaarlijkse budgetten gebleven. We hebben zoveel mogelijk zelf- of met behulp van handige vrijwilligers gedaan. Het werken met een jaarlijkse planning heeft geholpen bij het maken van keuzes wat er per kinderboerderij onderhouden/vervangen moet worden en wat nog een jaar kan wachten. Daarbij hebben we met het structureel budget voor onderhoud al een eerste start gemaakt met het opknappen van een aantal

dierenverblijven. We maken duurzame keuzes (hergebruik) en kiezen zoveel mogelijk voor ecologische materialen. Die zijn vaak in de aanschaf duurder maar gaan ook langer mee.

Doel: We dragen mede zorg voor een goede rustplaats voor onze overleden bewoners

- *We zorgen voor een wettelijk verantwoorde en kwalitatief goede rustplaats voor overleden bewoners.*
Er is in 2024 geïnventariseerd hoe groot de begraafcapaciteit is. Er is meer dan voldoende begraafcapaciteit. Mede daarom heeft het college besloten om: Sluiting van de begraafplaats Graafseweg te onderzoeken; In afwachting van de uitkomst onderzoek sluiting begraafplaats Graafseweg geen begravingen toe te staan op de begraafplaats Graafseweg (met uitzondering van bijzettingen); De mogelijkheid te onderzoeken om een deel van begraafplaats Vredenhof uitsluitend en exclusief te bestemmen voor Islamitisch begraven;
- *We onderhouden het vastgoed bij begraafplaatsen.*
Onderhoud is (net als voorgaande jaren) gedaan door Stichting begraafplaatsen Nijmegen (SBN).

Doel: We stimuleren natuur-inclusieve stadslandbouw door het ondersteunen van initiatieven

- *We stimuleren initiatieven op het gebied van stadslandbouw, volkstuinen, moestuinen en voedsel die bijdragen aan een duurzame productie van voedsel.*
De verschillende stadslandbouw initiatieven hebben ook in 2024 weer financiële ondersteuning kunnen krijgen. Er is een nieuw initiatief gestart in Lindenholt.
- *We onderzoeken de mogelijkheden voor nieuwe voedsellandschappen met omliggende gemeenten en kennisinstituten.*
Het voedselloket De Streek op Tafel is in 2023 vanuit de gemeente Nijmegen opgezet om onder andere deze rol te vervullen. Vanuit hen is contact gelegd met de gemeenten Lingewaard en Heumen en Park Lingezegen.
- *We nemen deel aan gezondheidsonderzoeken, die de relatie tussen groen, gezondheid en welzijn in beeld brengen.*
We zijn in 2024 gestart met twee onderzoeken:
We werken als gemeente samen met de Radboud Universiteit en de Radboudumc over hoe gezondheid kan worden meegenomen in ruimtelijke projecten in Kanaal-zone Zuid.
Daarnaast is er een samenwerking met de Wageningen Universiteit en met onder andere de Broederij over sociale ondernemingen en hun bijdrage aan participatie en groen in de buurt. 't Heem is daarbij het project waar concreet wordt samengewerkt met inwoners en inrichting en beheer van hun eigen woonomgeving.
- *We bouwen het voedselloket Streek op Tafel verder uit met een nieuwe website.*
De nieuwe website van Streek op Tafel is in de lucht en het platform heeft een groot bereik. Zowel binnen Nijmegen als in de omliggende gemeenten. Het voedselloket was in 2024 nog financieel afhankelijk van de gemeente Nijmegen, maar er wordt gewerkt aan een sponsorprogramma om de eigen boekhouding rond te krijgen.
- *We doen onderzoek naar de kwaliteit van de bodem in gemeentelijke moestuinen in de aandachtsgebieden waar lood verhoogd voorkomt in de bodem en nemen waar nodig maatregelen.*
We hebben 9 volkstuincomplexen op gemeentelijk eigendom onderzocht. Op twee complexen werden heel lokaal verontreinigingen aangetoond, buiten de daadwerkelijke tuinen. We hebben gebruiksbeperkingen opgelegd voor de verontreinigde grond. Bij het huidige gebruik is er geen sprake van risico's voor gebruikers.
- *We doen een voorstel voor regels in het omgevingsplan om bij functiewijziging naar moestuin/volkstuin of bij het vergroenen van schoolpleinen bodemonderzoek uit te voeren.*
Voor moestuinen groter dan 50 m2 zijn regels opgenomen in het aangepaste omgevingsplan.

Doel: We beheersen, voorkomen en verminderen omgevingslawaai conform vastgestelde normen

- *We stellen nieuw geluidsbeleid vast.*
In 2024 is er geen nieuw geluidsbeleid ontwikkeld. Wel zijn bestaande beleidstukken geactualiseerd om de koppeling met wijzigende landelijke wet- en regelgeving te behouden.
- *We toetsen plannen aan wettelijke geluid- en trilling normen en aan gemeentelijk beleid.*
Betreft regulier werk. Dit betreft op jaarbasis gemiddeld 25 adviezen.
- *We adviseren over geluid bij evenementenvergunningen en ontheffingen bouwlawaai op basis van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV).*
Betreft regulier werk. Dit betreft op jaarbasis gemiddeld 200 adviezen.
- *We behandelen geluidklachten en vragen over geluid en trillingen van verkeer, industrieterreinen en laagfrequent geluid.*
Betreft regulier werk waarbij Toezicht of de afdeling milieu van de ODRN assistentie nodig heeft bij de afhandeling van een complexe geluidhinder klacht. Dit betreft op jaarbasis gemiddeld 30 klachten. Veel klachten hebben laag frequent geluid als grondslag. Klachten over geluid bij evenementen – op jaarbasis enkele honderden- vallen hierbuiten.
- *We beheren geluidmodellen van de (spoor)wegen en industrieterreinen.*
Het beheren van de geluidmodellen betreft regulier werk.
- *We beheren en actualiseren beleidstukken op het gebied van bouwlawaai, evenementengeluid, hogere waarden, festiviteitenregelingen en het geluidsbeleid.*
Met de invoering van de Omgevingswet op 1-1-2024 zijn de beleidsdocumenten Hogere waarde beleid; Beleidsregels bouwlawaai en beleidsregels bij evenementen in de openlucht opnieuw vastgesteld om aansluiting te houden met de nieuwe wet- en regelgeving
- *We voeren gesubsidieerde gevelisolatieprojecten uit, waarbij we de geluidsisolatie bij oudere woningen verbeteren.*
Dit betreft projecten die per jaar in omvang verschillen. De doorlooptijd van de projecten gaat over meerdere jaren. De projecten worden in opdracht van, en met subsidie van het Rijk uitgevoerd. De voorraad woningen die nog moet worden gesaneerd neemt jaarlijks met gemiddeld 50 woningen af.

Doel: We beheersen, voorkomen en verminderen luchtverontreiniging conform vastgestelde normen

- *We adviseren bij ruimtelijke en stedenbouwkundige plannen, vertalen het luchtbeleid naar de Omgevingsvisie*
We hebben in 2024 geadviseerd bij diverse ruimtelijke en stedenbouwkundige plannen, hierbij keken we naar zowel de huidige als toekomstige grenswaarden voor luchtkwaliteit. Daar waar we knelpunten ervaren tussen beleid en de plannen doen we onderzoek vertalen we dit naar de nieuwe omgevingsvisie.
- *We ontwikkelen een visie voor het gebied rondom de Energieweg*
We hebben geen visie voor de Energieweg ontwikkeld. Dit zal later gebeuren, na het opleveren van de omgevingsvisie.
- *We nemen actief deel aan het landelijke Schone Lucht Akkoord (SLA)*
In 2024 zijn we actief geweest binnen het Schone Lucht Akkoord. We hebben deelgenomen aan bijeenkomsten, werkgroepen en hebben de stuurgroepoverleggen van het SLA voor.

- *We voeren de maatregelen uit het Uitvoeringsprogramma Luchtkwaliteit uit*
De vaststelling van de nieuwe grenswaarden voor luchtkwaliteit heeft geleid tot het beoordelen van het Uitvoeringsprogramma. We zijn in 2024 gestart met de voorbereiding op het herzien van het Uitvoeringsprogramma zodat het beter aansluit bij de veranderende wetgeving.
- *We zorgen voor een schonere binnenvaart*
We nemen deel aan landelijke overleggen om de binnenvaart te verduurzamen, daarnaast ondersteunen we lokale ontwikkelingen om zero-emissie binnenvaartprojecten in Nijmegen mogelijk te maken. Verder hebben we de internationale intentieverklaring voor een duurzame Rijnbinnenvaart ondertekend in Düsseldorf.
- *We streven naar uitbreiding en optimalisatie van walstroomvoorzieningen aan de Waalkade*
Door netcongestie was een uitbreiding van de walstroom aan de Waalkade in 2024 niet mogelijk. De opdracht om binnen de huidige capaciteit de walstroompunten op de Waalkade te optimaliseren door walstroomkasten te verplaatsen is uitgezet.
- *We nemen actief deel aan landelijke pilots om de overlast door houtstook te verminderen*
Vanuit het Schone lucht akkoord hebben we in 2024 niet deelgenomen aan landelijke pilots op het gebied van houtstook omdat er in 2024 geen pilots zijn georganiseerd waaraan gemeenten konden deelnemen.
- *We informeren bewoners over de negatieve effecten van stoken en ontmoedigen dit door voorlichting en bewustwording*
In 2024 hebben we gedurende het stookseizoen informatiebrieven verstuurd waarin voorlichting gegeven is over de negatieve gevolgen van houtstook. Hierbij is de slogan: 'denk aan je buur, even geen vuur' gebruikt. Daarnaast is er een abri-campagne geweest waarin wordt gewezen op de gezondheidseffecten van houtstook. Tot slot is er een subsidieregeling voor het verwijderen van haarden en kachels en het dichtmaken van rookkanalen. De subsidiepot van 50.000 euro was medio maart leeg.
- *We werken aan de invoering van drie zero emissiezones stadslogistiek*
De voorbereidingen voor het invoeren van de zero-emissiezones in Nijmegen op 1 januari 2025 zijn gedaan in 2024. Er zijn camera's en borden voor zowel de milieuzone bromsnor als de zero-emissiezone stadslogistiek geïnstalleerd.
- *We voeren een subsidieregeling uit om schone laadinfra voor bestelbusjes te stimuleren*
In 2024 zijn er 5 subsidies verleend binnen deze regeling.
- *We dragen bij aan het verminderen van overlast van verouderde brom- en snor fietsen.*
De invoering van de milieuzones voor oude bromsnorfietsen is ingegaan op 1 januari 2025. Hiervoor zijn de voorbereidingen getroffen in 2024.
- *We voeren het meetplan voor de leefomgeving in Nijmegen West uit*
We hebben de data die uit het meetplan komen geanalyseerd. We gebruiken dit om de luchtkwaliteit te beoordelen en om prognoses te maken, met name voor het jaar 2030 als de nieuwe grenswaarden voor luchtkwaliteit van kracht worden. We hebben het meetnet uitgebreid door structureel NO2 sensoren te implementeren.
- *We ronden het geuronderzoek rond het industrieterrein af en werken toe naar een Nijmeegs geurbeleid*
Het geuronderzoek is in april 2024 opgeleverd. De geuruitstoot van de meeste onderzochte bedrijven wijkt niet of maar weinig af van hetgeen al bekend was. Dit, samen met het geringe aantal geurklachten, maakt dat een nieuw Nijmeegs geurbeleid minder urgent was. Daarnaast zijn we nog in afwachting van of de provincie een nieuw geurbeleid maakt.

- *We dragen bij aan een lokale aanpak met betrekking tot stikstofdepositie*
We hebben bijgedragen aan ruimtelijke en stedenbouwkundige plannen met stikstofberekeningen of de beoordeling ervan. We hebben samen met de provincie onderzocht of er mogelijkheden zijn om alle evenementen onder 1 vergunning onder te brengen. We waren actief betrokken bij het implementeren van het convenant Schoon en Emissieloos Bouwen om de uitstoot stikstof te verminderen.

Doel: We beheersen, voorkomen en verminderen bodemverontreiniging conform vastgestelde norm en zorgen voor een ondergrondse ordening die ontwikkelingen mogelijk maakt

- *We onderzoeken met welk instrument we meer regie op de ondergrond kunnen krijgen*
Eind 2024 heeft het bestuur opdracht gegeven voor de opgave "keuzes in de openbare ruimte", waarin hiermee een start wordt gemaakt.
- *We stemmen processen af met ODRN en hebben afstemming met andere beleidsvelden ten aanzien van klimaatdoelen en behoud van het natuurlijk systeem.*
Na inwerkingtreding van de Omgevingswet is intensief met de ODRN samengewerkt om inhoudelijk en procesmatige afstemming te realiseren. Er is samengewerkt met de beleidsvelden klimaat, water en groen bij de voorbereiding van de actualisatie van de Omgevingsvisie.
- *We bereiden ons voor op de Omgevingswet door alle locaties waar bodemverontreiniging tot risico's leidt vast te leggen in een besluit.*
Begin 2024 is voor de laatste ons bekende locatie waar bodemverontreiniging mogelijk tot risico's leidt, hierover een besluit over de spoedeisendheid van de sanering genomen (conform Wet bodembescherming).
- *We voeren een gebruikerstoets bouwen uit op bodemgevoelige locaties.*
Deze wettelijke verplichting uit de Omgevingswet voeren we uit in het proces voor bouwvergunningen en eventueel voorafgaand daaraan bij de Omgevingstafel.
- *We werken beleid uit in het kader van het omgevingsplan voor actief bodembeheer, bodemsaneringen, toezicht op grondstromen, het vaststellen van bodemgevoelige locaties, de toelaatbare kwaliteit van bodem, de grondwaterkwaliteit, nieuwe stoffen en voor onderzoek naar interferentiegebieden KWO.*
In 2024 zijn de regels voor het omgevingsplan voorbereid om het bodembeleid zoveel mogelijk neutraal te laten over gaan.
- *We adviseren en leveren input bij aan- en verkoop van gronden en bij (project)ontwikkeling in de openbare ruimte.*
In 2024 hebben we bodemonderzoek laten uitvoeren en adviezen gegeven bij aan- en verkoop en ontwikkelingen.
- *We begeleiden saneringen en saneren als de bodemnorm wordt overschreden.*
De saneringen die we hebben voorbereid en begeleid zijn saneringen in het kader van ontwikkelingen, zoals het UWV-terrein, in Winkelsteeg, in de Waalsprong en langlopende saneringen van eigen locaties waar sprake is van verspreidingsrisico's via het grondwater.
- *We beheren de milieuatlas.*
In 2024 zijn circa 100 nieuwe bodemonderzoeken opgenomen in de milieuatlas.
We onderzoeken de haalbaarheid van een grondbank.
Hier zijn we in 2024 niet aan toe gekomen wegens andere prioriteiten.

Doel: We voorkomen, beheersen en verminderen schadelijke effecten door bedrijven en industrie

- *ODRN toetst namens ons aanvragen en meldingen milieu van bedrijven met milieubelastende activiteiten.*
Deze taak is in 2024 door ODRN uitgevoerd. Meer informatie volgt in het jaarverslag 2024 van ODRN en in het milieujaarverslag Nijmegen 2024.
- *ODRN toetst namens ons regelmatig of vergunningen milieu nog actueel zijn en actualiseert deze zo nodig.*
ODRN hanteert een actief actualisatiebeleid. In 2024 zijn diverse actualisatieonderzoeken en actualisaties uitgevoerd. Meer informatie volgt in het jaarverslag 2025 van ODRN en in het milieujaarverslag Nijmegen 2024.
- *ODRN houdt namens ons milieutoezicht op bedrijven en zorgt er voor dat we zicht houden op alle relevante milieubelastende bedrijven en activiteiten.*
Deze taak is in 2024 door ODRN uitgevoerd. Bij een inventarisatie op de bedrijventerreinen TPN-West en Winkelsteeg zijn 59 nieuwe milieubelastende activiteiten gevonden en zijn bij 99 bestaande bedrijven wijzigingen aangetroffen. Deze inventarisatie draagt bij aan een actueel en volledig beeld van alle milieubelastende activiteiten en maakt risicogericht toezicht hierop mogelijk. Meer informatie volgt in het jaarverslag 2024 van ODRN en in het milieujaarverslag Nijmegen 2024.
- *ODRN houdt namens ons toezicht op het voldoen aan de informatieplicht energiebesparing en het treffen van alle erkende energiebesparende maatregelen door bedrijven.*
Deze taak is in 2024 door ODRN uitgevoerd. Meer informatie volgt in het jaarverslag 2024 van ODRN en in het milieujaarverslag Nijmegen 2024.
- *ODRN voert namens ons de VTH-taken uit*
Deze taak is in 2024 door ODRN uitgevoerd. Meer informatie volgt in het jaarverslag 2024 van ODRN en in het milieujaarverslag Nijmegen 2024.
- *Samen met bedrijven en omwonenden willen we de industriële emissies nog verder terugdringen*
In 2024 is gestart met het project gezonder vergunnen. In dit project wordt samen met bedrijven en in samenspraak met omwonenden gekeken naar mogelijkheden om de uitstoot door bedrijven van schadelijke stoffen zoals NO₂ en fijnstof te verminderen. Het project wordt begin 2025 afgerond. De ervaringen uit het project zijn gebruikt om de omgevingsdialoog te actualiseren.
- *We treden handhavend op als de kwaliteit van de leefomgeving in het geding is.*
Deze taak is in 2024 door ODRN uitgevoerd. Meer informatie volgt in het jaarverslag 2024 van ODRN en in het milieujaarverslag Nijmegen 2024.
- *Samen met ODRN zetten we de aanbevelingen uit het OVV-rapport Industrie en Omwonenden om naar acties en maatregelen.*
Op 10 december 2024 heeft het college de uitvoeringsagenda Industrie en Omwonenden TPN-West vastgesteld. Deze agenda is samen met de gemeente Beuningen en de provincie Gelderland, ODRA en ODRN opgesteld. In deze uitvoeringsagenda zijn aanvullende maatregelen opgenomen om omwonenden beter te beschermen tegen industriële emissies. Een deel van deze maatregelen is in 2024 al uitgevoerd. De rest volgt in 2025.
- *Samen met ODRN zetten we de ontwikkeling in naar meer uitkomstgericht werken.*
Samen met de andere deelnemers van ODRN is in 2024 een regionaal VTH-uitvoeringsprogramma 2025 opgesteld met regionale inhoudelijke doelen en prioriteiten. Dit is een belangrijke volgende stap in de weg naar uitkomstgericht werken.

Doel: We zorgen voor een verantwoorde en gestructureerde aanpak op het gebied van beheer, beheersing en bestrijding van overlastgevende dieren

- *We zien toe op de naleving van de voorschriften van de bouwverordening over ongedierte, reinheid en preventie. in geval van overtreding treden we handhavend op.*
Naleving van de voorschriften van de bouwverordening waren belegd bij de ODRN. Ingekomen meldingen en signalen over misstanden op een bouwplaats of ongedierte, werden naar deze dienst doorgezet.
- *We stellen een beleidsnotitie beheer van overlastgevende dieren op waarbij omschrijvingen van algemene acceptatiegrenzen de rode draad vormen. De Integrated Pest Management (IPM) definitie en werkwijze ligt hieraan ten grondslag.*
Er is een eerste verkenning op dit onderwerp gedaan. Hieruit bleek dat we voornamelijk behoefte hebben aan hoe we omgaan met invasieve exoten.
- *In samenwerking met de belangrijkste stakeholders uit onze stad bestrijden we en voorkomen we de aanwezigheid van overlastgevende dieren (zoals ratten, kakkerlakken en faraomieren) ten gunste van de volksgezondheid.*
Samen met Dar en andere gespecialiseerde partijen hebben we ons ingezet voor het bestrijden en waar mogelijk voorkomen van overlastgevende dieren. Onze aanpak heeft zich primair gericht op preventie in plaats van reactieve bestrijding. Daarbij hebben we ook het gebruik van biociden actief verminderd. In voorkomende gevallen hebben we de aard en oorzaak van de overlast van overlastgevende dieren onderzocht en waar mogelijk bouwkundige en hygiënische adviezen gegeven om structurele overlast te voorkomen. In 2024 zijn we geconfronteerd met het Mediterrane draaigatje, een invasieve exoot, die veel overlast gaf in Neerbosch-Oost. Samen met wetenschappelijk bureau EIS-Naturalis is hier onderzoek naar gedaan en is een aanvang gemaakt met de bestrijding van deze mier. Onze integrale aanpak heeft bijgedragen aan een gezonde en veilige leefomgeving voor onze inwoners.

Ambitie: We zijn een circulaire stad waar we verantwoord omgaan met grondstoffen en deze zoveel mogelijk opnieuw gebruik

Doel: We zorgen voor inzameling van huishoudelijke afvalstromen

- *We organiseren de gescheiden inzameling van restafval, gft, plastic+, oud papier, luiers, grof restafval en vier herbruikbare grof afvalstromen: kringloopgoederen, glas, textiel en medicijnen en injectienaalden bij apothekers.*
Deze taak is uitgevoerd door Dar.
- *We exploiteren milieustraten, waar onze inwoners hun huishoudelijk afval gescheiden kunnen afgeven.*
Dar voert het beheer over de vier regionale milieustraten. Met name de milieustraat in Nijmegen wordt goed bezocht met ongeveer 225.000 bezoekers in 2024, waarvan ongeveer 200.000 uit Nijmegen.
- *We zetten in op een betere afvalscheiding en het tegengaan van verspilling door communicatie, educatie en de inzet van afvalcoaches. Waar nodig zetten wij in op handhaving.*
In samenwerking met Dar hebben wij hier in 2024 uitvoering aan gegeven.
- *We beheren de Verordening reinigingsheffingen en verzorgen de inning van de afvalstoffenheffing.*
De Verordening reinigingsheffingen is in 2024 geactualiseerd. De inning is een reguliere activiteit op grond van deze verordening.
- *We bieden Nijmeegse huishoudens de mogelijkheid één keer per jaar gratis het grofvuil aan huis op te laten halen door Dar.*
In 2024 hebben ruim 8.500 huishoudens gebruik gemaakt van deze mogelijkheid.

- *We beheren de NEDvang-gelden. Dit is een vergoeding die we ontvangen voor de inzameling van verpakkingsafval.*
Dit is een reguliere activiteit.

Doel: We zorgen voor afvalpreventie en verdergaande afvalscheiding bij huishoudens

- *We maken een begin met het invoeren van het nieuwe afvalbeleid met als basis "de vervuiler betaalt" en "omgekeerd inzamelen" als mogelijkheid voor de toekomst.*
De ontwikkeling van het nieuwe beleid voor het beheer van de huishoudelijke afval- en grondstoffen vordert, maar is niet volledig afgerond. Als onderdeel van dat beleid is recent een visie en koers op de toekomstige inzameling van fijn restafval recentelijk afgerond. Deze zullen mede richting geven aan de verdere ontwikkeling van het beleid.
- *We onderzoeken nieuwe inzamelmethoden met pilots als de schillenboer en zetten in op in pandige inzameling om de afvalscheiding bij hoogbouw te verbeteren.*
We verkennen en onderzoeken in samenwerking met branchevereniging NVRD en grotere Nederlandse gemeenten diverse methoden om de gescheiden inzameling van met name GFT in de hoogbouw nieuwe impulsen te geven. In Nijmegen hebben we in 2024 de pilot schillenboer voortgezet en we continueren de huidige beleidslijn om herbruikbare grondstoffen in nieuwbouwcomplexen in pandig in te zamelen.
- *We volgen nieuwe verwerkingstechnieken voor deelstromen, bijvoorbeeld het nascheiden van plastic afval.*
We volgen de landelijke ontwikkelingen op dit gebied, zoals voor plastic+. De laatste jaren zijn er in het bijzonder interessante ontwikkelingen gaande voor de aparte verwerking van groente-, fruit- en etensresten waardoor meer mineralen en voedingsstoffen behouden en herwonnen kunnen worden.
- *We maken de gescheiden inzameling van afval op basisscholen mogelijk en onderzoeken een uitbouw naar middelbare scholen en maatschappelijke organisaties*
Aan de verdere doorontwikkeling van gescheiden afvalinzameling op basisscholen en een uitbouw naar middelbare scholen en maatschappelijke organisaties zijn we niet toegekomen.
- *We monitoren de kwaliteit van ingezamelde herbruikbare afvalstromen en zetten acties wijkgericht in ter verbetering van de kwaliteit van gft en plastic+ afval. We organiseren een textielrace tussen basisscholen, waarmee zoveel mogelijk oude kleding en textiel uit de buurt wordt opgehaald.*
Ook in 2024 heeft Dar ingezet op het monitoren en bijsturen van de kwaliteit van met name GFT. Tevens hebben het afgelopen jaar 10 basisscholen in de regio met veel succes deelgenomen aan de textielrace in samenwerking met Dar. Dit heeft veel bewustzijn en positieve aandacht en publiciteit gevestigd op het belang om kleding gescheiden in te zamelen en zoveel mogelijk her te gebruiken, te repareren en anders te recycleren.
- *De Ja-Ja brievenbussticker treedt in werking, waarmee bewoners actief kunnen aangeven dat zij ongeadresseerd reclamedrukwerk willen ontvangen. Hiermee beperken we papierverspilling.*
Vanaf 1 februari 2024 mogen reclamefolders zonder adres alleen nog worden bezorgd bij adressen met een ja-ja-sticker op de brievenbus. Huis-aan-huisbladen vallen hier niet onder. Bewoners kunnen de sticker online bestellen of ophalen onder andere bij het Stadhuis.

Doel: We stimuleren een betere afvalscheiding bij bedrijven

- *We onderzoeken de mogelijkheden om het netwerk van ondergrondse restafvalcontainers in de binnenstad open te stellen voor het aanbieden van bedrijfsmatig restafval.*
We hebben het netwerk van ondergrondse restafvalcontainers in de binnenstad opengesteld voor klanten van commerciële inzamelbedrijven. Een commerciële inzamelaar dient daartoe een overeenkomst aan te gaan met de gemeente.

- *We ontwikkelen samen met Huis van de Binnenstad een visie op de gescheiden inzameling in de binnenstad van herbruikbare bedrijfsafvalstromen.*
De gemeente en Huis voor de Binnenstad geven in het ‘plan van aanpak bedrijfsafval binnenstad’ (2023) hun visie op de gescheiden inzameling van de verschillende bedrijfsmatige afval- en grondstoffen. In overleg en samenwerking met het Huis voor de Binnenstad bezien wij steeds door het jaar heen waar kansen en verbetermogelijkheden liggen.
- *We werken toe naar een verbod op rolcontainers in de binnenstad en naar venstertijden voor het aanbieden van bedrijfsafval.*
Vanaf 2024 geldt er een stadsbreed verbod op het aanbieden van bedrijfsafval buiten de dag van inzameling. Gezien de druk op de openbare ruimte zijn specifiek voor de binnenstad aanvullend venstertijden vastgesteld.
- *We ondersteunen waar mogelijk initiatieven om de gescheiden inzameling van bedrijfsafval te bevorderen.*
In de binnenstad ligt de focus primair op het bevorderen van de gescheiden inzameling van de bedrijfsmatige grondstoffen swill (voedselresten), oud papier/karton, plastic verpakkingen en glas. In 2024 is een verkenning gedaan naar een vervolg voor de eind 2023 beëindigde pilot “swill”. Dit heeft nog niet geleid tot een realistisch alternatief.
De inzameling van bedrijfsmatig oud papier en karton is voor een deel van de binnenstadondernemers gewijzigd. Reden is het einde van de activiteiten van De Coöperatieve Afvalinzameling Binnenstad (CAB). In samenwerking met het CAB/het Huis voor de Binnenstad, Prezero en Dar is deze overgang doorgevoerd. Het heeft tevens geleid tot een efficiëntere wijze van inzameling met minder druk de openbare ruimte. Op TPN-West is opdracht gegeven voor de verkenning van de haalbaarheid voor het duurzaam verwerken van resthout en het inzamelen en verwerken van verpakkingsfolie.
- *We verzorgen de inning van reinigingsheffingen bij bedrijven en instellingen die afvalstoffen door de gemeente laten ophalen. Hiermee worden de kosten gedekt van deze niet wettelijke taak.*
De inning is een reguliere activiteit. Wij voeren deze uit op grond van de Verordening Reinigingsheffingen.

Doel: We willen een circulaire economie in onze regio en stimuleren circulair bouwen

- *We benoemen en toetsen criteria voor circulair bouwen in ontwikkeldocumenten, tenders en aanbestedingen*
Het uitgangspunt om eerst te onderzoeken of gebouwen herbruikbaar zijn (getransformeerd kunnen worden) is dit jaar onder meer in het woonbeleid en in de Gebiedsvisie Stationsdistrict opgenomen. Een succesvol voorbeeld van een duurzaam aanbesteed gebouw waarin ook circulariteit een grote impact heeft is het sportcentrum Winkelsteeg. In het winnende ontwerp zullen onder meer de grote houten overspanningen prominent aanwezig zijn.
- *We ontwikkelen kennis over circulair bouwen met onze regionale partners*
In 2024 is met de Groene Metropoolregio het Regio Deal project Toekomstbestendig Bouwen (looptijd 2024-2027) gestart. Daarvoor wordt een breed consortium gesmeed van publieke en private partijen die een rol spelen in de circulaire bouweconomie in onze regio. Dat zijn gemeenten, woningcorporaties en provincie, maar dus ook enkele tientallen bouwende partijen, project- en gebiedsontwikkelaars en financiers en investeerders.
- *We investeren in de verbinding met en de totstandkoming van Via-T, het centrum voor vakmanschap, innovatie, circulariteit en duurzaamheid in de bouw-, installatie- en electrotechniek.*
Op 12 april 2024 is de nieuwe locatie van VIA-T aan de Streekweg in Nijmegen officieel geopend. Het aantal deelnemers aan Via-T groeit nog steeds, op 10 oktober werden nieuwe leden in het te transformeren Linneausgebouw gebouw van de Radboud Universiteit bijgeschreven. De regiodeal is officieel toegekend. De komende periode bouwen we verder aan het inhoudelijke programma van VIA-T en starten projecten op.

Ambitie: We zijn een duurzame en energie neutrale stad, waarin we inwoners en bedrijven ondersteunen bij de energie- en warmte transitie en duurzame inwonersinitiatieven stimuleren

Doel: We realiseren samen met bewoners en organisaties een energie- en warmtetransitie en verduurzaming in de wijken

- We stimuleren de ontwikkeling van alternatieve duurzame warmtebronnen en onderzoeken wat in Nijmegen de beste mogelijkheden zijn om energie te winnen uit all-electric, afvalwater, pvt, grondwater, oppervlaktewater en geothermie.*
In 2024 hebben we samen met Lingewaard, Overbetuwe en Arnhem (LOAN) geparticipeerd in regionaal onderzoek naar ondiepe geothermie ter voorbereiding op een proefboring bij het glastuinbouwgebied NEXTgarden in Lingewaard. De onderzoeksresultaten kunnen mogelijke zinvolle inzichten geven voor Nijmegen. Daarnaast hebben we met Tellus, de vergunninghouder voor (on)diepe geothermie in Nijmegen, het perspectief en de strategie van geothermie in Nijmegen besproken.
- Wat betreft waterstof worden landelijke ontwikkelingen gevolgd. Waterstof wordt nu vooral inzet in scheepvaart en mobiliteit.*
Wij volgen de landelijke en provinciale ontwikkelingen op het gebied van waterstof continu, zie o.a. [Kamerbrief voortgang waterstofbeleid | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#) en [5. Projectdetailpagina L Waterstofnetwerk Nederland - Energieprojecten Nederland](#). Daarnaast hebben wij begin mei op ambtelijk niveau gesproken met (toen nog) het ministerie van Economische Zaken & Klimaat. Via de GMR hebben we nadrukkelijk verzocht om - gekoppeld aan de hybride waterstofcentrale op Industriepark Waal Energie – aan de westzijde van Nijmegen een aftakking van de landelijke waterstofbackbone op te nemen in de pMIEK (Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat) van provincie Gelderland.
- We actualiseren de in 2018 vastgestelde warmtevisie om in 2024 een herziene versie vast te kunnen laten stellen als bouwsteen voor de actualisatie van de Omgevingsvisie.*
Op 18 december 2024 is de herziene warmtevisie vastgesteld door de gemeenteraad, zodat we deze kunnen integreren de nieuwe omgevingsvisie.
- We ontwikkelen samen met bewoners, bewonersinitiatieven en andere partners in de wijk uitvoeringsplannen voor de warmtetransitie voor acht concrete projecten, die we ophalen aan de hand van de geactualiseerde warmtevisie.*
In de nieuwe warmtevisie zijn 7 wijkoverstijgende aanpakken opgenomen, die we vanaf 2025 nader uitwerken in haalbaarheidsonderzoeken en wijkuitvoeringsplannen. Parallel aan het actualiseren van de warmtevisie is in 2024 gewerkt aan vier concrete projecten. Zo zijn diverse stappen gezet in de ontwikkeling van het warmtenet in Zwanenveld/Lankforst-Noord. BES Bomenbuurt-Oost (Hengstdal) is in 2024 voor onbepaalde tijd 'on hold' gezet en er is een evaluatie van deze proeftuin gestart. Voor de herontwikkeling van het Stationsdistrict is een collectief warmtenet vanaf de ARN de meest geschikte energiestructuur gebleken. Tot slot is onderzoek gedaan naar een 'warmte- en koudestrategie Winkelsteeg'. Twee proefboringen hebben bevestigd dat de bodem in Winkelsteeg goed geschikt is voor het toepassen van bodemenergiesystemen – Warmte en Koude opslag (WKO) - die duurzaam warmte en koeling kunnen leveren aan de nieuwbouw.
- Via het stadsbrede management overleg met de warmte partijen zetten we in op kennisdeling, ontwikkeling en uitwisselen van projecten in de stad.*
Het Stedelijk Management Overleg (SMO) is in 2023 verbreed en gaat nu over de hele energietransitie. Het SMO is in 2024 drie keer bijeengewees. De partners hebben kennis en ideeën gedeeld en van gedachten gewisseld over warmteprojecten, een onderzoeksproject van de HAN en RU, netcongestie en de concept-Lokale Energie Strategie.
- Per project onderzoeken we samen met betrokken partners wat er mogelijk is en leggen dit als concrete businesscase voor aan de gemeenteraad, zodat we maatwerk kunnen leveren.*

In 2024 zijn geen businesscases voorgelegd aan de gemeenteraad vanwege de fase waarin (warmte)projecten zich bevonden. In nieuwbouwprojecten (Stationsdistrict, Winkelsteeg) zijn businesscases niet aan de orde, omdat de energievoorzieningen worden opgenomen in tenders.

- *We richten een Nijmeegs Klimaatberaad op en maken gebruik van hun inzichten en ervaring bij het zoeken naar oplossingen in hun wijk, buurt of stad.*
Afgelopen jaar zijn voorbereidingen getroffen voor de oprichting van een inwonersberaad, zoals we het klimaatberaad inmiddels noemen. Onderdeel van de voorbereidingen betrof een sessie met de raad over het mandaat en de vraagstelling van het inwonersberaad.
- *We zetten vaart achter het aanleggen van warmtenetten door samen met andere publieke partners te investeren in collectieve transportnetten. Hiervoor stellen we budget beschikbaar. We starten in de wijken Dukenburg en Stationsgebied.*
In 2024 is aan Firan een subsidie van €2.500.000 verleend voor de aanleg van de infrastructuur voor het warmtenet in Dukenburg. Eind 2024 is gestart met de aanleg van de infrastructuur voor de zogenaamde inloopoplossing voor flatcomplexen in Zwanenveld en Lankforst-Noord, waarop in een later stadium het warmtenet kan worden aangesloten. Voor de herontwikkeling van het Stationsdistrict en de warmtetransitie van de stad, is een collectief warmtenet vanaf de ARN de meest geschikte energiestructuur gebleken en voor de nieuwbouw in de Winkelsteeg Warmte en Koude opslag (WKO).
- *We ondersteunen bewonersinitiatieven die zelf een andere duurzame warmteoplossing vinden.*
In Nijmegen zijn zeven duurzame bewonersinitiatieven actief. Zij hebben zich verenigd in het Steunpunt Energietransitie dat we financieel ondersteunen. Het Steunpunt organiseert onder andere Klimaatborrels, heeft in november 2024 voor het eerst een drukbezochte Energie4daagse georganiseerd in de nationale klimaatweek en heeft de cursus 'Nieuwe energie in de buurt' gegeven om nieuwe bewonersinitiatieven tot stand te brengen en bestaande initiatieven te versterken.
- *We volgen innovatieve ontwikkelingen en voeren een actieve lobby om kansen uit nationale en Europese programma's en netwerken te benutten.*
We hebben in 2024 met name de ontwikkelingen op het gebied van de warmtetransitie (o.a. Wgiw, Wcw) en netcongestie (actieplannen, Energiewet) en landelijke energieplannen (o.a. NPE) actief gevolgd en waar nodig beïnvloed via bijvoorbeeld de ondertekening van gezamenlijke lobbybrieven.
- *We stemmen de uitvoering van het realiseren van het warmtenet in Waalsprong en Waalfront af met Vattenfall en projectontwikkelaars (concessie-overeenkomst Vattenfall).*
We houden Vattenfall bij de nieuwbouwplannen in de Waalsprong en het Waalfront aan de concessie voor het warmtenet.
- *We zetten vervolgstappen in de verdere voorbereiding van de oprichting van een publiek integraal warmtebedrijf.*
In 2024 zijn veel stappen gezet, zoals het uitvoeren van de verkenning of de taak van warmtelevering opgepakt kan worden door publieke partijen en het voeren van gesprekken met Gelders Warmte Infrabedrijf (GWIB)/Firan. Ook hebben we een participatietraject doorlopen met diverse bewonersbijeenkomsten om inzicht te krijgen in de rol die inwoners willen en kunnen nemen binnen een toekomstig publiek integraal warmtebedrijf.
- *We voeren de actielijnen 1, 3 en 4 uit het Programma Energie besparen Woningen uit, om zo te blijven inzetten op energiebesparing.*
In 2024 hebben we de aanpak voorbereid voor actielijn 1 voor een wijkgerichte isolatie-aanpak van goedkope koopwoningen (vaak van eigenaren met een lager inkomen). In deze aanpak heeft de gemeente de regie en ondersteunen we woningeigenaren vergaand met subsidie en ontzorging in de voorbereiding en uitvoering

van een of twee grote isolatiemaatregelen zoals dak- of vloerisolatie, muurisolatie en isolerend glas. Actielijn 3 is gericht op woningeigenaren met een hoger inkomen van koopwoningen met een hogere WOZ-waarde die individueel en op eigen initiatief aan de slag gaan met isoleren. De rol van de gemeente is vooral een faciliterend door het geven onafhankelijke informatie en advies via het Energieloket en de Doe het zelf-aanpak. Woningeigenaren voeren de maatregelen onder eigen regie uit.

Alle woningeigenaren kunnen gebruik maken van de doe-het-zelf subsidie en het onafhankelijk advies van ons Energieloket. Het Energieloket geeft advies aan over isolatie en subsidiemogelijkheden. In het loket is ook aandacht voor monumenteigenaren. In totaal zijn 331 adviesgesprekken gevoerd. De Doe het zelf-aanpak biedt ondersteuning in de vorm van een doe het zelf advies door een coach aan huis en een subsidie (in de vorm van een cadeaukaart) voor de aanschaf van isolatiemateriaal. In 2024 zijn circa 600 doe-het-zelf adviezen (adviesgesprek, advies-op-maat) gegeven en 207 cadeaukaarten voor isolatiemateriaal verstrekt, waarvan 67 voor biobased materiaal. Vanwege het succes van deze regeling is het subsidieplafond voor de cadeaukaarten in 2024 verhoogd

Via actielijn 4 ondersteunen we inwoners bij het nemen van kleine maatregelen en energiebesparend gedrag. Met de inzet van energiecoaches, energiefixers en de witgoedregeling willen we vooral energiearmoede beperken. De energiecoaches geven tips over energiebesparing via gedragsverandering en hebben 627 huisbezoeken afgelegd. De energiefixers hebben in 2024 1398 woningen bezocht en daar energiebesparende maatregelen (tochtstrips, radiatorfolie, etc.) uitgevoerd. Via de bijzondere bijstand kunnen huishoudens vanaf mei 2023 een vergoeding krijgen voor de aanschaf van energiezuinig witgoed. In 2024 zijn 610 energiezuinige apparaten (wasmachines en koelkasten) verstrekt.

- *We breiden onze inzet uit om daarmee de energiearmoede aan te kunnen pakken en inwoners tegelijkertijd zoveel mogelijk te stimuleren actief te worden op het gebied van besparen.*
Naast het aanbod van energiefixers aan inwoners van de wijken die het meest door energiearmoede zijn getroffen, was er het stadsbrede aanbod van energiecoaches (zie hiervoor). In 2024 is een Energy Race georganiseerd met als doel om basisschoolleerlingen en hun directe omgeving bewust te maken van deze thematiek en te stimuleren om energie te besparen. 9 basisscholen hebben deelgenomen.
- *We zoeken betere aansluiting bij inwoners die moeite hebben om de verduurzaming van de eigen woning zelfstandig aan te pakken.*
Dit hebben we in 2024 gedaan via de actielijnen van het energiebesparingsprogramma en via de wijkgerichte warmteprojecten
- *We gaan integraal programmeren om daarmee in kaart te brengen welke knelpunten en kansen er ontstaan in het koppelen van opgaves van de gemeente.*
Op regionaal niveau is door de GMR in samenwerking met Liander het Regionaal Uitvoeringsplan Energiesysteem (RUP) opgesteld, waar wij actief aan mee hebben gewerkt. De toekomstige elektriciteitsvraag is per sector (woningbouw, mobiliteit, bedrijven) in kaart gebracht ten behoeve van de programmering van de investeringen van de netbeheerders (Liander en TenneT). Om knelpunten aan te pakken, zijn tevens voorstellen gedaan voor congestieverminderende maatregelen, zoals netbewuste nieuwbouw.
- *We blijven inzetten op het verkrijgen van Rijksmiddelen om inwoners in Nijmegen te stimuleren bij het nemen van energie en warmte besparende maatregelen.*
Afgelopen jaar hebben we bovenop de reeds verkregen Rijksmiddelen met succes de tweede tranche van de SpUk LAI (Lokale Aanpak Isolatie) middelen aangevraagd.

Doel: We realiseren samen met ondernemers en organisaties een energie- en warmtetransitie en verduurzaming bij bedrijven

- *Wij blijven bedrijven controleren op hun verantwoordelijkheid om energie te besparen.*
Eind 2024 hebben we 598 niet-vergunningsplichtige en alle 22 vergunningsplichtige bedrijven op de energiebesparingsplicht gecontroleerd.

Afgelopen 2 jaar heeft de ODRN 249 van de 408 kantoorpanden in de gemeente Nijmegen gecontroleerd op de energielabel C-verplichting. De stand van zaken per 1 november 2024 was dat op zijn minst 80% van het totale kantooroppervlak in de gemeente Nijmegen dat energielabel-C-plichtig is, voldoet.

- *We blijven bedrijven onafhankelijk en pro-actief benaderen voor versnelling in de energie- en warmtetransitie.*
Binnen de GMR is het Regionaal Energie Expertiseteam (REE) opgericht om bedrijven te helpen bij hun vragen over energie. Via het REE kunnen Nijmeegse bedrijven een subsidie van € 1.500 aanvragen voor het verkrijgen van een energieadvies of het nemen van energiemaatregelen. In het afgelopen jaar zijn een paar subsidies verstrekt. We verwachten een verbetering nu de bekendheid en toegang van het REE toeneemt. Tegelijkertijd ondersteunen we de ontwikkeling van een Smart Energy Hub (SEH) voor een aantal bedrijven op en rond de Handelsweg (TPN West). In afwachting van de resultaten van pilots met Smart Energy Hubs in Duiven en Ermelo, hebben bedrijven op TPN West afgelopen jaar gebruikt om de energieprofielen in kaart te brengen, de juridische constructie uit te werken en om onderzoek te doen naar deelprojecten, zoals een mobiele batterij.

Doel: We benutten kansen voor het opwekken en gebruiken van duurzame energie

- *We werken samen met de regio aan de realisatie, update en monitoring van de Regionale Energiestrategie.*
De GMR heeft samen met 16 betrokken gemeenten gewerkt aan een update van de RES 1.0 in de vorm van de RES 2024, die eind 2024 voor wensen en bedenkingen aan de raad is voorgelegd. RES 2024 vormt de opmaat naar RES 2.0 in 2025.
- *We onderzoeken de mogelijkheden om ervoor te zorgen dat op alle daken van nieuwe gebouwen in onze stad zonnepanelen komen en stellen hiervoor extra geld beschikbaar.*
In de Lokale Energie Strategie hebben we een plan van aanpak aangekondigd voor grootschalige opwek van zon op daken van bestaande en nieuwe gebouwen.
- *We realiseren een energie neutrale en aardgasvrije vastgoedportefeuille voor gemeentelijke gebouwen.*
De cijfers van 2024 zijn nog niet bekend, maar in 2023 heeft gemeente Nijmegen 2913 ton CO₂ uitgestoten. Dit is 82% minder ten opzichte van het referentiejaar 2019, zie (<https://www.nijmegen.nl/over-de-gemeente/plannen/plan-minder-co2/footprint-vergelijking/>)'
Deze daling is te danken aan onder andere de inkoop van groene stroom en groen gas, het plaatsen van warmtepompen, het nemen van isolatiemaatregelen en het verduurzamen van het wagenpark.
- *In de periode 2022-2035 maken we kernportefeuille energieneutraal en aardgasvrij.*
Voor het gemeentelijk vastgoed is een plan opgesteld om in 2035 energievriendelijk en aardgasvrij te zijn. In dit kader is in 2024 wederom geïnvesteerd in duurzaamheid. Wij hebben, voor zover de netcongestie dat toe heeft gelaten, tot nu toe alle natuurlijke momenten aan kunnen grijpen voor verduurzaming. Daar was ook voldoende budget voor. We blijven dit samen met onze onderhoudspartij monitoren, zodat wij dit kunnen voortzetten en er in gezamenlijkheid alles aan doen om onze (meerjaren) doelstelling te behalen. Door het uitvoeren van de duurzaamheids- en klimaatvoorzieningen, het aanbrengen van LED verlichting en diverse vormen van isolatie, zijn de gebouwen duurzamer geworden en neemt het gasverbruik af. Tevens is daarmee invulling gegeven aan de wettelijke eisen ten opzichte van energie-labels.
- *We sporen sportclubs, onderwijsinstellingen en andere eigenaren van maatschappelijk vastgoed aan om te verduurzamen.*
Een deel van het maatschappelijk vastgoed valt onder de label C-verplichting voor kantoren groter dan 100m². Daarnaast hebben we eind 2024 de scope van het Regionaal Expertiseteam Energie (REE) en de bijbehorende subsidieregeling verbreed naar scholen, culturele instellingen, sportverenigingen en zorgorganisaties. Omdat in het verleden energiescans en – adviezen zijn gegeven aan sportverenigingen met accommodaties in eigendom, hebben we dat in 2024 niet meer gedaan. Verenigingen konden nog wel een

beroep doen op ondersteuning van NOCNSF. Bij nieuw te ontwikkelen sportaccommodaties is duurzaamheid een belangrijk uitgangspunt.

We voeren jaarlijks gesprekken met de schoolbesturen over de doordecentralisatie van de onderwijshuisvesting. Doordecentralisatie betekent dat de schoolbesturen verantwoordelijk zijn voor het vernieuwen, renoveren en onderhouden van de schoolgebouwen. In deze gesprekken komt ook het verduurzamen van de schoolgebouwen aan bod. Het streven is te verduurzamen op een natuurlijk moment in de onderhoudscyclus van een schoolgebouw.

- *We verkennen samen met woningbouwcorporaties welke mogelijkheden er zijn om te verduurzamen, zodat ook huurders het verbruik van gas en elektriciteit kunnen verminderen.*

We hebben samengewerkt met de woningcorporaties over de inzet energiefixers (welke buurten) en in de warmteprojecten in Hengstdal en Dukenburg. Waar mogelijk stemmen we renovatie- en verduurzamingsprojecten af met vernieuwing van de openbare ruimte, zoals in de Spoorbuurt. Tot slot zijn we eind 2024 gestart met de voorbereiding van de meerjarige prestatie-afspraken 2026-2030 met de woningcorporaties over onder meer duurzaamheid in het algemeen en de energietransitie in het bijzonder.

- *We ondersteunen schoolbesturen in hun lobby bij het rijk om voldoende middelen te verkrijgen voor een duurzame onderwijshuisvesting.*

We hebben alle moties, brandbrieven en oproepen naar het kabinet van de VNG, PO-raad (Primair Onderwijs) en VO-raad (Voortgezet Onderwijs) met betrekking tot meer middelen voor onderwijshuisvesting ondersteund.

- *We nemen deel aan het project van firma ZES (Zero Emission Services) waarbij duurzaam opgewekte energie opgeslagen wordt in batterijcontainers*

Met het vaststellen van het bestemmingsplan voor het Engie-terrein is ook het ZESproject voor batterijcontainers ruimtelijk mogelijk gemaakt. De voorbereidingen hiervoor zijn nog niet afgerond in 2024.

- *We benutten mogelijkheden voor groene waterstof als deze zich voordoen en ondersteunen initiatieven voor waterstoftankstations op of omgeving De Grift, Bijsterhuizen en het Engie-terrein.*

In 2024 hebben we actief deelgenomen aan waterstofprojecten en (mee)betaald aan onderzoek in het kader van de ontwikkeling van smart energy hubs op De Grift, Bijsterhuizen en TPN West. Er is onderzoek gedaan naar de haalbaarheid van lokaal gebruik en opslag (waterstof en/of batterijen) van zonne- en windenergie ten behoeve van (in eerste instantie) uitbreiding van De Grift en Bijsterhuizen. De afronding van deze onderzoeken vindt in 2025 plaats.

Op 5 december 2024 heeft Fountain Fuel een Omgevingsvergunning voor een waterstoftankstation op het Engie terrein (heet inmiddels Industriepark Waal Energie) gekregen. De werkzaamheden voor de aanleg zijn inmiddels gestart.

Verbonden partijen en samenwerking

Dar NV

Dar verzorgt voor de gemeente Nijmegen de afvalinzameling. Ook uitvoerende taken op het gebied van integraal beheer van de openbare ruimte (IBOR) zijn ondergebracht bij Dar. In het contract met de DAR hebben we deze afspraken gecombineerd met die over het reinigen van de openbare ruimte, plaagdierbestrijding en gladheidsbestrijding, die deels bij het programma Bereikbaarheid horen. In samenwerking met Werkbedrijf Nijmegen heeft de Dar ook een belangrijke rol voor onze gemeente op het gebied van 'social return' (werkervaring en de toeleiding van inwoners naar de arbeidsmarkt).

MARN

Via de MARN is de continuïteit van de verwerking van brandbaar restafval en GFT bij ARN BV gewaarborgd. Daarbij ontstaan nuttige bijproducten zoals warmte voor het warmtenet, duurzame energie, biogas en compost. Daarmee

draagt MARN bij aan een duurzaam afvalbeheer. Tevens kan de gemeente Nijmegen via het aandeelhouderschap van MARN sturen op de verdere strategische ontwikkeling van ARN.

ODRN

Het doel van de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) is om hogere kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) te bereiken tegen lagere kosten: sneller, beter, goedkoper. Om dit te bereiken zijn verschillende VTH-taken van de 6 gemeenten in de regio Nijmegen en de Provincie Gelderland gebundeld in de ODRN.

De ODRN voert een gemêleerd takenpakket uit dat onder andere bestaat uit vergunningverlening en handhaving op milieugebied. Daarmee bevorderen wij de kwaliteit van de leefomgeving.

In het Coalitieakkoord is opgenomen dat we de bouw taken (BRIKS) terughalen van de Omgevingsdienst naar de gemeente. In 2025 onderzoeken we hoeveel structurele middelen er verder nodig zijn in de uitvoering (inclusief participatie van Omgevingswet en WKB).

Werken op regie

We concentreren ons op een regiefunctie bij de uitvoering van het beleid uit de nota “Geef (ze) de openbare ruimte”. We geven uitvoerende partijen de ruimte en het vertrouwen om meer werkzaamheden van het gemeentelijke takenpakket over te nemen. :

Samenwerking met de Rijksoverheid (Klimaatdoelstellingen)

In het Klimaatakkoord staan afspraken over de te nemen maatregelen om de klimaatdoelen te halen.

De gemeenten hebben extra taken en verantwoordelijkheden gekregen voor de gebouwde omgeving voor de opgave ‘wijk voor wijk van het gas af’ en het leveren van een bijdrage aan de Regionale Energie Strategie (RES). Gemeenten hebben bij hun nieuwe taken wel een aantal randvoorwaarden gesteld: de uitvoering moet haalbaar en betaalbaar zijn voor de samenleving (woonlastenneutraal), de bevoegdheden moeten vastgesteld zijn, evenals een tegemoetkoming in de uitvoeringslasten. Naar schatting heeft een gemeente als Nijmegen plusminus 40fte nodig om de extra taken vanuit het Klimaatakkoord uit te kunnen voeren. Opschalen naar benodigde capaciteit is enkel mogelijk mits per jaar extra middelen beschikbaar worden gesteld door het Rijk. Hierbij is overigens nog geen rekening gehouden met het oppakken van de energiearmoede door gemeenten.

Wat heeft het gekost

Begrotingswijzigingen

Bedragen x €1 mln		Besl.niveau	Besl.datum	Besl.nr	Baten	Lasten	Saldo	
Stadsbegroting 2024-2027 primitief					-26,8	64,2	37,4	N
Wijzigingen								
BW-01897	VM2023-II Verzamelvoorstel	raad	20-12-2023	4.13	-4,3	8,4	4,2	V
BW-01910	VM2024-I Meldingen	college			0,0	0,1	0,1	N
BW-01911	VM2024-I Verzamelvoorstel	college			-0,4	-0,5	-0,8	N
BW-01921	SB2025-2028 Correct. jaarschijf 2028	raad			0,0	0,0	0,0	N
BW-01935	stadsrek. 2023 budgetoverheveling	college	5-6-2024	35/2024	0,0	0,3	0,3	N
BW-01944	VM2024-II Meldingen	college			0,0	-6,0	-6,0	N
BW-01945	VM2024-II Verzamelvoorstel	college			1,2	-5,8	-4,5	V
Totaal	Openbare ruimte				-30,2	60,7	30,6	N

De primitieve begroting bedroeg 37,4 miljoen euro. Hieraan is 6,8 miljoen euro onttrokken, zodat de totale dynamische raming uitgekomen is op 30,6 miljoen euro.

Op basis van besluitvorming bij de diverse bestuursdocumenten (2e voortgangsmonitor 2023 en 1e en 2e Voortgangsmonitor 2024) is er aan de lastenzijde 3,5 miljoen onttrokken en aan de batenzijde 3,4 miljoen toegevoegd. De voornaamste effecten zijn geweest:

- Vanuit de 2e Voortgangsmonitor 2023 is er een aantal budgetten overgeheveld naar dit begrotingsjaar. Dit betreft onder andere 1,6 miljoen energie besparen en 0,9 miljoen aardgasvrij. Daarnaast is er voor het uitvoeringsprogramma lucht 0,2 miljoen overgeheveld naar begrotingsjaar 2024

- Via de 2e Voortgangsmonitor 2023 zijn de middelen van de uitkering CDOKE van het rijk in de begroting opgenomen. De middelen zijn bedoeld voor de loonkosten voor de jaren 2023 tot en met 2025 voor de uitvoering van het energie- en klimaatbeleid. De lasten en baten zijn in 2024 3,5 miljoen euro opgehoogd.
- Via de 2e Voortgangsmonitor 2024 zijn verschillende subsidieprojecten milieubeheer in de begroting verwerkt. De lasten en baten zijn met 1,9 miljoen opgehoogd.
- Vanuit de 2e Voortgangsmonitor 2024 is er een aantal budgetten overgeheveld naar 2025. Dit betreft onder andere 3,2 miljoen energie besparen en 0,1 miljoen uitvoeringsprogramma lucht.

Een [overzicht met links](#) naar de bestuurlijke besluitvorming is beschikbaar onder de bijlagen, onderdeel begrotingswijzigingen.

Toelichting per ambitie

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 na wijziging	Rekening 2024	Vershil
Lasten				
Klimaat-bestendige stad	16,2	14,4	13,1	1,3
Groene, gezonde en vitale omgeving	24,2	24,6	23,5	1,1
Circulaire stad	14,8	14,7	15,1	-0,3
Energie- en klimaatneutrale stad	9,0	6,9	6,1	0,8
	64,2	60,7	57,9	2,9
Baten				
Klimaat-bestendige stad	0,0	0,1	0,2	0,1
Groene, gezonde en vitale omgeving	20,4	19,6	19,1	-0,5
Circulaire stad	6,4	6,6	5,7	-0,9
Energie- en klimaatneutrale stad	0,0	3,9	3,8	-0,1
	26,8	30,2	28,7	-1,4
Totaal per programma	37,4	30,6	29,1	1,4

Vershil = Begroting na wijziging -/- Rekening (+ = voordeel; - = nadeel)

Totaal programma

Aan het programma Openbare Ruimte geven we per saldo 29,1 miljoen euro uit. Het grootste deel hiervan gaat naar de ambitie *Groene, gezonde en vitale omgeving*.

Per ambitie

We zijn een klimaatbestendige stad waar de overlast van hitte, droogte en water tot een minimum wordt beperkt en de biodiversiteit wordt bevorderd

Ten opzichte van de dynamische begroting is er per saldo 1,4 miljoen euro voordeel op deze ambitie.

Lasten: 1,3 miljoen euro voordeel

Baten: 0,1 miljoen euro voordeel

Bij onderstaande doelen lichten we de oorzaken voor de grootste afwijkingen toe.

Doel: Opvangen klimaatverandering

Lasten: 1,1 miljoen euro voordeel

Baten: 0 miljoen euro voor/nadeel

Dit voordeel vormt een onderdeel van het resultaat op de uitvoeringskosten. Voor een toelichting verwijzen we naar de paragraaf Bedrijfsvoering.

We hebben een groene, gezonde en vitale omgeving om in te wonen, te werken en te recreëren

Ten opzichte van de dynamische begroting is er per saldo 0,6 miljoen euro voordeel op deze ambitie.

Lasten: 1,1 miljoen euro voordeel

Baten: 0,5 miljoen euro nadeel

Bij onderstaande doelen lichten we de oorzaken voor de grootste afwijkingen toe.

Doel: Duurzame uitvoering watertaken

Lasten: 0,5 miljoen euro voordeel

Baten: 0,2 miljoen euro nadeel

We rekenden minder kapitaallasten aan het GRP toe dan begroot als gevolg van lagere realisatie op de investeringen in de afgelopen jaren. Daarnaast hadden we minder onderhoudskosten en minder kosten voor meldingen en gegevensbeheer en onderzoek. De lagere rioolopbrengsten leiden aan de batenkant tot een nadeel van 0,2 miljoen.

Doel: Beheersen schadelijke effecten

Lasten: 0,3 miljoen euro voordeel

Baten: 0,3 miljoen euro nadeel

In verband met de komst van de omgevingswet worden er vanaf 2024 leges geheven voor milieu-aanvragen. Mogelijk hebben bedrijven geanticipeerd op het feit dat er vanaf dit jaar leges moeten worden betaald. Daarnaast was het aantal meldingen en vergunningaanvragen in 2024 lager dan waar rekening mee werd gehouden en er zijn minder milieucontroles uitgevoerd dan geprogrammeerd. Als gevolg hiervan is er ook minder gebruik gemaakt van juridische ondersteuning. Dit heeft geleid tot een voordeel aan de lastenkant en een nadeel aan de batenkant van 0,3 miljoen euro bij het uitvoeren van de VTH-milieutaken (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving) door de ODRN.

Doel: Beheersen en voorkomen luchtverontreiniging

Lasten: 0,3 miljoen euro voordeel

In 2024 zijn de maatregelen Zero Emissie stadslogistiek en de Milieuzone voor Brom- en snorfietzen voorbereid. Diverse maatregelen zijn voordeliger gerealiseerd dan begroot. Daarnaast zijn de subsidies laadpalen bestelbussen en sloopregeling brom-snorfietsen, ook na promotie, minder gebruikt dan halverwege het jaar de verwachting was. Hierdoor is er een voordeel ontstaan van 0,3 miljoen euro.

Doel: We beheersen, voorkomen en verminderen bodemverontreiniging conform vastgestelde norm en zorgen voor een ondergrondse ordening die ontwikkelingen mogelijk maakt

Lasten: 0,15 miljoen euro voordeel

In 2024 zijn minder bodemonderzoeken en saneringen uitgevoerd dan vooraf verwacht. Dit zorgt voor een voordeel van 150.000. Dit bedrag wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve bodemsanering.

We zijn een circulaire stad waar we verantwoord omgaan met grondstoffen en deze zoveel mogelijk opnieuw gebruik

Ten opzichte van de dynamische begroting is er per saldo 1,2 miljoen euro nadeel op deze ambitie.

Lasten: 0,3 miljoen euro nadeel

Baten: 0,9 miljoen euro nadeel

Bij onderstaande doelen lichten we de oorzaken voor de grootste afwijkingen toe.

Doel: Inzameling huishoudelijk afval

Lasten: 0,4 miljoen euro nadeel

Baten: 0,8 miljoen euro nadeel

De transport- en verwerkingskosten van de huishoudelijke afvalstromen vallen hoger uit. Daarnaast vallen de kosten van preventief en curatief onderhoud van alle ondergrondse en bovengrondse inzamelmiddelen voor rest, glas, textiel en plastic+ hoger uit. Dit geldt ook voor de kosten voor het reinigen van de rolcontainers, veroorzaakt doordat het aantal in pandige afvalruimtes is toegenomen. Ten slotte zijn de afschrijvingslasten toegenomen, doordat er in 2023 veel investeringen zijn gedaan in ondergrondse (pers) container, luiercontainers en cocons. Zoals we ook al meldden bij de 2^e Voortgangsmonitor hebben we 0,6 miljoen euro minder aan opbrengsten van afvalzakken gerealiseerd. En we hebben 0,3 miljoen euro lagere vergoeding voor verpakkingsmateriaal ontvangen. Bij de 2^e Voortgangsmonitor gingen we nog op dit onderdeel uit van een nadeel van 0,5 miljoen euro.

We zijn een duurzame en energie neutrale stad, waarin we inwoners en bedrijven ondersteunen bij de energie- en warmte transitie en duurzame inwonersinitiatieven stimuleren

Ten opzichte van de dynamische begroting is er per saldo 0,7 miljoen euro voordeel op deze ambitie.

Lasten: 0,8 miljoen euro voordeel

Baten: 0,1 miljoen euro nadeel

Bij onderstaande doelen lichten we de oorzaken voor de grootste afwijkingen toe.

Doel: Energietransitie bij bedrijven

Lasten: 0,3 miljoen euro voordeel

Lagere (onderzoeks)kosten op het onderdeel energietransitie bedrijven hebben geleid tot een voordeel van 0,3 miljoen euro.

Doel: Opwekken van duurzame energie

Lasten: 0,7 miljoen euro voordeel

Het overgrote deel van het project aardgasvrij wordt gedekt uit rijksmiddelen of overige externe middelen. Op het gemeentelijke deel van het project aardgasvrij is een voordeel ontstaan van 0,6 miljoen euro. Om de reeds in gang gezette processen voort te kunnen zetten (energie besparen, warmtenetten) kunnen deze middelen niet vrijvallen. We stellen voor om 0,7 miljoen euro toe te voegen aan de bestemmingsreserve aardgasvrij/warmtefonds. Bij de 2^e Voortgangsmonitor is reeds melding hiervan gemaakt en 6,6 miljoen euro toegevoegd aan de reserve. Het besluitvormingstraject voor het oprichten van een publiekintegraal warmtebedrijf is vertraagd, zoals we meldden in de raadsinformatiebrief van 10 december 2024.

Het verschil tussen de primitieve begroting en de dynamische begroting is hierboven toegelicht bij het onderdeel Begrotingswijzigingen.

Investeringen per doel en ambitie

Voor een verdere toelichting op de investeringen verwijzen we naar de paragraaf Investerings.

Ambitie	Doel	Investering
We hebben een groene, gezonde en vitale omgeving om in te wonen, te werken en te recreëren	We beheersen, voorkomen en verminderen luchtverontreiniging conform vastgestelde normen	Maatregelen luchtkwaliteit
	We hebben een groene omgeving die bijdraagt aan de gezondheid van onze inwoners en bezoekers en uitnodigt tot spelen, bewegen en ontmoeten	Vervanging speelvoorzieningen
		Aanplant bomen
		Speelvoorzieningen stedelijke speeltuinen
		Beweegvriendelijke omgeving
		Woonomgevingsverbeteringen

Ambitie	Doel	Investering
		Realistie sport-/ontmoetingsruimte Nijm.Noord
		Opknappen / upgrade huidige skateplekken
		Extra investering binnenstad
		Waalhaven, inclusieve brug
	We verbeteren de water- en groenstructuur en zorgen voor meer biodiversiteit	Vervanging speelvoorzieningen
		Groot Onderhoud park Brakkenstein
	We voeren de gemeentelijke watertaken (afvalwater, hemelwater en grondwater) duurzaam en doelmatig uit	Groot-en vervangingsonderhoud
		Rioolinvesteringen Waalsprong
We zijn een duurzame en energie neutrale stad, waarin we inwoners en bedrijven ondersteunen bij de energie- en warmte transitie en duurzame inwonersinitiatieven stimuleren	We benutten kansen voor het opwekken en gebruiken van duurzame energie	LED verlichting Binnenstad
We zijn een klimaatbestendige stad waar de overlast van hitte, droogte en water tot een minimum wordt beperkt en de biodiversiteit wordt bevorderd	We verbeteren de water- en groenstructuur en zorgen voor meer biodiversiteit	Vergroening stedelijk gebied
		Groenstruct. Oostz. Mauritssingel
	We analyseren, voorkomen en nemen maatregelen zodat we de negatieve effecten van klimaatverandering in de stad kunnen opvangen.	Klimaatadaptatietoolbox en aanpassing Openb.ruimte
		Vervanging walstroom Waalkade
		Investering ten behoeve aardgasvrij maken

Indicatoren

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
gevraagd door raad										
Aantal netto toegevoegde door Stadsbeheer onderhouden bomen in de openbare ruimte	1.456	-221	1.462	643	924	441	-389	1.300	1.200	1.425
Percentage openbaar groen dat ecologisch wordt beheerd			41,7%			56,3%			58,2%	56,4%

Toelichting

- **Aantal netto toegevoegde door Stadsbeheer onderhouden bomen in de openbare ruimte**
Eind 2024 werden er 64.925 bomen door Stadsbeheer onderhouden, versus 63.500 eind 2023.
- **Percentage openbaar groen dat ecologisch wordt beheerd**
In 2019 is de nota maaibeheer opgesteld. Vanaf dat moment zijn we in het bermbeheer meer ecologisch beheer toe gaan passen. Ecologisch groenbeheer is gericht op het behoud of het ontwikkelen van de ecologische waarden. Dit doen we in inheemse natuurlijke beplantingen zoals de bermen, poelen, watergangen, bosplantsoenen en stadsbossen. Tijdens het onderhoud houden we rekening met de omgeving en de natuurlijke processen. Dit houdt o.a. in: geen bestrijdingsmiddelen en meststoffen toepassen, gefaseerd onderhouden, rekening houden met verticale en horizontale gelaagdheid, natuurlijk afval zoals bladstrooisel en snoeihout waar mogelijk achterlaten in het gebied, behouden van beschutting voor fauna en behouden en/of versterken van diversiteit in soorten.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over openbare ruimte:

Cultuur en Cultureel Erfgoed

Wat hebben we dit jaar bereikt

Ambitie: We zijn een aantrekkelijke stad met een bereikbaar en hoogwaardig cultureel aanbod en hebben een cultureel klimaat gericht op vernieuwing en innovatie

Doel: We maken kunst en cultuur toegankelijk voor en door iedereen

- *Cultuur en jeugd: Impuls Jongerencultuur*
Voor zowel 2023 als 2024 hebben we rijksmiddelen ontvangen voor de Impuls Jongerencultuur, met als doel de cultuurdeelname onder jongeren (14-27 jaar) te stimuleren. Met de Lindenberg als penvoerder (coördinator) voor dit project zijn in 2024 in totaal 46 activiteiten uitgevoerd. De activiteiten waren deels gericht op jongerenparticipatie op het gebied van cultuur in combinatie met welzijn, deels gericht op culturele events voor jongeren en deels gericht op disciplines die jongeren aanspreken zoals urban en dance. Zo waren er diverse dansworkshops en –presentaties tijdens ‘Podium aan de Waal’ en zijn in verschillende wijken diverse urban workshops georganiseerd. Ook zijn er masterclasses en workshops gehouden om beginnende jonge makers te ondersteunen.
- *Cultuur en jeugd: nieuwe werkwijze doorontwikkeling brede scholen*
In 2022 is een werkgroep gestart die aan de slag is gegaan met de doorontwikkeling brede scholen. Ondanks alle inspanningen en welwillendheid van alle partners die aan de werkgroep deelnemen (schoolbesturen, Bindkracht10, KION, de Lindenberg en het Sportbedrijf), is het doorontwikkeltraject van het brede scholen beleid nog niet afgerond. Op hoofdlijnen zijn de betrokken partners het eens en verwachten we de nieuwe werkwijze nog in schooljaar 2024-2025 te kunnen voorleggen. Ondertussen is in 2024 door de gezamenlijke partners doorgewerkt aan het bevorderen van talentontwikkeling, waar cultuureducatie een onderdeel van is. Vooruitlopend op de nieuwe plannen hebben de partners, waaronder de Lindenberg, elkaar meer opgezocht tijdens het vormgeven en uitvoeren van de (naschoolse) programma’s.
- *Cultuur en Urban: regeling urban sport en cultuur*
De (pilot) subsidieregeling Urban Sport en Cultuur die we in 2023 gestart waren, hebben we voortgezet in 2024. In 2024 hebben we zes unieke urban events kunnen ondersteunen en de band tussen de urban sector en de gemeente kunnen versterken. Eind 2024 zijn we, samen met urban sector, gestart met het evalueren van de regeling. Daarbij hebben wij ook gekeken naar de ervaringen van andere steden, zoals Rotterdam, Breda en Tilburg.
- *Versterking keten (jeugd)theater in Nijmegen en Gelderland*
Onder andere via onze subsidieregelingen hebben we bijgedragen aan de versterking van de activiteiten theater in Nijmegen. We merken dat steeds meer theaterorganisaties onze regelingen vinden. In 2024 voerden we de regeling Eénjarige Culturele Subsidies uit. Van de 23 gehonoreerde aanvragen bestond een kwart uit theateractiviteiten. Van de 19 toegekende aanvragen uit de Groeispurtheregeling (een regeling voor jonge makers), was ongeveer een derde bestemd voor theateractiviteiten.
Met ondersteuning van de gemeente Nijmegen produceerde Theater Oostpool de jongerenvoorstelling ‘Our Time’ in coproductie met de Lindenberg. Regisseur Char Li Chung (Theater Oostpool) ging aan de slag met een groep jonge spelers uit Arnhem en Nijmegen en liet ze kennis maken met het professionele theater. In 2024 ontstond, met de ondersteuning van de gemeente Nijmegen, ‘Lab Oost’: een samenwerking tussen Theatergroep de Horde Nijmegen, Stadsschouwburg Nijmegen en Theater a/d Rijn uit Arnhem. Doel is jonge theatermakers kennis te laten maken met de doelgroep jeugd en jongeren. Met als resultaat meer

kwalitatieve jeugdtheaterproducties in Oost Nederland. In 2024 is een ontwikkeltraject opgezet voor jonge makers in theater het Badhuis in Nijmegen.

Doel: We vergroten de aantrekkingskracht van Nijmegen

- *We versterken het culturele aanbod door meer te investeren*

Voor de uitvoering van de subsidieregeling Eenjarige Culturele Subsidies in 2024 hebben we €14.637 extra verstrekt boven op het budget van € 300.000 zodat alle 23 aanvragen die positief beoordeeld waren door de commissie Groei, gehonoreerd konden worden. Dit heeft geresulteerd in een divers aanbod aan culturele activiteiten in de stad waarbij een breed scala aan genres, disciplines en doelgroepen aan bod kwamen. De samenwerking tussen culturele partijen en partijen buiten het culturele domein werd meer dan in de vorige rondes opgezocht.

In 2024 ondersteunden we de Cultuur Academy. Om kunst- en cultuursector optimaal te laten bloeien, moet niet alleen oog zijn voor de artistieke en creatieve kant, maar ook voor de organiserende en zakelijke kant. De Cultuur Academy is er voor de professionalisering van de cultuursector. In 2024 is een groot aantal activiteiten uitgevoerd in de regio Arnhem en Nijmegen (intervisie, netwerkbijeenkomsten, workshops, kennissessies). Een van de activiteiten van de Cultuur Academy is de uitvoering van de subsidieregeling Groeispurt, voor jonge en beginnende makers. We hebben met deze regeling 19 jonge Nijmeegse makers een stap verder laten zetten in hun carrière.

In 2024 is de rapportage 'Publieksonderzoek podia 2023' gepubliceerd. Het onderzoek naar cultuurdeelname is door de gemeente Nijmegen uitgevoerd in samenwerking met de grote Nijmeegse culturele podia. Met het onderzoek volgen we de tevredenheid en de trends van ons podiumpubliek. Het herstel van de culturele sector na de coronapandemie is duidelijk zichtbaar. Zowel de bezoekersaantallen als het aantal voorstellingen stijgen weer en bevinden zich in totaal op een hoger niveau dan vóór de coronacrisis. Voor de regio vervullen de podia een belangrijke functie. Ongeveer de helft van de bezoekers komt van buiten de stad, voornamelijk uit Gelderland en Noord-Brabant. Alle podia krijgen hoge rapportcijfers, gemiddeld een 8,2. Er zijn weinig verbeterpunten genoemd en de punten die werden benoemd gaan voornamelijk over de faciliteiten. De podia leveren naast een culturele bijdrage een waardevolle bijdrage aan de lokale economie. Bezoekers geven jaarlijks ongeveer 11 miljoen euro uit in de stad (exclusief de uitgaven in de podia). De uitgaven gaan met name om eten/drinken, parkeerkosten en vervoer.

- *Kunst in de openbare ruimte*

Op de muur van de sporthal Vocasa in Neerbosch-Oost kwam in 2024 een muurschildering van 9 meter hoog en 27 meter breed. Kunstenaar Coco Ouwerkerk maakte samen met Nick Schoonhoven een ontwerp. Het werk 'Acception' staat voor diversiteit. Kunstenaar Aaron Li Hill maakte de muurschildering 'Thread trough time' op de flat op de hoek van de Industrieweg en de Vlietstraat, een herinnering aan het industriële verleden van Nijmegen.

- *Karel de Grote Oeuvreprijs stad Nijmegen*

In 2024 werd de Karel De Grote Oeuvreprijs aan Sven Ratzke toegekend. Deze prijs wordt eens in de vier jaar toegekend voor het totale artistieke of culturele oeuvre van een levend kunstenaar of een groep kunstenaars die van belang zijn voor de stad of voor het culturele veld van Nijmegen. Sven Ratzke staat als muzikant, zanger, entertainer en acteur op internationale podia. Hij maakte drie theatervoorstellingen, bracht acht platen uit en speelde in verschillende musicals.

- *We investeren in huisvesting van culturele organisaties*

Stadsschouwburg Nijmegen

De ontwerpfasen voor de vernieuwing van de Stadsschouwburg zijn op 1 maart 2024 van start gegaan. Via een aanbestedingsprocedure zijn verschillende ontwerpende partijen geselecteerd. Het team van Diederendirrix B.V. is als architect van de verbouwing van de Stadsschouwburg geselecteerd. Het programma van eisen is vertaald naar een structuurontwerp en vervolgens naar een voorlopig ontwerp. De kosten zijn als gevolg daarvan opnieuw doorgerekend en de ramingen zijn aangepast. Eind 2024 is een inloopbijeenkomst georganiseerd voor omwonenden en geïnteresseerden in de Stadsschouwburg.

De Lindenberg

Voor de hoofdvestiging van de Lindenberg hebben we een locatieonderzoek uitgevoerd, gericht op het stationsgebied en hebben we tevens gekeken naar de mogelijkheden op de huidige locatie aan de Ridderstraat. Naast een beeld bij mogelijke opties voor nieuwbouw, heeft het onderzoek vooral inzicht geboden in de omvang van de opgave en welke onderdelen nadere uitwerking behoeven.

Bibliotheek

De ontwerpfasen voor de bibliotheekvestiging Hof van Holland (in Noord), waarin ook de Lindenberg wordt gehuisvest, is in 2024 gestart. De uitwerking van de plannen voor de bibliotheekvestiging Zwanenveld is doorgeschoven naar 2025.

Valkhof Museum

Vanaf januari 2024 is begonnen met de voorbereiding van de verbouwing door het gebouw van binnen te strippen. De daadwerkelijke start van de verbouwing liep vertraging op doordat er op Kelfkenbos gewerkt werd aan de nieuwe ingang van het fietsparkeren en er een onverwachte lekkage ontstond in de traforuimte van de parkeergarage. Hierdoor was er tijdelijk geen plek voor de bouwplaats van het museum op het plein. Pas in juni 2024 kon begonnen worden met de gevelwerkzaamheden.

Doel: We geven ruimte aan innovatie en creativiteit

- *We zetten in op de verbinding tussen cultuur en andere domeinen*

Het verbinden van cultuur met andere domeinen, zoals zorg, sport, economie en onderwijs heeft een impuls nodig. Deze verbinding gaat niet vanzelf; vanuit cultuur blijft het nodig om hier actief op in te zetten. Met onze subsidieregeling Eenjarige Culturele Subsidies 2024 stimuleerden we aanvragers om de verbindingen te zoeken tussen cultuur met andere domeinen. Van de 23 aanvragen die werden gehonoreerd, zetten er 13 nadrukkelijk in op verbinding met andere domeinen. Zo vonden er verbindingen plaats met welzijn, zorg, stedelijke ontwikkeling, inclusie, duurzaamheid en onderwijs. Een voorbeeld is het project 'Ik ben de chauffeur' van filmmaker Floor Adams (Stichting Curious Wolf). Zij maakte een maatschappelijk geëngageerde animatiefilm over een meisje met een eetstoornis, de film zal toepassingen krijgen binnen zorg en onderwijs. Een ander voorbeeld is het project 'Wijkleerorkest' van De Broederij, dat zowel een sociaal als een artistiek project is. Orchestre Partout organiseerde via de muziekwerkplaats wekelijkse activiteiten op het azc Nijmegen. De muziekwerkplaats zorgde voor artistieke ontwikkeling van de deelnemers en was tevens een ontmoetingsplek waar deelnemers naar elkaar luisterden en zich verdiepten in de cultuur van een ander.

- *We vernieuwen ons atelierbeleid en maken een broedplaatsenbeleid*

We hebben in 2024 gewerkt aan een nieuw broedplaatsenbeleid. Voor de input hebben we gesprekken gevoerd met verschillende creatieve makers en gebruikers van broedplaatsen en ateliers in Nijmegen: zoals (onder andere) De Basis, het Festivalhuis, de Stadsnomaden, Hubert en atelierbeheerorganisatie SLAK, maar ook met verschillende individuele kunstenaars. Samen met het architectuurcentrum Nijmegen (ACN) hebben we een goedbezochte debatavond 'broedplaatsen maken de stad' gehouden en na de zomer hebben we een brede online enquête uitgevoerd onder kunstenaars en creatieve makers in Nijmegen.

We hebben in 2024 onze ateliervoorraad uitgebreid met 20 atelierruimtes in Nijmegen-Noord. De ateliers zijn ontwikkeld in voormalige klaslokalen.

- *We maken een nachtvisie met de stad*

In 2024 hebben we de Nachtvisie Nijmegen gemaakt. De Nachtvisie is tot stand gekomen met input vanuit de stad. Er was een enorme bereidheid in de stad om met de gemeente en met elkaar in gesprek te gaan. Dat heeft geresulteerd in een groot aantal gesprekken met onder andere ondernemers, makers en uitgaanders. Daarnaast hebben heel veel Nijmegenaren deelgenomen aan de stadspeiling over nachtcultuur (ruim 2200). In juli 2024 werd een stadsdebat georganiseerd over nachtcultuur in aanwezigheid van circa 200 mensen. Bij het ontwikkelen van de Nachtvisie zijn, naast Cultuur, verschillende beleidsprogramma's betrokken.

- *Haalbaarheid Europese Culturele hoofdstad van Europa*

In 2033 zijn Nederland en Italië aan de beurt om een stad voor te dragen voor de titel “Culturele hoofdstad van Europa”. Ongeveer 6 jaar voorafgaand aan het titeljaar (2027) zal het rijk de formele oproep doen aan steden om zich te kandideren. In 2024 hebben we met een groot aantal stakeholders in stad en regio gesproken over de kansen en mogelijkheden voor Nijmegen Culturele Hoofdstad 2033. Welke thema’s spelen in stad en regio en waar kan de titel Culturele Hoofdstad een bijdrage aan leveren.

- *Cultuurstimuleringsprijs stad Nijmegen*

De Cultuurstimuleringsprijs stad Nijmegen 2024 is toegekend aan schrijfster Marjolein Visser. Marjolein Visser heeft een pril maar divers oeuvre van kinderverhalen, proza en non-fictie waarbij ze op geheel eigen wijze het sociale domein weet te verbinden met literatuur, voor oud én jong.

Ambitie: We zijn de oudste stad van Nederland, met een rijke historie en eigen karakter. We benutten dit unieke erfgoed om de aantrekkelijkheid van onze stad voor (nieuwe) bewoners, bedrijven en bezoekers te vergroten en hen nog sterker te verbinden aan de stad

Doel: We zorgen voor bescherming en instandhouding van ons erfgoed

- *We zorgen voor betere instandhouding en bescherming van monumenten*

In 2024 hebben we de BNG Erfgoedprijs voor beste erfgoedgemeente gewonnen. We hebben de prijs onder andere gekregen omdat we integraal erfgoedbeleid voeren, samenwerken met veel partijen in de stad en voor onze inzet voor het Post ’65 erfgoed (erfgoed uit periode 1965-1990).

In 2024 hebben we het Thermioncomplex aangewezen als gemeentelijk monument. Vanwege een tijdelijke personele onderbezetting was het niet mogelijk meer monumenten aan te wijzen in 2024. Wel zijn voor twee nieuwe aanwijzingsprocedures voorbereidingen getroffen. Hierover zijn de eigenaren geïnformeerd. De definitieve aanwijzing volgt in 2025.

De adviseur duurzame monumenten begeleidt eigenaren van voorbereiding tot uitvoering bij hun verduurzamingsplannen. In 2024 zijn 80 adviezen aan monumenteigenaren over verduurzaming van hun monument gegeven. Het Erfgoedloket, waar eigenaren een afspraak kunnen maken met de adviseur duurzame monumenten, is goed vindbaar.

De Subsidieregeling duurzame instandhouding monumenten is op 1 januari 2024 ingegaan. Er is voldoende interesse in de subsidieregeling, maar de voorbereidingen voor monumenteigenaren om de subsidie aan te kunnen vragen duren langer dan gedacht. Dit heeft bijvoorbeeld te maken met omgevingsvergunningen die vooraf moeten zijn verleend. In 2024 zijn in totaal 7 subsidies verleend voor een bedrag van in totaal 44.000 euro.

De bouw van het nieuwe archeologische depot is in 2024 afgerond en zal in 2025 in gebruik worden genomen. Hiermee zorgen we voor een goede instandhouding van onze archeologische vondsten en kunnen we ze op een goede manier voor het publiek toegankelijk maken.

- *We werken oud archeologisch onderzoek uit*

Eén van de oude onderzoeken die is uitgewerkt, mede als onderdeel van het project Constructing the Limes, is de rapportage van het Romeinse paardentuig dat is gevonden binnen het Romeinse kamp op het Kops Plateau. De rapportage is in een afrondende fase. Ook is er begonnen met het integrale onderzoek naar het Romeinse kamp op het Kops Plateau.

Verder is het archeologisch onderzoek naar de Loden Lady (Nelly Dado) en het onderzoek in de Burchtstraat gerapporteerd. De resultaten zijn gepresenteerd en tentoongesteld in het Valkhofmuseum.

De archeologische projectenkaart (In Situ kaart) en bijbehorende projectendatabase zijn beide voor intern gebruik in GIS beschikbaar gekomen. Hiermee kunnen we beter anticiperen op projecten. Vervolgstep is deze kaart beschikbaar te stellen voor extern gebruik, waarmee de informatie ook gebruikt kan worden voor wetenschappelijk onderzoek.

Doel: We maken het verleden zichtbaar en beleefbaar

- *We bereiken een nieuw publiek met aansprekende erfgoedverhalen*

In 2024 is de nieuwe subsidieregeling Verleden Beleefd 2024 vastgesteld. In dit jaar werkten we voor het eerst met de uitvoering ervan. Het subsidieplafond van alle deelregelingen werd bereikt. De Basis Erfgoed Infrastructuur geeft het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis, De stichting Maelwael van Lymborch en de Stevenskerk een structurele basis.

Er zijn 14 projecten gesubsidieerd. De regeling werd goed gevonden. Een van de beoordelingscriteria was de samenwerking met andere partijen. Er zijn ook 3 waarderingssubsidies toegekend voor de werkzaamheden van Nijmegen Blijft in Beeld, Stichting FAN en Kees Moerbeek. Ten slotte is het Besienderhuis ondersteund met een aanjaagsubsidie voor een plan om het 500-jarig bestaan van het Besienderhuis groots te vieren.

- *We benutten beschikbare publieksruimtes efficiënt*

Bij de cultuurhistorische partners waar het Regionaal Archief Nijmegen mee samenwerkt is er extra aandacht voor samenwerking met de partners aan het Mariënborg zoals het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis en de Openbare Bibliotheek. De publieksruimtes zijn zoveel mogelijk (multifunctioneel) ingezet voor presentatie en educatie van onze collecties. Zo zijn er enkele mini-exposities georganiseerd met archiefmateriaal, en is er verschillende keren aangesloten bij een tentoonstelling van het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis. Dit geldt bijvoorbeeld voor de tentoonstelling over het bombardement en over de Nijmeegse muziekgeschiedenis. In de openbare publieksruimtes ontvingen we in totaal meer dan 2.000 bezoekers bij publieksevenementen en schoolbezoeken.

- *We versterken ons toeristisch profiel met de Limes als Unesco werelderfgoed*

Het Masterplan Romeins Verleden en de Samenwerkingsovereenkomst Romeinen in Gelderland van waaruit de komende vier jaar, met de intentie op verlening, uitvoering zal worden gegeven aan het Masterplan zijn vastgesteld. De eerste projecten in dit kader zijn opgesteld, bijvoorbeeld de visualisatie van het Unesco Werelderfgoed op het Kops Plateau.

- *Op weg naar 80 jaar vrijheid WO2*

We zijn erin geslaagd om in 2024 een krachtig programma met impact te realiseren dat voortbouwde op de bestaande herdenkingsstructuur. Enkele hoogtepunten uit het jaar:

- Brandgrenswandeling op 21 februari, waaraan ongeveer 8000 mensen hebben deelgenomen;
- Documentaire 'De middag van '44' door de EO/NPO;
- Sunset March XXL op 22 september met ruim 8000 deelnemers;
- Re-enactment van de Waalcrossing met 25.000 tot 30.000 bezoekers;
- Free Future Festival in de Vasim en het Free Future College in de Lindenberg in oktober.

Verder zijn er diverse kleine activiteiten vanuit de stad financieel ondersteund. In totaal hebben we ruim 6 ton bijgedragen aan de totstandkoming en realisatie van het programma. Een deel van het budget van 2025 is ingezet voor het kroonjaar 2024.

- *We voeren de 'Hotspotmethode' uit*

In 2024 hebben we de archiefhotspotlijst van de gemeente Nijmegen over het jaar 2023 door het college laten vaststellen. De volgende hotspots zijn aangewezen: aanbidding van het koloniaal manifest, de locatie van het Romeins masker en genoegdoening van de Joodse gemeenschap.

- *We onderzoeken invloed digitale transformatie op publieksbereik van het RAN*

Door de digitale transformatie zien we de veranderende vraag van de burgers en overheden ten aanzien van het archief. Reguliere vragen komen steeds meer digitaal binnen en er zijn meer (sociale media) kanalen om de burger te bereiken. We hebben middelen ontwikkeld om hier beter op in te spelen, zoals een LinkedIn-pagina. Deze is opgestart in september 2023, in 2024 doorontwikkeld, en heeft nu ca. 600 volgers. Met het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis is in 2024 ook gewerkt aan een podcast over de Benedenstad, die in 2025 uit zal komen.

Verbonden partijen en samenwerking

We werken samen met culturele en cultuurhistorische organisaties en instellingen in de stad en regio, met de Radboud Universiteit, gemeente Arnhem, de Groene Metropoolregio, de provincie Gelderland, de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, Nederlandse Limes Samenwerking, Erfgoed Gelderland, Landsdeel Oost, het welzijns- en het onderwijsveld. Er zijn geen verbonden partijen.

Wat heeft het gekost

Begrotingswijzigingen

Bedragen x €1 mln		Besl.niveau	Besl.datum	Besl.nr	Baten	Lasten	Saldo	
Stadsbegroting 2024-2027 primitief					-5,4	38,2	32,9	N
Wijzigingen								
BW-01894	Subs impuls Jongerencult'23-'24	raad	27-09-2023	4.6	-0,3	0,3	0,0	N
BW-01897	VM2023-II Verzamelvoorstel	raad	20-12-2023	4.13	0,3	-0,1	0,2	N
BW-01911	VM2024-I Verzamelvoorstel	college			-0,3	0,5	0,2	V
BW-01944	VM2024-II Meldingen	college			0,0	0,2	0,2	N
BW-01945	VM2024-II Verzamelvoorstel	college			-0,4	-0,1	-0,5	N
BW-01949	Subsidies MCP 2025-2028	college			0,0	0,0	0,0	V
Totaal	Cultuur en Cultureel Erfgoed				-6,1	39,1	33,0	N

De primitieve begroting bedroeg € 32,9 Hier is € 0,1 aan toegevoegd, zodat de totale dynamische raming is uitgekomen op € 33,0.

Lastenzijde

Ten opzichte van de primitieve begroting is € 0,9 toegevoegd.

De belangrijkste posten daarbij zijn de herdenking market garden en het bombardement en de subsidie jongerenimpuls aan de Lindenberg. Ook zijn er gelden toegevoegd voor de uitvoering verbonden aan de specifieke uitkeringen (SPUK) digitale overheden en GALA.

Batenzijde

Ten opzichte van de primitieve begroting is € 0,7 aan de begroting toegevoegd.

In de meeste gevallen zijn dit gelden van de provincie en het rijk om de aan de lastenzijde toegelichte activiteiten mogelijk te maken.

Een [overzicht met links](#) naar de bestuurlijke besluitvorming is beschikbaar onder de bijlagen, onderdeel begrotingswijzigingen.

Toelichting per ambitie

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 na wijziging	Rekening 2024	Vershil
Lasten				
Aantrekkelijk cultureel aanbod en cultureel klimaat	31,5	30,8	30,8	0,0
Aantrekkelijke stad qua historie en eigen karakter	6,8	8,3	8,2	0,1
	38,2	39,1	39,0	0,1
Baten				
Aantrekkelijk cultureel aanbod en cultureel klimaat	4,1	4,3	4,3	0,0
Aantrekkelijke stad qua historie en eigen karakter	1,3	1,7	1,6	-0,1
	5,4	6,1	5,9	-0,2
Totaal per programma	32,9	33,0	33,2	-0,1

Vershil = Begroting na wijziging -/- Rekening (+ = voordeel; - = nadeel)

Totaal programma

Aan het programma Cultuur en Cultureel erfgoed geven we per saldo 33,2 miljoen euro uit. Het grootste deel hiervan gaat naar de ambitie *Aantrekkelijk cultureel aanbod en cultureel klimaat*.

Per ambitie

We zijn een aantrekkelijke stad met een bereikbaar en hoogwaardig cultureel aanbod en hebben een cultureel klimaat gericht op vernieuwing en innovatie

Ten opzichte van de dynamische begroting is er per saldo geen nadeel op deze ambitie.

Lasten: 0 miljoen euro voor/nadeel

Baten: 0 miljoen euro voor/nadeel

Er is een kleine overschrijding voor de kosten van uitvoering Woo-verzoek naar de verbouwing van Het Valkhof.

We zijn de oudste stad van Nederland, met een rijke historie en eigen karakter. We benutten dit unieke erfgoed om de aantrekkelijkheid van onze stad voor (nieuwe) bewoners, bedrijven en bezoekers te vergroten en hen nog sterker te verbinden aan de stad

Ten opzichte van de dynamische begroting is er per saldo geen nadeel op deze ambitie.

Lasten: 0,1 miljoen euro voordeel

Baten: 0,1 miljoen euro nadeel

Bij onderstaande doelen lichten we de oorzaken voor de grootste afwijkingen toe.

Doel: bescherming en instandhouding erfgoed

Lasten: 0,1 miljoen euro voordeel

Baten: 0,1 miljoen euro nadeel

De overschrijding aan de lastenzijde ad 0,1 miljoen euro bestaat uit een voordeel ad 0,3 miljoen euro bij restauratie monumenten. Juridische regelgeving zoals vergunningverlening zorgen voor vertraging. Daar tegenover staat echter een forser nadeel bij de exploitatie van panden met een cultuurhistorische invulling van 0,4 miljoen euro.

Het nadeel bij de baten ad 0,1 miljoen wordt veroorzaakt door het niet volledig kunnen realiseren van huurinkomsten bij panden met een cultuurhistorische invulling.

Doel: verleden zichtbaar en beleefbaar

Lasten: 0,1 miljoen euro nadeel

Baten: 0,1 miljoen euro nadeel

Bij de 80-jarige herdenking vrijheid hebben enkele programma-activiteiten tot een kleine overschrijding geleid. De baten tonen een kleine overschrijding doordat we de geraamde inkomsten uit externe opdrachten archeologie niet volledig hebben kunnen realiseren.

Het verschil tussen de primitieve begroting en de dynamische begroting is hierboven toegelicht bij het onderdeel Begrotingswijzigingen.

Investerings per doel en ambitie

Voor een verdere toelichting op de investeringen verwijzen we naar de paragraaf Investerings.

Ambitie	Doel	Investering
We zijn de oudste stad van Nederland, met een rijke historie en eigen karakter. We benutten dit unieke erfgoed om de aantrekkelijkheid van onze stad voor (nieuwe) bewoners, bedrijven en bezoekers te vergroten en hen nog sterker te verbinden aan de stad.	We zorgen voor bescherming en instandhouding van ons erfgoed	Archeologisch depot
		Cultuurhistorische panden
We zijn een aantrekkelijke stad met een bereikbaar en hoogwaardig cultureel aanbod en hebben een cultureel klimaat gericht op vernieuwing en innovatie.	We vergroten de aantrekkingskracht van Nijmegen.	Bibliotheek Nijmegen Noord
		Museum Valkhof / verbouwing
		Vervangen trekkenwand Schouwburg
		Schouwburg Renovatie en GO
		Museum Valkhof rendabel
	We geven ruimte aan innovatie en creativiteit	Realisatie Ateliers Atelierbeleid Upgrading Villa Novastraat 2-6

Indicatoren

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
gevraagd door raad										
Aantal bezoeken gesubsidieerde podia	562.342	607.238	601.206	667.915	683.776	254.879	184.726	554.787	736.001	770.471
Aantal bezoeken gesubsidieerde musea	94.182	106.705	80.129	147.553	122.725	62.661	70.044	91.062	70.751	89.180
Totaal aantal banen in kunsten, media en entertainment en creatieve zakelijke dienstverlening	3.520	3.660	3.620	3.700	3.880	3.960	3.890	4.110	4.350	
Aantal leden bibliotheek	42.435	43.565	44.525	40.436	39.948	39.220	36.758	40.889	42.895	39.023

Toelichting

Het jaar 2024 is nog niet overal gevuld. Dit kan komen doordat de cijfers voor 2024 pas in de loop van 2025 ter beschikking komen. Dat geldt onder meer voor veel van de verplichte indicatoren, waarvoor waarstaatjegemeente.nl de bron is. Daarnaast geldt voor diverse indicatoren dat deze tweejaarlijks gemeten worden (en enkele worden zelfs vierjaarlijks gemeten).

- Aantal bezoeken gesubsidieerde podia**

Het gaat om het totaal aantal voorstellingenbezoeken in Stadsschouwburg, De Vereniging, Doornroosje, LUX, het Lindenberg Theater en Openluchttheater De Goffert. De lagere aantallen in 2020 en 2021 zijn een gevolg van de coronapandemie.

- Aantal bezoeken gesubsidieerde musea**

Het gaat om het totaal aantal bezoeken in Museum Het Valkhof en De Bastei. De lagere aantallen in 2020 en 2021 zijn een gevolg van de coronapandemie. Bij de cijfers voor 2022 en 2023 moet bedacht worden dat

Museum Het Valkhof per 1 oktober 2022 voor langere tijd dichtgegaan is vanwege een verbouwing. Eind februari 2023 is de vervangende locatie van het museum op het Keizer Karelplein opengedaan, aanvankelijk met beperkte openingstijden. Deze locatie heeft in 2023 circa 37.000 bezoekers getrokken. De Bastei trok in 2024 ruim 52.000 bezoekers.

- **Aantal leden bibliotheek**

We kunnen het ledenaantal in 2024 niet goed vergelijken met de voorgaande jaren, omdat er een opschoning van de data heeft plaatsgevonden; de niet-actieve leden zijn in 2024 niet meegerekend.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over cultuur en cultureel erfgoed:

<https://swm2024-nijmegen.pcportal.nl/p58571/kerncijfers>

Sport

Wat hebben we dit jaar bereikt

Ambitie: We maken een leven lang sporten en bewegen mogelijk voor alle inwoners met goede, toegankelijke sportaccommodaties en een beweegvriendelijke openbare ruimte

Doel: We zorgen voor deugdelijke en goed bereikbare voorzieningen in alle delen van de stad

- *We focussen op de verduurzaming van onze gemeentelijke buitensportaccommodaties*
We hebben diverse werkzaamheden en noodzakelijk onderhoud uitgevoerd op onze gemeentelijke buitensportaccommodaties. Zo is bij sportpark Fagelstraat het dak volledig duurzaam vervangen.
- *Voor de buitensportaccommodaties streven we naar multifunctioneel gebruik*
We hebben vervolgstappen gezet voor de realisatie van het multifunctioneel sportveld en de verhuizing van korfbalvereniging Keizer Karel naar Koudenhoeck. Keizer Karel en korfbalvereniging Noviomagum hebben aangegeven te willen fuseren en gezamenlijk naar Koudenhoeck te willen verhuizen. Op hun verzoek hebben we een haalbaarheidsstudie uitgevoerd. De resultaten hiervan worden in 2025 met de gemeenteraad gedeeld.
- *We leveren een financiële bijdrage aan de uitbreiding van tennisvelden van LLTV in Nijmegen Noord.* Momenteel werken we samen met LLTV aan de uitbreiding van het recht van opstal, zodat de vereniging twee nieuwe tennisbanen kan realiseren. We stellen de benodigde en gereserveerde middelen beschikbaar via een lastgeving, zodat de gewenste uitbreiding mogelijk wordt.
- *We vervangen het natuurgrasveld bij vv Krayenhoff door een kunstgrasveld om de kwaliteit te borgen.*
We hebben het natuurgrasveld bij vv Krayenhoff vervangen door een kunstgrasveld met kurk infill. Ook hebben we het veld op verzoek van omwonenden een aantal meter verplaatst en een kokowall gerealiseerd om de (geluids)overlast te beperken.
- *We ronden de verbetering van de akoestiek in de gemeentelijke binnensportaccommodaties af.*
We hebben de verbetering van de akoestiek in de gemeentelijke binnensportaccommodaties definitief afgerond. Hierdoor voldoen we aan de kwaliteitseisen.
- *We zetten de noodzakelijke vervolgstappen in relatie tot het sportcentrum Winkelsteeg.*
We hebben de gunningsfase van sportcentrum Winkelsteeg positief afgerond en de overeenkomst met de winnende partij is getekend.
- *We zetten in het kader van de gebiedsontwikkeling Winkelsteeg de noodzakelijke vervolgstappen in relatie tot de verhuizing van het bestaand sportpark (Vossendijk) in Winkelsteeg.*
Binnen de gebiedsontwikkeling Winkelsteeg hebben we stappen gezet om te komen tot een nieuw sportpark ter vervanging van sportpark Vossendijk.

Doel: We zetten onze sportaccommodaties effectiever, efficiënter en breder in, maximaliseren gebruik en wel zodanig dat we bijdragen aan de behoeften en uitdagingen in wijk en stad

- *We gaan verder met de uitvoering van de nota binnensportaccommodatiebeleid.*
We hebben diverse werkzaamheden en noodzakelijk onderhoud uitgevoerd in onze binnensportaccommodaties. Ook hebben we stappen gezet in de realisatie van een sportzaal aan de Marie Curiestraat die twee verouderde gymnastieklokalen zal gaan vervangen.

- *We blijven ons focussen op het verhogen van het multifunctioneel gebruik.*
We hebben het multifunctioneel gebruik van onze sportaccommodaties vergroot. Zo hebben we acht skills-boxen (sport- en spelmaterialen, bijvoorbeeld voor urban sports of bewegend leren, als toevoeging op de bestaande inventaris) in gebruik genomen die rouleren tussen onze binnensportaccommodaties.
- *We voeren de nieuwe ingebruikgeving van het Triavium in.*
We hebben het nieuwe ingebruikgeving van het Triavium ingevoerd. Hierdoor zorgen we voor efficiënt en effectief gebruik van het ijs voor en door onze huurders/gebruikers.
- *We verhogen de multifunctionaliteit (kleedkamer gebruik) van de sportzaal Onder St. Steven om alle doelgroepen zo optimaal mogelijk te bedienen.*
Door vertraging in het vergunningsproces hebben we de kleedkamers van de sportzaal Onder St. Steven nog niet inclusiever gemaakt. Dit gaat in 2025 alsnog gebeuren.
- *We onderzoeken/verkennen wat de kansen/mogelijkheden zijn rondom open sportparken om het multifunctioneel gebruik te verhogen en in te zetten voor ontmoeting.*
In het kader van de nieuwe nota buitensportaccommodatiebeleid hebben we opdracht gegeven tot een vooronderzoek. Dit heeft onder andere betrekking op het meer openstellen van onze sportparken en het multifunctioneler inrichten. De resultaten van dit onderzoek volgen in 2025 en worden verwerkt in de nota buitensportaccommodatiebeleid.

Ambitie: We stimuleren en motiveren blijvend te bewegen en te sporten

Doel: We willen dat inwoners lichamelijk actief zijn, waarmee we bijdragen aan een gezonde leefstijl

- *We continueren de inzet op het gebied van sportstimulering- en activering.*
We hebben de inzet op het gebied van sportstimulering- en activering gecontinueerd. Dit heeft zich onder andere geuit in het beantwoorden van vragen van inwoners en sportaanbieders, het bieden van (verenigings)ondersteuning, het adviseren over sport en bewegen en het tot stand brengen van verbindingen tussen inwoners en aanbieders van sport- en beweegactiviteiten. Ook hebben we de Nimma Sportzomer georganiseerd. De Nimma Sportzomer bestond uit vijf evenementen verspreid over vijf stadsdelen om de stad in beweging te brengen. Geïnspireerd door de Olympische Spelen kwamen hier verschillende Olympische sporten aan bod.
- *We blijven aankomend jaar zowel stadsbreed als wijkgericht, vanuit de inclusieve gedachte, sport en bewegen laagdrempelig en toegankelijk maken.*
Vanuit de inclusiegedachte hebben we ons blijvend ingezet om sport en bewegen toegankelijker te maken. Met de verschillende ondersteuningspakketten (basis, wijk en gemeentebreed) speelden we in op de wensen en behoeften van de inwoners. Daarnaast hebben we dit jaar wederom tijdens de week van inclusie verschillende activiteiten georganiseerd om het bewustzijn van inclusie te vergroten en verschillende groepen samen te laten bewegen. Denk hierbij aan 'toppers bij jou op school', 'heb je een idee kom er mee', de Nimma Multisportdag en een ervaringsavond sociaal veilig sportklimaat voor sportaanbieders.
- *Om de zichtbaarheid van wat we doen op het gebied van sport en bewegen te vergroten organiseren we viermomenten.*
We organiseerden zogenaamde 'Viermomenten' om zichtbaar te maken wat we doen op het gebied van sport en bewegen. Dit jaar waren dat de Nimma Sportzomer én de Week van inclusie.

Doel: We stimuleren onze specifieke doelgroepen jeugd, senioren, kwetsbaren en deelnemers die aangepast sporten blijvend meer te bewegen, hun talenten te ontdekken en te benutten

- *We constateren dat er binnen bepaalde groepen nog steeds hinder wordt ervaren op het gebied van sporten en bewegen.*

Zie reactie hieronder.

- *We gaan door met sport- en beweeginterventies voor ouderen (walking sports), migranten, inwoners met een lage sociaaleconomische status.*
We hebben (erkende) sport- en beweeginterventies ingezet om inwoners met een sport- en/of beweegachterstand, zoals ouderen, migranten en inwoners met een lage sociaaleconomische status, in beweging te krijgen. Een aantal van onze beweeggroepen voor senioren zijn overgenomen door sportaanbieders in de stad. De afgelopen jaren zijn er meer sportaanbieders gekomen die aanbod aanbieden voor deze doelgroep wat een positieve bijdrage levert aan het (blijven) bewegen van ouderen. De afname van het aantal beweeggroepen wordt deels gecompenseerd door het uitstromen van een aantal sportdocenten. Daarnaast geeft het ruimte om ons te richten op nieuwe groepen en onderwerpen, zoals de inzet van valpreventie.
- *We oriënteren ons verder op wat er voor nodig is om de lhbtqi+ inclusie en acceptatie in de sport te vergroten/borgen.*
We zijn gestart met de pilot 'borging lhbtqi+ inclusie in de sport'. In deze pilot ontwikkelen we ondersteuningsaanbod om sportverenigingen bewust te maken van én te ondersteunen bij lhbtqi+-acceptatie. De pilot wordt naar verwachting in 2025 afgerond.
- *We zetten de samenwerking met Fonds Gehandicaptensport voort waarin we de aanpak van Uniek Sporten regio Nijmegen continueren.*
We hebben de samenwerking met Fonds Gehandicaptensport voortgezet en de aanpak van Uniek Sporten in regio Nijmegen gecontinueerd. Dit heeft onder andere geleid tot de komst van een tillift voor elektrisch rolstoelvoetbal in sporthal De Horstacker. Ook hebben we diverse sportverenigingen geholpen bij het oprichten van een para- of G-team en zijn er rolstoelvaardigheidstrainingen gegeven in de regio.
- *Rondom talentontwikkeling continueren we de aanpak van het Gelders model en het bijbehorende programma Sportief Groot Worden.*
Op het gebied van talentontwikkeling hebben we de aanpak van het Gelders model en het bijbehorende programma Sportief Groot Worden voortgezet. Hiermee creëren we een optimale ontwikkelomgeving voor iedereen. Daarnaast zijn er meerdere toppers langs geweest op de scholen om de jeugd te inspireren.

Doel: We creëren een fijne, inspirerende sportomgeving voor alle Nijmegenaren

- *Stimuleren en faciliteren de ontwikkeling en toenemende behoefte aan urban sports.*
We hebben de urban scene gefaciliteerd en versterkt, bijvoorbeeld door het urban event tijdens de Nimma Sportzomer en door urban een podium te bieden tijdens de opening van de Vierdaagsefeesten. De pilot subsidieregeling die we in 2023 gestart waren, hebben we voortgezet in 2024. Met deze regeling hebben we zes unieke urban events kunnen ondersteunen en de band tussen de urban sector en de gemeente kunnen versterken. Eind 2024 zijn we, samen met urban sector, gestart met het evalueren van de regeling. Daarbij hebben we ook gekeken naar de ervaringen van andere steden, zoals Rotterdam, Breda en Tilburg.
- *We werken gezamenlijk met de sport- en beweegsector aan de invoering van de basiseisen integriteit sportaanbieders met een veilig sportklimaat als doel.*
Samen met de sport- en beweegsector hebben we stappen gezet in de invoering van de basiseisen sociale veiligheid (voorheen basiseisen integriteit). We hebben de huidige situatie in kaart gebracht en een plan van aanpak opgesteld.

- *We zorgen dat ieder kind de mogelijkheid krijgt om de sport- en/of beweegactiviteit te vinden die aansluit bij de interesse.*

Aan de hand van het sportstimuleringsprogramma Sjors Sportief hebben we ervoor gezorgd dat elk kind de mogelijkheid krijgt om de sport- en/of beweegactiviteit te vinden die aansluit bij zijn of haar interesse. In totaal hebben 497 kinderen zich ingeschreven voor een sportles.

- *We blijven investeren in het spelen, bewegen en ontmoeten in de openbare ruimte.*

We hebben het spelen, bewegen en ontmoeten in de openbare ruimte gestimuleerd, bijvoorbeeld bij verschillende nieuwe speelplekken. Daarnaast zijn zowel de speeltuinspeurtocht (bestaande uit de nationale buitenspeeldag, wijk sport, ouderpeutergym en move week) als de bosspeurtocht ontwikkeld. Aan de speeltuinspeurtocht deden 1000 kinderen mee en aan de bosspeurtocht 400 kinderen.

Doel: We versterken de vitaliteit van onze sportaanbieders

- *We continueren de inzet op het gebied van sportstimulering- en activering.*

We hebben onze inzet op het gebied van sportstimulering en -activering voortgezet. Dit heeft zich onder andere uitgedrukt in het beantwoorden van vragen van sportaanbieders en het bieden van (verenigings)ondersteuning. Ook hebben we onze analyse en adviestool voor de gespreksvoering met sportaanbieders verbeterd. In totaal hebben we 57 verenigingen ondersteund.

- *We zetten clubkadercoaching in om specifiek sportverenigingen te ondersteunen met het opzetten, uitvoeren en borgen van trainersbegeleiding.*

We hebben clubkadercoaching ingezet om sportverenigingen te ondersteunen. De ondersteuning richt zich primair op het professionaliseren van de sportvereniging. In de basis staan hier een drietal zaken centraal: inclusie, pedagogiek en cultuur.

- *We brengen vraag en aanbod samen op het platform Sport Community Nijmegen, een digitaal speelveld van en voor alle sportprofessionals.*

We hebben vraag en aanbod samengebracht op Sport Community Nijmegen, een digitaal platform van en voor sportprofessionals. Er zijn inmiddels meer dan 300 leden en 62 organisaties aangesloten op dit platform.

Verbonden partijen en samenwerking

- Provincie Gelderland
- Gelderse Sportfederatie
- Sport- en beweegaanbieders
- Het onderwijs
- GGD
- BK10
- Gezondheidsmakelaars
- Buurtteams (opvolger sociale wijkteams)
- Kennisinstituten
- Fysiotherapeuten en huisartsen

Wat heeft het gekost

Begrotingswijzigingen

Bedragen x €1 mln		Besl.niveau	Besl.datum	Besl.nr	Baten	Lasten	Saldo	
Stadsbegroting 2024-2027 primitief					-8,7	27,2	18,5	N
Wijzigingen								
BW-01897	VM2023-II Verzamelvoorstel	raad	20-12-2023	4.13	0,0	0,0	0,0	V
BW-01910	VM2024-I Meldingen	college			0,0	0,4	0,4	N
BW-01911	VM2024-I Verzamelvoorstel	college			-0,8	0,3	-0,5	N
BW-01921	SB2025-2028 Correct. jaarschijf 2028	raad			0,0	0,0	0,0	V
BW-01945	VM2024-II Verzamelvoorstel	college			0,0	0,0	0,0	V
Totaal	Sport				-9,5	27,8	18,4	N

De primitieve begroting bedroeg 18,5 miljoen euro. Hier is € 0,1 miljoen euro aan onttrokken, zodat de totale dynamische raming is uitgekomen op 18,4 miljoen euro.

Lastenzijde

Ten opzichte van de primitieve begroting is 0,7 miljoen toegevoegd aan lasten. Hiermee komen de lasten op 27,8 miljoen euro. De effecten aan de lastenkant zijn geweest:

BW-01910 VM2024-I Meldingen (0,4 miljoen euro lasten)

- Subsidie sportfondsen Nijmegen i.v.m. gestegen energiekosten zwembaden.

BW-01911 VM2024-I Verzamelvoorstel (0,3 miljoen euro lasten)

- Niet geraamde BTW (0,4 miljoen euro)
- Niet geraamde servicekosten zwembad Dukenburg (0,1 miljoen euro)
- Niet geraamde servicekosten Traivium (0,1 miljoen euro)
- Overheveling middelen 2023 ten behoeve van BRC regeling (0,1 miljoen euro)
- Herberekening kapitaallasten (-0,4 miljone euro)

Batenzijde

Ten opzichte van de primitieve begroting is 0,7 miljoen toegevoegd aan baten. Hiermee komen de baten op 9,5 miljoen euro. De effecten aan de batenzijde zijn geweest:

BW-01911 VM2024-I Verzamelvoorstel (0,7 miljoen euro baten)

- Specifieke uitkering op BTW (0,4 miljoen euro)
- Niet geraamde doorbelasting servicekosten zwembad Dukenburg (0,1 miljoen euro)
- Niet geraamde doorbelasting servicekosten eigenaar Triavium (0,1 miljoen euro)
- Overheveling middelen 2023 ten behoeve van BRC regeling (0,1 miljoen euro)

Een [overzicht met links](#) naar de bestuurlijke besluitvorming is beschikbaar onder de bijlagen, onderdeel begrotingswijzigingen.

Toelichting per ambitie

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 na wijziging	Rekening 2024	Vershil
Lasten				
Sportacc en openbare ruimte	20,4	20,1	18,8	1,3
Inwoners stimuleren te sporten	6,8	7,7	6,7	1,0
	27,2	27,8	25,5	2,3
Baten				
Sportacc en openbare ruimte	5,7	6,0	6,4	0,3
Inwoners stimuleren te sporten	3,1	3,5	3,7	0,3
	8,7	9,5	10,1	0,6
Totaal per programma	18,5	18,4	15,4	2,9

Vershil = Begroting na wijziging -/- Rekening (+ = voordeel; - = nadeel)

Totaal programma

Aan het programma Sport geven we per saldo 15,4 miljoen euro uit. Het grootste deel hiervan gaat naar de ambitie *We maken een leven lang sporten en bewegen mogelijk voor alle inwoners met goede, toegankelijke sportaccommodaties en een beweegvriendelijke openbare ruimte.*

Per ambitie

We maken een leven lang sporten en bewegen mogelijk voor alle inwoners met goede, toegankelijke sportaccommodaties en een beweegvriendelijke openbare ruimte

Ten opzichte van de dynamische begroting is er per saldo 1,6 miljoen euro voordeel op deze ambitie.

Lasten: 1,3 miljoen euro voordeel

Baten: 0,3 miljoen euro voordeel

Bij onderstaande doelen lichten we de oorzaken voor de grootste afwijkingen toe.

Doel: Fysieke basis sportaccommodaties

Lasten: 1,1 miljoen euro voordeel

Baten: 0,3 miljoen euro voordeel

Het voordeel bij de uitgaven wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere kosten van 0,4 miljoen voor groenonderhoud. Onze onderhoudspartij kon vanwege personeelstekort en vanwege de natte zomer niet alle werkzaamheden uitvoeren. We hebben doordat het weinig groeizaam weer was, minder hoeven te maaien. We hebben voor planmatig onderhoud lagere lasten van 0,9 miljoen gehad. Het onderhoud van gebouwen is gekoppeld aan een reserve. Het geraamde bedrag is het gemiddeld beschikbare bedrag. Als we minder uitgeven, blijven de middelen beschikbaar voor toekomstige jaren.

Daarnaast hebben we 0,2 miljoen euro aanvullende subsidie uitgekeerd in verband met overname exploitatie zwembad Dukenburg.

Het voordeel bij de baten wordt verklaard door een gedeeltelijke terugvordering van de subsidie 2022-2023 van Sportfondsenbaden.

We stimuleren en motiveren blijvend te bewegen en te sporten

Ten opzichte van de dynamische begroting is er per saldo 1,3 miljoen euro voordeel op deze ambitie.

Lasten: 1,0 miljoen euro voordeel

Baten: 0,3 miljoen euro voordeel

Bij onderstaande doelen lichten we de oorzaken voor de grootste afwijkingen toe.

We hebben 0,6 miljoen euro minder uitgegeven aan lagere loonkosten. Deze zijn verdeeld over de verschillende doelen.

Doel: Toekomstbestendige sportaanbieders

Lasten: 0,3 miljoen euro voordeel

Baten: 0,3 miljoen euro voordeel

Het voordeel bij de lasten wordt verklaard door 0,4 miljoen euro lagere energiekosten Triavium. De (nu bekende) verbruikscijfers over 2023 en 2024 zijn nagenoeg gelijk gebleven. Het voordeel is ontstaan door dalende inkooprijzen.

Bij de baten hebben we 0,3 miljoen euro schade-uitkering Triavium ontvangen.

Het verschil tussen de primitieve begroting en de dynamische begroting is hierboven toegelicht bij het onderdeel Begrotingswijzigingen.

Investerings per doel en ambitie

Voor een verdere toelichting op de investeringen verwijzen we naar de paragraaf Investerings.

Ambitie	Doel	Investering
We maken een leven lang sporten en bewegen mogelijk voor alle inwoners met goede, toegankelijke sportaccommodaties en een beweegvriendelijke openbare ruimte.	We zorgen voor deugdelijke en goed bereikbare voorzieningen in alle delen van de stad	Meerjarige Renovatie Zwembaden
		Kunstgras Hockeyvelden
		Bestaande Sportaccommodaties
		Gymzaal De Stelt
		Sporthal Plus, Hof van Holland (voorheen gymzaal Woenderskamp)
		Koudenhoek, MF Sportveld (voorheen Broodkorf/Koudenhoek MF Sportveld)
		Clubhuis en kleedkamers korfbalvereniging Keizer Karel
		Clubhuis en kleedkamers Noviomagnum
		Kunstgrasveld Noviomagnum en KDC
		Uitbreiding tennisvelden LLTV Nijm-N
		Sportzaal Marie Curiestraat
		Verbeteren akoestiek sportaccommodaties
		Zwembad Winkelsteeg
		Sporthal/Locatie Jan Massinkhal
		Kunstgrasvelden
	We zetten onze sportaccommodaties effectiever, efficiënter en breder in, maximaliseren gebruik en wel zodanig dat we bijdragen aan de behoeften en uitdagingen in wijk en stad	Herontwik.Staddijk tbv Oranje Blauw
		Multifunctionaliteit Sportaccommodaties

Indicatoren

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
basisset (BBV)										
Percentage niet-sporters onder volwassenen		40,1%				41,2%		37,9%		
Gemiddelde benchmark		44,5%				45,9%		42,5%		
gevraagd door raad										
Percentage dat meer keer per week aan sport doet	40%		46%		47%		51%		50%	
Percentage tevreden over sport- en beweegaanbod in de buurt			68%		67%		69%		69%	

Toelichting

Het jaar 2024 is nog niet overal gevuld. Dit kan komen doordat de cijfers voor 2024 pas in de loop van 2025 ter beschikking komen. Dat geldt onder meer voor veel van de verplichte indicatoren, waarvoor waarstaatjegemeente.nl de bron is. Daarnaast geldt voor diverse indicatoren dat deze tweejaarlijks gemeten worden (en enkele worden zelfs vierjaarlijks gemeten).

- **Gemiddelde benchmark**

Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

- **Percentage niet-sporters onder volwassenen**

‘Niet-sporters’ staat voor volwassenen die niet wekelijks sporten. De bron voor deze cijfers is de vierjaarlijkse landelijke gezondheidsmonitor volwassenen van de GGD’en, het CBS en het RIVM. Vanwege de coronapandemie is er in 2022 een extra meting uitgevoerd. De uitkomsten van de meting in 2024 komen halverwege 2025 beschikbaar.

- **Percentage dat meer keer per week aan sport doet**

De bron voor deze cijfers is onze tweejaarlijkse Burgerpeiling. Toerfietsen en langere afstanden wandelen telt mee als aan sport doen; wandelen naar een winkel en fietsen naar het werk telt niet mee.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over sport:

<https://swm2024-nijmegen.pcportal.nl/p58579/kerncijfers>

Financiën

Wat hebben we dit jaar bereikt

Ambitie: Wij willen een financieel gezonde gemeente zijn nu en in de toekomst

Doel: We stellen een reële meerjarige raming op van de inkomsten uit het gemeentefonds voor onze beleidsambities. We stabiliseren en optimaliseren de inkomsten uit het gemeentefonds

- *We brengen het financieel effect van de gemeentefondscirculaires in beeld en verwerken deze jaarlijks in de stadsbegroting*
We hebben het effect van de mei- en septembercircularis verwerkt in de stadsbegroting en de decembercircularis is verwerkt in deze stadsrekening. Uw raad is hierover door brieven geïnformeerd.
- *We maken een integrale afweging van de inzet van nieuwe gemeentefondsmiddelen (taakmutaties)*
Gemeentefondsmiddelen zijn vrij besteedbaar door uw raad. Nieuwe gemeentefondsmiddelen zijn onder meer voorgelegd voor een integrale afweging in de Planning & Control cyclus.
- *We oefenen invloed uit op de landelijke herijking van het gemeentefonds*
Per 1 januari 2023 zijn nieuwe verdeelmodellen voor het gemeentefonds ingevoerd. Er geldt nog een ingroeipad (het pad waarmee gemeenten naar de nieuwe verdeling ingroeien) van 3 jaar. Eind 2025 wordt de invoering van het nieuwe model geëvalueerd. We blijven lobbyen dat Nijmegen ook na de evaluatie van 2025 goed uit het herijkte gemeentefonds zal komen.
- *We lobbyen over de hoogte van de inkomsten van het gemeentefonds en over het stabiliseren van de schommelingen van het gemeentefonds*
Het is belangrijk dat wij als gemeenten kunnen beschikken over voldoende middelen voor de taken en verantwoordelijkheden die we hebben. Ook is het essentieel dat er niet te veel schommelingen in onze inkomsten plaatsvinden; een stabiel gemeentefonds is ook van groot belang. De ontwikkeling van het gemeentefonds is vanaf 2024 op twee manieren gekoppeld aan het Bruto Binnenlands Product (BBP): (1) prijsontwikkeling BBP in het jaar en (2) volumeontwikkeling BBP van afgelopen 8 jaar. Dit zou kunnen bijdragen aan een stabiel gemeentefonds, maar momenteel is de prijsontwikkeling BBP onvoldoende om de loonontwikkeling op te vangen. We hebben daarom onze input geleverd bij het 100.000+ gemeentefondsoverleg, omdat onder andere het rijk bij deze overleggen aanwezig is. Daarnaast voeren we met de VNG een actieve lobby richting de overheid.

Doel: We genereren aanvullende inkomsten ter dekking van lasten van (lokaal) beleid, waarbij zorg wordt gedragen voor een goede verhouding tussen de baten en lasten voor zowel burgers en bedrijven

- *We zorgen voor het heffen van OZB woningeigenaren, OZB niet-woningeneigenaren en overige belastingen (reclamebelasting, precariobelasting).*
De belastingen zijn opgelegd en zijn of worden nog geïnd. We hebben uitvoering gegeven aan de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) inzake het herwaarderen van woningen en niet-woningen.
- *We herijken periodiek het belastingstelsel.*
De belastingverordeningen 2025 zijn opgesteld en door de gemeenteraad vastgesteld. Voor meer informatie over de gemeentelijke belastingen verwijzen we naar de paragraaf lokale heffingen.

Doel: We beheersen fiscale risico's

- *We adviseren gevraagd en ongevraagd over fiscale vraagstukken van programma's en verbonden partijen*
 - Vennootschapsbelastingplicht
Het Hof Arnhem- heeft in de zaak of dat reclame-inkomsten vennootschap plichtig geoordeeld dat bij het behalen van de reclame-inkomsten geen sprake is van het drijven van een onderneming, want de arbeid

blijft wat binnen normaal vermogensbeheer past. Op dit moment ligt de zaak bij de Hoge Raad. We zijn gestart met de VPB-uitgangspositie van het parkeren achter de slagboom.

- BTW/BTW-compensatiefonds

We hebben in 2024 met behulp van een nieuwe geautomatiseerde rekenmethode - ORINCO methode - het algemeen btw-mengpercentage herrekend. Dit levert ons een btw-teruggave van 2 mln;

We hebben het btw-proces verder geautomatiseerd in ERPX waardoor we sneller kunnen bijsturen als er fouten worden geconstateerd;

We hebben een btw-teruggave ontvangen op de in eerste instantie geboekte kosten van 6 ton;

We hebben in 2024 de fiscale btw-afstemming over het project DUET en over het Stationsdistrict met de Belastingdienst afgerond.

- Loonheffing

We hebben voor het Horizontaal toezicht convenant met de Belastingdienst nieuwe fiscale beheersingsafspraken over de loonheffingsprocessen gemaakt en afgestemd.

Doel: We hebben voortdurend genoeg liquide middelen om activiteiten van de gemeente te kunnen realiseren

- *We hebben een strategie om tegen zo gunstige mogelijke voorwaarden te lenen.*
 - *We analyseren inkomsten en uitgaven om te bepalen of er voldoende geld op de bank staat om dagelijks te voldoen aan betalingsverplichtingen.*
 - *We adviseren over en beoordelen aanvragen van leningen om maatschappelijke doelen te ondersteunen.*
 - *We trekken leningen aan met een korte of langere duur mede op basis van de vastgestelde strategie.*
- Het zorg dragen voor voldoende liquide middelen om activiteiten van de gemeente te kunnen realiseren, wordt beschreven in de [paragraaf Financiering](#).

Doel: We vangen algemene risico's en specifieke majeure risico's op die verstorend werken op het begrotingsevenwicht

- *We beoordelen periodiek de ontwikkeling van de reserves in verhouding tot de risico's.*
Het opvangen van algemene risico's en specifieke majeure risico's wordt beschreven in de paragraaf '[Weerstandsvermogen & risicobeheersing](#)'.
- *We voeren financiële en niet-financiële risicoanalyses uit.*
Naast de financiële risicoanalyse, zoals bedoeld in de vorige bullet, hebben we in 2024 ook niet-financiële risicoanalyses uitgevoerd op verschillende thema's binnen procesbeheersing, zoals fraude, informatiebeveiliging en privacy.
- *We voorzien in een overzicht waarin de stortingen en onttrekkingen van de reserves staan weergegeven.*
In dit onderdeel is een overzicht opgenomen van de reserves: [Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves](#).
- *We beoordelen het gebruik en de noodzaak voor (bestemming)reserves periodiek.*
Het opvangen van algemene risico's en specifieke majeure risico's wordt beschreven in de paragraaf [Weerstandsvermogen & risicobeheersing](#).

Doel: We verwerken begrotingscorrecties die nog niet zijn toe te rekenen aan programma's

- *We stellen algemene begrotingscorrecties vast.*
We hebben begrotingscorrecties die we (nog) niet konden toerekenen aan programma's verwerkt.
- *We minimaliseren dit type begrotingscorrecties door periodiek te beoordelen of deze óf toe te wijzen zijn aan programma's óf kunnen vervallen.*

De opgenomen begrotingscorrecties zijn zoveel mogelijk bij de inhoudelijke programma's verwerkt. We hebben het effect van de mei-, september- en decembercirculaire verwerkt en uw raad is hierover door brieven geïnformeerd. Uw raad heeft over de inzet van deze middelen besloten in onder meer de eerste en tweede Voortgangsmonitor 2024.

Doel: We beheren onroerend goed dat nog niet in exploitatie is of aan een beleidsveld toe te delen is

- *We beoordelen of vastgoed onderdeel is van een beleidsinhoudelijk programma.*

Het beoordelen of vastgoed onderdeel is van een beleidsinhoudelijke programma betreft regulier werk en is ook in 2024 gedaan.

Verbonden partijen en samenwerking

BNG

De N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is een bank die volledig in overheidsbezit is (50 % aandeel Staat, en 50 % aandeel gemeenten en provincies) en de bankfunctie uitoefent ten dienste van de overheid, met als doelstellingen zo goedkoop mogelijke financiële dienstverlening en het behalen van een redelijk rendement voor de aandeelhouders. BNG is een van de partijen waarvan wij geld lenen. Wij houden er ook een rekening aan.

Wat heeft het gekost

Begrotingswijzigingen

Bedragen x €1 mln		Besl.niveau	Besl.datum	Besl.nr	Baten	Lasten	Saldo	
Stadsbegroting 2024-2027 primitief					-667,7	38,3	-629,4	V
Wijzigingen								
BW-01896	VM2023-II Meldingen	raad	20-12-2023	4.13	-7,9	7,9	0,0	N
BW-01897	VM2023-II Verzamelvoorstel	raad	20-12-2023	4.13	-12,6	-0,4	-13,0	N
BW-01904	Overhev. middelen energietoeslag 23	raad	29-11-2023	23/107	-6,8	0,0	-6,8	V
BW-01910	VM2024-I Meldingen	college			1,5	-5,5	-4,0	N
BW-01911	VM2024-I Verzamelvoorstel	college			0,8	3,0	3,8	V
BW-01933	VGP 2024	raad	24-4-2024	18/2024	0,3	-0,4	-0,1	N
BW-01935	stadsrek. 2023 budgetoverheveling	college	5-6-2024	35/2024	-0,7	0,0	-0,7	V
BW-01941	BESLUITEN PARK.GARAGES WINKELSTEEG	raad	21-5-2024	59/2024	-12,0	26,5	14,5	V
BW-01944	VM2024-II Meldingen	college			-25,0	16,2	-8,8	V
BW-01945	VM2024-II Verzamelvoorstel	college			-3,1	9,2	6,1	V
Totaal	Financiën				-733,1	94,7	-638,4	V

De primitieve begroting bedroeg 629,4 miljoen euro voordelig. Hier is 9,0 miljoen euro aan toegevoegd, zodat de totale dynamische raming is uitgekomen op 638,4 miljoen euro.

Op basis van besluitvorming bij de diverse bestuursdocumenten (1e en 2e Voortgangsmonitor) en de verwerking van de begrotingsmutaties van afzonderlijke raadsbesluiten, met name het raadsvoorstel Investerings- en exploitatiebesluit parkeergarages Winkelsteeg en de verwerking van de circulaire van het rijk, is de primitieve begroting bijgesteld.

Een [overzicht met links](#) naar de bestuurlijke besluitvorming is beschikbaar onder de bijlagen, onderdeel begrotingswijzigingen.

Toelichting per ambitie

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 na wijziging	Rekening 2024	Vershil
Lasten				
Financieel gezonde stad	38,3	94,7	90,7	4,1
	38,3	94,7	90,7	4,1
Baten				
Financieel gezonde stad	667,7	733,1	738,8	5,6
	667,7	733,1	738,8	5,6
Totaal per programma	629,4	638,4	648,1	9,7

Vershil = Begroting na wijziging -/- Rekening (+ = voordeel; - = nadeel)

Totaal programma

Aan het programma Financiën geven we per saldo - 648,1 miljoen euro uit. Dit gaat volledig naar de ambitie *Financieel gezonde stad*.

Per ambitie

Wij willen een financieel gezonde gemeente zijn nu en in de toekomst

Ten opzichte van de dynamische begroting is er per saldo 9,7 miljoen euro voordeel op deze ambitie.

Lasten: 4,1 miljoen euro voordeel

Baten: 5,6 miljoen euro voordeel

Bij onderstaande doelen lichten we de oorzaken voor de grootste afwijkingen toe.

Doel: We stellen een reële meerjarige raming op van de inkomsten uit het gemeentefonds voor onze beleidsambities. We stabiliseren en optimaliseren de inkomsten uit het gemeentefonds

Lasten: geen

Baten: 2,7 miljoen euro voordeel

De totale toename van de decembercirculaire van het gemeentefonds betreft 2,0 miljoen euro. Van deze toename wordt 0,7 miljoen toegevoegd aan de bestemmingsreserve Decembercirculaire. Hierdoor blijven ze in 2025 beschikbaar voor programma's. De overige gemeentefondsmutaties van 1,3 miljoen euro vallen vrij ten gunste van het programmaresultaat 2024.

De overige 0,7 miljoen euro betreft een afrekening van het gemeentefonds van de jaarschijven 2021, 2022 en 2023. Een afrekening is gebruikelijk omdat cijfers van het gemeentefonds nog definitief worden vastgesteld.

Doel: We verwerken begrotingscorrecties die nog niet zijn toe te rekenen aan programma's

Lasten: 4,3 miljoen euro voordeel

Baten: 2,9 miljoen euro voordeel

In de septembercirculaire 2023 hebben we onder andere voor de jaarschijf 2024 prijscompensatie gereserveerd. Het bedrag van 5,4 miljoen euro valt nu vrij ten gunste van het resultaat. De prijscompensatie dient ter dekking van de hogere uitgaven bij de overige programma's die veroorzaakt zijn door stijgende prijzen. Daarnaast heeft een correctie op de BTW plaatsgevonden. Dit leverde een voordeel van 1,8 miljoen euro op.

Doel: We genereren aanvullende inkomsten ter dekking van lasten van (lokaal) beleid, waarbij zorg wordt gedragen voor een goede verhouding tussen de baten en lasten voor zowel burgers en bedrijven.

Lasten: 0,3 miljoen euro nadeel

Baten: 1,0 miljoen euro voordeel

De overschrijding van het budget voor het afhandelen van WOZ-bezwaarschriften (inhuur en uitbesteding) bedraagt 0,1 miljoen euro en die van proceskostenvergoeding 0,2 miljoen euro.

Op de baten OZB woningen zien we een nadeel door vertraging in de bouw en later opleveren van woningen waardoor de groei lager is dan waar we in de begroting rekening mee hebben gehouden. En op de OZB niet-woningen zien we een voordeel door vertraging in de bouw. Stukken grond die bestemd zijn voor woningbouw blijven onbebouwd. Voor bouwpercelen waar de bouwwerkzaamheden niet zijn aangevangen, dient het niet-woning tarief te worden toegepast.

Doel: We hebben voortdurend genoeg liquide middelen om activiteiten van de gemeente te kunnen realiseren

Lasten: 0 miljoen euro nadeel

Baten: 0,3 miljoen euro nadeel

Er is minder rente doorberekend aan planexploitaties dan begroot.

Doel: We vangen algemene risico's en specifieke majeure risico's op die verstorend werken op het begrotingsevenwicht

Lasten: 0,2 miljoen euro nadeel

Baten: 0,6 miljoen euro nadeel

Voor een toelichting op de mutaties van de bestemmingsreserves verwijzen we naar de toelichting van de [Balans](#).

Het verschil tussen de primitieve begroting en de dynamische begroting is hierboven toegelicht bij het onderdeel Begrotingswijzigingen.

Investerings per doel en ambitie

Er zijn in dit programma geen investeringen opgenomen.

Indicatoren

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
basisset (BBV)										
Gemeentelijke woonlasten										
meerpersoonshuishoudens in euro's	722	746	740	735	737	777	786	1011	1058	1115
Gemiddelde benchmark	701	708	713	716	745	777	797	965	993	1048
Gemeentelijke woonlasten										
eenpersoonshuishoudens in euro's	669	700	701	719	718	759	767	992	1040	1099
Gemiddelde benchmark	634	641	645	651	679	707	726	882	906	957
Gemiddelde WOZ-waarde woningen										
(x 1.000 euro)	184	188	194	205	234	252	273	308	361	374
Gemiddelde benchmark	179	181	186	198	218	236	254	281	328	336

Toelichting

- **Gemiddelde benchmark**

Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

- **Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens in euro's / Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishoudens in euro's**

Het gaat om de gemiddelde woonlasten van eigenaar-bewoners.

Een volledig overzicht van de gemeentelijke woonlasten is te vinden op <https://coelo.nl/atlas-lokale-lasten/>.

Indicatoren Duurzaamheid

Inleiding

Duurzaamheid is een actueel, uitdagend en integraal thema, waarbij de lokale overheid een steeds grotere verantwoordelijkheid krijgt.

Nijmegen is een duurzame stad en pakt uitdagingen met beide handen aan. We streven naar een volledig duurzame energievoorziening. We zetten in op een circulaire stad en zorgen voor een verdergaande afvalscheiding en hergebruik van reststromen. Daarnaast willen we goed in staat zijn de gevolgen van klimaatverandering op te vangen en de biodiversiteit te versterken. Dat doen we door de stad te vergroenen, meer bomen te planten en de waterberging te verbeteren. Uitgangspunt hierbij is het borgen van een gezonde leefomgeving met een aantrekkelijke openbare ruimte die uitnodigt om te ontmoeten en spelen, met een gezonde luchtkwaliteit, geluidsniveau en goede bodemkwaliteit. Om deze doelstellingen te bereiken, geven we als duurzame overheid zelf het goede voorbeeld, onder andere bij inkoop en ruimtelijke planvorming. We werken samen met allerlei partners: van bewonersinitiatieven, tot bedrijven, kennisinstellingen en netwerken op verschillende schaalniveaus.

Duurzaamheid is voornamelijk terug te vinden in de volgende programma's:

- Openbare Ruimte
- Bereikbaarheid
- Wonen en Stedelijke Ontwikkeling
- Economie en Toerisme

Indicatoren	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
basisset (BBV)										
Percentage hernieuwbare elektriciteit	0,8%	2,2%	3,8%	4,7%	5,9%	7,6%	9,6%	14,3%		
Gemiddelde benchmark	1,6%	2,3%	3,0%	3,9%	5,1%	7,5%	9,6%	14,3%		
Omvang fijn huishoudelijk restafval (kg per inwoner)	104	92	91	88	88	91	81	74	75	
Gemiddelde benchmark	184	178	162	160	157		153	150	149	
gevraagd door raad										
Aantal netto toegevoegde door Stadsbeheer onderhouden bomen in de openbare ruimte	1456	-221	1462	643	924	441	-389	1.300	1.200	1.425
Percentage openbaar groen dat ecologisch wordt beheerd			41,7%			56,3%			58,2%	56,4%
Opgesteld vermogen van zonnepanelen woningen [kW per 1.000 woningen]					0,3	0,5	0,6	0,7	0,9	
Gemiddelde benchmark					0,3	0,4	0,5	0,7	0,9	
Opgesteld vermogen van zonnepanelen bedrijven [kW per 1.000 bedrijven]					0,7	1,1	1,4	1,9	2,1	
Gemiddelde benchmark					1,3	2,0	2,5	3,1	3,5	
Percentage dat in de eigen woning regelmatig overlast van de warmte ervaart			19%				28%		31%	
Totaal jaarverbruik gas woningen die aangesloten zijn op het gasnet (temperatuur gecorrigeerd) (miljoen m3)	85	85	87	86	84	83	76	76	65	
Percentage woningen dat van het gas af is (warmtenet + transitie gedreven)	5,3%	5,9%	7,2%	7,6%	8,2%	8,8%	9,7%	10,7%	11,7%	
Percentage woningen met energielabel B of beter	24%	27%	29%	31%	39%	46%	48%	53%	58%	58%
Gemiddelde benchmark	23%	26%	26%	31%	37%	42%	44%	46%	50%	50%
Percentage utiliteitsgebouwen met energielabel C of beter		61%	63%	63%	62%	65%	67%	71%	73%	74%
Gemiddelde benchmark		59%	64%	66%	68%	70%	72%	75%	76%	77%
Percentage gescheiden ingezameld huishoudelijk afval	70%	73%	72%	72%	72%	73%	74%	74%	73%	

Toelichting

Het jaar 2024 is nog niet overal gevuld. Dit kan komen doordat de cijfers voor 2024 pas in de loop van 2025 ter beschikking komen. Dat geldt onder meer voor veel van de verplichte indicatoren, waarvoor [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) de bron is. Daarnaast geldt voor diverse indicatoren dat deze tweejaarlijks gemeten worden (en enkele worden zelfs vierjaarlijks gemeten).

- Gemiddelde benchmark**

Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

- Percentage hernieuwbare elektriciteit**

Het aandeel hernieuwbare elektriciteit (zonnestroom, windenergie) in het totale stedelijke elektriciteitsverbruik. De ervaring leert dat het lang duurt voordat de cijfers bij deze indicator geactualiseerd worden. Het cijfer voor 2023 wordt pas in de loop van 2025 opgeleverd.

- **Omvang fijn huishoudelijk restafval (kg per inwoner)**
De hoeveelheid fijn huishoudelijk restafval per inwoner is in Nijmegen het laagst van de benchmarksteden. Ook in Maastricht, Enschede en Tilburg is die hoeveelheid lager dan gemiddeld.
- **Aantal netto toegevoegde door Stadsbeheer onderhouden bomen in de openbare ruimte**
Eind 2024 werden er 64.925 bomen door Stadsbeheer onderhouden, versus 63.500 eind 2023.
- **Percentage openbaar groen dat ecologisch wordt beheerd**
In 2019 is de nota maaibeheer opgesteld. Vanaf dat moment zijn we in het bermbeheer meer ecologisch beheer toe gaan passen. Ecologisch groenbeheer is gericht op het behoud of het ontwikkelen van de ecologische waarden. Dit doen we in inheemse natuurlijke beplantingen zoals de bermen, poelen, watergangen, bosplantsoenen en stadsbossen. Tijdens het onderhoud houden we rekening met de omgeving en de natuurlijke processen. Dit houdt o.a. in: geen bestrijdingsmiddelen en meststoffen toepassen, gefaseerd onderhouden, rekening houden met verticale en horizontale gelaagdheid, natuurlijk afval zoals bladstrooisel en snoeihout waar mogelijk achterlaten in het gebied, behouden van beschutting voor fauna en behouden en/of versterken van diversiteit in soorten.
- **Percentage dat in de eigen woning regelmatig overlast van de warmte ervaart**
De bron voor deze indicator is onze Burgerpeiling. Vanaf 2021 stellen we de vraag over het ervaren van warmteoverlast in de woning tweejaarlijks in plaats van vierjaarlijks.
- **Percentage woningen met energielabel B of beter**
Dit percentage heeft betrekking op de woningen waarvoor het energielabel bekend is (56.935 in 2024).
- **Percentage utiliteitsgebouwen met energielabel C of beter**
Onder utiliteitsgebouwen verstaan we gebouwen als kantoren, scholen, fabrieken, ziekenhuizen e.d. (gebouwen niet zijnde woningen). Dit percentage heeft betrekking op de utiliteitsgebouwen waarvoor het energielabel bekend is (2.080 in 2024).
- **Percentage woningen dat van het gas af is (warmtenet + transitie gedreven)**
- Het aantal woningen dat op een warmtenet is aangesloten plus het aantal woningen dat vanwege de energietransitie van het gas afgegaan is gedeeld door het totaal aantal woningen.
- **Percentage gescheiden ingezameld huishoudelijk afval**
Bij de berekening van dit percentage is de 'nascheiding' van grof restafval en bouw- en sloopafval meegerekend. Als dit niet meegerekend was, zou het percentage iets lager liggen.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over duurzaamheid:

<https://swm2024-nijmegen.pcportal.nl/p58573/kerncijfers>

Indicatoren Wijkontwikkeling

Inleiding

Met het initiatiefvoorstel 'Programmastructuur 2022 - 2026' heeft uw raad besloten om deze bestuursperiode te sturen op het overstijgende thema Burgerparticipatie.

Indicatoren

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
gevraagd door raad										
Aantal personen dat op MijnWijkplan een idee of een reactie daarop heeft geplaatst				890	515	868	1.055	774	645	609

Toelichting

- **Aantal personen dat op MijnWijkplan een idee of een reactie daarop heeft geplaatst**
Er is geen zicht op het aantal gebruikers dat inlogt maar geen ideeën/reacties plaatst.

Paragrafen

Investeringsen

Financiële verantwoording

Dit jaar hebben we voor een bedrag van 70 miljoen euro (2023: 44,2 miljoen euro) in de stad geïnvesteerd. Ook is een aantal investeringsprojecten tot afronding gekomen. Voor zover kredieten in 2024 niet tot besteding of afronding zijn gekomen, schuiven deze zoals te doen gebruikelijk door naar 2025 (zie kolom 'Restant'). Dit geldt niet voor de bulkinvesteringen, tenzij anders door ons voorgesteld. Het niet bestede deel van deze investeringsbudgetten valt volgens de huidige regels vrij. Overschrijdingen worden verrekend met het krediet van het volgende jaar. Dit is meegenomen in begrotingswijziging BW-10019.

In het kader van de investeringen stellen we verder het volgende aan uw raad voor:

1. 'Vervanging Toezichtcamera's' ad € 75.000, programma Veiligheid vrij te laten vallen;
2. restant van 'Duurzaamheidstoekomst Heumensoord' van (afgerond) € 19.000, programma Economie en Toerisme vrij te laten vallen en het krediet af te sluiten;
3. 'Tijdelijk infopunt Winkelsteeg' van 0,24 miljoen euro, programma Welzijn Wijkontwikkeling en Zorg, vrij te laten vallen en het krediet af te sluiten;
4. restant van 'Slijtlaag vervangen op de Snelbinder' ad € 10.000 (afgerond), programma Bereikbaarheid, vrij te laten vallen en het krediet af te sluiten;
5. krediet 'Watersportcentrum Spiegelwaal', programma Wonen en stedelijke ontwikkeling af te sluiten;
6. vanwege oplevering gymzaal 'De Stelt' het restantkrediet van (afgerond) € 42.000, programma Sport, vrij te laten vallen en het krediet af te sluiten;
7. het restant van het krediet 'Verbeteren akoestiek sportaccommodaties' van € 312,24, programma Sport, vrij te laten vallen en het krediet af te sluiten;
8. het restant van € 8.000 (afgerond) van 'Herontwikkeling Staddijk t.b.v. Oranje Blauw', programma Sport, vrij te laten vallen en het krediet af te sluiten;
9. van het rendabel krediet 'Duurzaamheid', programma Wonen en stedelijke ontwikkeling, een bedrag van 5 miljoen euro vrij te laten vallen;
10. van 'Maatregelen luchtkwaliteit', programma Openbare Ruimte, een bedrag van € 810.000 vrij te laten vallen;
11. van het krediet 'Groot en vervangingsonderhoud' (riolering), programma Openbare Ruimte, een bedrag van 4,53 miljoen euro vrij te laten vallen;
12. het tekort op het krediet 'Park & Ride' en het tekort op het krediet 'Onderhoudstoestand woonstraten', programma Bereikbaarheid, te bekostigen uit het krediet 'Investeringsen openbare ruimte';
13. het tekort op het krediet 'Vervangen parkeerapparatuur KKG', programma Bereikbaarheid, te bekostigen uit het krediet 'Fietsenstalling Kelfkensbos';
14. het tekort van € 31.000 (afgerond) op het krediet 'Bereikbaarheid campus o.a. Heyendaal', programma Bereikbaarheid, te bekostigen uit het krediet 'Mobiliteit' en het daarna resterende krediet van € 6.000 van het krediet 'Mobiliteit' vrij te laten vallen en het krediet af te sluiten;
15. het tekort op het krediet 'LED verlichting Binnenstad', programma Openbare Ruimte, te bekostigen uit het krediet 'Beweegvriendelijke omgeving';
16. het restant van het bulkkrediet 'Vervanging speelvoorzieningen' van € 450.000, programma Openbare Ruimte, over te hevelen naar 2025;
17. de budgetten voor Sporthal Plus, Hof van Holland ad 0,456 miljoen euro, programma Sport, door te schuiven naar 2029;
18. het restant van het bulkkrediet 'Kunstgrasvelden' van 0,113 miljoen euro, programma Sport, door te schuiven naar 2025;
19. het restant van het bulkkrediet bedrijfsinvesteringen van 1,982 miljoen euro, programma Bestuur en organisatie, door te schuiven naar 2025. Verwacht wordt dat het beschikbaar gestelde jaarbedrag voor 2025 niet toereikend zal zijn voor de noodzakelijke bedrijfsinvesteringen;
20. het subsidiabele deel uit het krediet 'woonomgevingsverbeteringen', lasten en baten € 28.000, programma Openbare Ruimte, over te hevelen naar 2025;

21. het tekort van 2,716 miljoen euro op het krediet 'Winkelsteeg e.o. voorbereiding, programma Wonen en stedelijke ontwikkeling, te verrekenen met het krediet 'Kanaalzone Zuid en Winkelsteeg'.

In onderstaande tabel treft u per programma informatie over beschikbaar gestelde kredieten en de besteding daarvan. Van de Stadsbegroting 2025 zijn de wijzigingen op lopende investeringskredieten ook meegenomen. Over de besteding van nieuwe investeringskredieten die beschikbaar zijn gesteld in de Stadsbegroting 2025 leggen we vanaf de 1e Voortgangsmonitor 2025 verantwoording af. Deze nieuwe kredieten zijn dan ook niet meegenomen in onderstaande cijfers.

	(1)	(2)	(3) = (1) - (2)		(4)	(3) - (4)
Bedragen x € 1.000	Totaal Budget	Realisatie tot 2024	Budget '24 - '28	Waarvan budget 2024	Realisatie 2024	Restant
Veiligheid	75	0	75	75	0	75
Economie en toerisme	900	625	275	275	132	143
Welzijn wijkontwikkeling en zorg	3.379	1.522	1.857	541	17	1.840
Onderwijs	41.550	38	41.512	9.376	1.367	40.145
Bereikbaarheid	101.886	23.888	77.998	36.519	17.865	60.133
Wonen en Stedelijke Ontwikkeling	181.267	23.664	157.603	71.524	29.517	128.086
Openbare Ruimte	59.106	3.153	55.953	42.243	9.431	46.522
Cultuur en cultureel erfgoed	57.712	7.055	50.657	17.602	8.243	42.414
Sport	92.225	20.719	71.506	3.868	2.298	69.208
Bestuur en Organisatie	3.100	0	3.100	3.100	1.118	1.982
Totaal	541.200	80.663	460.537	185.123	69.988	390.549

Kapitaallasten

Bedragen x € 1 miljoen

Ontwikkeling Kapitaallasten	Bedrag
Beschikbaar budget kapitaallasten Stadsbegroting 2024	44,02
1e Voortgangsmonitor 2024	
Vrijval kapitaallasten	-5,99
Omzetting annuïteit naar lineair	0,47
Overig	0,03
2e Voortgangsmonitor 2024	
Verzamelvoorstel	0,49
Totaal beschikbaar	39,02
Realisatie 2024	34,48
Verschil	4,54

In deze tabel presenteren we eerst het beschikbare budget kapitaallasten. In de 1^e en 2^e Voortgangsmonitor zijn de kapitaallasten bijgesteld met name door vertragingen van oplevering investeringen. We rapporteren nu een voordeel van 4,54 miljoen euro. Dat wordt veroorzaakt door het saldo van het achterblijven van de investeringen vanuit het Gemeentelijk Riool Plan met 5,4 miljoen euro minus 0,9 miljoen euro afboeking boekwaarde van afgestoten objecten vanwege vastgoed en accommodaties.

Bedrijfsinvesteringen

Bedragen x € 1.000		(1)	(2)	(3) = (1) - (2)	(4)	(3) - (4)
		Totaal Budget	Realisatie tot 2024	Budget '24 - '28	Waarvan budget 2024 Realisatie 2024	Restant
Bestuur en Organisatie						
Bulkinvesteringen (jaarschijf 2024)						
K000083	Bedrijfsinvesteringen	3.100		3.100	3.100 1.118	1.982
Totaal		3.100	0	3.100	3.100 1.118	1.982

Doel

Bedrijfsinvesteringen zijn Investerings die noodzakelijk zijn voor de dagelijkse continuïteit in de bedrijfsvoering om de uitvoering van taken te ondersteunen, zowel voor de binnendienst, als de buitendienst medewerker.

Wat is er gedaan?

In 2024 is 1,1 miljoen uitgegeven. Daarvan is 0,4 miljoen uitgegeven aan ICT. De grootste ICT-uitgave betrof uitbreiding van CAD-servers, zodat er voldoende capaciteit is voor gebruikers van deze software. CAD is ontwerp- en tekensoftware die onder andere in gebruik is voor het digitaal ontwerpen van de ruimtelijke projecten. Daarnaast is ruim 0,7 miljoen euro uitgegeven aan inventaris, machines en inrichting. De grootste uitgaven waren de vervanging van de ijsdweilmachine voor het Triavium en de vervanging van de tafelmicrofoons ten behoeve van de politieke avonden.

Wat is de reden van afwijking van het budget 2024? Wat is de reden van vertraging?

De besteding van het jaarlijkse budget vertoont een wisselend beeld. In 2025 wordt een aantal grotere uitgaven verwacht waardoor het jaarbedrag dat alleen voor 2025 beschikbaar is gesteld niet toereikend zal zijn. Daarom wordt voorgesteld het restant van 2024 over te hevelen naar 2025.

Wat was de verwachte einddatum (begroting 2024) en wat is nu de verwachting?

Zie toelichting hierboven.

Voor een uitgebreide toelichting op de investeringen verwijzen we naar de website (pcportal.nijmegen.nl).

Lokale heffingen

Woonlasten in vergelijking

Tot en met 2023 werd er ieder jaar door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) een publicatie 'Kerngegevens belastingen grote gemeenten' (KBGG) opgesteld en gepubliceerd. In deze publicatie werden de grootste gemeenten van Nederland (≥ 91.000 inwoners; circa 40 gemeenten) met elkaar vergeleken (benchmark) op het gebied van woonlasten en de OZB voor niet-woningen. Op basis van deze publicatie werd tot en met de stadsrekening 2023 altijd de inhoud van deze paragraaf geschreven.

Met ingang van 2024 is COELO gestopt met het opstellen en publiceren van bovengenoemde publicatie. De tot en met 2023 door COELO uitgevoerde benchmarks (grotendeels rapportvorm) zijn grotendeels vervangen door interactieve kaarten en databestanden van alle Nederlandse gemeenten. Een afzonderlijk inzicht in de grootste gemeenten is niet meer beschikbaar, met uitzondering van een overzicht van de totale woonlasten van de G40 en G4 gemeenten. Uit dit laatst genoemde overzicht blijkt dat de woonlasten 2024 gemiddeld voor Nijmegen € 1.015 (2023: € 1.029) bedragen. Hiermee bevinden we ons in de top 10 (7^e plaats) van de duurste G40 en G4 gemeenten van Nederland.

Naar aanleiding van bovenstaande vergelijken we Nijmegen met ingang van 2024 dus niet meer met alleen de grootste gemeenten van Nederland, maar met alle gemeenten van Nederland.

Woonlasten

Bij de vergelijking tussen deelnemers kijken we naar de gemeentelijke woonlasten (totaal van OZB, Afvalstoffenheffing en Rioolheffing). Hierbij wordt elk jaar onderscheid gemaakt tussen de eigenaar en de huurder van een woning.

Ons OZB tarief voor woningen is met een bedrag van € 856 (2023: € 783) erg hoog. Daarmee staat we op plaats 66 van de duurste gemeenten (totaal 342) in Nederland. Daar staat tegenover dat Nijmegen als het gaat om de afvalstoffenheffing veruit het goedkoopste is met een bedrag van € 32 (2023: € 35). Dit komt doordat de huurder alleen voor afvalzakken (afvalstoffenheffing) betaald.

Als we naar de rioolheffing kijken dan kost deze in Nijmegen zowel voor een eenpersoonshuishouden als een meerpersoonshuishouden € 227 (2023: € 211). Gemiddeld over de 342 gemeenten genomen, is de rioolheffing voor een eenpersoonshuishouden € 218 en een meerpersoonshuishouden € 236. Nijmegen zit daarmee in 2024 rond het gemiddelde.

Belangrijkste conclusies onderzoek COELO 2024 ten aanzien van landelijke woonlasten:

1. De gemiddelde landelijke woonlasten voor een éénpersoonshuishouden bedragen € 911 en voor een meerpersoonshuishouden € 994.
2. Aalten heeft met € 578 de laagste woonlasten voor een éénpersoonshuishouden. Rijssen-Holten heeft met € 675 de laagste woonlasten voor een meerpersoonshuishouden.
3. Bloemendaal heeft met € 1.770 de hoogste woonlasten voor een éénpersoonshuishouden en met € 1.988 de hoogste woonlasten voor een meerpersoonshuishouden.
4. Nijmegen staat op plaats 35 van boven met gemiddeld € 1.099 aan woonlasten voor een éénpersoonshuishouden en op plaats 66 van boven met gemiddeld € 1.115 aan woonlasten voor een meerpersoonshuishouden.
5. Als we kijken naar vergelijkbare kennissteden zijn Tilburg (2024: € 759), Eindhoven (2024: € 944), Enschede (2024: € 1.013) en Arnhem (2024: € 1.038) goedkoper. Kennissteden als Leiden (2024: € 1.324) en Groningen (2023: € 1.171) zijn duurder.

OZB

OZB Woningen

Ons OZB tarief 2024 voor woningen van 0,1781% (2023: 0,1722%) zit in de top 3 van de hoogste tarieven van de 342 Nederlandse gemeenten. Amsterdam heeft het laagste tarief 2024 van 0,0462% (2023: 0,0431%).

OZB Niet woningen

Voor niet woningen geldt dat we voor eigenaren in 2024 op de 1^e plaats (2023: 1^e plaats) en voor gebruikers op een gedeelde 342^e (2023: idem) van boven staan.

OZB niet woningen eigenaren

Nijmegen heeft het hoogste tarief 2024 van 1,0015% (2023: 0,9646%). Ooststellingwerf heeft het laagste tarief 2024 van 0,0951% (2023: 0,0902%).

OZB niet woningen gebruikers

Sittard-Geleen heeft het hoogste tarief 2024 van 0,6050% (2023: 0,5674%). In Nijmegen betalen gebruikers van niet woningen sinds 2018 geen OZB aan de gemeente (OZB deel gebruikers niet woningen is afgeschaft en verschoven naar OZB deel eigenaren niet woningen). In totaal hanteren 12 gemeenten in Nederland dit ‘nul-tarief’.

Gecombineerd is het OZB tarief 2024 voor niet woningen (tarief eigenaar en gebruiker bij elkaar opgeteld) in Nijmegen 1,0015% (2023: 0,9646%) en komt hiermee op de 7^e plaats (2023: 4^e plaats) van het hoogste gecombineerde tarief van de 342 Nederlandse gemeenten. Sittard-Geleen heeft gecombineerd het hoogste tarief 2024 van 1,3878% (2023: 1,3025%).

Conclusie totale woonlasten

Nijmegen ligt qua woonlasten in 2024 met een gemiddeld bedrag van € 1.115 boven het landelijk gemiddelde van € 994 (meerpersoonshuishouden) en staat daarmee op de 66^e plaats van de duurste Nederlandse gemeenten (342) die door COELO zijn onderzocht. Vergelijkbare kennissteden zijn in 2024 over het algemeen goedkoper dan Nijmegen.

Toelichting per belastingsoort

Onroerende zaakbelasting

De OZB wordt conform wetgeving opgelegd naar een percentage van de WOZ waarde. Voor de WOZ waarde wordt de waarde peildatum van 1 januari van het jaar voorafgaand aan het belastingjaar gehanteerd. Voor belastingjaar 2024 is deze peildatum dus 1 januari 2023.

In 2024 bedroeg de OZB opbrengst 98,4 miljoen euro (2023: 98,4 miljoen euro). De opbrengst over belastingjaar 2024 is 0,8 miljoen euro lager dan het geraamde bedrag van de dynamische begroting (99,2 miljoen euro).

In het kader van de herwaardering WOZ 2024 zijn er 97.672 WOZ-beschikkingen (2023: 96.619) afgegeven.

Naar aanleiding van deze beschikkingen is er tegen 3.877 WOZ beschikkingen een bezwaarschrift ingediend (exclusief ambtshalve) (2023: 5.768). Procentueel uitgedrukt is er tegen 3,97% (2023: 5,97%) van de opgelegde beschikkingen bezwaar ingediend. Van deze bezwaren is 25% (2023: 29%) geheel of gedeeltelijk gegrond verklaard. Wij zijn in staat geweest om 97% (2023: 86%) van de WOZ bezwaren in 2024 af te handelen. Van de nog niet afgedane bezwaren was de wettelijke termijn op 31 december 2024 nog niet verlopen of is er verdaagd, loopt er nog een beroepsprocedure of is in overleg met de belanghebbende besloten het bezwaar aan te houden. De toegewezen bezwaren worden geanalyseerd en op basis van de uitkomsten daarvan wordt beoordeeld of we processen/procedures kunnen aanpassen om deze kwalitatief verder te verbeteren.

De Waarderingskamer heeft aan ons op 5 januari 2024 een goedkeurende verklaring afgegeven, zodat de WOZ-beschikkingen over het belastingjaar 2024, met waardepeildatum 1 januari 2023 afgegeven konden worden aan belanghebbenden.

Bedragen x € 1.000	Opbrengst OZB
Raming stadsbegroting 2024-2027	107.273
Begrotingsbehandeling	0
Primitieve begroting 2024	107.273
Aanpassingen 2024	0
Dynamische begroting 2024	107.273
Meeropbrengst in Stadsrekening 2024	805
Opbrengst OZB in stadsrekening 2024 (belastingjaar 2024)	108.078

Afvalstoffenheffing

Al met ingang van 2017 is het vaste deel afvalstoffenheffing afgeschaft. Daarmee is deze lastenverschuivingsmaatregel (in 3 jaar tijd vaste deel afvalstoffenheffing verschoven naar de OZB) uit het coalitieakkoord 2014-2018 'Samen voor Nijmegen: sociaal, duurzaam en ondernemend' volledig verwerkt. De gebruikers betalen alleen nog het variabele deel afvalstoffenheffing via de rode of groene huisvuilzak dan wel via de ondergrondse containers. De prijzen 2024 bedragen:

- voor de rode zak bedraagt € 0,69 (2023: € 0,69);
- voor de groene zak € 1,09 (2023: € 01,09) en
- voor elke aanbidding in de ondergrondse container € 1,09 (2023: € 1,09).

Rioolheffing

De belasting wordt geheven bij de eigenaar van een pand, dat is aangesloten op de gemeentelijke riolering of openbaar gemeentewater. Het tarief is afhankelijk van de WOZ-waarde van het aangesloten pand. Het tarief 2024 bedraagt 0,0472% van de WOZ-waarde (2023: 0,0465%) voor zowel woningen als niet-woningen. Per perceel hoeft in belastingjaar 2024 niet meer dan € 4.720 (2023: € 4.650) aan rioolheffing (maximaal belaste WOZ-waarde voor rioolheffing bedraagt 10 miljoen euro) te worden betaald (Dit betreft de zogenaamde 'aftoppingsgrens'). Alle panden met een waarde van 10 miljoen euro of hoger betalen in 2024 dus niet meer rioolheffing dan de genoemde € 4.720. Deze aftoppingsgrens van 10 miljoen euro is afkomstig uit het coalitieakkoord 2014-2018 'Samen voor Nijmegen: sociaal, duurzaam en ondernemend'.

Rioolheffing mag maximaal kostendekkend zijn. Kostendekkend betekent dat de opbrengsten de kosten niet mogen overstijgen. Het maximale dekkingspercentage bedraagt daarmee 100%.

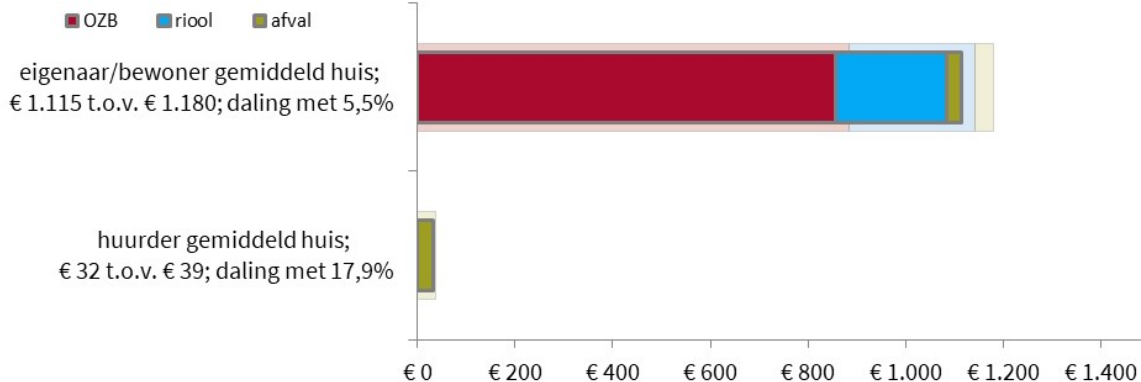
Bedragen x € 1.000	Opbrengst Rioolheffing
Raming stadsbegroting 2024-2027	16.861
Begrotingsbehandeling	0
Primitieve begroting 2024	16.861
Aanpassingen 2024	0
Dynamische begroting 2024	16.861
Minderopbrengst in Stadsrekening 2024	74
Opbrengst Rioolheffing in stadsrekening 2024 (belastingjaar 2024)	16.787

Lastendruk: vergelijking realisatie 2024 ten opzichte van Stadsbegroting 2024-2027

Onder woonlasten (lastendruk) verstaan we: onroerende zaakbelastingen, afvalstoffen- en rioolheffing. Het zijn belastingen waarmee ieder huishouden en bedrijf in een gemeente jaarlijks mee te maken krijgt.

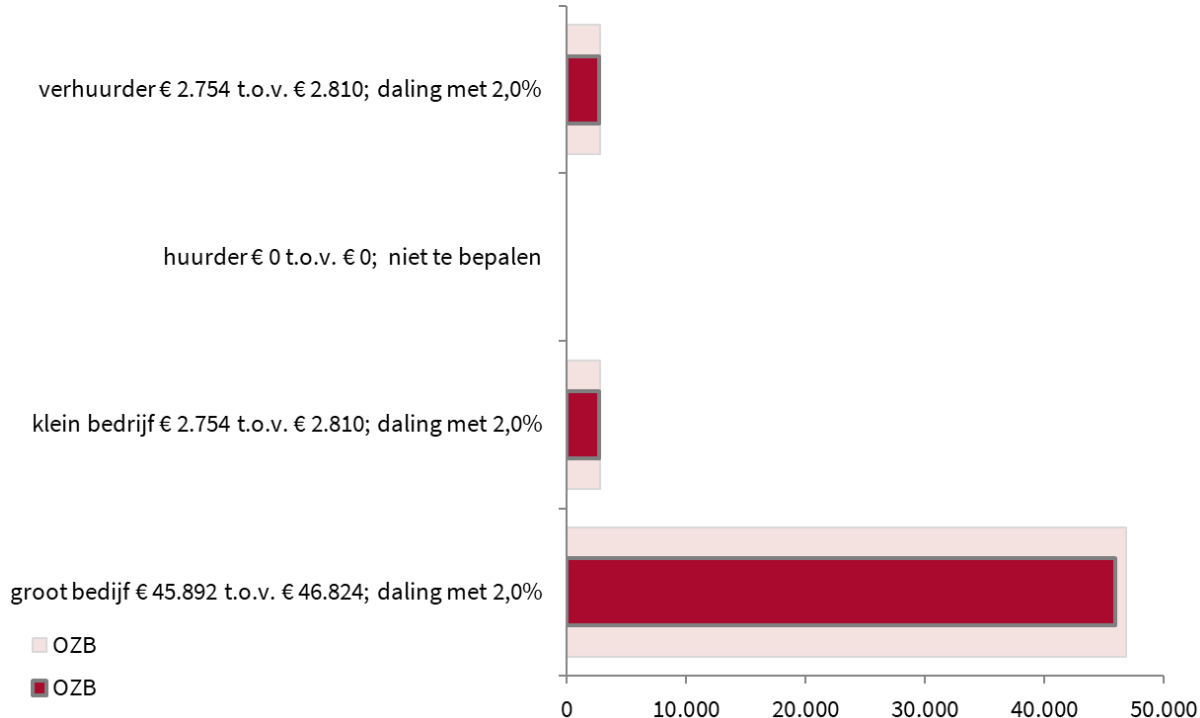
Onderstaande grafieken geven de werkelijke lasten ten opzichte van de begrote lasten weer ten aanzien van de woonlasten van woningen en de OZB lasten van niet woningen.

Woningen werkelijk 2024 ten opzichte van begroot 2024

Uit bovenstaande grafiek blijkt dat de werkelijke woonlasten voor de eigenaar/bewoner en de verhuurder wat lager uitvallen dan de woonlasten zoals deze voor 2024 zijn begroot. Voor de werkelijke woonlasten is uitgegaan van de gepubliceerde cijfers van COELO 2024. Het verschil wordt veroorzaakt doordat de gemiddelde WOZ-waarde volgens het CBS (gepubliceerd november 2024) waar COELO vanuit is gegaan, lager uitvalt dan de gemiddelde WOZ-waarde waarvan bij het opstellen van de Stadsbegroting 2024 (opgesteld zomer 2023) is uitgegaan.

Niet-woningen werkelijk 2024 ten opzichte van begroot 2024

Uit bovenstaande grafiek blijkt dat de werkelijke lasten voor de bedrijven een fractie lager liggen dan voor 2023 is begroot.

Parkeerbelasting

Parkeerbelasting wordt geheven in het kader van regulering van parkeren. De gemeentelijke parkeerinkomsten bestaan uit Parkeerbelastingopbrengsten en Privaatrechtelijke opbrengsten. Privaatrechtelijke opbrengsten zijn vooral de opbrengsten die gegenereerd worden op afgesloten parkeerterreinen en parkeergarages. Onze verordening Parkeerbelastingen maakt onderscheid tussen kort parkeren, parkeervergunningen en naheffingsaanslagen. In 2020 heeft de raad een nieuwe parkeernota vastgesteld. De uitwerking hiervan heeft in 2021 plaatsgevonden.

De opbrengst parkeerbelastingen wordt gebruikt ter dekking van de kosten van onder andere parkeervoorzieningen, het selectief toegangssysteem voor de binnenstad en het fietsparkeren (gratis bewaakte stallingen). Ook wordt handhaving op parkeren uit de opbrengst betaald.

De parkeerbegroting is in 2024 conform de gemeentelijke richtlijnen opgehoogd met de prijsindexering. Deze stijging kan worden gedekt met de geldende parkeertarieven.

De belangrijkste tarieven:

- parkeren kort in het centrum: € 3,60 per uur (2023: € 3,40 per uur)
- parkeren kort in de eerste ring: € 2,50 per uur (2023: € 2,30 per uur)
- dagtarief op de parkeerterreinen de Wedren, Julianaplein en Oude Stad € 10,00 per dag (2023: € 8,50)

Precariobelasting

Precariobelasting wordt in rekening gebracht bij degene die bepaalde voorwerpen op, onder of boven de voor openbare dienst bestemde gemeentegrond heeft. De grondslag is het aantal vierkante meters dat in gebruik is. Het aantal vierkante meters maal het tarief bepaalt de te innen belasting. De opbrengst precariobelasting is onder andere afhankelijk van het aantal evenementen dat plaats vindt. Ook wordt precario geheven over het gebruik van gemeentegrond door bijvoorbeeld aannemers bij bouwactiviteiten en het gebruik van terrassen op gemeentegrond.

Marktgelden

De marktgeldverordening is gekoppeld aan de marktverordening. Hierin is o.a. opgenomen welke terreinen zijn aangewezen voor het houden van markten en op welke dagen de markten worden gehouden. De marktgeldverordening regelt dat de gebruiker van die terreinen een recht verschuldigd is gedurende de uren dat er markt is. De tarieven in de marktgeldverordening worden berekend per kraam, per strekkende meter. Er is een tariefdifferentiatie opgenomen die aansluit bij het aantal uren dat de markt open is. Het tarief voor markten waar een marktorganisatievergunning voor is afgegeven, wordt gedurende de in de organisatievergunning opgenomen periode, per marktplaats per vierkante meter berekend.

Toeristenbelasting

Toeristenbelasting kan worden geheven indien er binnen de gemeente verblijf gehouden wordt door personen die niet als inwoner in de gemeentelijke basisadministratie van de gemeente zijn ingeschreven.

De toeristenbelasting wordt achteraf geheven. De toeristenbelasting is pas verschuldigd als daadwerkelijke overnachting heeft plaats gevonden. Op het tarief vindt een jaarlijkse indexering plaats. Een veelvoud van de jaarlijks ontvangen toeristenbelasting wordt door de gemeente jaarlijks geïnvesteerd in de toeristische sector. Daarbij gaat het naast het promoten van de stad, om aansluiting bij regionale projecten zoals het wandelnetwerk en investeringen in de binnenstad die erop gericht zijn meer bezoekers naar de stad te trekken.

Overige leges en rechten

In de Stadsbegroting 2024-2027 is bij het onderdeel 'Ontwikkelingen' aangegeven dat de Omgevingswet in werking zou treden en naar verwachting ook de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). De Omgevingswet is inderdaad op 1 januari 2024 in werking getreden. Voor de Wkb is besloten die regels voor verbouw niet op 1 januari 2024 in te laten gaan. De regels voor kwaliteitsborging zijn op 1 januari 2024 ingegaan voor nieuwe bouwwerken in gevolgklasse 1. Dit is de laagste risicoklasse waar bijvoorbeeld eengezinswoningen en kleinere bedrijfspanden onder vallen. Uiterlijk op 1 januari 2027 zal een evaluatie plaatsvinden naar de regels voor kwaliteitsborging.

Zoals aangegeven in de Stadsbegroting 2024-2027 is ervoor gekozen om de voor 2024 dicht bij de huidige werkwijze te blijven, omdat het werken onder de Omgevingswet en de Wkb nieuw is. Alleen waar nodig is de legesverordening 2025 aangepast. Bij de vaststelling van de legesverordening 2024 door de raad (20 december 2023) is aangegeven dat een evaluatie van de legesverordening met betrekking tot de omgevingswet naar verwachting in 2025 zal worden uitgevoerd en zal worden verwerkt in de legesverordening 2026.

Uitgangspunt in onze gemeente is dat de leges, rechten en tarieven maximaal kostendekkend zijn. Dit wil zeggen dat de op de belastingplichtige te verhalen kosten in de tarieven dienen te worden opgenomen. Hiertoe wordt de gemeentelijke richtlijn Kostentoerekening leges en tarieven gehanteerd. Onze tarieven worden planmatig aan de hand van deze richtlijn getoetst. De kostendekkendheid van gemeentelijke leges is dynamisch. Veranderingen in de gemeentelijke organisatie en/of processen dan wel aanpassing van de leges tarieven hebben gevolgen voor de kostendekkendheid. Op dit moment voldoen wij met de huidige kostendekkendheid aan de opbrengstennorm van artikel 229b van de Gemeentewet.

Nijmegen kent een vijftal verordeningen waarbij de regel geldt dat de geraamde baten niet hoger mogen zijn dan de geraamde kosten. Dit zijn de verordeningen rioolheffing, marktgelden, leges, scheepvaartrechten en de reinigingsheffing.

Belastingopbrengsten en kwijschelding

Bedragen * €1 mln	Begroot SB 2024-2028	Begroot dynamisch	Opbrengst 2024
Onroerende zaakbelasting	107,3	107,3	108,1
Parkeergelden	20,1	20,7	20,1
Rioolheffing	16,9	16,9	16,8
Leges bouwvergunningen	6,8	6,8	6,6
Opbrengst restafvalzakken	3,0	3,0	2,3
Opbrengst clics (ondergrondse afvalcontainers)	0,3	0,3	0,3
Opbrengst vast tarief reinigingsrecht	0,9	0,9	0,8
Leges burgerzaken	2,2	3,1	4,2
Toeristenbelasting	0,9	0,9	0,9
Parkeerboetes	1,1	1,1	1,3
Scheepvaartrechten	0,7	0,7	0,8
Precariobelasting	0,6	0,6	0,6
Marktgelden	0,3	0,3	0,2
Reclamebelasting	0,2	0,2	0,2
Eenmalige rioolaansluiting	0,1	0,1	0
Overige leges	1,2	1,2	1,2
Totaal	162,6	164,1	164,4

Kwijschelding

Bij een inkomen op bijstandsniveau kon een belastingplichtige ook in 2024 onder bepaalde omstandigheden in aanmerking komen voor kwijschelding van de leges voor de aanvraag gehandicaptenparkeerkaart en -plaats. Voor de overige belastingen en leges is geen kwijschelding mogelijk.

De regels voor kwijschelding – zoals vastgelegd in de Beleidsregel invordering gemeentelijke belastingen 2021 – wordt getoetst aan de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990. De omstandigheden waaronder men in aanmerking voor kwijschelding kan komen zijn:

- U heeft een minimum inkomen.
- U heeft geen eigen woning, tenzij de hypotheek hoger is dan de WOZ-waarde.
- U heeft geen voertuig dat meer waard is dan € 2.269.

Kostenonderbouwing

In de paragraaf Lokale heffingen dient inzicht gegeven te worden in de mate van kostendekkendheid van heffingen waarbij de tarieven niet meer dan kostendekkend mogen zijn. Het betreft de volgende heffingen: leges, rioolheffing, eenmalig rioolaansluitingsrecht, afvalstoffenheffing, marktgelden en scheepvaartrechten.

De nieuwe regels die in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn opgenomen vereisen inzicht in op welke wijze bij de berekening van tarieven van heffingen die hoogstens kostendekkend mogen zijn, is bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden. Verder moet informatie gegeven worden over de beleidsuitgangspunten en hoe deze gehanteerd zijn bij de tariefstelling. In de

jaarrekening wordt in de paragraaf lokale heffingen verantwoording afgelegd of de tarieven inderdaad kostendekkend zijn geweest, ofwel of de werkelijke baten de gerealiseerde lasten niet hebben overschreden.

Hoofdstuk 1 - Algemene dienstverlening	Taakveld	Overhead	Opbrengst	Realisatie	Begroting
Paragraaf 1 - Burgerlijke stand	292.661	141.598	309.209	71,20%	78,07%
Paragraaf 2 - Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	2.375.496	551.877	2.849.238	97,33%	96,91%
Paragraaf 3 - Rijbewijzen	503.514	172.533	627.302	92,79%	91,89%
Paragraaf 4 - Verstrekkingen in het kader van de basisregistratie persoonsgegevens	170.428	104.482	214.432	78,00%	77,30%
Paragraaf 5 - Bestuursstukken	0	0	0	0,00%	0,00%
Paragraaf 6 - Vastgoedinformatie	0	0	0	0,00%	0,00%
Paragraaf 7 - Overige publiekszaken	247.645	139.726	244.103	63,02%	56,94%
Paragraaf 8 - Gemeentearchief	7.379	4.662	3.439	28,56%	29,17%
Paragraaf 9 - Bijzondere wetten	600.798	359.306	872.158	90,84%	79,24%
Paragraaf 10 - Diversen	30.759	19.990	47.941	94,47%	82,36%
Totaal hoofdstuk 1	4.228.681	1.494.174	5.167.822	90,30%	82,25%

Hoofdstuk 2 - Omgevingswet	Taakveld	Overhead	Opbrengst	Realisatie	Begroting
Paragraaf 1-14 Algemene bepalingen	7.075.580	831.607	6.561.005	82,98%	87,81%
Totaal hoofdstuk 2	7.075.580	831.607	6.561.005	82,98%	87,81%

Hoofdstuk 3 - Europese dienstenrichtlijn	Taakveld	Overhead	Opbrengst	Realisatie	Begroting
Paragraaf 3.1 - Horeca	115.433	74.465	195.924	103,17%	99,44%
Paragraaf 3.2 - Seksbedrijven	1.671	1.086	2.147	77,85%	96,38%
Paragraaf 3.3 - Winkeltijdenwet	188	122	293	94,52%	94,84%
Paragraaf 3.4 - Organiseren van evenement of markt	284.717	185.057	67.482	14,36%	31,19%
Paragraaf 3.5 - Standplaatsen	24.697	16.051	38.719	95,02%	61,63%
Paragraaf 3.6 - Huisvestingswet 2014	0	0	0	0,00%	0,00%
Paragraaf 3.7 - In dit hoofdstuk niet benoemd besluit	418	272	613	88,97%	89,71%
Totaal hoofdstuk 3	427.124	277.053	305.178	43,34%	54,24%

Recapitulatie Hoofdstuk 1, 2 en 3	Taakveld	Overhead	Opbrengst	Realisatie	Begroting
Kostendekking Hoofdstuk 1	4.228.681	1.494.174	5.167.822	90,30%	82,25%
Kostendekking Hoofdstuk 2	7.075.580	831.607	6.561.005	82,98%	87,81%
Kostendekking Hoofdstuk 3	427.124	277.053	305.178	43,34%	54,24%
Totaal	11.731.385	2.602.834	12.034.005	83,95%	84,64%

Kostendekkendheid rioolheffing

Bedragen * € 1	begroot	realisatie
Kosten	15.020.693	8.486.847
Personeel	1.115.346	1.115.346
Overhead	724.975	724.975
Totaalkosten	16.861.013	10.327.168
Opbrengstheffingen	16.861.013	16.787.435
Dekkingspercentage	100%	163%

lagere onderhoudskosten en afschrijvingslasten door vertraging in de uitvoering

Kostendekkendheid eenmalige rioolaansluiting

Bedragen * € 1	begroot	realisatie
Kosten	88.332	15.885
Personeel	0	0
Overhead	0	0%
Totaalkosten	88.332	15.885
Opbrengstheffingen	88.332	15.885
Dekkingspercentage	100%	100%

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing

Bedragen * € 1	begroot	realisatie
Kosten	13.870.954	14.411.078
Personeel	637.678	314.917
Overhead	414.491	204.696
Totaalkosten	14.923.123	14.930.691
Opbrengstheffingen	3.352.828	2.668.540
Dekkingspercentage	22%	18%

Kostendekkendheid marktgelden

Bedragen * € 1	begroot	realisatie
Kosten	109.577	166.145
Personeel	169.239	148.957
Overhead	110.005	96.822
Totaalkosten	388.822	411.924
Opbrengstheffingen	295.336	205.600
Dekkingspercentage	76%	50%

Kostendekkendheid scheepsvaartrechten

Bedragen * € 1	begroot	realisatie
Kosten	818.393	2.052.905
Personeel	182.366	356.144
Overhead	118.538	231.494
Totaalkosten	1.119.297	2.640.543
Opbrengstheffingen	689.782	752.755
Dekkingspercentage	62%	29%

Hogere kosten in verband met het baggeren van de haven.

Kostendekkendheid parkeerboetes

Bedragen * € 1	begroot	realisatie
Kosten	214.646	271.258
Personeel	1.464.402	1.516.964
Overhead	732.201	758.482
Totaalkosten	2.411.248	2.546.704
Opbrengstheffingen	1.114.747	1.314.271
Dekkingspercentage	46%	52%

Bedrijfsvoering

Organisatieontwikkeling

- *We hadden meer aandacht voor en focus op organisatieontwikkeling.*
In 2024 beschreven we het organisatieverhaal: waarom willen we als organisatie (blijven) ontwikkelen. Vanuit dat verhaal hebben we een meerjarig plan gemaakt langs drie ontwikkellijnen: ambtelijk vakmanschap, hoe we werken en organiseren, en sturing en inrichting. Per ontwikkellijn stelden we doelen vast. We bepaalden met het management waar we ons binnen de drie ontwikkellijnen op richten en wat voorrang krijgt. We richtten een projectorganisatie in met een projectmanager voor het geheel en projectleiders op de drie ontwikkellijnen. We versnelden en versterkten lopende ontwikkelingen. We richtten ons daarnaast op onderdelen waarop we vernieuwing stimuleren en kwamen tot een bestendige uitwerking en uitvoering. We pasten de sturing op en omvang van onderdelen in onze organisatie aan wanneer we merkten dat de groei ging knellen. Organisatieontwikkeling vraagt veel communicatieve aandacht. Dit hebben we in 2024 gedaan via heidagen van het Gemeentelijk Management Team, een leiderschapsdag voor het voltallig management en online via het programma Let's Connect voor alle medewerkers.
- *We ontwikkelden een Management Developmentprogramma en rolden dit uit.*
Aansluitend bij het Management Developmentprogramma stelden we een basis ontwikkelprogramma op voor beginnende leidinggevendenden. Dit programma bestaat uit trainingen zoals financiën, leidinggeven voor beginners, gesprekstechnieken, een themabijeenkomst verzuim, sturing op juridische dossiers en workshops op het gebied van digitaal leiderschap. Passend bij digitaal leiderschap hebben we in 2024 workshops georganiseerd over Microsoft 365, in de maand van de vitaliteit aandacht besteed aan digitale vitaliteit, een online training digitaal leiderschap ontwikkeld en hebben we de leerlijn voor nieuwe leidinggevendenden geactualiseerd.

Personeel

- *We investeerden in het aantrekken en behouden van nieuwe medewerkers.*
Ons werkgeversmerk 'hart voor de stad, oog voor de toekomst' is in 2024 een vast beeldmerk geworden voor al onze vacature uitingen online. Om jong talent aan te trekken namen we deel aan het traineeprogramma 'starters in Gelderland'. Ook hebben we actief ingezet op inclusieve werving en selectie door samen met het Werkbedrijf met alle MT's in gesprek te gaan en is een start gemaakt met de ontwikkeling van nieuw beleid op het vlak van inclusief werven en selecteren. Daarnaast ging er een projectgroep van start voor het maken van een centraal onboardingsprogramma oftewel introductieprogramma om geworven talentvolle medewerkers te behouden.
- *We zetten in op duurzame inzetbaarheid door het bieden van een tijdelijk extra vitaliteitsbudget.*
We voerden in 2024 een tijdelijke regeling in voor Vitaal en Duurzaam werken, het ViD-budget. Deze regeling geldt voor 2 jaar en bestaat uit een budget voor alle medewerkers om een extra impuls te geven aan Vitaal en Duurzaam werken. Medewerkers konden tot maximaal €450 bruto (naar rato van het dienstverband) uitgeven aan de (vitale) doelen die in de regeling staan.

In totaal 1.563 medewerkers deden een aanvraag voor het ViD-budget. Dit is 77% van het aantal medewerkers dat hier recht op had. De top 3 van de bestedingsdoelen was:

1. Een abonnement of benodigdheden voor een sport (60%)
2. Een (elektrische) fiets voor woon-werkverkeer of benodigdheden daarvoor zoals een batterij (14%)
3. Het kopen van extra vakantie-uren (14%)

- *We hadden extra aandacht voor het thema omgangsvormen, zowel intern als extern.*
In 2024 zijn we doorgegaan met de implementatie van de geactualiseerde gedragscode. De gedragscode is onder de aandacht gebracht bij alle organisatieonderdelen. Dit hebben we gedaan door gericht aandacht te

geven aan de verschillende onderwerpen uit de gedragscode zoals omgaan met belangen en omgaan met elkaar.

Daarnaast werkten we aan een richtlijn voor contact tussen bewoners en medewerkers in het kader van de veilige publieke taak. Sinds 1 december 2023 is er een adviseur Veilige Publieke Dienstverlening die het uitgangspunt 'wij gaan altijd respectvol met elkaar om' invulling geeft. Daarbij is er aandacht voor preventie, incidentaanpak, zorg en nazorg voor bestuurders, raadsleden, leidinggevend en medewerkers.

In het afgelopen jaar is het beleid en het op uitvoering gerichte regels en richtlijnen Veilige Publieke Dienstverlening opgesteld en in besluitvorming gebracht. We verwachten de vaststelling begin 2025.

Daarnaast is ingezet op communicatie (wat, waarom, wie en hoe), en de advisering van medewerkers, leidinggevend en bestuurders bij de aanpak van incidenten. Ook gaven we advies bij herinrichtingsplannen van gemeentelijke gebouwen en is het Gemeentelijk Incidenten Registratiesysteem (GIR) geactualiseerd en beter toegankelijk gemaakt.

- *We zorgden voor een werkomgeving waarin medewerkers en leidinggevend in staat zijn hun werk optimaal te doen, door steeds aan te sluiten bij de vragen vanuit de stad en de organisatie.*

We zijn in 2024 gestart om samen te werken binnen ons eigen Microsoft 365-platform. Dat is gekoppeld aan de apparaten die medewerkers gebruiken. De hele gemeentelijke organisatie kan met Microsoft Teams werken op een geregelde wijze. Ook zijn er afspraken gemaakt over ambtelijk vakmanschap en projectmatig werken. De komende jaren is er nog wel veel aandacht nodig voor het digitaal samenwerken en het verder inrichten van het Microsoft 365-platform.

Personele kosten

In 2024 is zowel de begrote als de bezette formatie met 3,7% gestegen. De groei die in 2023 in formatie werd gesignaleerd is daarmee wat afgevlakt. Datzelfde geldt uiteraard ook voor de stijging van de begrote loonsom.

De ambities en de afgesproken werkzaamheden vergen nog steeds extra personele inzet en de bijbehorende budgetten daarvoor waren ook in de stadsbegroting gereserveerd. We beschikken daarmee over voldoende formatie maar kregen deze door de krappe arbeidsmarkt nog steeds niet overal met medewerkers in eigen dienst gevuld. Dat zien we ook in 2024 weer terug in een overschot op de begrote loonsom en de absolute groei aan inhuur.

In de onderstaande tabellen is de omvang van de fte's en de loonsom opgenomen van de ambtelijke mét en zonder de bestuurlijke organisatie.

Omvang fte's en loonsom ambtelijke én bestuurlijke organisatie

Jaar	Totaal begrote loonsom	Realisatie loonsom	Uitgaven tov begroting	FTE begroot	Fte werkelijk
Bedragen (x € 1.000)				31-dec	31-dec
2023	143.220	135.807	-7.413	1.662	1.709
2024	155.876	151.313	-4.562	1.720	1.770

Omvang fte's en loonsom ambtelijke, zonder bestuurlijke organisatie

Jaar	Totaal begrote loonsom	Realisatie loonsom	Uitgaven tov begroting	FTE begroot	Fte werkelijk
Bedragen (x € 1.000)				31-dec	31-dec
2023	139.269	132.824	-6.445	1.592	1.643
2024	151.683	148.089	-3.593	1.649	1.704

In 2024 waren er 271 resultaatopdrachten (interne vacatures). Ten opzichte van 2023 (243) is dat een stijging met ruim 11%. Dat geeft aan dat de vaste en tijdelijke personele behoefte en dynamiek van de organisatie nog steeds hoog is.

Het aantal externe vacatures daalde van 168 in 2023 naar 114 in 2024. De verklaring daarvoor is dat er met de ondertussen meerjarige kennis van de krappe arbeidsmarkt zeker voor tijdelijke of specifieke behoefte aan capaciteit na de interne resultaatopdracht sneller naar inhuur wordt gekeken. Tijdelijke arbeidscontracten trekken in de huidige markt vaak geen geschikte kandidaten aan.

Inhuurkosten

Inhuur wordt betaald uit daarvoor specifiek begrote budgetten, niet in te vullen vacatureruimte en programmabudgetten inclusief extra gelden van buiten voor specifieke (project)werkzaamheden. Er wordt ingehuurd voor vervanging bij ziekte, tijdelijke pieken in het werk en voor tijdelijke werkzaamheden en projecten waarvoor we de capaciteit of specialistische kennis niet zelf in huis hebben en budgetten tijdelijk beschikbaar zijn gesteld.

Daarnaast lukte het vanwege de krappe arbeidsmarkt ook in 2024 vaak niet om noodzakelijk personeel aan ons te binden via reguliere werving. Zeker niet als de behoefte een tijdelijk karakter heeft. Inhuur is dan de enige mogelijkheid om de afgesproken werkzaamheden uit te kunnen voeren.

Categorie	Begroting 2023	Begroting 2024	Realisatie 2023	Realisatie 2024
Bedragen in € 1.000				
Programma's	262	201	5.584	5.438
Uitvoeringskosten Programma's	13.355	15.003	23.513	24.747
Planexploitaties			129	1.914
Investerings			61	325
Totale inhuur	13.617	15.204	29.287	32.424

In 2024 zijn de kosten van inhuur in absolute zin ten opzichte van 2023 gestegen. Procentueel blijft het ongeveer 18% uitmaken van de totale kosten die aan personeel werden uitgegeven. Ook in 2024 is er veel ingehuurd voor de opvang van vluchtelingen en de uitvoering van projecten in het fysieke domein.

Hoewel de cijfers van externe inhuur van andere 100.000+ gemeenten over 2024 nog niet beschikbaar zijn (2023 19%) lijken we daarmee in de landelijke pas te blijven lopen.

De bedrijfsvoering van de gemeente is gericht op het zo optimaal en effectief mogelijk uitvoeren van de bedrijfsstrategie en de doelen die gesteld zijn om gemeentelijke opgaven te realiseren. We leveren dagelijks producten en diensten om uitvoering van de primaire processen mogelijk te maken.

In onderstaande tabel zijn de uitvoeringskosten weergegeven zoals deze ten laste van de programma's zijn gebracht.

Programma; bedragen x € 1 miljoen	Begroot dynamisch	Realisatie	Resultaat
Bestuur en organisatie	75,9	78,5	-2,6
Veiligheid	8,1	7,5	0,6
Economie en toerisme	2,5	2,4	0,1
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	23,3	22,9	0,4
Werk en Inkomen	18,0	17,0	1,0
Onderwijs	3,4	3,1	0,3
Bereikbaarheid	11,1	9,8	1,3
Wonen en stedelijke ontwikkeling	7,3	10,9	-3,6
Openbare ruimte	8,4	7,3	1,1
Cultuur en cultureel erfgoed	5,4	5,3	0,1
Sport	6,2	5,5	0,7
Financiën	4,2	4,0	0,2
Eindtotaal	173,8	174,2	-0,4

Resultaat: + = voordeel, -/- = nadeel

Er is sterk gestuurd om de uitvoeringskosten binnen de begroting te houden. De totale uitvoeringskosten zijn per saldo 0,4 miljoen euro hoger uitgevallen dan begroot. Dit is een geringe afwijking van slechts 0,2% ten opzichte van de begroting en is keurig te noemen.

Toenemende uitdagingen

De opgaven in de stad worden steeds complexer en vragen daarmee meer ondersteuning. Ook komen er steeds meer taken bij door wet- en regelgeving. Verder levert de huidige arbeidsmarkt op specialistische bedrijfsvoeringsfuncties nog een extra uitdaging op. Dit maakt dat we uitdagingen ondervinden in het goed ondersteunen van de opgaven. Daartoe is in de Stadsbegroting 2025 afgerond 3,5 miljoen euro en vanaf 2026 3,7 miljoen euro beschikbaar gesteld om een extra impuls aan de bedrijfsvoering te geven.

Rechtmatigheidsverantwoording

In onderstaande tabel zijn in de kolom 'afwijking' alle lastenoverschrijdingen per programma opgenomen. In de kolom 'acceptabel' is opgenomen wat we volgens de spelregels, die uw raad heeft opgesteld in de financiële verordening, als acceptabele afwijkingen beschouwen. We hebben de meldingen in de tussentijdse rapportages opgenomen, het betreft openeind-regelingen, er staan in gelijke omvang extra baten tegenover of we konden de afwijkingen door het late tijdstip niet meer meenemen in onze meldingen (zoals de decembercirculaire). En tot slot zijn in de kolom 'niet-acceptabel' de overige meldingen opgenomen. Deze worden onder de tabel toegelicht.

programma	omschrijving	afwijking	acceptabel	niet-acceptabel	toelichting niet-acceptabele afwijkingen
Bestuur en organisatie	exploitatie	5,6	5,6	0	
Welzijn, Wijkontw. en Zorg	exploitatie	6,2	6,0	0,2	Afboeken restwaarde investering
Bereikbaarheid	exploitatie	2,7	2,7	0	
Wonen en sted.ontw.	exploitatie	31,5	31,5	0	
Wonen en sted.ontw.	investering	1,7	1,7	0	
totaal		47,7	47,5	0,2	

Toelichting niet-acceptabele afwijkingen

Afboeking restwaarde investering (0,2 miljoen)

Na onderzoek is gebleken dat kapitaallasten uit het verleden ten onrechte drukken op het pas later aangeschafte pand Hubertusstraat 50 (hobbycentrum). Hierdoor moet een restwaarde van de investeringen worden afgeboekt.

Vervolg

Als we verwachten dat er overschrijdingen gaan plaatsvinden, blijven we deze, zoals we ook nu al beogen te doen, bij de 1^e of 2^e Voortgangsmonitor melden.

Verbonden partijen

Inleiding

In de paragraaf verbonden partijen gaan we in op de relaties en verbindingen van de gemeente met verbonden partijen. Van een 'verbonden partij' is sprake wanneer er vanuit de gemeente bestuurlijke invloed wordt uitgeoefend en wanneer er financiële belangen mee gemoeid zijn.

Sturing en control

De afgelopen jaren hebben we flink geïnvesteerd in de verbetering van sturing en control op verbonden partijen. Over de bereikte resultaten hebben wij de gemeenteraad periodiek geïnformeerd.

De actuele specifieke kaders zijn beschikbaar via: Financiële documenten, tegel verbonden partijen (pcportal.nijmegen.nl.)

De zienswijzen en overige stukken die per informatiebrief aan de gemeenteraad zijn aangeboden, zijn te raadplegen via: <https://nijmegen.bestuurlijkeinformatie.nl/> en door vervolgens via de zoekfunctie op de site: "naam" van verbonden partij in te toetsen.

Risico's

Per verbonden partij nemen we naast de financiële risico's ook zoveel mogelijk de potentiële beleidsrisico's of afbreukrisico's op. Bij de begroting en rekening wordt per verbonden partij gezien hoeveel bestuurlijk (inhoudelijk) en financieel belang er is en hoeveel risico er wordt gelopen. Deze risico's worden indien nodig geregistreerd in het risicosysteem NARIS. Deze risico's worden bij het bepalen van het weerstandvermogen van de gemeente Nijmegen meegenomen en toegelicht in het risicoparagraaf.

Visie en beleid

Visie en beleid zijn vastgelegd in de 'Kadernota Verbonden Partijen gemeente Nijmegen'. Deze is op 18 december 2024 door uw raad vastgesteld.

Op basis van het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) artikel 9 en artikel 15 volgen hierna de onderdelen:

- Integrale Ontwikkelingen in 2024;
- een totaal financieel overzicht met het begin - en eind vreemd vermogen, eigen vermogen, het resultaat en de
- financiële bijdrage per verbonden partij;
- ontwikkelingen per verbonden partij

Ontwikkelingen

Intrede/uittrede verbonden partijen

Er zijn in 2024 door ons geen nieuwe verbonden partijen opgericht of heeft gemeente Nijmegen zich aangesloten bij een bestaande partij.

Wel zijn in 2024 de voorbereidingen voor de oprichting van het Warmtebedrijf gestart door wensen en bedenkingen aan de raad voor te leggen.

Nieuwe regelingen vastgesteld als gevolg van de nieuwe Wgr

Op 5 juni 2024 heeft de raad toestemming gegeven om onderstaande regelingen te wijzigen als gevolg van de implementatie van de wetwijzigingen van de Wgr.

1. De gemeenschappelijke regeling Milieu samenwerking en Afvalverwerking regio Nijmegen (MARN)
2. De gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen (Groene Metropoolregio)
3. De gemeenschappelijke regeling Bedrijfsvoering organisatie Doelgroepenvervoer Arnhem Nijmegen (BVO DRAN)
4. De gemeenschappelijke regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst Gelderland-Zuid (GGD),
5. De gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Gelderland Zuid (VRGZ),

6. De gemeenschappelijke regeling Modulaire gemeenschappelijke regeling Rijk van Nijmegen (MGR)
7. De gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN)
8. De gemeenschappelijke regeling Centrumregeling beschermd wonen en maatschappelijke opvang regio Nijmegen en Rivierenland,
9. De gemeenschappelijke regeling financiële grondslag stichting RBT KAN.

Voor de MGR en MARN heeft de raad ook zelf het wijzigingsbesluit vastgesteld, omdat zij zelf deelnemer is aan deze gemeenschappelijke regelingen.

De gemeenschappelijke regeling Park Lingezegen is op 13 november 2024 gewijzigd.

Weerstandsvermogen

In opdracht van het PFO Financiën heeft de AGR onderzoek verricht naar het geldende kader weerstandsvermogen (hierna ook: WVM) van de volgende 5 GR-en, waarvan de begroting en jaarrekening beoordeeld worden door de AGR, te weten: ODRN, VRGZ, GGD GZ, MGR en MARN. Onder WVM wordt verstaan: de vrij inzetbare reserves (zijnde de algemene reserves). Uit het onderzoek blijkt dat het huidige kader WVM goed werkt en ook grotendeels wordt gevolgd door alle GR-en. De MGR en de MARN houden geen eigen weerstandsvermogen aan. Verder is de uitkomst van de analyse dat de GR-en voor het overige het bestaande kader WVM van 2014 op dit moment nog volgen.

Kadernota verbonden partijen

Op 18 december 2024 is de nieuwe kadernota verbonden partijen opnieuw door uw raad vastgesteld en in werking getreden.

Nadere informatie

Voor informatie over het algemeen belang van een verbonden partij verwijzen we naar de website van de pc portal van gemeente Nijmegen 'verbonden partijen'. (www.nijmegen.nl)

De ontwikkelingen die zich in 2024 bij de verschillende verbonden partijen hebben voorgedaan, staan verder toegelicht onder het desbetreffende kopje per verbonden partij in deze paragraaf.

We verwijzen hiervoor naar de website (pcportal.nijmegen.nl)

Bedragen * €1.000		Vreemd vermogen		Eigen vermogen		Resultaat	Financiële bijdrage Nijmegen
Naam verbonden partij + plaats	Vorm	1-1-2023	31-12-2023	1-1-2023	31-12-2023	2023	2024
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	GR	6.508	6.840	348	381	198	1.880
The Economic Board	STI	104	175	45	40	-4	194
Euregio Rijn Waal, Kleve	GR	2.918	2.800	1.742	1.735	-12	31
Gezondheidszorg regio Nijmegen, Nijmegen	GR	28.145	22.217	2.547	3.144	260	18.568
Veiligheidsregio Gelderland-Zuid, Nijmegen	GR	66.131	65.252	7.783	10.151	3.076	17.905
Marn, Nijmegen	GR	2.378	2.096	9.094	8.865	622	0
ODRN, Nijmegen	GR	4.543	5.338	443	203	99	3.914
MGR, Nijmegen	GR	29.665	27.511	0	0	0	60.748
Park Lingezegen, Elst	GR	249	235	5.210	4.984	-226	329
Doelgroepvervoer regio Arnhem-Nijmegen te Arnhem	GR	10.073	10.678	0	0	0	3.310
DAR , Nijmegen	NV	11.873	11.710	14.133	13.053	-414	0
RvN@	STI	173	107	9	-2	2	135
Indigo, Arnhem	BV	12.120	11.931	2.578	2.755	177	0
Leisurelands, Arnhem	BV	15.023	16.593	77.432	81.273	3.841	0
Land over de Waal BV, Nijmegen	BV	0	0	6	6	0	0
Ontwikkelingsbedrijf Waalfront	CV	10.435	13.967	-9.943	-11.730	-2.787	0
Waalfront BV, Nijmegen	BV	7.350	7.840	-7.333	-7.832	-490	0
Bank Nederlandse Gemeenten, Den Haag	NV	108	110	4.615	4.721	254	0
Telemann	STI	3630	3720	179	181	9	14.882

Onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen in de openbare ruimte

Tot de kapitaalgoederen in de openbare ruimte rekenen we de wegen, de civiele kunstwerken (bruggen, tunnels en viaducten), de openbare verlichting, de verkeersregelininstallaties, de riolering, het water, het groen en spelen. Voor het onderhoud van deze kapitaalgoederen hebben we in 2024 bij de programma's Openbare ruimte en Bereikbaarheid zo'n 29,6 miljoen euro ingezet. Onderhoud bestaat uit dagelijks onderhoud, groot onderhoud, technische vervanging en vernieuwingen. De budgetten voor het onderhoud in de openbare ruimte zijn gedeeltelijk exploitatiebudgetten en gedeeltelijk investeringen.

Golf aan vernieuwingsinvesteringen komt eraan

We constateerden dat we aan de vooravond zitten van vernieuwingsopgave van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte die het einde van hun levensduur hebben bereikt. Het gaat daarbij om de openbare ruimte die in de jaren '60 en '70 zijn aangelegd. De vernieuwingsopgave krijgt daarmee ook een doorlopend karakter bij de instandhouding van de openbare ruimte. De omvang en gevolgen van deze vernieuwingsopgave hebben we in 2023 in een eerste verkenning in beeld gebracht. In 2025 zullen de uitkomsten in een Nota Kapitaalgoederen aan de Raad worden voorgelegd. Vooruitlopend hierop ontvangen we in het kader van het coalitieakkoord 18 miljoen euro als start voor deze vernieuwingsgolf.

Beleidskader

Beleidsnota 'Geef ze de (openbare) ruimte'

Begin 2013 heeft de gemeenteraad de beleidsnota 'Geef ze de (openbare) ruimte' vastgesteld. Deze beleidsnota bevat de kaders waarin we een antwoord geven op de maatschappelijke en economische ontwikkelingen: actief burgerschap, kostenbewustzijn, duurzaamheid en een terugtrekkende overheid. Vanuit gedifferentieerd beheer werken we met 'wijkbudgetten'. Op die manier krijgen bewoners meer inspraak in het beheer en de inrichting van hun eigen woonomgeving. Naar verwachting krijgt deze beleidsnota in 2025 een vervolg.

Integraal uitvoeringsprogramma openbare ruimte.

Voor 2024 en verder hebben we een integraal uitvoeringsprogramma voor de openbare ruimte (UPOR) opgesteld. Dit in samenwerking tussen de programma's Openbare Ruimte, Bereikbaarheid, Wonen en stedelijke ontwikkeling. De prioriteit ligt bij het aanpakken van beheeronderdelen met onderhoudsachterstanden. Daarnaast vinden we het belangrijk om in onderlinge afstemming tussen de programma's de stad goed bereikbaar te houden en onze middelen zo efficiënt mogelijk in te zetten.

Areaalmutaties

De woningdichtheid van Nijmegen groeit de komende jaren en hierdoor verandert de openbare ruimte. We noemen dit areaaluitbreiding. Dit zorgt ook voor een verandering van de beheerkosten. Voor iedere woning die wordt opgeleverd begroten we € 400 voor beheer. Voor 2024 is in dit kader een bedrag van 0,5 miljoen euro aan de begroting toegevoegd.

Wegen en civiele kunstwerken

Beleidskader

De beleidsnota 'Geef ze de (openbare) ruimte' is het beleidskader voor het onderhoud van onze wegen en kunstwerken. Bij de programmering van het onderhoud richten stemmen we het onderhoud waar mogelijk af op rioleringswerkzaamheden, kostenbesparingen en de mogelijkheden om de bereikbaarheid van de stad te vergroten.

Beleidsrealisatie: asfaltwegen

In 2024 is er groot onderhoud gepleegd aan de volgende (hoofd)infrastructuur: Waalbrug, Groenewoudseweg, Heydenrijkstraat, Turennesingel/Laauwikstraat, Fleminghstraat, Groesbeeksedwarsweg,

Zwanenveld ringweg, O.C. Huismanstraat/Nocturnestraat, Burgemeester Daleslaan fase 1 en Aldenhof ringweg. Van genoemde wegen is de asfaltdeklaag vervangen. Bij de Burgemeester Daleslaan is zelfs de gehele constructie vervangen in verband met teerhoudend asfalt. Op de het stalen dek van de Snelbinder is de slijtlaag vervangen.

Beleidsrealisatie: straten

In 2024 hebben we de voetpaden van de Huygensweg geheel herstraat, evenals het voetpad aan de even zijde van de Sterreschansweg en deels het voetpad aan de even zijde van de Ubbergseveldweg.

Beleidsrealisatie: verkeersregelininstallaties (vri's)

In 2022 is een start gemaakt met de vervangingscyclus VRI's. In 2024 zijn verkeerslichten op de volgende locaties vervangen: Groesbeekseweg-Sophiaweg/ Fanfarestraat – Huismanstraat/ Van Schuylenburgweg - Tolhuis 10e straat – Winkelcentrum/ Marialaan – Tunnelweg/ Kanariestraat - Tweede Oude Heselaan/ Aldehof - van Apelterenweg

Financiële realisatie

Het onderhoud van wegen en civiele kunstwerken begroten we in het programma Bereikbaarheid.

In 2024 is ca. 5,3 miljoen euro besteed aan onderhoud van asfalt en 3,7 miljoen euro aan klein onderhoud waaronder straten, herstelwerkzaamheden vanuit andere projecten zoals VRI-werkzaamheden. Voor civiele kunstwerken is in 2024 ca. 2,5 miljoen euro besteed.

Openbare verlichting

Beleidskader

Voor openbare verlichting baseren we ons op de beleidsnotitie 'Zicht op Nijmeegs licht'. De lichtarmaturen in het centrum moeten worden vervangen. We stappen over op LED-verlichting. We kiezen ervoor alle lampen in één keer te vervangen. Het project is, op een aantal nazorgpunten afgehandeld. De nazorgpunten worden naar verwachting uiterlijk 2e kwartaal 2025 afgehandeld.

Beleidsrealisatie

Met een marktpartij is in 2017 een 10-jarige overeenkomst afgesloten waarbij naast het reguliere onderhoud ook is voorzien in het vervangen van ca. 113 km ondergrondse kabel, het vervangen van 12.500 armaturen door LED en het vervangen van ca. 37.000 lampen van niet LED-armaturen.

In 2024 is ca. 72 km ondergrondse kabel vervangen en zijn ca. 2000 gasontladingslampen vervangen door LED-lampen.

Financiële realisatie

In 2024 besteedden we circa 2,9 miljoen euro aan openbare verlichting.

Infrastructuur voor de gemeentelijke watertaken

Beleidskader

Het Gemeentelijk Rioleringsplan Nijmegen (GRP) 2017-2023 is het beleidskader voor onze watertaken op het gebied van afvalwater, hemelwater, oppervlaktewater en grondwater. De hoofddoelen van onze wettelijke gemeentelijke watertaken zijn het beschermen van de volksgezondheid, bijdragen aan een leefbare woonomgeving en beschermen van het milieu. We streven naar doelmatig beheer en duurzame ontwikkeling van de infrastructuur voor onze watertaken.

Beleidsrealisatie: jaar van vervanging

Een indicator voor de kwaliteit van het riool is het jaar van vervanging. We streven, over meerdere jaren gerekend, naar een later jaar van vervanging. Naar verwachting is het gemiddelde jaar van vervanging in 2024 gelijk gebleven aan 2023.

Beleidsrealisatie: rioolvervanging

We stellen een nieuw Water en Rioolprogramma (WRP) op.

In 2024 is er een aantal financieringsmethodieken voor het berekenen van de rioolheffing onderzocht. Een financieringsmethodiek is nodig om de rioolheffing te berekenen (samen met de concrete opgave) zodat we dit kunnen verantwoorden in het Wrp. De raad heeft gekozen om de direct te investeren met een spaarvoorziening. (exclusief de Waalsprong).

We reinigen, inspecteren, beoordelen en voeren onderhoud uit en verbeteren hierdoor het functioneren van rioolstelsels of rioolssystemen.

Wij hebben circa 20 km aan rioolleidingen geïnspecteerd, gereinigd en beoordeeld. Ongeveer 2 km is gerepareerd door te relinen. Daarnaast is een contract aanbesteed om in 2025 1,2 km te relinen.

Om efficiënter en op een uniforme manier te werken hebben we de beslissing-ondersteunende methodiek RIOBASE geïmplementeerd.

In de Waalsprong is veel nieuwe rioolvoorzieningen aangelegd, ook is het riool vervangen in de Daltonstraat, Weurtseweg (Infiltratieriool), Kanaalstraat en in de Jeruzalembuurt (omgebouwd naar een duurzaam gescheiden stelsel.)

Een verkenning heeft plaatsgevonden om via artificial intelligence (AI) onze riolen te beoordelen. Daarnaast hebben we onderzocht hoe innovatieve technieken (bv werken met drone) ondersteuning kunnen bieden in het beheer van onze grotere riolen.

Vanwege grondwateroverlast in Nijmegen West is daar onderzoek naar gedaan

Het hydraulisch model van de gemeente Nijmegen is tot 50% gevalideerd en heeft ons meer inzicht gegeven in de werking van het stelsel (in 2025 gaan wij hiermee verder).

Financiële realisatie

De exploitatiebegroting voor de watertaken is onderdeel van het programma Openbare Ruimte. In 2024 besteedden wij 8,6 miljoen euro aan aanleg, onderhoud, vernieuwing en planvorming van infrastructuur en voorzieningen voor de uitvoering van onze gemeentelijke watertaken. We dekken de lasten daarvan uit de rioolheffing. Sinds 2015 bekostigen we ook de kapitaallasten voor de uitbreidingsinvesteringen in de Waalsprong uit de rioolheffing.

Groen

Beleidskader

We hebben een uitvoeringsprogramma 2024 voor de beleidsvelden Groen, biodiversiteit en stadslandbouw op basis van de nieuwe Biodiversiteitsagenda opgesteld. Er staan concrete en minder concrete stappen in. De concrete stappen gaan we (deels) komend jaar uitvoeren. De minder concrete stappen (zoals "laat dood hout liggen") verweven we in de werkprocessen.

Beleidsrealisatie

·We werken aan een hoofdgroenstructuurkaart, die vastgesteld wordt bij de actualisatie van de Omgevingsvisie en in de bijbehorende atlas van de Omgevingsvisie wordt opgenomen. We hebben de ecologische groenstructuur meer in detail ingetekend en op hoofdlijnen uitgewerkt in de actualisatie van de omgevingsvisie, incl. het toevoegen van de bijbehorende teksten. Dit krijgt een vervolg in 2025.

Groot Onderhoud park Brakkenstein

De uitvoering van het parkgedeelte van het project Park Brakkenstein is in het najaar van 2024 van start gegaan en wordt opgeleverd in het voorjaar 2025. Het gedeelte rondom de Villa wordt in 2025 verder opgepakt. De uitvoering van het Distelpark is in het najaar van start gegaan en wordt begin 2025 opgeleverd. Door een gebrek aan uitvoeringscapaciteit is het Dorpspark Hees verzet naar 2025.

We verbeteren de openbare groene leefomgeving samen met bewoners, bedrijven en betrokken organisaties. We ondersteunen hen bij groene initiatieven en handelen meldingen en klachten af. Actieve groengroepen (o.a. Lindenholt, Limos, Heesch, Bloemendal (IVN) en het Patersbos) hebben actief bijgedragen aan de vergroening van de stad. Enkele voorbeelden van participatie en vergroeningsprojecten zijn Dorpsplein Lent, winkelcentrum Hatert, Voorstadslaan, Bandoengstraat, Weijbroekweg en Edisonstraat.

We versterken kennis/bewustwording omtrent de biodiversiteit en enthousiasmeren inwoners om te participeren in het behoud en versterking van de stadsnatuur.

We zijn via diverse wegen meer gaan communiceren over biodiversiteit. Hierbij valt te denken aan communicatiecampagne 'groen bezig', totstandkoming van 3 animatievideo's in relatie tot bomen, natuurinclusief bouwen en maaibeheer, fysieke uitingen en diverse presentaties en media-uitingen. Ook bevorderen we de zichtbaarheid/bewustwording van de stadsnatuur, onder andere met het project 'symbioCity 2100: stad als natuurgebied' (in samenwerking met LUX), participatieproject met Lentekracht, veelvoud aan excursies, 'self-guided' stadsnatuurtour, bosspeurtocht voor kinderen, en plaatsing van livestream camera's.

Aanplant bomen

We geven uitvoering aan de Uitvoeringsagenda Bomen 2022-2026, onder andere door het planten van 1000 extra bomen per jaar en het verbeteren van groeiplaatsen van bijzondere bomen. Daarnaast actualiseren we het boombeheerplan.

De doelstelling om 675 bomen aan te planten in de bestaande stad behalen we ruimschoots. In 2024 zijn de bomen aangeplant in de stadsdelen Centrum en Oost. We planten in het plantseizoen 1050 bomen aan. Daarmee voldoen we al aan de gestelde 1000 bomen in heel Nijmegen. In Nijmegen Noord zijn dat er naar verwachting minder dan de gestelde 325. De inschatting is dat we in de ontwikkelgebieden in Noord tot en met 2026 rond de 1500 bomen aanplanten. Gemiddeld gezien behalen we dan de doelstelling 325 bomen per jaar aan te planten voor Noord.. Voor 350 (bijzondere) bomen in de verharding zijn de groeiplaatsen verbeterd, veelal met het vergroten van boomspiegels en het toevoegen van beplanting. Om ons bomenbestand verder te laten groeien en aan de afspraken uit het klimaatakkoord te voldoen, is de inzet het boomareaal netto 1% te laten toenemen (ten opzichte van 2021). In 2024 hebben we een groei van 6% gerealiseerd, waarmee we nog steeds ruim op koers liggen. Tijdens de twee boomweggeefdagen zijn 161 bomen uitgedeeld aan Nijmegenaren met een tuin in een wijk met veel hittestress (Neerbosch Oost, Bottendaal, Benedenstad en Nije Veld). Het Boombeheerplan is geactualiseerd waarin, naast alle verplichte onderdelen, als nieuw speerpunt het ecologisch en toekomstbestendig beheer is uitgewerkt

Financiële realisatie

In 2024 besteedden wij circa 9,3 miljoen euro aan groenonderhoud.

Spelen

Beleidskader

De belangrijkste uitgangspunten voor spelen in de stad zijn:

- Natuurlijk spelen. Dat betekent meer (speel)groen en minder toestellen. Bij nieuwe plekken of bij herinrichting onderzoeken we of de locatie als een natuurlijke (speel)plek kunnen aanleggen.
- Speelplekken integreren we in de openbare ruimte. De uitdaging is om op een slimme manier gebruik te maken van de openbare ruimte waarin kinderen worden gestimuleerd om samen te spelen en ouderen elkaar kunnen ontmoeten.
- Bewoners worden betrokken bij de in te richten speelruimtes. We laten bewoners zelf zoveel mogelijk verantwoordelijk zijn voor de inrichting en het onderhoud van speelruimtes.

Beleidsrealisatie

We gaan verder met het realiseren van groene sociale knooppunten in de wijk. Afgelopen jaar zijn in de wijken/buurtten Bottendaal en Landbouwbuurth groene sociale knooppunten gerealiseerd.

We onderhouden sport- en speelvoorzieningen en ontmoetingsplekken in de openbare ruimte. Zoals ieder jaar zijn alle speelplekken en ondergronden 2 keer per jaar gecontroleerd en is het nodige onderhoud uitgevoerd.

We onderhouden en beheren onze speeltuinen en kinderboerderijen. We hebben bij kinderboerderijen Lindenholt en Kobus veel geïnvesteerd in de hekwerken, dierverblijven en hoofdgebouwen van de kinderboerderijen. In kinderboerderij De Goffert is extra geïnvesteerd om de exploitatie van de boerderij gezond te maken. Daarnaast is de ontmoetingsfunctie geprofessionaliseerd en vergroot. Bij de Leemkuil is de entree (inclusief kassa) verplaatst en is een extra groepsfaciliteit met toilet gebouwd. Bij twee wijkspela tuinen is een pilot geweest voor 24/7 openstelling. Na evaluatie is besloten dat wijkspela tuinen Beetsplein en 't Genestetje omgevormd worden tot openbare speeltuinen (zonder hek).

We verwerken inspectieresultaten, wijzigingen en toevoegingen van speeltoestellen in onze areaalbestanden. Het beheersysteem ABS is up to date. In 2024 is de koppeling tussen ABS en BGT tot stand gekomen.

Financiële realisatie

In 2024 besteedden wij circa 1,4 miljoen euro aan spelen.

Onderhoud gebouwen

Beleidskader

Uw raad heeft middelen beschikbaar gesteld om onze gebouwen structureel te onderhouden. De planning van de werkzaamheden is vastgelegd in een meerjarenonderhoudsplan. De uit te voeren onderhoudswerkzaamheden worden jaarlijks middels een collegevoorstel aan het college voorgelegd. We kunnen met het onderhoudsbudget de gemeentelijke gebouwen in stand houden, maar het is niet toereikend om er ook renovaties mee uit te voeren. De aanwending van het bedrag, dat in de begroting beschikbaar is voor het uitvoeren van het onderhoud, zal dan ook steeds kritisch moeten worden afgewogen. Met het beschikbare budget worden onze gebouwen sober maar doelmatig onderhouden, zodat de gebruiker in het pand kan blijven doen waar het voor bedoeld is. De daadwerkelijke uitvoering van het onderhoud wordt gebaseerd op de vaststelling van het definitieve onderhoudsjaarplan van de betreffende jaarschijf. Voor het meten en bewaken van de onderhoudsstaat hanteren wij de landelijke NEN-norm 2767 (Nederlands Normalisatie-instituut) voor gebouwen.

Realisatie

Op basis van het onderhoudsjaarplan is ook in 2024 het onderhoud uitgevoerd. Het onderhoud vertoont in de verschillende jaren fluctuaties. Wij werken vanuit het idee van een ideaalcomplex waarbij we in het programma middelen reserveren. De meerjaren-onderhoudsplanung wordt jaarlijks geactualiseerd. Het planmatig-, periodiek-, wettelijk- en het storingsonderhoud is uitbesteed aan HEYDAY Facility Management op basis van een geactualiseerde meerjarenonderhoudsplanung, waarin het onderhoud van het gemeentelijk vastgoed voor de komende jaren is vastgelegd. In 2024 is 8,8 miljoen euro uitgegeven aan het onderhoud gebouwen en € 623.000 voor buitensport, zwembad West en sportvloeren. Daarnaast hebben wij eenmalig € 400.000 onttrokken ten gunste van de saldireserve (taakstellende bezuiniging).

Diverse wettelijke aanpassingen aan gebouwen

Wij hadden voor 2024 net voldoende middelen om onze gebouwen te onderhouden en daarmee op een gemiddeld conditieniveau 3 van de van de NEN 2767 (Nederlands Normalisatie-instituut) voor gebouwen te houden. Dat wil zeggen op een 'sober- en doelmatig niveau', zodat de gebruiker in het pand kan blijven doen waar het voor bedoeld is. Door een tegenvaller gedurende het jaar is een klein deel van het eerder geplande onderhoud verschoven naar 2025. Dit zodat het beschikbare budget voor 2024 niet overschreden zou worden. Wij verwachten voor 2025 weer net voldoende middelen te hebben om het noodzakelijke onderhoud uit te voeren.

Investerings in duurzaamheid, asbest en cultuurhistorie

In 2024 is wederom geïnvesteerd in initiatieven op het gebied van duurzaamheid, klimaat en de uitvoering van de asbestbeheerplannen. Wij hebben, voor zover de netcongestie dat toe heeft gelaten, tot nu toe alle natuurlijke momenten aan kunnen grijpen voor verduurzaming. Daar was ook voldoende budget voor. We blijven dit samen met onze onderhoudspartij monitoren, zodat wij dit kunnen voortzetten en er in gezamenlijkheid alles aan doen om onze (meerjaren) doelstelling te behalen. Door het uitvoeren van de duurzaamheids- en klimaatvoorzieningen, met name het aanbrengen van LED verlichting en diverse isolatie, zijn de gebouwen duurzamer geworden en neemt het gasverbruik af. Tevens is daarmee invulling gegeven aan de wettelijke eisen ten opzichte van energie-labels enerzijds en duurzaamheidsambities van de gemeente anderzijds.

Onderwijshuisvesting

Doel

We hebben voor kinderen en jongeren duurzame, moderne en toegankelijke onderwijsgebouwen.

Beleidskader

Doordecentralisatie (DDC) onderwijshuisvesting

In 2008 is de zorg voor onderwijshuisvesting van het primaire en voortgezet onderwijs met alle bijbehorende middelen en verantwoordelijkheden, onder voorwaarden, voor onbepaalde tijd overgedragen van de gemeente aan de schoolbesturen (doorcentralisatie onderwijshuisvesting).

Herijking

Bij de evaluatie van de doordecentralisatie in 2015 kwamen we met de schoolbesturen overeen een herijking te doen. Medio 2016 is deze herijking bevestigd met de ondertekening van de (nieuwe) overeenkomst, genaamd de geconsolideerde DDC-overeenkomst, door alle betrokken schoolbesturen. Eén van de afspraken nl. het streven om 70 % van de schoolgebouwen te vernieuwen en 30% te renoveren, is aangepast. Dit werd 55% nieuwbouw op een andere locatie en 45% renovatie of nieuwbouw op dezelfde locatie in het jaar 2048. Door deze bijstelling zal nieuwbouw van schoolgebouwen meer dan voorheen op de huidige locaties gebeuren.

In 2023 is er een nieuwe evaluatie doordecentralisatie afgerond. Om te voldoen aan het gewenste tempo van renovatie en nieuwbouw zijn meer middelen noodzakelijk. Dit is een landelijk issue waarvoor in 2023 veel aandacht bij het Rijk is gevraagd. Ook in het coalitieakkoord is volop ingezet op deze landelijke lobby om extra middelen te verkrijgen. Vooralsnog blijven aanvullende middelen uit vanuit het Rijk. De evaluatie heeft er wel toe geleid dat we samen met de Nijmeegse schoolbesturen aanvullende afspraken hebben gemaakt in een addendum op de bestaande doordecentralisatieovereenkomst én nieuwe convenant prestatieafspraken hebben gemaakt. Hiermee is het kader voor spreiding van het primair onderwijs verruimd en het ambitieniveau op nieuwbouw/renovatie verlaagd. Daarmee is de doordecentralisatie onderwijshuisvesting voor de komende vijf jaar weer toekomstbestendig.

Realisatie van afspraken met schoolbesturen

Tot en met 2024 is het volgende gerealiseerd:

- nieuwbouw op een andere locatie: 25,3%;
- renovatie of nieuwbouw op een bestaande locatie: 43,2%.

Totaal is dat 68,5%. Daarmee liggen we ruim op koers met het ambitieniveau van de geconsolideerde doordecentralisatie-overeenkomst om binnen 40 jaar alle doorgedecentraliseerde scholen te vernieuwen.

Doordat de financiële middelen vanuit het Rijk achterblijven is de verwachting dat de vernieuwing zal vertragen.

Ons streven met doordecentralisatie

In de bestaande stad zijn vrijwel alle onderwijsvoorzieningen doorgedecentraliseerd. In 2024 ontvingen 92,1% van de leerlingen onderwijs in doorgedecentraliseerde schoolgebouwen. Het streven is dat dit geldt voor alle leerlingen. Het percentage ligt in 2024 iets lager dan voorgaande jaren. De onderliggende reden daarvoor is met name de groei van het aantal leerlingen in 2024 bij basisschool Hidayat, Aloysius en de leerlingen van Pontem 2. Dit zijn niet-doorgedecentraliseerde scholen.

Niet-doorgedecentraliseerd

Drie schoolbesturen in de bestaande stad, te weten de Stichting Simonscholen, Aloysius (voorheen Kristallis) en de Stichting Speciaal Onderwijs Tarcisiusschool, zijn niet doorgedecentraliseerd. We zijn met deze drie besturen in gesprek over een toekomstbestendig scenario van de schoolgebouwen en de mogelijkheid om alsnog door te decentraliseren.

De basisscholen Het Kleurrijk en Petrus Canisius zijn deels doorgedecentraliseerd. Het schoolbestuur huurt ruimte voor deze scholen in wijkcentrum 't Hert in Willemskwartier en het Citycomplex aan het St. Stevenskerkhof.

In Nijmegen-Noord zijn De Oversteek en Het Talent niet doorgedecentraliseerd.

De nieuwe school in Hof van Holland, genaamd Noorderstroom, wordt niet doorgedecentraliseerd vanwege het risico op schommelingen in leerlingaantallen. De doordecentralisatievergoeding is nl. gebaseerd op het aantal leerlingen. Bij grote schommelingen in leerlingenaantallen is de financiering van de school te onzeker.

Financiële consequenties en vertaling in de begroting

Het totale begrotingsbudget voor onderwijshuisvesting bedroeg in 2024 per saldo 19,1 miljoen euro. Daarvan is 19,2 miljoen euro gerealiseerd. Het nadeel van 0,1 miljoen euro wordt voornamelijk verklaard door het ISK-onderwijs aan Oekraïners. Voor deze kosten waren geen middelen beschikbaar/geraamd.

Grondbeleid

Visie

Onze ambities en doelen staan in de Omgevingsvisie

Onze ambities zijn, onder andere, een aantrekkelijke stad te zijn en te blijven om te wonen, met goede werklocaties, openbare ruimtes en voorzieningen. Ook dat we een stad zijn met een gevarieerd woningaanbod dat aansluit bij de vraag van alle nieuwe en bestaande bewoners. Deze ambities en de bijbehorende doelen zijn verwerkt in de op 28 oktober 2020 vastgestelde [Omgevingsvisie](#). Begin 2025 wordt de geactualiseerde omgevingsvisie (met de gebiedsuitwerkingen per stadsdeel) ter inzage gelegd. Iedereen kan de plannen dan bekijken en erop reageren. De gemeenteraad besluit hier naar verwachting nog voor de zomer van 2025 over.

In de Omgevingsvisie staan onze bestuurlijke opgaven centraal

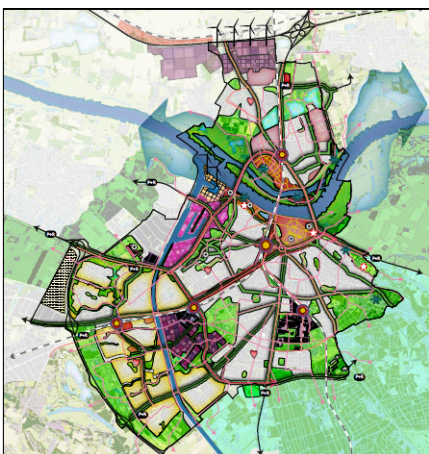
In deze visie zijn de bestuurlijke opgaven als vertrekpunt gehanteerd. Het gaat om de volgende opgaven: de economische veerkrachtige stad, de sociale en gezonde stad, de aantrekkelijke stad en de duurzame stad. De Omgevingsvisie is de ruimtelijke weerslag van de ambities die we hebben voor Nijmegen. Ruimte is echter een schaars goed. We moeten kiezen welke combinatie van ambities we waar willen maken en op welke plekken.

Nijmegen blijft een compacte en leefbare stad

In de Omgevingsvisie staan uitgangspunten voor het gebruik van de ruimte in Nijmegen. Deze visie geeft daarmee de komende jaren richting aan de ontwikkeling van onze stad. Waar kunnen bijvoorbeeld de benodigde 13.000 extra woningen komen? Hoe bieden we ruimte aan de groei van de werkgelegenheid met 10.000 banen tot aan 2030. De Omgevingsvisie stelt dat Nijmegen een compacte en leefbare stad moet blijven, zodat mensen zich gemakkelijk lopend, fietsend of met het openbaar vervoer kunnen verplaatsen. Het groene omliggende landschap blijft intact en ondanks de verwachte groei willen we dat Nijmegen een aangename stad blijft.

De extra woningen en werkplekken komen vooral in de focusgebieden

De extra woningen en werkplekken komen vooral in de zogeheten focusgebieden: Waalsprong, Waalfront, Centrum/Stationsdistrict en Kanaalzone/Winkelsteeg en in de sectoren Health & High Tech. Door de ruimte in de bestaande stad te benutten voor de verwachte groei van het aantal inwoners, werknemers en bedrijven kan Nijmegen die compacte stad blijven. Door slimme combinaties van woningen, werkplekken en andere functies blijft de stad aantrekkelijk om in te wonen, te werken en te verblijven. De ambities, de gehele gebiedsuitwerking en de uitwerking per stadsdeel

Figuur: Omgevingsvisiekaart

Uitvoering grondbeleid

Grondbeleid is bedoeld om ruimtelijke opgaven mogelijk te maken en is ondersteunend aan deze ruimtelijke opgaven, maar, veel belangrijker nog, om bepaalde (maatschappelijke) doelen in een gebied te verwezenlijken of te versterken. De (maatschappelijke) opgaven binnen de gemeente zijn talrijk en concurreren 'buiten' met elkaar om de schaarse ruimte. De aard en diversiteit van deze opgaven en de samenhang tussen de opgaven leidt ertoe dat we steeds meer tot een integrale afweging moeten komen op welke wijze we de ruimte verdelen en inrichten. Met de komst van de Omgevingswet wordt ruimte geboden om vanuit het kader van de Omgevingsvisie, op locatie- en gebiedsniveau tot integrale keuzes en oplossingen te komen, samen met de samenleving. Hiervoor worden in een vroeg stadium de vele ruimtelijke belangen afgewogen en keuzes op hoofdlijnen gemaakt en vastgelegd in de Omgevingsvisie. Door de opgaven centraal te stellen en de belangen af te wegen kan tot een integrale ruimtelijke ontwikkeling worden gekomen met de meeste toegevoegde maatschappelijke waarde. Grondbeleid is vervolgens een belangrijk middel om een voorgestane ruimtelijke ontwikkeling te verwezenlijken.

Dit betekent dat de gemeente elke locatie- en gebiedsontwikkeling afzonderlijk weegt voor het te voeren grondbeleid. De maatschappelijke opgaven en de belangenafweging op locatie- en gebiedsniveau geven richting aan het te voeren grondbeleid. Door te werken met een afwegingskader wordt op een uniforme wijze op basis van de opgaven en de locatie specifieke omstandigheden het grondbeleid bepaald. De gemeente kiest voor "opgavegericht grondbeleid". De gemeente zal per situatie afwegen welke grondbeleidsvorm wenselijk is. Dit betekent dat de rol van de gemeente per opgave of samenstel van opgaven en per locatie kan verschillen: actief, faciliteren of samenwerken. De uiteindelijke grondbeleidskeuze voor een specifieke locatie is het resultaat van een afwegingsproces waarbij de bouwstenen impact, regie en effectiviteit leidend zijn. Welke grondbeleidsvorm en daaruit voortvloeiende ontwikkelstrategie voor een specifieke locatie voor de gemeente van toepassing is, moet de uitkomst zijn van een zorgvuldig afwegingsproces. De gemeente hanteert hierbij een afwegingskader dat is opgebouwd uit drie bouwstenen: **impact, regie en effectiviteit**. Dit afwegingskader wordt de komende periode verder uitgewerkt.

De manier waarop we ons grondbeleid uitvoeren, is uitgebreid omschreven in de Nota Grondbeleid 2024 die in juni 2024 door de gemeenteraad is vastgesteld. In deze nota gaan we niet alleen uit van faciliterend grondbeleid, waarbij we gebruik maken van 'publieke' instrumenten, maar kiezen we nadrukkelijk ook voor een actieve, ontwikkelende en daarmee risicodragende rol van de gemeente. Dit kan zelfstandig of via samenwerking met marktpartijen en deelnemingen in publiek-private samenwerkingen (PPS) zoals Waalfront, of via een gemeenschappelijke regeling met andere overheden. In de actieve rol verwerven we gronden, ontwikkelen we plannen, maken we terreinen bouwrijp en verkopen deze. Door het Didamarrest van de Hoge Raad zijn de regels over de verkoopmethoden van gemeentelijk vastgoed en gronden iets aangepast. Ook zijn de teksten aangepast aan de nieuwe Omgevingswet.

Projecten worden door de afdeling Stadsontwikkeling voorbereid, uitgevoerd en financieel afgewikkeld. De planexploitaties van deze projecten, die altijd een doorlooptijd van meerdere jaren kennen, leggen we als document ter vaststelling aan uw raad voor. Bij veel van deze projecten speelt grondbeleid een belangrijke rol. Tussentijdse grotere afwijkingen in de planexploitaties worden gemeld bij de stadsbegroting. Dan rapporteren we ook over de ontwikkeling van de risico's bij de planexploitaties en het benodigde weerstandsvermogen. Het Meerjarenperspectief Grondexploitaties(MPG) bieden we aan het begin van het kalenderjaar ter vaststelling aan de raad aan. Volgens planning wordt het MPG door de raad vastgesteld vóór de stadsrekening. Voor een aantal complexe gebiedsontwikkelingen: Waalsprong, Waalfront, Winkelsteeg Kanaalzone en Stationsdistrict, wordt ter informatie een tussenrapportage aan de gemeenteraad aangeboden. Dit gebeurt één keer per jaar, gelijktijdig met de 1e voortgangsmonitor/koersdocument. De afweging van mogelijk verwachte, grotere afwijkingen in het kader van de begroting vindt dan plaats. Daarbij rapporteren we ook over de ontwikkeling van de risico's in het taakveld planexploitaties binnen het programma Stedelijke ontwikkeling en Wonen en het voor dit taakveld benodigde weerstandsvermogen. Bovenliggend doel is om uw raad beter in staat te stellen om actief te kunnen sturen op de grote gebiedsontwikkelingen.

Instrumenten grondbeleid

Om ervoor te zorgen dat we onze ambities en de bijbehorende doelen kunnen realiseren, is de inzet van het instrumentarium van het grondbeleid noodzakelijk. Op deze manier verbeteren we de ruimtelijke kwaliteit van onze stad door nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen te ondersteunen dan wel zelf te initiëren en te (laten) realiseren. Inzet van het grondbeleid kan inhouden dat we de, voor de gewenste ontwikkelingen, nieuwe bestemmingsplannen gaan opstellen, dan wel dat we besluiten dat we, voor de gewenste ontwikkelingen, gronden moeten gaan aankopen en gaan uitgeven. In enkele gevallen houdt het ook in dat we een samenwerking aangaan met andere partijen zoals we gedaan hebben bij de gebiedsontwikkeling Waalfront. De uiteindelijke grondbeleidskeuze voor een specifieke locatie is de uitkomst van een afwegingsproces waarbij de bouwstenen impact, regie en effectiviteit leidend zijn.

Grondbeleid initieert en ondersteunt (ruimtelijke) ontwikkelingen die maatschappelijk en bestuurlijk gewenst zijn. Aan- en verkoop van grond en/of grond met opstallen is geen doel op zich maar een instrument om doelstellingen in andere beleidsvelden (ruimtelijk, economisch, volkshuisvestelijk, duurzaamheid en/of sociaal) tijdig te realiseren.

Ontwikkelingen

Ondanks de macro-economische ontwikkelingen (oorlog in Oekraïne, stijgende rente, etc.) groeit de wereldwijde economie nog steeds. De inflatie is in 2024 gedaald naar 3,2% in het eurogebied. Aanzienlijk lager dan de twee voorgaande jaren. De Europese Centrale Bank (ECB) heeft in 2024 4 maal de depositorente verlaagd. Begin februari 2025 is deze rente nogmaals met 0,25% verlaagd. Deze bedraagt nu 2,75%, dat is rond het niveau van begin 2023. In 2022 was de verwachting dat de prijzen van woningen in 2023 zouden dalen. De prijsdaling heeft zich na 2023 niet doorgezet. Van een prijsdaling is in 2024 geen sprake meer geweest. Ook de verwachtingen voor 2025 en verder laten geen prijsdalingen meer zien.

We herijken de parameters voor de planexploitaties op basis van recente onderzoeken

Door een extern bureau is een analyse gemaakt van de huidige economische situatie. Deze analyse beschrijft wat de verwachtingen zijn voor de komende periode, zowel voor de economie als voor de grond- en vastgoedmarkt. Op basis hiervan worden de rekenparameters voor de planexploitaties herijkt. De nieuwe parameters zijn gebaseerd op een verkenning van de economische ontwikkelingen. Belangrijke bronnen zijn het Centraal PlanBureau (CPB), De Nederlandse Bank (DNB), Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en het Kadaster, Rabobank en andere specifieke markt-gerelateerde bronnen. De voorgestelde parameters zijn opgesteld met de kennis van vandaag en zijn een zo goed mogelijke inschatting.

Actuele prognose

In het verloopoverzicht is een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie opgenomen. In het verloopoverzicht staan tevens de winstnemingen opgenomen.

In het onderdeel “Grondslagen” zijn de grondslagen voor waardering en resultaatneming opgenomen. Hier leest u hoe we omgaan met de verwachte winsten en verliezen en de schattingsonzekerheid.

Risico's

De risico's die samenhangen met de planexploitaties worden afgedekt in de saldireserve. De beleidsuitgangspunten omtrent de reserves in relatie tot de risico's worden uiteengezet in de paragraaf Weerstandsvermogen.

Verloopoverzicht grondexploitaties

Grondexploitaties	Boekwaarde 31-12-2023	Investerings 2024	Opbrengsten 2024	Resultaatname 2024	Boekwaarde 31-12-2024
Stedelijke ontwikkelingsprojecten	0	254			254
Bedrijvigheidsprojecten	-87	823	-3	189	922
Woningbouwprojecten	8.082	430	-12		8.500
Herstructurering	444	-444			0
Stadscentrum	7.442	3.139	-844		9.737
Waalsprong	164.325	26.240	-13.315		177.250
Winkelsteeg	22.547	23.673	-571		45.648
Maatschappelijk Vastgoed	34.370	2.350	-6.912		29.808
Koers West	35.085	1.135	-11.978		24.242
Faciliterend	0				0
Projecten in ontwikkeling (pio's)	1.651	1.995	-1.435		2.211
MVA		492			492
Af: Voorzieningen	-75.667				-72.188
Totaal	198.192	60.087	-35.070	189	226.876
Nog te realiseren lasten	501.640				371.032
Nog te realiseren baten	-586.945				-567.624
Nog te realiseren opbrengsten, niet in grexen opgenomen	-31.897				-20.512
Nog te realiseren rente voorziening	-39.330				-9.772
Totaal	41.660	60.087	-35.070	189	0

Grondexploitaties	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024	Voorziening	Nog te realiseren rente voorziening	Voordelig eindresultaat
Theeschenkerij Goffert	0	254	0	0	0
Stedelijke ontwikkelingsprojecten	0	254	0	0	0
Microweg, Campusontwikkeling Synton	-246	0		0	0
Van Rosenburgweg (Hippe Kip)	160	923	811	16	0
Bedrijvigheidsprojecten	-86	923	811	16	0
Vossenlaan 43	3.919	4.051	703	14	0
Kinderdorp Neerbosch	3.621	3.834	317	26	0
Dorpstraat 92-118	541	614	713	14	0
Woningbouwprojecten	8.081	8.499	1.733	54	0
Dukenburg Herstructurering	444	0	0	0	0
Herstructurering	444	0	0	0	0
Nwe marktstraat	467	495		0	0
Stationsgebied	6.881	9.090	14.543	1.836	0
Jan Berendsstraat 47-67	94	152	142	3	0
Stadscentrum	7.442	9.737	14.685	1.839	0
Waalsprong	164.325	177.250	29.844	5.822	0
Winkelsteeg	22.547	45.648	1.390	595	0
Prof. Bellefroidstraat	504	380	140	3	0
Onderwijshuisvesting	33.866	29.427	19.972	1.222	0
Maatschappelijk Vastgoed	34.370	29.807	20.112	1.225	0
Mercuriuspark/Nymakwartier	7.190	6.434	3.613	221	0
Waalfront	27.894	17.807	0	0	0
Koers West	35.084	24.241	3.613	221	0
PIO's	1.652	2.213	0	0	0
nagekomen kosten/afrondding		492		0	0
AF: Voorzieningen			0	0	0
Totaal	273.859	299.064	72.188	9.772	0

Verliesgevende voorziening tekort op contante waarde						
Omschrijving	Per 1-1-2024	Contante waarde 2%	Toevoeging/ vrijval	Per 31-12-2024	Jaar van afsluiten	Eindwaarde
Waalsprong	24.772	495	4.577	29.844	2033	35.666
Nyma Mercuriuspark	3.565	71	-24	3.612	2027	3.834
Onderwijshuisvesting	19.920	399	-347	19.972	2027	21.194
Prof.Bellefroidstraat GGD	187	4	-50	141	2025	143
Dukenburg	558	11	-569	0	2024	0
Vossenlaan 44	536	10	157	703	2025	717
Kinderdorp Neerbosch	17	0	300	317	2028	344
Stationsgebied*	12.876	258	1.409	14.543	2030	16.377
Winkelsteeg	12.472	249	-11.331	1.390	2042	1.985
Van Rosenburgweg	0	0	811	811	2025	828
Grondexploitatie dr. J Berendsstraat	83	2	57	142	2025	85
Dorpsstraat 92-118	680	14	19	713	2025	708
Totaal	75.666	1.513	-4.991	72.188		

* De gebiedsontwikkeling Stationsdistrict is een gemengd project met zowel grondexploitatie als facilitaire projecten. Voor het inzicht en de transparantie kiezen we ervoor om het totale verwachte verlies op deze plek te presenteren.

Bedragen x 1 miljoen euro	Contante waarde	Eindwaarde
Grondexploitatie-projecten	12.837	14.456
Facilitaire projecten	1.706	1.921
Totaal	14.543	16.377

Weerstandsvermogen & risicobeheersing

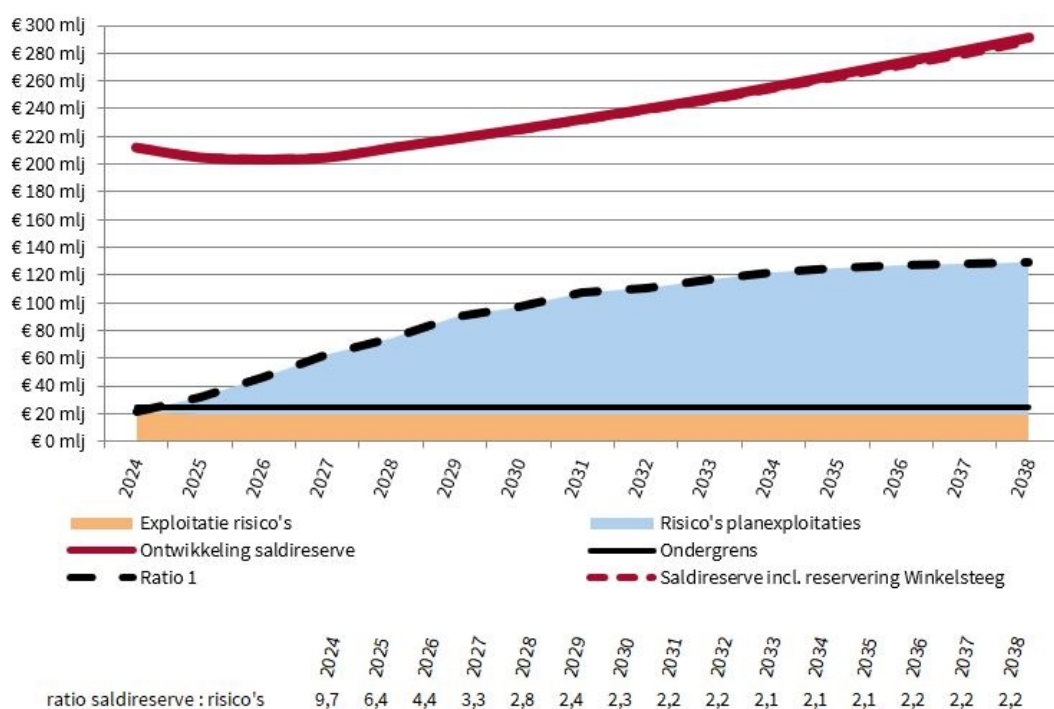
Inleiding

Het weerstandsvermogen maakt het mogelijk incidentele financiële tegenvallers op te vangen zonder direct ingrepen in de begroting te hoeven doen. Bij structurele financiële tegenvallers moet het weerstandsvermogen het mogelijk maken om de eerste klap op te vangen zodat we de tijd krijgen om een zorgvuldige afweging te maken hoe we de financiële gevolgen een plek kunnen geven.

Het gewenste niveau van het weerstandsvermogen is een vrije weerstandscapaciteit die gelijk is aan het risicoprofiel. Dus de gewenste verhouding tussen beschikbare vrije weerstandscapaciteit en risicoprofiel = 1. Bij deze verhouding betrekken we het element tijd.

Voor de weerstandscapaciteit hanteren we een absolute ondergrens van 25 miljoen euro. Wanneer onze weerstandscapaciteit onder dit niveau komt, krijgt herstel hiervan grote prioriteit. Wanneer de vrije weerstandscapaciteit boven het risicoprofiel uitkomt, kan uw raad beslissen om deze middelen in te zetten. In Nijmegen beschouwen we de saldireserve als het weerstandsvermogen.

We brengen de ontwikkeling van de saldireserve en de risico's in beeld in één grafiek. Deze grafiek is hieronder opgenomen. In de delen hierna wordt ingegaan op de ontwikkeling van de risico's en saldireserve.

Door het rekeningresultaat 2024 ligt de verwachte ontwikkeling van de saldireserve hoger. Hierdoor is de laagste stand van de ratio saldireserve : risico's 2.1

Risico's

Wereldproblemen raken ook Nijmegen

Wat er in de wereld gebeurt, raakt ons ook. De oorlog in Oekraïne duurt nog voort, dus hebben we in 2024, net als het jaar ervoor, Oekraïners opgevangen. Oekraïense kinderen in de basisschoolleeftijd kunnen deelnemen aan het reguliere onderwijs en voor middelbare scholieren is er nieuwkomersonderwijs. Voor andere vluchtelingen hebben we op verzoek van de Rijksoverheid opnieuw een tijdelijke crisisnoodopvanglocatie beschikbaar gesteld in Waalsprong.

Planexploitatie risico's

Ook bij de planexploitaties zorgen de oorlog in Oekraïne, krapte op de arbeidsmarkt, stijgende prijzen en rente voor onzekerheid. Hoe de economie en vastgoedmarkt zich de komende periode gaan ontwikkelen, blijft grillig. De parameters waarmee we de planexploitaties doorrekenen, zijn opgesteld met de kennis van vandaag en zijn een zo goed mogelijke inschatting. Deze parameters zijn gebruikt bij het opstellen van het MPG 2025 en inmiddels is de impact van de bijstelling van de parameters verwerkt in de Stadsrekening 2024.

Waal sprong

Op de grondexploitatie Waalsprong is voor het MPG 2025 een Monte Carlo-analyse uitgevoerd. Het resultaat van de Monte Carlo-analyse geeft weer wat de mogelijke financiële resultaten zijn van de grondexploitatie en geeft daarmee inzicht in het risicoprofiel van deze grondexploitatie. Het risicobeleid van gemeente Nijmegen bepaalt dat het totale risico op basis van een betrouwbaarheidsinterval van 80% financieel moet worden afgedekt. Het af te dekken risicoprofiel bedraagt daarmee netto contant 21,9 miljoen euro. In de begroting 2025-2028 werd rekening gehouden met een risicoprofiel van 26,7 miljoen euro op eindwaarde. Dit betekent een verbetering van het risicoprofiel.

Winkelsteeg Kanaalzone

De risico's die samenhangen met de planexploitatie Winkelsteeg zijn, middels een Monte Carlo risico analyse, geactualiseerd. Het risicoprofiel voor de planexploitatie Winkelsteeg bedraagt 50,9 miljoen euro (netto contant, 1-1-2025). In de Begroting 2025-2028 werd rekening gehouden met een risicoprofiel van 50,8 miljoen euro op eindwaarde. Dit betekent een minimale verhoging van het risicoprofiel.

Stationsdistrict

Voor de risicoanalyse is, net als bij de planexploitaties Waalsprong en Winkelsteeg Kanaalzone, met ondersteuning van het externe bureau Brinkgroep, een Monte Carlo risico analyse opgesteld.

Het risicoprofiel voor de planexploitatie bedraagt 18,8 miljoen euro op eindwaarde. In de begroting 2025-2028 werd rekening gehouden met een risicoprofiel van 30,1 miljoen euro op eindwaarde. Dit betekent een sterke verbetering van het risicoprofiel. Dit wordt vooral verklaard doordat we binnen de gebiedsexploitatie geanticipeerd hebben op eerder gedefinieerde risico's.

Project, bedragen * € 1.000	Stadsrekening 2024	Begroting 2025
Waal sprong	21.900	26.700
Waal front	2.900	4.600
Onderwijs huisvesting	1.700	2.000
Stations omgeving	18.800	30.100
Winkelsteeg/ kanaalzone	50.900	50.800
Nyma Mercurius park	700	900
Overige projecten	1.500	2.700
Subtotaal	98.400	117.800
Dempingsfactor	10%	10%
Totaal	88.560	106.020

Het totale risicoprofiel van het taakveld grondexploitaties is daarmee gedaald ten opzichte van de Stadsbegroting 2025-2028, van 117,8 miljoen naar 98,4 miljoen euro.

Ten opzichte van de Stadsbegroting 2025-2028 zijn de risico's Stationsdistrict en Waalsprong fors afgenomen. Dit komt voornamelijk doordat de verwachtingen ten aanzien van de grondopbrengsten zijn verbeterd en doordat we door de voortgang in de projecten meer grip / zekerheid hebben over de civieltechnische kosten. Ook is een aantal risico's nu verwerkt in de grondexploitaties zelf, waarmee het risicoprofiel afneemt.

Mutaties vinden hun oorzaak in civieltechnische kosten en veragingsrisico's en de huidige onzekere markt en de opbrengst verwachtingen.

Onderstaand leest u een overzicht van de risico's in de tijd. We merken nog op dat we bij het uitzetten in de tijd, overeenkomstig de afspraken bij de kadernota 2016, de dempingsfactor van 10% achterwege laten. Hieronder geven we de risico's voor de jaren 2025 tot en met 2028 in afzonderlijke kolommen weer. De risico's van 2029 tot einde looptijd staan in de laatste kolom. Voor Waalsprong geldt als laatste jaar 2033 en voor Waalfront is het laatste risicobedrag in 2029. Het Stationsdistrict loopt tot 2030. Voor de planexploitatie Winkelsteeg/Kanaalzone is de inschatting dat ze tot 2042 gaan lopen.

Project	totaal risico	2025	2026	2027	2028	latere jaren
Waalsprong	21.900	4.800	5.800	6.500	3.100	1.700
Stationsgebied	18.800	1.900	1.700	4.400	3.100	7.700
Waalfront	2.900	0	700	800	900	500
Winkelsteeg Kanaalzone	50.900	3.400	4.300	3.100	4.000	36.100
Onderwijshuisvesting	1.700	1.200	300	200	0	0
Nyma Mercuriuspark	700	300	0	400	0	0
Overige projecten	1.500	500	500	200	200	100
Totaal	98.400	12.100	13.300	15.600	11.300	46.100

Overzicht van de risico's op de investeringen

Project	jaarrekening 2024	begroting 2025
Valkhofpark	275	275
Kelfkensbos	375	375
De Hulsen	0	0
Stationsgebied	13.400	20.000
Winkelsteeg Kanaalzone	19.000	5.800
Totaal	33.050	26.450

Programmarisico's

Wij hebben de risico-inventarisatie in ons risicomanagementsysteem geactualiseerd. Deze inventarisatie heeft 122 geïdentificeerde risico's opgeleverd die voldoen aan de afgesproken criteria:

- risico's met grote financiële gevolgen
- waarvoor de oorzaken niet door de gemeente kunnen worden beïnvloed of waarvoor de gemeente nog niet in staat is geweest om passende beheersingsmaatregelen te treffen om de kans of het gevolg van het risico terug te dringen.

Risico's die al zijn afgedekt door maatregelen laten we buiten beschouwing. Het deel van financiële risico's dat is afgedekt door verzekeringen laten we ook buiten beschouwing.

Hieronder staat de top 10 met de belangrijkste risico's, met in de eerste kolom een korte omschrijving van het risico en daarnaast het maximale bedrag dat het risico als nadeel in de begroting tot gevolg kan hebben en een inschatting van de kans dat het risico optreedt.

Onder 'kans' schatten we hoe groot de kans is dat het risico zich voordoet. De cijfers in deze twee kolommen kunnen niet zomaar vermenigvuldigd worden. Op basis van de geschatte kans en het financiële risico na toepassen van beheersmaatregelen, voert het risicomanagementsysteem Naris een statistische analyse uit. Op grond daarvan kunnen wij met een redelijke mate van zekerheid beoordelen of ons weerstandsvermogen toereikend is om deze risico's op te kunnen vangen.

Als een risico zich daadwerkelijk voordoet, zullen we eerst de directe effecten in de lopende begroting proberen op te vangen, voordat we een beroep doen op de saldireserve. Bij een zekerheidspercentage van 80% komt uit de Monte Carlo-simulaties, uitgevoerd in het risicomanagementsysteem een risicoprofiel van 19,8 miljoen euro. Hierbij houden we rekening met beheersmaatregelen. Dat is hoger dan aan de inschatting bij de stadsbegroting 2025-2028

Inloed (%)	Risicogebeurtenis	Netto Kans	Netto Financieel Maximum
12,86%	Taakstellende bestedingsruimtes voor ambulante jeugdhulp en ambulante WMO-begeleiding. Er is een risico dat de effecten niet volledig in 2025 worden gerealiseerd.	75%	€ 5.400.000
12,18%	Gemeentefonds. De ruimte onder het plafond van het Btw-compensatiefonds valt lager uit dan wij geraamd hebben.	50%	€ 5.700.000
9,25%	WMO HH, HM, DB en BG. Tekorten door vraagtoename a.g.v. vergrijzing.	50%	€ 3.700.000
8,44%	Jeugdzorg. Nijmeegse vertaling van landelijke maatregelen hervormingsagenda: Vanaf de begroting 2023 zijn maatregelen uit de voorlopige landelijke hervormingsagenda vertaald naar de Nijmeegse jeugdbegroting. De besparingen lopen op van 2,2 miljoen in 2023 naar structureel 5,3 miljoen vanaf 2026. De hervormingsagenda is nog onderwerp van onderhandeling tussen rijk, gemeenten en zorgaanbieders.	50%	€ 5.300.000
7,93%	De openstelling van de Wet langdurige zorg (wlz) per 1 januari 2021 heeft geleid tot een grotere feitelijke uitstroom van de WMO naar de Wlz dan verwacht. Hierdoor strookt de financiële uitname die hieraan was gekoppeld niet meer met de werkelijke uitgaven van VWS. In het bestuurlijk overleg met VWS en de betrokken stakeholders is gesproken over een noodzaak tot het inzetten van financiële maatregelen tenzij er inspanningen worden geleverd om de instroom naar de Wlz af te laten nemen. Om het "gat" tussen de daadwerkelijke uitgaven aan Bescherm Wonen en het macrobudget te dichten kan VWS overgaan tot een tariefswijziging wat de integratie-uitkering Beschermd Wonen zal verlagen.	25%	€ 10.000.000
4,06%	"MGR Rijk van Nijmegen. In de begroting 2025-2028 van de MGR worden diverse risico's benoemd op het gebied van beleid en uitvoering. Omdat de MGR geen weerstandsvermogen aanhoudt, dienen de risico's opgenomen te worden in de begroting en jaarrekening van de deelnemende gemeenten. Het totale bedrag aan risico's van de MGR genoemd in de begroting bedraagt € 5.852.000. Het aandeel van de gemeente Nijmegen hierin bedraagt € 3.230.000. De verdeling van het risicobedrag over de deelnemende gemeenten gebeurt op basis van de verdeelsleutel ""inwoneraantal""."	30%	€ 3.230.000
3,97%	Digitale problemen kunnen ook echte gevolgen hebben. Dit kan gebeuren door dingen zoals: aanvallen met gijzelingssoftware: Waarbij je computerbestanden worden vergrendeld en je moet betalen om ze weer te krijgen. Ongeoorloofde toegang tot gegevens: Zoals wanneer iemand inloggegevens steelt om bij je informatie te komen. Deze problemen kunnen ontstaan door: Kwetsbare software: Als software niet goed wordt onderhouden of updates te laat worden geïnstalleerd. Vertraging bij updates: Als updates niet op tijd beschikbaar zijn. Ook speelt gedrag een rol. Onvoldoende training of het niet volgen van beveiligingsregels kan risico's vergroten. Daarom is het belangrijk om goed getraind te blijven en beveiligingsregels te volgen om deze risico's te beperken.	30%	€ 4.000.000
2,69%	Jeugdzorg. Beperken reikwijdte jeugdwet en regionalisering: Vanaf de begroting 2023 zijn besparingen opgenomen die alleen kunnen worden gerealiseerd na landelijke wetswijzigingen. Deze zijn nog niet in gang gezet.	50%	€ 1.700.000
2,58%	Voor 2025 zijn er een aantal nieuwe aanbestedingen: Jeugdhulp met verblijf, essentiële functies en Jeugdhulp ambulant. Bij een nieuwe aanbesteding laat gemeente Nijmegen een onafhankelijk kostprijs onderzoek uitvoeren.	50%	€ 1.625.000

Gemeentefonds

Een belangrijke inkomstenpost voor de gemeente is de gemeentefondsuitkering vanuit het Rijk. Deze uitkering is gebaseerd op een aantal parameters, zoals bijvoorbeeld de inwoneraantallen en oppervlakte van gemeenten, maar ook op de rijksuitgaven (de "trap op-trap af systematiek") en de ruimte onder het BCF (btw-compensatiefonds).

Ieder jaar blijkt dat de definitieve vaststelling van de gemeentefondsuitkering afwijkt van de verwachting. Deze afwijking kan zowel positief als negatief zijn. Bij ieder Planning en Control (P&C) document herijken we het bedrag van de uitkering en passen we de begroting aan.

Extra middelen voor gemeenten voor jeugdhulp 2025

De Hervormingsagenda Jeugd is op 20 juni 2023 definitief vastgesteld, ondertekend en aangeboden aan de Tweede Kamer en Eerste Kamer. In de meicirculaire 2023 is voor jeugdzorg (landelijk) voor 2025 € 954 miljoen beschikbaar gesteld. Vanaf 2026 zijn de middelen jeugdzorg nog niet toegevoegd aan het gemeentefonds en heeft de gemeente een stelpost opgenomen.

Ruimte onder het BCF-plafond

Het BCF) en het gemeentefonds zijn communicerende vaten. Dat wil zeggen dat het bedrag dat in het BCF overblijft nadat alle aanspraken zijn verrekend, wordt toegevoegd aan het gemeentefonds. Tot 2019 werd dit bedrag opgenomen in de meicirculaire en toegevoegd aan de begrote uitkering gemeentefonds van het rijk. Vanaf 2019 wordt dit bedrag niet meer geraamd, maar alleen nog uitgekeerd op realisatiebasis. In de begroting hebben wij een raming opgenomen voor de ruimte onder het BCF plafond geraamd overeenkomstig het standpunt van de provincie, het ministerie van Binnenlandse zaken en de Vereniging Nederlandse Gemeenten. Het risico bestaat dat die ruimte niet geheel tot uitkering komt, evenals dat wij een risico lopen op afwijkingen tussen realiteit en aannames van de overige parameters.

Vennootschapsbelasting (landelijk verschil van mening tussen de Belastingdienst en de gemeenten)

Met ingang van 2016 zijn gemeenten vennootschapsbelastingplichtig. Wij hebben onderzoek gedaan naar de verplichtingen die hiermee samenhangen. Op de eerste plaats moesten we beoordelen of de gemeente door de 'ondernemerspoort' komt. Daarvoor is bepalend of gemeentelijke activiteiten mogelijkerwijs winst met zich meebrengen. De conclusie is dat de parkeervoorzieningen, de vastgoedtak en de grondexploitaties niet winstgevend zijn. Over reclameactiviteiten heeft de Belastingdienst het standpunt dat daarmee een onderneming wordt gedreven. De gemeente Nijmegen, en ook andere gemeenten, delen dit standpunt niet. Op 30 augustus 2022 kwam de rechtbank Gelderland tot het oordeel dat het door gemeente Nijmegen ingestelde beroep gegrond is. Op 14 december 2022 hebben we bericht gekregen van de rechtbank dat de belastingdienst in hoger beroep gaat tegen deze uitspraak. Op 20 juni 2024 is het hoger beroep behandeld, en zijn we wederom in het gelijkgesteld.

De belastingdienst is in cassatie gegaan bij de Hoge Raad, medio 2025 zal de behandeling plaatsvinden.

Saldireserve

In onderstaande tabel is het verwachte verloop van de saldireserve opgenomen

bedragen * € 1 miljoen		2024	2025	2026	2027	2028	2029
beginstand		180,4	211,9	204,8	203,3	204,7	211,6
Bestemming rekeningresultaat 2024							
Rekeningresultaat		27,7					
Storting in reserve decembercirculaire			-0,7				
Storting in reserve aardgasvrij			-0,7				
Vrijval restant middelen reserve energiecrisis			0,9				
Structurele mutaties							
Structurele toevoegingen saldireserve		4,9	4,9	1,1	2,0	2,7	2,7
Exploitatie KKG		0,0					
Bespaarde rente reserve		3,5	5,0	4,9	4,9	4,9	5,0
Incidentele mutaties							
Planexploitaties (op basis MGP 2025)		-2,0	-1,7	-1,7	-1,7	-1,2	-1,3
Levensduur verlengd onderhoud activeren		2,1	1,7	1,3	0,9	0,5	0,2
Toevoeging jaarsaldi 2021 - 2023	SB 2021	0,1					
Evenwichte verdeling SB 2022 - 2025	SB 2022	-0,9					
Jaarsaldi SB 2023 - 2026; 2023,2024 en 2025	SB 2023	10,4	18,1				
Jaarsaldi SB 2024 - 2027; 2024,2025 en 2026	SB 2024	-7,3	-7,8	-0,8			
Pot goud voor de regenboog	SB 2024	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Overheveling naar reserve afschrijving	2e VM 2023	-1,8					
Parkeergarages Winkelsteeg	BW-01941	2,5					
Stadsbegroting 2025 - 2028, jaarsaldi 2025 - 2027	SB 2025		-14,4	-3,7	-4,5		
PH7 toevoeging vrijval res afsch	2e VM 2024	2,3					
Herdenking 80 jr vrijheid	2e VM 2024		0,2				
Budgetoverhevelingen							
Budgetoverhevelingen stand SB 2025		-20,0	-1,5				
Overhevelingen 2e VM 2024	2e VM 2024	10,0	-7,3	-2,5	-0,1		
Claims en verwachtingen							
Warmtenet 2.0			-1,0				
beschikbaar sociale huur en middeldure huur	coalitieakk.		-1,5				
Claim op voorheen reserve beschermd wonen	BW-01747		-1,2				
Stand ultimo		211,9	204,8	203,3	204,7	211,6	218,2

Kengetallen

In de kadernota Weerstandsvermogen en risicobeheersing benoemen we de in de Stadsrekening en Stadsbegroting op te nemen kengetallen. Om goed inzicht te bieden, clusteren we de financiële kengetallen naar zes (financiële) gebieden. Deze financiële gebieden kennen een nauwe samenhang met de voorgeschreven paragrafen en de algemene financiële toelichting op de begroting c.q. rekening.

Hierna volgen de financiële gebieden en kengetallen. Bij de (financiële) gebieden geven we ook aan in welk onderdeel van begroting en jaarverslag we dieper ingaan op het onderwerp. Bij de waardering van de kengetallen hebben wij ons over het algemeen gebaseerd op de beoordelingsmatrix van de provincie en bij het weerstandsvermogen hebben we de Nijmeegse 1-op-1 norm aangehouden. Bij een eventuele visualisering hanteren we de kleuren groen (voor goed), oranje (voor neutraal) en rood (voor risicovol).

In de oorspronkelijke gedachte van de vernieuwing van de BBV normeren de Raad en het College intern de kengetallen.

Structurele exploitatieruimte

	rekening 2023	begroting 2024	rekening 2024	begroting 2028
Meerjarig sluitend				ja
Structurele exploitatieruimte	1,8%	1,3%	3,4%	0,2%
Struc. exploitatieruimte laatste jaar MJB				0,2%

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Op het moment dat tegenover structurele lasten incidentele baten staan, ontstaat er op enig moment een probleem in de begroting. Dit kengetal laat zien of dit het geval is. Wanneer de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten dan is het kengetal groter dan 0. Een kengetal dat kleiner is dan 0 kan duiden op een potentieel probleem.

Het wettelijk voorgeschreven kengetal heeft betrekking op het eerste jaar van de meerjarenbegroting. Het eerste jaar is echter vaak niet erg representatief, het laatste jaar geeft dit inzicht veel beter. Dit is ook de reden dat de provincie een extra kengetal heeft opgenomen waarin het kengetal wordt berekend vanuit de laatste jaarschijf van de meerjarenbegroting: structurele exploitatieruimte laatste jaar in begroting. In 2028 is de structurele exploitatieruimte voordelig.

Weerstandsvermogen

	rekening 2023	begroting 2024	rekening 2024
Weerstandsvermogen versus risicoprofiel	1,8	3,7	6,6

Er zijn geen wettelijk voorgeschreven kengetallen voor risico's en weerstandsvermogen. Achterliggende reden hiervoor is dat gemeenten verschillend met deze begrippen omgaan.

Binnen de gemeente Nijmegen hebben juist het weerstandsvermogen en de risico's een prominente plek in de financiële sturing. Dit is ook de reden dat het kengetal 'weerstandsvermogen versus risicoprofiel' is opgenomen; onder het weerstandsvermogen verstaan wij alleen de saldireserve. De vastgestelde norm is een 1-op-1 verhouding tussen weerstandsvermogen en risicoprofiel. Wanneer de verhouding groter dan 1 wordt, is het kengetal goed. Door het rekeningresultaat 2024 ligt de verwachte ontwikkeling van de saldireserve hoger. Hierdoor is de laagste stand van de ratio saldireserve : risico's 2.1.

Grondexploitaties

	rekening 2023	begroting 2024	rekening 2024
Kengetal grondexploitatie BBV	0,18	0,26	0,21

Voor de grondexploitatie is één kengetal voorgeschreven: Kengetal grondexploitaties BBV. Dit kengetal laat zien hoe groot de grondpositie (= boekwaarde van alle gronden) is ten opzichte van de baten in de stadsrekening. Hiermee ontstaat vooral een vergelijkingsgetal met andere gemeenten. Een hoge boekwaarde betekent dat er nog veel gronden bouwrijp gemaakt en verkocht moeten worden. De afgelopen crisis heeft ons geleerd dat daar grote risico's aan verbonden zijn. Wanneer de boekwaarde van de grondexploitaties hoger dan 35% van onze omzet wordt, achten wij dit overeenkomstig de normering van de provincie, risicovol. Een hoge grondpositie is ook een kenmerk van een zich uitbreidende stad en ja onze grondpositie is dan ook hoog; er is nog veel te ontwikkelen en te verkopen. Op korte termijn is dit kengetal moeilijk te verlagen. De toename in de rekening 2024 ten opzichte van 2023 wordt veroorzaakt doordat we wel kosten maken, maar nog geen opbrengsten hebben.

Schulden

	rekening 2023	begroting 2024	rekening 2024
Netto schuldquote	43	70	46
Netto schuldquote exclusief uitgeleend geld	38	69	40
Solvabiliteit	24%	15%	28%

Voor de schuldpositie bestaan drie voorgeschreven kengetallen. Twee daarvan relateren de schulden aan de omvang van de begroting: de netto schuldquote. De derde geeft een verhoudingsgetal tussen het eigen en vreemd vermogen: de solvabiliteit.

De achtergrond van de netto schuldquote is dat de schuld de exploitatie belast met rente. Hoe hoger de schuld, hoe meer rentelasten. Wanneer de rente gaat stijgen, drukken de rentelasten zwaarder op de exploitatie. Als signaalwaarde voor de netto schuldquote wordt voor overheden in het algemeen 130% aangehouden. Komt de schuld daarboven dan is de kans reëel dat bij rentestijging de betreffende overheid in een schuldenspiraal terecht komt: er moet geleend worden om de rentelasten te kunnen betalen.

Voor een goede interpretatie van deze kengetallen is het nodig om te weten waarvoor geleend is. Het voorgeschreven kengetal netto schuldquote gecorrigeerd met verstrekte leningen doet dit door rekening te houden met leningen die verstrekt zijn aan derden.

Het derde kengetal voor de schuldpositie is de solvabiliteit. Dit getal geeft de verhouding tussen het eigen en vreemd vermogen aan.

Lokale lasten

	rekening 2023	begroting 2024	rekening 2024
Lokale lasten (inwoners)	107	125	118
OZB tarief bedrijven	190	205	179
Huurders	9	9	7

Voor de lokale lasten is er één kengetal voorgeschreven: 'Lokale lasten inwoners'. Het betreft hier de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing die een eigenaar/gebruiker van een woning in Nijmegen gemiddeld betaalt ten opzichte van het landelijk gemiddelde van het voorgaande jaar.

De financiële achtergrond van dit kengetal is dat wanneer er laag wordt gescoord ten opzichte van het gemiddelde er ruimte is om de lokale lasten te verhogen: er is ruimte in de lokale lasten om eventuele financieel 'onheil' op te vangen.

Met ingang van 2022 heeft COELO een wijziging doorgevoerd. In voorgaande jaren was alleen de gemiddelde WOZ-waarde van alle woningen bekend, dus koop- en huurwoningen samen. Daarom werd tot en met 2021 ook deze waarde door COELO gehanteerd. Met ingang van 2022 publiceert het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) de woningwaarden ook uitgesplitst naar huur- en koopsector. Omdat de OZB alleen wordt betaald door huishoudens met een koopwoning, gaat COELO met ingang van 2022 uit van de gemiddelde WOZ-waarde van een koopwoning in plaats van de gemiddelde WOZ-waarde van koop- en huurwoningen samen. Om een volledig beeld van de lokale lastendruk te schetsen zijn er twee andere kengetallen opgenomen: een kengetal OZB-tarief bedrijven en de 'lokale lasten huurders'. Het kengetal OZB-tarief bedrijven geeft de hoogte van het gecombineerde OZB-tarief aan, dit is de optelling van het eigenaren- en gebruikersdeel, ten opzichte van het gemiddelde in Nederland van vorig jaar. Het kengetal 'lokale lasten huurders' geeft aan hoeveel een inwoner/huurder in Nijmegen betaalt ten opzichte van het gemiddelde van vorig jaar in Nederland.

Vanuit het belastingbeleid zijn deze uitkomsten herkenbaar.

Onderhoudsbudgetten

	rekening 2023	begroting 2024	rekening 2024
Toereikendheid onderhoudsbudgetten	V	V	V

Het niet op orde zijn van het onderhoud, kan leiden tot achterstallig onderhoud. Achterstallig onderhoud is een situatie waarbij extra schade is ontstaan vanwege onvoldoende onderhoud en er in enig jaar een fors beroep moet worden gedaan op financiële middelen om de schade te herstellen. Het kengetal toereikende onderhoudsbudgetten geeft aan in hoeverre de begrote middelen voor onderhoud toereikend zijn voor het regulier onderhoud en daarmee achterstallig onderhoud kan worden voorkomen. Het kengetal is voldoende wanneer in de paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen geen sprake is van achterstallige onderhoud.

Financiering

Hoeveel lenen we waarvoor?

Beleid

In de Stadsbegroting hebben we de belangrijkste doelen van ons financieringsbeleid als volgt geformuleerd:

- voorzien in de financieringsbehoefte van de gemeente Nijmegen op korte en lange termijn;
- vanuit onze publieke taak, waar nodig, instellingen helpen bij hun financiering;
- risico's beheersen en beperken bij het aangaan of het verstrekken van een lening;
- leningen aantrekken tegen zo laag mogelijke (rente)kosten;
- voldoen aan wet- en regelgeving.

Wij geven hieraan concreet invulling door:

- voor de langere termijn leningen af te sluiten met een looptijd van 1 tot 20 jaar. Het overgrote deel sluiten we af bij of via de BNG. En daarnaast bij andere overheden, pensioenfondsen of verzekeraars.
- te variëren met looptijden van leningen om risico's te beperken. Het is immers niet wenselijk dat er veel leningen (of renteherzieningen van leningen) tegelijkertijd aflopen; dan loop je immers een hoger renterisico.
- voor onze kortlopende financieringsbehoefte goedkope (= lage rente) leningen aan te trekken met een korte looptijd. Passend binnen de regels voor de kasgeldlimiet.
- bij het verstrekken van een lening of garantie zoveel mogelijk zekerheden te stellen. We maken daarbij een afweging tussen financieel risico en maatschappelijk belang.
- voor leningen die we verstrekken zelf geld te lenen met dezelfde omvang en looptijd. We doen dit in ieder geval voor leningen van meer dan 5 miljoen euro.
- geen risicovolle producten af te sluiten.

In de volgende paragrafen lichten we toe hoe we dit in 2024 vorm en inhoud hebben gegeven.

Hoeveel lenen we waarvoor?

We maken onderscheid tussen langlopende (langer dan een jaar) en kortlopende financieringsbehoefte. Bij de langlopende financieringsbehoefte kijken we dan naar het totaal aan vaste activa en wat we daar aan financieringsmiddelen tegenover hebben staan. Zoals uit onderstaande balans blijkt, hadden we eind 2024 meer langlopende middelen – totaal passiva 637 miljoen euro (2023: 607 miljoen euro) – beschikbaar dan nodig was voor de financiering van onze vaste activa van 585 miljoen euro (2023: 526 miljoen euro). Er was een surplus van 52 miljoen euro (2023: surplus van 81 miljoen euro). Daardoor waren minder kortlopende middelen – zie de post vlottende passiva – nodig om in de behoefte aan geldmiddelen voor de vlottende activa te voorzien. We merken hierbij op dat een groot deel van de vlottende activa bestaat uit grondexploitaties (ultimo 2024 een bedrag van 227 miljoen euro; begin 2024 een bedrag van 198 miljoen euro). In de financiering daarvan kon deels worden voorzien door het surplus op de langlopende financieringsbehoefte.

Bedragen x € 1 miljoen	Financieringsbehoefte		Financieringsmiddelen		
	31 dec '24	31 dec '23	31 dec '24	31 dec '23	
VASTE ACTIVA			VASTE PASSIVA		
Immateriële vaste activa	19	19	Eigen vermogen	271	222
Materiële vaste activa	502	460	Voorzieningen	40	33
Financiële vaste activa	64	47	Langlopende schulden	326	351
TOTAAL VASTE ACTIVA	585	526	TOTAAL VASTE PASSIVA	637	607
VLOTTENDE ACTIVA	395	385	VLOTTENDE PASSIVA	343	304
TOTAAL	980	911		980	911

Voor de langlopende financieringsbehoefte zijn er vanuit de financieringsfunctie twee knoppen waaraan gedraaid kan worden: de knop 'financiële vaste activa' en de knop 'langlopende schulden'. Voor de kortlopende

financieringsbehoefte maken we gebruik van ‘schatkistbankieren’ (vlottende activa) en ‘kasgeldleningen’ (vlottende passiva). We lichten de langlopende en kortlopende financieringsactiviteiten hierna toe.

Wat is er gebeurd in 2024?

Aan de hand van de relevante balansposten, geven we een toelichting op de langlopende en kortlopende financieringsactiviteiten.

Langlopende financieringsactiviteiten

Financiële vaste activa; 64 miljoen euro (2023: 47 miljoen euro)

Deze post bestaat ten eerste uit deelnemingen in verbonden partijen ad 1,6 miljoen euro (2023: 1,6 miljoen euro). Daarnaast is per jaareinde 2024 in totaal 62,4 miljoen euro (2023: 45,4 miljoen euro) uitgeleend:

- 12 miljoen euro (2023: 13,8 miljoen euro) is uitgeleend aan woningcorporaties. Sinds de oprichting van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) in 1983 verstrekken gemeenten steeds minder leningen aan woningcorporaties. In plaats daarvan lenen woningcorporaties bij banken waarbij het waarborgfonds garant staat richting de bank. De gemeente Nijmegen heeft in 2002 de laatste lening verstrekt en in 2045 loopt de laatste lening af.
- 14,8 miljoen euro (2023: 8,7 miljoen euro) is verstrekt aan twee deelnemingen. Aan de DAR: eind 2024 een bedrag van 7,4 miljoen euro (2023: 2,8 miljoen euro). En aan het ontwikkelbedrijf Waalfront 7,4 miljoen euro (2023: 6,7 miljoen euro) opgenomen.
- 35,3 miljoen euro (2023: 23 miljoen euro) overige langlopende leningen. Deze post bestaat grotendeels uit de lening aan het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeente (SVN). Via de SVN verstrekken we startersleningen en duurzaamheidsleningen. Per jaareinde stond een bedrag open van 31,5 miljoen euro (2023: 19,3 miljoen euro).

Langlopende schulden

Eind 2024 bedroeg de langlopende schuld 326 miljoen euro (2023: 351 miljoen euro). Deze schuld bestond uit obligatieleningen voor een bedrag van 70 miljoen euro (2023: 78 miljoen euro), onderhandse leningen bij banken en overige financiële instellingen voor 166 miljoen euro (2023: 208 miljoen euro) en schulden bij openbare lichamen voor 90 miljoen euro (2023: 65 miljoen euro).

De gemeente maakt merendeels gebruik van leningen die pas aan het einde van de looptijd moeten worden afgelost. Als een lening afloopt, moeten we deze meestal – deels- vervangen. Het risico bestaat dat de rente op dat moment hoog is. Om dit risico te beperken, spreiden we meerjarig de momenten waarop leningen aflopen. Zie ook de toelichting verderop onder ‘rente en risico’s’.

Kortlopende financieringsactiviteiten

Vlottende activa

De gemeente Nijmegen heeft voor het verplichte schatkistbankieren een bankrekening bij het rijk. Eind 2024 stond een bedrag uit van 76 miljoen euro (2023: 99 miljoen euro).

Kortlopende schulden

We nemen kasgeldleningen op om een kortstondig tekort op onze financieringsbehoefte op te vangen. Per balansdatum hadden we 85 miljoen euro (2023: 80 miljoen euro) opgenomen. Tijdelijke tekorten vangen we op met kasgeldleningen met een looptijd van enkele weken. Hierbij houden we rekening met de wettelijke kasgeldlimiet, die de omvang van deze leningen maximeert. De limiet is ingesteld om de gevolgen van een snelle rentestijging te beperken. In 2024 is de limiet geen enkel kwartaal overschreden.

Rente & risico's

In ons beleid hebben we opgenomen dat we het renterisico beperken doordat we aflossingen en eventuele renteherzieningen meerjarig spreiden. Zo beperken we het risico van een hogere rente bij het afsluiten van een nieuwe lening. Uit de door het rijk voorgeschreven norm -zie onderstaande voorgeschreven tabel - blijkt dat we maximaal 52 miljoen euro renterisico [3] lopen, terwijl de norm [4] ruimte geeft tot 213 miljoen euro. Deze renterisiconorm is afgeleid van het begrotingstotaal.

bedragen x €1.000	Variabelen Renterisico(norm)	2025	2026	2027	2028
[1]	Renteherzieningen				
[2]	Aflossingen	42.029	52.029	42.029	30.029
[3]	Renterisico [1+2]	42.029	52.029	42.029	30.029
[4]	Renterisiconorm	212.501	212.501	212.501	212.501
[5a]=[4>3]	Ruimte onder renterisiconorm	170.472	160.472	170.472	182.472
Berekening	Begrotingstotaal jaar 2025 tm 2028				
[4a]	Begrotingstotaal	1.062.506			
[4b]	Percentage regeling	20			
[4]=[4a]x[4b]/100	Renterisiconorm	212.501			

1 = renteherzieningen op de vaste schuld

2 = som van bedrag aan herfinanciering

4 = renterisiconorm. Dat is 20% van de totale lasten van de begroting bij aanvang van het jaar. De renterisiconorm heeft (volgens wet) betrekking op het totaal van de begroting van uitsluitend het komende jaar. Lastenniveau Stadsbegroting 2025 (na verwerking amendementen): € 1.062.506.

Rentelasten en toerekening

De volgens het BBV voorgeschreven tabel laat voor 2024 zien waaruit het renteresultaat bestaat op het taakveld Treasury. Dit voordelig resultaat van 1,3 miljoen euro is het verschil tussen de op begrotingsbasis aan de taakvelden toegerekende rente (renteomslag) en de werkelijk toe te rekenen rente aan taakvelden.

Renteschema rentetoerekening rekening 2024		bedragen in € 1.000	
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		6.136
b.	De externe rentebaten	-/-	1.494
	Totaal door te rekenen externe rente		4.642
c.	Rente doorberekend aan de grondexploitatie	-/-	2.188
	Rente projectfinanciering doorberekend aan de taakvelden	-/-	0
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	+	2.454
d1.	Rente over het eigen vermogen		3.527
d2.	Rente over voorzieningen		0
	Saldo door te rekenen overig	+	3.527
e.	De aan taakvelden toe te rekenen rente		5.981
	Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-	7.263
f.	Renteresultaat op taakveld treasury		-1.282

Ad f: dit resultaat staat op het taakveld treasury. Het renteresultaat is kleiner dan 25% (norm volgens BBV) van de aan taakvelden toe te rekenen rente (5,98 miljoen euro). Daarom is dit resultaat niet doorbelast naar de taakvelden.

De externe rentelasten over de korte en lange financiering waren 6,14 miljoen euro. Uitgedrukt in een percentage over de gemiddelde langlopende en kortlopende schuld is dat 1,45%. De rentevergoeding over het eigen vermogen kwam gemiddeld neer op 1,43% (bespaarde rente van 3,53 miljoen euro berekend over het gemiddelde eigenvermogen). Daarmee is voldaan aan de eis volgens het BBV dat de bespaarde rente niet hoger mag zijn dan wat we gemiddeld betaald hebben.

Op begrotingsbasis gingen we uit van een renteomslag van 1,6%. Bij dat percentage van 1,6% is ervan uitgegaan dat er aanzienlijk meer externe financiering nodig was vanwege investeringen. Omdat nieuwe leningen duurder zijn, lag het in de lijn der verwachtingen dat het gemiddelde rentepercentage (de basis voor de renteomslag) ook zou stijgen. Door het achterblijven van investeringen, bleef de noodzaak om extra financiering te regelen ook achter. Dat heeft de ontwikkeling van het gemiddelde rentepercentage ook getemperd. De rente die voorcalculatorisch (1,6%) is doorberekend naar de taakvelden (de renteomslag) is daardoor hoger geweest dan de werkelijke lasten die nu rond een percentage van 1,4% uitkomen. Dit heeft geleid tot een voordelig treasury-resultaat van 1,3 miljoen euro.

Openbaarheidsparagraaf Wet Open Overheid (Woo)

Open en transparant bestuur is een belangrijk principe voor het functioneren van de overheid. De ambitie is om stapsgewijs meer informatie actief openbaar te maken. Deze paragraaf bevat de terugblik op uitvoering van onze beleidsvoornemens inzake de uitvoering van de Wet Open overheid (Woo).

De auditcommissie heeft op de openbaarheidsparagraaf in de jaarrekening 2023 waardevolle opmerkingen gemaakt. Vanzelfsprekend is daar in de voorliggende paragraaf uitvoering aan gegeven.

Actieve openbaarmaking

Terugblik naar de begroting 2024

De implementatie van de Woo, voor wat betreft de actieve openbaarmaking, is in 2024 afgeschaald van opgave naar project. Met het starten van een projectleider eind 2024 kreeg dit project weer een nieuwe impuls.

Op 1 november 2024 is de actieve informatieplicht voor de eerste informatiecategorieën in werking getreden, te weten:

- Wetten en algemeen verbindende voorschriften;
- Overige besluiten van algemene strekking;
- Organisatie en werkwijze;
- Bereikbaarheidsgegevens;
- Vergaderstukken van de Staten-Generaal.

Deze informatie maken we actief openbaar. Via de landelijke Woo index is te zien waar deze informatie, voor wat betreft de gemeente Nijmegen, te raadplegen is.¹

De Woo index is in gebruik genomen. Daarnaast zijn we gestart met de ontwikkeling voor een centrale locatie, een platform, waar de gemeente Nijmegen de documenten actief openbaar kan gaan maken. We sluiten aan bij een bestaand platform dat we reeds in gebruik hebben en werken hiervoor samen met andere gemeenten. Het is de verwachting dat eind Q1 2025 het platform werkend is in Nijmegen. De noodzaak voor dit platform wordt steeds groter omdat het programma Woogle niet goed (meer) blijkt te werken voor de openbaarmaking van grote Woo-dossiers. Waar we eerder vooruitliepen bij de categorie Woo-verzoeken en -besluiten, zien we dat we zijn ingehaald door de techniek die niet goed blijkt te werken.

Voorts hebben wij in 2024 volgens de implementatiestrategie van het Rijk gewerkt aan de openbaarmaking van de informatie categorieën die nog in werking zijn treden. In eerste instantie is gestart met de categorie Convenanten. Omdat deze categorie werd uitgesteld, is de categorie Ontwerpen van wet- en regelgeving met adviesaanvraag alsmede de categorieën Adviezen en Bestuursstukken opgepakt. Op dit moment werkt de Minister aan een ministeriële regeling en staat de reikwijdte van de categorieën nog niet vast. Omdat wij niet kunnen wachten op de ministeriële regeling, maken wij een inschatting van de reikwijdte van deze informatiecategorie en maken hiervan een vertaling naar onze gemeentelijk organisatie. Meer concreet: om welke informatie gaat het, waar bevindt deze informatie zich in de organisatie en hoe kunnen we zo gemakkelijk mogelijk deze informatie openbaar maken. De verwachting is dat deze informatie vanaf eind 2025 actief openbaar moet worden gemaakt.

Concluderend stellen wij vast dat wij op schema lopen met de implementatie van de actieve informatieplicht. In het volgende overzicht staan de informatiecategorieën genummerd weergegeven met erachter de grondslag uit de Woo. De vierde kolom maakt zichtbaar vanaf welke datum de betreffende categorie openbaar moet zijn volgens de Woo. De laatste kolom 'Reeds openbaar' meldt of de informatie al openbaar wordt gemaakt en zo ja, op welke site. Wanneer daar is ingevuld 'deels', dan betekent dat van deze categorie al enkele documenten openbaar zijn gemaakt, maar niet allemaal. Daaraan wordt nog gewerkt. Het gaat hierbij om toekomstige verplichtingen voor de Woo.

¹ Zie: https://organisaties.overheid.nl/woo/33391/Gemeente_Nijmegen.

Overzicht Openbaar maken uit eigen beweging²

Informatie categorie	Art. 3.3	Korte omschrijving	Verplicht per	Reeds openbaar
1 Wet- en regelgeving	1a	Wetten en algemeen verbindende voorschriften.	1-11-2024	Overheid.nl
	1b	Overige besluiten van algemene strekking.	1-11-2024	Overheid.nl
	1c	Ontwerpen van wet- en regelgeving met adviesaanvraag.	Eind 2025	Deels op overheid.nl
2 Organisatie gegevens	1d	Inzicht in de organisatie en werkwijze, waaronder taken en bevoegdheden van de organisatieonderdelen.	1-11-2024	Nijmegen.nl
	1e	Bereikbaarheid van het bestuursorgaan en zijn organisatieonderdelen en de wijze waarop een verzoek om informatie kan worden ingediend.	1-11-2024	Nijmegen.nl
3 Raadsstukken	2a	Bij gemeenteraad ter behandeling ingekomen stukken, tenzij deze gaan over individuele gevallen.	onbekend	Nijmegen.bestuurlijke-informatie.nl
	2c	Vergaderstukken en verslagen van de gemeenteraad en haar commissies.	Eind 2025	Nijmegen.bestuurlijke-informatie.nl
4 Bestuursstukken	2d	Agenda's en besluitenlijsten van vergaderingen van college van burgemeester en wethouders	Eind 2025	Deels op Nijmegen.bestuurlijke-informatie.nl
5 Adviezen van adviescolleges	2e	Adviezen van adviescolleges of -commissies alsmede andere externe partijen over ontwerpen van wet- en regelgeving en over andere onderwerpen uitgezonderd adviezen die betrekking hebben op individuele gevallen.	Eind 2025	Deels, eigen websites van adviescommissies
6 Convenanten	2f	Convenanten, overeenkomsten, verbintenissen en soortgelijke afspraken van een bestuursorgaan met een andere partij.	Onbekend	Deels op Nijmegen.bestuurlijke-informatie.nl
7 Jaarplannen en -verslagen	2g	Jaarplannen en jaarverslagen van bestuursorganen inzake de voorgenomen uitvoering van de taak of de verantwoording van die uitvoering.	Eind 2025	Deels op Nijmegen.nl
8 Woo verzoeken	2i	De inhoud van schriftelijke verzoeken om op grond van de Woo, de beslissing op dat verzoek en de daarbij verstrekte informatie.	Eind 2025	Deels op Wooglee.wooverheid.nl ³
9 Onderzoeken	2j	Op verzoek van een bestuursorgaan ambtelijk of extern opgestelde onderzoeksrapporten die geen onderdeel vormen van de uitvoering van de taak van het bestuursorgaan, die voornamelijk uit feitelijk materiaal bestaan en die betrekking hebben op de wijze van functioneren van de eigen organisatie en de voorbereiding, of de evaluatie van beleid.	Onbekend	Deels (rapporten van de rekenkamer)
10 Beschikkingen	2k	Beschikkingen die invloed kunnen hebben op belangen van derden	Onbekend	Deels op overheid.nl
11 Klachten	2l	Schriftelijke oordelen in klachtprocedures	Onbekend	nee

Passieve openbaarmaking

Terugblik naar de begroting 2024

In 2024 hebben we gewerkt volgens het nieuwe proces dat we volgen voor de behandeling van Woo verzoeken. De

² Bij het vullen van het overzicht is gebruik gemaakt van bijlage 4 van het Bijlagenboek bij de Rekenkamerbrief 'Uitvoering Wob – vooruitblik uitvoering Woo', d.d. 27 september 2022. Het overzicht van de rekenkamer is aangevuld met na afsluiting van het onderzoek openbaar gemaakte informatie.

³ Met uitzondering van de grote Woo dossiers.

ervaringen hiermee zijn positief. De kwaliteit van besluitvorming is verbeterd.⁴ Er is meer grip op het proces door centrale ondersteuning. We gaan vaker in overleg met verzoeker waardoor we beter het verzoek kunnen afbakenen en de verzoeker ook de documenten ontvangt waarnaar hij op zoek is. Ook worden de belangen van derden structureel meegenomen.

Het proces waarbij camerabeelden worden verstrekt aan verzoeker naar aanleiding van een opgelegde verkeersboete is in 2024 aangepast en vereenvoudigd door het aantal processtappen nog verder te verminderen. Hierdoor ontvangen verzoekers sneller de informatie.

Verantwoordingsinformatie passieve informatieplicht

Met ingang van 2023 is aan de hand van een aantal indicatoren informatie verzameld over de Woo verzoeken. Dit levert het volgende beeld op.

Aantal ontvangen Woo verzoeken

Jaartal	Aantal Woo verzoeken	Aantal Woo verzoeken excl. Verzoeken om camerabeelden nav een verkeersovertreding
2022	135	Niet geregistreerd
2023	382	159
2024	912	119

Op grond van artikel 5.5 van de Woo kan men verzoeken om informatie uit het eigen dossier. Deze informatie wordt dan niet aan eenieder openbaar gemaakt, maar uitsluitend verstrekt aan verzoeker. Sinds 2023 houden we bij hoeveel we van dit soort verzoeken ontvangen. Dit aantal is in 2024 aanzienlijk toegenomen. Dat heeft met name te maken met de vele verzoeken om camerabeelden naar aanleiding van een verkeersovertreding. In 2024 ging dit om 793 verzoeken. Ze kennen een ander werkproces en zijn zelden ingewikkeld. Gelet hierop laten wij deze specifieke categorie (verzoeken om camerabeelden) hieronder verder buiten beschouwing.

Behandelstatus

Aantal ontvangen	Op beslist	Nog in behandeling	Niet in behandeling genomen	Ingetrokken	Doorgezonden
119	73	17	2	27	-

Aan welk bestuursorgaan is het verzoek gericht

Aantal ontvangen	Gericht aan de raad	Gericht aan burgemeester	Gericht aan college en burgemeester	Gericht aan college, raad en burgemeester
119	8	-	1	2

Welk besluit is genomen

Het aantal verzoeken waarop is beslist	Documenten geheel openbaar gemaakt	Documenten deels openbaar gemaakt	Openbaar-making geheel geweigerd	Documenten zijn al openbaar	Documenten bestaan niet	Documenten openbaar gemaakt aan verzoeker (5.5 Woo)
73	5	49	4	6	6	3

In 49 Woo dossiers is de gevraagde informatie gedeeltelijk openbaar gemaakt. Dit heeft meestal te maken met de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Het geheel weigeren om documenten openbaar te maken had te maken met onder andere een bijzonder openbaarmakingsregime dat voorgaat op de Woo. In een ander geval betrof het documenten die in verband met de bescherming van de persoonlijke levenssfeer niet gedeeltelijk konden worden geweigerd.

⁴ Omdat de besluiten completer en beter gemotiveerd zijn.

Tijdig beslist

Van het aantal behandelde verzoeken	Tijdig beslist	Te laat beslist
73	54	19

In 19 Woo dossiers is de termijn verdaagd voor overleg, precisering of vanwege de omvang van het verzoek.

Op welk programma had het verzoek betrekking

Programma	Aantal ontvangen verzoeken
Bestuur en organisatie	9
Veiligheid	9
Economie en toerisme	1
Welzijn, wijkontwikkeling en zorg	9
Werk en inkomen	
Onderwijs	4
Bereikbaarheid	9
Wonen en stedelijke ontwikkeling	16
Openbare ruimte	44
Cultuur en cultureel erfgoed	3
Sport	2
Financiën	1
Thema duurzaamheid	4
Thema participatie	8

Ontvangen bezwaar- en beroepsschriften over Woo dossiers

Bezwaarschrift	Beroepsschrift	Hoger beroep	Verzoek om voorlopige voorziening
22	5	2	1

Uitkomst behandelde bezwaarschriften⁵

Behandeld	Niet-ontvankelijk	Ingetrokken	Ongegrond	Gedeelteijk gegrond
36	5	2	8	1

Uitkomst behandelde beroepsschriften⁶

Behandeld	Niet-ontvankelijk	Ingetrokken	Ongegrond	Gegrond
5	1	1	2	1

Eén verzoek om een voorlopige voorziening is toegewezen.

Analyse

Van het aantal ontvangen Woo verzoeken is circa 18% afkomstig van één inwoner. Dat was in 2022 en 2023 26% respectievelijk 9%. Deze verzoeken zijn vaak meer gericht op het voeren van een discussie over gemaakte beleidskeuzes of een gevoerd proces. En in mindere mate om openbaarmaking van documenten voor eenieder.

We hebben in 2024 een aantal zeer omvangrijke verzoeken ontvangen waarbij honderden documenten zijn opgevraagd met duizenden pagina's aan informatie. De behandeling van deze verzoeken neemt buitenproportioneel veel tijd in beslag. Vooral als hierbij meerder belanghebbenden zijn betrokken. In 2025 gaan we over een periode van een half jaar bijhouden hoeveel capaciteit gemoeid is met het behandelen van Woo verzoeken.

Het aantal Woo verzoeken, de verzoeken om camerabeelden van verkeersovertredingen uitgezonderd, is iets afgenomen.

⁵ Het aantal behandelde bezwaarschriften wijkt af van het aantal ingekomen bezwaarschriften. Dit heeft te maken met het feit dat er nog een aantal in behandeling waren van het vorige jaar.

⁶ Het aantal behandelde beroepsschriften wijkt af van het aantal ingekomen beroepsschriften. Dit heeft te maken met de termijn van behandeling die erg lang kan zijn.

Jaarrekening

Overzicht van baten en lasten

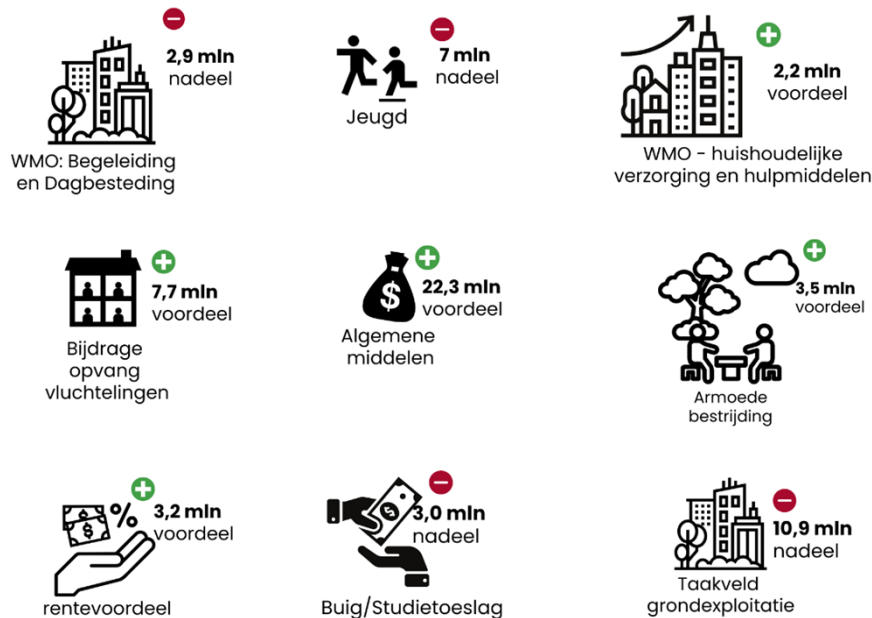
Bedragen x € 1 mln	V = Voordeel / N = Nadeel											
	Begroting 2024			Begroting 2024 na wijziging			Rekening 2024			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van lasten en baten												
Bestuur en organisatie	83,0	-7,6	75,4 N	85,3	-8,7	76,6 N	90,8	-9,5	81,3 N	5,6	-0,8	4,8 N
Veiligheid	25,8	-0,5	25,3 N	28,7	-2,5	26,2 N	27,4	-2,1	25,3 N	-1,3	0,4	-0,9 V
Economie en toerisme	7,7	-1,7	6,0 N	8,3	-1,8	6,5 N	7,4	-1,8	5,6 N	-0,8	0,0	-0,8 V
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	282,9	-20,4	262,5 N	337,5	-80,6	256,9 N	343,7	-84,3	259,4 N	6,2	-3,7	2,5 N
Werk en Inkomen	198,0	-108,2	89,8 N	225,2	-127,5	97,7 N	222,4	-129,9	92,5 N	-2,8	-2,4	-5,2 V
Onderwijs	38,1	-8,3	29,8 N	40,0	-10,0	30,0 N	39,1	-11,5	27,6 N	-0,9	-1,6	-2,5 V
Bereikbaarheid	59,8	-26,1	33,7 N	61,1	-28,8	32,3 N	63,8	-29,0	34,8 N	2,7	-0,2	2,5 N
Wonen en stedelijke ontwikkeling	115,0	-96,7	18,3 N	84,6	-80,5	4,1 N	116,1	-100,0	16,1 N	31,6	-19,5	12,1 N
Openbare ruimte	64,2	-26,8	37,4 N	60,7	-30,2	30,5 N	57,9	-28,7	29,2 N	-2,9	1,4	-1,5 V
Cultuur en Cultureel Erfgoed	38,2	-5,4	32,8 N	39,1	-6,1	33,0 N	39,0	-5,9	33,1 N	-0,1	0,2	0,1 N
Sport	27,2	-8,7	18,5 N	27,8	-9,5	18,3 N	25,5	-10,1	15,4 N	-2,3	-0,6	-2,9 V
Financiën	13,5	-650,0	-636,5 V	21,7	-679,7	-658,0 V	17,4	-685,9	-668,5 V	-4,2	-6,2	-10,4 V
Saldo van lasten en baten	953,3	-960,5	-7,2 V	1.019,9	-1.065,8	-45,9 V	1.050,7	-1.098,7	-48,0 V	30,8	-32,9	-2,1 V
Saldo van reserves												
Financiën	24,8	-17,6	7,2 N	73,1	-53,5	19,6 N	73,2	-52,9	20,3 N	0,1	0,6	0,7 N
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	24,8	-17,6	7,2 N	73,1	-53,5	19,6 N	73,2	-52,9	20,3 N	0,1	0,6	0,7 N
Totaal	978,2	-978,2	0,0 -	1093,0	-1119,3	-26,3 V	1123,9	-1151,7	-27,8 V	30,9	-32,4	-1,5 V

Analyse verschillen

Financieel resultaat 2024 (saldo van gerealiseerde lasten en baten)

Het financieel resultaat is 27,8 miljoen euro voordelig. Een verklaring voor de verschillen tussen begroting en realisatie vindt u bij de afzonderlijke programma's in het onderdeel 'Wat heeft het gekost - Toelichting per ambitie'.

Grootste afwijkingen

Hieronder richten we ons op de grootste positieve en negatieve afwijkingen in de realisatie. Een deel daarvan is na vaststelling van de 1e en 2e Voortgangsmeter verwerkt in de begroting.

Omschrijving afwijking	x € 1 miljoen
Programma Bestuur en organisatie	
Hogere leges agv paspoortpijk	1,3
Implementatie van het nieuwe Financieel Informatie Systeem	-0,8
Storting voorziening pensioenen wethouders en ex-wethouders	-2,4
Programma Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	
Wmo begeleiding en dagbesteding	-2,9
Wmo beschermd wonen	1,5
Wmo huishoudelijke verzorging	1,4
Wmo Hulpmiddelen	0,8
Jeugd	-7,0
Middelen Oekraïne (deels in begroting verwerkt)	7,7
Vrijval energietoelage 2023	3,5
Programma Werk en Inkomen	
Buig/Studietoelage	-3,0
Armoedebestrijding (energietoelage)	3,5
WSW	1,3
Verlaging voorz dub deb	1,5
Programma Bereikbaarheid	
(Fiets)parkeren	-1,3
Programma Wonen en Stedelijke ontwikkeling	
Taakveld grondexploitatie (8,8 grex'en en 2,1 overige kosten)	-10,9
Niet gerealiseerde verkooptaakstelling panden maatschappelijk vastgoed	-1,0
Programma Openbare Ruimte	
Dotatie voorziening GRP	0,5

Hogere uitgaven huishoudelijke afvalstromen	-0,4
Minder opbrengsten afvalzakken en verpakkingsmateriaal	-0,9
Niet bestede middelen project aardgasvrij	0,7
Middelen uitbreiding capaciteit klimaat- en energiebeleid	1,1
Programma Sport	
Minder uitgegeven aan groenonderhoud	0,4
Lagere kosten voor planmatig onderhoud	0,9
Lagere energiekosten Triavium	0,4
Programma Financiën	
Gemeentefonds (deels in begroting verwerkt)	9,7
Vrijval kapitaallasten (in begroting verwerkt)	5,5
Vrijval gereserveerde prijscompensatie	5,4
Treasury (deels in begroting verwerkt)	3,2
Aanpassing BTW Gemengd %	1,8

+ = voordelig; -/- = nadelig

Toelichting

Voor een uitgebreide financiële toelichting verwijzen we naar 'Wat heeft het gekost? – Toelichting per ambities' bij de verschillende programma's.

Programma Bestuur en organisatie

- *Hogere ontvangen leges als gevolg van de paspoortpiek (1,3 miljoen euro voordeel)*
We hebben dit jaar extra inkomsten uit het verstrekken van reisdocumenten. We hebben ongeveer 35.000 reisdocumenten uitgegeven (10.000 identiteitskaarten en 25.000 paspoorten).
- *Implementatiekosten nieuw financieel systeem (0,8 miljoen nadeel)*
De invoering van een nieuw financieel systeem heeft, vooral vanwege vertraging, tot hogere kosten voor consultants en externe expertise geleid.
- *Starting in de voorziening pensioenen wethouders en ex-wethouders (2,4 miljoen nadeel)*
We bepalen jaarlijks op grond van een actuariële doorrekening hoe groot de voorziening moet zijn voor de wethouderspensioenen.

Programma Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg

- *Wmo begeleiding en dagbesteding (2,9 miljoen nadeel)*
In de begroting wordt al rekening gehouden met een daling van 80% van het aantal cliënten op geïndiceerde begeleiding. Dit is, samen met indexatie van de tarieven, de belangrijkste oorzaak van het tekort op begeleiding. Het tekort op dagbesteding wordt veroorzaakt door een stijging van de subsidiëring voor de pilot indicatievrije ontwikkelingsgerichte dagbesteding en nabetalingen over vorig jaar.
- *Wmo beschermd wonen (1,5 miljoen voordeel)*
We zien een groei in het aantal maatwerkovereenkomsten, een daling van de uitgaven aan de PGB (via de SVB), minder uitgaven voor gecontracteerde aanbieders en hogere ontvangen eigen bijdragen van het zorgkantoor (het CAK).
- *Wmo huishoudelijke verzorging (1,4 miljoen voordeel)*
Vanaf 2022 zijn er achterstanden ontstaan bij het verwerken van de aanvragen Wmo als gevolg van onderbezetting bij de Wmo consultants. In 2024 is het nog niet gelukt om met de huidige bezetting de wachttijden te laten afnemen.
- *Wmo hulpmiddelen (0,8 miljoen voordeel)*
Het overschot wordt deels verklaard door vraagafhankelijk vervoer door een lagere indexatie. Daarnaast spelen ook hier de achterstanden bij het verwerken van de aanvragen Wmo als gevolg van onderbezetting bij de Wmo consultants.
- *Ambulante jeugdhulp (7,0 miljoen nadeel)*
De tekorten van de jeugd-ggz zijn minder groot dan de verwachting bij de 2^e voortgangsmonitor. We hebben bestedingsruimten in de contracten van Wmo en Jeugd ingevoerd. Hiermee lijkt een eerste stap van deze bestedingsruimten gerealiseerd te zijn.

- *Opvang ontheemden Oekraïne en noodopvang Winkelsteeg en Koudenhoek (7,7 miljoen euro voordeel)*
We ontvangen van het rijk een forfaitaire vergoeding voor de opvang voor ontheemden en vluchtelingen. Deze bijdrage is hoger dan de kosten die we hiervoor maken.
- *Vrijval energietoeslag 2023 (3,5 miljoen voordeel)*

Programma Werk en Inkomen

- *Buig/Individuele studietoeslag (3,0 miljoen euro nadeel)*
De uitgaven aan bijstandsuitkeringen (PW, IOAW/Z, BBZ levensonderhoud) en BBZ bedrijfskredieten zijn dit jaar toegenomen wat voornamelijk te maken heeft met de stijging van het totale klantenbestand (2,2 miljoen). Aan de studietoeslag is 0,8 miljoen euro meer uitgegeven door met name een toename van het aantal studenten dat een beroep doet op de IST.
- *Armoedebestrijding (3,5 miljoen voordeel)*
Er is 3,5 miljoen euro overgehouden op de energietoeslag 2023. Het aantal toekenningen lag veel lager dan eerder ingeschat.
- *WSW (1,3 miljoen voordeel)*
De uitstroom van SW-medewerkers door natuurlijk verloop heeft de afgelopen jaren versneld plaatsgevonden.
- *Verlaging voorziening debiteuren (1,5 miljoen euro voordeel)*
Elk jaar wordt het percentage oninbare vorderingen bepaald. Dit jaar is dat gedaald ten opzichte van vorig jaar. De neerwaartse bijstelling levert een voordelig resultaat op.

Programma Bereikbaarheid

- *(Fiets)parkeren (1,3 miljoen nadeel)*
We hebben hogere kosten gemaakt voor onderhoud en beheer aan de (fiets)parkeerfaciliteiten en voor het aanbrengen en beheren van de tijdelijke parkeervoorziening tijdens de vierdaagse. Daarnaast hebben we minder aan parkeeropbrengsten gerealiseerd.

Programma Wonen en stedelijke ontwikkeling

- *Taakveld grondexploitatie (10,9 miljoen nadeel)*
De tegengestelde effecten van stijging van plankosten en stijging van grondprijzen, leidt in 2024 tot een nadeel van 8,8 miljoen euro op de grondexploitaties. Daarnaast is in dit taakveld een nadeel van 1,9 miljoen op de overige kosten)
- *Niet gerealiseerde verkooptaakstelling panden maatschappelijk vastgoed (1,0 miljoen nadeel)*
Het is dit jaar niet helemaal gelukt om de verkooptaakstelling voor panden maatschappelijk vastgoed te realiseren.

Programma Openbare Ruimte

- *Dotatie voorziening Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) (0,5 miljoen voordeel)*
We berekenden minder kapitaallasten aan het GRP toe als gevolg van lagere realisatie op de investeringen in de afgelopen jaren.
- *Hogere uitgaven huishoudelijke afvalstromen (0,4 miljoen nadeel)*
De transport- en verwerkingskosten van de huishoudelijke afvalstromen vallen hoger uit. Datzelfde geldt voor de kosten van preventief en curatief onderhoud van alle ondergrondse en bovengrondse inzamelmiddelen voor rest, glas, textiel en plastic+.
- *Minder aan opbrengsten van afvalzakken en verpakkingsmateriaal (0,9 miljoen nadeel)*
We hebben 0,6 miljoen euro minder aan opbrengsten van afvalzakken gerealiseerd. En 0,3 miljoen euro lagere vergoeding voor verpakkingsmateriaal ontvangen.
- *Niet bestede middelen project aardgasvrij (0,7 miljoen euro voordeel)*
De middelen voor aardgasvrij maken zijn in 2024 niet geheel besteed. Om de plannen in 2025 te kunnen verwezenlijken, stellen we bij de 2e winstbestemming voor om 0,7 miljoen euro toe te voegen aan de reserve Aardgasvrij.

- *Middelen voor uitbreiding capaciteit uitvoeren klimaat- en energiebeleid (1,1 miljoen voordeel)*
Dit komt voornamelijk door de regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) waar wij middelen ontvangen voor uitbreiding capaciteit (bemensing) voor het uitvoeren van klimaat- en energiebeleid.

Programma Sport

- *Minder uitgegeven aan groenonderhoud (0,4 miljoen voordeel)*
- We hebben dit jaar minder besteed aan groenonderhoud. Onze onderhoudspartij kon vanwege personeelstekort en vanwege de natte zomer niet alle werkzaamheden uitvoeren.
- *Lagere kosten voor planmatig onderhoud (0,9 miljoen voordeel)*
- Het geraamde bedrag is een gemiddeld benodigd bedrag. Als we minder uitgeven, blijven de middelen via de reserve beschikbaar voor toekomstige jaren.
- *Lagere energiekosten Triavium (0,4 miljoen voordeel)*
- De energiekosten Triavium vallen lager uit dit jaar. De (nu bekende) verbruikscijfers over 2023 en 2024 zijn nagenoeg gelijk gebleven. Het voordeel is ontstaan door dalende inkooprijzen.

Programma Financiën

- *Gemeentefonds (9,7 miljoen voordeel)*
Dit betreft het budgettaire effect van de mei-, september- en decembercirculaire 2024. 7 miljoen hiervan is bij de 1^e Voortgangsmonitor in de begroting verwerkt.
- *Vrijval kapitaallasten (5,5 miljoen voordeel)*
Er zijn vertragingen opgetreden in de realisatie van investeringen. Daardoor vallen de kapitaallasten lager uit dan begroot.
- *Vrijval gereserveerde prijscompensatie (5,4 miljoen voordeel)*
In de septembercirculaire 2023 hebben we onder andere voor de jaarschijf 2024 prijscompensatie gereserveerd. Het bedrag van 5,4 miljoen euro valt nu vrij ten gunste van het resultaat. De prijscompensatie dient ter dekking van de hogere uitgaven bij de overige programma's die veroorzaakt zijn door stijgende prijzen.
- *Treasury (3,2 miljoen voordeel)*
- Doordat we de planning van investeringen niet gehaald hebben, hoeven we voor de financiering minder middelen aan te trekken, wat leidt tot lagere rentelasten. Door de veranderende omstandigheden op de kapitaalmarkt voorziet ook het rijk weer in een rentevergoeding over de voor ons overtollige middelen die wij dagelijks moeten afstorten in de schatkist bij het rijk.
- *Aanpassing BTW gemengd percentage (1,8 miljoen voordeel)*
Er heeft een bijstelling plaatsgevonden van het gehanteerde percentage BTW.

Incidentele baten en lasten

Bij het bepalen of een post als incidenteel aangemerkt kan worden, hanteren we de uitgangspunten van het BBV. Incidentele baten en lasten zijn opbrengsten of kosten die niet voortkomen uit de normale bedrijfsuitoefening.

Incidentele lasten	Programma	Bedragen x € 1 miljoen
Toevoeging wethouderspensioenen aan voorziening	Bestuur en Organisatie	2,4
Uitbetaling FLO-gelden	Veiligheid	0,6
Uitgaven opvang Oekraïners en noodopvang vluchtelingen	Welzijn, Wijkontw en Zorg	50,9
Dotatie verliesvoorzieningen	Wonen en sted. Ontw.	10,4
Reserve mutaties (stortingen)	Financiën	52,1
Totaal		116,4

Incidentele baten	Programma	Bedragen x € 1 miljoen
Bijdrage opvang Oekraïners en noodopvang vluchtelingen	Welzijn, Wijkontw en Zorg	50,9
Schadevergoeding openbare ruimte	Bereikbaarheid	0,2
Schadevergoeding IJsbaan	Sport	0,3
Afgesloten grondexploitaties	Wonen en sted. Ontw.	0,2
Vrijval verliesvoorzieningen	Wonen en sted. Ontw.	14,1
Reserve mutaties (onttrekkingen)	Financiën	41,3
Totaal		107,0

+ = voordelig; -/- = nadelig

Toelichting

Lasten

Toevoeging aan wethouderspensioenen (2,0 miljoen euro)

Wij bepalen jaarlijks op grond van een actuariële doorrekening hoe groot de voorziening moet zijn voor de wethouderspensioenen. In 2024 heeft deze berekening (per saldo) geleid tot een toevoeging aan de voorziening van 2 miljoen euro. Dit wordt veroorzaakt door indexering en hogere wedde, waardoor pensioenen ook hoger worden en we meer moeten toevoegen. Daarnaast is er ook een inhaalslag voor oudere wethouders waar nog geen voorziening voor was gevormd.

Uitbetaling Functioneel Leeftijdsontslag (FLO) (0,6 miljoen euro)

Bij het overgaan van de brandweer van de gemeente naar de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ) per 1 januari 2013, zijn de budgetten voor het Functioneel Leeftijdsontslag (FLO- een soort vroegpensioen voor functies die lichamelijk en psychisch te zwaar zijn om tot de pensioengerechtigde leeftijd vol te houden) van het voormalige gemeentelijke brandweerpersoneel achtergebleven bij de gemeente. Jaarlijks vindt er een afrekening plaats. De berekeningen hiervoor worden gemaakt door de VRGZ, vergezeld van een accountantsrapport met bevindingen.

Uitgaven opvang Oekraïners en noodopvang vluchtelingen (50,9 miljoen euro)

We hebben naast directe kosten voor de Oekraïners en noodopvang vluchtelingen ook aanpassingen doorgevoerd aan locaties om ze geschikt te maken voor opvang.

Dotatie verliesvoorziening (10,4 miljoen euro)

Er zijn geen projecten met verlies afgesloten. De incidentele lasten bestaan uit het oprenten van de bestaande verliesvoorzieningen naar het huidige jaar (t+1) en met name de aanpassing van de verliesvoorziening voor de projecten Stationsdistrict, Waalsprong en Van Rosenburgweg.

Mutaties reserves (52,1 miljoen euro)

In 2024 heeft een mutatie aan bestemmingsreserves plaatsgevonden. In de paragraaf Incidentele reservemutaties is een opsomming opgenomen.

Baten

Ontvangen bijdragen voor opvang Oekraïners en noodopvang vluchtelingen (50,9 miljoen euro)

Voor de opvang van Oekraïners en de gerealiseerde Noodopvang in Winkelsteeg en Koudenhoek ontvangt de gemeente in 2024 voor 50,9 miljoen euro aan rijksmiddelen. De vergoeding vindt plaats op basis van het aantal beschikbare opvangplaatsen tegen een vastgesteld bedrag per dag.

Schadeuitkering openbare ruimte (0,2 miljoen euro)

De gemeente heeft schade gehad doordat een vrachtwagen tegen een matrixportaal is gereden bij het busstation Stationsplein. Deze schade is vergoed door de verzekeringsmaatschappij.

Schadeuitkering IJsbaan defecte badverdampers (0,3 miljoen euro)

In december 2024 heeft de schade-uitkering plaatsgevonden voor de omzetverliezen nadat de badverdampers bij de IJsbaan, het Triavium, defect is geraakt in 2022.

Afgesloten grondexploitaties (0,2 miljoen euro)

De projecten Doddendaal 1 en Microweg Synthon zijn dit jaar afgesloten met een positief resultaat afgesloten.

Vrijval verliesvoorziening (14,1 miljoen euro)

De incidentele lasten bestaan met name uit de aanpassing van de verliesvoorziening voor de projecten Winkelsteeg Kanaalzone en Waalfront en de vrijval van de verliesvoorziening Dukenburg herstructurering.

Mutaties reserves (41,3 miljoen euro)

In 2024 heeft een mutatie aan bestemmingsreserves plaatsgevonden. In de paragraaf Incidentele reservemutaties is een opsomming opgenomen.

Incidentele reservemutaties

bedragen x 1 miljoen		
Stortingen		
Budgetoverhevelingen	F022 Saldireserve	10,0
Parkeergarages Winkelsteeg	F022 Saldireserve	14,5
PH7 vrijval reserve afschrijving	F022 Saldireserve	2,3
Verrekening jaarsaldi SB 2024 tm 2027	F022 Saldireserve	3,2
Afschrijving Hulsen	F046 Res. afschrijving	1,8
Meerjarenprogrammering	F061 Reserve Decentrale uitk.Bodemsanering	0,5
Woningbouw Vlaamse Gas/Tweede Walstr	F068 Reserve Woonfonds	1,2
Aardgasvrij	F071 Res. Aardgasvrij	6,6
Bestemmingsreserve Winkelsteeg	F072 Res. P-garage W'stee	12,0
Winstbestemming Stadsrekening 2023	F022 Saldireserve	60,8
Winstbestemming Stadsrekening 2023	F046 Reserve Afschrijving	6,5
Winstbestemming Stadsrekening 2023	F068 Reserve Woonfonds	2,0
Winstbestemming Stadsrekening 2023	F071 Reserve Aardgasvrij	1,0
Winstbestemming Stadsrekening 2023	F067 Reserve Dec.circulaire	0,8
Totaal stortingen		123,2
Onttrekkingen		
Bestemmingsreserve Winkelsteeg	F022 Saldireserve	12,0
Budgetoverhevelingen	F022 Saldireserve	20,0
Planexploitatie	F022 Saldireserve	2,0
Reserve afschrijving Hulsen	F022 Saldireserve	1,88
Structurele toevoeging	F022 Saldireserve	0,9
PH7	F046 Res. afschrijving	2,9
Decembercirculaire	F067 Res. Dec.circulaire	0,8
Woonfonds € 10 miljoen	F068 Reserve Woonfonds	0,6
Opleidingsprogramma Publiekszaken	F069 Res. opl.plan PZ	0,3
Totaal onttrekkingen		41,3
Totaal incidentele mutaties		81,9

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

bedragen x 1 miljoen		
Stortingen		
Bespaarde rente reserves	F022 Saldireserve	3,5
Levensduurverlengend onderhoud	F022 Saldireserve	2,1
Structurele toevoeging saldireserve	F022 Saldireserve	4,9
Duurzaamheid vastgoed	F057 Res. Duurzaamheid	0,8
Onderhoud buitensport	F060 Reserve POG buitensp	1,0
Onderhoud vastgoed	F059 Reserve onderhoud	8,8
Totaal stortingen		21,1
Onttrekkingen		
Reserve afschrijvingen	F046 Res. afschrijving	0,1
Duurzaamheid vastgoed	F057 Res. Duurzaamheid	0,5
Onderhoud vastgoed	F059 Reserve onderhoud	8,8
Onderhoud buitensport	F060 Reserve POG buitensp	1,0
Meerjarenprogrammering	F061 Res.Dec-uitk bodemsa	0,7
Onderhoud Stadsbrug	F065 Res onderh Stadsbrug	0,2
Onderhoud Rivierenpark	F066 Res. Rivierenpark	0,3
Totaal onttrekkingen		11,6

Wet Normering Topinkomens (WNT)

Bedragen x €1	S.J. Ruta-Clarisse	A.P.W. van de Klift-Buijs
Functiegegevens	Griffier	Gemeentesecretaris
Gegevens 2024		
Aanvang en einde functievervulling in 2024	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in FTE)	1.0	1.0
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Individueel WNT-maximum	€ 233.000	€ 233.000
Bezoldiging 2024		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	€ 135.532	€ 162.084
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 22.736	€ 23.390
-/- Onverschuldigd betaalbaar op termijn		
Totaal bezoldiging 2024	€ 158.268	€ 185.475
Reden waarom de overschrijding al dat niet is toegestaan:	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2023		
Aanvang en einde functievervulling in 2023	1/1 - 31/12	1/12 - 31/12
Omvang dienstverband in 2023 in FTE	1.0	1.0
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	€ 128.443	€ 154.020
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 21.750	€ 22.583
Individueel WNT-maximum	€ 223.000	€ 223.000
Bezoldiging 2023	€ 150.193	€ 176.603

Taakvelden

x 1 miljoen	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2024
0.1 Bestuur	7,3	7,5	9,1
0.10 Mutaties reserves	7,2	19,6	20,3
0.2 Burgerzaken	4,5	5,6	6,0
0.3 Beheer overige gebouwen en grond	0,4	0,1	0,3
0.4 Overhead	63,6	63,5	66,2
0.5 Treasury	-2,0	-6,3	-6,0
0.61 OZB woningen	-55,2	-55,0	-54,7
0.62 OZB niet-woningen	-48,0	-48,0	-49,1
0.63 Parkeerbelasting	-21,3	-21,8	-21,4
0.64 Belastingen overig	-0,7	-0,7	-0,8
0.7 Algemene uitk. en overige uitk.	-527,3	-554,3	-557,0
0.8 Overige baten en lasten	-3,8	6,2	-1,1
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0,1	0,1	0,0
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	17,7	18,0	17,6
1.2 Openbare orde en veiligheid	7,5	8,1	7,7
2.1 Verkeer en vervoer	42,9	40,4	41,0
2.2 Parkeren	11,4	12,1	13,4
2.4 Economische Havens en waterwegen	0,2	1,3	1,5
2.5 Openbaar vervoer	0,5	0,3	0,3
3.1 Economische ontwikkeling	4,8	5,1	4,5
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0,6	0,5	0,5
3.3 Bedrijfsloket	-0,3	-0,2	-0,2
3.4 Economische promotie	0,8	1,1	1,0
4.2 Onderwijshuisvesting	19,2	19,1	19,2
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzk.	10,6	11,0	8,4
5.1 Sportbeleid en activering	5,1	5,5	4,6
5.2 Sportaccommodaties	13,3	12,9	10,8
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurprod.	17,2	16,0	16,3
5.4 Musea	6,0	6,6	6,5
5.5 Cultureel erfgoed	2,7	3,5	3,4
5.6 Media	7,0	7,0	6,9
5.7 Openbaar groen en recreatie	17,3	17,2	17,2
6.1 Samenkracht en burgerparticipati	41,8	35,4	32,7
6.2 Wijkteams	29,7	27,6	28,2
6.3 Inkomens regelingen	44,1	52,0	48,6
6.4 WSW en beschut werk	25,3	25,5	24,1
6.5 Arbeidsparticipatie	20,4	20,1	19,7
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	9,0	8,5	7,4
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	33,4	35,9	38,0
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	58,5	58,4	65,4
6.81 Geëscaleerde zorg18+	72,8	73,5	71,2
6.82 Geëscaleerde zorg18-	7,3	7,4	7,6
7.1 Volksgezondheid	10,1	10,1	8,8
7.2 Riolering	-5,1	-4,4	-4,8
7.3 Afval	8,1	7,9	9,2
7.4 Milieubeheer	16,9	9,8	7,5
7.5 Begraafplaatsen	0,0	0,0	0,1
8.1 Ruimtelijke ordening	3,7	4,1	4,2
8.2 Grondexploitatie	7,7	-7,0	3,9
8.3 Wonen en bouwen	7,0	6,9	8,1
Totaal	0,0	-26,3	-27,8

Taakvelden X 1 miljoen	Begroting dynamisch 2024			Rekening 2024		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.1 Bestuur	7,6	-0,1	7,5	9,4	-0,3	9,1
0.10 Mutaties reserves	73,1	-53,5	19,6	73,2	-52,9	20,3
0.2 Burgerzaken	9,6	-4,0	5,6	11,4	-5,4	6,0
0.3 Beheer overige gebouwen en grond	0,7	-0,5	0,1	0,7	-0,5	0,3
0.4 Overhead	68,1	-4,6	63,5	70,0	-3,8	66,2
0.5 Treasury	9,9	-16,2	-6,3	9,9	-15,9	-6,0
0.61 OZB woningen	3,6	-58,6	-55,0	3,7	-58,4	-54,7
0.62 OZB niet-woningen	1,2	-49,2	-48,0	1,3	-50,4	-49,1
0.63 Parkeerbelasting	0,0	-21,9	-21,8	0,0	-21,4	-21,4
0.64 Belastingen overig	0,1	-0,8	-0,7	0,0	-0,8	-0,8
0.7 Algemene uitk. en overige uitk.	0,0	-554,3	-554,3	0,0	-557,0	-557,0
0.8 Overige baten en lasten	6,2	0,0	6,2	1,8	-2,9	-1,1
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	18,0	0,0	18,0	17,6	0,0	17,6
1.2 Openbare orde en veiligheid	10,6	-2,5	8,1	9,8	-2,1	7,7
2.1 Verkeer en vervoer	44,9	-4,5	40,4	45,9	-4,9	41,0
2.2 Parkeren	13,0	-0,9	12,1	14,2	-0,8	13,4
2.4 Economische Havens en waterwegen	2,3	-0,9	1,3	2,6	-1,1	1,5
2.5 Openbaar vervoer	1,0	-0,6	0,3	1,0	-0,8	0,3
3.1 Economische ontwikkeling	5,1	0,0	5,1	4,5	-0,1	4,5
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0,5	0,0	0,5	0,5	0,0	0,5
3.3 Bedrijfsloket	0,5	-0,7	-0,2	0,4	-0,6	-0,2
3.4 Economische promotie	2,2	-1,1	1,1	2,0	-1,1	1,0
4.2 Onderwijshuisvesting	19,8	-0,7	19,1	19,9	-0,7	19,2
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzk.	20,3	-9,3	11,0	19,2	-10,8	8,4
5.1 Sportbeleid en activering	6,7	-1,2	5,5	6,1	-1,5	4,6
5.2 Sportaccommodaties	21,1	-8,3	12,9	19,4	-8,6	10,8
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurprod.	20,5	-4,5	16,0	20,8	-4,5	16,3
5.4 Musea	7,6	-1,0	6,6	7,3	-0,8	6,5
5.5 Cultureel erfgoed	3,9	-0,4	3,5	3,8	-0,4	3,4
5.6 Media	7,2	-0,2	7,0	7,1	-0,2	6,9
5.7 Openbaar groen en recreatie	18,1	-0,9	17,2	18,1	-1,0	17,2
6.1 Samenkracht en burgerparticipati	96,6	-61,2	35,4	96,4	-63,6	32,7
6.2 Wijkteams	27,6	0,0	27,6	28,3	0,0	28,2
6.3 Inkomens regelingen	174,9	-122,8	52,0	173,9	-125,2	48,6
6.4 WSW en beschut werk	25,5	0,0	25,5	24,1	0,0	24,1
6.5 Arbeidsparticipatie	24,8	-4,7	20,1	24,4	-4,7	19,7
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	9,6	-1,2	8,5	8,7	-1,3	7,4
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	37,6	-1,7	35,9	39,7	-1,7	38,0
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	61,3	-2,9	58,4	70,2	-4,7	65,4
6.81 Geëscaleerde zorg18+	75,6	-2,2	73,5	74,8	-3,6	71,2
6.82 Geëscaleerde zorg18-	15,1	-7,7	7,4	12,3	-4,6	7,6
7.1 Volksgezondheid	14,0	-3,9	10,1	13,5	-4,7	8,8
7.2 Riolering	13,6	-18,0	-4,4	13,0	-17,8	-4,8
7.3 Afval	14,3	-6,5	7,9	14,7	-5,5	9,2
7.4 Milieubeheer	14,6	-4,8	9,8	11,9	-4,4	7,5
7.5 Begraafplaatsen	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1
8.1 Ruimtelijke ordening	4,6	-0,5	4,1	4,6	-0,4	4,2
8.2 Grondexploitatie	64,1	-71,1	-7,0	95,5	-91,6	3,9
8.3 Wonen en bouwen	15,8	-8,9	6,9	16,1	-7,9	8,1
Totaal	1.093,0	-1.119,3	-26,3	1.123,9	-1.151,7	-27,8

Programmarekening (overhead apart)

Bedragen x € 1 mln	Begroting 2024			Begroting 2024 na wijziging			Rekening 2024			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van lasten en baten												
Bestuur en organisatie	14,5	-2,7	11,8	17,2	-4,1	13,1	20,8	-5,7	15,1	3,6	-1,7	2,0
Veiligheid	25,8	-0,5	25,3	28,7	-2,5	26,2	27,4	-2,1	25,3	-1,3	0,4	-0,9
Economie en toerisme	7,7	-0,8	6,9	8,3	-0,9	7,4	7,4	-0,9	6,5	-0,8	-	-0,8
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	282,9	-20,4	262,5	337,5	-80,6	256,9	343,7	-84,3	259,4	6,2	-3,7	2,5
Werk en Inkomen	198,0	-108,2	89,8	225,2	-127,5	97,7	222,4	-129,9	92,5	-2,8	-2,4	-5,2
Onderwijs	38,1	-8,3	29,8	40,0	-10,0	30,0	39,1	-11,5	27,6	-0,9	-1,5	-2,4
Bereikbaarheid	59,8	-26,1	33,7	61,1	-28,8	32,3	63,8	-29,0	34,8	2,7	-0,2	2,5
Wonen en stedelijke ontwikkeling	115,0	-96,7	18,3	84,6	-80,5	4,1	116,1	-100,0	16,1	31,5	-19,5	12,0
Openbare ruimte	64,2	-26,8	37,4	60,7	-30,2	30,5	57,9	-28,7	29,2	-2,8	1,5	-1,3
Cultuur en Cultureel Erfgoed	38,2	-5,4	32,8	39,1	-6,1	33,0	39,0	-5,9	33,1	-0,1	0,2	0,1
Sport	27,2	-8,7	18,5	27,8	-9,5	18,3	25,5	-10,1	15,4	-2,3	-0,6	-2,9
Financiën	1,7	0,1	1,7	11,7	-1,3	10,5	7,4	-4,3	3,1	-4,3	-3,0	-7,3
Saldo van lasten en baten	873,1	-304,6	568,5	941,9	-382,0	559,9	970,5	-412,4	558,1	28,7	-30,5	-1,8
overhead	68,5	3,7	72,2	68,1	4,0	72,1	70,0	3,4	73,4	1,9	-0,6	1,3
overhead bijdrage investeringen		-2,6	-2,6		-2,6	-2,6		-1,4	-1,4	-	1,2	1,2
overhead bijdrage grondexploitatie		-6,1	-6,1		-6,1	-6,1		-5,8	-5,8	-	0,3	0,3
algemene dekkingsmiddelen	11,8	-650,9	-639,2	9,9	-679,3	-669,4	10,0	-682,5	-672,5	0,1	-3,2	-3,1
vennootschapsbelasting	0,1	-	0,1	0,1	-	0,1	-	-	-	-0,1	-	-0,1
Saldo van lasten en baten	953,3	-960,5	-7,2	1.019,9	-1.065,8	-45,9	1.050,7	-1.098,7	-48,0	30,8	-32,9	-2,1
Saldo van reserves												
Financiën	24,8	-17,6	7,2	73,1	-53,5	19,6	73,2	-52,9	20,3	0,1	0,6	0,7
Toevoegingen en ontrekkingen aan reserves	24,8	-17,6	7,2	73,1	-53,5	19,6	73,2	-52,9	20,3	0,1	0,6	0,7
Totaal	978,2	-978,2	-	1.093,0	-1.119,3	-26,3	1.123,9	-1.151,7	-27,8	30,9	-32,4	-1,5

Algemene dekkingsmiddelen

bedragen x € 1.000	Dynamische begroting	Realisatie
Bespaarde rente	3.527	3.527
Dividenden	1.044	1.044
Financieringsfunctie	1.729	1.458
Gemeentefonds	554.338	557.040
Hondenbelasting	0	0
OZB	107.273	108.079
Precario	612	585
Toeristenbelasting	868	867
Totaal	669.391	672.600

Balans

ACTIVA (bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023	PASSIVA (bedragen x € 1.000)	31-12-2024	31-12-2023
VASTE ACTIVA			VASTE PASSIVA		
Immateriële vaste activa			Eigen Vermogen		
Kosten afsluiten geldleningen	0	2	Algemene reserves	184.168	119.664
Kosten voor onderzoek en ontwik.	738	389	Bestemmingsreserves	58.582	31.662
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	18.381	18.628	Gerealiseerd resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten	27.743	71.112
	19.119	19.019		270.493	222.438
Materiële vaste activa			Voorzieningen		
In erfpacht gegeven gronden	558	579	Voorzieningen en verplichtingen, verliezen en risico's	25.812	24.419
Invest. met een economisch nut	329.423	305.096	Midd.derden met bestedingsdoel	13.950	8.474
Invest.met een econ.nut (heffing)	39.551	41.436			
Invest.met een maatschappelijk nut	132.370	112.770			
	501.902	459.881		39.762	32.893
Financiële vaste activa			Langlopende schulden		
Kapitaalverstrekkingen aan:			Obligatieleningen	70.000	78.000
Deelnemingen	1.639	1.639	Onderhandse leningen van:		
Leningen aan:			Binnenl.pensioenf. en verzekeraars	0	12
Woningbouwcorporaties	12.012	13.790	Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	165.829	208.076
Deelnemingen	14.874	9.574	Binnenlandse bedrijven	0	0
Overige langlopende leningen	35.460	23.058	Openbare lichamen	90.000	65.000
Waarborgsommen	7	7	Waarborgsommen	444	160
	63.992	48.068		326.273	351.248
TOTAAL VASTE ACTIVA	585.013	526.968	TOTAAL VASTE PASSIVA	636.528	606.579
VLOTTENDE ACTIVA			VLOTTENDE PASSIVA		
Vorraden					
Grond- en hulpstoffen	152	79			
Grondexploitatie	226.876	198.192			
Vorr.gereed prod. en handelsgoed.	80	95			
	227.108	198.366			
Kortlopende vorderingen			Kortlopende schulden		
Vorderingen op openbare lichamen	45.347	38.496	Overige kasgeldleningen	85.000	80.000
Rekening-courant derden	76.000	99.000	Rekening-courant derden	8.361	13.299
Overige vorderingen	23.733	23.775	overige schulden	30.966	54.238
	145.080	161.271		124.327	147.537
Liquide middelen					
Kassaldi	94	131			
Banksaldi	858	2.036			
	952	2.167			
Overlopende activa			Overlopende passiva		
			Verplichtingen	30.637	31.084
Voorschotbedragen overheidslichamen:			Voorschotbedragen overheidslichamen:		
Europese overheid			Europese overheid	1.668	5.172
Rijk	2.046	5.107	Rijk	177.583	112.328
Nederlandse overheid	190	188	Nederlandse overheid	3.507	5.751
Overige nog te ontvangen bedragen	19.334	16.913	Overige vooruit ontv. bedragen	5.473	2.529
	21.570	22.208		218.868	156.864
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	394.710	384.012	TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	343.195	304.401
TOTAAL ACTIVA	979.723	910.980	TOTAAL PASSIVA	979.723	910.980

Toelichting activa 31 december 2024

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2023	Investerings	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2024
Kosten voor afsluiten van geldleningen	2		2	0
Kosten voor onderzoek en ontwikkeling	389	395	46	738
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	18.628	500	747	18.381
Totaal	19.019	895	795	19.119

Materiële vaste activa

Onderstaand zijn de materiële vaste activa (MVA) toegelicht naar categorie, waarbij de eerste tabel de MVA met economisch nut betreft en de tweede tabel de MVA met maatschappelijk nut. Vanaf 2017 moeten alle investeringen opgenomen worden bij de MVA en afgeschreven naar gebruiksduur. Voorheen mochten de investeringen met maatschappelijk nut in één keer ten laste van de exploitatie komen. Om die reden is in de tabel ook aangegeven of het investeringen vóór 2017 of vanaf 2017 betreft.

Materiële vaste activa met economisch nut	Boek-waarde 31-12-'23	Her-rubri- cering	Inves- teringen	Desinves- teringen	Afschrijvingen	Bijdrag en van derden	Boekwaarde 31-12-'24
Gronden in erfpacht	559			21			538
Gronden en terreinen	34.907		1.776	548			36.135
Overige terreinen en panden	11.589		459	110			11.938
Bedrijfsgebouwen	185.116		34.918	227	10.128	4.382	205.297
Woonruimten	704			34	69		601
Grond-, weg- en waterbouwk.werken	32.653		2.008	106	2.772		31.783
Vervoermiddelen	532		233		141		624
Machines, apparaten, installaties	1.130		1.590		274		2.446
Overige activa	7.890		2.491		2.483		7.898
Activa in ontwikkeling	30.576		2.126				32.702
Economisch nut met heffing	0						0
Riolering in ontwikkeling	5.661	-5.661					0
Riolering	21.767	5.661	232		2.113	4	25.543
Riolering gronden	14.008						14.008
TOTAAL	347.091	0	95.833	1.046	17.980	4.386	369.512

Materiële vaste activa met maatschappelijk nut	Boek- waarde 31-12-'23	Herrubri- cering	Invest- eringen	Desinvest- eringen	Afschrijv- ingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-'24
Gronden en terreinen (voor 2017)	6.233	0		14		0	6.219
Gronden en terreinen (vanaf 2017)	0		89	0			89
Gronden in erfpacht (vanaf 2017)	20	0		0		0	20
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken (voor 2017)	43.513	0		0	3.745	0	39.768
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken (vanaf 2017)	58.117	0	21.718	0	4.629	3.092	72.114
Machines, apparaten, installaties (vanaf 2017)	1.193	0	3421	0	85	0	4.529
Overige activa (vanaf 2017)	82	0		0	13	0	69
Activa in ontwikkeling	3.632	0	5.950	0		0	9.582
Totaal	112.790	0	31.178	14	8.472	3.092	132.390

Materiële vaste activa	Boekwaarde	Herrubri-	Invest-	Bijdragen		Boekwaarde
	31-12-'23	ering	eringen	Afschrijv- Des inge	van derden	31-12-'24
In erfpacht uitgegeven gronden	579	0	0	21	0	558
Investerings economisch nut	305.096	0	45.601	1.025	15.867	329.423
Investerings economisch nut (met heffing)	41.436	0	232	0	2.113	39.551
Investerings maatschappelijk nut	112.770	0	31.178	14	8.472	132.370
Totaal	459.881	0	77.011	1.060	26.452	501.902

Grote investeringen in 2024 zijn Nieuwbouw De Hulsen, Het Stationsgebied, Entree Westzijde |Spoorzone, het Archeologisch Depot, Winkelsteeg/kanaalzone , Museum Valkhof, Aanplant van Bomen, Aanlag Dorpensingel. Groot en vervangingsonderhoud aan wegen, straten en pleinen.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen verbonden partijen (bedragen in €'s)	% Deelneming	Boekwaarde 31-12-2023	Vermeer- deringen	Verminde- ringen	Boekwaarde 31-12-2024	Opbrengst 2024
193.479 aandelen NV bank Nederlandse Gemeenten	0,35%	483.698			483.698	355
82.240 aandelen DAR	73,80%	836.898			836.898	
B.V. Land over de Waal	100%	18.151			18.151	
Waalfront BV*	100%	7.858.000			7.858.000	
OBW Beheer B.V.*	50%	45.000			45.000	
Indigo B.V.	5%	300.000			300.000	
Leisurelands BV	16,90%	1			1	
Subtotaal		9.541.748	0		9.541.748	355
Afwaardering Waalfront BV en OBW beheer BV		7.903.000			7.903.000	
Totaal		1.638.748	0		1.638.748	355

Waalfront

De gemeente Nijmegen heeft aflopende leningen in 2017 omgezet in een extra kapitaalstorting en rekening-courant faciliteit. Omdat de gelijknamige grondexploitaties verlieslatend waren, zijn de waardes van de betreffende deelnemingen afgewaardeerd naar '0'

Langlopende leningen	Boekwaarde 31-12-2023	Verstrekt	Afgelost	Boekwaarde 31-12-2024	Rente
Leningen aan woningbouwcorporaties	13.790	0	1.778	12.011	286
Leningen aan deelnemingen	9.574	11.483	6.183	14.874	281
Overige langlopende leningen	23.058	13.132	730	35.460	579
Waarborgsommen	7	0	0	7	
Totaal	46.429	24.615	8.691	62.352	1.146

Leningen aan woningbouwcorporaties

Sinds de oprichting van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) in 1983 verstrekken we geen leningen meer aan woningcorporaties. In plaats daarvan lenen woningcorporaties bij banken waarbij het WSW garant staat. Dit zijn langlopende leningen die langzaam aflopen.

Leningen aan deelnemingen

In het verleden zijn aan drie deelnemingen leningen verstrekt. Het grootste deel is verstrekt aan de DAR. Tevens is hier de rekening-courant-verhouding met het ontwikkelbedrijf Waalfront opgenomen.

Overige langlopende leningen

Deze post bestaat hoofdzakelijk uit de lening aan het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeente (SVN). Via de SVN verstrekken we startersleningen en duurzaamheidsleningen.

Voorraden

Grondexploitaties	Boekwaarde 31-12-2023	Investerings 2024	Opbrengsten 2024	Resultaatname 2024	Boekwaarde 31-12-2024
Stedelijke ontwikkelingsprojecten	0	254			254
Bedrijvigheidsprojecten	-87	823	-3	189	922
Woningbouwprojecten	8.082	430	-12		8.500
Herstructurering	444	-444			0
Stadscentrum	7.442	3.139	-844		9.737
Waalsprong	164.325	26.240	-13.315		177.250
Winkelsteeg	22.547	23.673	-571		45.648
Maatschappelijk Vastgoed	34.370	2.350	-6.912		29.808
Koers West	35.085	1.135	-11.978		24.242
Faciliterend	0				0
Projecten in ontwikkeling (pio's)	1.651	1.995	-1.435		2.211
MVA		492			492
Af: Voorzieningen	-75.667				-72.188
Totaal	198.192	60.087	-35.070	189	226.876
Nog te realiseren lasten	501.640				371.032
Nog te realiseren baten	-586.945				-567.624
Nog te realiseren opbrengsten, niet in grexen opgenomen	-31.897				-20.512
Nog te realiseren rente voorziening	-39.330				-9.772
Totaal	41.660	60.087	-35.070	189	0

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024	Voorziening	Nog te realiseren rente voorziening	Voordelig eindresultaat
Grondexploitaties					
Theeschenkerij Goffert	0	254	0	0	0
Stedelijke ontwikkelingsprojecten	0	254	0	0	0
Microweg, Campusontwikkeling Synton	-246	0		0	0
Van Rosenburgweg (Hippe Kip)	160	923	811	16	0
Bedrijvigheidsprojecten	-86	923	811	16	0
Vossenlaan 43	3.919	4.051	703	14	0
Kinderdorp Neerbosch	3.621	3.834	317	26	0
Dorpstraat 92-118	541	614	713	14	0
Woningbouwprojecten	8.081	8.499	1.733	54	0
Dukenburg Herstructurering	444	0	0	0	0
Herstructurering	444	0	0	0	0
Nwe marktstraat	467	495		0	0
Stationsgebied	6.881	9.090	14.543	1.836	0
Jan Berendsstraat 47-67	94	152	142	3	0
Stadscentrum	7.442	9.737	14.685	1.839	0
Waalsprong	164.325	177.250	29.844	5.822	0
Winkelsteeg	22.547	45.648	1.390	595	0
Prof. Bellefroidstraat	504	380	140	3	0
Onderwijshuisvesting	33.866	29.427	19.972	1.222	0
Maatschappelijk Vastgoed	34.370	29.807	20.112	1.225	0
Mercuriuspark/Nymakwartier	7.190	6.434	3.613	221	0
Waalfront	27.894	17.807	0	0	0
Koers West	35.084	24.241	3.613	221	0
PIO's	1.652	2.213	0	0	0
nagekomen kosten/afronding		492		0	0
AF: Voorzieningen			0	0	0
Totaal	273.859	299.064	72.188	9.772	0

Verliesgevende voorziening tekort op contante waarde						
Omschrijving	Per 1-1-2024	Contante waarde 2%	Toevoeging/ vrijval	Per 31-12-2024	Jaar van afsluiten	Eindwaarde
Waalsprong	24.772	495	4.577	29.844	2033	35.666
Nyma Mercuriuspark	3.565	71	-24	3.612	2027	3.834
Onderwijshuisvesting	19.920	399	-347	19.972	2027	21.194
Prof.Bellefroidstraat GGD	187	4	-50	141	2025	143
Dukenburg	558	11	-569	0	2024	0
Vossenlaan 44	536	10	157	703	2025	717
Kinderdorp Neerbosch	17	0	300	317	2028	344
Stationsgebied (-district)*	12.876	258	1.409	14.543	2030	16.377
Winkelsteeg	12.472	249	-11.331	1.390	2042	1.985
Van Rosenburgweg	0	0	811	811	2025	828
Grondexploitatie dr. J Berendsstraat	83	2	57	142	2025	85
Dorpsstraat 92-118	680	14	19	713	2025	708
Totaal	75.666	1.513	-4.991	72.188		

* De gebiedsontwikkeling Stationsdistrict is een gemengd project met zowel grondexploitatie als facilitaire projecten. Voor het inzicht en de transparantie kiezen we ervoor om het totale verwachte verlies op deze plek te presenteren.

Bedragen x 1 miljoen euro	Contante waarde	Eindwaarde
Grondexploitatie-projecten	12.837	14.456
Facilitaire projecten	1.706	1.921
Totaal	14.543	16.377

Kortlopende vorderingen

Boekwaarde per	31-12-2024	Voorziening oninbaarheid (excl. voorziening)	31-12-2024	31-12-2023
Vorderingen op openbare lichamen	45.347		45.347	38.496
Rekening-courant derden	76.000		76.000	99.000
Vorderingen bijstandswet	17.320	8.172	9.148	8.278
Belastingdebiteuren	4.962	300	4.662	7.187
Nog op te leggen belastingaanslagen	4.176		4.176	3.731
Vorderingen grondverkoop	0		0	4
Debiteuren	5.464	197	5.267	3.981
Overige vorderingen	234		234	419
Te vorderen rente	246		246	175
Totaal	153.749	8.669	145.080	161.271

Boekwaarde per	31-12-2024	31-12-2023
Belastingdienst (afrekening BCF en BTW)	43.731	35.340
Gemeentefonds	630	0
Ministerie SZW;	147	124
Overige vorderingen	839	3.032
Totaal	45.347	38.496

Rekening-courant derden	31-12-2024	31-12-2023
Rijk; schatkistbankieren	76.000	99.000
Totaal	76.000	99.000

De gemeente Nijmegen heeft voor het verplichte schatkistbankieren een bankrekening bij het Rijk. Hieraan is een intradaglimiet van 50 miljoen euro gekoppeld.

Bijstandsdebiteuren	31-12-2024	31-12-2023
Bijstandsdebiteuren	17.320	18.966
Af: voorziening inzake vermindering, kwijtschelding en oninbaarheid	8.172	10.688
Totaal	9.148	8.278

De vorderingen op bijstandsdebiteuren zijn gewaardeerd op basis van de nominale waarde verminderd met de voorziening voor dubieus of oninbaar. De waardering op de balans vindt dus plaats tegen een reële waarde. Op grond van de laatste inzichten is de voorziening van oninbaarheid bijstandsdebiteuren verlaagd van 57,5% naar 48,4%.

Belastingdebiteuren	31-12-2024	31-12-2023
Belastingdebiteuren	4.962	7.421
Af: voorziening inzake oninbaarheid	300	234
Bij: nog op te leggen aanslagen	4.176	3.731
Totaal	8.838	10.918

De belastingdebiteuren hebben betrekking op de debiteuren inzake gemeentelijke heffingen en leges, zoals onder meer de OZB. Op de nominale vorderingen wordt een voorziening voor oninbaar in rekening gebracht. De nog op te leggen aanslagen die betrekking hebben op 2024 en eventueel voorgaande jaren worden hier eveneens verantwoord

Vorderingen grondverkoop	31-12-2024	31-12-2023
Vordering grondverkoop per 1 januari	69	69
Verkoop	-69	-65
Totaal	0	4

Debiteuren	31-12-2024	31-12-2023
Diverse vorderingen waaronder verhuur, vervallen termijnen leningen e.d.	5.464	5.245
Af: voorziening dubieuze debiteuren	197	256
Totaal	5.267	4.989

Bij de waardering van de vorderingen is de voorziening bepaald op basis van een ouderdomsanalyse, evenals een beoordeling van enkele benoemde posten.

De ouderdom van de debiteurenpost is op balansdatum:

Debiteurensaldo	TOTAAL	<30 dagen	30-60 dagen	60-90 dagen	> 90 dagen
	5.464	3.878	82	53	1.451

	31-12-2024	31-12-2023
Diverse vorderingen GKB, openbare ruimte en vastgoed.	32	1.273
Schuldhelpverlening	202	154
Totaal	234	1.427

Liquide middelen

Liquide middelen	31-12-2024	31-12-2023
Kas	94	131
Banksaldi	857	2.036
Totaal	951	2.167

Het betalingsverkeer loopt via de ING met een rekening-courantkrediet van 16 miljoen euro.

Daarnaast bestaat een bankrekening bij de BNG met een rekening-courantkrediet van 9 miljoen euro.

Medio 2025 zal het betalingsverkeer ook via de BNG gaan lopen.

Overlopende activa

Overlopende activa	31-12-2024	31-12-2023
Voorschotbedragen overheidslichamen (OMBD)	2.236	5.295
Overige posten	19.334	16.913
Totaal	21.570	22.208

Overige nog te ontvangen bedragen	31-12-2024	31-12-2023
Vooruitbetaalde bijdrage buurtteams	2.151	1.881
Vooruitbetaalde bijdrage MGR	1.344	2.198
Vooruitbetaalde huur	1.403	1.279
Vooruitbetaalde verzekeringen	118	92
Vooruitbetaalde bijdrage inzamelen afval	202	454
Vooruitbetaalde ICT kostenhuur	685	339
Vooruitbetaalde overige kosten	714	1.050

Vooruitbetaalde vervoerskosten	868	851
Vooruitbetaalde huisvestingskosten opvang	564	0
Te ontvangen bijdrage planexploitatie	3.207	2.149
Te ontvangen bijdrage ODRN	785	802
Te ontvangen bijdrage ingezameld afval	116	1.642
Te ontvangen reclameopbrengsten	1.662	1.019
Ondergrondse ordening	1.069	2.135
Vergoeding Crisisopvang	2.268	0
Overige posten	2.178	1.022
Totaal	19.334	16.913

*) Het totaalbedrag van deze OMBD's wordt opgenomen om aansluiting te houden met de eindstand van vorig boekjaar.

Voor een toelichting op de OMBD's verwijzen wij u naar de bijlage OMBD's.

Toelichting passiva 31 december 2024

Eigen vermogen

Boekwaarde per	31-12-2024	31-12-2023
Algemene reserve	184.169	119.664
Bestemmingsreserve	58.582	31.662
Rekeningresultaat	27.743	71.112
Totaal	270.494	222.438

Rekeningresultaat 2024

Lasten	1.050.689
Baten	1.098.745
Saldo voor aanspreken reserves	48.056
Reservemutaties:	
Storting in de reserves	73.221
Onttrekking uit de reserves	52.908
Per saldo storting in reserves	-20.313
Voordelig resultaat voor verwerking resultaatvoorstellen	27.743

	Boekwaarde			Bestemming	Boekwaarde
Reserves	31-12-2023	Toevoeging	Onttrekking	resultaat 2024	31-12-2024
F022 Saldireserve	119.664	40.549	36.820	60.776	184.168
<i>Subtotaal algemene reserve</i>	<i>119.664</i>	<i>40.549</i>	<i>36.820</i>	<i>60.776</i>	<i>184.168</i>
F004 1%-regeling beeldende kunst	676	0	0	0	676
F046 Afschrijving	570	1.790	2.850	6.491	6.000
F057 Duurzaamheidsmaatregelen	1.808	848	549	0	2.107
F059 Onderhoud vastgoed	1.727	8.811	8.802	0	1.736
F060 POG buitensport	2.567	956	1.023	0	2.499
F061 Decentralisatie bodemverontreiniging	790	468	714	0	544
F065 Onderhoud stadsbrug	862	0	160	0	702
F066 Rivierenpark	3.216	0	271	0	2.945
F067 Decemercirculaire	0	0	819	819	0
F068 Reserve Woonfonds	10.017	1.200	600	2.000	12.617
F069 Reserve opleidingsplan publiekszaken	400	0	300	0	100
F070 Reserve energiecrisis	897	0	0	0	897
F071 Res. Aardgasvrij	8.133	6.600	0	1.026	15.758
F072 Res. P-garage W'steeg	0	12.000	0	0	12.000
<i>Subtotaal overige bestemmingsreserve</i>	<i>31.662</i>	<i>32.673</i>	<i>16.088</i>	<i>10.336</i>	<i>58.582</i>
Totaal reserves	151.326	73.221	52.908	71.112	242.750

Toelichting op de reserves

Saldireserve

De saldireserve is een algemene reserve en is bedoeld om risico's op te kunnen vangen. De saldireserve maakt een belangrijk deel uit van het weerstandsvermogen. De saldireserve wordt gevoed vanuit een voordelig rekeningresultaat en/of aan de hand van een expliciet besluit van de gemeenteraad. De hoogte van de saldireserve beweegt zich binnen een bepaalde bandbreedte, bestaande uit een "harde" ondergrens en een flexibele bovengrens.

We willen de saldireserve geen actief instrument laten zijn. In de jaarrekening 2024 is in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing bij het onderdeel Saldireserve een overzicht opgenomen van claims en verwachtingen. Het betreft hier onzekere posten waarvoor het in dit stadium onverstandig is om een afzonderlijke bestemmingsreserve op te nemen.

1%-regeling Beeldende Kunst

Deze reserve is bedoeld om de tijd tussen het opleveren van gemeentelijke gebouwen en andere gemeentelijke stedenbouwkundige werken en het realiseren van kunstobjecten te overbruggen.

In bouwkredieten worden voor beeldende kunst gelden beschikbaar gesteld. De ontwerp- en realisatie processen van kunstwerken in de openbare ruimte zijn vaak langlopend en veranderlijk. Dit maakt “flexibele” beschikbaarheid van de middelen nodig.

Vanuit de Reserve 1%-regeling beeldende kunst financieren we nieuwe kunstwerken in de openbare ruimte. De projecten waar we momenteel aan werken zijn opgenomen in ons uitvoeringsprogramma. Het college stelt dit uitvoeringsprogramma 2-jaarlijks vast en deelt deze informatief met de raad. De laatste versie is van 13 december 2022 (raadsbrief E22.002259, “Uitvoeringsprogramma 2023-2024 Kunst in de openbare ruimte”).

Het uiteindelijk vrijgeven van budget uit de reserve gebeurt altijd middels een apart raadsvoorstel.

Reserve Afschrijving

Bij investeringen met een economisch nut mogen bepaalde inkomsten op grond van het BBV niet in mindering worden gebracht op de nieuwe investering (verzekeringsgelden na een brand, de opbrengst uit verkoop van een pand, etc.). Deze bijdragen kunnen in de Reserve Afschrijving gestort worden. Via onttrekkingen uit deze reserve worden de met die investering samenhangende kapitaallasten gedekt.

Reserve duurzaamheid

De Gemeenteraad heeft in mei 2013 het Vliegwielpincipe Duurzaamheid vastgesteld. De kern van dat voorstel is dat met investeren in duurzaamheidsmaatregelen kostenbesparingen (op energie) worden gerealiseerd.

Deze reserve is ter dekking van de kapitaallasten die ontstaan vanuit investeringen in het verduurzamen van gemeentelijke panden. Het saldo in de reserve is nodig voor toekomstige vervangingen van afgeschreven duurzaamheidsinvesteringen zonder extra middelen.

Reserve onderhoud vastgoed

Jaarlijks wordt een exploitatiebudget beschikbaar gesteld voor het onderhoud aan panden. Dit onderhoud is opgenomen in een meerjarig onderhoudsplan. De werkzaamheden kunnen jaarlijks afwijken van het budget. Ter egalisering van deze kosten en het beschikbaar houden van het budget is deze bestemmingsreserve gevormd.

Reserve POG buitensport

Jaarlijks wordt een budget beschikbaar gesteld voor onderhoud buitensport. Dit onderhoud is opgenomen in een meerjarig onderhoudsplan. De werkzaamheden kunnen jaarlijks afwijken van het budget. Ter egalisering van deze kosten en het beschikbaar houden van het budget is deze bestemmingsreserve gevormd.

Reserve decentralisatie bodemverontreiniging

Nijmegen ontving in de periode 2016 t/m 2020 jaarlijks 1,1 miljoen euro via het gemeentefonds voor uitvoering van bodemtaken. Het verschil tussen deze middelen en de jaarlijkse werkelijke kosten wordt verrekend met de reserve teneinde de middelen beschikbaar te houden voor dit doel.

Reserve onderhoud stadsbrug

Deze reserve is bedoeld voor de betaling van de jaarlijkse facturen voor het verrichtte onderhoud aan de stadsbrug. Omdat het onderhoud is afgekocht, kennen we de omvang van de te betalen jaarlijkse termijnen. De jaarlijkse toevoeging bestaat uit een (geïndexeerd) budget. De einddatum van het contract is contractueel vastgelegd evenals de betalingen. Het contract eindigt in 2040. Het saldo van de reserve is bestemd voor betaling van de facturen.

Reserve Rivierenpark

De gemeente heeft van het Rijk in 2016 een eenmalige afkoopsom van € 2.987.829 ontvangen voor beheer- en onderhoudswerkzaamheden aan het Rivierenpark. Dit bedrag is gestort in de reserve Rivierenpark. Daarnaast

wordt er jaarlijks een (geïndexeerd) bedrag vanuit de exploitatie toegevoegd aan de reserve. Gedurende 25 jaar worden de facturen voor beheer en onderhoud ten laste van de reserve gebracht.

Reserve decembercirculaire / gemeentefondsmiddelen

Deze reserve is in 2018 ingesteld om middelen die we van rijkswege beschikbaar gesteld krijgen, ook te behouden voor dat doel. In de decembercirculaire krijgen we als gemeente middelen uit het gemeentefonds waarbij het onmogelijk is om deze middelen nog in het betreffende jaar te besteden. Het is de bedoeling dat er in het daaropvolgende jaar plannen worden ontwikkeld waarvoor deze gelden worden ingezet.

Als er einde van het boekjaar middelen worden gereserveerd in deze reserve, wordt bij de 1^e Voortgangsmonitor onderzocht of ze kunnen worden overgeheveld naar de programma's. Daarmee worden ze door de raad vastgesteld.

De totale toename van het gemeentefonds in de Decembercirculaire 2024 betreft 2 miljoen euro. Een aantal middelen uit de Decembercirculaire 2024 heeft niet tot besteding in 2024 geleid maar zijn nog wel benodigd voor genoemde doelen in 2025. Deze middelen van 0,7 miljoen euro zijn toegevoegd aan de bestemmingsreserve Decembercirculaire zodat deze middelen beschikbaar blijven in 2025 (zie onderstaand overzicht). Dit zijn voornamelijk nieuwe gemeentefondsmutaties waarover u nog niet eerder bent geïnformeerd. De overige gemeentefondsmutaties van 1,3 miljoen euro waren niet benodigd in 2024 en vallen vrij ten gunste van het programmaresultaat 2024.

Winstbestemmingsvoorstel Reserve Decembercirculaire bij de jaarrekening 2024 bedragen x €1000

Stand reserve per 31 december 2024	0
Work in Nederland (DU)	183
Slavernijverleden (DU)	40
Natuurbrandpreventie en -mitigatie (DU)	30
Natuur bij energieprojecten (DU)	462
Register Externe veiligheidsrisico's (DU)	10
Reserve na winstbestemming 2024	725

Reserve parkeergarage Winkelsteeg

Deze reserve is ingesteld in 2024 (raadsbesluit 59/2025) Om de verwachte exploitatietekorten en risico's in de eerste jaren op te kunnen vangen. is deze reserve ingesteld. In feite betreft het hier de onrendabele top uit de grondexploitatie, die grotendeels in wordt gezet als reserve ter dekking van deze exploitatietekorten.

Reserve Woonfonds

De reserve Woonfonds is ingericht om goedkope koopwoningen marktconform aan te bieden. Als gemeente willen we dat deze woningen gebouwd worden. Dat kan alleen als we er financieel aan bijdragen.

We zetten geld uit het fonds in om betaalbare koop- en huurwoningen, flexwoningen en studentenhuysvesting, gemeenschappelijk wonen en wonen voor bijzondere doelgroepen financieel haalbaar te maken. We maken een plan voor de inzet van het fonds en leggen dat voor aan de gemeenteraad.

Reserve opleidingsplan publiekszaken

De ontwikkeling van onze maatschappij vereist dat we investeren in de kwaliteit van de medewerkers die uitvoering geven aan onze Basisregistratie Personen en Burgerzaken (BRP). Dit werkteerterrein ontwikkelt zich van een paspoortfabriek naar een rol als poortwachter. De BRP levert het fundament en toegang tot maatschappelijke deelname, dienstverlening en zorg aan al onze Nijmegenaren. Toenemende digitalisering, steeds meer wettelijke vereisten en internationalisering maken dat voor het werk steeds meer kennis nodig is. Het op tijd signaleren van ondermijning door identiteits- en adresfraude stelt hogere eisen. Fouten in onze basisregistraties kunnen grote impact hebben op het leven van de Nijmegenaren. Een opleidingsprogramma voorziet in een up to date brede

basiskennis voor alle medewerkers en biedt ontwikkelingsmogelijkheden voor het personeel. Hierdoor maken we onze organisatie op dit onderdeel weer toekomstbestendig.

Reserve energiecrisis

De reserve heeft als doel om maatschappelijke instellingen en verenigingen in Nijmegen die bijdragen aan onze ambities te ondersteunen als zij als gevolg van de energiecrisis in de problemen komen. Daarnaast is de reserve ook bedoeld voor alle inwoners van Nijmegen die door de hoge energiekosten, ondanks de gemeentelijke en Rijksregelingen, niet meer rond kunnen komen.

De restantmiddelen van € 897.000 waren vanuit 2022 overgeheveld naar 2023 omdat de verwachting was dat we deze middelen nodig zouden hebben. Daarnaast hadden we ook in de exploitatie middelen voor hetzelfde doel geraamd. Deze zijn niet volledig besteed omdat we ook vanuit de Provincie middelen hebben ontvangen. De resterende middelen in de Reserve Energiecrisis zijn nu niet meer nodig. We stellen daarom voor om de middelen vrij te laten vallen ten gunste van de Saldireserve en de reserve op te heffen.

Reserve Aardgasvrij

De komende jaren zijn er forse bedragen nodig om projecten in duurzame warmtevoorziening en duurzame warmtebronnen van de grond te krijgen. Ook voor de inzet van personeel/inhuur zijn middelen nodig. Om reeds beschikbaar gestelde middelen voor deze activiteiten beschikbaar te houden, is de reserve Aardgasvrij ingesteld om deze middelen in komende jaren in te kunnen zetten wanneer het nodig is.

Voorzieningen

Voorziening	31-12-2023	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	31-12-2024
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's					
V002 Bezwaar en beroep heffingen	819	529	819		529
V024 Te kort particuliere exploitatie	247	130	7		370
V036 Pensioenverplichting wethouders	5.703	2.425			8.128
V040 Spaarverlof	5505	650			6.155
V094 Waalfront	19.862	3.796	5.301		18.357
(-) Afwaardering deelneming Waalfront en OBW beheer	-7.903				-7.903
V109 pensioenverplichting Stadsregio	186		10		176
<i>Subtotaal</i>	<i>24.419</i>	<i>7.530</i>	<i>6.137</i>	<i>0</i>	<i>25.812</i>
V050 GRP-nieuw	8.474	9.878	4.402		13.950
<i>Subtotaal</i>	<i>8.474</i>	<i>9.878</i>	<i>4.402</i>	<i>0</i>	<i>13.950</i>
Totaal	32.893	17.408	10.539	0	39.762

Voorziening GRP	31-12-2023	Toevoeging	Bestedingen	31-12-2024
Exploitatieresultaat (verschil begroot-realisatie) te verrekenen in tarief	1.749	390	741	1.398
Voorziening onderhoud	6.725	9.488	3.661	12.552
Totaal	8.474	9.878	4.402	13.950

Toelichting Voorzieningen

Voorziening bezwaar en beroep heffingen

Deze voorziening dient ter afhandeling van lopende bezwaar- en beroepsprocedures met betrekking tot gemeentelijke heffingen. Bij gegronde verklaring van het bezwaar of beroep volgt een correctie op de aanslag wat kan leiden tot (gedeeltelijke) terugbetaling.

Voorziening particuliere exploitaties

Het doel van deze voorziening is afdekking van het aandeel van de gemeente Nijmegen in het tekort van de verliesgevendende exploitaties. De nog te realiseren kosten en opbrengsten zijn onderdeel van een schattingsproces. Uitgangspunt is het prijspeil per balansdatum met een inschatting van het verloop van de toekomstige ontwikkeling van (plan)kosten. Dit wordt vertaald in de parameters kostenstijging en opbrengstenstijging. Gezien

de huidige economische situatie met hoge inflatie en stijgende hypotheekrente is de onzekerheid rond de gehanteerde parameters groter dan in andere jaren.

Voorziening pensioenverplichting wethouders

Deze voorziening betreft een berekende contante waarde van te zijner tijd uit te keren wethouderspensioenen. In een aantal gevallen komen de lasten in de toekomst geheel voor rekening van de gemeente Nijmegen, in andere gevallen is een verzekeringspolis afgesloten en is de voorziening getroffen voor het meerdere boven de afgesloten polis. Jaarlijks wordt een waardebepaling gedaan voor de benodigde omvang van de voorziening.

Voorziening spaarverlof

Deze voorziening betreft de berekende waarde van de uren die conform de CAO gemeenten als bron ingezet kunnen worden voor het verlofsparen. Met verlofsparen kunnen medewerkers een langere periode verlof nemen. Jaarlijks wordt een waardeberekening gemaakt van de voorziening.

Voorziening Waalfront

Het doel van deze voorziening is afdekking van het aandeel van de gemeente Nijmegen in het tekort van de gebiedsontwikkeling Waalfront. Eind 2024 heeft de directie van Ontwikkelingsbedrijf Waalfront (OBW) een concept Grex 2025 aangeboden aan haar aandeelhouders. Deze concept grondexploitatie 2025 kent als eindresultaat een tekort van € 23,8 miljoen euro NCW per 1 januari 2025, en een looptijd tot en met 2029. De concept Grex 2025 zal in het tweede kwartaal 2025 door de gemeenteraad worden voorzien van een zienswijze en zal vervolgens in 2025 door de aandeelhouders worden vastgesteld.

Op grond van gemaakte afspraken wordt Nijmegen voor € 3,6 miljoen euro belast indien per einde van de looptijd mocht blijken dat de grondexploitatie Waalfront sluit met een nadelig saldo. Vervolgens draagt Nijmegen 50% bij in het verlies.

Verder is in de grex een jaarlijkse bijdrage (tot en met 2025) van de gemeente ter grootte van € 1,2 miljoen euro ingerekend. Deze bijdrage werd ten laste van de saldireserve uitgekeerd. Op grond van verslagleggingsvereisten is de bijdrage in 2018 ineens ten laste van de saldireserve genomen en opgenomen in de voorziening Waalfront. Vanaf oktober 2017 en de jaren 2018 tot en met 2024 is de voorziening geïndexeerd en komt per 31-12-2024 uit op € 18,4 miljoen euro. Doordat de grondexploitatie verlieslatend is, is de waarde van de deelneming Waalfront B.V. afgewaardeerd naar '0'. Conform verslaggevingsregels wordt voornoemde voorziening (op een aparte regel) voor hetzelfde bedrag gecorrigeerd.

Voorziening pensioenverplichting Stadsregio

In 2017 is in verband met de liquidatie van de Stadsregio Arnhem Nijmegen de pensioenvoorziening van 3 oud-bestuurders overgedragen aan de gemeente Nijmegen. De gemeente neemt de pensioenbetalingen over.

Voorziening GRP-nieuw

Deze voorziening is ingesteld op 8 juni 2005 en heeft als doel een meerjarige evenwichtige tariefopbouw van de rioolrechten. Het bestedingsplan is gebaseerd op het Gemeentelijk Rioleringsplan 2017-2023.

Langlopende schulden

Langlopende schulden	31-12-2023	Vermeerderingen	Aflossingen	31-12-2024	Rente
Obligatieleningen	78.000		8.000	70.000	468
Onderhandse leningen pensioenfondsen en verzekeraar	12		12	0	0
Onderhandse leningen banken en ov. fin. instellingen	208.076	5.000	47.247	165.829	2.574
Openbare lichamen	65.000	45.000	20.000	90.000	1.584
Waarborgsommen	160	293	9	444	
Totaal	351.248	50.293	75.268	326.273	4.626

Bankzaken vinden overwegend plaats met de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), de Nederlandse Waterschapsbank (NWB) en het Rijk. Het Rijk in verband met het verplichte schatkistbankieren. Naast het sluiten

van rechtstreekse leningen bij genoemde instellingen, maken wij ook gebruik van schuldpapier dat via de BNG loopt. In dat geval treedt de BNG op als tussenpersoon van een (obligatie)lening.

De met deze langlopende leningen samenhangende rentelast bedraagt in totaal 4,6 miljoen euro in 2024.

Waarborgsommen	31-12-2023	31-12-2024
Beheer objecten, GB	30	24
Sleutelgeld accommodaties	29	30
Vastgoed management panden en woningen	49	46
Grondbedrijf	51	343
Verkiezingen	1	1
Totaal	160	444

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden, kasgeldlening en banksaldi	31-12-2023	31-12-2024
Kasgeldleningen	80.000	85.000
Rekening-courant derden	13.299	8.361
Totaal	93.299	93.361

Bedragen in miljoenen €	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
Gemiddeld saldo per kwartaal	1,5	1,5	1,2	1,8
Af: drempelbedrag	11,0	11,0	11,0	11,0
Overschrijding (-/-) / ruimte (+)	9,5	9,5	9,8	9,2

Overige kortlopende schulden	31-12-2023	31-12-2024
Crediteuren	22.011	10.853
Openbare lichamen	7.652	4.560
Te betalen pensioenpremie	1.836	2.032
Te betalen omzetbelasting	11.295	1.074
Te betalen loonheffing en sociale lasten	11.330	12.327
Te betalen overige personele kosten	115	120
Totaal	54.239	30.966

Overlopende passiva

Overlopende passiva	31-12-2023	31-12-2024
Voorschotbedragen overheidslichamen (OMBD)	123.251	182.759
Nog te betalen zorgkosten	15.909	13.344
Nog te betalen bedragen	13.509	15.295
Nog te betalen rente onderhandse leningen	1.667	1.998
Vooruit ontvangen bedragen	2.529	5.473
Totaal	156.865	218.869

Voor een toelichting op de OMBD's verwijzen wij u naar de bijlage OMBD's.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Gewaarborgde geldleningen

De gemeente staat garant voor geldleningen die zijn verstrekt aan onder andere woningcorporaties en schoolbesturen. Onderstaand het totaal van deze garanties.

bedragen x 1.000	Percentage door de gemeente te waarborgen	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2023
Eigen woningverbetering met deelname Rijk		837.230	792.439
Krediethypotheke	100%	841	1.001
Hypotheke (woon)verenigingen en particulieren	100%	14.626	15.868
Overige zakelijke zekerheidstellingen	100%	213	230
DAR	100%	2.000	2.000
Schoolbesturen	100%	57.527	52.053
		912.437	863.591

Langlopende huurcontracten

- De gemeente huurt de bij elkaar gelegen adressen Arsenaalgas 7, 7a en 8, Mariënborg 75 en de parkeergarage Mariënborg in één contract van een vastgoedeigenaar. De totale jaarlijkse huurpenningen daarvoor bedragen circa 1,7 miljoen euro.
- De looptijd voor de objecten Arsenaalgas 8 (= kantoor boven de parkeergarage Arsenaalgas 7) en Mariënborg 75 (= Elckerlyc) eindigt per 1-1-2033.
- De looptijd voor Arsenaalgas 7 en 7a (= parkeergarage en fietsenstalling) eindigt per 1-8-2034.
- De gemeente (Sport en Recreatie) huurt het pand Triavium aan de Van Rosenbergweg 2 voor een jaarlijks bedrag van circa 1,2 miljoen euro (inclusief bijdrage onderhoud). Het contract loopt t/m 23 september 2033.

Inkoopcontracten groter dan € 215.000 inkoopwaarde

De gemeente Nijmegen heeft diverse inkoopcontracten afgesloten – dan wel heeft aanbestedingen lopen voor contracten – met een inkoopwaarde voor de jaren 2024 en later van meer dan € 215.000. Belangrijke financiële verplichtingen zijn of worden daarmee aangegaan ten aanzien van de volgende inkoopcategorieën:

- Afvalverwijdingsdiensten	- MFP, audio, kantoormachines
- Arbo en BHV	- Milieudiensten/straatreiniging
- Beveiligingsdiensten	- Netwerken en telefonie
- Civ.werkz.bouw/aanleg	- Onderhoud gem. gebouwen
- Civ.werkz.onderhoud/herinr.	- Opleid.,training,W&S
- Commun.PR en representatie	- Opvang en beschermd wonen
- Diversiteit	- Parkeergereelateerde inkoop
- Drukkerijdiensten	- Post- en koeriersdiensten
- Electriciteit, gas, water	- Publieke gezondheid
- Gereedschappen/LTB-machines	- Reis & verblijfkosten (incl NS)
- Groenvoorziening	- Schoonmaak alles
- Hardware	- Software
- Hulpmiddelen	- Straatmeubilair en speelvoorz.
- Huurkosten	- Verhuiskosten
- Inhuur en advies	- Verzekeringen
- Interieurinrichting	- Wagenpark en brandstof
- Jeugd	- Werkkleding en toebehoren
- Kabel RTV&servicekosten	- WMO huishoudelijk verzorging
- Kadastrale rechten (KAD+)	- Jeugdhulp Met verblijf
- Kantine- en catering dienstgebouw	- Jeugdhulp Zonder verblijf
- Kantoorartikelen	-WMO Huishoudelijke hulp
- Kunstmatig aangelegd bouwwerk	-WMO Hulpmiddelen
- Lidmaatsch/abonn/contributies	-WMO Ondersteuning
- Maatwerkvoorzieningen	-WMO Verblijf

Leasecontracten

De gemeente Nijmegen heeft een raamovereenkomst met Oostendorp Autolease en verhuur B.V. voor het leasen van auto's. De kosten in 2024 bedroegen ongeveer € 218.000.

Verkoop Goffertstadion

Het Goffertstadion is in het verleden van NEC gekocht voor 12 miljoen euro. Hierbij is de verplichting opgenomen dat NEC dit gehele bedrag inclusief rente via de huur terugbetaalt aan de gemeente. De resterende, huidige boekwaarde vertegenwoordigt de restant schuld.

Er lopen onderzoeken naar de verkoop van het stadion aan NEC waarbij ook taxaties zijn gedaan voor het bepalen van de huidige marktwaarde. Deze taxaties komen uit op een lagere waarde dan de huidige boekwaarde. Wij vinden het op dit moment niet opportuun om de boekwaarde af te boeken, omdat we daarmee de restant schuld van NEC aan gemeente verlagen. We wachten hiermee tot een definitieve verkoopovereenkomst is gesloten.

Grondslagen

Balans

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld op basis van de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) provincies en gemeenten.

Activaposten (bezittingen) worden in beginsel gewaardeerd op basis van de vervaardigingsprijs (grondexploitaties) of verkrijgingsprijs (overig). Als de marktwaarde van een materieel actief blijvend lager is dan de boekwaarde, wordt het actief tot deze waarde afgewaardeerd. Voor verwachte verliezen bij grondexploitaties of het risico van oninbare vorderingen worden voorzieningen getroffen.

Passivaposten (eigen en vreemd vermogen) worden in beginsel gewaardeerd op basis van de nominale waarde.

Immateriële vaste activa

Onder de immateriële vaste activa vallen de kosten van onderzoek & ontwikkeling en bijdrages aan activa in eigendom van derden. Hierop wordt in 5 jaar afgeschreven.

Materiële vaste activa

Onderscheid wordt gemaakt in investeringen met economisch respectievelijk maatschappelijk nut. Investerings met economisch nut dragen bij aan de mogelijkheid om middelen te verwerven (bijvoorbeeld door de kosten ervan in tarieven te verwerken). Tijdens de vervaardiging van een actief wordt rente toegerekend voor de benodigde financiering. Bij activering worden eventuele bijdragen van derden in mindering gebracht. Afschrijving vindt plaats tegen een percentage van de aanschaffingswaarde, gebaseerd op de gemiddelde levensduur van de activa. Dit conform de richtlijn 'investeren & waarderen, activeren en afschrijven activa'. Een aantal activa kent een annuïtaire afschrijving.

Financiële vaste activa

Onder de financiële vaste activa vallen de kapitaalverstrekkingen aan verbonden partijen en de verstrekte leningen. De kapitaalverstrekkingen aan verbonden partijen bestaan uit aandelen in vennootschappen. Deze worden gewaardeerd tegen aanschafprijs of lagere marktwaarde.

Voorraden

Onder de voorraden vallen de grondexploitaties. Het onderhanden werk van de grondexploitaties wordt gewaardeerd tegen het saldo van de gerealiseerde kosten en opbrengsten. Dit gaat zowel om de directie kosten voor het verwerven, slopen en bouw- en woonrijp maken als ook de rente- en plankosten. Een eventuele voorziening voor verwachte verliezen wordt hierop in mindering gebracht.

Kortlopende vorderingen

Deze vorderingen hebben een looptijd van minder dan 1 jaar. Voor het uitstaande saldo aan belastingdebiteuren en bijstandsvorderingen zijn voorzieningen getroffen.

Overlopende activa/liquide middelen

Deze posten zijn tegen nominale waarde gewaardeerd.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen staan de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het saldo van het overzicht van baten en lasten.

Voorzieningen

Onder de voorzieningen zijn de voorzienbare verplichtingen, verliezen en/of risico's opgenomen. Dit voor zover de omvang redelijkerwijs is in te schatten. Daarbij zijn er egalisatievoorzieningen voor kosten die in volgende jaren gemaakt worden maar hun oorsprong vinden in het huidige jaar. Hieronder vallen de onderhoudsvoorzieningen die worden bepaald op basis van de laatst bekende geactualiseerde plannen. In de voorziening gemeentelijk rioleringsplan (GRP) komen de volgende componenten in samenhang terug, maar zijn wel afzonderlijk zichtbaar:

- onderhoud
- jaarlijkse financiële resultaten

Voorzieningen die de waarde van een actief corrigeren, worden aan de activazijde gepresenteerd en daar in mindering gebracht op het actief.

Voorzieningen waarvan de hoogte wordt bepaald door geldstromen over een langdurige periode in de toekomst worden gewaardeerd tegen contante waarde.

Langlopende schulden

Deze schulden hebben een looptijd van meer dan 1 jaar en worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vlottende passiva

Deze posten zijn tegen nominale waarde gewaardeerd.

Baten en lasten

Algemeen

Baten (opbrengsten) en lasten (kosten) worden gerangschikt conform de begroting en toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Uitzonderingen zijn dividenden en bepaalde personele lasten. Dividendopbrengsten uit deelnemingen worden geschat op basis van ervaringscijfers. Als het uiteindelijke dividend hiervan afwijkt, wordt dit verantwoord in het jaar waarin het dividend wordt ontvangen. Voor arbeidsgerelateerde verplichten van een jaarlijks vergelijkbaar volume mag geen voorziening of schuld worden opgenomen. Daarom worden deze personele lasten toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt.

Grondexploitaties

Verwachte verliezen voor planexploitaties worden genomen zodra deze voorzienbaar zijn. Hiertoe wordt een voorziening gevormd voor het verwachte verlies aan het einde van de looptijd. Dit toekomstige verlies wordt contant gemaakt naar nu.

Verwachte winsten worden in principe genomen bij het afsluiten van een planexploitatie. Tussentijds wordt slechts winst genomen als de boekwaarde van het onderhanden werk negatief is (meer opbrengsten dan kosten) én groter is dan de hoogte van de nog te maken kosten. In verband met de uitspraken van de commissie BBV over de tussentijdse winstname wordt ook in Nijmegen de POC-methode gehanteerd voor het bepalen van de tussentijdse winstname in plaats van het hiervoor genoemde gemeentelijke, voorzichtigere, beleid.

Schattingsonzekerheid grondexploitatie

Ten aanzien van de waardering van de grote gebiedsexploitaties Waalfront (in de jaarrekening verantwoord onder financiële vaste activa, deelnemingen) en Waalsprong, Winkelsteeg en Stationsgebied (in de jaarrekening verantwoord als voorraad grondexploitaties) bestaat een schattingsonzekerheid.

Hoewel de op dit moment meest waarschijnlijke inschatting is opgenomen in de jaarrekening, kan de realisatie in de toekomst aanzienlijk afwijken van deze inschatting. Deze schattingsonzekerheid ontstaat door de omvang en de lange looptijd van deze grondexploitaties tot en met 2029 voor Waalfront respectievelijk 2033 Waalsprong, 2042 Winkelsteeg en 2030 voor Stationsgebied.

Reserves

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves worden rechtstreeks op de reserves gemuteerd, vóór het saldo van de rekening. Dit conform de begroting of expliciete besluitvorming door uw raad.

Water en Rioolprogramma (GRP) - financiële resultaten op de exploitatie

De werkelijke lasten en baten zullen afwijken van de ramingen. Deze worden gestort in of onttrokken aan een voorziening GRP. Wij laten transparant zien dat alle geïnde rioolrechten ook daadwerkelijk worden aangewend voor werkzaamheden voortvloeiend uit het GRP. Ons argument daarvoor is dat de burger helder moet kunnen zien dat het geld daadwerkelijk wordt besteed aan het doel waarvoor het wordt opgehaald.

Eigen bijdragen CAK

Bij de Wmo vraagt de gemeente een eigen bijdrage aan de burger. De oplegging en inning is landelijk belegd bij het Centraal Administratie Kantoor (CAK).

Vennootschapsbelasting

Indien we per saldo winst maken over onze commerciële activiteiten dragen we daar vennootschapsbelasting over af.

Bijlagen

Gemeentefonds

Omschrijving	Bedrag * € 1
WOZ niet-woningen eigenaren	-10.333.252
WOZ niet-woningen gebruikers	-7.662.481
Waarde woningen eigenaren	-22.981.224
Bijstandsontvangers	35.112.915
Inwoners	70.186.396
Huishoudens met laag inkomen boven drempel	74.309.763
Inwoners met een migratieachtergrond	11.217.236
Eenpersoonshuishoudens	9.520.028
Loonkostensubsidie	1.683.390
Inwoners: jongeren jonger dan 18 jaar	16.754.053
Doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	1.809.464
Inwoners 75+ met drempel	2.969.055
Laag opleidingsniveau met drempel	2.170.028
Lokale centrumfunctie (max 20km)	2.326.646
Regionale centrumfunctie (max 60km)	58.012.351
Landelijke centrumfunctie	16.093.304
Leerlingen VO	4.182.477
Leerlingen (V)SO	2.768.180
Onderwijsachterstand	1.379.967
Bedrijfsvestigingen	3.275.828
Historische woningen in bewoonde kernen	1.139.346
Historische woningen in bewoonde oorden 1930	684.605
Oppervlak historische kernen basisbedrag	674.909
Kernen	229.037
Kernen met 500 of meer adressen	75.167
Oeverlengte * bodemfactor gemeente	55.515
Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	770.961
Omgevingsadressendichtheid	19.192.567
Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buiteng.	118.612
Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	7.950.197
Oppervlakte bebouwing buitengebied	317.004
Oppervlakte bebouwing woonkern	5.045.697
Oppervlakte binnenwater	65.068
Oppervlakte land	204.633
Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	134.953
Woonruimten	1.060.720
Woonruimten * bodemfactor woonkernen	4.837.139
Vast bedrag	982.056
Uitkeringsfactor	150.111.247
Suppletie-uitkering nieuw verdeelstelsel 2023	-25.355.376
Suppletie-uitkering Bommenregeling	2.333.198
Prov. taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (DU)	410.545
Beeldende kunst en vormgeving (DU)	150.000
Maatschappelijke opvang en OGGz (DU)	10.521.351
Vrouwenopvang (DU)	5.989.725
Jeugd (DU)	605.273
Veiligheidshuizen (DU)	218.680
Faciliteitenbesluit opvangcentra (DU)	118.798
Tijdelijke voorziening bed, bad en brood (DU)	268.926
Voorschoolse voorziening peuters (DU)	307.712
Armoedebestrijding kinderen (DU)	1.018.746
Maatschappelijke begeleiding (DU)	4.740
Jeugdhulp kinderen in een AZC (DU)	74.752
Impulsgelden Weerbaar Bestuur/Veilig wonen (DU)	7.062
Veilige steden (DU)	30.000
Versterking arbeidsmarktregio's (DU)	400.077
Regionale Energie Strategieën (DU)	510.387

Aanpak laaggeletterdheid (DU)	167.233
LHBTI-emancipatiebeleid (DU)	20.000
Experiment gesloten coffeeshopketen (DU)	196.250
Versterking omgevingsveiligheidsdiensten (DU)	34.000
Uitstapprogramma prostituees (DU)	178.595
Begeleiding jongeren naar werk	288.625
Bodembescherming (DU)	314.536
Slavernijverleden (DU)	39.500
Einde lening inburgeringsplichtig (DU)	26.844
Verst. dienstverl. gemeenten: personen met verward gedrag (DU)	284.028
Extra capaciteit BOAs (DU)	61.327
Invoerings/uitvoeringskosten Omgevingswet (DU)	499.017
Wet kwaliteitsborging bouw (DU)	87.254
Antidiscriminatie voorzieningen (DU)	25.613
Meerkosten Oekraïne sociaal domein (DU)	241.215
Wet betaalbare huur (DU)	121.967
Nationaal Actieplan Dakloosheid (DU)	1.490.026
Regionale doelgroepen specifieke aanpak (DU)	136.659
Verkeersveiligheid (DU)	1.603
Energietoeslag (DU)	439.981
Alleenverdienersproblematiek (DU)	270.280
Toekomstbestendig maken energiebeleid (DU)	370.500
Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA) (DU)	96.506
Work in Nederland (DU)	183.000
Natuur bij Energieprojecten (DU)	462.333
Natuurbrandpreventie en -mitigatie (DU)	30.000
Register Externe Veiligheidsrisico's (DU)	10.000
Spreidingswet (DU)	91.998
Beschermd Wonen (IU)	60.921.723
Participatie (IU)	25.226.216
Laatste betaalspecificatie over jaarschijf 2024	59.787
Totaal 2024	556.434.770
Verrekeningen 2021, 2022 en 2023	605.680
Totaal gemeentefonds inclusief verrekeningen	557.040.450

Kasgeld limiet

De kasgeldlimiet is de maximale omvang van de toegestane kortlopende financiering. Onderstaand overzicht geeft de ontwikkeling van de liquiditeitspositie weer in realisatie tot de kasgeldlimiet per kwartaal in 2024.

Gegevens liquiditeitspositie over het jaar 2024 (modelstaat A) Provincie Gelderland, Gemeente Nijmegen

Berekening liquiditeitspositie:				bedragen x € 1.000				
1. Vlottende (korte) schuld	jan	10.000	apr	59.000	jul	78.000	okt	24.000
	feb	51.000	mei	56.000	aug	54.000	nov	30.000
	mrt	60.000	juni	55.000	sep	43.000	dec	85.000
2. Vlottende middelen	jan	4.000	apr	32.000	jul	28.000	okt	23.000
	feb	14.000	mei	7.000	aug	16.000	nov	7.000
	mrt	66.000	juni	26.000	sep	15.000	dec	76.000
3. Netto vlottende schuld (+)/Overshot vlottende middelen (-) (1-2)	jan	6.000	apr	27.000	jul	50.000	okt	1.000
	feb	37.000	mei	49.000	aug	38.000	nov	23.000
	mrt	-6.000	juni	29.000	sep	28.000	dec	9.000
		kw 1		kw 2		kw 3		kw 4
Gemiddelde netto vlottende schuld								
4. (+)/Gemiddelde overshot vlottende middelen (-)		12.333		35.000		38.667		11.000
5. Kasgeldlimiet		83.130		83.130		83.130		83.130
6.a Ruimte onder kasgeldlimiet (5-4)		70.797		48.130		44.463		72.130
6.b Overschrijding van de kasgeldlimiet(4-5)		-		-		-		-

Renterisico vaste schuld

Overzicht is opgenomen in de paragraaf financiering.

EMU saldo

Het EMU-saldo geeft het saldo van de inkomende en uitgaande geldstromen die daadwerkelijk in het kalenderjaar 2024 hebben plaatsgevonden minus deelname aan bedrijven en inkomsten uit kredietverstrekking. Dit is de wijze waarop de landen in de Euro-zone hun EMU-saldo berekenen en waarover ook begrotingsafspraken zijn gemaakt. In het bestuurlijk overleg tussen het ministerie van Binnenlandse Zaken, VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) en IPO (Interprovinciaal Overleg) is afgesproken dat het Rijk en de lokale overheden gezamenlijk werken aan het beheersen van het EMU-tekort. De EMU-tekortnorm decentrale overheden voor 2024 bedraagt -0,5 van het bruto binnenlands product. (Deze norm is voor vastgesteld voor de periode 2024-2026.) Er is geen onderverdeling naar gemeenten, provincies en waterschappen vastgesteld. Daarom worden er ook geen referentiewaarden per gemeente bekend gemaakt.

Omschrijving bedragen x € 1000	2024
Exploitatieresultaat voor toevoeging aan c.q. onttrekkingen uit de reserves	47.806
-/- Mutaties (Im)materiele vaste activa	42.121
+/- Mutaties voorzieningen	6.869
-/- Mutaties voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	28.742
Berekend EMU -saldo	-16.188

Het EMU-saldo kan gezien worden als een extra financieel kengetal, naast de andere vijf verplichte financiële kengetallen zoals de solvabiliteit en de (netto) schuldquote. Het EMU-saldo heeft een vergelijkbare functie als het kasstroomoverzicht in het bedrijfsleven. Het negatieve EMU-saldo over 2024 geeft aan dat we als gemeente via reële transacties afgelopen jaar meer uitgegeven hebben dan dat we hebben ontvangen. Het is echter wel van belang om het EMU-saldo in de juiste context te zien. Gemeenten maken voor hun boekhouding gebruik van het 'gemodificeerde stelsel van baten en lasten'. Hierdoor zegt het EMU-saldo van één jaar relatief weinig, omdat de uitgaven voor investeringen bijvoorbeeld in één jaar leiden tot een uitgave, maar in de exploitatie via de kapitaallasten leiden tot meerjarige lasten. Of dat toevoegingen aan voorzieningen ten laste van het resultaat gaan, maar pas bij besteding van de voorziening leiden tot een uitgave.

OMBD's

Overlopende passiva

Naam gelden van derden	Boekwaarde		Onttrekking 2024	Boekwaarde
	31-12-2023	Toevoeging 2024		31-12-2024
O006 Participatiebudget (Edu,Inb,Rei)	242	1.628	1.490	380
O065 Projecten Openb Vervoer	102	-94	9	0
O077 Luchtkwaliteit	87	360	315	132
O079 SSV gevelisolatie	2.147	20	61	2.106
O082 Nazorg ex-gedetineerden	59	78	50	87
O086 Instandhouding Monumenten Nijm	20	0	20	0
O087 ESF VSO PRO	423	423	368	478
O095 Klimaat & Duurzaamheid	325	0	147	178
O096 Rijks subsidie parken	44	21	25	40
O101BTW sportbesluit	106	3.241	1.815	1.533
O107 Brim subsidie	103	171	0	275
O118 SPUK nwe Wet inburgering	1.464	4.577	2.606	3.436
O120 SPUK GHNT	11	0	0	11
O123 SU Verkeersveiligheid	340	-340	0	0
O124 Archeologisch depot	2.165	0	2.165	0
O127 Proeftuin Aardgasvrije wijken	3.938	612	0	4.550
O129 Woningbouwimpuls Stationsgebied	4.916	0	0	4.916
O130 Huisvest kwetsbare doelgroepen	279	0	0	279
O133 TOZO LO + BKAP	246	-242	0	4
O134 Versterkingsgeld(aanp.terroris)	59	171	220	10
O135 SUVIS	198	0	84	114
O139 WBI Winkelsteeg	6.638	1.307	0	7.945
O140 Bodemkwaliteit	396	134	24	505
O141 Doorontw.exp.centra. jeugd -21	3.276	3.168	3.260	3.184
O143 Besch.heid acuteJeugd GGZ 21-22	400	-400	0	0
O144 Nationaal Program Onderw	1.363	0	633	731
O145 Aan de slag 2021EUSF20278	4.662	0	4.662	0
O148 Jerusalem Talis AGV	0	130	0	130
O150 Reg Huisv.aandachtsgroepen	1.000	0	0	1.000
O154 Transfercap.Stat. NijmHeyendaal	3.985	0	2.374	1.611
O158 Aanp. Energie armoede	4.613	0	1.209	3.404
O160 RMC EN VSV	608	1.222	1.334	497
O161 A16 Opvang ontheemden Oekraïne	-3.906	25.561	21.654	0
O162 Project RIO-IPTA 2022-2024	704	0	445	259
O165 Impuls Jongerencultuur	0	295	295	0
O166 Overeenkomst NDW21	41	0	0	41
O169 Tijd. onderw.huisv.ontheemden	427	0	0	427
O170 Flex- en Transform woningen NDW2	4.344	0	4.344	0
O171 Brede SPUK	628	2.991	3.312	308
O172 Toekomsttuinen	60	400	92	368
O174 E84 SU Verkeersveiligheid	422	0	47	375
O175 Locatie Spoorstraat RHA 2022	2.000	0	0	2.000
O176 Academ.centra. Kinder- jeugd psych,	0	1.862	1.862	0
O177 SPUK laaggeletterdheid	0	388	168	220
O179I nstandhouding monumenten 2023	100	-100	0	0
O180 Cap.Dec.Overh.Klim+Energ.bel.	1.327	4.234	3.996	1.565
O181 Station Heyendaal Provincie	2.738	2.738	4.431	1.044
O182 SPUK Voorschoolse educ.onth. peuters	63	0	0	63
O183 SPUK meerkosten energie zwembaden	1.367	0	0	1.367
O186 SPUK domein-overstijgend samenwerken	3	181	181	3
O189 SPUK Integraal Zorgakkoord (IZA)2023	75	2.553	2.516	112

Overlopende passiva

O190 Preventie met Gezag 2023-2026	3	1.555	771	786
O191 SPUK I & W centrumzijde station Nijm.	2.929	0	800	2.129
O192 De Bongerd	255	0	0	255
O194 BOL gebiedsbudget(C106)	5.718	0	72	5.646
O195 BOL gebiedsbudget WB (C106)	17.066	0	0	17.066
O196 SPUK LAI (isolatie C94)	1.754	4.402	0	6.156
O198 SPUK WOKT Nmg kanaalzone Z Winkelst	17.939	5.268	2.916	20.291
O199 Startbouwimpuls C105	2.548	0	0	2.548
O200 SPUK WOKT Nijm. Stationsgebied	16.473	16.971	4.322	29.122
O201 Gezonde leefomgeving Nijmegen	0	190	188	2
O204 Transform.WC Dukenb.	0	2.669	0	2.669
O205 Ouderenproject Hazenkamp	0	42	0	42
O206 Implementatie Wijkondernemingen	0	159	98	61
O207 Instandh.monument'24	0	93	16	77
O208 OMBD De stap naar werk	0	1.058	0	1.058
O209 SPUK WOTK Dukenburg	0	7.347	0	7.347
O211 SU E81 OV-ambassadeurs	0	21	5	16
O212 Schouwburg DMV	0	1.050	0	1.050
O213 Mob.Pakket WS/KZ	0	13.335	1.095	12.240
O214 Mob.Pakket Stat.Geb.	0	8.946	741	8.205
O215 Dagbest Arab/Berbers sprek.mannen	0	91	37	54
O216 E111 Schoon en emissieloos bouwen	0	89	63	26
O217 Proj bronaanp plasticvrije Rivieren	0	51	0	51
O218 Hub P+R Noord	0	70	0	70
O219 Dumava Belverdere, Kelfkensbos 60	0	21	0	21
O221 Dumava Begijnenestraat 29	0	79	0	79
O222 Verbetering digitale dienstverlening	0	247	81	166
O223 Transformatie gesloten Jeugdhulp	0	16.518	0	16.518
O224 SPUK IW24 Molenpoort	0	317	0	317
O225 RHA2024 Studentenhuisv Spoorstraat	0	2.065	0	2.065
O226 RHA 2024 Studentenhuisv WKS Goffert	0	935	0	935
O188 Scenariosessies 2023-2024	50			
O161*	3.906			
Eindtotaal	123.251	140.882	77.418	182.758

*) Het totaalbedrag van deze OMBD's wordt opgenomen om aansluiting te houden met de eindstand van vorig boekjaar.

O006 Participatiebudget

Het participatiebudget betrof één budget waarbij de rijksmiddelen voor re-integratie, educatie en inburgering worden ontvangen. Vanaf 2015 worden de middelen voor re-integratie echter als één uitkering via het gemeentefonds ontvangen en als opdrachtbedrag naar de MGR Rijk van Nijmegen/Werkbedrijf overgemaakt. Alleen het vanuit het ministerie van OCW voor volwassen-educatie geormerkte budget loopt nog via deze OMBD. Doel is het verzorgen van een kwantitatief en kwalitatief voldoende aanbod van opleidingen.

O065 Projecten OV

Provinciale subsidie voor het verbeteren van het openbaar vervoer. Voor 2023 zijn dat de HOV-lijn Aldenhof, het HOV binnenstad, busbaan Industrieweg en busvoorzieningen Laan van Oostindië.

O077Luchtkwaliteit

Voor het terugdringen van lokale luchtvervuiling door schepen is Nijmegen projectpartner geworden in het project CLINSH (Clean Inland Shipping). Daarnaast worden vervuiling door oude brommers en houtstook aangepakt.

O79 SSV Gevelisolatie

Aanbrengen van geluidwerende maatregelen aan particuliere woningen. De bij de start ontvangen subsidiemiddelen zijn voor apparaatskosten t.b.v. voorbereiding en begeleiding van de latere uitvoering door een aannemer. Deze subsidie is toegekend op grond van de SSV-regeling. Voor de uitvoeringsfase door de aannemer worden aanvullende subsidiemiddelen door het ministerie verstrekt. De sanering van woningen loopt tot 2024. De nog te ontvangen/ reeds ontvangen subsidies zijn op deze post opgenomen.

O082 Begeleiding ex-gedetineerden

Het Rijk stelt jaarlijks een bedrag beschikbaar voor het begeleiden van ex-gedetineerden voor wonen en werken. In 2024 is 2023 afgerekend.

O086 Instandhouding monumenten

Voor instandhouding van gemeentelijke monumenten stelt de Provincie subsidie beschikbaar van 70% van de beschikbare gemeentelijke middelen. Met ingang van 2019 reserveert de gemeente hier geen middelen meer voor. De laatste beschikking van de Provincie is afgegeven in 2018. Verwacht wordt dat in 2024 de laatste betaling worden gedaan.

O087 ESF VSO PRO

De middelen zijn bestemd voor projecten voor leerlingen van het voortgezet speciaal onderwijs en praktijkonderwijs. De regeling richt zich op het verminderen van de jeugdwerkloosheid en arbeidsinpassing van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

O095 Klimaat en Duurzaamheid (Investeringsagenda)

De Investeringsagenda Arnhem Nijmegen is een bestuursakkoord tussen de provincie Gelderland, de gemeente Arnhem en de gemeente Nijmegen.

Het doel is om de stadsregio Arnhem-Nijmegen in 2050 energieneutraal te laten zijn.

O096 Rijkssubsidie parken

Doel van deze bijdrage is de instandhouding van de parken Kronenburgerpark, Valkhof en Brakkenstein. Looptijd: 2022-2027.

O101 BTW sport

Voor de regeling SPUK sport is van DUO een subsidievoorschot ontvangen voor diverse accommodaties. In 2025 wordt dit afgerekend.

O107 BRIM subsidie

Doel is het in stand houden van 17 monumenten waarvan de gemeente Nijmegen eigenaar is. Per object wordt voor 6 jaar een subsidie verstrekt.

O118 Nieuwe wet inburgering

Het beschikbaar stellen van voorzieningen aan inburgeringsplichtigen die bijdragen aan het voldoen aan de inburgeringsplicht. De uitkering is bedoeld ter dekking van de kosten van deze voorzieningen, niet zijnde uitvoeringskosten.

O120 SPUK GHNT

Rijksbijdrage met als doel het stimuleren van de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling in het kader van de doelstelling van het programma "geweld hoort nergens thuis".

O123 Verkeersveiligheid

Rijksbijdrage voor het uitvoeren van verkeersveiligheidsmaatregelen. betreft o.a. verbreden van fietspaden, aanbrengen verkeersdrempels en het aanleggen van een fietsoversteek.

O124 Archeologisch depot

Provinciale bijdrage voor het realiseren van een gezamenlijk archeologisch depot voor de provincie Gelderland en de gemeente Nijmegen. Dit project loopt tot december 2024.

O127 Proeftuin aardgasvrije wijken

Rijksbijdrage om via een wijkgerichte aanpak bestaande woningen aardgasvrij-klaar te maken met het oog op leren hoe de wijkgerichte aanpak kan worden ingericht en opgeschaald. De uitkering is bedoeld voor de financiering van de onrendabele top zoals proces- en advieskosten.

O129 Woningbouwimpuls

Bestemd voor de bijdrage aan meer en versnelde betaalbare woningen.
Dit project loopt tot 2030.

O130 Huisvesting kwetsbare doelgroepen

Rijksbijdrage met als doel het versneld realiseren van huisvesting voor kwetsbare doelgroepen.
Projecten: flexibele woonplekken, Skaeve huse en tijdelijke woningen winkelsteeg.

O133 TOZO LO+BKAP

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) is een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB), besluit van 17 april 2020, welke op 22 april 2020 van kracht is geworden en met terugwerkende kracht per 1 maart 2020 in werking getreden. Dit besluit bevat tijdelijke regels omtrent bijstandsverlening aan zelfstandigen die financieel getroffen zijn door de gevolgen van de crisis in verband met COVID-19.
De regeling is alleen bedoeld voor zelfstandigen die in financiële problemen zijn gekomen ten gevolge van de coronacrisis.

O134 Versterkingsgelden

Betreft rijksbijdrage van het Ministerie van Justitie en veiligheid voor de versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme. Het restantbedrag moet worden gerestitueerd.

O135 SUVIS

Betreft een rijksbijdrage voor het op orde krijgen van het binnenklimaat van schoolgebouwen. Trigger voor deze subsidie is de uitbraak van het Covid-19 virus. Voor 9 locaties is subsidie aangevraagd en ontvangen.

O139 Woningbouwimpuls Winkelsteeg

Met deze beschikking wordt de gemeente Nijmegen in staat gesteld om, in de periode 18 februari 2021 tot en met 18 februari 2030, de realisatie van 1.497 woningen te faciliteren.

O140 Bodemkwaliteit

Rijksbijdrage met als doel het bevoegd gezag in staat te stellen nieuwe bodemkwaliteitsopgaven te signaleren en daarop passend te reageren.

O141 Doorontwikkeling jeugd

Rijksbijdrage voor het doorontwikkelen van de bovenregionale expertisecentra jeugdhulp.

O143 Acute jeugd GGZ

Rijksbijdrage voor het vergroten van de beschikbaarheid acute jeugdggz capaciteit. Dit is noodzakelijk, omdat mede door corona de druk op de acute jeugd-ggz is toegenomen.
Dit project is verlengd en loopt nu van 1 juli 2021 tot 31-12-2023.

O144 Nationaal programma onderwijs

Deze middelen zijn bestemd om maatregelen te initiëren die de onderwijsvertragingen die kinderen opliepen tijdens de coronapandemie op cognitieve, executieve, sociale en emotionele vlakken te halen. De uitkering loopt van augustus 2021 t/m juli 2023.

O145 Aan de slag

ESF-subsidie ter bevordering van het crisisherstel in de context van de COVID-19-pandemie en de voorbereiding van een groen, digitaal en veerkrachtig herstel van de economie.

O148 Jerusalem Talis AGV

Subsidie door de provincie voor het aard gasvrij maken van Jerusalem in de wijk Heseveld.

O150 Regeling huisvesting aandachtsgroepen

Betreft een bijdrage van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland met als doel het stimuleren van het realiseren van extra, betaalbare woon- en verblijfsruimten voor aandachtsgroepen. Deze regeling loopt van 1-1-2022 tot 31-12-2026.

O154 Transfercapaciteit station Heyendaal

Door het Ministerie van IenW is een investeringsbijdrage toegekend voor het verbeteren van de transfercapaciteit op station Heyendaal. Door de groei van het aantal reizigers is er, ondanks de al genomen maatregelen, sprake van een transferknelpunt.

O158 Aanpak energie-armoede

Het Ministerie van BZK stelt middelen beschikbaar voor het op korte termijn ondersteunen van huishoudens die in een kwetsbare positie terecht zijn gekomen door de stijging van de energielasten met als doel het nemen van maatregelen om de energierekening te verlagen.

O160 Regionale Meld- en Coördinatiecentra en Voortijdig Schoolverlaten

De middelen hebben betrekking op de bestrijding van het voortijdig schoolverlaten. Deze post is gevoed met rijksmiddelen uit de beleidsvelden RMC/VSV.

O161 Opvang ontheemde Oekraïners

Rijksbijdrage met als doel het realiseren en exploiteren van opvang en verstrekkingen aan ontheemden uit Oekraïne.

O162 RIO IPTA 22-24

Voor het aanstellen van re-integratie officers en integrale persoonsgerichte toeleiding arbeid zijn door het ministerie van JenV middelen beschikbaar gesteld voor de periode september 2022 – september 2024. Doel is te voorkomen dat jongeren in de criminaliteit terecht komen.

O165 Impuls jongerencultuur

De provincie heeft voor het stimuleren van eigentijdse cultuurbeoefening door jongeren subsidie beschikbaar gesteld. Project is in 2024 afgerond.

O166 SDE subsidie NDW

Provinciale bijdrage voor het geven van een impuls aan de kwaliteit en leefbaarheid van de wijk Winkelsteeg. Looptijd: januari 2018 – december 2032

O169 Onderwijshuisvesting ontheemden

Rijksbijdrage voor tegemoetkoming in de kosten van het organiseren van tijdelijke onderwijshuisvesting van leerplichtige ontheemde jongeren uit Oekraïne.

Looptijd: maart 2022 – juli 2023

O170 Flex- en transformatiewoningen NDW21.

Rijksbijdrage voor de bouw van flex-en transformatiewoningen voor ontheemden, vergunninghouders en andere spoedzoekers.

Looptijd: oktober 2022 – december 2024

O171 Brede SPUK versterking sport en bewegen

Subsidie voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis.

Dit project loopt van 2023 t/m 2026.

O172 Toekomsttuinen

Rijksbijdrage voor activiteiten met als doel het verder ontwikkelen van het toekomstscenario. Dit binnen het toetsingskader “leidraad voor de tweede tranche regionale proeftuinen kind- en gezinsbescherming”.

Looptijd: november 2022 – januari 2024

O174 Stimulering verkeersveiligheid

Rijksbijdrage voor het stimuleren van verkeersveiligheidsmaatregelen. Doel is het verkeersveiliger maken van de verkeersinfrastructuur.

Looptijd: juli 2022 – december 2027

O175 Locatie Spoorstraat

Betreft een bijdrage van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland met als doel het stimuleren van het realiseren van extra, betaalbare woon- en verblijfsruimten voor aandachtsgroepen.

Deze regeling loopt van 19-9-2022 tot 31-12-2025.

O176 Uitkering rand voorwaardelijke functies jeugdhulp academische centra kinder-en jeugdpsychiatrie

Het faciliteren van de benodigde infrastructuur om wetenschappelijk onderzoek binnen een academisch centrum voor kinderen jeugdpsychiatrie te genereren en toe te passen alsmede kennis uit wetenschappelijk onderzoek te verspreiden, te delen en de implementatie van wetenschappelijk onderbouwde behandelingen te stimuleren.

Looptijd 31-12-2024

O177 Spuk laaggeletterdheid

Een specifieke uitkering ter bekostiging van de realisatie of de instandhouding van de Informatiepunten Digitale Overheid.

O179 Instandhouding monumenten

Provinciale bijdrage voor het project instandhouding gemeentelijke monumenten. Looptijd 2023.

O180 Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid.

Rijksbijdrage met als doel het vergroten van de capaciteit bij decentrale overheden voor de uitvoering van klimaat- en energiebeleid. Looptijd 2023-2025

O181 Station Heyendaal

Provinciale bijdrage voor het herinrichten van station Heyendaal en directe omgeving.

Looptijd 1-1-2022 / 31-12-2024.

O182 Voorschoolse educatie ontheemde peuters

Rijksbijdrage met als doel tegemoet te komen aan de extra kosten en gemeenten te ondersteunen bij het aanbieden van voorschoolse educatie aan ontheemde peuters. Looptijd 1-8-2022 / 31-12-2023

O183 Energie zwembaden

Rijksbijdrage voor de meerkosten van energie voor openbare zwembaden in 2022 en 2023.
Afronding in 2024.

O186 Domein overstijgend samenwerken

Uitkering ter dekking van de meerkosten van het experiment “Domein overstijgend samenwerken”.
Doel is om kwetsbare mensen zo lang mogelijk het leven te laten leiden dat zij willen zonder alle rompslomp van het regelen van de benodigde zorg en ondersteuning.
Looptijd 2023

O189 Integraal zorgakkoord (IZA)

Uitkering bestemd voor activiteiten in 2023 in het kader van de ambities en doelen zoals gesteld in het Integraal Zorgakkoord.

O190SPUK PmG 1249

Rijksbijdrage ter voorkoming van jeugdcriminaliteit.
Looptijd juni 2023-juni 2026

O191 Verkenningssstudie verbetermaatregelen centrumzijde station Nijmegen

Subsidie voor het uitvoeren van de in het projectplan centrumzijde station Nijmegen opgenomen verkenningssstudie.
Looptijd 1 november 2020 – 31 oktober 2024

O192 De Bongerd

Meerjarige regeling specifieke uitkeringen voor huisvesting aandachtsgroepen

O194 Tijdelijke regeling specifieke uitkering gebiedsbudget t.b.v. woningbouw stationsgebied.

Regeling om gemeenten in staat te stellen gebiedsmaatregelen te realiseren zodat op grootschalige NOVEX-woningbouwlocaties woningbouw kan plaatsvinden.
Looptijd: 1 juli 2023 – 31 december 2035.

O195 Tijdelijke regeling specifieke uitkering gebiedsbudget t.b.v. woningbouw kanaalzone .

Regeling om gemeenten in staat te stellen gebiedsmaatregelen te realiseren zodat op grootschalige NOVEX-woningbouwlocaties woningbouw kan plaatsvinden.
Looptijd: 1 juli 2023 – 31 december 2035.

O196 Lokale aanpak isolatie.

Subsidie gericht op het uitvoeren van een isolatieprogramma t.b.v. het nemen van energiebesparende isolatiemaatregelen.
Looptijd 2023-2026

O198 Woningbouw op korte termijn

Subsidie voor woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur, Kanaalzone Zuid winkelsteeg.
Looptijd: 1 juli 2022 – 31 december 2035.

O199 Huisvesting aandachtsgroepen

Rijksbijdrage voor het stimuleren van de gemeente om extra woonruimten voor aandachtsgroepen te realiseren door een bijdrage te leveren in het financieel tekort bij het bouwen van woonruimten.
Looptijd: september 2022 – december 2025

O200 Woningbouw op korte termijn

Subsidie voor woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur, Stationsgebied incl Waalfront.
Looptijd: 1 juli 2022 – 31 december 2035.

O201 Gezonde leefomgeving Nijmegen

Verbinden en organiseren van proces, advies, kennis en samenwerking looptijd : 01-03-2024 t/m 30-10-2025

O204 Transformatie winkelcentrum Dukenburg

Rijksbijdrage voor project Transformatie Winkelcentrum Dukenburg en omgeving looptijd 2024 tm 2034

O205 Ouderenproject Hazenlamp

Subsidie voor project participatie en ontmoeten kwetsbare ouderen in de wijk Hazenkamp
Looptijd 01-01-2024 tm 17 oktober 2025

O206 Implementatie Wijkondernemingen

Subsidie voor project Wijkondernemingen als voedingsbodemp voor een groene en verbonden buurt
Periode : afwikkeling in 2025

O207 Instandhouding monument '24

Het verlenen van subsidies aan eigenaren van gemeentelijke monumenten voor de instandhouding en verduurzaming van deze monumenten. Looptijd 01-01-2024 tm 01-07-2026

O208 De stap naar werk

Subsidies die gericht is op arbeidsmarktoeleiding van kwetsbare personen
Looptijd 2021 tm 2027

O209 WOTK Dukenburg

Rijksbijdrage voor het realiseren van bovenplanse infrastructurele voorzieningen op korte termijn.

O211 SU E81 OV ambassadeurs

Rijksbijdrage om door middel van het uitvoeren van gemeentelijke OV-ambassadeurprojecten stimuleren van deelname aan het openbaar vervoer door personen met een mobiliteitsbeperking en door personen die om andere dan financiële redenen een drempel ervaren bij het gebruik maken van het openbaar vervoer. Looptijd 01-09-2024 tot en met 31-12-2025

O212 Schouwburg DMV

Rijksbijdrage voor de verduurzaming van de Schouwburg
Looptijd 03-07-2024 -03-07-2027

O213 Mob Pakket WS/KZ

Rijksbijdrage om mobiliteitsmaatregelen te realiseren zodat op de grootschalige NOVEX-woningbouwlocaties woningbouw kan plaatsvinden

O214 Mob Pakket Stat. Geb

Rijksbijdrage om mobiliteitsmaatregelen te realiseren zodat op de grootschalige NOVEX-woningbouwlocaties woningbouw kan plaatsvinden voor het Stationsgebied

O215 Dagbesteding Arab/Berbers sprekende mannen

Bijdrage voor het ontwikkelen van dagbesteding voor Arabisch en/of Berbers sprekende mannen met dementie
Looptijd : 01-07-2024 tm 30-03-2025

O216 E111 Schoon en emissieloos bouwen

Stimulering van de inzet van schoon- en emissieloos materieel bij gemeentelijke projecten.

Looptijd 2024/2025

O217 Broj. Bronaap plasticvrije Rivieren

Rijksbijdrage voor dienstverlening van het project Regionale bronaanpak plasticvrije rivieren. looptijd 2024 t/m 2025

O218 Hub P&R Noord

Subsidie voor het aantrekkelijker maken van de hub P&R Noord en zo bij te dragen aan de bereikbaarheid van de stad.

O219 Dumava Belverdere, Kelfkensbos 60

Rijksbijdrage voor het energieadvies en/of het uitvoeren van de maatregel(en) voor verduurzaming van uw gebouw aan de Kelfkensbos 60 te Nijmegen. Looptijd 12-06-2024 tm 12-06-2027

O221 Dumava Begijnenstraat 29

Rijksbijdrage voor het energieadvies en/of het uitvoeren van de maatregel(en) voor verduurzaming van uw gebouw aan de Begijnenstraat 29, Nijmegen. Looptijd 03-06-2024 tm 03-06-2027

O222 Verbetering digitale dienstverlening

Rijksbijdrage gericht op een activiteit die gericht is op de doorontwikkeling van de generieke digitale infrastructuur, of op innovatie binnen de digitale overheid, ter verbetering van de digitale dienstverlening aan natuurlijke personen en rechtspersonen. Looptijd 2024/2025

O223 Transformatie gesloten jeugdhulp

De uitkering is bestemd voor activiteiten in het kader van de ambities en doelen zoals gesteld in het bestuurlijke afspraken gesloten jeugdhulp ondertekent op 19 juni 2024, en meer specifiek voor de in de regeling vastgestelde doelen van de transformatie gesloten jeugdhulp. Looptijd 01-01-2024 tm 31-12-2030

O224 SPUK IW24 Molenpoort

Specifieke uitkering impulsaanpak winkelgebieden .looptijd 2024/2025

O225 RHA2024 Studentenhuisvesting Spoorstraat

Rijksbijdrage om de bouw van studentenwoningen te stimuleren, onzelfstandige woonruimten prioriteit te geven en tegelijkertijd het welzijn van de student te bevorderen.

O226 RHA2024 Studentenhuisvesting WKS Goffert

Rijksbijdrage om de bouw van studentenwoningen te stimuleren, onzelfstandige woonruimten prioriteit te geven en tegelijkertijd het welzijn van de student te bevorderen

Overlopende activa

OMBD's	Boekwaarde 31-12-2023	(Nog te)	Aanwending in 2024	Boekwaarde 31-12-2024
		Ontvangen over 2024		
O132OMBD Gem.hulp gedupeerden toeslagenp	180	206	701	675
O142OMBD Slim & Schoon Onderweg 2021	15	3	0	12
O153OMBD KOT kwijtschelding schulden SZW	62	19	10	54
O157OMBD SPUK Gemeente Belastingen	16	6	8	18
O164OMBD Project STORM	26	26	147	147
O178Gelrepact AMR Rijk van Nijmegen	173	115	17	74
O193Minderjarige terugkeerders	917	1.148	1.384	1.153
O188Scenariosessies 2023-2024	-50	0	59	9
O20280 jaar Vrijheid	0	185	231	46
O203Free Future	0	193	241	48
O161OMBD A16 Opvang ontheemden Oekraïne	3.906			
O188*	50			
Eindtotaal	5.295	1.900	2.798	2.236

*) Het totaalbedrag van deze OMBD's wordt opgenomen om aansluiting te houden met de eindstand van vorig boekjaar.

O132 Gedupeerden toeslagenaffaire

De regeling voorziet in het verstrekken van een specifieke uitkering aan gemeenten waarmee zij gedupeerden van de toeslagenaffaire kunnen ondersteunen en helpen. Doelgroep van de ondersteuning zijn alle gedupeerden die een gemeentelijk hulpverleningstraject willen volgen, waarvan de problematiek toegewezen kan worden aan de toeslagenproblematiek. Met ondersteuning wordt bedoeld: hulp op de vijf leefgebieden (financiën, wonen, zorg, gezin en werk). Deze regeling loopt t/m december 2025.

O142 Slim en schoon onderweg 2021/2022

Provinciale middelen (allocatie door Groene Metropoolregio) uit het programma 'Slimme Mobiliteit', tranches 2021 en 2022, voor het deelproject van de gemeente Nijmegen: Campusaanpak Heyendaal. Afwikkeling in 2024.

O153 KOT kwijtschelding

Verstrekking van een specifieke uitkering aan gemeenten voor compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen (Regeling specifieke uitkering kwijtschelding schulden SZW in verband met de hersteloperatie toeslagen)

O157 SPUK kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Specifieke uitkering voor de bekostiging van de kosten van kwijtschelding gemeentelijke belastingen van gedupeerden van de toeslagenaffaire.

O164 Project STORM

Project gericht op de implementatie en uitvoeringsfase van de STORM aanpak (Strong Teens resilient Minds) in de regio. Netwerksamenwerking gericht op depressie- en suïcidepreventie bij jongeren op scholen. Looptijd: 16 februari 2023 tot 31 december 2025.

O178 Gelrepact AMR Rijk van Nijmegen

Provinciale middelen voor het bovenregionale project Leercultuur MKB Gelderland leren en ontwikkelen in bedrijven en het en het project Aanpak krapte beroepen. Looptijd 1 januari 2023 tot 1 juli 2024

O193 Minderjarige terugkeerders

Regeling specifieke uitkering niet beoogde kosten jeugdzorg vanwege verblijf in gemeente.

Deze regeling treedt in werking met ingang van 1 januari 2024 en vervalt met ingang van 1 oktober 2026.

O188 Scenariosessies 2023-2024

De subsidie is bestemd voor de te ontwikkelen methode op basis van scenariosessies (Pre-enactment). Looptijd 26 oktober 2023 tot 31 december 2024

O202 80 jaar Vrijheid

Diverse projecten in het kader van 80 jaar Vrijheid. Looptijd 1 januari 2024 tm uiterlijk 31 augustus 2025

O203 Free Future

De subsidie is bestemd voor het Groot Gelders Evenement Free Future Festival. Looptijd 1 januari 2024 tm uiterlijk 31 augustus 2025

O161 Opvang ontheemde Oekraïners

Rijksbijdrage met als doel het realiseren en exploiteren van opvang en verstrekkingen aan ontheemden uit Oekraïne. Deze regeling voorziet in de vergoeding voor het jaar 2024

Begrotingswijzigingen

Bedragen x €1 mln		Besl.niveau	Besl.datum	Besl.nr	Baten	Lasten	Saldo	
Stadsbegroting 2024-2027 primitief					-978,2	978,2	0,0	
Wijzigingen								
BW-01894	Subs impuls Jongerencult'23-'24	raad	27-09-2023	4.6	-0,3	0,3	0,0	N
BW-01896	VM2023-II Meldingen	raad	20-12-2023	4.13	-7,9	7,9	0,0	N
BW-01897	VM2023-II Verzamelvoorstel	raad	20-12-2023	4.13	-18,5	18,5	0,0	V
BW-01904	Overhev. middelen energietoeslag 23	raad	29-11-2023	23/107	-6,8	6,8	0,0	N
BW-01910	VM2024-I Meldingen	college			0,8	-5,1	-4,3	N
BW-01911	VM2024-I Verzamelvoorstel	college			-21,9	21,9	0,0	V
BW-01913	lumpsumbudget 2024 Buurtteams	college	28-11-2023	4.6	0,0	0,0	0,0	V
BW-01933	VGP 2024	raad	24-4-2024	18/2024	0,3	-0,3	0,0	N
BW-01935	stadsrek. 2023 budgetoverheveling	college	5-6-2024	35/2024	-0,7	0,7	0,0	N
BW-01941	BESLUITEN PARK.GARAGES WINKELSTEEG	raad	21-5-2024	59/2024	-12,0	12,0	0,0	V
BW-01944	VM2024-II Meldingen	college			-75,9	53,9	-22,0	V
BW-01945	VM2024-II Verzamelvoorstel	college			1,8	-1,8	0,0	V
BW-01949	Subsidies MCP 2025-2028	college			0,0	0,0	0,0	V
Totaal					-1119,3	1093,0	-26,3	V

Van begroting naar rekening

Hieronder wordt een overzicht gegeven van het verloop van de Stadsbegroting naar de stand in de huidige Stadsrekening.

Bedragen * €1 miljoen	Lasten	Baten	Saldo
1. Stadsbegroting 2024-2027	-978,2	978,2	0
2. Begrotingswijzigingen	-114,8	141,1	26,3
3. Stand dynamische begroting (1 + 2)	-1.093,0	1.119,3	26,3
4. Realisatie	-1.123,9	1.151,7	27,8
5. Verschil (4 - 3)	-30,9	32,4	1,5

- bedragen = nadeel, + bedragen = voordeel

1. Dit betreft de stand van de vastgestelde Stadsbegroting 2024.
2. Dit betreffen de begrotingswijzigingen in 2024. In de bijlages is een apart overzicht opgenomen met daarin alle begrotingswijzigingen en bijbehorende links naar de achterliggende raadsbesluiten.
3. De stand van de dynamische begroting is de stand van de vastgestelde begroting 2024 inclusief de begrotingswijzigingen.
4. De realisatie is de eindstand van het boekjaar 2024. Deze sluit met een voordelig rekeningssaldo van 27,8 miljoen euro.
5. Het verschil tussen de realisatie en de dynamische begroting wordt ook zichtbaar in de laatste 3 kolommen van het [Overzicht van baten en lasten](#).

Subsidiestaat

Programma	Begroting	Realisatie	Restant in euro's
Programma Bereikbaarheid			
Verkeer en vervoer	35.081	33.475	1.606
Totaal	35.081	33.475	1.606
Programma Bestuur en organisatie			
Burgerzaken	0	0	0
Overhead	1.000	1.000	0
Totaal	1.000	1.000	0
Programma Cultuur en Cultureel erfgoed			
Cultuurpresentatie, cultuurproducten	15.197.699	14.944.229	253.470
Musea	3.681.030	3.612.575	68.455
Cultureel erfgoed	726.599	673.258	53.341
Media	7.006.312	7.002.163	4.149
Totaal	26.611.640	26.232.225	379.415
Programma Economie en toerisme			
Economische ontwikkeling	1.975.544	1.007.030	968.514
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	563.221	492.300	70.921
Bedrijfsloket	90.000	100.000	-10.000
Economische promotie	858.796	864.995	-6.199
Totaal	3.487.561	2.464.325	1.023.236
Programma Onderwijs			
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	12.579.697	11.875.506	704.191
Totaal	12.579.697	11.875.506	704.191
Programma Openbare Ruimte			
Openbaar groen en recreatie	125.407	124.345	1.062
Riolering	100.000	100.000	0
Milieubeheer	905.039	571.390	333.649
Totaal	1.130.446	795.735	334.711
Programma Sport			
Sportbeleid en activering	3.348.425	3.092.374	256.051
Sportaccommodaties	37.899	30.688	7.211
Totaal	3.386.324	3.123.062	263.262
Programma Veiligheid			
Openbare orde en veiligheid	22.337	25.655	-3.318
Totaal	22.337	25.655	-3.318
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg			
Samenkracht en burgerparticipatie	29.131.982	27.212.675	1.919.307
Wijkteams	618.264	617.022	1.242
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	0	0
Maatwerkdienstverlening 18+	2.824.306	2.819.070	5.236
Maatwerkdienstverlening 18-	2.047.763	2.047.762	1
Geëscaleerde zorg 18+	31.139.632	31.037.225	102.407
Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0
Volksgesondheid	4.296.481	2.551.154	1.745.327
Totaal	70.058.428	66.284.908	3.773.520
Programma Werk en Inkomen			
Inkomensregelingen	3.944.352	3.734.244	210.108
Begeleide participatie	27.502	27.502	0
Arbeidsparticipatie	269.077	156.114	112.963
Totaal	4.240.931	3.917.860	323.071
Wonen en stedelijke ontwikkeling			
Ruimtelijke ordening	24.757	0	24.757
Wonen en bouwen	269.917	269.917	0
Totaal	294.674	269.917	24.757
Eindtotaal	121.848.119	115.023.668	6.824.451

Sisa bijlage

Heeft u moeite met het lezen van de Sisa-bijlage op pcportal.nijmegen.nl en wilt u hier hulp voor inschakelen? Neem dan contact op via telefoonnummer 14 024.

1520 J

[illegible]

[illegible]

[illegible]